

De verdwijning van de horlogemaker

Eerder verschenen titels van Natasha Pulley:

De koopman van Peru
(een verhaal in de wereld van De horlogemaker)
De horlogemaker van Londen
(De horlogemaker boek 1)

NATASHA PULLEY

DE
VERDWIJNING
VAN DE
HORLOGEMAKER

De Fontein

Dit is het tweede deel in de serie De horlogemaker

Eerste druk september 2021

Oorspronkelijke titel *The Lost Future of Pepperharrow*

Oorspronkelijke uitgever Bloomsbury Publishing Plc

Copyright © 2020 Natasha Pulley

The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

© 2020 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Lia Belt

Omslagontwerp en -illustratie Marry van Baar

op basis van een ontwerp van David Mann

Kaart © 2020 Emily Faccini

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 261 5222 1

ISBN e-book 978 90 261 5223 8

NUR 302, 305

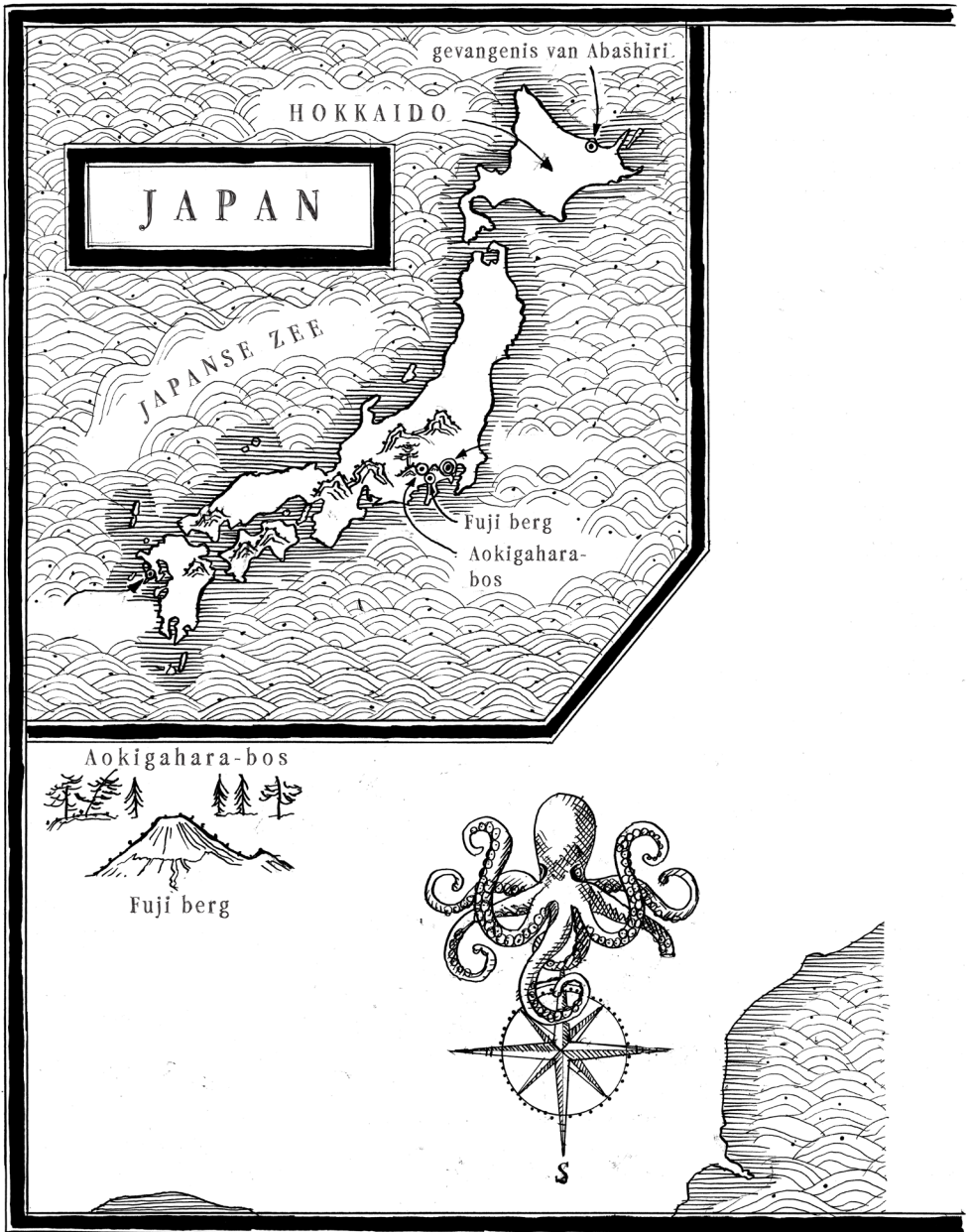
www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

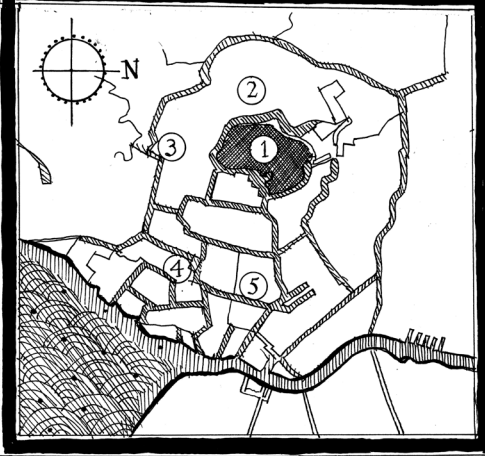
Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Jacob

TOKYO 1888

- ① Keizerlijk Paleis
- ② woning van de hertog
- ③ Brits gezantschap
- ④ station Shimbasi
- ⑤ Shintomi-theater

Yoruji

BAAI VAN TOKYO

SAGAMI-BAAI

PROLOOG

Niemand kan de wereld inregelen als een klok, zou je denken. Er zouden allerlei zaken in de mechanieken vastlopen. De geschiedenis kent vele koninginnen en generaals die het naarstig hebben geprobeerd, maar faalden door eenvoudige dingen als weersomstandigheden. Maar helderzienden hebben aanleg voor het schikken van de tijd, en het was dan ook niet zonder een gevoel van ironie dat Keita Mori horlogemaker was.

In zijn werkplaats was lastig te herkennen waaraan hij werkte totdat het klaar was. Zijn werkwijze werd gekenmerkt door een soort georganiseerde chaos. Hij kon maanden of jaren met iets bezig zijn wat eruitzag als een onrustbarend generieke berg, tot aan het moment dat het opstond en wegliep en een octopus bleek te zijn.

Zijn projecten waren nog lastiger te herkennen wanneer hij met tijd werkte in plaats van met staal. Maar als je hem behoorlijk goed kende, was het mogelijk om te achterhalen wanneer hij iets aan het inregelen was, en soms zelfs om de vorm van de tentakels ervan te schetsen. Eén zo'n tentakel begon een duidelijke vorm aan te nemen – als je goed oplette – op 31 oktober 1888 in Sint Petersburg.

Pjotr Koeznetsov was verbaasd toen Mori hem uitnodigde, nadat ze elkaar vijf jaar niet hadden gezien, om koffie te komen drinken in Hotel Angleterre.

'Hotel Angleterre, verdomme,' grauwde Pjotr tegen niemand in het bijzonder terwijl hij de straat overstak; hij liet er een jongen die sneeuw aan het schuiven was mee schrikken.

Op de officiële wereldkaart haatte Japan iedereen. Het was een van die heerlijk rijke maar onderontwikkelde kleine landen waar iedereen wilde binnenvallen – Groot-Brittannië, Rusland, Amerika – maar Rusland lag het dichtstbij, dus als er al een rangorde moest zijn, dan stond Rusland op nummer één van Tokyo's neer-te-steken-lijst. Pjotr

en Mori hadden geen vrienden moeten zijn. Dat werd niet verwacht van officiers bij de geheime diensten van vijandelijke staten. Ze waren tijdens hun hele carrière tegenpolen geweest. Ze stonden allebei met één voet in vaak onaangename, saaie zaken en met de andere in galabijeenkomsten op ambassades. Ze hadden allebei een hekel aan vlaggenzwaaijers en Amerikanen. Mori kon fatsoenlijk drinken en Pjotr kende alle regels van het sumoworstelen. Ze hadden veel meer gemeen met elkaar dan met de vlaggenzwaaiende ministers voor wie ze werkten.

Eén spaak in het verder soepel draaiende wiel was dat Mori, en daar viel absoluut niet overheen te stappen, rijk was. Hij deed verschrikkelijke dingen zoals Pjotr uitnodigen in chique hotels; alsof een normaal mens zelfs maar bij het Angleterre zou binnenkomen. Tolstoj logeerde daar nu. Pjotr was een instinctief onbehagen over oorden met vergulde fresco's en logerende auteurs nooit kwijtgeraakt.

Mori had zich een paar jaar geleden teruggetrokken uit de Japanse dienst, of dat zei hij althans. Hij had zes maanden in een suite van het Angleterre gewoond om klokken te maken voor de tsarina. Het was de meest ontzagwekkende dekmantel die Pjotr ooit had gezien, want Mori maakte écht klokken voor de tsarina. Een paar maanden geleden had ze de minister van Binnenlandse Zaken een horloge gegeven, en hij had het aan iedereen laten zien, ook aan Pjotr. Het was schitterend.

Pjotr zou zich een jaar lang Katerina laten noemen als Mori echt hier was vanwege die klokken.

Hij bleef voor het hotel staan. Het was nog maar tien voor elf; hij was wat eerder van huis gegaan voor het geval de portiers hem niet wilden binnenlaten. Uit fatsoen besloot hij te wachten, maar het was zo koud dat hij niet stil kon blijven staan. Het sneeuwde nu al vier dagen af en aan. Langs de stoepanden lagen bergen van twee meter hoog. De sneeuw was fijn en droog als poedersuiker, en bij elk huurrijtuig en elke koets die passeerde vlogen er glinsterende wolken de lucht in.

Een stukje voorbij het hotel repareerden een paar mannen een telegraaflijn die moest zijn geknapt van de kou, en het was nog maar oktober; het beloofde een wolf van een winter te worden.

Maar de portiers lieten Pjotr gewoon binnen. Hij hoefde niet eens zijn Ochrana-insigne te laten zien.

Het was druk in het cafégedeelte, met een gekletter van etagères vol taartjes die werden geserveerd en het gepraat van vrouwen – je wist

dat je op een rijke plek was wanneer de mannen zachter spraken dan de vrouwen – maar hij zag Mori meteen bij het raam zitten, want de uitstalling van mechanische onderdelen op zijn tafel ving het licht. Hij was met een speelgoedoctopus bezig en verstelde iets in het binnenste. De octopus probeerde het zilveren lepeltje uit de suikerpot te pikken.

‘Leeft dat ding?’ vroeg Pjotr, voornamelijk om niet te roepen dat Mori er verdomme geen dag ouder uitzag dan de vorige keer dat ze elkaar hadden ontmoet. Pjotr zelf was grijs geworden.

‘Nee,’ zei Mori in zijn elegante Russisch. Hij had de meest onverwachte stem van iedereen die Pjotr kende. Hij was een bekoorlijke man, maar hij klonk zoals petroleumdampen zouden klinken als ze iets te zeggen hadden. ‘Hij doet maar alsof.’

De octopus was een bijna perfect ronde, glanzende bol met zilveren en glazen panelen. Pjotr gaf hem de lepel. Het kleine ding maakte een blij mechanisch geluid, iets van *wob wob wob wob*, en dook onder de tafel, waar het zijn enkel omhelsde. Pjotr boog zich opzij om het te aaien en moest zich inhouden om er geen gênante kirkende geluiden tegen te maken. De octopus had maar zeven poten. De achtste was een bronzen wieltje.

Tegenover hem rolde Mori zijn mouwen omlaag. Op zijn onderarm zag Pjotr een glimp van een tatoeage van Japanse tekens. Die moest pas vandaag of gisteren zijn gezet, want het zag er nog vurig uit. Strijdlustig besloot hij er niet naar te vragen.

‘Zo,’ zei Pjotr. ‘En wat doe je echt hier? Moet ik rekening houden met een tijdbom in de slaapkamer van de tsaar?’

Mori glimlachte. Het leven was zo goed voor hem geweest dat hij gloeide; hij zou minimaal een bezemkast kunnen verlichten. Pjotr fantaseerde erover dat hij hem in zo’n kast duwde. ‘Je weet dat ik niet werk. Ik woon al jaren in Londen. Tokyo zou niet meer met me kunnen praten. Ken je de Royal Mail?’

‘Londen zou wel met je kunnen praten. Ben je overgelopen?’ Het kwam een stuk gekwetster naar buiten dan de bedoeling was. Pjotr had altijd gehoopt dat Mori naar Rusland zou overlopen.

‘Natuurlijk ben ik niet overgelopen. Ik heb een horlogemakerij geopend. Als ik al zou overlopen, zou het naar jou zijn, toch? Hoe gaat het met je?’ Hij leek oprecht blij om Pjotr te zien.

Pjotr smolt. Niemand leek ooit blij om hem te zien. ‘Ik tik door,’ zei hij, en Mori was zo ridderlijk om te lachen. ‘Koffie?’ vroeg hij.

‘Ja, dank je,’ zei Mori, en precies op dat moment arriveerde de serveerster met twee kopjes.

‘Hoe doe je dat?’ wilde Pjotr weten. ‘Ik ben tien minuten te vroeg.’

Als daar al een antwoord op kwam, hoorde hij het niet. Er zaten drie uilen op de vensterbank achter Mori, op een rijtje tegen elkaar aan. Ze keken naar binnen alsof ze in het theater waren. Pjotr merkte dat hij zijn hoofd schuin hield om te kijken of ze hem zouden nadoen.

‘Luister, ik heb iets uit Tokyo gehoord wat je misschien zal bevelen,’ zei Mori. Hij gaf Pjotr een trap toen die zijn portefeuille pakte om de koffie af te rekenen.

Pjotr leunde achterover. ‘Wat voor iets?’

‘Een vriend van mij wordt binnenkort premier.’ Mori schoof de suiker- en koffiepote weg bij de tafelrand, keurig en fijntjes. ‘Kiyotaka Kuroda. Je weet –’

‘Die gestoorde gek die Korea blijft binnenvallen?’ Pjotr zette met een klap zijn lege kopje neer. De tafel beefde. Minstens vier obers keken fronsend naar hem. ‘Hebben ze hem het paleis in gelaten? Zijn er geen regels? Kom niet met die verrekte Pjotr-is-zo-naïef-blik, want een kwartier geleden was ik nog bezig met het martelen van een vakbondslid.’

Mori gaf hem de pistachemacaron die ze bij hun koffie hadden gekregen. ‘Kuroda’s eerste punt van actie zal zijn om zichzelf in te nestelen. Hij zal jullie de Koerilen en Vladivostok proberen af te pakken.’

Pjotr snoof. ‘Vladivostok? Doe niet zo stom –’

‘Hij staat op het punt een bestelling te doen voor veertig pantser-schepen uit Liverpool,’ onderbrak Mori hem zonder zijn stem te verheffen. ‘De Britten varen er in februari mee naar Nagasaki. Tweehonderd mariniers aan boord van elk schip.’

Er viel een lange stilte. Dit was niet het soort informatie dat ze elkaar ooit eerder hadden toegespeeld. Ze hadden het wel gemeld als hun respectievelijke gestoorde nationalistens iets bijzonder explosiefs van plan waren, maar dat waren altijd kleine dingen geweest. Nooit iets op deze schaal.

‘Mori,’ zei Pjotr uiteindelijk, ‘waarom vertel je me dit?’

‘Omdat Kuroda onder controle moet worden gehouden. Als hij nieuwe plekken gaat binnendringen en onzin gaat lopen verkondigen over het Glorieuze Keizerrijk van de Zon, zal hij eerst Korea overnemen en dan China, en voor je het weet zijn we dan in oorlog

met Amerika.' Mori staarde een vreemde seconde lang in zijn koffie.

Nu Pjotr hem goed bekeek, leek hij niet zichzelf. Zijn sleutelbeenderen waren scherp afgetekend en zelfs onder zijn overhemd en vest te zien. De pezen in zijn handen bolden op als hij zijn greep op zijn kopje verplaatste, dicht onder het oppervlak als bij een ballerina, en Pjotr voelde een vlaag van beschermingsdrang.

'Ik heb liever geen oorlog met Amerika,' zei Mori uiteindelijk. Zijn ogen gleden weer omhoog. 'Zij zullen winnen, en dan is er geen bufferzone meer tussen Rusland en de Verenigde Staten.'

'Ik zal ernaar kijken,' beloofde Pjotr zwakjes. Hij aarzelde. 'Maar je weet toch wat de minister zal zeggen? Dat als Kuroda nieuwe schepen bestelt, de oude aftands zijn. Hij zal zeggen dat dit het uitgelezen moment is om Nagasaki in te nemen.'

Mori hield zijn hoofd schuin. Hij was te goed opgevoed om zijn schouders op te halen. 'Als Kuroda voor Nagasaki vecht, bouwt hij geen keizerrijk op.'

'Jezus,' zei Pjotr. Onwillekeurig keek hij om zich heen. De Japanners moesten woest zijn omdat Mori überhaupt in Rusland was. Geen enkele geheime dienst liet toch zeker een gepensioneerde agent in een vijandelijke staat gaan wonen en zijn oude tegenstander uitnodigen voor een kopje koffie zonder hem minimaal te laten schaduwten? 'Mori, begrijp je hoe stom dit is? Als ze zelfs maar vermoeden dat dit van jou komt, lig je met een blok beton aan je benen in het Winterkanaal.' Hij sprak het maar uit, want Mori kon hier onmogelijk goed over hebben nagedacht. Rijke mensen dachten nooit aan consequenties.

'Ik vertrouw je,' zei Mori zachtjes.

Pjotr had daar moeite mee. De vorm ervan voelde verkeerd. 'Je zegt dat hij onder controle moet worden gehouden, maar dit kan niet alleen maar voortkomen uit morele begaanheid met het welzijn van naties. Waar ben je echt mee bezig?'

Mori zette zijn kopje zo nauwkeurig neer dat het geen enkel geluid maakte op het schoteltje. Hij verbleekte.

Pjotr keek fronsend naar hem. 'Gaat het wel?'

Mori knikte, maar het zag er gespannen uit. 'Er gaat iets met me gebeuren en het zal er slecht uitzien, maar ik ben in orde, dus je hoeft geen dokter te bellen of zoiets. Maar... zou je me naar mijn huurrijtuig kunnen helpen?'

‘Wat?’ vroeg Pjotr niet-begrijpend. Achter Mori, buiten het raam, stopte een huurrijtuig langs de stoeprand. Hij zag nu pas dat Mori een reistas bij zich had. Mori reisde nooit met veel bagage, en Pjotr wist zonder enige twijfel dat hij al zijn spullen bij zich had. Hij verliet Sint Petersburg. ‘Hoe bedoel je, slecht?’

‘Ik sta op het punt al mijn Russisch kwijt te raken.’ Hij groef met zijn vingernagels in het tafelkleed. Achter hem waren de uilen rechtop gaan zitten.

‘Wat? Waar heb je het over?’

‘Het verdwijnt al, het spijt me,’ zei Mori, en Pjotr staaarde hem aan, want hij had gelijk: hij raakte zijn Russisch kwijt. Hij had nu een accent en praatte langzaam, alsof hij zich de woorden herinnerde uit een lesboek. Totaal anders dan de natuurlijke manier waarop hij dertig seconden eerder nog had gesproken. ‘Kun je... tegen de koetsier zeggen dat ik naar het treinstation moet?’

‘Mori,’ zei Pjotr geschokt. Hij stapte om de tafel heen en pakte zijn ellebogen vast, en hij werd bekropen door een trage golf van afgrijzen toen hij zag dat Mori’s wimpers nat waren van de tranen. Gif, dat moest wel; een of ander stofje dat de geest aantastte. Ze waren toch achter hem aan gekomen. ‘Je moet naar het ziekenhuis...’

‘Eh, huurrijtuig voor baron Mori?’ onderbrak een portier in een prachtig uniform hem.

‘Ik hoef niet naar het ziekenhuis,’ zei Mori tegen Pjotr, nu in het Engels. Pjotr kon het net volgen. ‘Ik moet alleen maar terug naar Londen. Dit is gewoon... een aandoening die ik altijd heb gehad. Je hoeft je geen zorgen te maken.’

‘Nou... Weet je het zeker?’

‘Ik weet het zeker. Dank je.’

‘Naar het Tsarskoselski-station, alstublieft,’ zei Pjotr hulpeloos tegen de portier, en hij gaf hem Mori’s tas. De mechanische octopus, die alle lepels van de onbezette tafels had gepikt, haastte zich naar Mori terug en kroop tegen zijn arm omhoog.

‘Stuur me een telegram,’ riep Pjotr Mori na. Het was vandaag zo koud dat iemand handmatig de ontbijtmenu’s had veranderd, want tijdens de korte wandeling tussen de markt en de keuken waren de eieren bevroren in hun schalen. Dit was geen weer om in te reizen, zelfs niet als je fit was. ‘Laat het me weten wanneer je veilig in Parijs bent, goed?’

Mori knikte en liet zich door de portier wegleden.

Pjotr liep naar het raam om het huurrijtuig na te kijken. Op precies hetzelfde moment dat het paard de witte straat op klepperde, vlogen de uilen ook weg. Pjotr bleef nog een hele poos staan en probeerde te beredeneren wat er in godsnaam zojuist was gebeurd.

Twee dagen later begon de Russische vloot vlak bij de zuidkust van Korea met wat ze zelf oefenmanoeuvres noemden.

Voor iedereen die op zoek was naar de schijn van geregelde zaken was het opmerkelijke dat het moment voor die oefeningen zodanig was gekozen dat Kiyotaka Kuroda, de nieuwe premier van Japan, ze met eigen ogen kon zien.

Hij was nog niet lang premier. Zijn botten geloofden nog steeds dat ze toebehoorden aan een marineofficier, een solide en normaal iemand, en beslist niet aan iemand met een uitgebreide staf die vond dat hij een anjer in zijn revers hoorde te dragen. Het was fijn om weer op het dek van een schip te staan en de havendefensie te inspecteren; dat kón hij in elk geval. De havens van Nagasaki waren schitterend: een industriële doolhof van kranen en droogdokken, staalfabrieken en enorme pieren voor de torpedojagers. Sterrenstelsels van snijbranders knipoogden en vonkten, en mannen zwermde over een van de schepen die waren binnengehaald voor reparaties.

Maar het was alleen maar schitterend als je Liverpool nooit had gezien. Kuroda had Liverpool wel gezien.

Zijn minst favoriete persoon op de hele wereld wees erop dat het er allemaal prachtig uitzag. Arinori was de minister van Onderwijs. Hij droeg een roze anjer. Dat had hem wat Kuroda betrof al moeten disqualificeren voor een baan in de regering.

‘Ik snap niet waarom je blijft wauwelen over een nieuwe vloot. *If it ain't broke, don't fix it.*’ Engels.

Kuroda staarde hem aan. Arinori was een van die mensen die totaal geen gevoel voor ironie hadden. Hij wilde – dat had hij openlijk gezegd, en vaak ook – van het Engels de landstaal maken, of anders het Japans converteren in Romeinse letters om het voor kinderen en buitenlanders gemakkelijker te leren te maken. Kuroda had nog steeds het krantenartikel waarin daarover werd geschreven in de bovenste la van zijn bureau. Het lag er al sinds 1871, maar toch was hij vast van plan het Arinori nog een keer voor de voeten te smijten.

‘In Engeland,’ zei Kuroda, die zich erg moest inhouden om de man niet over de reling te gooien, ‘hangen ze mensen zoals jij op.’

Arinori lachte alleen maar.

Kuroda liep meteen naar de hut van de admiraal om hem te vertellen dat ze vandaag veertig nieuwe schepen uit Liverpool gingen bestellen, de pot op met wat het kabinet erover te zeggen had. Als hij dit nog langer uitstelde, zouden de Britten die verrekte dingen aan de Amerikanen verkopen, of erger nog, aan de tsaar.

Hij en de admiraal waren nog bezig met een fles wijn toen een luitenant zich naar binnen haastte om te melden dat er vijandelijke bewegingen te zien waren.

‘Vijandelijke bewegingen?’ spotte de admiraal. ‘Hoe bedoel je, vijandelijke bewegingen? We zitten maar twintig mijl uit de kust.’

De luitenant keek bekommerd. ‘Misschien kunt u beter zelf komen kijken, meneer.’

Kuroda ging met hen mee naar de brug. De admiraal boog zich naar voren om in de lange telescoop te kijken en bleef een hele poos gebogen staan. Toen hij zijn rug rechtte, glimlachte hij niet meer.

Kuroda keek er verwonderd ook door.

Aan de horizon, op ongeveer dertig zeemijl afstand, waren schepen te zien. Een heleboel. Ze voeren niet zomaar langs. Ze waren allemaal een andere kant op gericht, en nog terwijl hij toekeek schoot er een boog van rook van de zware kanonnen op de grootste torpedoot. Ze hielden gevechtsoefeningen.

‘Wat zien we hier, meneer?’ fluisterde de luitenant.

‘Wat we hier zien,’ snauwde de admiraal, ‘is de hele Russische Pacificische vloot die zich voor onze ogen afrukt voor de kust van Busan.’

Kuroda stuurde de bestelling naar Liverpool vanuit het Admiraliteitskantoor in Nagasaki. Hij controleerde net de bewoordingen samen met zijn secretaresse toen een andere secretaresse ongerust aankondigde dat zijn favoriete assistent en veelzijdige regelneef gearriveerd was: meneer Tanaka. Iedereen had een Tanaka nodig. Hoewel de rest van de regeringsleden chique zwarte jacquets droegen, en die belachelijke anjers in hun revers, paradeerde Tanaka rond in een helrode jas met allemaal verschillende knopen. Een ervan, die altijd glinsterde in fel licht, was een mini-Fabergé-ei. Kuroda had het idee dat Tanaka had besloten dat de gangen van de macht een vleugje smakeloze kleur

nodig hadden – Tanaka besloot vaak dingen – en waardeerde dat enorm aan hem.

‘Tanaka,’ zei Kuroda. ‘Breng de wetenschappers naar Aokigahara. Ze kunnen van start.’

Tanaka trok zijn wenkbrauwen op, maar stelde geen vragen. Hij maakte een buiging en verdween.

De Universiteit van Tokyo was de beste in het land. Doctor Grace Carrow zou graag denken dat haar collegezaal vol zat omdat enkele van de intelligentste studenten ter wereld wilden horen wat zij te zeggen had, maar ze was er bijna zeker van dat het alleen maar kwam doordat het buiten goot van de regen en de natuurkundefaculteit zich pal boven de ketelruimte bevond. Het nieuwtje van een vrouwelijke hoogleraar was er al weken af.

De cursus was een tienweekse introductie tot verschillende takken van de natuurkunde voor tweedejaars studenten, maar dit blok van twee weken besloeg haar vakgebied: ethertheorie. Ze verheugde zich er altijd op, ook al voelde ze zich een paar dagen van tevoren onbehaaglijk. Ethertheorie was de enige levensvatbare wetenschappelijke verklaring voor helderziendheid, en dat deed haar onvermijdelijk denken aan de enige echte helderziende die ze kende. Ze kende Keita Mori niet goed, maar wel goed genoeg om te weten dat ze hem nooit meer wilde zien. Hij was een rustige man, maar ze wist hoe het was om extreem slim te zijn in een heel kleine ruimte. Je ging je vervelen.

Ze was net met haar college begonnen toen er een man in een rode jas binnenkwam. Er zaten allemaal verschillende knopen op die jas. Een ervan was een Fabergé-ei.

‘Pardon, allemaal,’ zei hij ontspannen. ‘Dit college is afgelast op bevel van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Allemaal oprotten.’

Grace protesteerde niet. Dat deed je niet, bij mannen van het ministerie. De studenten keken ongerust, maar ze dromden naar buiten. Zij wachtte bij het schoolbord en probeerde genoeg van haar hopeloze Japans bij elkaar te schrapen om te vragen wat er aan de hand was. De colleges werden altijd in het Engels gegeven, en dat was maar goed ook, want Grace had het taalgevoel van een zeekomkommer. Voor zover zij kon bepalen was het Japanse woord voor ‘echtgenoot’ precies hetzelfde als het woord voor ‘gevangene’. De halve faculteit was nog steeds bang dat ze baron Matsumoto thuis op zolder had opgesloten.

‘Het is al goed, doctor Matsumoto,’ zei de man in het Engels, en hij keek geamuseerd. ‘U hebt niets fout gedaan. Mijn naam is Tanaka.’

Dat was de Japanse versie van Smith. Het moest een valse naam zijn; mensen die echt Smith heetten stelden zich met hun voornaam voor. Haar rug verstrakte van onbehagen. Een van de redenen waarom ze Tokyo leuk vond was omdat ze zelfs als kleine vrouw van één meter zestig nog een reus was vergeleken bij de meeste andere mensen. Grace kon hier midden in de nacht over straat lopen zonder zich zorgen te maken. Ze had in Londen nooit beseft wat een onzichtbaar gewicht het was als je – ook al was je niet bang of zelfs maar zenuwachtig – je altijd bewust was van de mensen op straat. Ze was bijna vergeten hoe dat voelde.

‘En ik heet Carrow,’ zei ze langzaam. ‘Ik heb de naam van mijn echtgenoot niet aangenomen. Wat kan ik voor u doen, meneer Tanaka?’

Tanaka glimlachte. De sierstenen in zijn Fabergé-knoop wierpen fonkelingen over haar collegeaantekeningen. ‘U kunt mijn verhaal aanhoren. De regering heeft een defensieproject ontwikkeld, en dat staat op het punt te beginnen. We hebben etherwetenschappers nodig. Ik kan u de exacte specificaties nu nog niet vertellen, maar u zou er geknipt voor zijn. Het is heel nieuw, heel geheim. We zouden nu meteen moeten vertrekken. U mag niemand vertellen waar u heen gaat. Ik zal de universiteit op de hoogte stellen, uw echtgenoot, dat allemaal.’

‘Nou, dat klinkt gestoord,’ zei Grace. Er waren twee mannen in fraaie pakken bij de deur verschenen.

Tanaka knikte. ‘Dat klopt. Maar de meest gestoorde ondernemingen zijn ook altijd de ondernemingen die omringd worden door belachelijke hoeveelheden geld.’ Hij hield zijn hoofd scheef. ‘U krijgt hier nagenoeg geen financiering. Het departement heeft u aangenomen omdat uw echtgenoot rijk is. U hebt geen lab. U hebt amper een kantoor. U zou research moeten doen in plaats van uw tijd verspillen aan een stel snotneuzige studenten. Maar waar ik het over heb... het is serieus. Het departement heeft uw naam aan me doorgegeven omdat ze van u af willen, maar ik heb uw werk gelezen, doctor Carrow, en u bent precies degene die wij zoeken.’

Ze aarzelde. Hij zat er niet naast. ‘Waar zal dat project plaatsvinden?’

‘Dat kan ik u pas vertellen als we er zijn.’

‘Als... Luister, u hoeft geen ja of nee te zeggen, maar ik zal u vertellen wat ik denk dat u aan het doen bent. Als dit een militaire operatie

is hebt u geen belangstelling voor theorieën, en er bestaat maar één voor de hand liggende praktische toepassing van ethertheorie. Ik denk dat u een project begint om vast te stellen of helderziendheid reproduceerbaar is onder laboratoriumomstandigheden.’

Tanaka knipoogde. ‘Zoals u al zei, dat kan ik niet zeggen.’

‘Zoiets is onmogelijk zonder een helderziende om het mee te testen,’ zei ze langzaam, want die knipoog had haar erg veel zin gegeven om hem te stangen. ‘Behalve als u er een voorhanden hebt, is het zinloos.’

‘U krijgt alles wat u nodig hebt,’ zei hij gladjes.

De mannen in donkere pakken keken op hun zakhorloges.

Grace keek Tanaka aan. ‘U vraágt me dit niet echt, hè?’ vroeg ze zachtjes. Ze overwoog naar het raam te rennen.

‘Nee, schat,’ zei hij, en hij troonde haar mee naar buiten.

DEEL 1

LONDEN, 2 DECEMBER 1888

De mist rolde die ochtend vroeg door Filigree Street. Het was een grote bruine massa die het licht dimde van de ramen waar hij langs rolde en de vergulde winkelborden overspoelde, tot er alleen nog een kronkelend spoor te zien was van heldere vlekken die straatlantaarns konden zijn. Aan het smalle uiteinde van de straat – hij werd almaar smaller, hoe verder je doorliep – sloeg het roetachtig neer op het wasgoed aan de lijnen tussen de gevels. Lampen gingen aan achter ramen op bovenverdiepingen terwijl mensen zich haastten om de was binnen te halen; te laat.

Op nummer 27 deed Thaniel zachtjes de deur net ver genoeg open om erdoorheen te glijpen, zodat hij niet te veel mist of de chemische geur ervan de gang in zou laten, en wikkelde zijn sjaal om zijn neus. Het had al licht moeten zijn, maar door de mist leek het wel middernacht, en hij moest dicht langs de winkelpuien lopen om een rechte lijn te kunnen aanhouden. Hij stopte zijn handen in zijn jasmouwen.

Normaal gesproken, ook al kreeg iedereen er pijn van in de ogen en longen en waarschijnlijk ook al het andere, hield hij van mist; het was een nieuwtje, net als sneeuw, en hij voelde altijd een zekere opwindning als hij zag hoe anders de wereld er onder die bruine deken uitzag. Maar vandaag kon hij er alleen maar aan denken dat de post niet zou komen. De post kwam nooit als het mistte. Geen post; geen telegram uit Rusland. Zoals elke morgen keek hij om naar nummer 27 en het donkere werkplaatsraam, en toen kneep hij zichzelf in de arm. Mori zou niet als bij toverslag weer verschijnen.

Station South Kensington was spookachtig nu er zo weinig mensen waren, en elke voetstap tikte luid op het houten perron zoals hem nooit opviel wanneer het druk was. Grote nieuwe aanplakbiljetten die gecondenseerde Milkmaid-melk aanprezen waren optimistisch kleurig over oudere, met roet besmeurde exemplaren heen geplakt. Ze le-

ken altijd te verschijnen rond dezelfde tijd dat de mist verscheen; de melkkarren reden dan natuurlijk niet meer, want niemand wilde verantwoordelijk zijn voor vijfhonderd glazen flessen op straten vol mist-schichtige paarden. De trein die arriveerde was niet half zo vol als normaal gesproken.

Toen Thaniel bovenkwam uit de metro bij Westminster waren de straten verlaten. Er waren geen huurrijtuigen, geen koetsen, niet eens portiers bij de Liberal Club of Horse Guards. De witte gebouwen doemden spectraal en enorm op, de daken onzichtbaar in de mist, en hij kon zich voorstellen hoe het er hier over duizend jaar uit zou zien, wanneer dit waarschijnlijk allemaal ruïnes waren. Het was een opluchting om de warmte en het licht van het kantoor van Buitenlandse Zaken te bereiken.

Het was een schitterend gebouw, met een enorme entreehal en een trap die was ontworpen om indruk te maken op bezoekende sultans en diplomaten. De grote kroonluchters waren vandaag uit, waardoor de gewelven van het plafond verloren gingen in een bruine schemer, en de klerken achter de balie deelden kaarsen uit. Thaniel pakte er een aan en merkte dat hij grijsde, want dit nieuwtje gaf alles een adventsfeer, zoals in de kerk op kerstavond. Met één hand om het vlammetje heen liep hij van die grootse hal met fresco's de wirwar van kleine gangen in die niet bestemd waren voor bezoekers. Er brandden wat lampen, waarin het gas plofte en sputterde, maar ze verspreidden meer rare chemische geuren dan dat ze licht gaven. De gasleiding was nooit geweldig geweest.

De afdeling Ver-Azië was een stuk lichter. Hij wist niet hoe officieel het was – niet heel erg, zijn baas kennende – maar deze verdieping werd elektrisch verlicht, in een proefexperiment met een elektriciteitsbedrijf dat heel Whitehall wilde verlichten. In plaats van de sputterende gaslampen hoorde je hier het vriendelijke ruisen van Swannpeertjes. Het was hier veel stiller, en daar hield Thaniel van, maar soms, als de stroomtoevoer te veel afnam, knetterden de lampen met een geluid dat in zijn oren groen klonk. De hele gang had nu een groene tint.

De afdeling was grotendeels verlaten. Een paar mensen speelden een kegelspelletje in de lange gang naar het kantoor van de minister. Aangezien er af en toe een bal tegen zijn deur bonkte, was de minister waarschijnlijk niet aanwezig. Thaniel keek langs de gang heen en

weer, en toen liet hij zich op de kruk zakken achter de vleugel waar nooit iemand anders op speelde en oefende de opening van Sullivans nieuwe opera. De piano was ongeveer een maand nadat Thaniel hier was komen werken op mysterieuze wijze verschenen. Zijn baas, Fanshaw, was een groot bewonderaar van Gilbert en Sullivan, met gemak enthousiast genoeg om een piano aan te schaffen als dat betekende dat hij als allereerste flarden van hun nieuwe opera's te horen kreeg. Hij stelde het meestal niet op prijs als klerken in het weekend andere dingen deden – Buitenlandse Zaken was geen baan maar een roeping, vond hij – maar hij keek nooit blijer dan wanneer hij Thaniel van zijn weekenddiensten ontsloeg om te kunnen repeteren in het Savoy. Thaniel voorzag hem als bedankje rijkelijk van gratis entreekaartjes.

Hij hield zijn voet op het demppedaal, zodat het geluid niet door het hele gebouw zou resoneren. Hij was ingenomen met de nieuwe show; die was anders dan Sullivans eerdere muziek. Rijker, minder grappig, en er was een fantastisch moment in de ouverture wanneer, als iedereen het grote crescendo speelde zoals de bedoeling was, het geluid een kroningshymne werd, kathedraalvullend groots, en het theater goudkleurig werd verlicht.

Thaniel keek om toen de lichten zoemden. Het groen was erger dan ooit. Hij kneep zijn ogen dicht en drukte zijn hand tegen zijn slaap. Hij was echt wel blij dat hij de kleuren van geluid kon zien, hij zag graag de kleur van Mori's stem en de lichtjes die als een aurora boven een orkest zweefden, maar hij begon te denken dat elektriciteit misschien niet zijn favoriete kleur was.

'Waar komt verdomme die muziek vandaan?' vroeg een verfiijnde stem.

Thaniel verstijfde. Hij stond langzaam op en keek om de deur van het kantoor. Lord Carrow was binnen, hij stond te praten met Thaniels baas. Hij leek slecht op zijn gemak met het feit dat hij zich in een kantoor bevond, alsof voor de kost werken mogelijk besmettelijk was. Hij had zijn wandelstok stevig omklemd en hield hem horizontaal in beide handen.

'O, jij bent het,' zei Carrow duister. 'Ik was vergeten dat je hier werkte.' Hij keek hem kwaad aan en wendde zich weer tot Francis Fanshaw. 'Zoals ik al zei, als je haar een briefje zou kunnen sturen om haar aan te moedigen zich te herinneren dat ze een vader heeft, die af en toe bevestiging zou willen dat ze niet door wilden is ontvoerd.'

Hij wachtte niet op een reactie en beende naar buiten, en onderweg botste hij hard tegen Thaniels schouder. Thaniel keek hem na.

De laatste keer dat ze elkaar hadden gezien was vier jaar geleden in een nietszeggend klein registratiekantoor in Kensington, toen Thaniel en Grace Carrow hun scheidingspapieren ondertekenden. Ze hadden allemaal broos beleefd tegen elkaar gedaan, en toen had Lord Carrow hem in de gang op zijn oog gestompt.

‘Heb jij ook niets van Grace gehoord?’ vroeg Fanshaw toen Carrow ver weg was.

‘We spreken elkaar niet. Eh... waarom vroeg hij dat aan jou?’

‘Ze woont nu in Tokyo, wist je dat? Ze is met die Japanse vent getrouwd... je weet wel, die anti-jij. Dandy, irritant; ik ben zijn naam vergeten. Blijkbaar heeft ze al een poosje niet meer geschreven.’

‘Nou,’ zei Thaniel, ‘ik zou ook niet schrijven als Carrow mijn vader was.’

‘Precies hoe ik erover denk.’ Fanshaw zweeg even. Hij had nooit gevraagd wat er precies tussen Thaniel en Grace was gebeurd, en daar was Thaniel blij om, want hij kon zelfs nu nog geen goede leugen verzinnen. ‘Zeg,’ ging hij door, ‘hoe gaat het met die horlogemaker van je?’

Misschien waren Fanshaws gedachten alleen maar van de ene Japanse man naar de andere gesprongen, maar Thaniel voelde een verschrikkelijke steek van angst waarvan zijn hele ruggengraat pijn deed. Hij haatte het wanneer mensen hem naar Mori vroegen. Fanshaw had er alle recht toe, want hij had hem ontmoet, maar het allereerste wat Thaniel altijd dacht wanneer iemand naar hem vroeg was: Weten ze het?

Het werd de gevangenis als je geluk had, een gesticht als je pech had. Dwangarbeid of elektroshocktherapie; verder had hij geen idee, want de kranten plaatsten dat soort verhalen niet en gekkenhuisartsen publiceerden hun behandelingen niet. Ze hingen mensen niet meer op, maar dat was alleen maar omdat de artsen het voor elkaar hadden gekregen om het te classificeren als een soort waanzin; morele krankzinnigheid.

Hij zou nog liever hangen. Dat was zuiver. Een schavot had niet de ranzige afschuw van een gesticht.

‘Mwah, prima, waarschijnlijk. Kweenie, hij is al een tijd weg.’

‘Luister heel goed naar me.’

Thaniel fronste zijn voorhoofd. Hij had het nu te warm; al zijn in-

nerlijke motortjes gaven gas, klaar om te vluchten, ook al kon hij nergens heen.

‘Het is “ja” en “ik weet het niet”, Steepleton. Promoties worden voorbehouden aan hen die articuleren.’

‘Rot op,’ zei Thaniel, zo opgelucht dat hij even tegen de muur moest leunen.

Fanshaw lachte. ‘Maar goed. Iets tegen de mist?’ Hij stak een zilveren zakflacon uit.

Een paar jaar geleden zou Thaniel hebben geweigerd, maar de laatste tijd was hij gaan beseffen dat weigeren alleen maar beleefd was wanneer je met een arm iemand te maken had. Als je een aanbod van een rijk man weigerde, leek het alsof je bang was dat je iets zou oplopen. Hij nam een slokje, en de brandy gleed lekker gloeiend door zijn keel. ‘Bedankt.’

‘Eigenlijk is er nog iets anders wat ik met je moet bespreken,’ zei Fanshaw, en hij stapte opzij zodat Thaniel zijn eigen bureau kon zien. De telegraaf was het hele weekend overactief geweest en lag bedolven onder de linten transcriptiepapier. ‘Dat komt allemaal van onze legatie in Tokyo.’

‘Hebben de Russen de oorlog verklaard?’ Thaniel zocht naar het eind van de linten. Toen hij het vond, pinde hij het op het China-bureau onder een Kelly-lantaarn vast.

‘Nee,’ zei Fanshaw. ‘Het lijkt erop dat de Japanse staf bij de legatie gelooft dat het spookt in het gebouw. Ze vertrekken allemaal. En nu krijgen de Britse personeelsleden ook de zenuwen. Het gevaar bestaat dat het hele kantoor moet sluiten.’

Thaniel rechte zijn rug, met een transcriptielint nog tussen zijn vingers. De boodschappen tegen het eind van het lint waren overgegaan in schreeuwerige hoofdletters. *BLIJKBAAR SPOOKT IEMANDS DODE ECHTGENOTE IN DE KEUKEN STOP ADVIES A.U.B. ECHT IN GODSNAAM STOP*. ‘Heeft iemand ons zonder het te zeggen ingeschreven bij het Paranormale Genootschap?’ vroeg hij, bijna lachend.

Fanshaw schudde zijn hoofd. Hij hield de transcripties vlak terwijl Thaniel ze opknipte, en zo te zien vond hij het helemaal niet zo grappig. ‘Ik betwijfel serieus of ze gedaanten-in-een-laken-spoken bedoelen.’ Hij liet zijn hoofd zakken en bladerde door een onzichtbaar woordenboek ongeveer een meter boven de vloer. Het duurde even voor hij de juiste woorden vond. ‘Ik ben bang dat het om iets gaat wat

voor de bedienden onuitspreekbaar is, en dus hangen ze verhalen op over geesten, zodat ze niet hoeven te zeggen wat er echt aan de hand is. Ze weten dat wij allemaal stom zijn. Ze weten dat als ze iets bovennatuurlijks verzinnen, we het afdoen als inheemse wispelturigheid en geen vragen meer stellen. Ik heb dit soort gedrag eerder gezien, in verder weg gelegen landen. Het wordt meestal veroorzaakt door diplomaten... die hun immuniteit misbruiken, enzovoort.'

Thaniel knikte. Dat kon hij geloven.

Fanshaw leek slecht op zijn gemak. 'En als dat het geval is, is een plaatselijke tolk zinloos. Die vertelt misschien alleen het verhaal van de persoon die nu net het probleem is. Ik moet er iemand van buitenaf naartoe sturen.'

'Ga je er dan zelf heen om het uit te zoeken?'

Fanshaw keek op. 'Nee. Jij gaat. Jij spreekt de taal veel vloeiender dan ik, het is idioot dat je niet allang een post in Tokyo hebt.'

Thaniel verwerkte dat zwijgend. 'Voor hoelang?'

'Zo lang als het duurt. Ik zal het registreren als een volledige tolkpositie, zodat je niet aankomt in een gebouw vol mensen die weten dat je onderzoek naar hen doet. Een jaar, anderhalf jaar, op papier.' Fanshaw fronste. 'Gaat het wel? Je kijkt niet blij.'

Dat verraste Thaniel, en hij wist niet wat hij moest zeggen.

Mori was nog steeds in Rusland. Wat hij daar ook deed, hij deed het al zes maanden, en voordien had hij drie jaar in Berlijn gezeten. Thaniel had geen idee waarvoor. De enige reden dat ze het al vier jaar zo goed met elkaar konden vinden, was bijna zeker dat hij nooit te veel vragen stelde, maar hij voelde zich hol omdat hij Mori zo miste. Als het weer zo'n beetje tijd was voor een volgende brief – ongeveer eens per week – dan was de wandeling naar huis gespannen met een soort nerveuze veerkracht die heen en weer schommelde tussen angst en hoop. Hij had nu al drie weken niets meer ontvangen. Hij had het grauwe gevoel dat het ook niet meer zou gebeuren, aangezien de hele Russische infrastructuur begraven lag onder vijf meter sneeuw.

Hij schraapte zijn keel. 'Het is de mist maar,' zei hij, en bijna meteen moest hij zijn hoofd afwenden en in zijn hand hoesten. 'Mijn longen zijn niet zo best. Ik heb in een machinefabriek gewerkt.' Hij probeerde een paar zinnige gedachten aan elkaar te rijgen. Ze bleven onder de meubels weggrollen. 'Hoelang mag ik erover nadenken? Ik heb een dochttertje.'

Zes zou het hele idee vreselijk vinden. Ze haatte het al als hij een omweg met haar maakte op weg naar school, laat staan naar Tokyo.

‘Niet lang, vrees ik.’ Fanshaw trok spijtig zijn neus op. ‘Denk er vanavond over na, maar ik heb morgen je antwoord nodig. De Russen liggen nog steeds geparkeerd in de Japanse Zee. Ze bewegen zich momenteel niet, maar als ze wel in beweging komen, gaan ze recht op Nagasaki af, en dan worden alle passagiersschepen stilgelegd. Alles gaat via Nagasaki.’ Hij keek alsof iedereen het expres zo had geregeld om Buitenlandse Zaken te ergeren. ‘Dus je moet er zo gauw mogelijk heen.’

Thaniel aarzelde, want het trok hem niet bijzonder om Zes mee te nemen naar een oorlogsgebied. ‘Maar dat zullen ze toch niet doen? De Russen? Ze kunnen niet binnenvallen.’

Fanshaw haalde zijn schouders op. ‘Het zou kunnen. Ze zouden daar niet zijn als ze niet iets wisten, en ik vermoed dat ze weten dat de Japanse vloot op zijn laatste benen loopt. Ik denk dat ze steeds dichterbij zullen kruipen totdat iemand van de Japanse marine de zenuwen krijgt en begint te schieten. Dan begint de Opiumoorlog weer helemaal opnieuw. De Russen zullen het recht hebben om te doen waar ze verdomme maar zin in hebben als er eenmaal een Russisch schip is geraakt.’

‘Als niet op hen schieten het enige is wat ze hoeven te doen, waarom zou iemand dat dan toch doen?’

Fanshaw gebaarde met zijn handen naar de hele afdeling. ‘Daarom! Heb je gezien tot welke niveaus van bazelende verontwaardiging de hogere echelons van de Japanse gewapende troepen in staat zijn? Het zijn nog steeds samoerai. Ze zijn opgegroeid met officieuze toestemming om nieuwe zwaarden uit te proberen op ongewenste buitenlanders. Ze moeten nog steeds wennen aan het idee dat er krachten in de wereld bestaan die ze niet kunnen koeioneren. Ik kan je bijna garanderen dat er iemand gaat schieten.’

Thaniel probeerde dat idee te rijmen met Mori, die nog nooit iemand had gekoeioneerd.

Fanshaw liet zijn schouders zakken. ‘Maar goed, zoals ik al zei, peins er vanavond eens over. Maar je moet het wel doen, als je nog hogerop wilt komen bij Buitenlandse Zaken. Als je vast blijft zitten in Engeland, blijf je voor eeuwig een klerk.’

Thaniel knikte weer. Japan. Hij was nooit verder dan driehonderd

kilometer van huis geweest. Het idee was zo groots dat het alles eromheen vervormde, zelfs terwijl hij in deze oude stoel zat met een opgevouwen Chinees paspoort onder een poot gepropt zodat hij niet wiebelde. Tien minuten geleden was het kantoor gewoon nog het kantoor geweest, bekend en knus in de mist. Nu voelde het niet veilig. In plaats van de mist klauwde nu Japan aan de ramen, enorm en nevelachtig, en ook al sprak hij de taal en woonde hij samen met een man die daar was opgegroeid, het was duister voor hem.

Fanshaw sloeg hem op zijn schouder. 'Er zijn dingen die arme mensen hun zonen niet leren, en een van die dingen is dat je je banden met je thuis moet verbreken als je ooit iets echt wilt doen.'

TOKYO, DEZELFDE DAG

Kuroda had Mori voor het eerst ontmoet op een slagveld. De gevechten waren toen al voorbij. Het veld was mooi, met zachte mist die boven de gebroken delen van mannen, paarden en artilleriechassis hing, het gras zwart van het bloed en de brandplekken van kruut. De enige mensen die nog rechtop stonden waren de familieleden van de soldaten, op zoek naar overlevenden of aandenkens om mee naar huis te nemen. Bijna allemaal, inclusief Kuroda, bewogen ze zich op een half grimmige, half paniekerige manier. Soms gingen ze ineens rennen om een lichaam om te draaien en te kijken wie het was, soms bleven ze even aan de rand van het veld staan wanneer ze iets te ergs zagen.

Er was één gedaante die zich in strakke, rechte lijnen tussen de lijken door bewoog. Hij aarzelde niet, hij keek niet naar ze, en hij liep sereen door het tafereel van de slachting alsof het een rijstveld was. Al snel merkte Kuroda dat hij naar hem staarde, want hij werd overmand door de overtuiging dat hij helemaal niet naar een man keek, maar naar een doodsgod die zielen verzamelde.

Hij geloofde niet in doodsgoden, dus stapte hij op hem af en stelde zich voor. De jongeman lachte en beloofde dat hij geen doodsgod was, alleen maar een jonge samoerai van Huis Mori die de wapens van zijn gevallen broeders kwam ophalen. Sinds die tijd hadden ze het goed met elkaar kunnen vinden. Maar Kuroda had zich nooit helemaal kunnen ontdoen van het vermoeden dat Mori misschien had gelogen en toch niet helemaal menselijk was. Hij was niet in het minst verbaasd geweest toen hij ontdekte dat wat aanvankelijk had geleken op een aanleg voor geluk, eigenlijk een veel nauwkeuriger vermogen was.

En toen, na tien jaar in overheidsdienst, was Mori plotseling naar Londen verhuisd. Bijna zeker om over te lopen. Ongetwijfeld hadden de Britten hem een beter aanbod gedaan. De premier destijds had hem willen laten ombrengen, maar Kuroda had er stilletjes voor ge-

zorgd dat niemand dat probeerde. Het zou stom zijn geweest. Panterschepen waren goed en wel, maar als de Russen uiteindelijk kwamen – en hij had altijd geweten dat ze zouden komen –, dan zou het een verrekt stuk beter zijn om een doodsgod te hebben. Of hoe je hem ook wilde noemen.

Vanochtend, terwijl hij wandelde door de bouwplaats van het Keizerlijk Paleis, voelde Kuroda een onwillekeurige irritatie omdat Mori zich nog niet had laten zien. De Russen kropen al twee weken steeds wat dichterbij, lieten nog net niet hun broek zakken naar de zuidelijke havens, en er was nog altijd geen teken van hem. Zelfs geen telegram. Overloper of niet, Mori was nog steeds een samoerai, niet te vergeten een echte vriend. Kuroda had oprecht gedacht dat hij zou komen helpen als hij ooit echt nodig was.

Hij dook ineen toen er een paar mannen met bamboe steigers langsliepen.

Overall glansden nieuwe glazen panelen. Er had niet lang geleden brand gewoed in het paleis, en nu vervingen bouwvakkers al die brandbare oude papieren wanden door gekleurd glas. Als je door de nieuwe gangen liep, was het alsof je door een mooie caleidoscoop navigeerde. Sommige dingen pakte het keizerlijk hof echt goed aan.

Maar niet heel veel.

Kuroda had deze bijeenkomst van de Geheime Raad het liefst gehouden in het plaatselijke café. Het was onmogelijk om iets te bespreken terwijl het volledige, pedante gewicht van de Keizerlijke Huishouding over je schouder meekeek. Maar je kon de keizer niet meenemen naar een café. Kuroda was niet erg optimistisch. Ze moesten ter zake komen, niet eindeloos muggenziften. Terwijl iedereen zich druk maakte om de tafelschikking en de juiste aanspreekvormen, schuifelden de Russen almaar dichterbij; ze hoefden alleen maar iemand zover te krijgen dat hij ging schieten. Als één iemand op een Russisch schip schoot, brak er een oorlog uit. Dan kon iedereen net zo goed meteen Russisch gaan leren.

Als er niemand schoot, waren er twee mogelijkheden. Eén: alles zou goed komen, de Russische vloot zou uiteindelijk voor anker gaan bij Nagasaki, waar, gezien de sfeer in die stad, alle havenkooplui bakken met geld zouden verdienen door naar de Russische schepen te roeien en uitstekend Chinees eten aan de matrozen te verkopen, en zo onge-

veer iedereen behalve het ministerie van Binnenlandse Zaken zou de hele toestand best grappig vinden. Het zou zelfs kunnen dat de Amerikanen of de Britten op enig moment zo jaloers werden op hun handelsrechten dat ze de schepen verjoegen.

Of twee: de Russen zouden voor anker gaan bij Nagasaki, binnenvallen, berouwvol kijken bij de internationale oorlogstribunalen en vervolgens het land dat ze hadden ingenomen nooit meer teruggeven. De Britten hadden daar een imperium mee opgebouwd, en Kuroda zag geen enkele reden waarom de tsaar dat niet ook een uitstekend idee zou vinden.

Het was dus twee tegen één dat er een industriële oorlog zou komen zoals nooit tevoren. Ergens had Kuroda de neiging om hun vlaggenschip tot zinken te brengen zodat het maar vast achter de rug was.

De bespreking van die ochtend was in een grootse paleiszaal, met een echo die zelfs in de gang erbuiten te horen was. De huissteward, butler, keizerlijke wat-dan-ook – Kuroda had niet de moeite genomen zijn titel te onthouden – bij de deur maakte een nauwgezette buiging voor hem.

‘Minister-president! Ondanks de problemen die u voorzag met de eerder voorgestelde ruimtes hopen we dat deze zaal geschikt zal blijken,’ zei hij met een triomfantelijk air dat Kuroda sterk deed denken aan een hond die alle oude schoenen terugbracht die je had geprobeerd weg te gooien. Kuroda had die problemen met opzet verzonnen. Hij had vier keer een andere kamer voorgesteld in een poging de geüniformeerde mannen met linialen en naamkaartjes voor te blijven.

‘Uitstekend,’ grauwde hij, terwijl hij zich afvroeg of iemand de moeite zou nemen hem aan te klagen als hij die vent een mep gaf met zijn eigen ceremonieel gebosseleerde map.

Overheidsministers zaten in een hoefijzervorm van stoelen bekleed met donkerpaars fluweel achter een tafel gedekt met groen damast. Ze droegen allemaal perfecte jacquets of, in het geval van de militaire ministers, zwarte uniformen met fijn goudbrokaat op hun borst, dat glinsterde in het licht dat naar binnen viel door de enorme ramen en van de kroonluchters. Kuroda plofte op een stoel.

Naast hem was de tafel van de keizer gedekt in rood, voor het geval, nam Kuroda aan, eventuele nieuwkomers of rondwalende buitenlanders misschien niet in de gaten hadden dat de nogal jonge vent die

met veel te veel bedienden door het hof rondliep de keizer was. Zoals hij vaak deed, kwam Mutsuhito snel binnen om zijn kometenstaart van stafleden voor te blijven, en hij wenkte een paar mannen met thee en koffie achter zich aan terwijl iedereen opsprong.

‘Ga zitten, ga zitten, ik heb mijn kroon nog niet op,’ mompelde hij.

Ze gingen stijfjes zitten en ontdooiden slechts geleidelijk terwijl de kleurige theepotten en cafetières werden doorgegeven. Mutsuhito droeg een baard en een eeuwige frons om ouder te lijken, al had hij een sombere uitstraling die dat allebei overbodig maakte.

‘Het punt is,’ zei hij plotseling tegen Kuroda alsof ze gewoon verdergingen met hun gesprek van de vorige dag, ‘stel dat ze inderdaad voor anker gaan bij Nagasaki. Het is Nagasaki. De mensen daar hebben ze al veertien verschillende soorten kip verkocht en hun reddingsboten gestolen voordat ze *privjet* kunnen zeggen.’

‘Ja, en dan gniffelen alle andere landen op de wereld om ons, meneer,’ zei Kuroda vermoeid. Het was verraad, maar hij had duizend keer liever gehad dat de keizerin dit soort besprekingen bijwoonde in plaats van de keizer. Zij vertelde mensen dingen, en dan gebeurden die dingen. Zo hoorde bevel voeren te werken. Mutsuhito was totaal niet geschikt om de leiding te hebben over zaken die ingewikkelder waren dan etentjes.

‘En?’ vroeg Mutsuhito op zijn ondraaglijk neutrale manier. ‘Wij schenden geen verdragen. Zij hebben wettelijk geen toestemming om binnen te vallen.’

Kuroda staaarde in zijn koffie. Hij haatte koffie. ‘Inderdaad, meneer, maar er zal een punt komen waarop ze er niet bijzonder mee zitten waar ze wettelijk toestemming voor hebben, en ieder ander ook niet. De Britten en Amerikanen zullen hun schouders ophalen en zeggen dat het onze eigen stomme schuld is omdat we onze grenzen niet verdedigen. En zelfs als ze deze keer niet binnenvallen, dan zal iemand anders het wel doen, omdat wij niet vchten.’

‘Ook al zou het... illegaal zijn als wij op de Russen schoten. Maar schenden zij onze wateren niet?’

‘Ja, meneer.’

‘Dat is een dilemma.’

Kuroda vroeg zich af of hij in het vagevuur was.

Mutsuhito bekeek de volgende paar pagina’s van de vergaderagenda heel sereen. Hij liet de hoeken door zijn gehandschoende vingers glij-

den. ‘Ik geloof dat die jongeman je hoopt te kunnen spreken,’ ging hij door.

Kuroda draaide zich om op zijn stoel. Tanaka wachtte bij de deur en negeerde de steward, die aanvoerde dat een rode jas met opgelapte ellebogen en een Fabergé-knoop geen gepaste kleding was.

Kuroda ging zo snel naar hem toe als het fatsoen toestond. ‘Ik kan je wel zoenen.’

‘Liever niet,’ zei Tanaka, en hij leek nu pas de steward op te merken. ‘Zeg, vriend, niet vervelend bedoeld, maar kun je even oprotten?’

De steward, hoe onvoorstelbaar ook, deed wat hem gezegd werd.

‘Is er nieuws?’ vroeg Kuroda zachtjes. Hij weerhield zichzelf er nog net van te vragen: Komt Mori?

Tanaka knikte één keer en overhandigde hem een map. ‘Ja, meneer. Dit zijn de bevindingen tot nu toe uit Aokigahara. De wetenschappers zijn geïnstalleerd en lijken behoorlijk blij. We hebben wel een paar meldingen binnengekregen over geesten in Tokyo en omgeving, al zijn het tot nu toe vooral kolenpakhuizen en maalterijen. De kranten hebben het nog niet opgepikt. Maar er is een belangrijk verzoek gekomen van de hoofdfysicus.’

‘Wat dan?’

‘Wat ze de hele tijd al zeggen. Ze kunnen maar beperkt iets doen zonder een echte helderziende om proeven mee uit te voeren.’

‘Ik weet het.’ Kuroda zuchtte. Mori kwam niet uit eigen beweging. Prima. Maar hij was er verbaasd om, want Mori moest weten wat Kuroda zou doen als hij niet kwam opdagen. ‘Stuur een telegram naar onze ambassadeur in Londen. Vertel hem dat we een aanklacht willen indienen tegen een Britse ambtenaar, Nathaniel Steepleton. Aanranding van de zoon van een belangrijk samoeraihuis.’

‘Hè?’ vroeg Tanaka.

‘Het is Engeland,’ spoorde Kuroda hem aan. ‘Engelsen zijn religieuze fanaticelingen. Hun favoriete bezigheid is toezicht houden op de slaapkamers van mensen.’

‘O ja.’ Tanaka dacht erover na. ‘Rare figuren. Persoonlijk snap ik niet waarom iemand dat zou pikken. Zijn ze gehersenspoeld of zo?’

‘Ga erheen, dan zie je het zelf,’ zei Kuroda. Hij zou heel wat geven voor een fonograafopname van Tanaka’s reactie op een preek in een baptistenkerk. ‘Maar goed, Mori zou hier vlot moeten zijn als hij niet wil dat zijn vriendje volgende week in de gevangenis zit.’

Tanaka knikte langzaam. ‘Maar hij wist toch wel dat u daarmee kon dreigen?’

‘Daar ben ik van overtuigd,’ antwoordde Kuroda. Het was ietwat verontrustend dat Mori het erop aan had laten komen. ‘Maar laten we hem een beetje aansporen.’

‘En weten we heel zeker dat hij ons niet allemaal zal vermoorden?’

Kuroda snoof. ‘Tanaka, hij is een ridder. Beloof hem een fatsoenlijk gevecht en hij zal komen. Dat noemen ze lol.’

Tanaka keek alsof hij er wel een paar andere woorden voor kon verzinnen behalve ‘lol’, en hij liep net weg toen er een heel jonge assistent verscheen met een envelop.

‘Eh, meneer?’ piepte de jongeman.

‘Wat?’

‘Telegram... voor u? Van ene baron Mori?’

Kuroda gebaarde ermee naar Tanaka en scheurde de envelop open.

*Dit voorspelt niet veel goeds voor niet schieten op de Russen, hè?
Mijn dochter van negen is minder bang aangelegd dan jij. Ik zie je
op 18 december.*

Als een vaandel ontvouwde de oude, bekende vreugde van de strijd zich in Kuroda’s hart, stoffig omdat het zo lang opgeborgen had gezeten, maar niet minder helder. Hij had er al naar gesmacht sinds hij de marine had verlaten, alleen had hij tot nu toe niet beseft hoe erg. Een fatsoenlijk toernooi, met een fatsoenlijke ridder, voor het eerst in jaren. Heel ineens wenste hij dat Mori nu al hier was, wilde hij weten wat er zou gebeuren, met de heerlijke, onbestendige opwinding die hij op zijn trouwdag ook had gevoeld.

Tanaka trok zijn wenkbrauwen op toen hij het telegram las. ‘Jullie zijn allemaal gek.’

‘De enige manier waarop je goed wordt in oorlog voeren,’ zei Kuroda, nog steeds zo uitgelaten als een kind, ‘is als je ervan houdt. Dat is wat een echte samoerai is.’

‘Geweldig, geweldig, en hoe houden we een helderziende lang genoeg in een kamer zodat een stel wetenschappers hem vragen kan stellen? Je weet wel, als hij zich niet beleefd onderwerpt zodra hij arriveert? Zo te lezen is hij dat niet van plan.’

‘De wetenschappers hebben een paar ideeën,’ beloofde Kuroda.

Toen Kuroda thuiskwam was zijn steward in alle staten. Er was kennelijk een vrouw in zijn werkkamer, en ze wilde niet weggaan. Verwonderd liep hij erheen. Hij had wel een geisha, maar zij was het echte werk: een exquise professional die de etherische neiging had om niet altijd te komen opdagen, zelfs als je hoopte van wel. Maar toen hij de deur opende bleek de vrouw in zijn werkkamer geen geisha. Ze was klein en doorsnee en stond in zijn aquarium te kijken, waar zijn octopus met een tentakel tegen haar vingertop drukte in wat beslist een handdruk was. Hij voelde zich verraden. Hij was een octopus als huisdier gaan houden sinds hij Mori's mechanische had ontmoet. Ze waren een stuk innemender dan katten, en meestal ook een stuk loyaler.

'Mevrouw Pepperharrow,' zei hij oprecht geschokt. Als een idioot zocht hij naar een smoes om bij haar weg te komen, en toen werd hij boos op zichzelf, en op haar omdat ze hem dat gevoel gaf. 'Ik heb het druk, wat wilt u?' vroeg hij bot.

'De uilen zijn terug.' Ze klonk niet beledigd, of ongerust, of wraakzuchtig. 'Mori komt naar huis.'

'Ik... ja, ik heb net een telegram gekregen,' hoorde Kuroda zichzelf bekennen.

'Mooi zo. Wilt u hulp?'

'Wat? Maar... u haat me.'

Ze knikte. Haar vreemde ogen namen hem van top tot teen op. In plaats van naar hem toe te stappen toen hij was binnengekomen was ze naar achteren gestapt, ver buiten zijn bereik. 'Ja. Maar we weten allebei dat hij veel gevaarlijker is dan u.'

LONDEN, DEZELFDE DAG

Thaniel en Fanshaw praatten nog steeds over geesten toen de elektrische lampen ineens erger begonnen te zoemen dan ooit, alles zeker vijf seconden groen werd, vervolgens de stroom helemaal uitviel en het kantoor in kaarsverlichte schemering werd gedompeld.

‘Ik stel voor,’ zei Fanshaw ferm in het donker, ‘dat we de rest van de dag vrij nemen. Je woont toch nog steeds in de buurt van Kensington? Zullen we een huurrijtuig delen?’

‘Eh, ik heb een metrokaartje,’ zei Thaniel, die kon omgaan met brandy maar niet met onverwachte ritten in huurrijtuigen. Niet dat hij zich die nu niet kon permitteren. De salarissen bij Buitenlandse Zaken waren goed. Maar armoede was evenzeer een gemoedstoestand als een fiscale realiteit, en soms kon hij het kwade snerpen van zijn vaders stem niet onderdrukken, die eiste te weten waarom hij verdomme zijn geld over de balk smeed.

Fanshaw glimlachte. ‘Is dat je ondoorzichtige noordelijke manier om me om opslag te vragen?’

‘Nee, het is mijn ondoorzichtige noordelijke manier van zeggen dat je te chic doet met je onnodige huurrijtuigen,’ zei Thaniel, maar hij was opgelucht dat hij zijn glimlach kon laten vervagen toen Fanshaw zich omdraaide om zijn jas te pakken. Hij wist nog steeds niet hoe hij een boos klein meisje moest vertellen dat ze de week erop naar Tokyo zouden verhuizen. En Mori; hij dacht onwillekeurig dat als Mori er al iets specifiek over te zeggen had, hij zich inmiddels wel had laten zien.

Bij de hoge voordeuren drukten de baliemedewerkers kaarsen in plasjes gesmolten was zodat mensen de weg naar buiten konden vinden zonder over kapstokken te struikelen. Thaniel trok zijn sjaal voor zijn gezicht en glipte het korrelige donker in.

Hij kon nog net zien dat de straatlantaarns aan waren, maar ze ver-

lichtten niets. Het was alleen een zwevende gloed. De mensen op straat waren onzichtbaar tot ze vlak voor hem langs liepen. Maar hij kon ze horen. Als voetgangers bij een hoek aankwamen, floten ze om tegenliggers te waarschuwen. Het gefluit vormde heldere flarden in het waas.

Hij was bijna bij metrostation Westminster toen hij iemand met een bel hoorde rinkelen en roepen dat de lijn gesloten was. Hij bleef staan en keek onzeker om zich heen.

Een lichtbaken kwam langs, een echt lichtbaken, en toen ontstak er vlak voor hem sissend nog een, met een scherpe geur van buskruit.

‘Uw weg verlichten voor een shilling?’ vroeg een kleine jongen.

‘Eh,’ zei Thaniel weifelend. Er waren mogelijk huurrijtuigen te krijgen – hij hoorde paarden – maar de kans om er een aan te houden zonder omver te worden gereden leek hem klein. Een omnibus kroop langs, topzwaar van de passagiers, met een grote advertentie voor Lipton-thee op de zijkant nog net zichtbaar in spookachtige letters. De menner, met een lantaarn om zijn arm, leidde de paarden aan de hand mee.

‘Ik kan u meppen met mijn ploertendoder,’ bood de jongen experimenteel aan.

Thaniel trok de sigaret uit de mond van de jongen en liet hem in het lichtbaken vallen, dat sputterde. ‘Niet roken terwijl je mensen bedreigt. Maar goed. Ik geef je twee shilling als je me naar Knightsbridge brengt.’

‘Knightsbridge!’ zei de kleine jongen. Hij was daar zo van geschrokken dat hij zijn cockneybravoure vergat. ‘Dat is ver.’ Hij herstelde zich. ‘Zei u nou twee shilling zes?’

Thaniel lachte. ‘Klopt.’

Ze liepen in de richting van St James’s Park. Het enige wat hij van andere mensen zag waren andere lichtbakens, voornamelijk op middelhoogte omdat de jonge lampaanstekers ze droegen. De telegraaf snoeren boven hem hingen net laag genoeg om kronkelende schaduw te werpen.

Tegen de tijd dat ze bij de poorten van het park aankwamen had hij hoofdpijn en pijn in zijn longen. De kleine jongen hoestte, al had hij een zakdoek voor zijn gezicht. De aandoening klonk te serieus om louter van vandaag te zijn. Het was ook koud; het zandpad fonkelde van de rijp onder het lichtbaken van de jongen, en het gras ook. Tha-

niel kon nog net de sliert lampen rondom het meer ontwaren. Toen ze daar aankwamen tikte hij de kleine jongen op zijn schouder. Hij dacht niet dat het jochie ouder kon zijn dan acht, en het was nog anderhalve kilometer naar de ingang van Knightsbridge. ‘Van hieraf kom ik er zelf wel. Twee shilling zes, goed?’ De jongen rook naar sigarettenrook, gin en de zwavelachtige vochtigheid van de mist.

‘Juist,’ zei het jochie serieus, en toen hoestte hij weer. ‘Dag, meneer.’

‘Dag.’ Thaniel keek hem na tot hij uit het zicht verdween, wat al na amper tien meter was.

Thaniel herschikte zijn sjaal en stak zijn handen in zijn zakken. Zijn linkerhand sloot zich om een paar opgevouwen velletjes manuscriptpapier. Hij nam altijd een paar blaadjes mee, zodat hij kon schrijven in de metro. Hij had het gebeente van een symfonie opgebouwd, maar de laatste tijd kon hij het niet in de juiste vorm trekken. Hij was vorig jaar sterk begonnen, toen hij een uiteinde van de lange tafel in de werkplaats had overgenomen en werkte terwijl Mori dat ook deed. Mori had nooit iets gezegd, was te veel heer om iemand het gevoel te geven kritisch te worden bekeken, maar als Thaniel verlegen werd bij een lastig deel en in de zitkamer ging schrijven ging Mori theezetten, en dat kon net zo goed een ontbieding zijn, want iets in Thaniels knieën was erop ingesteld om op te staan zodra hij een ketel hoorde fluiten.

Maar de laatste tijd zat er een soort vocht in het deel van zijn geest dat normaal gesproken vonkte wanneer hij echt aan het schrijven was en niet alleen maar wat prutste. Telkens als hij in zichzelf groef op zoek naar meer verve, vond hij alleen maar een gekmakend mentaal schuldbekentenisje met de mededeling dat hij erover na zou denken zodra de post was gekomen. En als de post er dan was, was er natuurlijk altijd weer de post van morgen.

En nu... nu ging hij helemaal alleen naar Tokyo. Misschien zou Mori zich laten zien als het goed weer werd, maar Thaniel kon het zich niet voorstellen. Alle kans dat hij hem een jaar lang niet zou zien. Een jaar van wachten op de post.

‘O, hou je kop,’ zei hij hardop tegen zichzelf. ‘Sombere puinhoop die je bent.’

Aan de overkant van het meer hing een verzameling lichtbakens, als dwaallichtjes. Een reiger ergens tussen het riet schrok van het licht. Het beest maakte een oergeluid en vloog met veel lawaai weg.

Thaniel liep door tot hij het idee had dat hij er wel zou moeten zijn en hield zijn pas in, bang dat hij de poort al voorbij was. In een boom die heel dichtbij moest staan kraste een uil.

‘Thaniel,’ zei Mori’s omberen stem van een stukje verderop. ‘Deze kant op.’

HOOFDSTUK 4

Thaniel draaide zich met een ruk om en geloofde zijn oren pas toen hij hem zag. Mori stond te wachten tussen een paar bomen in een dunnere flard mist. Hij zag er niet uit zoals Thaniel hem zich herinnerde. Dat deed hij nooit; hij had het vermogen van een wisselkind om bijna alles aan zichzelf te veranderen, afhankelijk van waar en wanneer hij was. Zijn jas had een bontkraag, er zat zilverkleurig stiksel op zijn handschoenen en hij had het laatste restje lichte verf uit zijn haar geknipt. Het was nu weer natuurlijk, glanzend zwart.

Lange tijd had het Thaniel onwaarschijnlijk geleken dat een helderziende samoerai ooit moeite zou doen voor de zoon van een jachttopziener die op zijn veertiende van school was gegaan, met het aangeboren raffinement van een schep. Maar Mori was dol op iedereen die bereid was vasthoudend bij hem te zijn.

Dat kwam door zijn helderziendheid. Niet veel mensen wilden samenleven met iemand die bijna alles wist, of dat zei hij althans.

Mori herinnerde zich mogelijke toekomst. Het was net zoals het gewone geheugen, maar het werkte zowel vooruit als achteruit. Als er iets op het punt stond te gebeuren, wist hij dat net zoals ieder ander wist wat er een minuut geleden was gebeurd. Als iets alleen maar een verre, wazige mogelijkheid was, herinnerde hij het zich alsof het twintig jaar geleden was gebeurd, begraven onder recentere, waarschijnlijker dingen. Zodra iets niet langer mogelijk was vergat hij het. Daarom hield hij vol dat een boek niets anders was dan een dood verhaal, dank je feestelijk, en hij had ze liever wanneer ze nog leefden, rondfladderend in iemands geest, met een heleboel mogelijke eindes en interessante zijpaden, voordat de redacteur ze neerhaalde en op papier vastpinde en alle goede stukken vergat. Mori was nog steeds boos op Arthur Conan Doyle, maar om redenen die hij zich niet meer herinnerde.

Het was dus een apart soort relatie. Een weldenkend mens zou den-

ken dat ze nooit iets gemeen konden hebben, of ook maar iets om te bespreken. Ze hadden niet eens gezamenlijke vrienden. Maar Thaniel was goed in betere eendes verzinnen voor Sherlock Holmes-verhalen, en Mori leek dat meer dan genoeg te vinden om op door te borduren.

‘Kei.’ Een lange seconde was Thaniel verlamd van opluchting en blijdschap, en opgelatenheid. ‘Je bent teruggekomen,’ wist hij uit te brengen.

‘Natuurlijk ben ik teruggekomen,’ zei Mori lachend. ‘Hoe gaat het met je?’

‘Goed.’ Thaniel probeerde iets verstandigs te bedenken. Het schoot hem te binnen dat het beleefd zou zijn om te vragen of alles was afgerond in Rusland.

‘Min of meer wel,’ zei Mori al voordat hij het kon vragen. ‘Excuses dat ik een poosje niet heb geschreven, maar ik werd ziek en strandde in Parijs.’

Thaniel zag Mori opmerken dat hij had geantwoord op iets wat nog niet hardop was gevraagd, en de flikkering van onrust en irritatie die er altijd mee gepaard ging. Hij hield er niet van om het te doen, zelfs niet bij mensen die wisten dat hij het kon.

‘Ziek?’ vroeg Thaniel. Mori stond ofwel rechtop en deed waar hij goed in was, ofwel hij was bewusteloos. Met ziek bedoelde hij geen verkoudheid. ‘Gaat het nu weer goed met je, wat –’

Even zag Mori er verloren en uitgeput uit, maar toen schudde hij zijn hoofd en wierp die uitstraling af als een sjaal. ‘Ja... Maar ik haat Parijs. Het verbaast me dat niet meer mensen er een allergische reactie op hebben.’

Thaniel besloot het te laten rusten, wat het ook was. ‘Alleen jij zou Parijs kunnen haten.’

‘Thaniel, als klein kind moest ik zelfs voor naaste familieleden buigen. Fransen denken dat je alleen fatsoenlijk hallo kunt zeggen door iemand half aan te randen. Ik haat Parijs hartgrondig.’

Thaniel lachte. Mori gebaarde met zijn schouder om te opperen dat ze moesten gaan. Ze liepen om een hoestend gezin heen dat hun tegevoetkwam en staken het gras over, dat knisperde van de rijp. Als Thaniel koning van de wereld was geweest, zou dit de test zijn die hij zou voorleggen aan iemand die beweerde helderziend te zijn: zonder begeleiding door Londen lopen in de mist. Mori liep ’s nachts en in mist net zo snel als op een zonnige ochtend.

Hij pakte Thaniels hand. Ze zouden elkaar op een halve meter afstand al zijn kwijtgeraakt. Het theekleurige waas was dichterbuiten het park, waar Knightsbridge was samengeperst tot een nauwe kolom. Thaniel kneep in zijn vingers. Het voelde veilig en privé. Mori kneep in zijn knokkels en trok hem mee naar rechts, naar Filigree Street.

Een stukje verderop waren de elektrische lichten van Harrods fel genoeg om de winkeldeuren van een halo te voorzien, maar Filigree Street was middeleeuws. De huizen bogen zich almaar verder naar elkaar toe op een manier die Thaniel altijd deed denken aan een rij kameraadschappelijke dronkaards, aan het eind zo dicht bij elkaar dat zelfs op een zonnige dag de straat altijd in schaduwen gehuld was, en veel te smal om doorheen te rijden. In de beperkte ruimte sloot de mist hen in en werd nog geconcentreerder, totdat hij wervelde in bijna massieve patronen, met tentakels die langs de ramen met glasroeden streken. De onderste verdiepingen werden voornamelijk bezet door kleine, exquise winkels en die waren nog open, elk met tien of twaalf kaarsen langs het pad naar de deuren. De lichten waren zo gedimd dat ze nauwelijks meer waren dan fantomen.

Een politieman met een cape materialiseerde uit de soep vlak voor hen en tikte tegen zijn pet.

Thaniel liet Mori's hand los. Hij kon er niets aan doen. Hij had het gevoel dat zijn schedel in glas was veranderd en dat elke toevallige voorbijganger al zijn gedachten kon zien.

Nummer 27 was helverlicht. Toen Mori de deur van de werkplaats openduwde, smaakte de schone lucht binnen zoet. In de etalage waren de mechanische vogels slaperig, hoewel ze doorgaans als zilveren en bronskleurige flitsen heen en weer vlogen tussen de takken. In plaats daarvan waren de mechanische vuurvliegjes tevoorschijn gekomen. Ze trokken gouden strepen langs het plafond en tussen de vogels, die zich soms bewogen in het licht. Thaniel had er een keer een gevangen, maar hij was er nog steeds niet achter wat er gloeide in hun glazen borst. Het was een soort poeder dat helderder opflitste naarmate je het meer verstoorde. Een soort stuifmeel uit Peru, zei Mori, hoewel Thaniel stiekem vermoedde dat hij dat had verzonnen omdat hij zich schaamde voor zijn totaal anachronistische uitvinding.

Een kerkuil landde op de vensterbank. Thaniel glimlachte. Hij was zo gewend aan de uilen die rondhingen bij Filigree Street dat hij ze

niet meer opmerkte, maar hij had ze al een tijdje niet meer gezien. Het was fijn om er weer een te zien. Hij had het dwaze gevoel dat het beest wist dat Mori terug was.

Mori trok zijn jas uit. Thaniel keek naar zijn spiegelbeeld. Mori's beeltenis in het glas zag er veel massiever uit dan die van Thaniel, omdat zijn kleuren helderder en dieper waren. Thaniel was het ruwe proefmodel dat iemands leerling in elkaar had gezet met stroken papier, maar Mori was het echte werk, geëmailleerd en afgewerkt met goud.

Zes gluurde om de keukendeur heen, en toen kwam ze speculerend dichterbij. Ze was negen, dachten ze, maar ze was heel klein voor haar leeftijd, en als ze ongerust was had ze vaak het aanzien van een ernstige peuter. Omdat ze het afschuwelijk vond als je haar onnodig aanraakte, hielden ze haar haar kortgeknipt zodat niemand het zou hoeven borstelen of vlechten, en daardoor zag ze er nog jonger uit. Ze had een moersleutel achter haar oor.

'Hallo,' zei Mori heel zachtjes, want zijn onverwachte verschijning na zes maanden afwezigheid zou mogelijk geen enkele reactie bij haar teweegbrengen, maar er bestond net zo veel kans op machteloze, levenslange razernij. Thaniel betwijfelde of zelfs Mori precies kon voorstellen wat het zou worden. Zes zat anders in elkaar dan de rest van de wereld.

'Goedenavond,' zei ze in stram Japans. Ze bestudeerde Mori, had kennelijk moeite om te verwerken hoe hij eruitzag. 'Je kleren zijn anders,' zei ze ongelukkig. Hij droeg een prachtig blauw vest met zilverdraad, waardoor hij eruitzag alsof hij net door een regenbui was gelopen. Thaniel had er nooit helemaal achter kunnen komen waarom ze het vreselijk vond als een van hen iets ongewoons droeg, maar hij had de theorie dat ze een smoking of een nieuwe jas opvatte als een uitwendig teken van een gevaarlijke innerlijke verandering.

Achter haar grimaste Osei op de drempel en stak verzoenend haar hand een stukje omhoog om te zeggen dat ze meestal op een beter opgevoed kind paste. Osei was geen professioneel kindermisje – in feite dreef ze het plaatselijke theehuis – maar ze was veel aardiger dan de vrouwen van officiële bureaus die Thaniel op gesprek had gehad. 'Charlotte. Je hoort "welkom thuis" te zeggen.'

'Ik ben Zes,' zei Zes. 'Niet Charlotte.'

‘Nee, je bent negen.’ Osei griste de moersleutel weg. ‘Je hebt een fatsoenlijke naam nodig.’

‘Ik draag dit omdat ik niets anders had wat warm genoeg was,’ zei Mori vriendelijk om hen allebei te overstemmen. ‘Kom hier, ik heb iets voor je.’

Zes keek onwillig, maar ze deed wat haar gezegd werd. Stiekem stond Thaniel aan Oseis kant. Charlotte was Zes’ echte naam, die haar moeder haar had gegeven in het armenhuisregister. Maar het personeel van het armenhuis had de kinderen nummers gegeven in plaats van zich met namen te vermoeien. Thaniel had geprobeerd haar te vertellen dat dat vreselijk was. Zes had alleen maar nuchter gezegd dat als hij haar Charlotte wilde noemen, zij hem Henry zou noemen.

Mori haalde een doosje uit zijn jaszak en gaf het aan haar.

Thaniel kwam dichterbij. Het was een lamp. De gloeispiraal was gedraaid in iets wat op een vorm wees, maar hij kon niet zien wat het zou voorstellen als hij eenmaal brandde.

Zes maakte geen geluid, maar ze ging op haar tenen staan en stak haar armen uit. Mori tilde haar op. Ze wilde geen genegenheid, alleen de lege fitting die boven hem hing. Hij hield haar vast terwijl zij het peertje erin draaide. Toen de gloeispiraal zoemend tot leven kwam, verscheen de vorm van een octopus. Hij kronkelde en bewoog, zwemmend binnen in het glas. Zes lachte. Het was een abrupt, monotoon blafgeluid. Thaniel had heel lang gedacht dat het nep was, maar had toen beseft dat er niet vaak was gelachen in het armenhuis en Zes gewoon niet goed snapte hoe het hoorde te klinken.

‘Wat zeg je dan?’ spoorde Osei haar aan.

‘*Arigato gozaimashita.*’

‘Graag gedaan.’ Mori zette Zes neer en besteedde verder geen overdreven aandacht aan haar. Hij had haar nooit behandeld als een kind, maar als een kleine volwassene, met dezelfde waardigheid. Thaniel was dat vergeten, maar terwijl hij nu naar haar keek zag hij dat ze zich erin onderdompelde met een opluchting die hem een steek bezorgde. Ze pakte Mori’s mouw vast en leunde tegen hem aan in een hoek die haar verborg voor Thaniel en Osei. Mori legde zijn arm om haar heen en zij drukte haar gezicht tegen zijn vestzak. Ze leek hem de gewijzigde kleur te hebben vergeven. Ze was net oud genoeg om ervan te genieten hoe glamoureuze Mori was. Haar klasgenootjes hadden peet-

vaders die bankier of tweeddragende, naar mottenballen geurende landeigenaren in Nottinghamshire waren.

Osei keek ongerust en maakte een buiging naar hem. Mori boog terug en bedankte haar voor alle hulp. Zes liet hem los, maar bleef dichtbij. Ze had zijn zakhorloge gestolen, maar de klem niet losgemaakt, waardoor het gouden kettinkje slap tussen hen in hing. Hij liep langzaam zodat ze hem kon bijhouden.

Vroeger maakte Zes de allerkleinste klokonderdelen voor hem. Veel fijne mechanica kwamen van de armenhuizen, waar de kinderen zo klein waren dat ze kettinkjes konden maken die zo fijn waren als gouden haren of tandwielletjes zo groot als stofjes. Mori beweerde dat hij niet van kinderen hield, maar rond Kerstmis in het eerste jaar dat Thaniel hier woonde had hij Zes mee naar huis genomen en geweigerd haar terug te brengen, en dat was dat.

Thaniel zocht een lamp op voor Osei, maar toen hij weer naar de mist keek voelde hij zich schuldig. Ze was net zo groot als een lampaansteker. Ze weigerde altijd te blijven eten. 'Ik loop even mee terug met Osei,' zei hij over het gemompelde Japans van Zes heen.

Mori rechtte zijn rug. Hij zag eruit alsof hij overwoog iets te zeggen, maar terwijl Osei hem met een beleefd knikje passeerde, fronste hij zijn voorhoofd en boog zich naar achteren alsof hij een zwavelgeur van haar had opgevangen. Thaniel zette grote ogen naar hem op om te vragen wat er was. Osei rook niet naar zwavel. Haar kleding verspreidde alleen de geur van jasmijn. Mori schudde zijn hoofd.

Toen Thaniel weer naar het raam keek, nam Mori Zes mee naar de keuken. Ze waren nog steeds verbonden door zijn horlogeketting. Ondanks het gruis in de lucht had Thaniel het gevoel dat hij weer fatsoenlijk kon ademen, maar hij wist dat dat tijdelijk was. Als hij terugkwam zouden ze het over Tokyo moeten hebben – wie Zes zou nemen, of ze elkaar wel zouden zien, alles – en zou deze delicate, filigreinen rust stukbreken.

Het kostte maar twintig minuten om Osei thuis te brengen, en toen Thaniel terugkwam had Mori al eten gekookt. De warmte van het fornuis krulde omhoog en ontmoette hem bij de gedeukte treden van de werkplaats naar de keuken. Op het fornuis, om de warmte te absorberen, zat Mori's octopus, mechanisch net als al het andere. Met die glanzende stalen behuizing over zijn mechanieken zag Katsu eruit als

een kwikbel, op het koperen wielje na dat een van zijn tentakels verving. Hij was een keer een poosje verdwenen en een week of twee later teruggekomen minus één poot, en Mori had hem tijdelijk een wielje gegeven terwijl hij een nieuwe poot maakte. Toen die klaar was om te worden aangemeten, had Katsu zich boven op een kast verstopt, en elke keer als iemand over reparaties begon, verdween hij tot er weer van onderwerp werd veranderd. Mori dacht dat er iets verstoord was geraakt in zijn mechanieken. Thaniel was er vrij zeker van dat Katsu de voorkeur gaf aan het wielje. Hij was er wendbaarder door geworden.

Thaniel raakte een van Katsu's tentakels aan om te controleren of hij niet te heet werd, pakte hem op en gaf hem aan Zes, die net was gaan zitten na het dekken van de tafel. Ze drukte haar neus tegen die van Katsu en deed een stille vis na. Na zo'n lange tijd vond Thaniel het ineens weer vreemd om een octopus als huisdier te hebben, maar eigenlijk was het logisch. Echte huisdieren waren geen optie, want Mori hield niet van dingen die niet voor zichzelf konden zorgen. Donzige mechanieken bestonden niet, en een slimme slang zou sinister zijn geweest.

Er stond al eten op tafel. Het was kip met echte rijst, echte groenten, echte soep, en een doos met prachtige Franse gebakjes die zonde zouden zijn om op te eten. Op een ervan lag een octopus van marsepein.

Terwijl hij ging zitten, moest Thaniel zich afwenden om te hoesten.

Zes bekeek hem onderzoekend. 'Ga je dood?' vroeg ze. 'Mensen die zo hoesten gaan altijd dood.'

Hij wist een glimlachje op te roepen. Hij probeerde vergeefs te bedenken hoe hij over Tokyo kon beginnen zonder dat het idee als een aambeeld op tafel zou belanden. 'Nee, lieverd. Dat ben ik niet van plan.'

'Dat is niemand. Mori,' zei ze, terwijl ze Katsu van zich losmaakte, 'als pap doodgaat, moet ik dan terug naar het armenhuis?'

Thaniel verslikte zich. Dit soort vragen stelde ze minstens twee keer per jaar, en hoewel hij er elke keer meer door ontdaan was, had hij nooit een manier kunnen vinden om haar ervan te overtuigen dat mensen zich over sommige dingen nooit bedachten. 'Zes, dat is belachelijk, natuurlijk ga je niet terug; je gaat nooit meer terug.'

'Nee, het is niet belachelijk. Mori wil me misschien niet,' zei ze redelijk.

‘Zes –’ begon hij. Hij had haar al eerder uitgelegd – meerdere keren – dat ze bij hen allebei hoorde, en de enige reden dat ze wettig gezien van hem was, was omdat het registratiekantoor Mori nog eerder zou arresteren dan hem de voogdij te geven over een blank kind. Ze negeerde hem altijd. Ook al was Mori degene die haar uit het armenhuis had weggehaald en was Mori degene naar wie ze ging voor gerechtigheid en geruststelling, ze leek zich nooit over de knagende ongerustheid heen te kunnen zetten dat een eventuele band die ze met hem had onofficieel was. Thaniel kon het haar niet kwalijk nemen.

‘Of ik je wil of niet is irrelevant,’ zei Mori. Thaniel keek langzaam op. ‘Je kunt geen kinderen terugbrengen naar een armenhuis zonder bonnetje. En ik heb jouw bonnetje niet meer.’

Zes fronste. ‘Maar sommige jongens kwamen bijna dagelijks in en uit. Voor school.’

‘Met bonnetjes.’ Hij gaf haar wat rijst. ‘De octopus heeft jouw bonnetje aan de koi gevoerd.’

‘O,’ zei ze, en toen leek ze tevreden.

Thaniel was droogjes geamuseerd. Het was nooit een geheim geweest dat Mori de uitgebreide Zes-handleiding had, al was het irritant dat hij zelf niet meer dan een kwart ervan had gededuceerd.

Ze ondervroeg Mori over Frankrijk, en toen ze had besloten dat het niet de moeite waard was, zei ze in haar keurige Japans dat het eten een echt feestmaal was geweest en keek ze ernstig goedkeurend toen Mori haar het octopusgebakje gaf. Ze draaide zich zwijgend om en wilde weglopen.

Thaniel gaf haar een por. ‘Hé. Geef eens een uppercut, soldaat.’

Dat deed ze, en ze glimlachte toen hij deed alsof ze hem pijn had gedaan met haar stomp tegen zijn hand.

‘Dat was goed.’

‘Weet ik,’ zei ze, ‘maar ik kan nu niet met je spelen. Het is tijd voor taart.’

‘Natuurlijk.’

Thaniel keek haar na en probeerde te bepalen of het goed met haar ging of niet. Ze mokte niet als ze ongelukkig of boos was. Ze gedroeg zich normaal, maar dan verving ze ineens alle deurklinken.

‘Ik krijg later nog wel op mijn kop,’ zei Mori. ‘Maar daar heeft ze alle recht toe.’

‘Niet waar. Ze kan je niet eeuwig hier in huis houden,’ zei Thaniel.

Mori bekeek hem een poosje, oplettend en ongehaast. ‘En hoe gaat het met jou?’

Hij wist nog steeds niet hoe hij het moest zeggen, dus snel en allemaal tegelijk leek hem het beste. ‘Francis Fanshaw wil dat ik naar Japan ga. Er zijn wat problemen bij het gezantschap in Tokyo. Ik moet ze oplossen. Ik weet niet wat jouw plannen zijn, maar...’ Zijn keel was weer droog. ‘Ik neem aan dat we moeten besluiten waar Zes heen gaat, hier of daar.’

‘Nee, we gaan allemaal. Een vriend van me is daar net tot premier verkozen. Hij wil dat ik naar huis kom.’

Thaniel staaarde hem aan. ‘Pardon?’

‘Er gaat donderdag een schip. De overtocht duurt nu nog maar twaalf dagen, dus met kerst zijn we er.’ Mori glimlachte een beetje. ‘Daarom ben ik hier. Als je... samen wilt gaan, althans.’

‘Ja, dat lijkt me fijn.’ Thaniel kon niet meteen iets anders verzinnen. Hij moest zijn handen verstrengelen onder de tafel, belachelijk dicht op het randje van opgeluchte tranen. ‘Je had er nooit iets over gezegd.’

‘Weet ik, excuus. Ik wist tot een paar weken geleden niet zeker of het allemaal door zou gaan, en toen kwam ik vast te zitten in Parijs. Griep of zoiets. Het spijt me.’

‘Je had me wel een klein beetje mogen waarschuwen. Iets van: Steepleton, opletten, je moet misschien naar Japan verhuizen?’

Mori keek onbehaaglijk. ‘Het spijt me. Ik... wilde er niet te veel over nadenken. Ik weet dat dat stom is, maar het is altijd vreemd. Naar huis gaan.’ Zijn zwarte ogen kwamen weer omhoog, vol van een opgelaten verontschuldiging. Met ‘vreemd’ bedoelde hij diep verontrustend.

‘Hoe bedoel je?’ vroeg Thaniel, geërgerd om zichzelf.

Mori neigde onwillig zijn hoofd. ‘Nou, bij slecht weer spookt het in mijn huis.’

Thaniel had niet geweten dat Mori in geesten geloofde, maar hij keek er inmiddels niet meer van op wanneer ze op dergelijke kleine onderlinge verschillen stuitten. Het zou veel vreemder zijn geweest als ze het over alles eens waren, terwijl ze meer dan tienduizend kilometer bij elkaar vandaan waren opgegroeid. Bovendien had Mori op dit moment kunnen aankondigen dat hij vaak theedronk met een prattende vos en zou Thaniel er nog in zijn meegegaan. ‘Geen wonder dat het niet je favoriete plek is.’

Mori glimlachte en schudde zijn hoofd één keer. ‘Maar het is mooi. Een landgoed in Yokohama, het chique woondistrict aan de rand van Tokyo. Goede lucht, bij de zee.’ Hij draaide zich naar achteren om iets uit de postlade te halen die hij nooit opende. Het was een ansichtkaart. ‘Dit is het.’

Toen Mori ‘huis’ had gezegd, had Thaniel een van die hoge, nette woningen in Belgravia voor zich gezien, maar dan misschien met passerende riksja’s ervoor in plaats van huurrijtuigjes. Maar de ansichtkaart was een foto van een grote verzameling mooie, traditionele gebouwen te midden van weelderige tuinen en dampende vijvers, en kersenbomen waarvan blaadjes op de gebogen daken dwarrelden. In de tegenoverliggende hoek stond de naam afgedrukt in het Japans: *Yoruji*. Dat betekende Avondtempel. En in kleine sepialetters stond eronder: *Yokohama-residentie van Huis Mori*.

‘Jezus,’ zei Thaniel, die van geïmponeerd rechtstreeks was doorgaan naar onbehaaglijk. Dat soort rijkdom was als een helder licht. Het onthulde elk afzonderlijk ruw kantje in afgrijselijk detail. Zelfs terwijl hij hier gewoon zat en een afbeelding van het huis vasthield, was hij zich acuut bewust van zijn eigen ruwe kantjes. ‘Weet je wel zeker dat ze me zullen binnenlaten? Ik ben niet echt... jouw soort.’

Mori’s schouders schokten met iets van ongeloof. Toen hij sprak was zijn stem vol rook. ‘Wat? Je bent precies mijn soort.’

Thaniel moest lachen. Wat voor zenuwen hij ook had over de high society, het was niet bepaald een ernstig probleem. Samen gaan was beter dan alles waaraan hij zelf had gedacht of zelfs maar op had gehoopt. ‘Dus... Japan.’

Mori glimlachte, verlegen als altijd wanneer iemand te blij was om iets wat hij had gezegd. ‘Dat verdient een toast, denk ik.’

Er klonk gezoem boven toen Zes haar generator opstartte om haar lampenverzameling van stroom te voorzien, en daarna gepiep van de nieuwe aanwinst die in een fitting werd gedraaid. Thaniel haalde de brandy en een paar glazen. Terwijl hij ze neerzette rook hij de citroenzeepgeur van Mori’s kleren. Hij rook het ook op zijn huid, maar dan warmer. Mori keek achterom toen Thaniel zich naar voren boog om hem op de wang te kussen. Hij drukte zijn voorhoofd tegen het zijne en legde een voorzichtig moment zijn hand tegen Thaniels schedelbasis voordat hij hem terug kustte. Thaniel voelde een vlaag van withete opluchting.

Hij had nooit geweten wat de overeenkomst tussen hen was. Het was ondraaglijk om hem ernaar te vragen. Als Thaniel 's avonds op Mori's deur klopte, liet Mori hem altijd binnen, maar hij raakte Thaniel nooit als eerste aan en hij sprak er nooit over; geen uitingen van genegenheid, geen beloften en geen discussie. Thaniel vond het fijn zo, maar hij was altijd bang. Mori kwam uit een generatie en een land waar scharrelen met een vriend onopmerkelijk was, iets wat je achteloos een zomer of twee kon doen, of erger nog, waar je je beleefd aan kon onderwerpen ook terwijl je het niet eens zo graag wilde, zoals een saai zakendiner omwille van een beetje gezelschap. Thaniel had lang geleden al besloten dat hij ermee kon leven om het niet te weten.

De klok begon net acht uur te slaan toen Zes Thaniel kwam ophalen om voor te lezen. De zolder liep over de hele lengte van het huis. Er was een luik op de overloop en een vlieringtrap die zichzelf uitvouwde als je het luik opendeed. Ze haastte zich voor hem uit naar boven. Thaniel ging langzamer. De binnenkanten van zijn ellebogen deden pijn en hij voelde zich koortsachtig.

Zes' lampencollectie had de dakbalken in een sterrenhemel veranderd. De lampen hadden allemaal verschillende afmetingen en tinten en waren opgehangen op verschillende hoogten, want de plek ervan hing af van wat zij had gevonden om op te klimmen. Er lagen geen poppen of ander normaal speelgoed. Ze had gegild en zich verstopt voor de pop die Thaniels zus haar een keer had geprobeerd te geven. In plaats daarvan, knipperend als lovertjes op haar tafel, lagen er vele rijen minuscule tandwielletjes die ze zelf had gevijld. Ze vond het heerlijk om met Mori mee te gaan naar de fabriek, waar je ze onbewerkt in grootverpakkingen kon kopen. Ze maakte een zeechronometer.

Mori was er al en bouwde een piramide van aanmaakhoutjes in de haard. Hij stookte altijd een vuurtje voor haar, ook al was het maar een klein beetje kil, en Thaniel waardeerde dat enorm aan hem. Als kind had zijn eigen vader de onwrikbare regel gehad dat er alleen vuur in de haard van het jachttopzienershuisje mocht branden op dagen dat je het ijs op de waterkan moest breken. Dat was op zich redelijk, maar Thaniel had nooit iets gehaat zoals hij in die tijd de winter haatte, behalve misschien zijn vader, die het niet had gedaan vanuit financieel oogpunt – het hutje stond pal naast het bos en brandhout was gratis vanwege zijn werk – maar uit principe. Eigenlijk was het een gezonde ervaring geweest, want nu wist hij dat als iemand 'het gaat om het principe' zei, de juiste reactie was om die persoon op zijn gezicht te stompen, maar hij was blij dat Zes het niet op die manier hoefde te leren.

Ze gaf Thaniel de handleiding voor de generator en botste hard tegen Mori aan op weg langs hem heen, en daardoor lette Thaniel meteen op haar. Ze rolde een dobbelsteen over haar bureau, keek naar het cijfer en sloeg haar armen over elkaar. Ze had nog iets anders vast. Thaniel kon niet zien wat het was. Mori schrok alsof er een enorm kabaal had geklonken, al was er niets anders te horen dan het ratelen van de dobbelsteen. Hij zei niets.

Ze rolde de dobbelsteen nog een keer. Mori kromp ineem, maar ontspande zich toen het ding op vier landde.

‘Zes,’ zei Thaniel langzaam, omdat hij nu pas begreep wat ze deed.

Een dobbelsteen had precies gelijke zijden. Mori kon niet weten op welke kant hij zou belanden, aangezien het ene niet waarschijnlijker was dan het andere. Precies gelijke kansen, één op zes. Willekeur was willekeur, of je helderziende was of niet. Munten, dobbelstenen en bliksem: dat was de willekeurige drie-eenheid. Mori kon urenlang naar een onweersbui of een spelletje roulette kijken, gewoon vanwege het nieuwtje dat hij geen idee had wat er zou gebeuren.

De dobbelsteen landde op zes.

Zes smet iets neer wat eruitzag als een theezakje, maar toen het de vloer raakte, ging het af met een knal die veel te luid was voor de zolder.

‘Jezus,’ zei Thaniel van zijn stuk gebracht. Ze had altijd vreemde dingen gedaan, maar binnenshuis vuurwerk had hij nooit verwacht. Hij had zo’n gevoel dat ze een stuk ouder zou zijn voordat ze de gewone regels begreep die de meeste mensen vanzelfsprekend vonden. Niet stelen, niet te doordringend staren, geen voetzoekers in het gezicht. ‘Wat doe je? Die kun je hier niet binnen hebben.’

‘Het zijn voornamelijk alleen maar potentiële rotjes,’ verklaarde Zes gelijkmoedig.

Mori balde zijn handen tot vuisten op zijn knieën. ‘Drie keer lijkt me wel genoeg, vind je ook niet?’ zei hij rustig, omringd door chemische rook. De dobbelsteen was op het randje van het bureau beland en viel nu op zijn schoot. Hij ging met een ruk achteruit, zoals de meeste andere mensen op een spin zouden reageren. Thaniel hoorde zijn adem stokken.

‘Geen dobbelstenen meer,’ besloot Thaniel. Hij pakte het ding op en gooide het in het vuur. Zes trilde. Hij knielde bij haar neer om niet boven haar uit te torenen. ‘Kom op, Zes, als je boos bent moet je dat tegen mensen zeggen, niet met dobbelstenen en rotjes gaan gooien.’

Dat is niet erg...' Hij zweeg, want hij had 'damesachtig' willen zeggen, maar damesachtigheid was de reden dat Mori vond dat vrouwen niet zouden moeten mogen stemmen. 'Eerbaar.'

Ze verstopte zich al onder het bed voordat hij half uitgesproken was. Mori staaarde naar het vuur alsof hij bang was dat de dobbelsteen niet zou verbranden maar uit eigen beweging weer naar buiten zou kruipen. Toen Thaniel zijn schouder aanraakte, waren zijn botten zo gespannen dat ze gonsden. Hij leek het niet te voelen.

'Kei,' zei Thaniel.

'Nee, prima,' zei Mori. 'Alleen... alleen...' Hij slaakte een zucht. Hij was veel erger ontdaan dan hij had moeten zijn van een rotje.

Thaniel trok zachtjes aan hem om hem weg te krijgen bij de haard. Mori liet dat toe, maar slechts een paar centimeter.

'Ik bedoelde het niet zo!' zei Zes ongerust. Ze klonk alsof ze moest huilen. Thaniels hart verkrampde. Ze had geen middenweg; ze was ofwel tevreden, ofwel zo diep beschaamd dat hij er bang van werd.

'Dat weet ik, *roku-chan*. Kom tevoorschijn,' zei Mori. Hij wond een van haar mechanische muizen op en liet hem onder het bed naar haar toe rijden. 'Het is beleefd om rechttop te staan en iemand in de ogen te kijken.'

Ze snoof.

Mori bukte zich. Hij hield zijn handen verstrengeld, ook al stond hij zo diep voorovergebogen dat zijn haar op de vloer hing. 'Dat kan niet als je niet tevoorschijn komt.'

Zes aarzelde, maar toen schoof ze onder het bed vandaan. Er zat echte angst in haar. Ze verwachtte slaag of erger, zelfs nu nog, al had Mori zelfs nog nooit met stemverheffing tegen haar gesproken. Mori duwde zachtjes tegen haar borst om haar te ontkrullen, want ze zakte altijd over haar knieën naar voren als iemand zei dat ze iets fout had gedaan, zelfs wanneer ze rechttop stond. Meestal zocht ze eerst een hoekje op en zakte dan langs de muur omlaag. Het was onthutsend en dierlijk. Thaniel hoopte dat ze niet meer wist waarom ze dat deed.

Mori, nog op zijn knieën, boog naar haar. 'Excuses dat ik je zo lang alleen heb gelaten.'

Ze staaarde hem aan, maar toen knikte ze en maakte ook een buiging. 'Excuses dat ik binnenshuis vuurwerk heb afgestoken.'

'Quitte?'

'Quitte,' beaamde ze, en ze straalde opluchting uit.

Niet al Mori's kleur was teruggekomen. Thaniel zette Zes op zijn schoot en sloeg de handleiding van de generator open. 'Weet je zeker dat je *Prinses Kaguya* niet een keer wilt proberen?' vroeg hij.

Zes schudde haar hoofd. 'Ik weet al hoe prinsessen werken.'

Beneden aangekomen opende Mori de keukendeur net toen de jongens van Haverly een rugbybal over het hek schopten. Hij ving hem, maar in plaats van hem terug te geven, gooide hij een rotje naar hen toe en trok de deur weer dicht. Er klonk een knal, gevolgd door een hoop geschreeuw. Thaniel schonk nog wat brandy voor hen in. Mori gaf de bal aan Katsu, die blij snorde en ermee vandoor ging.

'Gaat het wel?' vroeg Thaniel.

Mori was zo ontdaan dat zijn tijdgevoel niet klopte. Hij beantwoordde de volgende vraag die zou komen – Is er iets gebeurd? – in plaats van de huidige. 'Nee, niks –'

'Wat gaat er dan gebeuren?' vroeg Thaniel fronsend. 'Gaat iemand weer iets opblazen?'

'Nee, nee, het was niet het rotje. Het kwam door de dobbelsteen.'

Thaniel had het gevoel dat hij nog verder de zee op dreef. 'Traumatisch potje backgammon?' gokte hij.

'Nee, maar alles wat willekeurig is... Het is een beetje... je weet wel, alsof iemand van achter de vuilnisbakken op je af springt.'

'Wanneer is dat begonnen?' vroeg Thaniel behoedzaam. Ze hadden weleens een spelletje met dobbelstenen gedaan, en toen was er niets met Mori aan de hand geweest.

'Weet ik niet,' draaide Mori eromheen. 'Sinds kort, denk ik.'

'De laatste keer dat je ergens bang voor was, was het hoogtevrees. En toen bleek dat je van een gebouw zou vallen.'

'Ik ga niet van gebouwen vallen.'

'Ik denk dat we het er wel over eens zijn dat zo'n specifieke waarheid eigenlijk gewoon een leugen is, hè?'

Mori lachte, al was het eerder geduld dan geamuseerdheid; er verschenen maar een paar lijntjes rond zijn ogen. 'Het gaat prima met me, ik ben alleen de afgelopen weken een beetje broos geweest. Zoals ik al zei, ik... had iets opgelopen in Parijs.'

Thaniel overwoog aan te dringen, maar Mori deinsde achteruit toen hij die toekomst opving. 'Luister, laten we mevrouw Haverly vragen of ze op Zes kan passen. Ik neem je mee uit.'

Mori's gedachten moesten elders zijn geweest, want het idee leek hem te overrompelen. 'Uit? Waarheen?'

'Naar een voorstelling.' Thaniel gaf hem zijn jas. 'Met publiek en gelach, zoals normale mensen doen. Ze spelen *Jekyll and Hyde* in het Lyceum.'

LONDEN, 3 DECEMBER 1888

Het was nog donker in de kamer toen Thaniel wakker werd. De mist duwde tegen de ruiten, maar de haard gloeide nog na van de vorige avond en zijn huid droeg nog de warme-sherry-en-gesuikerde-amandelen-geur van het theater. Bij de haard van de burens – de twee huizen deelden een schoorsteen – zong mevrouw Haverly voor haar zuigeling.

Pas toen hij zich omdraaide besepte hij dat Mori er niet was. Toen hij ging zitten, deden alle spieren tussen zijn ribben pijn. Hij moest 's nachts hebben liggen hoesten. Hij had nog maar net de tijd gehad om bang te worden dat hij Mori had weggejaagd, toen die binnenkwam met twee koppen thee.

‘God, dank je.’ Thaniel pakte het kopje voorzichtig aan en hield het genietend vast. De afgelopen negen maanden had zijn normale ochtendroutine bestaan uit wassen-aankleden-naar Oseis huis, met Zes achter zich aan. Zijn eerste kop thee had hij pas op kantoor gedronken; niet omdat hij geen zin had in thee, maar omdat hij het stiekem was gaan haten om het alleen voor zichzelf te zetten.

‘Heb ik je wakker gehouden?’ vroeg hij beschaamd. Zelfs wanneer hij niet verkouden was, was hij zich er altijd van bewust hoeveel ruimte hij innam in deze kamer, Mori’s kamer. Mori was zo iemand bij wie societymeisjes al pafferig en enorm afstaken, laat staan een vent met een eigen kluisje bij een trainingsruimte voor bokkers.

‘Wat? Nee.’ Mori boog zich over hem heen en kuste zijn hals, en de opgelatenheid verdween. ‘Ik ben pas vijf minuten op.’ Hij liet zich op de quilt zakken en kruiste zijn benen, met zijn gezicht naar het hoofdeinde. Hij kon nooit terug naar bed als hij er eenmaal uit was; dat vond hij decadent. Hij droeg een dikke Aran-trui met mouwen die tot op zijn knokkels hingen en een groene sjaal die Thaniels zus hem voor kerst had gestuurd. Hij zag er zacht in uit, en de wol had de geur van houtrook opgenomen. ‘Het ministerie van Buitenlandse Zaken stuurt

vandaag mensen naar huis. Je zou hier kunnen blijven,' zei hij. Hij draaide zijn ogen weg alsof hij ondanks alles niet zeker wist of Thaniel thuis zou willen blijven. 'Misschien eens bij dokter Haverly langsgaan met dat hoestje.'

Thaniel had dus de hele nacht liggen hoesten. 'Doe ik,' beloofde hij, en toen omhelsde hij Mori en probeerde zonder woorden over te brengen dat het hem speet van die onderbroken nachtrust.

Zes kwam de krakende ladder van de vliering af. Thaniel ging snel achterover zitten en trok het overhemd van de vorige dag weer aan. De steek van schaamte maakte hem wakkerder dan de thee.

'Er is geen school,' meldde Zes vanuit de deuropening. Ze verfrommelde haar ochtendjas in haar vuisten en keek ongelukkig langs de gang. 'Ze zeiden dat er geen school zou zijn als het mistte en... het mist.'

Mori stak een vel papier omhoog dat was omgevouwen tot een ster.

Als Zes sneller dan een wandelgang bewoog, leek ze uit haar evenwicht. Ook nu haastte ze zich met een soort struikelende slingerbeweging naar hem toe. Ze pakte de papieren ster aan en vouwde hem open. Het was een schema voor de dag, onderverdeeld in secties van een halfuur. Haar hele houding ontspande en ze legde haar handpalm tegen die van Mori, iets wat bij haar doorging voor een omhelzing. Thaniel stopte zijn handen onder zijn knieën zodat hij haar niet zou optillen. Haar blijdschap was altijd zo fragiel; elke keer als hij eraan dacht haar de wijde wereld in te sturen, veranderde zijn tong in papier.

De Haverly's woonden naast hen op nummer 29. Ze hadden zes kinderen, die allemaal verschrikkelijk waren, en dus was het consulteren van de dokter een kwestie van over het hek in de achtertuin leunen en op hun keukenraam kloppen. Gezien de kinderen bracht dokter Haverly hun niets in rekening.

Toen Thaniel de tuin in stapte, waar de zilverberken nagenoeg onzichtbaar waren onder het chemische waas, haastte Katsu zich voor hem uit met een stukje toast. Het was voor de vogels, al was dat niet zozeer uit octopusserige naastenliefde voor zijn medefauna, maar om er een te vangen. Hij had tot nu toe nog geen vogel weten vast te pinnen, maar Thaniel betwijfelde of hij er iets mee zou doen als het hem wel lukte. Het was meer een prestigekwestie van Katsu versus de kat van de Haverly's.

Thaniel knipperde langzaam met zijn ogen toen hij zijn arm over het hek stak om op het keukenraam van de burens te kloppen. Nu hij uit bed was en rondliep, voelde hij zich sloom.

Dokter Haverly kwam naar buiten sluipen met een aangestoken sigaar. 'Doe je zeker voor dan je bent, zodat ik deze kan oproken,' zei hij hoopvol.

'Ik heb misschien malaria,' zei Thaniel.

'Goed zo, goed zo.'

'Maar naast die malaria heb ik een hoestje en dat is... geen noodgeval, maar hebt u er toevallig iets voor?'

'O, ik verwacht van wel,' zei Haverly, somber omkijkend naar zijn eigen huis. Het was een kakofonie. De kinderen hadden ergens ruzie om.

'Het heeft geen haast. Nee, niet uitdoen,' voegde Thaniel eraan toe toen Haverly de sigaar wilde uitdrukken op een hekpaal. Thaniel had nooit gerookt, maar hij herkende een goede sigaar; de minister van Buitenlandse Zaken rookte zo veel dat hij vulkanisch was. Hij moest zich omdraaien om te hoesten. Zijn handen waren gaan trillen.

Haverly keek fronsend naar hem. 'Wacht even. Kom eens hier, ik wil daar even naar luisteren. Gewoon even over het hek. Pardon.' Hij boog zich naar voren en legde zijn oor tegen Thaniels borst. 'Inademen. Nog een keer.' Toen hij achteruit stapte stond zijn gezicht neutraal. 'Hoelang hoest je al zo?'

'O. Een paar weken, denk ik. Maar het is elk jaar hetzelfde.'

'Ik geloof dat je in Londen aankwam met wat schade aan je longen, toch? Katoenfabriek, was dat het niet?'

'Motorenfabriek.'

'En je vader had gelijksoortige problemen, toch, ook al werkte hij altijd buiten op het platteland?'

Thaniel knikte. 'Hij had in de winter altijd erge last.'

'Ja. Ik vrees dat je zowel qua omgeving als qua erfelijkheid pech hebt,' zei dokter Haverly behoedzaam. 'Dat krijg je in Londen. In jouw geval vermoed ik dat het onvermijdelijk was, behalve als we je in een zuurstoftank op het Isle of Skye hadden gestopt. Het verbaast me dat het niet eerder is gebeurd. Je kunt beter naar de kust gaan. Brighton is erg geliefd voor dit soort dingen. Ik zou er minstens vijf of zes maanden blijven.'

'Wat?' vroeg Thaniel na een seconde waarin hij te verward was om

een woord uit te brengen. Hij had gedacht dat Haverly een week zou zeggen, of gewoon dat hij uit de mist moest wegblijven. Hij keek om naar zijn eigen keukenraam. Mori stond daar, maar met zijn rug naar het raam, met over elkaar geslagen armen leunend tegen de rand van het fornuis. Hij was in gesprek met Zes. 'Weet u dat zeker? Ik voel me prima. Kan het niet gewoon...'

'Heel zeker, vrees ik. Je longen hebben het overdreven moeilijk. Als jij zegt dat je je goed voelt, denk ik dat je bedoelt dat je je normaal voelt, maar wat normaal is voor jou begint gevaarlijk te worden. Verkoudheden waren voor jou altijd al zwaar, maar deze mist... nou. Sterke mensen kunnen zich met de juiste lucht herstellen.' Haverly's blik gleed weg voordat hij hem terug sleurde. 'Maar je kunt in deze conditie maar al te gemakkelijk iets als ftisis oplopen.'

'Wat is... Nee, ik begrijp het,' zei Thaniel, maar te laat.

'Tuberculose.'

'Juist.' Hij klemde zijn kiezen op elkaar. 'U bedoelt dat ik eraan doodga, toch?'

Haverly zuchtte. 'Onmogelijk te zeggen. Als je je heel goed houdt, zou je het nog twintig jaar kunnen uitstellen. Ik bedoel, je bent ontzettend fit; je loopt overal naartoe, en je bokst toch ook? Maar tegen de zomer zal Londen je fataal worden. Je ademt hier gif in.'

'Juist. Dank u.'

'Het spijt me,' zei Haverly.

'Eh... nee. Eigenlijk gaan we donderdag naar Tokyo,' zei Thaniel langzaam. 'Dat ligt aan zee. Waarschijnlijk een stuk mooier dan Brighton. Grote parken, dat soort dingen.'

Haverly monterde op. 'O, nou, in dat geval! Dat komt goed uit, hè?'

'Extreem,' zei Thaniel, nog eens omkijkend door het raam van nummer 27. Hij draaide zich wat opzij om Mori's blik te vangen. Mori salueerde en leek opgelaten omdat hij was betrapt.

YOKOHAMA, 10 DECEMBER 1888

De wetenschappers in Aokigahara stuurden een lijst met specificaties. Kuroda bracht die naar Yoruji op een bedrukkend grijze ochtend met zo veel statische elektriciteit in de lucht dat hij het in zijn kiezen voelde. Tanaka en zijn mannen kwamen ook mee, om de boel te verkennen. Kuroda benijdde hen niet: ze zouden overal in het huis de weg moeten weten en hadden nog een week de tijd voordat Mori arriveerde.

Yoruji, de voorouderlijke noordelijke residentie van Huis Mori, was een oeroude, uitgestrekte verzameling gebouwen op het hoogste punt van de Yokohama-kliffen, uitkijkend over de kolkende zee. Die ochtend maakte de lappendeken van stormlicht die zich door de wolken perste sommige delen van het huis stralend en warm, en andere donker. Delen ervan waren herbouwd en heringericht, wanden waren verplaatst, en er waren zo'n vijfhonderd jaar lang nieuwe gebouwen toegevoegd, waarbij geen van de bouwers zich overdreven druk had gemaakt om logica. Er ging zelfs een gerucht dat de monniken die er ooit hadden gewoond extra veel moeite hadden gedaan om het gebouw zo ingewikkeld en vreemd mogelijk te maken, voor een betere bescherming van de schrijn in het hart van de oude tempel. Kuroda was geneigd te denken dat daar een kern van waarheid in zat. Yoruji was zo'n schemerig, verwarrend, buitenissig huis dat je je moeilijk kon voorstellen dat het per ongeluk zo was geworden.

Mevrouw Pepperharrow ontving hen bij de vreemd gepositioneerde voordeur. Ze overhandigde hun plattegronden van het huis, netjes getekend en van indexen voorzien voor de soldaten.

'Dank u zeer, mevrouw,' zei de kapitein behoedzaam.

Op weg hierheen hadden minstens drie van de mannen, inclusief Tanaka, aan Kuroda gevraagd wie mevrouw Pepperharrow precies was en waarom zij in Mori's afwezigheid Yoruji bestierde. Hij had besloten hun dat niet te vertellen. Als een klein vrouwtje twee weken

lang twintig gewapende soldaten in haar huis moest tolereren, was het beter als die mannen haar niet konden doorgronden. En dus had hij hun alleen verteld dat ze de eigenaar was van een belangrijk kabukitheater. Sinds zijn echtgenote was overleden voelde hij een bepaalde beschermingsdrang ten opzichte van vrouwen.

Mevrouw Pepperharrow was een onopvallende dame. Haar voorname kenmerk was dat ze nooit het een of het ander was; niet jong en niet oud, niet geheel Japans – en dat was meteen duidelijk omdat ze grijze ogen had – maar ook niet bijzonder Engels, niet erg vrouwelijk maar ook niet masculien. Thuis was ze meestal buiten, met laarzen aan, om te helpen bij het onderhoud van het terrein. Ze ging hun nu voor naar een grote kamer met een glazen wand die uitkeek over de keurig onderhouden cascade van kliftuinen.

‘Zo,’ zei ze terwijl de steward met genoeg thee en koekjes voor een heel leger aankwam. De soldaten keken adorerend naar haar. ‘Je had wat ideeën, zei je.’

Kuroda verklaarde het rapport.

De wetenschappers hadden woorden als ‘simpel’ gebruikt. Alles wat je nodig had om een helderziende te vangen waren een elektrograaf, een fatsoenlijk signaalsysteem en twintig goedgetrainde soldaten. Ze hadden het doen overkomen als het vulkaanexperiment met zuiveringszout.

‘We stellen voor om de grote tempelbel in de toren als signaal te gebruiken,’ begon de kapitein, een beetje vol van zichzelf.

‘Nee,’ zei ze meteen. ‘De Russen zitten veertig mijl van Nagasaki, volgens de kranten. Klopt dat nog steeds?’ Ze had het Tokyo-strataaccident dat zachtjes ‘kut’ zou zeggen nadat het zijn drankje had gemorst in zo’n café waar je op oranje kratten in plaats van stoelen zat.

‘Nog geen vijfendertig, eigenlijk.’ Defensieve pedanterie.

Ze leek het niet erg te vinden. ‘Als we hier aan de zee kust enorme klokken gaan luiden, zullen mensen denken dat er een invasie is. Dan komen ze hierheen om te kijken wat er aan de hand is. We moeten het veel kleiner houden.’

De soldaten keken elkaar even aan. ‘Maar... het moet iets zijn wat we door het hele huis en op het terrein eromheen kunnen horen, anders lukt het niet.’

‘Kunnen jullie niet die radiotelegrafen gebruiken die hierin worden genoemd?’ Ze hield het rapport omhoog.

‘Het bereik daarvan is heel klein, mevrouw, en zal niet het hele huis beslaan. We moeten dan in ketens communiceren, als u snapt wat ik bedoel. Elke vijftien meter of zo iemand.’

‘Prima. Dan gebruiken we de belletjes van de bedienden. We zullen er meer moeten ophangen, maar dat is een stuk beter dan de tempelklokken luiden.’

Iedereen knikte.

‘Ik zal ze bestellen,’ beloofde ze. Ze bekeek het document en keek Kuroda weer aan. ‘Heb je ook theorieën over waarom hij hierin zou trappen, als het zo waterdicht is?’

‘Eerlijk gezegd denk ik dat hij het alleen maar doet om ons hard te laten werken,’ zei Kuroda. Hij had nog steeds een uitgelaten gevoel bij deze hele onderneming. ‘Hij heeft in het verleden ook vaak zulke dingen gedaan.’

Ze fronste. ‘Wat, dus hij heeft geregeld dat de Russische vloot hierheen kwam, alleen maar om van jou een betere premier te maken? Dat betwijfel ik. Als hij deelneemt aan een steekspel, doet hij dat niet alleen maar om een andere ridder een stevig lesje te leren. Hij zou het doen omdat het breken van die specifieke lans op die specifieke man de aandacht zou trekken van iemand in het publiek die jij niet eens had opgemerkt, die vervolgens een idee zou krijgen en de volgende Newton of de volgende vrouwe Murasaki zou worden. Ik zou best willen weten wie dat is.’

Tanaka keek geamuseerd.

‘Hoezo? Wil je ons niet meer helpen?’ vroeg Kuroda lichtelijk gepikeerd, wensend dat ze hem niet zo publiekelijk voor gek zette.

‘Nee. Zelfs als hij er iets mee denkt te winnen door in een valstrik te lopen, een valstrik is precies waar hij hoort. Goed, jongens, ga dan maar aan de slag,’ voegde ze eraan toe tegen de soldaten, die knikten en zich weghaastten alsof ze altijd al lid was van hun eenheid. ‘Schaam je niet als je verdwaalt. Iedereen verdwaalt hier. Roep maar gewoon, dan helpen de bedienden je wel.’

Er klonk een refrein van ja-mevrouwen.

‘Hé,’ zei ze behoorlijk vriendelijk. ‘Nemen jullie die koekjes nog mee of hoe zit het?’

Kuroda glimlachte. Nors of niet, hij mocht iedereen die aardig was tegen soldaten.

‘Je zou zeker niet willen overwegen te gaan scheiden en met mij te trouwen?’ vroeg Kuroda zodra zijn mannen weg waren.

Ze bekeek hem onderzoekend. ‘Nee. We zijn hier alleen maar vanwege wat er met de vorige gravin Kuroda is gebeurd.’

Dat stak hem meer dan hem lief was. ‘Verdomme, mens, moet je daar elke keer over beginnen –’

‘Rustig verdomme,’ viel ze hem geduldig in de rede, ‘en drink je verrekte thee als een normaal mens.’

Hij kalmeerde. Het was altijd fijn om even te kibbelen zodat iedereen wist waar hij of zij stond. Hij schonk thee voor zichzelf in, of begon daarmee, maar toen aarzelde hij. Achter haar, langs al die enorme glazen ruiten, zaten uilen. Het waren er minstens twintig, in verschillende soorten en maten, en ze keken allemaal naar de zee alsof ze iemand verwachtten.

DEEL 2

YOKOHAMA, 18 DECEMBER 1888

Thaniel schrok met een ruk wakker uit een nachtmerrie, met de absolute overtuiging dat er vanuit de hoek van de hut iemand naar hem stond te kijken. Het gevoel ging niet weg, zelfs niet toen hij een poosje om zich heen had gekeken. Aangedaan stapte hij het balkon op voor wat frisse lucht. Ze zeilden dicht langs het land, veel dichtter dan hij had gedacht. Het was mistig, maar boven de mist, onwerkelijk gigantisch, was de berg Fuji te zien. Er klonk een klik. Een paar dames op het dek boven hem maakten foto's; of eigenlijk dé foto, die iedereen als ansichtkaart wilde.

Fuji was niet zomaar een berg. De hellingen waren niet steil, de top was stomp. Hij zag eruit alsof hij klein zou moeten zijn, maar hij was een titaan. Nog geen derde ervan was wit. Eromheen waren de spoken van andere bergen te zien, maar in vergelijking met Fuji waren die nietig. De rokken van de hele keten werden gevormd door het Aokigaharabos, blauwachtig in de nevelfarden.

Vlak bij de oever klonk een druk gemompel van vogels. Thaniel kon niet zien wat het voor vogels waren, maar ze waren ergens van geschrokken. Hun vlucht was niet het rustige wervelen van een speelse zwerm; ze vluchtten ergens voor, in golven.

In het binnenland rommelde de donder. De hemel was tingrijs en er hing een migrainedruk in de lucht. Boven op de berg flitste iets blauw op. Thaniel trok snel zijn mouw over zijn hand toen hij een schok kreeg van de reling. Wat er ook mis was met zijn longen, hij was de kou diep gaan voelen en had sinds hun vertrek uit Londen in een trui geslapen. De wol plakte nu statisch aan elkaar vast.

Boven het land riepen de vogels, en er lag een zoutbleek waas over alles heen, maar de hemel was helder. De mist bestond grotendeels uit het geluid van de vogels. Het leek helderder als hij zijn handen over zijn oren sloeg.

Hij overwoog op de tussendeur te kloppen om te kijken of Mori al

wakker was, maar sloeg zijn armen over elkaar om zich in te houden. Mori was de hele reis vrolijk geweest en had de deur tussen hun twee hutten steeds opgehouden. Een paar dagen eerder, toen ze het zuidelijkste puntje van Korea bereikten, had hij Zes opgehaald zodat ze vanaf het balkon naar de Russische vloot kon kijken terwijl ze die passeerden. Thaniel had nog nooit een echt oorlogsschip gezien. Hij had hun lijnschip al groot gevonden, maar de Russische pantserscheperen waren kolossen – vriendelijke kolossen. De mannen in het want zwaaiden en de passagiers op het lijnschip zwaaiden terug, en Zes begon uitgelaten te lachen toen het vlaggenschip een enorm, fantastisch saluut afvuurde met de kanonnen.

Die avond was de muziek in de eersteklaslounge van Tsjaikovski. Mori leerde hem walsen. Thaniel kon niet altijd onthouden waar of wanneer hij moest draaien, maar dat maakte niet uit; de botjes in Mori's handen lagen dicht onder zijn huid, en ze trilden vlak voor een koerswijziging, net zo duidelijk als weerhaantjes.

En toen was Nagasaki aan de horizon verschenen. Het was een vreemd oord vol krakkemikkige scheepswerven en markten, die iedereen aan boord een paar uur had willen verkennen terwijl de bemanning brandstof tankte. Iedereen behalve Mori, die niet eens in de buurt van de loopplank wilde komen. Er was iets mis met Nagasaki, zei hij; hij kreeg er nachtmerries van.

Dat was gistermorgen vroeg geweest, en Mori had zijn montere stemming niet teruggekregen. De tussendeur zat nu dicht. Het leek het fatsoenlijkst om hem wat tijd voor zichzelf te geven, om te kunnen wennen aan thuis en alles wat het betekende in plaats van achter hem aan te lopen als een astmatisch jong hondje.

Er klonk een groene klik toen de tussendeur openging. Mori verscheen.

‘Als je het over de duivel hebt,’ zei Thaniel verbaasd.

‘Ik weet het, het spijt me.’ Hij moest haastig zijn opgestaan. Zijn manchetten hingen nog open en de bovenste knoopjes van zijn overhemd waren niet dichtgemaakt, en het was niet duidelijk waarvoor hij zich verontschuldigde. ‘Kun je even binnenkomen?’ vroeg hij. ‘Weg van het balkon?’

Thaniel deed dat. Mori sloot de balkondeur en stapte naar achteren vlak voordat het gemurmel hen bereikte en er vogels tegen de ramen botsten; tientallen vogels. Thaniel schrok ervan. Er klonken kreten uit

de hut boven hen, en nog meer van rechts. Bij elke klap van een lijfje tegen het raam ontploften er zwarte sterren voor Thaniels ogen, gevolgd door het ijle gekras van barstend glas. De vogels waren blauw en grijs en zo groot als tennisballen. Een ervan ging door een verzwakt stuk van de ruit heen, en Mori ving hem met beide handen heel zachtjes op.

Het stopte net zo plotseling als het was begonnen. Er waren alleen nog dwarrelende veren te zien. Op het balkon lagen dode vogels. De levende vogel in Mori's handen tsjirpte zachtjes. Toen hij losliet vloog het beestje weg, nog steeds in paniek.

'Ze is op de brug, ze maakt het goed,' zei Mori toen Thaniel ademhaalde om naar Zes te vragen.

Een paar vogels op het balkon waren niet helemaal dood, maar schokten spastisch. Thaniel opende de deur en knielde neer om de nek te breken van een vogel die bang en paniekerig begon te doen. Het was een heel mooi beestje met een witte borst en donkere vlekken, een soort vink. Hij legde hem voorzichtig neer. 'Waarom deden ze dat?'

'Tets op de berg,' Mori keek naar Fuji.

Een paar andere vogels trilden ook nog, maar geen ervan had nog genoeg leven in zich om te redden.

Zes had vriendschap gesloten met tweede luitenant Hopkins, een technaut die haar graag dingen liet zien. Aanvankelijk had Thaniel het niet zo'n fijn idee gevonden om haar op pad te laten gaan met vreemde mannen; niet omdat hij dacht dat Mori haar iets zou laten overkomen, maar omdat het hem gevaarlijk leek om haar te leren dat ze mensen zomaar kon vertrouwen. Maar Mori had gezegd dat het net zo gevaarlijk was om een klein meisje te leren dat één misstap kon leiden naar een krankzinnige met een kerker. Het zou dan onvermijdelijk lijken, terwijl als je veilig werd grootgebracht met het idee dat mensen goed zouden moeten zijn, je de slechte benaderde met een gezonde razernij die je weleens van zo'n kerker zou kunnen redden.

Geen van de ramen op de brug had het begeven, maar enkele officiers tuurden door het gebarsten glas naar beneden.

'Meneer Hopkins zegt dat het elektrisch is,' meldde Zes toen ze Thaniel en Mori zag. Ze bestudeerde de vleugel van een dode vogel die Hopkins voor haar had uitgestald. 'De kompassen doen raar. Kijk.' Ze

wees naar een navigatiepaneel. De naalden stuiterden en bleven op vreemde plekken steken.

‘Hopkins,’ zei de kapitein verstrooid. ‘Breng dat kind terug naar waar je het gevonden hebt.’ Hij boog zich luisterend over een telegraaf heen.

Thaniel pakte haar hand en knikte naar Hopkins. Hij wilde zich omdraaien met de bedoeling haar weer naar beneden te brengen en iets te eten op te zoeken, maar Mori bleef staan. Hij keek naar de kapitein. ‘U krijgt zo een schok van de sleutel,’ zei hij.

‘Sinds wanneer laten we passagiers toe op de brug?’ zei de kapitein. Hij had één hand om zijn oor om naar de telegraaf te luisteren. ‘Als u het niet heel erg vindt...’ Hij liet zijn stem wegsterven. ‘Hopkins. De toren op de wal zendt uit. Ze zeggen dat we tot aan Yokohama vijf mijl uit de kust moeten blijven. Wenden. Motoren op volle kracht... Jezus christus!’

De telegraaf had hem niet alleen maar een schok gegeven; de bedrading was in brand gevlogen. Mori stond al klaar met een emmer zand, dus verspreidde het zich niet ver.

De kapitein keek hem onthutst aan. ‘Hoe wist u dat?’

‘Als het elektrisch is, dan zal de apparatuur er last van hebben. Ik zou het maar niet gebruiken,’ zei Mori tegen Hopkins.

Hopkins hield zijn hand stil boven de Chadburn-telegraaf, op het punt de bronzen hendel naar ‘volle vaart vooruit’ te zetten. Terwijl Hopkins erbij weg stapte, begon het ding te beven en stuiterde de naald.

Een man bedekt met kolenstof kwam binnen. ‘Alle bellen in de machinekamer gaan af, meneer... Wat zijn uw orders?’

‘Volle kracht vooruit, alsjeblieft,’ antwoordde de kapitein. ‘Er is iets raars aan de hand aan de wal.’ Hij keek even naar Mori.

Mori schudde zijn hoofd. Hij leek nog verontruster dan alle anderen.

‘Aha,’ zei Hopkins. Hij had onderzoekend naar Thaniel staan kijken, met wie hij nog niet echt had kennismemaakt, en keek steeds ongeruster. ‘Juffrouw Steepleton? Is een van deze onwaarschijnlijke heren je vader?’

Zes keek hem ernstig aan. ‘Nee. Ze hebben me ontvoerd uit het armenhuis, en nu woon ik op zolder.’

Hopkins deed geschokt zijn mond open. Thaniel sloeg zijn armen

over elkaar en neigde zijn hoofd. Zeggen dat het een heel mooie zolder was zou vast niet helpen.

‘Chocola?’ vroeg Mori aan haar.

‘Ja!’ gilte ze blij. Hij gaf haar bijna nooit zoetigheid. Er was een reden voor, zei hij, dat blanke mensen allemaal dik waren en voortijdig doodgingen. ‘En mag ik dan alsjeblieft naar de machinekamer en bij de motoren kijken, zeg ja *onegai shimaaaaas* –’

‘Ja,’ zei Mori, en Hopkins keek verwonderd, maar hij liet hen gaan.

Niet lang daarna wendde het schip terug naar het land. In plaats van de ononderbroken kustlijn en hier en daar wat houten huisjes waren er nu pakhuizen en steigers te zien. Thaniel ging naar buiten. Zijn ademhaling gierde en hij moest bij de reling blijven staan omdat hij sterretjes voor zijn ogen zag. In het waas verschenen wegwijzers voor theeschepen, met witte verf op houten planken geschilderd aan het eind van de dichtstbijzijnde kades, waar de klippers uit China voor anker gingen. Mannen in werkkleding en met kleurige halsdoeken om hun hoofd laadden kratten op ossenkarren; de ossenhoorns waren met linten versierd. Langs de smalle weg rondom de haven had een verver kimonolinten opgehangen. Ze waren tien meter lang en wapperden in de wind.

Er lagen al twee grote lijnschepen voor anker bij de hoofdkade, die vol stond met heren gekleed in westerse pakken en vrouwen in eenvoudige dagkimono’s, hoewel sommigen van hen er veel gefortuenerder uitzagen en helgekleurde zijden riemen of bloemen in hun haar droegen. Slierten blauwe en rode vlaggetjes fladderden tussen de werflampen, misschien voor de kleur, misschien voor een speciale gelegenheid. Een stukje achter de kade stonden nette houten huisjes dicht opeen, vol uithangborden aan de daken en met overal de warme lichtjes van kookstalletjes. Op korte afstand van elkaar stonden er telegraafpalen, net zoals in Londen, maar ze hadden een andere vorm; ze hadden minder armen, waardoor ze meer op hoge sleutels dan op bomen leken. Dit schoot hem later weer te binnen, omdat het het eerste echt onbekende was wat hij zag.

Mori was ook naar buiten gekomen, veel langzamer, om hem de tijd te geven op adem te komen. ‘Daar gaan we heen,’ zei hij, wijzend naar rechts.

Thaniel zag daar niets anders dan een vuurtoren. Het was een rode

houten toren met een lamp en een anemometer. Ze bewogen geen van beide. De vuurtoren zelf boog naar voren, alsof er iets interessants te zien was in de zee.

Een steward riep om dat ze allemaal zeer welkom waren in Yokohama en dat ze over een paar minuten van boord zouden mogen. Treinen naar het centrum van Tokyo vertrokken vanaf het station, slechts een korte wandeling of riksجاتocht verderop, en zouden even voor drie uur op station Shimbashi aankomen. Passagiers die in Yokohama bleven konden riksja's vinden in de haven. Mori keek nog steeds naar de vuurtoren, waar op dat moment de lamp aanging alsof de torenwachter had gemerkt dat hij werd gadegeslagen.

Mori zei dat het niet ver was naar Yoruji. Hun bagage was verdwenen in het nauwgezette systeem van de scheepsbemanning; die zou op enig moment weer verschijnen, en alle stewards leken het ordinair te vinden om ernaar te informeren.

De riksja's in de haven waren een van de vreemdste uitvindingen die Thaniel ooit had gezien. Ze leken op eenspan-huurrijtuigen, maar in plaats van een paard stond er een man voor. Er wachtten er tientallen bij de haven, vlak na de rij douanebeambten, en zodra mensen in de strijdwagenachtige koetsjes klommen, zelfs met bagage, begonnen de riksjamannen te draven. Bij sommige waren de wielen voorzien van rubber en vering, andere hadden niet meer vering dan een hooiwagen. Hij vroeg zich af of de mensen hier iets tegen paarden hadden.

Zes keek peinzend toen iemand haar een gestoomd broodje aanbod. Ze snoof. 'Nee. Smerig,' zei ze.

Mori duwde heel zachtjes tegen de zijkant van haar hoofd. Ze miuwde tegen hem.

Thaniel had waarschijnlijk iets over goede manieren moeten zeggen, maar hij werd te zeer afgeleid door de mist. Het was echte mist, niet de Londense soep. Het was wit, koud en smetteloos. Het smaakte zelfs schoon. In de loop der jaren was hij witte mist gaan beschouwen als iets wat alleen in zijn herinnering bestond. Hij had het sinds Lincolnshire niet meer gezien. Maar hier was het, stralend in de lucht boven de keiige, ongeplaveide weg en de rijp die in de berm glinsterde. Het deed hem aan thuis denken, en hij had een plotselinge en totaal absurde vlag van thuisgevoel. Zes trok aan zijn mouw om te vragen wat het was.

'Zo hoort mist eruit te zien, lieverd.'

'O, hemeltje,' zei ze.

Mori glimlachte behoedzaam. Hij lachte hen niet uit.

Achter het geopende papieren venster van een hoge woning praatte

een vrouw in volledige geishaschmink in een telefoon. Ze kantelde de hoorn afwezig bij haar gezicht weg en veegde met haar mouw het krijtpoeder eraf. Thaniel voelde zich opgelaten omdat hij had staan staren toen Mori zijn arm aanraakte, maar het was niet als berisping bedoeld. Mori wees naar een meisje dat door een steeg naar hetzelfde huis liep, ook in volledige uitrusting. Meestal hield Thaniel niet van foto's maken – je eigen herinneringen waren beter dan altijd maar met een camera te slepen – maar hij wenste op dat moment dat hij een fotoestel had.

De havens verdwenen snel achter hen. Ze liepen over een pad boven een strand met zwart zand. De stroompjes langs het pad gorgelden, en niet omdat ze over zo veel stenen liepen, maar omdat het water kookte. Zes bukte zich om te kijken, met Katsu op haar schouder. Het water rook verrot. De stenen op de bodem waren hier en daar bedekt met bleke, gelige pekkel: zwavel. Thaniel had geweten dat Japan vulkanisch was, maar het was een beetje schokkend om het overduidelijke bewijs daarvan gewoon hier op het strand te zien. Hij kreeg plotseling het gevoel dat hij helemaal niet op massieve grond stond, maar op een soort looppad over de deiningen van de diepe aarde. Alsof de grond hem hoorde, trilde die zachtjes.

‘Wat was...’

‘Aardbeving,’ legde Mori uit.

Thaniel glimlachte. Het nieuwtje stond totaal niet in verhouding met die heel lichte beving, maar Zes giechelde er ook om. Ze pikte Mori's horloge, zodat de ketting een kwetsbare gouden verbinding tussen hen vormde.

Mori wees naar een huis verderop. Het was net zichtbaar. Het stond apart, een verzameling gebogen daken en stellages op de klifhelling. Eerst dacht Thaniel dat ze moesten zijn weggelopen bij Tokyo, niet ernaartoe, maar vlak na de volgende bocht in de kliffen was de glinstering te zien van de stadshavens en de enorme machines om vracht te laden. Hij voelde zich dom omdat hij had verwacht dat Tokyo een en al kersenbomen en tempels zou zijn. Zelfs van hieraf kon hij zien dat er pantserschepen in het droogdok lagen. Ovens op de werven gloeiden als vuurvliegjes. Een oerwoud van masten rees op naar de hemel, en een grote wirwar van schepraden.

Ze kwamen bij een hek aan. Het was niet hoog, en erachter glooide het terrein omlaag naar een park met zwarte bomen. Er waren man-

nen bezig bladeren te harken. Het zag eruit als een gigantische klus; deze plek had iets wilds. Thaniel zei bijna dat het leuk was om bij een park te wonen, maar toen besepte hij dat het helemaal geen park was, maar het terrein van het huis zelf.

Het pad daalde af naar het strand. Zelfs door hun schoenen heen, ondanks het koude weer, voelde het zand warm. Zes keek ernaar.

‘Wil je door de branding lopen?’ vroeg Thaniel. ‘Ik kan je schoenen dragen.’

‘Nee,’ zei ze. ‘Ik vind het allemaal erg verdacht.’ Ze wikkelde Mori’s horlogeketting nog een keer om haar hand om hem dichterbij te halen.

‘Het is gewoon beschaafd,’ zei Mori. ‘Gratis vloerverwarming.’

‘Ontploffen we dan niet?’

‘Nee.’

‘Dan zal het wel goed zijn.’

Thaniel begon zich licht in het hoofd te voelen. Hij schreef het vastberaden toe aan de zwavel en negeerde het stemmetje achter in zijn hoofd dat was gaan klinken als dokter Haverly, dat zei dat het natuurlijk niet door de zwavel kwam. Hij moest gewoon rustiger aan doen. Hij wilde alleen maar slapen, ook al was het pas twee uur ’s middags. Mori bleef staan om een schelp op te rapen, en toen nog een, en vroeg zich hardop af of het sentimenteel zou zijn om een miniastrorlabium te maken dat als een parel in een oester zat. Er was niets zekerder op de wereld dan Mori’s volkomen desinteresse in schelpen.

De schalie van de kust glooide omhoog naar een grindweg. Gele blaadjes van ginkgo’s dwarrelden erop neer met een doorlopend, krassend geluid. En toen verscheen er een hoge rode poort, alleen maar twee palen met een gebogen tussenbalk. Mori bleef er vlak voor staan en keek omhoog. Hij leek niet blij om thuis te zijn, hij keek alsof hij naar de rand van een slagveld was gelopen.

‘Het brengt geluk als je een blad opvangt,’ zei Thaniel in plaats van te vragen wat er aan de hand was. De gele blaadjes draaiden om hen heen in de lichte zeebries.

Mori keek omhoog. ‘Waarom?’

‘Het is gewoon zo.’

Mori stak beide handen uit. Twee blaadjes landden een voor een op zijn handpalmen. Hij gaf er een aan Thaniel. ‘Ieder een,’ zei hij zachtjes.

Thaniel pakte het aan. ‘Kei... wat is er?’

Als hij het al hoorde, liet Mori dat niet merken. Hij keek omhoog tussen de bomen, stilletjes, alsof hij een kanonschot hoorde aankomen en niet veel hoop had het te kunnen ontwijken.

Een vrouw floot naar hen vanaf een balkon half verborgen tussen de bomen. 'Joy Featherworth, ik geloof mijn ogen niet!'

Ze had het in het Engels gezegd. Het was Mori's naam, maar dan vertaald; Thaniel had dat altijd geweten, maar zonder er echt bij stil te staan. Het was een onaangename verrassing om hem in de stem van een vreemde te horen; hij had het onbestendige gevoel dat ze iets van hem had gestolen.

Mori lachte. Het klonk een beetje hopeloos, met blijdschap en wanhoop ineen. 'Pepper... Kom je naar beneden?'

De vrouw droeg een eenvoudige witte onderkimono, maar haar haar was hoog opgestoken en versierd met spelden met edelstenen die regenbogen knipperden in de zon. Ze moest wat bladeren opzijhouden om met hen te kunnen praten. Een oudere dame mepte naar haar, overduidelijk omdat ze niet wilde dat ze dat deed, maar ze mepte alleen maar terug met een theedoek.

'Ik word gegijzeld door de kleermaakster, maar ik vond dat ik naar je moest roepen vanuit een boom zodat je je geliefd en gewenst zou voelen.'

Mori glimlachte nog steeds. 'Dat is zo.'

'Mevrouw? Er is hier zeker niet een of andere vorm van elektriciteit?' riep Zes omhoog.

'Toevallig wel. Ben jij juffrouw Steepleton?'

Thaniel vroeg zich af hoe ze dat wist. Ze was geen bediende. Bedienden riepen je niet toe vanaf balkons. En ze spraken edelen al helemaal niet bij hun voornaam aan.

'Ja. Zes Steepleton,' zei Zes, die met samengeknepen ogen naar Thaniel keek alsof zijn achternaam zijn schuld was. 'Anders zou het enorme juridische moeilijkheden hebben opgeleverd.'

De vrouw knikte. 'Ik weet er alles van. Het hele Huis Mori werd gek toen Keita en ik trouwden. Ze weigerden me zijn naam te laten aannemen, dus heet ik nog steeds Pepperharrow.'

SHINTOMI-THEATER, TOKYO, 1878
(TIEN JAAR GELEDEN)

Totdat ze bijna dertig was, was Takiko Pepperharrow ervan overtuigd geweest dat onaangename mensen goede dingen overkomen. Ja zeggen en de hele tijd onnozel glimlachen was dwaas – haar moeder deed dat, en zelfs bange eendjes liepen over haar moeder heen –, maar ze had altijd gevonden dat gewoon naar binnen marcheren en iedereen vermoorden ook een slecht idee was, op de lange termijn.

Het was een snikhete middag in juli, op de dag dat haar theatermeester Ayame haar de rol van haar leven gaf, toen Takiko besloot dat het tijd werd om iedereen vermoorden toch eens een kans te geven.

Prinses Yaegaki was een van de grootste rollen in het kabukitheater. Het toneelstuk was schitterend. Er zat een scène in waarin de prinses door de lucht zweefde te midden van fosforescerend licht. Gravin Kuroda had hun gezelschap verzocht het stuk op te voeren op haar verjaardag. En omdat ze ontzettend modern en modieus was wilde ze, zei Ayame, een echte vrouw in die rol zien.

Ongeveer veertig seconden lang kon Takiko het niet geloven. Na tien jaar van kostuums naaien, de mechanieken onder het podium bedienen waarmee de decors en het doek werden bewogen, en meestrompelen in piepkleine rolletjes met minder tekst dan een uitzettingsbevel, was dit precies waarop ze had gewacht.

‘We hebben natuurlijk geen licentie om het stuk op te voeren,’ voegde Ayame er glinsterend aan toe. Zelfs als hij het alleen maar over het middageten had klonk hij alsof hij je een geheim toevertrouwde, dus als er een echt geheim was, was het onmogelijk om er niet in meegetrokken te worden. ‘Maar het wordt een privévoorstelling. Alleen de gravin, de graaf en hun vrienden. We hoeven niet al dat geld uit te geven aan een licentie voor een informeel iets waar niet eens het gewone publiek naartoe komt.’

Takiko haalde diep adem, want dat was beslist niet goed. Het gilde

zou iedereen levend verbranden die zonder de vereiste licentie zelfs maar één auteursrechtelijk beschermd woord fluisterde.

Maar toen begreep ze wat er aan de hand was. Ayame gaf haar die rol zodat hij haar kon rapporteren. De anderen moesten eindelijk hebben geëist dat hij stopte als haar trainer. En dan zou het afgelopen zijn. Einde carrière. Ze zou misschien zelfs in de gevangenis belanden.

Nou, ze konden de pot op.

Toen de dag aanbrak dacht Takiko dat ze zenuwachtig zou zijn, maar het was te warm en ze voelde niets dan dorst. De papieren wanden van de kleedkamers hielden de warmte vast en als iemand de achterdeur openzette voor een beetje frisse lucht waaide er hete wind naar binnen alsof er een smidsoven achter het gebouw stond.

In het auditorium, uitstekend hoorbaar in de kleedkamers, gromde graaf Kuroda dat hij liever naar de sumo was gegaan. Een beetje koortsachtig dacht Takiko dat zij eigenlijk ook liever bij de sumo zou zijn. Het was net theater, met al die starre ceremonies en stramme juryleden langs de ring, maar anders dan het theater was daar een bepaalde noodzakelijke lichtzinnigheid. Ze had altijd gedacht dat het theater zichzelf minder serieus zou nemen als er een gezonde kans bestond dat het hogere bestuur zou worden omgekegeld door een enorme man die aan zijn riem door de kamer werd gesmeten.

Terwijl ze nieuwe gouddraden in Ayames beste pruik stikte lette ze erop dat ze ijverig overkwam, en niet alsof ze iets van plan was.

‘Ga uit de weg,’ snauwde iemand. Ze keek maar even naar hem en zag niet wie hij was, alleen de witte veeg verf in zijn nek en de reep linnen waarmee zijn haar was bedekt om er een pruik overheen te zetten. Opgemaakt waren alle acteurs uitwisselbare zwanen. Het was zo heet in de doolhof van kleedkamers dat iedereen rondliep zonder overhemd, met witte verf in omgekeerde driehoeken tot laag over hun rug uitgesmeerd. Ze bewogen zich langzaam, om te voorkomen dat ze het eraf zweetten. ‘En had jij niet al klaar moeten zijn?’

‘Ik stel het tot het laatste moment uit, anders val ik flauw,’ antwoordde ze. ‘Het is zo heet.’ Haar kostuum hing fonkelend op de paspop, allemaal vurige kleuren in vele lagen, sommige met zomen van vossenbont, sommige paars, andere bronskleurig. Ze droeg het tuigje al dat eronder moest voor de vliegscène.

Hij kneep zijn ogen naar haar samen. ‘Als je echt actrice wilde wor-

den, zou je niet met een beetje warmte zitten. Vrouwen hebben het gestel niet voor de *bühne*.’

‘We zullen zien,’ zei ze.

‘Leg dat weg.’ Hij gooide een potje verf naar haar toe.

Het deksel zat er niet goed op gedraaid, en iets van het witte spul belandde op haar vingers. Ze veegde ze af aan een flard van een oud samoeraikostuum. De anderen hadden verfpotjes en sieraden op hun eigen plek; die van haar, helemaal aan het eind, bij de achterdeur en de kokendhete tocht die eronderdoor kwam, werd grotendeels in beslag genomen door een Singer-naaimachine. Ze was erg gesteld geraakt op de Singer. Het baarde haar zorgen dat ze erop gesteld was geraakt, zoals langdurig gedetineerden zich veilig voelden achter de tralies.

Een kleine uil kwam binnen door het raam en ging heel doelgericht op haar naaimachine zitten. Takiko probeerde hem weg te jagen. Hij bleef zitten. Zijn snavel was scherp. Ze besloot dat hij de Singer mocht hebben als hij dat echt wilde en stapte verwonderd achteruit. Hij moest ergens vroeg wakker van zijn geworden.

‘Is dat een uil? Dat brengt geluk!’ Ayame was net naar binnen komen zeilen, samen met een hete luchtvlaag die naar stof en afvoerputjes rook. Hij was gekleed als serveerster, met schort en al, en zijn mooie haar was opgestoken. Er zat een potlood in. Hij werkte af en toe bij de theewinkel naast het theater om zijn rol als vrouw te oefenen.

‘Geluk?’ vroeg Takiko.

‘Heeft je moeder je dat niet geleerd? Uilen worden “*fukurou*” genoemd omdat ze *fuku* brengen.’ Geluk. Hij had het in het Engels gezegd, zoals hij tegen een toerist zou praten. ‘Ze weten dingen, uilen. Ze verschijnen vaak als er iets buitengewoons staat te gebeuren.’

‘Mijn oom zegt dat als je door een uil wordt gevolgd, een *shinigami* je heeft aangemerkt om te sterven,’ zei iemand in het voorbijgaan. ‘Het draait niet om geluk, maar om het lot.’

‘Of dat,’ erkende Ayame monter.

Takiko zuchtte en vroeg maar niet hoe uilen van de zaken van passerende doodsgoden moesten afweten. ‘Heb jij die uil hierheen gestuurd?’

‘Pardon?’ vroeg Ayame.

Ze kon niet bepalen of hij acteerde. Hij kon heel onschuldig kijken.

‘Hoe voel je je?’ ging Ayame door. ‘Je moet niet nerveus zijn. Ik weet zeker dat je het geweldig zult doen.’

Ze boog en keek naar hem, en ze vroeg zich af of ze alles helemaal verkeerd had ingeschat en op het punt stond iemand die haar een dienst probeerde te bewijzen aan het kruis te nagelen.

‘Je kijkt doodsbenauwd,’ zei hij lachend, en hij kneep in haar hand. Zijn handen waren koel. ‘De heren zijn dan misschien erg roemrijk, maar toch zijn ze hier om het toneelstuk te zien. Je hebt je rol, net als op elke andere avond. Doe het goed, en je krijgt bij de volgende ceremonie je nieuwe naam. Yoshizawa Ayame IX; we zullen hem samen op je kostuums stikken, goed?’

Dat was wat ze al wilde sinds ze zich bij het toneelgezelschap had aangesloten.

Het grote kwaad van toneelstukken was dat elk personage een of ander doel had. Als je er te veel van absorbeerde, kon je gaan geloven dat er iets mis met je was als je onopgemerkt naar de dertig zweefde, naar een rustig strand afdreef dat niemand iets interesseerde. Telkens als die gedachten zich aandienen hoorde ze de stem van haar moeder, die haar er niet onredelijk op wees dat ze dankbaar zou moeten zijn. Er was een heleboel om dankbaar voor te zijn en het was kinderachtig om te zeggen dat het niet meeviel om Christopher Pepperharrow's wereld te hebben gezien, waar iedereen drie talen sprak en elk jaar om de wereld reisde, en studeerde, en dingen deed. Veel mensen zagen dat en treurden niet. Haar zussen ook geen van allen. Fumiko was met een advocaat getrouwd.

‘Verf nu eens over dat lelijke kleine dassengezicht van je heen,’ zei Ayame. Hij gaf een klopje op haar hoofd.

‘Ja, meneer.’ Ze veegde met haar mouw over haar voorhoofd. Ze had het zo warm dat ze het gevoel had te smelten. Zweetdruppeltjes liepen over haar rug.

‘Kom mee, uil,’ zei Ayame, en hij pakte de vogel zonder enige aarzeling op, alsof die geen snavel of klauwen had. Hij zette de uil buiten de deur, en het beest wandelde weg.

Zodra hij bij de andere acteurs ging kijken, trok Takiko het tuigje uit, pakte haar tas en glipte snel de trap af. Ze hoefde alleen maar te verdwijnen. De voordeur uit gaan bij het kaartjesloket zou veel gemakkelijker zijn dan via de achterkant, waar iedereen haar kon zien.

Ze was nog maar halverwege de trap toen iemand haar bij de kraag vatte.

‘Waar ga jij in vredesnaam naartoe?’ vroeg Ayame op zijn montere toon. Hoe goed hij er ook in was om een meisje te spelen, hij was heel, heel sterk, en nu werd ze zich er akelig van bewust dat hij een kop groter was dan zij. ‘Terug naar binnen.’

‘Ik voelde me een beetje weeïg. Ik wilde wat water halen bij de bar –’

‘Ik haal het wel voor je.’ Hij had haar kraag nog niet losgelaten. ‘Je hebt geen tijd. Ga je omkleden.’

Toen ze trok, hoorde ze de stiksels in haar jurk kraken. ‘Ik wil alleen maar een beetje lucht die niet vol is met acteurs –’

Hij gaf een mep tegen haar oor, hard. ‘Je doet hysterisch. Maak je niet zo druk. Naar binnen.’ Hij smeed haar haast de trap weer op.

Ze draaide zich om en besepte ten eerste dat ze langs hem heen zou moeten rennen, en ten tweede dat dat niet zou lukken. Ze zou misschien onder aan de trap komen, maar dan zou hij de achtervolging inzetten, en hij was fit. Zelfs als ze het naar de foyer redde, zou niemand ervan opkijken als een acteur een toneelbediende om de oren sloeg.

Ze duwde hem met haar schouder opzij. Hij greep haar haar vast net toen ze in de bar aankwam. De geur van warm hout en papier uit de gang verdween, op de drempel vervangen door die van karamelnootjes, meubelwas en brandydampen. Ze was dicht bij de hoofdingang en probeerde zich los te rukken, maar het deed te veel pijn.

‘Nee, nee, nee,’ zei Ayame, nog steeds jolig. ‘Jij komt terug.’

‘Nee –’

‘Hallo,’ zei een beschaafde stem. ‘Wat is dit?’

Een heer keek naar hen. Hij droeg schitterende westerse kleding en stond met zijn handen ontspannen in zijn zakken en zijn schouder tegen de muur. Zelfs met Ayames vuist in haar haar kwam hij Takiko bekend voor: ze had hem in de kranten gezien. Hij was een van die beroemde, rijke vrijgezellen waar de societyrubriek graag over roddelde. Zuidelijk gebronsd, knap, nog jong maar niet piepjong.

‘Alleen maar een lui meisje, meneer; maakt u zich geen zorgen,’ zei Ayame glimlachend. Takiko probeerde zich om te draaien, maar hij greep haar haar steviger vast. Ze ramde haar elleboog in zijn ribben en hoorde zichzelf een stom, hulpeloos piepgeluidje maken toen hij haar arm te hoog op haar rug draaide.

Niemand behalve die heer besteedde enige aandacht aan hen. De

bar was vol, met nog meer mannen in prachtige kleren, en er waren twee geisha's bij hen; echte, dure, oudere geisha's. Een paar mensen keken om, maar niemand toonde meer belangstelling dan dat. Ayame trok haar mee terug naar de trap.

'Wacht... Je bent het écht,' zei de heer plotseling, alsof ze elkaar kenden en hij dolblij was om haar weer te zien. 'Ik heb je jaren niet gezien! Ik mag haar toch wel even lenen?' zei hij tegen Ayame. 'U kunt vast wel iemand anders vinden die kan doen wat zij dan ook doet.'

Takiko dacht dat Ayame nee zou zeggen, maar de man keek hem doordringend aan, en plotseling voelde de lucht zwaarder dan voorheen. Ayame wist dat als hij een telg van een nobel huis pikeerde, mensen zoals Kuroda hier niet meer naartoe zouden komen. Alle kans op koninklijke klandizie zou verkeken zijn. Bovendien wist hij niet zeker dat Takiko iemand wilde rapporteren.

Hij liet haar haar los. De heer neigde zijn hoofd om Ayame te vragen wat hij hier nog deed. Ayame verdween in de gang.

Takiko kon het eerst niet geloven. Toen merkte de stem van haar moeder op dat als iets te mooi leek om waar te zijn, dat meestal ook zo was. Ze draaide zich langzaam naar de heer om en vroeg zich af wat hij verwachtte in ruil voor de redding.

'Pardon,' zei de man. 'Ik heb je in de krant gezien. Jij bent toch de actrice?'

Takiko wreef over haar achterhoofd. Haar hoofdhuid deed pijn. 'Hoe wist u dat? Ik heb nog amper opgetreden.'

'Ze schijnen het allemaal heel spannend en opwindend te vinden om een vrouw op het podium te hebben.'

'O, juist. Ja. Ik heb u ook in de krant gezien, maar ik denk niet dat ik... ja. Luister, het was niet mijn bedoeling om redding nodig te hebben. Ik ben een kleine domkop; u hoeft me niet te troosten of vriendschap met me te sluiten. Ik zal u met rust laten.' Ze begon weg te schuifelen.

'Dat zie ik, maar ik deed het alleen maar zodat jij mij kon redden. Kuroda gaat de hele voorstelling in mijn oor zitten schreeuwen als ik niemand anders vind om naast te zitten.' Hij keek opgelaten. 'Zou je het erg vinden?'

'Ik ben geen prostituee,' snauwde ze.

'Dat weet ik.' Hij maakte een buiging, zo diep als gepast was tegenover een dame van zijn eigen rang. Daardoor aarzelde ze. Zo gedroef-

gen mannen zich niet als ze dingen verwachtten. ‘Ik ben Keita Mori.’

‘Takiko.’ Ze zweeg even, want ze wist dat hij alleen maar ‘pardon’ zou zeggen als zij ‘Pepperharrow’ zei en wilde niet weer hoeven uitleggen dat ze deels buitenlands was, maar ja, ze praatte inderdaad fatsoenlijk, bedankt, en ja, dat was waarschijnlijk de reden waarom ze zo lelijk was. ‘Pepperharrow.’

‘Aangenaam kennis te maken, juffrouw Pepperharrow,’ zei hij, en hij struikelde niet eens over de uitspraak. Hij had in het Engels een Brits accent. ‘Zou je...’

Ze wilde nee zeggen en ervandoor gaan, maar hij keek bijna net zo hulpeloos als zij net nog moest hebben gekeken. ‘Goed dan.’

Takiko probeerde sceptisch te blijven, want er moest een addertje onder het gras zitten.

Ze vergat nooit hoe hij die eerste middag op haar was overgekomen, zoals hij in een zonnestraal in het auditorium zat. Het was een vreemde eigenschap, maar Mori hoorde beslist niet thuis op een plek met stoommachines. Als je hem van zijn moderne kleding had ontdaan en hem verfijnd zwart had aangetrokken had hij rechtstreeks van de raad in het oude paleis in Kyoto kunnen komen – het soort man dat je ooit had kunnen vinden op een van de schitterende vergulde bruggen met gebogen daken, naar wie de dames gluurden via het spiegelende water terwijl ze deden alsof ze naar een reiger keken.

‘Ik heb je hier nooit eerder gezien,’ zei ze. Hij gaf haar zelfs de ruimte, zat zeker een armlengte bij haar vandaan. ‘Hou je van kabuki?’

‘Ik haat kabuki,’ bekende hij. Hij keek schuldig omdat hij dat toegaf, omdat hij niet genoeg vertrouwde op zijn vermogen om te liegen. ‘De dansen zien er altijd uit als een kat die worstelt met een handpop; ik heb ze nooit echt begrepen. Maar dit is wat gravin Kuroda wilde, dus zijn we hier.’ Hij zweeg even. Twee rijen voor hen praatte graaf Kuroda nog altijd hoopvol over de sumo. ‘Wat was dat trouwens allemaal? Met die man daarstraks?’

‘Hij is de theatermeester,’ legde ze uit. ‘We hebben geen licentie om dit stuk op te voeren, en hij mag me niet, dus gaf hij me de hoofdrol. Ik denk dat hij me wil rapporteren bij de censuurambtenaar en me uit het gilde wil laten gooien. Dat zou een levenslang acteerverbod betekenen. Dus wilde ik ertussenuit knijpen, zelf naar de censuurambtenaar stappen en hém eruit laten gooien.’

Mori lachte. ‘Geniaal.’

‘Maar toen dacht ik dat ik kon dreigen hen er allemaal uit te laten zetten als ze me geen meerderheidsaandeel in het gezelschap gaven.’ Ze drukte weer op de pijnlijke plek op haar achterhoofd. ‘Ik ben het naaiwerk beu.’

Hij dacht daarover na. ‘Hoe wil je voorkomen dat ze je met z’n allen in elkaar slaan achter de vuilnisbakken?’

‘Als ze dat doen, sluit ik het theater.’

Hij glimlachte weer. Er was geen spoortje afkeuring in hem te zien. Hij keek naar het podium, een paar seconden voordat de omroeper arriveerde.

‘Ik vrees, dames en heren, dat er op het laatste moment een wijziging in de rolverdeling is doorgevoerd –’

‘Schiet verdomme eens op!’ riep Kuroda. Hij had een stem als een claxon. Naast hem grimaste zijn beeldschone vrouw. Takiko herkende hen allebei uit de kranten. Ze waren in het echt tien keer zo stralend. De gravin droeg een groene jurk die waarschijnlijk zo’n vijftien jaarsalarissen van Takiko kostte.

‘... maar de voorstelling begint over enkele minuten!’ ging de omroeper hysterisch door.

‘Ik geloof het als ik het zie, vriend!’ schreeuwde Kuroda.

Mori had wat gesuikerde nootjes voor hen gekocht. Takiko gooide een walnoot naar Kuroda’s hoofd. ‘Hé. Jij. Stil. Ze doen hun best.’

Kuroda draaide zich abrupt om en wilde iets zeggen, maar toen zag hij Mori, die lachte, en begon hij ook te lachen. ‘Ja, mevrouw.’

Ze kreeg een stom gevoel van thuis zijn en probeerde het te onderdrukken. Als je jezelf liet geloven dat je bij dit soort mensen hoorde verdronk je, want het waren sirenen en ze ademden een ander element. Mori moest hebben gemerkt dat haar glimlach te snel verdween, want hij keek naar haar. Ze moest haar blik afwenden. Er zat te veel zang in zijn ogen.

Die avond, nadat de mannen in pakken van het censuurkantoor een officiële gildeherroeping van Ayames naam hadden ingediend, kocht Mori een fles champagne voor haar. Kuroda kwam ook mee, en de gravin, en al hun vrolijk gekleurde vrienden. Kuroda schudde met de fles, waardoor het schuim alle kanten op spoot. Mori tikte met een zacht ‘Proost’ zijn glas tegen het hare. Kuroda juichte. In plaats van

afkeurend te reageren toen Mori vertelde wat ze had gedaan, had hij het grappig gevonden.

‘Op Kali de Verwoester!’

Ze lachte, beschaamd en gelukkig tegelijk, en eenzaam ondanks alles. Dat was het probleem met de zwevende wereld van artiesten, geisha’s en acteurs. Je zat op een vlot op helder water en ving glimpen op van een leven dat niet het jouwe was. Er was een soort gratie die je moest aanleren, waardoor je alles kon zien en er een paar minuten in kon duiken, maar daarna weer kon bovenkomen en het getijde uit zien gaan zonder wrok te voelen. Zij was er niet erg goed in.

Mori kwam daarna elke zaterdag terug, met al zijn vrienden. Later volgden er nog meer rijke mensen en toen, op een dag, de prinsessen. Deels omdat ze het er heerlijk vond, en deels omdat ze bang was verwaand te worden nu ze geld had, woonde Takiko nog steeds in het kamertje op de zolder van het theater, maar het was geen plek waar je thee kon zetten voor een prinses. Met ongelukkige, slepende tegenzinking ze op huizenjacht. Ze kon er gemakkelijk een kopen. Ze had dolblij moeten zijn – dat hoorde ze de stem van haar moeder zeggen – maar ze wilde niet weg. Het was nooit stil op zolder, er dreven altijd stemmen omhoog, soms kwam er iemand binnenrennen om iets te vragen over kostuums of rolwisselingen, en dat betekende dat er nooit de verschrikkelijke, doodse stilte hing die er zou zijn in een vrijstaand huis met een mooie tuin op een fatsoenlijke plek. Ze was nu al eenzaam genoeg, te midden van alle geruststellende theatergeluiden. Zonder zou ze gek worden. Ze zei dat op een avond tegen Mori, die het niet uitmaakte waar hij zijn thee dronk zolang het er maar warm was. Hij zat voor haar fornuisje, met zijn rug tegen een kapotte etalagepop.

‘Ik probeer al een poosje iemand te vinden om de oostvleugel van Yoruji te kopen. Ik heb al die ruimte niet nodig, en het galmt er enorm.’

‘Je mag dat prachtige huis niet opdelen.’

‘Jawel, om de hertog dwars te zitten. Hij wil dat ik met een of andere Shirakawa-idiot trouw voor de familie.’ Hij wendde geërgerd zijn blik af.

Ze was er nooit helemaal achter gekomen hoe zijn familie in elkaar zat, maar voor zover zij kon bepalen leken samoeraihuizen meer op grote bedrijven dan op normale families. Ze hadden medewerkers, aandeelhouders en directeurs. De hertog van Choshu was de direc-

teur van Huis Mori. Ze had geen idee wat Keita was. Iets hoogs, maar toch moest hij verantwoording afleggen aan de hertog, soms op vage, ondoorzichtige manieren die te maken hadden met eigendomsbewijzen en taxatie, soms op scherpe, specifieke manieren. Zoals een huwelijk.

‘Als hij niet inbindt, deel ik het op in vakantieappartementen voor Amerikaanse toeristen.’

Hij vroeg niet of zij het wilde nemen. In plaats daarvan schonk hij nog wat thee voor hen in en vroeg zich hardop af of hij instemde met beroving als hij bij de bar beneden een halve yen betaalde voor twee koekjes.

‘Ik neem het wel,’ zei ze. Ze slikte, en toen droeg ze zichzelf op om niet zo verdomde laf te zijn. ‘Wil je ook trouwen? Ik kan je niet terugbetalen voor alles wat je hebt gedaan, maar ik kan je wel redden van de Shirakawa-idioot.’

Hij hief langzaam zijn blik. Zijn ogen waren zuidelijk zwarte spiegels. ‘Dat is heel veel, Pepper. Je... De hertog zal je nooit een volledige status binnen de familie geven, hij zal je blijven behandelen als mijn maîtresse. Het zou geen stap vooruit voor je zijn, maar eerder een zijwaartse schuifeling.’

‘Ik wil niet vooruitkomen, ik wil je helpen. Ik zou geen theater hebben als jij niet op dat moment was gekomen; ik zou niets hebben. Ik ben je dit verschuldigd. Het zou me een eer zijn om de hertog van je nek te houden, als je me dat toestaat.’ Ze glimlachte, want daardoor leek hij iets meer in de verleiding te komen, zoals ze al had verwacht. Hij was een van de jongsten in de laatste generatie van echte samoerai. Iemand die aardig tegen hem deed was verwarrend; iemand die een goed gevecht wilde was normaal.

Hij keek omlaag, en toen glimlachte hij ook. ‘Dank je.’

YOKOHAMA, 18 DECEMBER 1888

Achter de rode poort zigzagde de weg naar Yoruji omhoog door tuinen en groepjes ginkgobomen. Helemaal boven verscheen het huis in merkwaardig onsamenhangende delen. Het had een kleine toren, als een echte tempel. Toen Thaniel dat uitsprak knikte Mori; de woning was een gesecculariseerd klooster. Ze liepen langs kleine stukjes met perfecte tuinen, allemaal ingericht rondom vijvers die rood en geel kleurden door de weerspiegeling van bomen die zich er nieuwsgierig overheen bogen. Thaniel zag in de verte een stenen brug. Alle vijvers dampten.

En toen was er plotseling een weelde van jasmijn. Het was stralend wit na het herfstgeel van de ginkgo's, en er was zo veel van dat het er onnatuurlijk uitzag, verstikkend verspreid over de bomen en andere struiken en helemaal doorgroeiend tegen de gevel van het huis. De geur ervan was een beetje schokkend, een muur van zoetheid. Thaniel wilde erbij weg. De beenderwitte bloemen die overal neervielen zagen er wasachtig en nep uit, alsof iemand ze van alle echte kleur had ontdaan en ze had volgepompt met formaldehyde om ze te conserveren.

Een groot aantal personeelsleden was naar buiten gekomen om hen te begroeten. Het waren er minstens twintig, bedienden en stewards en een paar serieuze mannen in eenvoudige pakken en met zwaarden. Thaniel kon het niet helemaal bevatten. Hij had een gevoel alsof hij een glasscherf probeerde door te slikken.

Getrouwd. Mori was getrouwd. Maar natuurlijk was hij dat, verdomme. Hij was vierenzeventig en stamde van een belangrijk samoeraihuis; het zou een wonder zijn geweest als hij het huwelijk had weten te ontlopen. En het was amper een verrassing dat Mori niets over haar had gezegd. Ze was een officiële, wettige zaak. Mori had ongeveer net zo veel reden om over een echtgenote te beginnen als over onroerendezaakbelasting of de afmetingen van het landgoed. Het had helemaal niets met Thaniel te maken, en het ging hem ook niets aan. Toch had

hij een gevoel alsof hij met een hamer tegen zijn ribben was geslagen.

Maar verdomd als hij er ook maar één woord over zou zeggen. Hij kwam nu al te vaak over als een zanikende kleine eikel.

Een uitdrukkingloze steward in een eenvoudige zwarte kimono zei heel formeel goedemiddag en vroeg hun hem het huis in te volgen. Ze gingen via onregelmatige trappen naar boven en scherpe hoeken om. Thaniel voelde zich almaar onsamenhangender.

Yoruji was een onrustbarende plek.

Delen ervan waren heel oud, het hout donker van de tientallen laklagen, en andere delen waren overduidelijk pas herbouwd, nog licht en geurend naar ceder. Geen enkele gang leidde helemaal in de verwachte richting, en omdat het zo winters schemerig was, waren de lampen aan. De gangen kwamen plotseling uit op grindpaden, en zelfs bij stapstenen over vijvers met zulk diep en helder water dat het een spookachtig turquoise kleur had, om dan weer het donker in te duiken. Af en toe was er een merkwaardig afwijkend deel van een muur waar voorheen andere deuropeningen hadden gezeten, nu voorzien van lambrisering, maar de lateien zaten er nog. Het huis was nauwelijks meer dan een omhulsel; de wanden bestonden bijna allemaal uit papier en hout, gemakkelijk weer neer te halen of te verplaatsen.

En ook al waren de gangen verlaten, Thaniel had een sterk, raar gevoel dat ze werden gadeslagen. Hij voelde bij elke bocht ogen op zich gericht, en de hele tijd dat ze liepen had hij durven zwerven dat onzichtbare mensen steeds net om de volgende hoek verdwenen, een fractie van een seconde voor hij ze kon zien. Hij trok zijn schouders op. Stom. Het was gewoon een onbekende plek met onbekende logica. Mori had hem op de heenreis verteld dat Japanse gebouwen in het begin vreemd zouden aanvoelen.

Alles rook naar jasmijn.

De steward bracht hen naar een vleugel met uitzicht op de zee en de vuurtoren op de scheve rots. Er waren daar twee nette kamers naast elkaar, met brede schuifdeuren naar de tuin. Thaniel zag erachter niet veel anders dan lucht, maar Zes schoot naar buiten.

De steward kreeg het voor elkaar, ook al bleef hij enorm beleefd, om afkeuring uit te stralen bij het idee van buitenlanders in huis. Als ze zo vriendelijk zouden willen zijn om na tien uur 's avonds niet te veel door de gangen te lopen, zo zei hij, want de dames boven zouden dankbaar zijn als ze het geluid van de vloer niet steeds hoefden te horen.

‘Hij kraakt inderdaad, hè?’ zei Thaniel, om maar iets te zeggen wat niets te maken had met mevrouw Pepperharrow, of met dat gekriebel op zijn achterhoofd dat volhield dat er mensen naar hen gluurden vanuit de muren.

De steward keek hem ijsig aan. ‘Natuurlijk. Het is een nachtegaal-vloer.’

‘Was je bang dat hij onbegeleid door het huis zou lopen?’ zei Mori, met een lach net onder zijn stem.

De steward maakte een minieme buiging. ‘Ik keer terstond terug met de kleding van de baron.’

‘Ik kan ook gewoon een jasje dragen. Suzuki –’

‘Ik ben ervan overtuigd dat de buitenlandse heer graag een foto van de baron in gepaste kleding zou maken met het slimme nieuwe toestel van de barones.’

De barones. Thaniel probeerde te glimlachen. ‘Dat zou de buitenlandse heer heel graag doen, inderdaad.’

‘Uitstekend,’ zei Suzuki. Hij schreed weg over de piepende planken en deed geen enkele poging om ridderlijk te zijn in zijn overwinning. Hij zag er verrassend jong uit toen hij door een zonnestraal liep, maar toch liet hij een stoffige indruk achter.

‘Hij is me wat,’ zei Thaniel. Engels klonk bruut na een onderbreking.

Mori keek hem doordringend aan. ‘Je bent een verrader, en als je een foto van me maakt, zorg ik dat je hem opvreet.’

‘Kimono’s zijn leuk,’ protesteerde Thaniel. Hij wilde vragen: Noemt iedereen haar ‘de barones’?

‘De kostuums van Morrisdansers zijn léúk,’ zei Mori. Hij liep door naar de andere kamer. De tussenwand bestond uit papier en er moest een licht venster aan de andere kant zijn, want Thaniel zag zijn silhouet op de wand. Het was moeilijk te zeggen of dat echt Mori’s eigen kamer was, of dat Suzuki zijn afkeer van vreemde buitenlanders had geuit door hem in een logeerkamer onder te brengen. ‘Dit is de reden waarom de Amerikanen over ons heen walsen bij verdragsonderhandelingen; we zien er allemaal uit als verklede poppetjes. Stel je voor dat je naar belangrijke internationale onderhandelingen gaat in linten en klokjes.’

‘Dat is waar. Geen foto’s. Fotografie steelt je ziel, hè?’

‘Zonder specerijen. Rauw zilvernitraat en papier.’

Thaniel lachte geforceerd. Hij liep naar de balkondeuren. De tuin hier was klein, maar stond vol met vergroeide bomen, en er waren grindpaadjes, en bijna pal voor de deur begonnen troebele, dampende vijvers. Zelfs vanuit de deuropening voelde hij de warmte. Een vos zat aan de rand van de dichtstbijzijnde vijver te kijken naar de glazen ruiten op de bovenverdieping, schijnbaar wachtend tot nog meer vogels zichzelf buiten westen zouden vliegen tegen het glas. Er lag al een verzameling donzige lijfjes om zijn poten heen, en veertjes op de vensterbanken. Thaniel hoorde kinderstemmen. Zes had een jongetje ontmoet, een van de tuinmedewerkers, te oordelen naar de schep waarmee hij rondliep. Hij zag er serieus en verwonderd uit, begon kinderlijk te giechelen, en toen renden ze samen weg over een van de steile paden. Het was een opluchting. Thaniel had zich druk gemaakt dat al die nieuwe dingen haar te veel zouden worden en hij de hele middag bezig zou zijn om haar onder een tafel vandaan te lokken.

Mori kwam terug met een ketel. Toen hij zich omdraaide om hem op het lage tafeltje te zetten, zat Katsu om zijn arm gedraaid. Mori zette de octopus op de vloer, waar hij zich naar de dichtstbijzijnde vijver haastte. Er klonk een plons toen hij erin dook. Een paar seconden later klom hij er aan de andere kant weer uit, liet tentakel- en wielsporen op het leisteen achter en verdween in het gras. De vos rende weg.

Alles was ongelooflijk, onwerkelijk schoon. De rietmatten waren perfect, de papieren wanden zagen er splinternieuw uit en nergens lag rommel. Er waren zelfs geen gordijnen. Alleen de tafel, de theespullen, en een hoge kast waarvan Suzuki had gezegd dat alle beddengoed er overdag werd bewaard. De vloer was warm. Er moesten warmwaterleidingen vlak onderdoor lopen. Het was heerlijk. Thaniel voelde zich als iets mottigs wat Mori van het strand had meegebracht.

‘Ze zijn ook voor mensen,’ zei Mori. ‘De *onsen*. Bronnen,’ vertaalde hij toen Thaniel aarzelde.

‘Je zult er wel eerst iets ingewikkelds voor moeten doen?’

‘Suzuki komt het je laten zien. Ik zou wel met je mee willen gaan, maar ik wil nog even mijn thee opdrinken voordat ik me moet omkleeden.’ Hij zei het alsof hij sprak over het begin van een volgende lange reis.

Suzuki schreed weer naar binnen met handdoeken, zeep, scheermessen, kammen en allerlei andere dingen. Er zat een heel ritueel aan

vast, wat Thaniel aanvankelijk niet beviel, maar het proces dwong zijn geest om te vertragen. Het was te ingewikkeld om af te dwalen naar gedachten over mevrouw Pepperharrow, maar ongecompliceerd genoeg om niet moeilijk te zijn.

‘Ik ben ervan overtuigd dat we u nog wel presentabel kunnen maken,’ zei Suzuki. Hij keek helemaal niet alsof hij dat dacht.

Aan het lage tafeltje was Mori stilgevallen. Hij zag er niet zozeer uit alsof hij zichzelf rechtop hield, maar eerder alsof hij precies op het evenwichtspunt van zijn ruggengraat leunde.

‘Klaar,’ zei Suzuki. ‘De dichtstbijzijnde vijver is het koelst, maar ik raad de verste aan. Er is daar een uitstekend uitzicht over de baai, en het is misschien het beste om er gebruik van te maken voordat de andere heren arriveren voor de jacht.’

‘Een jacht?’

‘O ja. Rijdt u?’

‘Nee,’ zei Thaniel. Hij had nooit van paarden gehouden, behalve om mee te praten. Ze waren meer dan slim genoeg om te bepalen wie ze niet mochten en dan een strategisch hek te vinden om hem overheen te keilen.

Suzuki trok zijn wenkbrauwen op. Als Thaniel had gezegd dat hij niets van aardewerk wist en meestal van de vloer at zou hij datzelfde gezicht hebben getrokken. ‘Het is stichtelijk om te aanschouwen. Natuurlijk bent u erbij.’

‘Ik zal kijken,’ zei Thaniel, die ervan begon te genieten om zo’n karikatuur van een persoon te ontmoeten.

Mori schonk nog een kop thee voor zichzelf in, langzaam, al zijn concentratie op het ijzeren keteltje gericht. Toen hij het weer had neergezet bleef hij met de kom in zijn handen zitten, heel stil, om de damp in te ademen. Ergens boven hen klonk een uitbarsting van vrouwengelach. Thaniel vroeg zich af waar mevrouw Pepperharrows balkon was.

Suzuki troonde hem mee naar buiten. De vijf vijvers lagen verspreid tussen de rotsen en onder pergola’s die er net ver genoeg bij vandaan stonden zodat de meeste afvallende bladeren het water niet raakten. De laatste vijver bevond zich helemaal aan de klifrand. Treden uitgehouwen in de rotsen leidden naar het water en naar stenen bankjes die rondom waren aangebracht zodat je over de baai kon uitkijken.

Het gevoel dat hij werd gadeslagen werd nog tien keer erger. Het

was belachelijk. De stoom was zo dicht dat niemand veel van hem kon zien, zelfs niet van anderhalve meter afstand.

‘Die neem ik wel voor u mee,’ zei Suzuki, en hij stak zijn hand al uit om de handdoek in ontvangst te nemen.

‘Ik hou hem wel hier.’

Suzuki fronste. ‘Uitgesloten. Dat zou vulgair zijn.’

‘Dan ben ik maar vulgair, dank je.’

Suzuki keek naar hem. ‘Goed dan. Maar er zijn hier mensen van kwaliteit. De premier is er.’ Hij wees voorbij de vijvers naar het volgende niveau, waar een man gekleed in een eenvoudig donker pak op de veranda voor een andere kamer ijsbeerde, met de duidelijk zichtbare bobbel van een vuurwapen onder zijn jasje. Een lijfwacht.

‘Kuroda, echt,’ zei Thaniel, maar half luisterend. Dat had hij al geweten. Mori had hem gewaarschuwd dat er een welkomstfeestje zou zijn. Hij tuurde nog steeds door de stoom, ervan overtuigd dat hij iemand zou zien.

Hij zuchtte. Hij had geweten dat het raar zou zijn, zo ver van huis op een plek die zo anders was, maar hij had echt niet verwacht dat zijn zenuwen het een kwartier na aankomst al zouden begeven.

‘Ja, echt.’ Suzuki wees naar een hoek van de vijver, met een slim uitzicht over de zee en de daken van het klooster ernaast. ‘Dat is de lievelingsplek van de barones. Ze heeft een uitstekende smaak.’

Thaniel wachtte tot hij weg was voor hij in de vijver stapte, niet op de plek die Suzuki had aangewezen. Hij liet zich langzaam op het stenen bankje onder water zakken. De hitte brandde eerst, maar werkte zich toen zijn ruggengraat in. Het was fijn; een stuk beter dan een gewoon bad.

De stoom van het water droeg een vleugje zwavel mee, maar het was niet onaangenaam. Het rook alleen maar naar warmte. Of het daarvoor kwam of door een of ander mineraal in het water, de damp smaakte veel schoner en frisser dan normaal. Toen hij zijn armen optilde en ze op de rand van de vijver legde voelde zijn huid gepolijst. Nu hij alleen was liet hij zijn hoofd zakken en wachtte tot het gevoel dat deze hele plek hem had gestompt overging.

Ergens op de achtergrond hoorde hij een vreemd, knetterend gepiep. Hij fronste, want het gepiep had het ritme van morse, maar hij had nooit gehoord van een woonhuis met een eigen telegraaf, en trouwens, er waren hier geen telegraaflijnen. Het geluidje vormde kleine,

sterachtige lichtjes. Toen het stopte, wist hij even later al niet meer zeker of hij het wel echt had gehoord. Hij vroeg zich af of hij telegrafische hallucineerde. Hij hoopte van niet. Als je dan al iets ging hallucineren, was morse wel erg saai.

Er kwamen stemmen door de open deuren achter hem: Mori en Suzuki, ruziënd over kleren. Suzuki won. Door de spleet tussen de gebogen bomen en het dak van de veranda zag Thaniel dat Suzuki de pakketjes openmaakte die hij had meegebracht, tot de hele vloer vol lag met geometrisch gevouwen papier. Er zaten traditionele robes in, vele lagen dik. De dunste trok je als eerste aan, en Thaniel begreep waarom Mori het te veel moeite vond. Aankleden was een lang proces, en in het begin zou hij het koud hebben. Elke laag had een eigen riem die werd vastgebonden met een hoop ceremonie, waardoor het leek alsof de knopen zelf iets betekenden. De laatste laag, die in het westen een jas zou zijn geweest, leek op niets wat Thaniel ooit eerder had gezien, zelfs niet op een schilderij. Het was zijde ter waarde van zeker duizenden ponden, met zwart-op-zwart borduurwerk dat glansde wanneer het het licht ving. Hij kon de patronen niet onderscheiden van zo'n grote afstand, maar hij kon zien dat ze er waren. De laatste riem was priesterlijk rood. Toen Mori zich omdraaide om het uiteinde ervan van Suzuki aan te pakken, oogde hij grimmiger en netter dan een mens. Helemaal niet de Mori die Thaniel kende.

‘En de buitenlandse heer –’

‘Zal met rust worden gelaten,’ zei Mori.

Suzuki leek in te zien dat hij geen totale overwinning zou behalen. ‘Goed dan,’ zei hij gladjes, en hij begon alle stukken rijstpapier afzonderlijk op te vouwen.

Toen Mori de zon in stapte glinsterde de zwarte zijde van de naftakleuren. Hij liep zonder te aarzelen over de stenen tussen de vijvers, ook al streek de zoom van zijn jas over het water.

‘Voorzichtig,’ zei Thaniel. Het was een banale opmerking, maar hij kon niets anders bedenken.

‘Als Suzuki wil dat ik dit draag, zal hij moeten pikken dat ik het ook echt draag. Maar goed, het hoort niet schoon te zijn. Het is rijkleding voor die stomme jacht.’ Hij knielde neer op de leistenen vijverrand. Het brokaat stond vol vogels: merels, vliegend van links naar rechts. Het patroon moest bedoeld zijn om alleen te worden gezien door degene die het droeg of iemand die pal naast hem zat, want al van een

meter afstand was het onduidelijk. De kraag van elke laag was zo gesteven dat ze niet met Mori meebewogen, waardoor een holte achter in zijn nek te zien bleef. Thuis had Thaniels zus een zijden sjaal die ze nooit droeg. Hij bleef in tissuepapier boven in de kast liggen. Het was waarschijnlijk een stukje van zoiets als wat Mori nu droeg. Als iemand zou opperen dat ze er ook maar mee in de buurt van een paard moest komen, zou ze spugen. 'Je bent uitgenodigd. Dat had ik nog niet eerder gezegd, toch? Pepper laat half Tokyo hier logeren.'

'Dat heeft Suzuki me verteld,' merkte Thaniel op.

'Je ziet er altijd uit alsof je van alles op de hoogte bent.' Mori keek spijtig. 'Ik weet nooit zeker wat ik wel of niet heb gezegd.'

Thaniel keek op. 'Heb je toevallig kinderen die je bent vergeten te noemen?' Het kwam veel geforceerder naar buiten dan hij had gewild.

'Nee,' zei Mori lachend.

'En mevrouw Pepperharrow? Zal het haar niet irriteren dat ik hier ben?'

'Nee. Ze is half Engels. Ze heeft niets tegen buitenlanders.'

Thaniel wilde het liefst verdrinken. 'Dat is dan mooi.'

Hij dacht dat Mori zou weggaan, maar die liet zich plat achterovervallen op de warme leistenen. De rode zijde glansde om zijn heupen en de zwermen merels verschoven en glinsterden. Gisteren nog, vanochtend zelfs nog, zou Thaniel zijn hand hebben uitgestoken om ze aan te raken.

Hij zonk verder naar achteren, naar het midden van de vijver. Het water was daar te heet, maar dat kon hem niet schelen. Echt branden was beter dan vanbinnen branden.

De geluiden van het huis filterden naar buiten. In een andere tuin een stukje lager hingen een paar meisjes wasgoed op. Hij hoorde het knarsen van knijpers op de lakens. Iemand liep over de nachtegaalvloer, wat een sterrenstelsel van wit gepiep vormde.

Bij de baai ging de vuurtoren ineens aan, onaangenaam heet, zelfs bij daglicht. Thaniel keek naar het water en hoorde een soort vioolhoog gejang van het witte licht. Mori's handen schokten. Hij was geschrokken van de vuurtoren.

'Als de baron op tijd wil komen...' begon Suzuki, maar toen zweeg hij, want vanuit de benedentuin kwam het merkwaardige maar heel opvallende geluid van verschillende mensen die met handbellen rinkelden. 'O, waar is die vervloekte...'

Thaniel ging rechtop zitten en keek verwonderd toe toen Suzuki een eigen bel van een lus aan zijn riem pakte, er drie keer mee schudde en hem terugstopte. Hij gaf geen enkele verklaring.

‘Als de baron op tijd wil komen, kan hij beter nu meegaan,’ voltooide hij.

De laatste zilverblauwe wervelingen van het geluid vervaagden. ‘Wat was dat?’ vroeg Thaniel. Misschien was het een ceremonie waar hij nog niets over had gehoord.

Suzuki zuchtte. ‘Een kleine bevestiging van de barones.’

Mori was rechtop geschoten toen de bellen rinkelden, en nu zat hij heel stil, met zijn handen tot vuisten gebald tegen zijn knieën. Suzuki lette er niet op en dirigeerde hem weer naar binnen.

Thaniel verwonderde zich er nog steeds over toen het morsegeknetter weer klonk, maar nu een stuk dichterbij. Hij draaide zich om. Aan het uiteinde van de vijvers was een man in een donker pak verschenen. Hij ijsbeerde heen en weer met een vreemd kistje en drukte op een knop alsof het een telegraafsleutel was. Het ding was nergens mee verbonden, maar daar kwam dat geluid vandaan. Thaniel ging een stukje achteruit. Echte, draadloze telegrafie; dat had hij nooit eerder gezien.

‘Hé,’ zei hij tegen de man. ‘Is dat een radio?’

De man keek om en leek verbaasd toen hij zag wie hem had aangesproken. ‘Hoezo?’

‘Ik ben heel lang telegrafist geweest, maar heb er nog nooit een gezien. Mag ik eens kijken?’

‘Nee, knul. Overheidseigendom.’ Hij keek geamuseerd. ‘Dat kan ik niet aan willekeurige *gaijin* laten zien.’

Thaniel knikte en zonk terug in het water, een beetje teleurgesteld maar niet verbaasd. De man verstuurde nog een bericht. Nu hij dichtbij was kon Thaniel het heel duidelijk horen. De man moest niet gewend zijn aan telegrafie, want hij was traag en gemakkelijk te volgen.

Hij is nog binnen, oostvleugel. Alles goed.

Thaniel voelde zich wat opgevrolijkt. Het was verrekte indrukwekkend. Volgens alle berichten die hij ooit had gelezen was Kuroda een verschrikkelijke keus als premier, maar je kon iemand die in zulke nieuwe uitvindingen investeerde nooit helemaal afkeuren. Zes zou het prachtig vinden.

Achter het huis was een groot plein vol paarden en mannen. Thaniel herkende de premier van foto's in de kranten. Hij had die man nooit vertrouwd, want Kuroda's favoriete bezigheid leek oorlog voeren met Korea te zijn. Bovendien betekende 'Kuroda' Zwartakker, en een man met een piratennaam in de landsregering kon voor niemand prachtig nieuws zijn. Thaniel dacht dat hij waarschijnlijk oneerlijk oordeelde, vooral gezien die geweldige radiodingen, en besloot dat hij bereid was om zijn ongelijk bewezen te zien, maar al snel werd toch zijn gelijk bewezen.

Kuroda was niet lang, maar hij was een stier van een man en staljongens renden bij hem weg terwijl hij bevelen in het rond smeedde. Zijn stem was er zo een die over slagvelden zou dragen en hij had de norse, afgemeten, samoerai-achtige manier van praten die Thaniel nooit meteen de eerste keer verstond. Suzuki liep voor hen uit en mompelde iets tegen hem. Hij draaide zich abrupt om. Kuroda had een open gezicht, keurig kort haar en grote, serieuze ogen. Hij was net zo goed gekleed als Mori, in fantastisch kostbaar ogend bosgroen. Achter hem stonden vijf mannen in donkere pakken bij de poorten en deuren. Ze keken allemaal toe.

'Mori,' zei hij ferm. 'Kom je me helpen met de Russen?'

'Nee,' zei Mori. 'Zeer beslist niet. Je zult harder je best moeten doen.'

Kuroda keek hem streng aan, maar toen omhelsde hij hem. Hij tilde hem de lucht in, ook al was Mori langer, en zwierde hem twee keer in het rond. 'Je bent terug! Je bent terug, klootzak, wat dééd je daarbuiten? Horloges, stomme tijdverspilling...' Hij liet Mori zakken en sloeg hem op zijn schouder. Thaniel had nog nooit iemand zo blij zien kijken. Er sloegen golven van een soort koortsachtige opwinding van de man af. Zijn paard, dat vlak achter hen stond, porde met zijn neus tegen hen allebei aan en wilde weten wat er loos was. Kuroda keek naar Thaniel met oprechte belangstelling, met beide handen nog op Mori's armen. 'Is dit je aapje?'

‘Aangenaam kennis te maken,’ zei Thaniel.

Kuroda knipperde met zijn ogen. ‘Het kan praten. Hoe praat het?’

‘Op de gebruikelijke manier, stel ik me zo voor,’ zei Mori.

Kuroda leek niet overtuigd. ‘Versta je dan Japans?’

‘Ja, meneer,’ zei Thaniel.

‘Rij je?’

‘Nee, dat kan ik niet.’

‘Hm.’ Hij bekeek Thaniel nog een keer alsof hij probeerde te besluiten of hij hem wel echt zo dichtbij wilde hebben, maar toen verloor hij abrupt zijn belangstelling.

‘Kuroda,’ zei Mori nadrukkelijk, maar nog niet heel scherp.

‘Aangenaam kennis te maken, natuurlijk,’ zei Kuroda soepeltjes tegen Thaniel. Hij deed dit overduidelijk alleen maar om Mori te ergeren; hij had de gloed van iemand die zo’n prachtig speelgoedje had gekregen dat hij amper wist waar hij moest beginnen. Bij een kind zou het vertederend zijn geweest. Bij een volwassen man was het onrustbarend.

‘Ik geloof u niet,’ zei Thaniel.

Kuroda lachte veel te plotseling. ‘Jij bent grappig.’ Hij draaide zich om. ‘Mori. Ik heb een leuk paard voor je. Ze is nog een beetje schichtig, maar je bent goed met paarden, toch?’

Een jongen kwam naar buiten met een zwarte merrie. Thaniel kon er niets over zeggen, behalve dat het beest er duur en sterk uitzag. Mori wond de teugels om zijn hand. ‘Ze lijkt me prima.’ Het paard porde hem.

‘Barones!’ riep Kuroda. Het was zo luid als een claxon en Thaniel zag paarse vlekken. ‘Waar is die beeldschone vrouw van je als ik voor haar wil opscheppen?’ voegde hij er tegen Mori aan toe. ‘Ze blijft maar verdwijnen.’

Mori leunde tegen het paard, dat hem aardig leek te vinden. ‘Alleen bij jou, zeker?’

Kuroda snoof. ‘Daar is ze. Mevrouw Pepperharrow!’ Het was weer te luid. Thaniel knipperde met zijn ogen. Hij had niet gedacht dat een mens zo’n volume kon produceren. Als de politiek niets werd voor Kuroda, zou hem een prachtige carrière bij de opera wachten. ‘We zijn er allemaal! Kom gastvrouw spelen.’

Toen ze aankwam haastten mensen zich uit de weg, ook al was ze heel klein. Thaniel was niet verbaasd dat ze zo lang nodig had gehad

om zich aan te kleden, want ze droeg meer kleren dan hij met een jaarsalaris zou kunnen betalen. Haar jurk bestond uit een en al koliebriekleuren, waarbij Mori en Kuroda somber afstaken. Ze had echte jasmijnbloesems in haar haar. Thaniel rook de geur ervan, warm en zoet. Ondanks dat alles was ze geen ontzettend mooie vrouw. In gewone kleding zou ze jongensachtig zijn geweest.

‘Heren, hallo.’ Ze maakte een piepkleine poppenbuiging. ‘Wat fijn om je echt te kunnen zien, in plaats van vanuit een boom. Welkom thuis.’

Mori boog ook naar haar, niet half zo formeel als hij bij Kuroda had gedaan, maar toch zeer voornaam. Ze had ergens in hem een kaarsje aangestoken, want hij gloeide een beetje toen hij dankjewel zei. ‘En dit is meneer Steepleton.’

Ze neigde haar hoofd naar Thaniel, geleidelijk; de zilveren kammen in haar haar moesten evenveel wegen als zijzelf. ‘De muzikant, ja, prachtig. Ik heb de fonograafopname van uw Mozart-concert; het is absoluut het beste dat er is.’

‘Barones,’ zei hij, en hij voelde echte wanhoop, want ze deed niet gemaakt charmant. Ze klonk oprecht.

‘Nee,’ zei ze lachend. ‘Gewoon Takiko, alsjeblieft.’

‘Nathaniel,’ zei hij zwaarmoedig.

‘Kom je kijken bij de jacht, barones?’ vroeg Kuroda, duidelijk van mening dat ze niet voldoende aandacht aan hem besteedde.

‘In extase,’ zei ze. Ze gaf Thaniel een por, en toen hij omlaagkeek liet ze het randje van een stok vergulde speelkaarten onder haar mouw vandaan piepen.

Kuroda zag het, maar hij keek blij. ‘Barones,’ zei hij, ‘wil je me helpen deze aardige mensen te laten zien dat ik echt niet zo’n bullebak ben?’

Ze maakte droogjes een buiging naar Thaniel en Mori en liep met hem mee. Kuroda vertraagde meteen voor haar, overduidelijk blij dat hij zo’n helgekleurd iemand in zijn kielzog had. Mori keek ook naar hen.

‘Ze...’ Thaniel kon niets bedenken. ‘Ze lijkt zich niet aan hem te storen. Ik zou me op haar leeftijd in een schuur hebben verstopt.’

Mori glimlachte wel, maar niet breed. ‘Je hébt haar leeftijd nog niet.’

Zoals vaak gebeurde nadat een paar andere mensen hadden gepraat, klonk zijn stem nog ongewoner dan anders. De stem van ieder

ander was normaal, onopmerkelijk katoen, maar hij klonk als fluweel waar iemand een lucifer tegenaan had gehouden.

‘O,’ zei Thaniel. Hij kreeg nu al het stijgende gevoel dat een blanke man hier uiteen zou vallen voordat elke normale persoon maar halverwege de garantieperiode was.

‘Opschieten!’ brulde Kuroda. ‘Stap op je paard, Mori!’

‘Zou iemand het erg vinden als ik hem in een put smee?’ vroeg Thaniel, die de paarse vlekken nu al beu was en graag van onderwerp wilde veranderen.

Mori glimlachte nu echt. ‘Nee, ik denk dat het aangemoedigd zou worden.’ Hij zette zijn voet in de stijgbeugel en ging in het zadel zitten. Het paard verschoof wat om uit te proberen hoe de nieuwe ruiters aanvoelde. Mori zat rechtop en stil, luisterend naar zijn eigen balans. Onder de zoom van zijn zwarte kimono droeg hij rijlaarzen. Hoewel er een bronzen beugel voor sporen om de hak zat, had hij de scherpe delen eraf gehaald.

Kuroda verscheen op een witte hengst naast hem, en Thaniel ging met een ruk naar achteren om niet te worden vertrapt. Het gekletter van hoefijzers schoot zilverkleurig door alles heen. Hij had nog net de tijd om Mori’s stijgbeugel in zijn rug te voelen, en een steekje van paniek, voordat Mori zich over zijn hoofd boog om Kuroda een mep te geven met zijn rijzweep zodat hij weer afstand nam.

Kuroda keek naar beneden, verbaasd daar iemand te zien staan. ‘Nou? Had je maar aan de kant moeten gaan,’ zei hij. ‘Schiet je nog, Mori?’

Thaniel balde zijn vuist en klopte met zijn knokkels tegen zijn eigen benen om niet op hem te gaan schelden.

Mori draaide zijn paard bij en duwde Kuroda uit zijn zadel. Er klonk een bons toen hun schouders elkaar raakten, en nog een toen Kuroda de grond raakte. Stukjes hooi vlogen rondom hem op. ‘Had je je maar moeten vasthouden,’ zei Mori droogjes.

Er viel een stilte, waarin het bijna zeker leek dat hij zou worden afgevoerd en doodgeschoten. De helft van de mannen op het stal erf waren nu dezelfde die Mori hadden ontvangen bij de voordeur, en handen gingen naar zwaardgevesten. Kuroda’s mannen in hun donkere pakken slopen weg bij hun posten en meer naar Kuroda toe. Een van hen was afwijkend gekleed – lawaaiig, vond Thaniel –, misschien om heel zeker te weten dat mensen hem opmerkten. Hij droeg een hel-

rode jas en een van de knopen was een klein Fabergé-ei. Hij hield een revolver vast op de ontspannen manier van iemand die zo'n ding vaak gebruikte, en het was op Mori's knieschijf gericht.

Kuroda gooide een handvol hooi naar hem toe. 'Rot op!'

Iedereen ontspande zich. Thaniel bleef stil staan en wachtte tot zijn hart stopte met bonken. Hij vond grapjes niet erg. Maar als Mori Kuroda niet had gemept, waren de paarden tegen elkaar gebotst en was hij onder hun hoeven beland. Even later stapte hij naar voren en hielp Kuroda overeind. Hij begreep het. Kuroda was een angstaanjagende man die hield van mensen die niet bang voor hem waren. Toch kostte het Thaniel moeite om hem af te kloppen en hem op zijn schouder te slaan alsof hij onschadelijk was. Kuroda lachte nu. Hij klom weer op zijn paard en wachtte even toen een jongen de gespen van zijn zadel kwam nakijken. Het was een opluchting om niet het richtpunt van zijn aandacht te zijn.

Rondom klommen andere mannen ook in het zadel, en de vrouwen trokken zich terug van de paarden. Mori knikte naar Thaniel dat hij achteruit moest stappen net voordat Kuroda schril floot en de ruiters wegreden met de vaart van een cavalieregiment. De grond lag vol met dennennaalden, die opsprongen onder de paardenhoeven. Het gedreun hield aan tot ze een flink eind weg waren. Iemand gooide vanuit het zadel een boog en een pijlenkoker over naar een andere ruiter, die hem opving, en toen klapte er een boogpees en viel er een vogel uit de lucht. Een van de honden rende eropaf om hem op te halen.

Thaniel keek toe vanaf de stalpoort, met zijn nagels gravend in het hout. Hij had Mori's baronie nooit als iets echts beschouwd, op het geld na. Mori beschreef Japan als een klein land, ver overal vandaan, zonder treinen en met een argwanende houding ten opzichte van telegraaflijnen. In de loop der tijd had Thaniel het weggestopt bij andere afgelegen plekjes van de wereld en er een bijpassend idee over de bijbehorende aristocratie aan gehangen. Kleine Afrikaanse staatjes hadden koningen, hoewel die heersten over minder land en minder mensen dan een gemiddelde boer in Suffolk. Ze waren niet zoals de koningen van Engeland of Duitsland, het soort dat de wereld bestuurde in plaats van gewassen.

'Gaat het?'

Hij keek om, zag niemand, en keek omlaag. Takiko Pepperharrow was er weer, en ze keek half bezorgd en half geamuseerd.

‘Ik zag dat Kuroda zijn gebruikelijke streken uithaalde,’ zei ze. ‘Hij is jaloers om Mori. Bezitterig ten opzichte van zijn vrienden. Wil je niet op zijn terrein hebben. Hij heeft niet veel vrienden.’ Ze sprak perfect, haarscherp Engels.

‘O. Nou, het gaat wel.’

‘Je komt uit Yorkshire,’ zei ze lachend.

Het leek verwaand om op te merken dat ze er één shire naast zat. Hij had op het schip al gemerkt dat hij blijmoedig akkoord zou gaan met alles in Groot-Brittannië. Als iemand gokte dat hij uit de buurt van Edinburgh kwam zei hij ja, want vanuit Nagasaki bezien lag Lincoln dicht bij Edinburgh. ‘Hoe wist je dat?’

‘Mijn vader was een Engelse diplomaat en mijn kindermisje kwam uit Whitby.’ Ze knikte weer naar de jacht. De wind voerde een vleugje jasmijngeur naar hem toe. ‘Hij probeert het doorlopend bij mij, Kuroda. Hij probeert je te intimideren. Hij is net een sumoworstelaar; gooit zijn gewicht in de strijd, maar hij wil alleen maar een goed gevecht. Je zegt gewoon neushoorn, en dan lacht hij en draaft vrolijk weg.’

‘Neushoorn?’

‘Er gaat een gerucht dat hij zijn vrouw heeft vermoord.’ Ze keek nu te aandachtig naar hem, maar misschien was dat alleen maar iets wat ze zichzelf had aangeleerd om grote mannen van hun stuk te brengen. ‘En ken je de *Marumaru*, de spotprentenkrant? Ze hebben een schets van hem gepubliceerd, in bed met een nieuw meisje en een neushoorgeest die opdoemt uit sakedampen. Je weet wel, neushoorn is *sai*, echtgenote is *sai*...’

‘Dat is grappig,’ zei hij werktuiglijk, maar toen zag hij het voor zich en fronste zijn voorhoofd. ‘Heeft hij het gedaan? Haar vermoord?’

‘Ja. Au.’ Ze griste haar hand van de hekpaal en beet op haar knokkel. ‘Statisch.’ Ze liet tandafdrukken in haar vinger achter. Ten zuiden gromde de donder en toen schoot er in de verte bliksem omhoog; geen vork, maar een aanhoudende flikkering die deed denken aan de tentakels van een kwal.

‘Pardon, wat? Echt waar?’

‘Ja, hij is een dronkaard,’ zei ze, alsof mensen die hun echtgenoten vermoordden heel normaal waren. Ze keerde voorzichtig haar mouw om en grimaste toen ze nog een schok kreeg van de zijde. ‘Het komt door de berg. Er komt de laatste tijd vreemd weer vandaan.’ Ze klopte op het hek om aan te geven dat hij erop moest gaan staan, en toen

deed zij hetzelfde, wijzend naar een sleuf tussen de bomen. Fuji verscheen als de maan door het grijze stormwaas. Terwijl zij keken schoot er weer licht omhoog. Er klonk deze keer geen klap, geen donder, en het regende ook niet. Maar de lucht was statisch geworden. Ergens in het bos hinnikte een paard.

‘Waarom is hij premier als –’

‘Omdat Keita wil dat hij dat is,’ zei ze mild. Ze bekeek Thaniel eens goed, met haar onderarmen nog op het hek. ‘Waar kennen jullie elkaar van? Jij en Keita.’

Het was verschrikkelijk om haar Mori bij zijn voornaam te horen noemen. Ze had zichzelf voorgesteld bij haar voornaam om modern en westers over te komen, misschien, maar Mori was niet modern. Voornamen waren alleen voor kinderen en mensen van wie je er niet van zou opkijken als je ernaast wakker werd. ‘Hij is mijn huisbaas. Ik huur een kamer in zijn huis in Londen.’

‘Hoe goed ken je hem?’ vroeg ze.

‘Goed genoeg. Hoezo?’

Ze keek nu doordringend naar hem. ‘Ik vraag of je weet wat hij kan.’

‘Dat het wel zo beleefd is om niet met munten of dobbelstenen te gooien waar hij bij is, ja, dat weet ik.’ Hij hoorde dat hij bruusk deed, maar hij wilde het liefst dat ze wegging. Al die vragen voelden als drukken op een blauwe plek.

Takiko moest echter gewend zijn aan een ander slag onvriendelijke mannen, want ze leek het niet te merken. ‘Dan moet je ook weten dat de mensen die hem na staan in zijn ogen niet echt mensen zijn. Het zijn gereedschappen. Je dient ergens voor. Ik dien ergens voor, Kuroda dient ergens voor. Er is niets op de wereld waar ik zekerder van ben. Of misschien ben jij het niet zelf, maar is het je interessante dochtertje.’

‘Pardon, wat wil je nu eigenlijk zeggen?’

‘Waarom ben je hier?’ vroeg ze zachtjes. Het klonk indringend, niet dreigend. ‘Je lijkt me een aardige vent. Aardige mensen vergaat het niet goed rondom Keita, meneer Steepleton, ze gaan dood. Hij is de koning van zinvolle sterfgevallen.’

Thaniel fronste. Zo kon je Mori inderdaad beschrijven, maar onwillekeurig vond hij het nogal dramatisch klinken. ‘Waarom ben je dan nog steeds met hem getrouwd? Je zou kunnen weglopen als je wilde.’

‘Om mensen zoals jij te waarschuwen. Ik hoop dat je het niet erg vindt dat ik het zeg, maar je bent ziek, hè? Je klinkt ziek.’

‘Ja. Dus?’

‘De koning van zinvolle sterfgevallen,’ zei ze nog eens, nu heel zachtjes.

‘Ik ben hier niet om dood te gaan, maar omdat ik hier kan ademen. Londen is een puinhoop.’

‘Juist.’ Ze zuchtte. ‘Je denkt waarschijnlijk dat ik alleen maar probeer een irritante *gaijin* van mijn territorium te verjagen. Dat is niet zo. Vraag hem wat er met gravin Kuroda is gebeurd.’

‘Ik red me wel, bedankt,’ zei Thaniel een beetje scherp. Zo ging dat bij Mori. Je kwam in de verleiding om hem persoonlijk aansprakelijk te stellen voor alle erge dingen die gebeurden, aangezien hij ze had kunnen voorkomen. Maar dat was een nare manier van denken. Dan hield je er geen rekening mee dat Mori een mens was, iemand die moe of ziek kon zijn, of verstrooid, of van streek. Wat er ook met Kuroda’s vrouw was gebeurd, Thaniel was geneigd om Kuroda de schuld te geven.

‘Goed. Maar voor het geval je het niet had gemerkt, je bent een oorlog binnengelopen. Kuroda wil hem hier hebben om te helpen de Russen te verslaan; hij heeft hem gedwongen hierheen te komen. Keita wil niet helpen de Russen te verslaan, maar ik vermoed dat hij Kuroda wel wil helpen herinneren wie hij niet tegen de haren in moet strijken. Raak niet tussen hen verzeild.’

‘Ik zal eraan denken,’ antwoordde Thaniel, die niet inzag hoe Kuroda Mori waar dan ook toe kon dwingen. ‘Ze zien eruit alsof ze gewoon lol hebben.’

‘Dat is ook zo. Maar het zijn samoerai. Hun idee van lol is gevaarlijk.’

Hij knikte. Ze klonk vooral alsof ze liever geen kudde mannen in haar huis had gehad die als een stel walrussen in het rond stampte. Als hij zo klein van stuk was geweest als zij, zou hij Kuroda angstaanjagend hebben gevonden. Misschien Mori ook; misschien zou hij hem zelfs een beetje hebben gehaat omdat hij Kuroda zo liet rondstampen, en vooral als met hem getrouwd zijn betekende dat je zijn wettige bezit was. Hij wist niet hoe het Japanse huwelijksstelsel werkte, maar wetend hoe Mori over vrouwen dacht, kon het niet al te waardig zijn.

‘Je denkt dat ik een vrouw ben die zich zorgen maakt om vrouwen-dingen,’ zei ze droogjes. ‘Ik snap dat Kuroda en Mori er voor jou van hieraf onschadelijk uit moeten zien, maar dat is helemaal niet waar ik het over heb.’

‘Nou...’ Hij glimlachte een beetje, geërgerd omdat hij zo onbeleefd was geweest. ‘Bedankt voor de waarschuwing dan.’

Ze opende haar handen om aan te geven dat ze niet verder zou aandringen.

Het blauwe licht flikkerde weer boven Fuji. Ze keken er allebei een poosje naar. De lucht voelde stormachtig, maar het regende nog steeds niet.

Ze riep iets naar de andere vrouwen. Hij verstond het niet. In een zwerm van gekleurde mouwen en sjerpen en flarden van gesprekken over de Russische vloot waren ze even later langs hem heen gelopen en hij stond alleen op de smalle weg.

Ergens vlakbij rinkelden belletjes. Hij kon niet bepalen waar. Het moest een soort teken zijn geweest, want ongeveer vijftig meter bij Thaniel vandaan sprong een van Kuroda's wachters van het hek en rende in de richting van de achterste poorten van het terrein. Hij tikte op zijn radio.

Heb je hem nog?

Stilte. Thaniel luisterde onopvallend mee.

Ja, alles goed. Wou alleen dat Suzuki hem wat kleurigers had aange-trokken. Rood en zwart is verrekke lastig om te volgen. Ze dragen bijna allemaal rood en zwart.

Thaniel fronste, want hij had durven zweren dat Kuroda groen had gedragen. Het leek wel alsof ze het over Mori hadden.

Tussen de stallen en het huis lag een lange, mooie kas. Het glazen dak had twee tempelachtige rondingen, net als het oude huis, en ze hadden de ruiten in vreemde contouren moeten slijpen om ze in die vorm te krijgen. Verlangend naar een beetje warmte ging Thaniel er naar binnen. Aan de achterkant keek de kas uit over wat het tempelterrein moest zijn geweest, want hij zag een begraafplaats. Een paar overbeladen perenbomen vormden een boog over het paadje. Er stond een bankje aan het eind. Hij ging zorgvuldig zitten om zijn longen de tijd te geven om het vocht en de groene geur van water op de bladeren op te nemen.

Het hielp allemaal. Al na een halve minuut ging het ademen gemakkelijker. Hij plukte een peer voor later. Naast het bankje stond een prachtig glazen terrarium vol dikke rupsen. Een paar ervan sponnen cocons. Het was biologerend. Hij boog zich naar het glas toe en vroeg zich af hoe een rups zijn vrienden herkende als hij eenmaal een mot was, of dat ze zich weer helemaal opnieuw aan elkaar moesten voorstellen.

Aan de windkant bonkten de glazen ruiten. Het was vlagerig gaan waaien. Donkere wolken hadden zich samengepakt boven de zee en het licht kwam er maar moeilijk doorheen. Er was nog steeds geen regen, zelfs niet in de verte, alleen maar meer mist die kwam aanrollen vanuit het noorden.

Een kind gilde. Het was een doodsbang oergeluid, en Thaniel schoot overeind voor het geval het Zes was. Hij volgde de helle natint ervan de heuvel af naar de begraafplaats.

Het was Zes niet. Het was de kleine tuiniersjongen. Hij had een sjaal over zijn gezicht, omdat hij ongebluste kalk over een ondiep graf had staan scheppen. Naast hem stond een krat vol dode vogels. Vooral kraaien.

‘Wat is er gebeurd?’ vroeg Thaniel.

‘Ik zag een geest!’ Hij klonk paniekerig.

Verwonderd stapte Thaniel naar het graf om erin te kijken. Er lagen al een paar kratladingen vogels in, half bedekt met poederige kalk. ‘Waar...’ Hij liet zijn stem wegsterven, want de jongen was gaan huilen. ‘Hoe heet je?’ vroeg hij wat zachter.

‘Hotaru,’ wist de kleine jongen uit te brengen. ‘Yoshida.’

Thaniel tilde hem op. Het jochie was waarschijnlijk ouder dan hij eruitzag, maar hij was klein en mager en zo licht dat hij eenvoudig terug te dragen was naar het huis. Zijn naam paste bij hem; hij was een vuurvliegje van een mens. ‘Waar is je moeder?’ vroeg Thaniel zachtjes.

‘Bij het zout. De zoutziederij op het strand,’ antwoordde de jongen, nog altijd een beetje snikkend. ‘Maar meneer Suzuki wil niet dat ik naar...’

‘Meneer Suzuki leert er wel mee leven,’ zei Thaniel. ‘Kom, we gaan hem zoeken.’

De jongen had gelijk; Suzuki wilde hem niet naar huis laten gaan. ‘In hemelsnaam, je kunt het personeel niet naar huis sturen elke keer wanneer ze zich domme ideeën in hun hoofd halen –’

‘Hoe oud ben je?’ vroeg Thaniel aan Hotaru.

‘Zeven.’

‘Hij is zeven, Suzuki, ik breng hem naar zijn moeder. Behalve als jij denkt dat hij productiever zou zijn als jankend hoopje achter de kas.’

Suzuki zuchtte. ‘De zoutbranders zijn vulgaire mensen, meneer Steepleton. Bijgeloof is alleen maar te verwachten. De jongen zal er sneller overheen groeien als we er niet aan toegeven.’

Thaniel nam de kleine jongen mee naar het strand. Bij de poort passeerden ze een van Kuroda’s lijfwachten, die verveeld uitkeek over de zee. De man nam niet eens de moeite om te knikken. Boven hen stond de vuurtoren op zijn schuine rots; het licht was uit. Aan een waslijn hing een fladderend wit overhemd.

Hij rook de zoutziederij al voor die in zicht kwam. Ze verbrandden er zeewier. Er was iets vreemds met de manier waarop de rook de lucht in kringelde. Hij krulde soms om alsof iets ertegenaan porde. Er stond geen wind. De stilte maakte de kust spookachtig. Het had er vol zee-meeuwen en strandlopers moeten zijn, maar die waren er niet.

Thaniel dacht dat de vogels naar een veiliger plek moesten zijn gevlogen. Dat was wensdenken. Even later zag hij ze in de branding:

donzige karkassen die tegen de bergen zeewier en kiezels aan klotsten, de zachtere, lichtere veren vermomd als zeeschuim. Toen hij ging kijken zat het zeewier vol krabbetjes die zich tegoed deden aan het aas. Een eindje verder langs het strand hadden andere mensen dat ook gezien. Ze verzamelden de krabben in emmers. Het waren voornamelijk kinderen, met oude emmers en grijze kleding. Er hing te veel rook van de zoutziederij om te zien hoeveel het er waren. Hotaru, nog steeds ongelukkig, bleef dicht bij hem.

De zoutziederij bevond zich op een zo te zien natuurlijke rotsformatie. Thaniel klom er behoedzaam tegen op, waarbij zijn handschoenen achter oude zeepokken bleven haken. Bovenaan onderbrak een brede gedaante met een hark zijn werk en keek naar hem door de rook en de rondwervelende vonken.

‘Middag,’ zei Thaniel. ‘Ik kom van het grote huis. Bent u meneer Yoshida?’

‘Wie wil dat weten?’ bromde de man. Hij had een onmenselijk hese stem. Hij moest zijn hele leven die rook al inademen. Vlak naast hem was een diepe put vol brandend zeewier, dat siste en knetterde terwijl luchtballen knapten.

‘Uw zoontje is nogal geschrokken en een beetje overstuur.’ Hij raakte Hotaru’s schouder aan om de kleine jongen naar voren te halen. ‘Is zijn moeder hier?’

‘Hoezo, wat is er gebeurd?’

‘Hij zegt dat hij een geest heeft gezien.’

‘Hoe bedoel je, dat zégt hij?’ reageerde de man boos. ‘Als onze Hotaru zegt dat hij er een heeft gezien, dan is dat zo. We hebben ze allemaal gezien.’

Hotaru was heel stil geworden en hield zijn blik op de grond gericht.

Thaniel fronste. ‘Akkoord.’

De man gromde naar hem en riep een vrouw die wat verder naar achteren stond. Ze kwam zwijgend aanlopen, gaf alleen een schichtig knikje dat waarschijnlijk niet veel uithaalde tegen haar bullebak van een man, en nam snel Hotaru mee. Thaniel wenste dat hij hem niet was gaan brengen en vroeg zich af of Suzuki hem had geprobeerd te vertellen, op zijn stramme manier, dat het een slechte dag nog erger zou maken.

‘Je zei dat jullie ze allemaal hebben gezien?’ vroeg Thaniel aan de zoutzieder.

‘Dus?’

‘Waar?’

‘Hier. Wat kan jou dat schelen?’

‘Wil je het me laten zien?’

‘Ze komen niet alleen maar omdat een of andere armoedzaaier ze wil zien.’

De geur die er hing was iets tussen houtskool en zeewier in. Thaniel had wel dichterbij willen gaan, maar de rotsen waren oneffen en hij zag geen pad tussen de brandkuilen door. ‘Waarom zijn hier geesten?’

‘Als je me niet gelooft, zeg dat dan gewoon en ga weg.’

Thaniel kon zich voorstellen dat als je de kost verdiende met het verbranden van zeewier in die gruiswolken, weinig mensen zouden willen horen wat je ergens over te zeggen had. ‘Is hier iets gebeurd?’

De zoutzieder zweeg aanvankelijk. Thaniel wachtte. Hoe vreemd hij de man ook vond, hij moest er zelf nog vreemder uitzien. Hij was meer dan een kop groter, en zijn jas was grijs als een lijkwade.

‘Vraag het de baron in het grote huis,’ zei de man uiteindelijk.

‘Hoezo?’

‘Het begon toen we wisten dat hij terugkwam.’ Hij wrong zijn hand om de steel van zijn hark, met een schrapend geluid van oud hout en eelt.

‘Wat maakt het uit dat hij terugkwam?’

Maar de zoutzieder had er genoeg van. ‘Wegwezen nu. Je leidt mijn mannen af.’

Thaniel keek om zich heen. Bij de andere vuurkuilen leunden mannen op hun harken om mee te luisteren. Ze hadden sjaals voor hun gezicht. Hij had ieder van hen kunnen aanzien voor een geest.

‘Ik zei toch dat het vreemde mensen zijn,’ zei Suzuki toen Thaniel terugkwam. ‘Je zit onder de as,’ ging hij door. ‘Loop niet zo het huis in.’

Thaniel liep om naar het plein. Er stond een dennenboom waarvan de middelste takken nog volhingen met oude, vergane gebedskaartjes van toen het huis een klooster was. De boom was dik en oud, de richels in de bast waren zelf zo dik als jonge bomen. De takken begonnen laag, ongeveer op borsthoogte, en waren begroeid met donker mos. De naalden ruisten in de wind.

Hij werd pas sinds kort weer als heilige boom gebruikt, want zes of zeven nieuwe kaarten waren met helgekleurde linten aan de onderste

tak gebonden. Een briesje liet ze tegen elkaar tikken. Het klonk kerkelijk, als kerkklokken of voetstappen op een stenen vloer. Er was verder niets wat Thaniel voor Hotaru kon doen, dus pakte hij een nieuw kaartje uit het kistje dat er stond en bekeek de kaarten die er al hingen.

Zodat Midori's hoofdpijn stopt voor de bruiloft

Zodat ik de geesten niet meer zie

Zodat het toneelstuk van de barones een succes is

Zodat de geesten weggaan

Zodat de geesten weggaan

Ze waren allemaal in verschillende handschriften beschreven. Hij pakte de pen die met een touwtje aan de boom was gebonden, vulde een leeg kaartje in om Hotaru alle goeds te wensen en gooide een munt in de ondiepe vijver. Onder de lelies lagen al behoorlijk wat senmunten te fonkelen.

Hij schrok toen er iets tegen hem gilde, en toen lachte hij zichzelf uit. Het was maar een uil. Een moedervogel met twee half volgroeide kuikens, op een rijtje tussen de wortels van de dennenboom. Een ervan pikte in een dode kraai. Andere vogels lagen verspreid over het gras; er vlak boven was een glazen ruit. Een van de uilskuikens kwam zijn laarsveters onderzoeken.

'Hé! Wegwezen!' Een meisje met een bezem was uit een zijdeur gekomen. 'Kst, kst!'

De uilen wickten weg, waarbij de kleintjes een paar van hun laatste donzige nestveren achterlieten.

'Ze deden geen kwaad,' protesteerde Thaniel. 'Ze wilden alleen de dode vogels.'

Het meisje keek ze onbehaaglijk na. 'Uilen zijn slecht,' zei ze. 'Begrijp je? Er gebeurt iets ergs als er te veel bij elkaar komen. Dan stelen ze je geluk. Ze moeten niet in de buurt komen van een heilige boom. Het is een dagtaak om ze hier weg te houden, want het wemelt ervan. Gebeurt altijd als de meester naar huis komt.'

Thaniel zweeg even. 'Ik wilde niet spioneren, maar ik heb de kaartjes gezien. Heb jij een van die kaartjes over de geesten geschreven?'

Ze knikte. 'Er zit een kwade geest in de put, een vrouw.'

Thaniel probeerde niet te overduidelijk sceptisch te kijken. Bijna elk Japans kasteel of landhuis waarover hij ooit had gelezen had wel een verhaal over een vrouw in een put. Middeleeuwse landheren geloof-

den schijnbaar dat dat was waar vrouwen in het algemeen thuishoorden. ‘Is er dan echt een dame overleden in de put?’

Ze keek hem niet-begrijpend aan. ‘Weet je niet van gravin Kuroda?’ ‘O,’ zei hij, niet goed wetend waarom hij verbaasd was.

Het meisje wees naar een ander deel van de tuin. ‘Ga maar kijken.’

De put lag net voorbij een paar ginkgobomen. Hij was diep, maar er moest een of andere seismische verandering zijn opgetreden sinds hij was geslagen. Als het water ooit schoon was geweest, dan was het dat nu niet meer. Er zat een dikke laag helgeel zwavelzout langs de randen van de put. Het water onderin kookte en stoom kronkelde omhoog. Het was onmogelijk om doorheen te kijken, en zelfs al had je dat gekund, al het vlees zou al van een lijk zijn gekookt voordat iemand erin kon klimmen om het eruit te halen. De put leek een meter of twaalf diep, maar hij hoorde het sissen en brullen van het water. De hitte was bij de rand van de put al onaangenaam.

‘Ik wist niet dat gravin Kuroda hier was overleden,’ zei hij uiteindelijk.

Het meisje was ook meegekomen. ‘Nou, niemand was verbaasd,’ zei ze. ‘Weet je hoe je “Yoruji” schrijft?’

‘Pardon?’ vroeg Thaniel verward. ‘Eh... ja. Avondtempel betekent het toch?’

‘Ze schrijven het nu zo om het chiquer te maken. Vroeger was dat niet zo. *Yoru* betekent tombe.’

Ontdaan ging hij terug naar de begraafplaats om de rest van de vogels te begraven zodat Hotaru niet op zijn kop zou krijgen. Geesten; zoals bij het gezantschap. Misschien was dit gewoon een land waar het spookte. De ongebluste kalk wolkte op in vreemde vormen terwijl hij werkte. Toen hij klaar was stak hij de schop in de omgewoelde grond en rechtte zijn rug. Hij voelde zich beter nu hij iets nuttigs had gedaan, ook al had het hem veel, veel meer vermoeid dan had gemoeten. Hij klopte zijn handen af. Stram, met knakkende pezen, dwaalde hij naar de dichtstbijzijnde graven om te kijken of er een beroemd iemand lag.

Aan de rand stond een hoge stenen tempelboog. Hij was oud, met mos rondom de voet en geërodeerd snijwerk in de vorm van een vos. Thaniel wist niet wat het betekende. Erachter lagen de graven veel dichter bij elkaar dan in het Westen. Sommige waren christelijk, andere waren eenvoudige pilaren met verticale tekst, bezaaid met de

kromme skeletten van oude wierookstokjes. Overall zat mos op, en ook fijne spinnetjes. Door de constante aardbevingen waren een paar van de oude stenen scheefgezakt of omgevallen, en het mos verankerde ze met het leemachtige gras.

Hij bleef bij een van de zerken staan, want in de steen was een soort periscoopbuis aangebracht, en boven aan die buis hing een belletje. Mensen waren zo bang dat ze levend zouden worden begraven dat ze een schellekoordje om hun vinger lieten binden in de kist. Het moest nogal een rage zijn geweest, want veel graven hier hadden belletjes. Bij een paar waren de belletjes zo te zien pas lange tijd na het delven van het graf aangebracht, want enkele van de kleine klokkentorentjes waren van fonkelnieuw hout, zelfs op graven uit de vorige eeuw. Ze roken ook nieuw. Misschien was het een juridische verplichting. Hij had geen idee of de mensen hier in wederopstanding geloofden. Mori praatte soms over eerdere levens, maar alleen zoals Thaniel over de hel sprak; niet met echt gevoel.

Een van de graven had een soort buis met een luikje bovenop, zodat je erin kon kijken. Hij opende het luikje. Via twee vlekkerig geworden spiegels zag hij een kleine, onschuldige schedel, met de kin omlaag. Het was merkwaardig aangenaam om naar te kijken.

Van het eind van de begraafplaats kwam het zachte, prismakleurige gerinkel van een enkel belletje. Hij speurde ernaar en fronste. Ze had zich omgekleed in eenvoudig goed, en zonder haar fraaie uitdossing was ze bijna onherkenbaar, maar de vrouw die bij de oudste graven knielde was Takiko Pepperharrow. Ze hing een nieuw belletje op. Links van haar stond een hele mand vol die ze nog moest ophangen. Ze zongen vrolijk toen ze de mand optilde en ermee naar het volgende graf liep.

Gegrepen door de behoefte om niet weer met haar te praten wendde hij zich af.

Tegen de tijd dat het avondmaal werd opgediend was Thaniel zo moe dat het bijna als een delirium voelde, maar Mori beloofde dat het eten de moeite waard zou zijn. Het was aanvankelijk echt een inspanning, maar toen hij met Mori en Zes door het vreemde huis liep en andere mensen hoorde aankomen via verborgen trappenhuisen, de mannen nog uitgelaten van de jacht en de vrouwen kletsend over het weer op de berg, werd hij wakkerder.

De eetzaal was een lange, luxe ruimte met enorme dubbele deuren, die bijna de hele achterste wand besloegen en uitzicht boden op zee. De tafels waren lang en laag, met holten eronder zodat je op de vloer kon zitten, en ondanks de open deuren hielden ze de warmte vast. Hier en daar stonden prachtige boeketten van bloemen uit de kas, geschikt rondom kiezels, mos en bloeiende takken. In sommige zaten piepkleine kolibries die bij nadere inspectie mechanisch bleken; het zilver was geoxideerd, waardoor ze blauw glansden. Van overal langs de tafels riepen mensen complimenten naar de gastvrouw.

Thaniel hoorde een dame tegen haar man zeggen dat de kolibries onderdeel waren geweest van Mori's huwelijkscadeau aan Takiko en dat sommige mensen weleens een voorbeeld aan hem mochten nemen bij hun volgende trouwdag.

Thaniel sloot stevig een hand over zijn horloge. Dat had Mori ook gemaakt.

Als je gewoon een vriendelijke zakenovereenkomst aanging, spendeerde je geen honderden uren aan het maken van tien mechanische kolibries. Je kocht een mooie set porselein voor haar, en dat was dat.

Het eten arriveerde in kleine maar prachtige porties: perfect ingepakte sushipakketjes versierd met viseitjes die eruitzagen als edelsteentjes, gebakken rijst, gewone rijst maar met paarse korrels erin, een soort tofoetaartje met een pot honing om eroverheen te schenken, bonen nog in de peul en dampend onder zoutkristallen en krui-

den. De bedienden waren snel; de keuken was er pal naast, en alles stoomde en siste schitterend. In plaats van ingetogen te gebaren wanneer ze iets wilden, riepen de vrouwen er luidkeels om en kwam er iemand uit de keuken aanrennen. Het was totaal niet wat hij had verwacht, en tien keer levendiger dan het er in een huis in Engeland aan zou toegaan.

‘Leg eens uit waarom ik deze kleren moet dragen om kroeghappen te eten. Want ik hoor dat jij daarop stond?’ zei Mori tegen Kuroda, die aan zijn andere zij zat. Suzuki had hem in een andere kimono gejaagd, nog mooier dan de vorige en overduidelijk het equivalent van een smoking. Iedereen droeg ze, stuk voor stuk van vele lagen gemaakt. Thaniel had Suzuki’s pogingen om hem er ook in te hijsen weerstaan – het leek hem pijnlijk en ondefinieerbaar respectloos –, maar nu voelde hij zich saai.

‘Er is verdomme helemaal niks mis met kroeghappen,’ antwoordde Kuroda monter. ‘En je draagt die kleren zodat ik aan elke hand een bloem heb.’ Hij stak een hand uit naar Mori en een naar Takiko Pepperharrow, die rechts van hem zat. Mori keek sceptisch naar zijn hand en Kuroda lachte.

Thaniel hield zich rustig bezig met Zes, die tussen hem en Mori in zat. Iemand had haar ook een kimono aangetrokken. Het kledingstuk paste bij haar, met zakjes in de mouwen waar een vastberaden persoon behoorlijk wat nootjes in kwijt kon.

Mori gaf hem een glas amberkleurige wijn. Die smaakte naar pruimen en thee en was veruit de lekkerste soort alcohol die hij ooit had gedronken. De geur ervan vermengde zich aangenaam met de pijp-rook die in de lucht zweefde. Hij hoefde er niet van te hoesten met de open deuren; de rook dreef naar buiten en de scherpe frisheid van de naderende zonsondergang sijpelde naar binnen. De bedienden begonnen kaarsjes aan te steken in papieren kapjes die aan de dakbalken hingen. Het duurde niet lang voor Thaniel de draad van de gesprekken helemaal kwijt was.

Af en toe schoot er een vlam omhoog ergens langs de tafel, want de chefs bakten met snijbranders forel voor de neus van de gasten ter verhoging van de feestvreugde, gevolgd door uitbarstingen van gelach en gevatte opmerkingen. Gelokt door de kaarsen kwamen er vuurvliegjes binnen. Ze zagen eruit als sterrenstelsels die hadden besloten te gaan dwalen. Ze gonsden door de rokerige lucht en wervelden ver-

ward rond de lampjes. Sommige vrouwen vingen ze in hun mouwen, en al snel stonden overal op tafel potjes met vuurvliegjes.

De dame aan Thaniels andere zij, die vrouwe Shimazu bleek te zijn, riep een lakei en liet Thaniel vragen om nieuwe gerechten voor minstens vijf mensen. Toen hem dat lukte, juichte ze hem toe en vulde zijn glas bij. Hij had wel door dat hij een beetje werd bespot, maar het was toch grappig. Vrouwe Shimazu vroeg naar hun reis hierheen en ze mengden zich allemaal in het gesprek toen hij over de vogels begon. De vogels gedroegen zich al weken bizar. Heer Shimazu's terreinknecht had er stapels van in de houtschuur liggen. De boeren begonnen er bijgelovig van te worden.

'Misschien ontploft de berg wel,' zei iemand, en ze hmm-den allemaal en zeiden 'hopelijk niet', maar niet in het minst alsof ze het hadden over levend verbrand worden door een vulkaan.

Ze zaten tegenover de vuurtoren, dus toen het elektrische licht aanging, scheen dat recht de kamer in. Het had de kleur van een misthoorn. Thaniel moest zijn hand tegen zijn oor drukken om te kunnen geloven dat hij het niet echt hoorde.

Alle bedienden onderbraken hun werk, rechtten hun rug en rinkelde met zilveren belletjes. Het geklingel zong metalig blauw door de rook. Er stond een meisje vlak achter hen, dat een kopje liet vallen om snel haar belletje te pakken. Het kopje viel op Mori's schoot en dampend hete thee klotste over zijn knie. Hij slaakte geen kreet, maar verstijfde alleen.

Mensen keken verwachtingsvol om zich heen, afwachtend wie er zou gaan spreken. Het vuurtorenlicht ging weer uit. Thaniel moest zijn hoofd heen en weer kantelen om de naklank te verdrijven.

'Tijd voor de goede wijn!' riep Kuroda, waarop gejuich losbrak.

Iedereen leek dat te accepteren als reden voor de belletjes. Zes ging verder met eten. Kuroda's lijfwachten in de kamer roteerden; sommigen ruilden met elkaar, en een paar van hen vertrokken.

Mori staaarde bleek en roerloos naar het kopje op zijn schoot, al moest hij zich hebben gebrand. Thaniel had nog nooit iemand zo totaal en zo snel zijn kleur zien verliezen. Hij zag eruit alsof er zojuist een lijk uit een kast was geploft.

'Mori,' zei Thaniel zachtjes. Hij reikte langs Zes om het kopje te pakken en Mori zijn wijnglas te geven, waar alleen nog een flink ijsblok in zat.

Mori keek er niet-begrijpend naar. Toen zei hij: 'Pardon. Ja. Dank je.' Hij trok zijn mouw over zijn hand en gooide het ijs erin als provisorisch kompres.

'Wat is dit, verdomme? Waar zijn die belletjes voor?'

'Het is gewoon een teken voor Kuroda's mannen om de wacht te wisselen. Ze roteren om wakker te blijven.'

'O.' Thaniel fronste. Tijdens hun gesprek waren een paar nieuwe mannen binnengekomen om het over te nemen van degenen die waren vertrokken. 'Maar je schrok ervan.'

'Ik ben gewoon nog wazig van de reis,' zei Mori.

Een van de mannen liep vlak achter hen langs, bezig met zijn radio. Hij was beter dan de anderen die Thaniel had gehoord, sneller.

Nog steeds in de eetzaal. Dat kopje werkte. Hij ving het niet.

Thaniel draaide zich met een ruk om en keek toen weer naar Mori. 'Dat was opzettelijk. Ze liet dat kopje expres vallen. Ze praten over jou.'

'Weet ik,' zei Mori geduldig. 'Ze moeten de premier beschermen. Een helderziende die mogelijk is overgelopen naar de vijand is de ergste nachtmerrie van elke beveiliging, neem ik aan.'

'Maar hoe –'

'Laat ze maar. Ze doen gewoon hun werk.'

Thaniel slikte de neiging weg om te zeggen dat kokend water over iemand heen gooien een tikje verder ging dan de functieomschrijving van de meeste banen.

'Mori,' zei Thaniel op weg terug naar hun kamers. Hij droeg Zes, die sliep. Het huis kraakte en voelde contra-intuïtief. Telkens als zijn richtingsgevoel naar links wilde, gingen ze naar rechts. Soms trokken de schaduwen van andere mensen aan de andere kant van papieren wanden langs. Hij hield zijn stem gedempt. Een fluistering zou in het hele huis te horen zijn. 'Over Kuroda. Ik heb gehoord dat hij zijn vrouw heeft vermoord.'

Hij had een verhitte ontkenning verwacht, maar Mori trok alleen zijn schouders naar achteren terwijl hij erover nadacht. 'Hij had er een hand in.'

Thaniel keek fronsend naar de vloer. 'Hij is van enigszins vreemd doorgeschooten naar mogelijk krankzinnig, en regelrecht door naar de eerste prijs op de Napoleonmeter! Dit is echt buitengewoon, dames en heren. Meneer Mori, u hebt een kokosnoot gewonnen.'

‘Hoezo?’

‘Hoezo? Als Kuroda er een gewoonte van maakt om mensen te vermoorden... Mori. Dat met die lijfwachten. Als hij besluit dat jij... ik weet niet. Als hij besluit echt achter je aan te komen –’

Mori keek niet naar Thaniel. Hij bekeek een stukje lucht vlak voor hen, alsof daar iemand stond. Zijn ogen waren vol ingetogen verwijt. Heel even zag Thaniel iets als de omtrek van een persoon in het stof, knipperend in het zachte licht. ‘Hij heeft haar niet gedood. Dat was ik.’

Thaniel vertraagde. Hij kon zijn oren niet geloven, in plaats daarvan sprongen zijn gedachten alle kanten op, op zoek naar andere onderwerpen. Ze waren in een grote ruimte aangekomen, onderverdeeld met tussenwanden, verlaten maar verlicht met olielampen. Het dichtstbijzijnde scherm was een drieluik van de hel, met een vrouw in een brandende, vallende koets. De stijl leek oeroud, maar de kleuren waren nog helder. Demonen zweefden door de rook. Het was een afgrijselijk ding, en hallucinatoir omdat hij nog steeds niet kon plaatsen waar in het huis ze waren. Niet het soort scherm dat Mori zou kiezen. Al had hij dat natuurlijk ook niet gedaan; dat had zij waarschijnlijk gedaan. ‘Was er een goede reden voor?’

‘Dat hangt ervan af wat je met “goed” bedoelt.’

‘Ik heb jou nog nooit iets slechts zien doen,’ zei Thaniel openhartig. ‘Je kent me nog niet lang.’

Thaniel dacht niet dat hij zich bijzonder veel illusies maakte. Hij had meer dan genoeg schimmige verhalen gehoord. Een dode neef, een reeks onwaarschijnlijke ongelukken, inclusief de vreemde dood van de matrone van Zes’ armenhuis. Maar uiteindelijk was Mori een rustige man die al vier jaar oorlog voerde met de kat van de Haverly’s en die lampen maakte voor zijn dochttertje. Thaniel sprak dat uit.

‘Het irritante aan slechte mensen is dat ze soms ook goede dingen doen,’ zei Mori.

‘Nu doe je dramatisch.’

Mori keek niet overtuigd, maar hij glimlachte wel. ‘Waarom zit je er niet mee? Zou je wel moeten doen.’

Thaniel drukte zijn wang tegen Zes’ haar terwijl hij iets probeerde te bedenken wat niet de waarheid was. De waarheid was dat hij zo hopeloos veel van Mori hield dat hij hele begraafplaatsen vol dode echtgenotes had kunnen goedpraten. ‘Het gaat me niet aan,’ zei hij uiteindelijk.

YOKOHAMA, 19 DECEMBER 1888

Thaniel had dezelfde droom als op het schip: dat er iemand in de kamer was en naar hem keek. Hij schoot wakker. Volgens zijn horloge was het halfvijf 's morgens.

Hij ging zitten en harkte zijn haar uit zijn gezicht. Het beddengoed was traditioneel, alleen een dun matras op de vloer en een paar lakens, en dat was mooi, want je kon je omringen met boeken en kopjes. Hij dronk wat water en keek om zich heen. Ook al zag hij dat de kamer verlaten was, hij kon het gevoel niet van zich afzetten dat er iemand was. Het gevoel was zo sterk dat hij opstond om met een kaars de papieren wanden te inspecteren op kijkgaatjes verstopt tussen de schilderijen van kraanvogels en bomen. Hij vond niets. Maar nog terwijl hij zocht, bleef hij vanuit zijn ooghoeken gekmakende beweging opvangen. Zelfs Mori, die zo'n mathematische geest had dat hij amper de zin van kunstgaleries begreep, had gezegd dat het hier spookte. En al die gebedskaartjes in de tuin; en Hotaru. Er klopte hier iets niet, of er nu geesten waren of niet.

Hij ging bij Zes kijken. Ze maakte geen enkel geluid, en hij moest neerknielen en haar schouder aanraken om te controleren of ze wel ademde.

Ze had haar matras bij de balkondeur gelegd, die openstond. Het was er ijskoud en ze was dit jaar al verkouden geweest, maar ze was 's nachts claustrofobisch. Hij stopte haar beter in, wensend dat ze een pop of beer zou accepteren die hij bij haar kon leggen. Zonder zag ze er verwaarloosd uit. Uiteindelijk zette hij de generatorhandleiding rechtop tegen de drempel van de deur, waar ze die zou zien als ze wakker werd.

Fel licht scheen door de hele kamer. Het kwam uit de kamer ernaast, als de echo van een misthoorn. Aan de andere kant van de papieren wand was Mori's silhouet heel duidelijk te zien. Thaniel zag zelfs zijn wimpers. Katsu lag plat opgerold op zijn borst, en af en toe

bewogen zijn tentakels. Het licht was te fel om van kaarsen of de zachte olielampen afkomstig te zijn. Het kwam van de vuurtoren.

Mori verschoof onrustig. Katsu hield zich steviger aan zijn arm vast om niet van hem af te vallen.

Ergens in huis, zacht maar helder in de verder absolute stilte, rinkelde iemand met een belletje, en toen klonk er nog een en nog een, totdat heel even het hele huis vol was van het geluid. Mori kwam met een ruk omhoog alsof iemand hem had geschopt. Thaniel schrok ervan.

De straal van de vuurtoren ging weer uit. Mori bleef verstijfd zitten. Hij hield zijn adem in.

Thaniel raakte het papier aan, en het kraste langs zijn door de telegraaf ruw geworden vingertop.

Mori ging met een ruk achteruit van het scherm. Alsof hij iets doods had horen rammelen en sissen en het met ontbindende vingertoppen langs het doorschijnende papier had zien schrapen.

‘Ik ben het,’ zei Thaniel snel. Hij liep buitenom naar Mori’s geopen- de deur. ‘Wakker worden.’

‘Ik ben wakker,’ fluisterde Mori.

‘Nachtmerrie?’

‘Nee, niks aan de hand.’ Mori ademde weer, maar het hield niet over. Hij was stil en gespannen. Thaniel knielde bij hem neer en wilde zijn handen pakken, maar Mori wuifde hem weg. ‘Niet... niet doen,’ fluisterde hij. Hij keek even naar de deur, en Thaniel keek om in de plotselinge overtuiging dat Zes daar stond, maar de drempel was verlaten, op de zacht krullende damp van de hete vijvers na. ‘Ga terug naar bed.’

Met een verkramppt hart verliet Thaniel de kamer, sloot de deur en bleef stil op de veranda staan wachten tot het gevoel dat hij in de grond wilde verdwijnen wegebde.

Onmiddellijk hoorde hij bewegende stof en ging de binnendeur van Mori’s kamer open en dicht. Er was niets te horen op de nachtegaal- vloer, maar even later wel een klopje op een andere deur, en heel stil- letjes, zo stilletjes dat hij het niet zou hebben gehoord als hij niet had staan luisteren, zei Mori’s omberen stem ‘Pepper’ en ging er een an- dere deur open en dicht.

Thaniel liep naar de vijvers toe, die dampen in de koude nacht. Waar het maanlicht er in strepen overheen viel, waren krullende pa-

tronen in de damp te zien. Hij werd zeker nog meegesleept door de restanten van de nachtmerrie, want heel even zag hij een omtrek van iemand in de damp voordat die weer uiteen werd geslagen. Zijn ribben trilden. Hij zuchtte en knielde aan de rand van een vijver neer om een handvol heet water in zijn gezicht te scheppen.

Het ging hem niets aan als Mori midden in de nacht met zijn eigen vrouw wilde praten.

Hij bleef bij de vijver, ademde de stoom in. Stukje bij beetje werd de hemel lichter: violetkleurig en roze, en toen bijna blauw. Thaniel kleepte zich fatsoenlijk aan. Hij had de hele dag willen slapen en met niemand willen praten behalve de piano, maar hoewel dat gisteren hemels had geklonken, leek het hele idee nu kwellend. Hij ging op zoek naar Suzuki, die hem een treintabel gaf, en vertrok naar het station.

Het Britse gezantschap was niet ver weg. Van Yokohama stond je na een uur in een hagelnieuwe trein op het grote station van Shimbashi in Tokyo. Shimbashi was net zo groot als King's Cross en om negen uur 's morgens wemelde het er van de mensen. De naam betekende Nieuwbrug, en er lag inderdaad een grote nieuwe brug over de rivier, vol koetsen, riksja's en overvolle ossenkarren, waar iedereen kriskras door elkaar reed. Terwijl Thaniel onder de hoge bakstenen bogen van het station door liep kwam hem een kudde studenten tegemoet. Een van hen droeg een fez.

Pas te midden van die gewone, kletsende, anonieme menigte besefte Thaniel wat een opluchting het was om niet het gevoel te hebben dat hij werd gadeslagen. De vreemde druk in zijn nek was verdwenen sinds hij Yoruji had verlaten.

Hij wreef over zijn nek. Geen wonder dat mensen dachten dat het spookte in dat huis.

Van Shimbashi was het een kort ritje in een huurrijtuig naar het gezantschap. Het kantoor was in een buurt in het westen, Kojimachi, met een en al grote pleinen, parken en bakstenen gebouwen. Maar heel dichtbij, soms duidelijk te zien via de brede, radiaal uitstekende straten, lag een heel ander Tokyo: een scheef hangende, verwarrende, verstrikte kluwen die er veel ouder en veel minder gepolijst uitzag.

'Dit is het mooie deel van de stad,' zei de koetsier terwijl Thaniel hem betaalde, en hij trok zijn neus op naar de drukte van de gebogen

daken heuvelafwaarts. Hij was boven aan de ruimste bocht van de grindoprit van het gezantschap gestopt, voor de ingang. 'Die kant hoef je niet op te kijken, hè?' Hij klonk ongeveer net zoals een koetsier uit Whitehall zou klinken als een buitenlandse afgevaardigde Angelsaksen zou zien kamperen in Clerkenwell.

Thaniel zei maar niet dat die drukke plekken hem veel leuker leken. Hij bedankte de man en draaide zich om naar het gezantschap. Hij was bijna bij de treden naar de deur toen iemand nogal halfhartig riep: 'Buitenlanders, ga naar huis!'

Twee mannen hielden een spandoek vast dat in het midden doorzakte. Ze waren gekleed op de traditionele manier die hij van Kuroda had verwacht, opzettelijk ruig en haveloos, met hun kimonomouwen omhooggepind ondanks de kou. Ze moesten het ijskoud hebben.

'Morgen,' zei hij geïnteresseerd. 'Waar protesteren jullie tegen?'

'Buitenlanders,' snauwde een van hen. 'Jullie horen hier niet.' Hij stapte zelfs naar voren en gaf Thaniel een zet.

Alsof je werd geduwd door een kwartel. Hij mepte de kleine vuist van de man opzij met zijn knokkels. 'Rustig. Buitenlanders in het algemeen?' voegde hij er halverwege de trap aan toe.

'Buitenlandse onderdrukking!'

'Aha. Ik zie jullie straks wel weer.'

'Tot ziens,' zei de minder boze vriend van de man somber.

'*Fukuoka!*'

'Pardon.'

Binnen waren kroonluchters en dikke zijden kleden. Op het eerste gezicht had het een gebouw ergens in Londen kunnen zijn. Een paar palmen groeiden schuin over de hoofdingang heen en aan de muren hingen olieverfschilderijen met glanzend opgepoetste, vergulde lijsten. De dichtstbijzijnde deuren leidden naar een ruimte die eruitzag als een kantoor, vol mannen die te jong waren om diplomaten te zijn maar die dat bijna zeker waren.

Thaniel tikte er met zijn knokkel op. 'Ik zoek de gezant,' zei hij. 'Is hij er?'

'En wie mag jij wel zijn?' vroeg iemand pompeus.

'Ik ben de nieuwe tolk uit Londen.'

De jongeman rechtte zijn rug, bloosde en stond op. 'Ja, natuurlijk... we hadden u pas na Nieuwjaar verwacht... staat u zo te pope-

len? Goede trein zeker? U komt uit Yokohama, stond in uw bericht? Mooi daar.'

Thaniel neigde zijn hoofd. 'Steepleton,' zei hij om de jongen de kans te geven het gesprek op een normaal spoor te brengen.

'Pringle.' Hij stak van veel te grote afstand zijn hand uit. '*Hajime-mashite* enzovoort.'

Thaniel glimlachte en wachtte tot hij dichtbij genoeg was om zijn hand te pakken. 'Ja, *yoroshiku onegai*. De gezant?'

'Ja, meneer, natuurlijk. Hij is hier,' zei hij, en hij liep met Thaniel mee naar de deur, ook al was die overduidelijk zichtbaar. Toen trok hij zich terug naar het kantoor. Zodra Thaniel binnen was, uit het zicht, liet hij al zijn adem in één keer ontsnappen. 'God, ik dacht dat hij iemands bediende was!'

'Jij ongelooflijke prutser, hij kan je horen,' zei iemand anders lachend.

Thaniel deed alsof hij het niet had gehoord en klopte op de deur van de gezant. Hij opende hem toen een beschaafde stem riep dat hij mocht binnenkomen.

De man achter het bureau stond niet op. Hij was van Thaniels leeftijd, maar blond en knap.

'Jij bent toch Steepleton? Zag ik je nou net een vuistgevecht aangaan bij de voordeur?'

'Nou,' bekende Thaniel, 'een kwart vuistgevecht.'

'Wat een goed begin.'

Thaniel wachtte. Het leek de laatste paar jaar steeds vaker zo te gaan wanneer hij een nieuwe collega ontmoette. Eerst had hij gedacht dat het door zijn accent kwam en dat hij niet geschoold genoeg klonk, maar uiteindelijk had hij beseft dat het gewoon kwam doordat hij ongemerkt, en via een of andere alchemie die te maken had met goed eten en Fanshaw die hem naar de bokscub joeg, een grote man was geworden. Niemand vond het prettig als een ondergeschikte boven hem uittorende. Het was irritant, dat zag hij wel in, maar hij was niet van plan zich te verontschuldigen omdat hij zich niet op zijn gezicht had laten stompen door een nationalist.

'Ik ben Tom Vaulker,' zei de gezant uiteindelijk. 'Nou, ga zitten. Ik moet zeggen, het lijkt me nogal hysterisch van Francis Fanshaw dat hij iemand hierheen stuurt alleen maar om een geestenprobleem op te lossen.'

Thaniel ging zitten. Hij wist uit de verslagen dat Vaulker op papier erg presentabel was, maar dat hij Japan haatte. Hij diende alleen zijn verplichte negen maanden uit voordat hij een betere positie kon krijgen in Berlijn. Als iemand het personeel koeioneerde, was hij een goede kandidaat. ‘We vrezen eigenlijk eerder dat het geen geestenprobleem is,’ zei hij.

Vaulker negeerde dat. ‘Maar je komt op een uitgelezen moment. Er heeft net weer een man ontslag genomen. Kennelijk zag hij de geest van zijn overleden vrouw, alweer. In de keuken, zoals gewoonlijk. Erg overstuur. Kennelijk raakte ze een tijdje geleden vermist... op een plek die...’ Hij controleerde een formulier. Thaniel vroeg zich af of hij wist dat hij twee keer ‘kennelijk’ had gezegd. ‘Auw-kie-ga...?’

‘Aokigahara,’ opperde Thaniel. De zon scheen naar binnen en hij kon door het papier heen kijken.

‘Ik zal het niet eens proberen,’ besloot Vaulker. ‘Maar goed, dat ligt dus in de buurt van Fuji. Hij is niet geheel samenhangend, maar ik denk dat we hem dat wel kunnen vergeven aangezien zijn vrouw vermist wordt.’ Hij had helderblauwe ogen en die schoten over Thaniel heen om na te gaan of hij het idee van shock niet belachelijk zou maken. ‘Hij schijnt te denken dat haar geest geen rust heeft. Kennelijk hebben ze nooit het lichaam gevonden –’

Thaniel besloot tegen de tafelpoot te schoppen elke keer als er nog een *kennelijk* langskwam.

‘... dus ze is niet begraven – als ze er niet gewoon vandoor is gegaan – en ik denk dat hij ons zover probeert te krijgen dat we de politie fatsoenlijk onderzoek laten doen.’ Hij keek weer op. ‘Zou jij dat kunnen regelen? Ik kan verdomme niet één vent bij de politie vinden die Engels spreekt.’

‘Ik denk niet dat de politie onderzoek zal doen naar een verdwijning in Aokigahara, meneer,’ zei Thaniel behoedzaam.

‘Waarom niet?’

‘Dat is het zelfmoordbos. Mensen gaan erheen om zich op te hangen.’

Vaulker liet zijn handen zakken, waardoor zijn manchetknopen op de rand van zijn bureau tikten. ‘Wat een charmant land is dit toch.’

Thaniel glimlachte. Hij had voordat hij voor het ministerie van Buitenlandse Zaken ging werken nooit geweten dat er volgens Whitehall een hiërarchie van landen bestond. Het standaard diplomatieke rondje begon meestal op een plek als Khartoum, en een sport hoger was

dan Peking, een plek die eerder door de oorlog was aangevreten dan verwoest, maar nog altijd niet goed genoeg om een echte ambassade te hebben in plaats van een gezantschap. Iedereen wilde naar Duitsland en Amerika of Parijs, waar je glamoureuze kibbelpartijen kon houden met de andere kant over geheime militaire plannen. Van buitenaf leek het alsof het om acceptabele weersomstandigheden en aanzienlijke internationale slagkracht draaide, maar Japan had Engels weer en ongelooflijke hoeveelheden geld, en toch stond het lager in de keten dan Khartoum.

Zijn theorie was dat het erom ging hoeveel vertaalwerk je moest verrichten voordat je over iets interessants kon praten. Sudan was vreselijk, maar de mensen spraken er Engels.

‘Ik weet niet, ik vind het wel logisch,’ zei Thaniel. ‘Beleefd, eigenlijk, om niet voor de trein te springen.’

‘Beleefd...’ Vulker raakte zijn slaap aan en leek het op te geven. ‘Luister, hij heeft alleen met Pringle gesproken, omdat die waarschijnlijk het kortste strootje had getrokken. Kijk wat jij ervan kunt maken. Die vent heet Nakano, ik geloof dat hij nog in de keuken is. Zijn moeder is de chef-kok. Je kunt hem nog inhalen als je nu gaat. Hoe belachelijk het ook allemaal is en hoe weinig ik er ook nog om geef.’

Thaniel knikte één keer.

Vulker leek de afwezigheid van enig medeleven op te merken. Hij verschoof onbehaaglijk. ‘Nu je hier nog bent... Hoe zeg je de naam van dat bos ook alweer?’

‘Aokigahara. *Aoi* betekent blauw, *ki* is boom, *hara* is vlakte.’

‘Blauw?’ Vulker klonk bijna geïnteresseerd. ‘Is het een blauw bos?’

‘Nee. Er werd pas een afzonderlijk woord voor groen bedacht nadat ze alles al namen hadden gegeven,’ zei Thaniel medelijdend.

Vulker zakte weer in. ‘Heb je al je spullen bij je? Blijf je van nu af aan bij ons? Ik verwachtte je pas na Nieuwjaar; je contract gaat pas op 3 januari in.’

‘Nee, ik logeer in Yokohama. Ik wilde alleen even langskomen om me voor te stellen.’

‘Ja, heel grondig. Praat met Nakano, wil je. Kennelijk vertrekt hij over een halfuur... Wat was dat? Wat bonkte er net tegen de tafel?’

‘Heb ik niet gezien, meneer,’ zei Thaniel, en toen zocht hij zijn eigen weg naar de keuken.

Misschien omdat er een over was, en beslist niet omdat het bij het gebouw paste, had het gezantschap een klokkentoren. De keuken was er recht onder, een stukje omhoog en dan weer omlaag via twee kleine, overbodige trapjes. Thaniel vond hem alleen maar omdat hij de geur van koffie door de eetkamer volgde. De eetkamer kon niet grandiozer. Er waren enorme kamerhoge ramen, prachtig gedrapeerde gordijnen en lange tafels; met als opzet, vermoedde hij, om op de colleges van Oxford en Cambridge te lijken, waar de diplomaten regelrecht vandaan kwamen. De keuken had een laag plafond en de vensters waren lange sleuven hoog in de muren. Ze zaten dicht, dus hing de ruimte vol stoom.

Er waren vier mensen binnen, en geen van hen was aan het werk. Een oude dame probeerde een huilende man te laten bedaren en twee meisjes schonken stil en opgelaten thee voor iedereen in. Ze keken allemaal om toen Thaniel op de deur klopte.

‘Ben je verdwaald?’ vroeg de oude dame. Ze had een hese stem en een sigaret in haar hand.

‘Nee, mevrouw, ik ben de nieuwe tolk. De naam is Steepleton. Ik hoorde dat meneer Nakano van streek was en wilde kijken wat er aan de hand was.’

Ze kantelde speculerend haar hoofd naar achteren. ‘Nou, ben jij even ongewoon beleefd.’

‘Ik denk dat ik gewóón beleefd ben, maar meneer Vaulker lijkt me een...’ Je kon niet echt ‘onvoorstelbare zak’ zeggen in het Japans. Het was onvertaalbaar. ‘Lastige persoon. Mag ik gaan zitten?’

‘Ga je gang.’ Ze knikte naar een van de vrije plaatsen. Het waren allemaal hoge krukken. De tafel was bedekt met bloem.

‘Wat is er aan de hand?’ vroeg Thaniel aan Nakano, die met zijn mouw in zijn ogen had gewreven.

‘Ik zag mijn vrouw.’

‘Is ze naar Aokigahara gegaan?’

‘Ja.’ Hij staarde naar de tafelrand. ‘Ik weet niet waarom.’

‘Nou, je sloeg haar wel veel,’ zei de oude dame onbewogen.

‘Mam,’ fluisterde een van de meisjes.

‘Eh.’ Ze ademde een rookwolk uit. ‘Hij heeft geluk dat ze hém niet aan een boom heeft opgehangen. Klassevrouw.’

‘Mam!’ riep het meisje hopeloos.

Nog meer rook. Thaniel moest zich ontzettend inhouden om niet te lachen. Nakano was gekrompen van schaamte.

‘En het is niet de eerste keer dat jullie hier dingen hebben gezien?’

‘Waar denk je dat iedereen is?’ zei de oude dame, gebarend naar alle lege krukken met haar sigaret, waardoor ze een bijna perfecte rookring vormde. ‘Het begon in november. Sindsdien is er elke twee weken wel iemand weggelopen. Je kunt niet van mensen verwachten dat ze zoiets pikken.’

‘Wat zagen ze dan?’

‘Geesten!’ snauwde Nakano.

‘Mm,’ zei Thaniel, die behoedzaam niet liet merken dat hij zich al bij de oude dame en de dode echtgenote had geschaard. ‘De geesten van wie?’

‘Gewoon... Dat weet ik toch niet?’

‘Drink je thee,’ zei de oude dame tegen Nakano. Ze gebaarde met haar sigaret naar Thaniel. ‘Ik ben Marie Nakano. De moeder van gemberkoekje.’ Ze knikte naar haar zoon, die rood kleurde van kwaadheid. ‘We weten niet wiens geesten het zijn. Ririka was de eerste die we herkenden. Ze stond precies daar waar jij nu zit, starend naar niets, alsof ze de hele wereld op haar schouders had. De anderen, geen idee. Mensen, gewone mensen. Geen van hen deed iets engs, maar de jongelui, nou.’ Ze blies weer rook uit.

‘Wat waren jullie aan het doen toen jullie haar zagen?’

Ze haalde haar schouders op. ‘Brood bakken.’

De twee meisjes keken elkaar even aan.

‘Vanwaar die blik?’ vroeg Thaniel aan hen.

De oude dame zuchtte. ‘Ze denken dat de geesten deze plek afkeuren. Buitenlanders op hun voorouderlijke grond enzovoort. Dat is uiteraard gelul,’ voegde ze er duister aan toe, meer tegen de anderen dan tegen hem. ‘Er komen hier al buitenlanders sinds ik jouw leeftijd had, en we hebben pas geesten sinds november.’

‘Kunnen we geen exorcist bellen?’ vroeg hij.

Ze keken allemaal verbaasd.

‘Duur,’ zei de oude dame.

‘Als u iemand kent die het kan, voer ik het op als schoonmaakkosten. Het gezantschap kan het wel betalen.’

Er viel een lange stilte.

‘Behalve als er... nog iets anders is?’

Nog meer stilte. De meisjes keken onbehaaglijk.

Vaulker bonsde op de deur. ‘Werkelijk, dit is onacceptabel. Het is

halftien en er is nog geen spoor van een ontbijt. Er zijn hier veertien hongerige mensen. Mevrouw Nakano, zelfs toast zou enorm op prijs worden gesteld, als u het niet erg vindt?’

‘Ik weet nooit wat hij zegt,’ zei de oude dame verpletterend onbezorgd. ‘Maar ik neem aan dat we beter kunnen beginnen. Kun jij hem vertellen dat rijst koken gemakkelijker is? Hij wil altijd brood.’

Thaniel gaf het door.

Vaulker keek geërgerd. ‘Nee. Pardon als ik niet totaal inheems wil worden. Hebben jullie bloem? Water? Ja? Prachtig.’

De meisjes moesten hem hebben verstaan, want ze stonden meteen op en pakten zakken bloem. Allebei aarzelden ze voordat ze er een handvol van over de werktafel strooiden.

‘Ik vind het heel erg van je vrouw,’ zei Thaniel tegen Nakano, en toen boog hij naar de oude dame. Vaulker, zag hij, rolde met zijn ogen. ‘Dank u, mevrouw.’

‘Jaja, jij mag terugkomen,’ zei ze, voornamelijk in haar sigaret. ‘Goede manieren maken een lelijk uiterlijk enorm goed, toch, meisjes?’

‘Mam!’

Thaniel lachte.

Vaulker tikte met zijn vingertoppen op de deurpost om hem te laten opschieten.

Thaniel trok de deur achter zich dicht en dwong Vaulker met wat meer geweld dan nodig was het trapje af. ‘Je moet ze opslag geven,’ zei hij.

‘Opslag? Waarom?’

‘Omdat jij niet de gemakkelijkste persoon in de omgang bent, en ik denk dat ze over geesten praten als beleefd excuus om hier weg te kunnen en bij een van de andere gezantschappen te gaan werken. Ik denk dat iemand één keer iets heeft gezien en dat de rest dat heeft aangegrepen. Ik haal er een exorcist bij, zodat ze die smoes niet meer kunnen gebruiken, maar ze bedenken waarschijnlijk wel weer iets anders als je ze geen reden geeft om te blijven.’

‘Hoe durf je!’

‘Zie je? Je bent heetgebakerd,’ zei Thaniel.

‘Jij bent ongehoorzaam!’

‘Ik doe mijn werk.’

Vaulker zuchtte. ‘Hoeveel gaat een exorcist kosten?’

‘Dat weet ik niet, maar als hij het probleem een poosje oplost, is het de moeite waard.’

‘Of ik kan ze allemaal ontslaan,’ zei Vaulker vlak.

‘Het is Nieuwjaar. Je zou geen nieuw personeel kunnen krijgen.’

‘Opslag en een exorcist dus, dat is je officiële aanbeveling?’

‘Ja, dat is wat ik nu aan Whitehall ga schrijven. Heb je een telegraaf die ik kan gebruiken?’

‘Natuurlijk, maar geen telegrafist, want die is vertrokken toen hij een samoeraigeest over het gazon aan de voorkant zag rijden. Je zult naar het postkantoor moeten gaan.’

‘Nee, dat hoeft niet, ik ben jaren telegrafist geweest,’ zei Thaniel, die zich nu best vermaakte.

Vaulker waarschijnlijk ook bijna, want hij snoof in plaats van boos te worden. ‘Allicht.’

Thaniel kwam rond drieën terug in Yokohama, en tegen die tijd had het idee om neer te ploffen in zijn kamer en met niemand behalve de piano te praten zijn glans herwonnen. Hoewel het geen verre reis was geweest, was hij uitgeput. De normale inspanning om bij het juiste perron en de juiste trein te komen was vier keer erger wanneer het allemaal in een andere taal werd omgeroepen via een onverstaanbare geluidsinstallatie.

De stations waren ook anders ingericht. Als je lang genoeg langs een perron liep kwam je uit bij een volgend perron met als bestemming Shinjuku, een paar kilometer verderop, en vijf minuten later – op de seconde af – ging er op hetzelfde perron een slaaptrein de andere kant op. Uiteindelijk had hij moeten gokken en hopen dat hij niet in Osaka zou uitkomen.

In Yoruji ging hij achter de piano zitten en werkte hij voor het eerst in maanden weer echt. Hij tekende de muziek als hij geen zin had om elke noot uit te schrijven en uiteindelijk stond het er in clair-obscur, als een van die oude, kaarsverlichte schilderijen. De laatste tijd was hem gaan opvallen dat hoe meer een muziekstuk eruitzag als een schilderij of sculptuur, hoe beter het was. Symfonieën hadden contouren en hoeken, en als iets niet goed klonk, was dat altijd omdat een beweging of frase op een vreemde manier uitstak en je het in de juiste vorm moest terugduwen. Het was heel verfrissend om die vorm weer te kunnen zien; dat was hem al maanden niet meer gelukt.

Maar het was ijskoud geworden, dus moest hij al na korte tijd stoppen om zich onder de *kotatsu* te verbergen.

Kotatsu waren de beste uitvinding aan beide kanten van de Stille Oceaan. Onder de tafel zat een kuil in de vloer, bekleed met fluweel, met onderin een rooster. Onder dat rooster brandde een vuurtje in een stoof. De warmte bouwde zich op onder de tafel, vastgehouden

door het dikke kleed. Je kon je hielen op het rooster leggen zonder je te branden. Zo kon je heel goed warm blijven, zelfs met de schuifdeuren wijd open. Het enige nadeel was dat als je helemaal onder het tafelkleed kroop, zoals een kat of kind misschien zou doen, je zou doodgaan aan kolendampvergiftiging. Toen Thaniel daarnaar had gevraagd was Mori's houding dat als kinderen nooit huiselijke gevaren tegenkwamen, ze alleen maar nutteloos en met een angst voor scharen zouden opgroeien.

Mori kwam binnen. Hij zocht iets, en even later werd duidelijk dat hij niet had gezien dat er nog iemand anders in de kamer was. Thaniel glimlachte. Hij was van nature onopvallend, maar hij was nooit onzichtbaar geweest. Hij wachtte af hoelang het zou duren. Hij verstopte zich niet.

Mori beklom de ladder tegen de hoge boekenkast. Hij leunde opzij om hem te laten rollen, trok zich naar de volgende plank en pakte een boek dat eruitzag alsof het spookverhalen konden zijn – de gedaante op het zwarte kaft was krietachtig en vreemd –, het soort boeken waar Zes van hield als ze de generatorhandleiding niet las. Hij bleef op de ladder staan zonder zich vast te houden en liet het boek op een sport rusten terwijl hij erdoorheen bladerde.

'Thee?' vroeg Thaniel, aangezien iets wat leuk was geweest nu meer op spioneren leek.

Mori liet het boek vallen. Zijn handen en schouders schoten omhoog alsof ze op een technologietentoonstelling waren en Thaniel een elektrode tegen zijn rug had gedrukt.

'Jezus, je kijkt alsof je een spook hebt gezien.'

Mori glimlachte. Hij zag er aangedaan uit. 'Ken je dat, dat je denkt dat je een kop thee op de salontafel hebt laten staan maar hij staat op het aanrecht en je loopt er pal langsheen, zelfs al doet het ding een dansje?'

'Waar dacht je dat je mij had gelaten?'

Mori's gezicht ging hulpeloos open. Thaniel zag zijn mechanismen bewegen terwijl hij een geloofwaardige leugen probeerde te verzinnen.

'Ik ben net terug uit Tokyo,' zei Thaniel verwonderd. 'Van het gezantschap.'

'Juist,' zei Mori dankbaar. 'Hoe was het?'

'Het spookt er. Ik denk dat het personeel alleen maar heel beleefd een excuus zoekt om bij het Chinese gezantschap te gaan werken, om-

dat de Britse gezant een idioot is, maar we hebben een exorcist gebeld. De mensen hier zijn... echt bijgelovig, hè? Ik heb al drie verhalen over geesten gehoord, twee ervan uit dit huis.'

'Mm.' Mori keek alsof hij de wil opriep om iets anders te zeggen. Hij keek doordringend naar Thaniel, bestudeerde hem nauwgezet. 'Het is een vreemd huis.'

'Groeien er nieuwe stukjes aan me?' vroeg Thaniel.

'Wat? Nee... nee.' Mori was chronologisch van slag, want hij voegde eraan toe: 'Ja, alsjeblijft,' voordat Thaniel nog een keer kon vragen of hij thee wilde.

Thaniel aarzelde, niet zeker wat er aan de hand was. 'Ik zou wel beneden thee willen drinken met alle anderen, maar ik ga vandaag verder nergens naartoe. Als ik binnen het uur opsta, sterf ik op Suzuki's nachtegaalvloer en houdt hij er nooit meer over op.'

'Dat zou hem niet dwarszitten. Hij heeft de boel net weer opgeruimd.' Mori knielde tegenover hem neer. Hij klonk wel goed, maar hij maakte zulke fouten alleen als hij verstrooid was. 'Net' en 'zo' zagen er voor hem hetzelfde uit, en Thaniel vermoedde dat hij zich moest concentreren om de juiste te kiezen. 'Hoe gaat het?' vroeg hij, gebarend naar Thaniels borstkas met zijn wimpers.

'Veel beter hier,' antwoordde Thaniel eerlijk. 'Misschien door de zee.'

Mori neigde zijn hoofd een fractie, slechts één buiging van één wervel in zijn nek. 'Excuses voor gisteravond, trouwens. Het was... net als zo-even; je was onverwacht.'

'Onverwacht? Je keek alsof ik in een lijkwade uit een graf was komen kruipen,' begon Thaniel, en toen zweeg hij, want Mori was zo stil geworden dat hij in glas leek te zijn veranderd.

Thaniel begon geleidelijk aan te begrijpen wat er aan de hand was. De verwarring barstte, het besef sijpelde eruit en liep als eigeel over zijn rug. 'Je bedoelt dat je je mij dood kunt herinneren, hè?' Hij kon niet geloven dat hij dat niet eerder had doorzien. 'Het is een vrij goede mogelijkheid op het moment, dus... je hebt in je hoofd dat ik hier snel niet meer zal zijn... recent. Mij zien rondlopen is net alsof je een geest ziet, hè?'

'Natuurlijk niet,' zei Mori, die weer meer zichzelf was. 'Pardon. Ik zit vol mist, het komt door het tijdsverschil.'

Het was niet genoeg om de herinnering weg te vagen van zijn geplaagde blik van eerder.

‘Ga maar met de anderen praten,’ zei Thaniel. Hij glimlachte erbij, maar het voelde zwaar. Hoewel hij twee weken de tijd had gehad om te wennen aan het idee, was dit de eerste keer dat hij hoffelijk had moeten zijn over het feit dat hij misschien doodging. Hij was vastbesloten geweest dat als het ergste gebeurde, hij inderdaad hoffelijk zou zijn en dat er geen hysterische of dramatische spijtbetuigingen hoefden te worden uitgesproken, eindeloos herhaald tot verveling van alle anderen. Hij had alleen niet beseft dat hoffelijkheid geen optreden was, maar een gewicht dat je meedroeg. ‘Mensen die langer dan een kwartier zullen blijven leven en niet zullen overkomen als een wandelende dode midden in de nacht.’

‘Nee. Ik sliep half, ik ben niet –’

‘Hou je kop.’ Thaniel was blij dat zijn stem nog steeds vast klonk. ‘Je wordt achtervolgd door een geest, doe maar niet alsof het niet zo is. Ik zal een vrolijke hoed opzoeken of zoiets; er is geen reden waarom ik geen jolige geest kan zijn.’ Hij aarzelde. ‘Luister. Dokter Haverly zei dat het hier waarschijnlijk wel goed met me zou komen. Is dat niet waar?’

‘Het komt prima in orde met je. Ik beloof het. Zoals ik zei, ik ben gewoon een beetje verstrooid.’

Thaniel probeerde het los te laten, maar toen verloor hij die strijd. ‘Kun je even ophouden met liegen? Ik spreek geen samoerai. Ik kan niet achterhalen of je elke seconde dat ik hier ben haat omdat het je gek maakt met verschrikkelijke nachtmerries, of dat je gewoon beleefd bent, of dat je het echt niet erg vindt. Kun je het gewoon zeggen? Als je liever hebt dat ik in het gezantschap logeer, ga ik. Ook prima. Het is een mooi gebouw.’

Mori keek op, met breuklijntjes om zijn ogen. ‘Thaniel. Ik ben zo aan de genade overgeleverd van dat stomme wat mijn brein doet. Het is eigenlijk vooral een soort ziekte. Ja, je hebt gelijk, ik kan me herinneren... dat je stierf. Het is vreemd om me om te draaien en je daar dan toch te zien... alsof je een geest ziet.’

Thaniel had het uitgekobbeld als een kruiswoordpuzzel en het was niet echt tot hem doorgedrongen, maar nu hij Mori’s bevestiging hardop hoorde, voelde het alsof een of andere verschrikkelijke, onzichtbare arts een stalen klem om zijn longen had gelegd.

Mori moest zijn gezichtsuitdrukking hebben zien veranderen, want hij schudde zijn hoofd. ‘Ik herinner me nu alleen maar het ergste om-

dat de dingen die je zullen helpen nog niet zijn gebeurd. Maar ze zullen gebeuren. En dan ben ik weer mijn normale ik.'

'Juist.'

Mori zuchtte. 'Ik weet dat het vreselijk is om dat van me te moeten accepteren. Maar als je het kunt verdragen, heb ik liever dat je hier blijft. Ik begrijp het als je dat niet kunt. Niet iedereen wil... zichzelf in iemand anders' ogen weerspiegeld zien als een geest.' Hij keek naar buiten toen hij klaar was, alsof hij zich er plotseling van bewust werd dat het daglicht echt goede spiegels van zijn ogen maakte.

Thaniel schonk thee voor hen in om iets met zijn handen te kunnen doen. Hij wilde het liefst over de tafel leunen en Mori's handen pakken. 'Ik kan het wel aan. En je wist verdomme dat ik dat zou zeggen, dus waarom al die kletspraat?'

'Trots,' zei Mori spijtig. 'Ik denk dat er een heel kleine, onwaarschijnlijke toekomst was waarin ik goed genoeg deed alsof en jij het niet merkte.'

'Nee, die was er niet. Er was er misschien een waarin ik deed alsof ik niet merkte dat jij maar deed alsof.'

Mori lachte. 'Juist, ja.'

Zijn blik schoof over Thaniels schouder en ging toen naar de hoogte van een staande persoon. Het was zo opvallend dat Thaniel zich omdraaide in de verwachting Suzuki daar te zien rondhangen, maar er was niemand. Toen hij verwonderd weer naar Mori keek, schudde die alleen zijn hoofd en haalde zijn schouders een beetje op.

'Maar goed,' zei Thaniel, zoekend naar een reden om een poosje het huis uit te gaan en Mori wat respijt te gunnen van de spokerij, 'ik moet even een telegram naar het gezantschap sturen. Ze laten weten waar ze me kunnen bereiken.' Dat was een leugen. Het kon Vaulker niet schelen waar hij was. 'Is er een postkantoor?'

Mori sloot beide vuisten op zijn knieën, maar zijn sleutelbeenderen zakten omlaag toen hij iets van de schijn liet varen, opgelucht zelfs in de verslagenheid. 'Verderop langs de weg, tegenover de man met de kat aan een riempje. Ik heb een pakketje, zou jij dat op de post kunnen doen?'

'Geen moeite,' zei Thaniel, blij met een echte reden om te gaan. Hij zette de theepot voorzichtig weer neer. Het voelde alsof de zwaarte-kracht had geschokschouderd, want het had overdreven veel moeite gekost om de pot op te tillen. Toen hij zijn hand opende, waren zijn

vingers gevoelloos. Onder de tafel balde hij zijn vuist op zijn schoot, maar zijn hand bleef trillen. 'Waar moet het heen?'

'Aokigahara.' Mori ging het halen. Er stond in nadrukkelijke letters breekbaar' op. 'Het zijn poppen. Motten.'

'Motten? Uit de kas?' vroeg Thaniel.

'Heb je ze gezien? Er is daar een boswachter die ze verzamelt.'

'Waarom lever jij motten aan?'

'We kweken ze hier. Ze zijn zeldzaam, ze komen in februari uit.' Hij liet zijn vingertoppen nog op de rand van de doos rusten, zelfs toen hij die al had losgelaten. Hij sloot zich als een waaier toen hij zag dat Thaniel het had opgemerkt. Na een lange, vreemde stilte met kluisen die galmden van de dingen die Mori niet zei, haalde hij eindelijk adem. 'Laat niemand je ervan weerhouden die doos op te sturen. Kuroda's mannen zijn een beetje schichtig met zijn beveiliging.'

'Nee.'

'Pardon,' zei Mori vaag.

'Mori, zelfs als een van hen me onderuithaalt, er zijn elfenprinsesjes die dit stel een beetje fijntjes zouden vinden.'

Hij had gehoopt dat Mori zou lachen, maar kreeg alleen een verstrooid knikje. 'Nee, je hebt gelijk.'

Thaniel ging naar het postkantoor en voelde zich een poltergeist.

SHINTOMI-THEATER, TOKYO, 1878
(TIEN JAAR GELEDEN)

Takiko was klaar voor de hertog van Choshu toen hij kwam. Mori had haar een uur van tevoren een waarschuwingstelegram gestuurd. Dat gaf haar de tijd om zich om te kleden. Ze trok een westerse jurk aan gemaakt van kleurige kimonozijde doorweven met bloesempatronen. Kimono's waren te gemakkelijk om in te buigen. Het was heel Brits, jezelf overdreven serviliteit verbieden en dat voor-nemen afdwingen met baleinen, maar het leek haar een goed idee om de hertog eraan te herinneren dat ze in elk geval half buitenlands was, met één voet buiten zijn invloedssfeer.

De acteurs werden belangstellend opgewonden toen ze vertelde dat hij kwam. Ze oefenden een kabukiversie van *Het zwanenmeer*. Het podium vormde een prachtig decor van witte veren voor het verfijnde gevecht tussen hun eigen dansmeester en de Russische ballerina die ze erbij hadden gehaald om de voorstelling wat westerse flair te geven. Het zag er allemaal bevredigend modern uit, en niet als het soort plek dat opgeschud zou worden door een briesende patriarch.

De hertog bleek helemaal geen briesende patriarch te zijn. De man die in de verder verlaten bar tegenover haar aan een tafeltje kwam zitten was papierachtig. Hij zag eruit als een boek dat te lang in de zon had gelegen. Hij was uitstekend gekleed in een westers jacquet en droeg een bril waarvan de lenzen een lichte goudtint hadden. Het moest voor een of ander probleem met zijn ogen zijn, maar het wekte de indruk dat zijn gestel zo verfijnd was dat hij het niet kon verdragen om de wereld te zien zonder een gouden laagje eroverheen.

'Juffrouw Pepperharrow,' zei hij zonder zich zelf voor te stellen. Hij leek niet verbaasd dat ze overduidelijk had geweten dat hij zou komen. 'Ik geloof dat u binnenkort door een huwelijk met mijn huis verbonden zult zijn.'

'Dat klopt,' beaamde ze. 'Thee?'

Zijn blik ging over haar heen. Ze bereidde zich voor om hem op de

Engelse manier een hand te geven als hij te aanvallend begon. Hij zag eruit alsof hij spontaan zou ontploffen als een vreemde hem aanraakte. ‘Dit theater is van u, geloof ik?’

Ze schonk thee in. ‘Dat klopt.’

Hij keek verontrust. ‘U lijkt me geen domme persoon. Begrijpt u wat Keita is? Ik bedoel niet wie, niet zijn familie, ik bedoel wat.’

Takiko leunde achterover, want dit was zo anders dan de aanval die ze had verwacht dat ze even tijd nodig had om haar schild te laten zakken en zich te ontspannen. ‘Ja,’ zei ze langzaam. ‘Dat heb ik gemerkt. Hij weet altijd wanneer hij een paraplu mee moet nemen als hij de deur uit gaat, als u dat bedoelt. Hij wist dat u vandaag zou komen.’

De hertog zette zijn bril af en weer op. Langzaam, met een stuk minder leedvermaak dan ze had verwacht, drong tot haar door dat hij van streek was. ‘Juffrouw Pepperharrow, het meisje dat ik als echtgenote voor hem in gedachten had is extreem dom, in staat tot niets anders dan er leuk uitzien op feestjes. Had u niet verwacht, toen u zich op uw prooi stortte, dat ik probeerde te voorkomen dat hij iemand anders iets zou aandoen?’

‘Pardon?’

Hij keek naar de thee en schonk nog drie drupjes voor zichzelf bij, ook al was zijn kopje al vol. ‘Ik kende zijn moeder. Keitsune Mori.’ Zijn blik kwam weer omhoog. ‘Hij heeft het van haar, begrijpt u. De hemel mag weten hoeveel van de moderne geschiedenis zij vormgaf terwijl ze deed alsof ze druk bezig was achter haar weefgetouw. Het was een grapje, snapt u. Dat weefgetouw. Het lot weven.’ Hij snoof, maar alleen alsof hij dacht dat hij dat grappig zou moeten vinden, niet alsof hij dat ook echt vond. ‘Haar grote truc was dat ze je liet zien wat ze was, en desondanks wilde je doen wat ze vroeg.’

Takiko aarzelde. ‘Ik begrijp het,’ loog ze.

De hertog legde beide handen op de rand van de tafel, alleen zijn vingertoppen, maar hij was zo’n ingehouden persoon dat zij ervan naar achteren leunde. ‘Denkt u ook maar één seconde dat ze met dat vermogen ook maar iets om de afzonderlijke draden zou geven? Nee. Uiteindelijk keek je op een dag op en besepte je, terwijl jij verliefd op haar was en alles voor haar zou opofferen, dat je alleen maar een van haar draden was, een die ze zelf had uitgekozen, gespleten en geverfd, en waar ze net zo veel emotionele binding mee had als met een garenklos.’

‘Nou, ik ben niet verliefd op uw familielid, excellentie. Dit huwelijk is een zakelijke overeenkomst tussen vrienden,’ zei Takiko zachtjes. Nog terwijl ze het zei, wist ze dat ze niet helemaal de waarheid sprak. ‘Ik heb een presentabele woning nodig om mijn hooggeplaatste beschermheren te ontvangen, en hij wil de last van zijn landgoed delen, waarvan hij vindt dat het te groot is voor één persoon.’

‘Ja, je gaat overeenkomsten aan met echtgenoten en advocaten, maar ook met andere dingen,’ zei Choshu net zo zacht. ‘Dingen zo oud dat we ze niet eens goed of kwaad kunnen noemen, en waarvan we nooit verwachten dat ze zich aan je voorstellen in een net jasje bij een matineevoorstelling.’

Ze schudde haar hoofd.

‘Keitsune heeft hem heel opzettelijk gemaakt, weet u,’ ging Choshu door. Hij leek zich er onbehaaglijk van bewust dat de bar en de fluwelen bekleding niet pasten bij wat hij haar vertelde. Hij keek naar de lucht alsof hij naar een onweersbui verlangde. ‘Niemand weet wie de vader was, maar Keitsune was een week lang verdwenen. We kunnen alleen maar aannemen dat ze naar de juiste ingrediënten zocht. Ze pleegde zelfmoord op de dag dat hij geboren was.’ Hij schonk nog meer thee voor zichzelf in, ook al liep het kopje al bijna over. ‘Ze pakte het eervol aan: ze zei dat ze zich ervan bewust was dat ze haar echtgenoot had onteerd en dat ze ervoor betaalde met haar leven. Liet ons allemaal zweren om het kind in de familie te houden.’ Hij lachte een beetje. ‘Ik geloof dat zelfs dat berekend was. Ik denk dat we manieren zouden hebben gevonden om ons te verzetten tegen dat verzoek als ze was blijven leven.’

‘Dat bewijst nog niet dat hij slecht is –’

‘Juffrouw Pepperharrow. Probeer u er even overheen te zetten hoe gewild u zich door hem voelt, en hoe nodig. Denk er even aan hoe hij bij u terecht kwam.’ Hij keek haar doordringend aan. ‘U was op een wanhopig punt aanbeland. U zou zijn ingestort, op wat voor manier dan ook, als hij niet op precies dat moment in uw leven was verschenen.’

Ze boog langzaam haar hoofd. Dat klopte in elk geval. ‘Ik neem aan van wel.’

‘En nu bent u hem uw ziel verschuldigd.’ De hertog zuchtte en dronk wat thee. Hij deed dat elegant, viel haar op; hij was niet zo onbeholpen als hij leek. In het gewone leven, als hij niet probeerde Keita Mori te verklaren tegenover een actrice, was hij waarschijnlijk een gra-

cieus man. ‘Vertel me nu eens, wat voor schepsel wacht er op iemands duisterste moment om vanuit de schaduwen te verschijnen en zegt dan: Ik zal je redden, kom maar met mij mee?’

Ze bleef zwijgen. Ineens leek dit allemaal niet meer zo belachelijk.

‘U zult niet de enige zijn, weet u. Die arme dwaas van een Kuroda volgt hem als een jong hondje; ik garandeer u dat Keita plannen met hem en zijn specifieke soort valsheid heeft.’ Hij zweeg even, maar was overduidelijk nog niet klaar. ‘Er zijn gegevens, weet u, van anderen. Zoals hij. Ik heb me er een keer in verdiept, toen ik eenmaal begreep wat Keitsune deed. Volksverhalen, hoofdzakelijk, maar de gelijkenis is markant. Ik was jarenlang verbaasd dat er niets overduidelijks zoals hij bestaat in de mythologie, maar toen besepte ik dat als je alle toekomst van de wereld kent, het natuurlijk in je macht ligt om ervoor te zorgen dat er behalve wat geruchten geen andere gegevens over je bestaan.’

Er was altijd wel een of andere verveelde oude vrijgezel in het publiek die na een voorstelling naar Takiko of een van de acteurs kwam en heel ernstig vertelde dat het verhaal echt was, en dat die of die prinses echt had bestaan, en dat ze echt zwevend door fosforescerend licht uit de lucht was gekomen, en weet je dat ik familie van haar ben? Ze was er vrij zeker van dat er stadia van verveeld vrijgezelschap bestonden. Eerst kaartte je met jezelf, dan sneed je je eigen oor eraf, en dan werd je folklorist.

Maar de hertog klonk niet zoals die mensen. Ze leken nooit zo gelaten, of zich er zo van bewust dat hun uitspraken raar klonken.

‘U hebt de verhalen gehoord,’ verzuchtte Choshu. ‘Herinnert u zich nog de Winterkoning en de twee geliefden?’

‘Nee. Ik ken niet veel Japanse verhalen. Mijn vader was Engels.’ Ze had een akelig, moedeloos gevoel. Ze haatte het om over Christopher Pepperharrow te praten. Ze had niet veel herinneringen aan hem en het voelde verschrikkelijk om die aan vreemden uit te delen, alsof ze niet kostbaar waren.

‘Nou, ik zal het u vertellen.’

Het was een heel gewoon verhaal over een verboden liefde. Op een dag liepen de twee geliefden samen weg, het bos in. Ze hadden geen geld, maar ze waren gelukkig. Ze waren echter nog niet ver gekomen voordat ze lichtjes achter zich zagen en hun vaders hoorden roepen. Ze wisten niet wat ze moesten doen. Maar toen stapte er een heer ge-

kleed in wit bont het bos uit. Hij zei dat ze moesten omkeren, maar dat dat niet gaf. Hij was de winter, zei hij, en over drie dagen zou hij een diepe kou over het land laten neerdalen. Als ze op die avond vertrokken, de koudste en guurste in tientallen jaren, zou niemand hen volgen. Dus gingen ze akkoord, keerden terug, boden hun verontschuldiging aan bij hun vaders en probeerden het drie dagen later nog een keer. Uitgelaten ontdekten ze dat de Winterkoning gelijk had: niemand volgde hen. Weer ontmoetten ze hem op de weg, en hij liep een tijdje met hen mee en beloofde te regelen dat ze altijd samen konden blijven. Ze liepen door de vorst en de verse sneeuw tot ze uiteindelijk bij een diep meer aankwamen. Winter wees ernaar en zei: 'Daar is jullie eeuwigheid.' Ze pleegden zelfmoord en hun zielen bleven altijd bij elkaar.

'Maar dat is gewoon een verhaal over de winter,' protesteerde Takiko. 'U weet wel. Ga niet naar buiten in de vrieskou. Het is net als Roodkapje. Vertrouw geen vreemde mannen die je onderweg tegenkomt, want het zijn wolven.'

'Dit verhaal was echt gebeurd, in feite,' verzuchtte de hertog. 'Het stel in kwestie overleed in 1672. Hun dood zorgde voor blijvende vrede tussen hun huizen, en een daarvan was toevallig de familie van de shogun. Het voorkwam waarschijnlijk een burgeroorlog.' Hij bestudeerde haar nu, zonder enige hoop om haar te overtuigen. 'Het gebeurde bij Kasteel Hagi, de familiezetel van Huis Mori. Een zoon van hen stond plaatselijk goed bekend als uitstekend jager. Hij ving vooral zilvervossen. Een heer gekleed in wit bont; dat zet je toch aan het denken, nietwaar?'

Takiko schudde haar hoofd. 'Mensen spinnen magie uit verhalen, dat is wat ze doen. Dat is ook wat wij hier doen. Wat wilt u nu eigenlijk zeggen?'

'Dat het in Keita's aard ligt om wanhopige mensen naar een zinvolle dood te leiden. Een sterfgeval is een krachtige katalysator voor verandering, en wat hij ook is, hij is op deze wereld om die te veranderen. Bent u er absoluut zeker van dat hij dat niet bij u zal doen?'

Ze moest lachen. Het was evenzeer opluchting als geamuseerdheid. Heel even had ze op het randje gestaan van een afgrond waarvan ze nooit had geweten dat die er was, vol ongedefinieerde dingen die verschoven in de diepte – een afdaling naar een plek met een akelig soort magie. 'Luister, één verhaal over een dom stel dat sterft in de winter

overtuigt mij er niet van dat Keita mijn plotselinge verscheiden be-
raamt.’

‘Hij had vijf broers, weet u. Ze zijn allemaal gesneuveld. Bij het steu-
nen van de keizer. Hun dood heeft heel veel mannen tot de strijd op-
geroepen, kan ik u vertellen.’

‘Ik weet dat een van zijn broers een keer op hem schoot met een
pijl.’ Ze vroeg zich plotseling af hoeveel van Mori’s nooit besproken
jeugd was gekleurd door mensen zoals de hertog, die dachten dat hij
iets onuitsprekelijks was. Hij had littekens van zwaardklingen op zijn
handen.

De hertog zuchtte. ‘Vertel me alleen... Hebt u al uilen gezien? Die u
volgen, misschien?’

‘Wat? Uilen?’

‘Het zijn vogels van het geluk. Hij maakt geluk. Dat schijnen ze te
weten.’ Hij keek naar de bar en de dame daar die kastanjes roosterde.
Hij hield zijn stem droog en bibliothecarisachtig. ‘Als u ziet dat een uil
belangstelling voor u opvat, zal Keita niet lang daarna verschijnen. Ik
stel voor, mevrouw, dat u op dat moment snel de andere kant op
loopt.’

‘Uilen,’ herhaalde ze, minder vlak dan de bedoeling was. Er zaten
nog altijd krassen van klauwen op haar oude naaimachine.

Er daalde iets over Choshu’s gezichtsuitdrukking neer. Trots; hij
kon niet langer doorgaan over een onderwerp waardoor hij dwaas
overkwam. ‘Ja, nou,’ zei hij. ‘U bent vast prima in staat met hem om te
gaan. Goedemiddag, juffrouw Pepperharrow.’

Hij vertrok beheerst, niet met de opgelaten tred van mensen die
dingen zeiden zoals hij had gezegd. Takiko leunde achterover, niet
geheel in staat te geloven dat ze zojuist zo’n krankzinnig gesprek had
gevoerd. Het maakte haar nerveus; niet over Mori, maar over de fami-
lie. Als ze allemaal zo waren, was het geen wonder dat Mori een nor-
maal iemand in huis wilde halen.

De volgende dag ging ze naar Yoruji met de bedoeling Mori over de
hertog te vertellen en even lekker om alles te lachen. Maar op weg
erheen besefte ze dat het gewoonweg wreed zou zijn om hem eraan te
herinneren dat zijn enige nog levende familielid dacht dat hij een heks
was. Dus zei ze alleen dat de hertog haar een vreemde vogel leek en
dat hij iets grappigs had gezegd over uilen.

Dat maakte Mori aan het lachen. ‘Ik zal het je laten zien.’

Yoruji had een aviarium. Ze had het vogelverblijf nooit eerder gezien, maar het was groot en ruim, vol interessante takken en holen – en vol uilen. Er was geen deur; de hele voorste wand was open. Maar de uilen leken het binnen fijn te vinden, en toen ze Takiko en Mori zagen, kwamen sommige aanvliegen en kletserig tegen hen krassen.

‘We hebben er hier altijd tientallen. Ze schijnen ons aardig te vinden. Ze zijn allemaal tam, kijk,’ voegde hij eraan toe toen een van de uilen op Takiko’s pols ging zitten en haar zijn borst liet aaien. Het beest was verrassend zwaar. Hij kneep genietend zijn ogen dicht toen ze met haar vinger onder zijn kin wreef.

‘Ik wist niet dat uilen zo tam konden zijn,’ zei ze betoverd.

De uil vertelde haar iets in het Uils. Haar hele hart verkrampde. Ze leken geen normale vogels. Er zat iets anders in ze.

‘Ze vliegen overal en nergens heen, maar ze komen altijd hier terug,’ zei Mori, half tegen haar en half tegen een ongelooflijke oehoe die net boven hen langs was gesuisd. Hij landde op de tak naast Mori en stapte toen op zijn arm, behoedzaam naar zijn eigen klauwen kijkend alsof hij wilde nagaan of hij niet te hard kneep.

De eerste indruk die ze van Mori had gekregen in het theater kwam met volle kracht bij haar terug; dat gevoel dat hij niet in het nu thuis hoorde, maar op een andere plek en duizend jaar geleden. Met die uil leek hij middeleeuws, en als Choshu haar op dat moment had verteld dat Mori al over de wereld dwaalde sinds de mensen bang waren voor de bossen, zou ze hem bijna hebben geloofd. Maar het voelde niet als een onheilspellende indruk. De uil pikte Mori’s horloge.

‘Vraag jij ze om mensen te bezoeken?’ vroeg ze. ‘Ik geloof dat deze een keer bij mij langs is gekomen.’

‘Nee. Maar soms lijken ze te weten waar ik heen ga.’ Hij neigde zijn hoofd, en de uil knipperde langzaam met zijn ogen. ‘Iedereen zegt dat ze dingen weten, toch?’

Ze grijnsde. Ze kreeg een trekkend gevoel ergens onder haar ribben, naar hem en naar Yoruji toe. Het voelde licht, maar enorm groot en vol belofte; als een anker dat in de thuishaven zakte na jaren op zee. ‘Hé,’ zei ze. ‘Wat wil je als huwelijkscadeau? Wat willen helderzienden?’

Hij keek om en bleef heel stil staan. ‘Ik heb liever een gunst dan een cadeau.’

‘Een gunst?’

‘Over een tijdje heb ik misschien... je hulp ergens bij nodig. Mogelijk iets gevaarlijks. Ik weet nog niet precies wanneer, maar als je me dan zou willen helpen, zal ik dat heel blijmoedig als cadeau aannemen.’ Hij zei het behoedzaam, vol nederigheid, alsof de hertog pal naast hem stond te sissen over heksen, en winterkoningen, en mensen behandelen als draden op een weefgetouw.

‘Joy,’ zei ze ineens. Dat was zijn naam in het Engels. Ze was hem zo gaan noemen sinds hij haar Pepper noemde. ‘We... hebben het toch niet over kinderen, hè?’

‘Nee.’ Hij was bleek en zijn aandacht leek ver weg. ‘Daar heb ik geen haast mee.’

‘Excuus,’ zei ze, zich ervan bewust dat ze een avond die plezierig had moeten zijn had verpest. ‘Maar weet je... een abrupt huwelijk voelt alsof je in een rijtuig wordt geduwd zonder enig idee waar je heen gaat. Het is niet goed. Zelfs als je... je weet wel. Als je degene die je erin duwt graag mag.’

‘Nou,’ zei hij behoedzaam, ‘ik ga over een paar jaar naar Engeland. En dan kom ik pas terug in... rond 1890, denk ik.’ Hij glimlachte een beetje. ‘Tegen die tijd zijn we misschien genoeg aan elkaar gewend om erover na te denken. Ik hou er ook niet van om opgejaagd te worden.’

‘Hoe kun jij nou opgejaagd worden?’ Takiko’s stem klonk een beetje te hoog, omdat ze de steek van droevige wanhoop in haar maag wilde verhullen. 1890; dat was pas over twaalf jaar. ‘Jij weet altijd wat er komt.’

‘Ja. Het is net alsof je op de lopende band staat en de gehaktmolen dichterbij ziet komen, en al weet hoe het is om zonder armen te leven.’

Ze aarzelde. ‘Heb je ergens hulp bij nodig, in Engeland? Om de... lopende band bij te sturen?’

‘Nee.’

‘Dus ik ben hier om de hertog van je nek te houden, en dan mag ik op een bankje gaan zitten wachten tot 1890 of wanneer je ook besluit dat ik enig nut zal hebben?’ zei ze verwonderd. ‘Ik weet zeker dat ik wel meer kan.’

‘Nee.’ Hij keek ongerust. ‘Pepper... je hoeft niets voor me te doen. Ik denk te weten wat de hertog vandaag tegen je heeft gezegd, en hij heeft gelijk.’

‘Mori... ik moet wel. Als jij die dag niet bij me was komen zitten in het theater, had Ayame me weer het podium op gesleept of op een

andere manier gedwongen. Ik ben je alles verschuldigd. Die schuld zal eeuwig op me blijven drukken, behalve als ik iets voor je doe. Jij weet dat ook.' Ze zuchtte. 'Zeg niet... zeg niet dat het frivool is of dat mijn redding niet telt alleen maar omdat je het niet op een slagveld hoefde te doen.'

'Dat was ik ook niet van plan,' zei hij zachtjes.

'Nou dan. Ik heb een schuld, een echte schuld. Kun je me die niet laten betalen?'

Hij liet langzaam zijn adem ontsnappen. 'Nu, op dit moment, is het niet mogelijk om de wereld heel veel bij te draaien. Ik... ben meestal op zoek naar nieuwe half gevormde Mozarts en Newtons om ze de juiste kant op te duwen, omdat ze met voldoende tijd een verandering teweeg kunnen brengen die niet met revoluties en guillotines te bewerkstelligen is. Niemand kan me daarbij helpen. Het is pietluttig werk. Maar over elf jaar zal er een tijd aanbreken waarin we een heleboel goeds tegelijk kunnen doen zonder dat er reactionaire groeperingen, nationalisten of tirannen opstaan. Daarbij zal ik jouw hulp nodig hebben. In de tussenliggende jaren zul je dingen zien waardoor je je gaat afvragen of je me wel moet helpen. Je komt misschien tot de conclusie dat ik het helemaal fout heb en dat je je energie beter ergens anders aan kunt besteden.'

Ze lachte half, want ze had daadwerkelijk kippenvel gekregen. 'Mijn geheel eigen profetie.'

'Ja, we kunnen hem inlijsten,' zei hij, met een fonkeling in zijn ogen waar helemaal geen humor in zat. 'Pepper, ik wil dat je het begrijpt. Toen ik je hielp in het theater, wist ik dat het alles voor je zou veranderen, ik wist dat je een schuld zou voelen. Wat ik over elf jaar wil doen zal gevaarlijk zijn. Ik kan niemand betalen om me te helpen. Een vreemde is niet geschikt; het moet iemand zijn die me kent en weet waar hij of zij op moet letten. Maar ik kan het ook niemand vragen die me echt mag, want zo iemand zou me tegenhouden. Wat ik nodig heb is iemand die zich verplicht aan me voelt maar die me niet zo mag. En jij zult me niet zo mogen, tegen die tijd.' Hij tilde beide handen een stukje naar haar op. 'Dus ging ik naast jou zitten.'

Ze snoof. 'Ik wist wel dat je nog een reden had, naast mijn buitensporige vrouwelijke charmes. Maar daar gaat het niet om. Het gaat erom dat ik niet uniek kan zijn. Er moeten nog andere mensen zijn die je kunt irriteren en manipuleren, toch?'

Hij knikte, ongelukkig en broos. ‘Tientallen. Dus als jij niet wilt –’
‘Hou je kop. Je hebt hen allemaal niet gekozen; je hebt mij gekozen. Het kan me niet schelen of je voor mij koos omdat ik een rare neus heb of omdat je de gesuikerde nootjes lekker vond die ze die dag in de foyer verkochten. Je hebt nog steeds alles voor me veranderd, en ik ben het je verschuldigd. Begrijp je dat?’

‘Ja.’

‘En een kleine dienst is nog steeds een dienst,’ voltooide ze zachtjes. ‘Dus we gaan trouwen, ik zal zorgen dat de hertog je met rust laat, en ik blijf je die gunst schuldig.’ De opgelatenheid die ze bij hem voelde had ze sinds haar zestiende niet meer ervaren. Het was een droevige kleine verliefdheid. Maar er zat iets goeds in, om iets te doen voor iemand die zo buitengewoon was. Eer. Het was een van die woorden waarmee mannen te pas en te onpas smeten, en tot voor kort had ze nooit gedacht dat het ook voor haar kon gelden. Het voelde zo goed dat ze heel ineens begreep, ook al had ze voorheen altijd gedacht dat het dwazen waren, waarom soldaten ten strijde zouden trekken voor een suïcidale commandant.

De stem van de hertog zat nog steeds achter in haar hoofd, fluisterend over het weefgetouw en de gekleurde draden: *Haar grote truc was dat ze je liet zien wat ze was, en desondanks wilde je doen wat ze vroeg.*

‘Pepper, ik wil geen bediende,’ zei Mori zachtjes. Voor het eerst sinds ze hem had ontmoet kwam hij heel dicht naar haar toe. Een lange seconde keek hij naar haar zoals nog nooit iemand naar haar had gekeken, alsof ze iets kostbaars was. Hij drukte zijn voorhoofd tegen het hare. ‘Ik wil iemand om bij terug te komen.’

YOKOHAMA, 19 DECEMBER 1888

De straten achter Yoruji waren net zoals de onoverzichtelijke, rommelige straten die er zo interessant hadden uitgezien in Tokyo. Het was moeilijk te bepalen wat een huis was en wat een restaurant, omdat alle ramen van ondoorschijnend papier waren gemaakt, maar terwijl Thaniel doorliep – en links afsloeg bij een man die warempel een kat aan een riempje had – werd het wat duidelijker. Je kon het aan de stoom zien. Noedeltentjes met maar een paar tafeltjes hadden de schuifdeuren naar de straat geopend, en havenarbeiders in werkkleding zaten te eten op barkrukken of oude vaten. Dames met doeken om hun hoofd en schorten stonden voor de grotere tenten en riepen op de internationaal bekende nasale toon van stationsomroepers dat gasten welkom waren.

Thaniel werd bijna bij zo'n tentje naar binnen getrokken, waar op dat moment een kok vloekte en er een mand noedels door de lucht vloog.

‘Of misschien toch niet,’ zei de dame buiten vrolijk.

‘Verdomde geesten!’ riep de man, en hij smeet zijn schort neer.

‘Ik hoor overal over geesten,’ merkte Thaniel op.

‘Ik weet het, het wordt echt vervelend,’ zei de dame. ‘Alle exorcisten zijn volgeboekt. Kom binnen, iedereen is welkom...’

Hij vond het postkantoor aan de volgende straat. Een chagrijnige, eenzame klerk stond erop dat Thaniel Engels sprak, al had hij geen woord in die taal gezegd. Boven hem zoemden de telegraafdraden druk. Mori's pakketje ging veilig op weg naar Aokigahara.

Buiten het postkantoor botste Thaniel boven op de man in de rode jas, uit Kuroda's gevolg. De man glimlachte bijna net zo stralend als zijn Fabergé-knoop.

‘Ach, goeiemorgen, vriend,’ zei de man. Hij had een prachtig warm Osaka-accent en Thaniel voelde zich onwillekeurig thuis, want voor

zover hij kon bepalen was Osaka de Japanse versie van York. ‘Ga je terug naar Yoruji? Ik loop wel mee.’

‘Niet nodig,’ zei Thaniel, die geen zin had om mee te lopen met iemand die laatst nog een pistool op Mori had gericht. ‘Ik weet de weg.’

‘Voor de veiligheid. Het kan zo dicht bij de havens een beetje ruw worden voor een *gaijin*. Ik ben Tanaka.’

‘Steepleton.’

‘Weet ik. Wat heb je net op de post gedaan?’

Thaniel fronste. ‘Wie wil dat weten?’

‘Ik. Ik heb belangstelling voor alles wat in en uit gaat bij een huis waar graaf Kuroda logeert.’

‘Alleen maar cadeautjes voor thuis. Souvenirs.’

‘En dat is wat ik zal vinden als ik het ga halen?’

‘Succes met zoeken,’ zei Thaniel. ‘De klerk heeft er amper naar gekeken en weet echt niet meer welk pakketje het was.’

‘Maar er staat toch “Engeland” op?’

‘Nee,’ zei Thaniel. Hij blikte op hem neer. Tanaka was lang voor dit deel van de wereld, maar hij moest toch nog omlaagkijken. ‘Ik verstuur heus geen gedetailleerde rapporten over meneer Kuroda’s beveiligingsmaatregelen naar Whitehall, als je daar bezorgd om was.’

Zonder enige waarschuwing dreunde Tanaka hem tegen een muur en hield een mes vlak voor zijn oog. Maar hij bleef monter. ‘De Britten zijn niet degenen waar ik me druk om maak, vriend, maar Mori. Wat zat er in dat pakketje?’

Thaniel stompte hem in de ribben, waardoor het mes wat zakte, en toen greep hij Tanaka’s achterhoofd en bonkte het tegen de muur. Maar ineens stonden er politiemannen met knuppels aan weerskanten van hem.

Tanaka lachte. ‘Pittig, hoor. Maar dat was toch mishandeling, jongens? Jullie hebben het gezien, hè?’

De politiemannen hadden het gezien. Ze moesten Tanaka ook het mes hebben zien trekken, maar daar zeiden ze niets van. Thaniel zuchtte en verstrengelde zijn handen achter zijn hoofd. Hij kreeg toch een knuppel in zijn ribben, maar hij was erop voorbereid en de pijn viel mee. Twintig minuten later zat hij beschaamd in een koude kleine cel op een politiebureau in de buurt van de haven.

Hij had verwacht dat een droogjes kijkende Mori hem eruit zou komen halen, maar er kwam iemand anders. Er daalde een vreemde, nerveuze stilte over de politiemannen neer toen Takiko Pepperharrow kwam binnenlopen. Ze droeg rijlaarzen en een westerse jas, slechts gedempt glameureus vergeleken met de prachtige kleding die ze eerder had gedragen, en ze vroeg beleefd en zonder enige zwier om papieren, maar de politiemannen raakten bijna in paniek. Ze hadden geen idee wat ze aan moesten met een vrouw en drentelden om haar heen als gorilla's die voor een jong eendje probeerden te zorgen. Ze betaalde de inspecteur en dirigeerde Thaniel mee naar buiten.

'Koop ze gewoon om,' zei ze zodra ze buiten stonden. Ze sprak Japans. Misschien dacht ze dat Engels spreken verdacht zou overkomen. Een paar politiemannen waren meegelopen naar de deur om hen na te kijken. 'Je zult om de haverklap worden opgepakt, dus zorg gewoon dat je een paar yen in je zak hebt. Het spijt me van Tanaka, hij is krankzinnig. Hij is Yakuza, geloof ik. Je weet wel, maffia. Kuroda verzamelt krankzinnige mensen.'

'Bedankt,' zei Thaniel. 'Wat ben ik je schuldig?'

Ze fronste, alsof die vraag haar stak. 'Niets.' Ze zweeg even. 'Gaat het wel? Ik neem aan dat ze de kans hebben aangegrepen om je even stevig aan te pakken.'

'Prima,' antwoordde hij, al deden zijn ribben nu wel pijn.

'Ik weet dat je me niet mag, maar laat me een kop thee voor je zetten. Het barst hier van de gestoorde xenofoben, maar in je eerste week opgepakt worden omdat je terugvecht tegen een gestoord stuk Yakuza-tuig is een beetje overdreven. Het is gênant.'

Hij knikte lichtjes. 'Jij bent half-om-half. Heb jij... dit ook?'

'Een beetje. Niemand kan mijn naam uitspreken, en mensen denken altijd dat ik ongemanierd zal zijn en niet zal weten waar ik mijn schoenen moet laten als ik ergens op bezoek kom.' Ze keek er droogjes bij, zonder een spoortje ergernis. 'In Tokyo zul je er minder last van hebben. Mensen zullen aannemen dat je diplomatiek personeel bent. Ik bedoel, je zult af en toe wel een gek tegenkomen die "Rot op, *gaijin*" tegen je roept, maar schelden doet geen pijn.'

'Wat betekent *gaijin* eigenlijk precies? In het woordenboek staat gewoon buitenlander, maar...'

'Tets tussen spleetog en bergtrol in, zou ik zeggen.'

Hij lachte. 'Bedankt.'

Op de terugweg leerde ze hem nog meer scheldwoorden. Hij wilde het allemaal niet grappig vinden, maar ze wás grappig en hij moest echt om haar lachen. In Yoruji zette ze eigenhandig thee, en hij begon in te zien dat hij jaloers en oneerlijk ten opzichte van haar was geweest. De theekamer – er was een hele kamer voor thee – was een glazen pagode op een eilandje in een van de grotere vijvers, warm ondanks het koude weer en ontzettend kleurrijk door de zijden kleden bedrukt met chrysanten. Het was een prachtige plek om te zitten. Hij voelde al zijn zenuwen tot rust komen na de spanning op het politiebureau. Takiko was vreemd uitgedost, in een herenpak. Het was een theaterkostuum, en de rekwisietenmensen wilden niet dat het er nieuw uitzag op de bühne, dus moest zij twee weken voor gek lopen om het wat te laten slijten en kreukelen. *Kabuki*, legde ze uit, betekende scheef, vreemd; de hele opzet was dat het raar moest zijn, en dus gaven ze mannenrollen alleen aan vrouwen en vrouwenrollen alleen aan mannen.

Ze draaide met haar ogen toen ze dat vertelde, en hij mocht haar plotseling omdat ze zich schaamde terwijl ze over kunst sprak. Hij was precies zo. Hij kon amper ‘tremolo’ tegen iemand buiten het orkest zeggen zonder zich een pretentieuze klier te voelen.

‘Waarom was je eigenlijk buiten?’ vroeg ze uiteindelijk.

‘O. Ik ging alleen maar even naar het postkantoor.’

‘Je weet toch wel dat we hier een brievenbus hebben? Ze komen hem elke ochtend om tien uur legen.’

‘Nee, het was een pakketje, het moest gewogen worden.’

‘Nu al cadeautjes voor thuis?’ Ze glimlachte.

Hij voelde zijn schouders verstijven en verschoof het theekopje in zijn handen om dat te verbergen. Kuroda’s mannen roteerden bij het rinkelen van die vreemde belletjes, en hij had Takiko belletjes zien ophangen. En ze moest ermee akkoord zijn gegaan om al die extra belletjes in huis op te hangen, de bedienden ervan hebben voorzien, de soldaten de weg hebben gewezen door de doolhof van gangen. ‘Nee, nee. Al zou ik dat wel moeten doen. Mori wilde iets gepost hebben. Mottenpoppen.’

‘Echt?’

‘Voor een of andere verzamelaar in Kyushu,’ zei hij, een willekeurige plek noemend die niet het bos van Aokigahara was.

‘Kyushu?’

‘Ik weet het niet, ik doe gewoon wat me gezegd wordt. Dat is meestal het beste.’

‘Ik zou je aanraden dat niet te doen,’ zei ze.

‘Ik weet wat jij zou aanraden,’ zei hij gemaakt vrolijk.

‘Heb je hem naar gravin Kuroda gevraagd?’

‘Dat gaat me niet aan.’

‘Jezus christus, je hebt het gevraagd en je zit er niet mee.’ Ze schudde haar hoofd één keer, op een manier die Thaniel sterk deed denken aan zijn zus, toen hij klein was en zij zag dat hij op het punt stond uit een boom te vallen. ‘Goed, prima. Maar ben je niet bang? Je bent ziek. Heb je je niet afgevraagd wat jouw dood misschien in gang zou kunnen zetten, als hij je naar de juiste plek en het juiste moment stuurde?’

Thaniel haalde zijn schouders op. ‘Als het toch gaat gebeuren, vind ik het prima als hij er een bepaald nut voor vindt.’

Haar gezicht werd open. ‘Hoe ernstig is het, op het moment?’

‘Dat weet ik niet echt. De dokter zei het een, Mori zei iets anders, maar hij kijkt alsof hij een spook ziet elke keer als hij me tegenkomt, en dat kan niet best zijn. Ik voel me niet goed.’ Hij aarzelde, niet wetend waarom hij dit uitgerekend aan haar vertelde. Maar zij was de enige objectieve partij met wie hij had gesproken. Hij ging door in het Engels, want door de steen die zich in zijn keel vormde kon hij zich niet genoeg concentreren om Japans te spreken. ‘Het is geen schok. Mijn vader had dit ook. We worden niet zo oud, de mannen in onze familie. Ik hoop dat het goed komt, maar...’ Hij had iets evenwichtigs en vrolijks willen zeggen, maar dat wilde er niet uit komen. ‘Maar ik voel me niet goed,’ zei hij nog een keer, te zacht.

‘Kan Keita niets doen?’ vroeg ze, ook in het Engels.

De eerste keer dat hij haar had gesproken was haar accent glasachtig geweest, maar nu was dat minder. Ze deed hem na, net zoals hij het Japans van zijn gesprekspartners imiteerde.

‘Wat moet hij dan doen? Tuberculose genezen? Als er geen zicht is op een remedie, kan hij niet meer doen dan ieder ander. Als het er in de nabije toekomst niet is, waardoor hij het zich kan herinneren, weet hij ook niet hoe hij het moet maken.’ Hij zette zijn thee opzij. ‘Zoals ik al zei, het is geen schok. Ik vermoed dat mijn longen op mijn twintigste al naar de knoppen waren, als ik eerlijk ben.’

Ze had een beetje meegeknikt terwijl hij sprak. ‘Maar het blijft verkeerde irritant.’

Hij glimlachte. 'Ja. Ik bedoel, misschien komt het wel goed met me. Misschien is het drukte om niets.'

'Nou, ik hoop het.'

'Bedankt.'

Ze boog zich opzij en gaf hem een por. 'Schiet op met die muziek die je aan het schrijven bent. Ik heb geluisterd. Het is prachtig. Het zou zonde zijn als er niets van terecht komt alleen maar omdat jij de pijp uit bent gegaan voordat je zin had om het af te maken.'

Stom genoeg, ook al was hij er bijna zeker van dat ze alleen maar aardig had gedaan zodat hij over het pakketje zou vertellen, voelde hij zich na haar plagerij een stuk beter. 'Doe ik.'

Ze keek nog even naar hem alsof ze echt ongerust was. 'Red je je als ik je alleen laat? Ik moet naar het theater.'

Hij knikte en verzekerde haar dat het niet bepaald een straf was om te worden achtergelaten op zo'n mooie plek. Hij keek haar na en wachtte tot ze over de stapstenen heen was, en toen volgde hij zo geruisloos mogelijk. Ze was uit het zicht verdwenen tegen de tijd dat hij de gang bereikte, maar hij hoorde haar op de nachtegaalvloer, die zijn rare, sterachtige gepiep voortbracht. Thaniel liep langs de rand ervan en bleef staan toen zij bleef staan. Ze had op een deur geklopt. Kuroda's stem riep haar naar binnen.

Hij wachtte met zijn rug tegen hun wand. Het was maar papier, en hij hoorde er alles doorheen.

'Mottenpoppen naar Kyushu,' meldde ze. 'Heb je iets in Kyushu?'

'Nee,' zei Kuroda langzaam. 'Niets. Misschien gewoon typisch Mori.'

Misschien zei ze nog iets anders, maar Thaniel hoorde het niet, want Suzuki kwam door de gang aanlopen.

Thaniel probeerde de deur naast hem, maar die zat op slot.

Suzuki leek geschokt om hem hier te zien. 'Dat,' zei hij alsof hij Thaniel had betrappt in de dameskleedkamer, 'is de oude rookruimte. Die gebruiken we niet. Je kamer is deze kant op.'

'Wat is er mis met de rookruimte?' vroeg Thaniel verwonderd.

'Die zit op slot,' snauwde Suzuki.

Thaniel neigde zijn hoofd en vroeg zich af of Suzuki wist dat hij in een gotisch sprookje leefde. Er was een vrouw vermoord in dit huis, mensen zagen overal geesten, en nu was er een mysterieuze, afgesloten kamer. 'Als het maar geen kerker vol uitgebeende dames is, wil ik alleen maar even zeggen.'

‘Pardon!’

Thaniel glimlachte. ‘Waar is Mori?’

‘Niet thuis,’ zei Suzuki stijfjes.

Thaniel zou hebben gelachen als hij niet zo ongerust was. ‘Ik verkoop geen spelden aan de deur. Waar is hij?’

‘Ik weet het echt niet,’ zei Suzuki, en hij begeleidde hem in stilte naar zijn kamer en zweefde weer weg.

Hij had gelijk; Mori was er niet. Thaniel vond Zes spelend met Katsu en Hotaru, de kleine tuiniersjongen, en zag vrouw Shimazu en een paar andere vrouwen kletsen en theedrinken in een van de hete vijvers in de lagergelegen tuinen, maar geen Mori. Aan de kust flitste de vuurtoren, en weer rinkelden er overal in huis kleine belletjes. Naderhand, toen hij goed luisterde, hoorde hij het knetteren en piepen van morse terwijl Kuroda’s mannen observaties uitwisselden. Het was nu bijna donker. Thaniel draalde op de veranda. Zijn ribben deden pijn en hij was moe – uitgeput – maar hij dacht niet dat hij in staat zou zijn om gewoon stil te gaan zitten wachten op Mori.

Hij nam een lamp mee en liep naar de vuurtoren. Als hij wist wat daar gebeurde, zou hij Mori in elk geval iets meer te vertellen hebben dan een vage verdenking van niets bijzonders tegen Kuroda en Takiko.

TOKYO, JULI 1881
(ACHT JAAR EERDER)

Op weg het kantoor uit stompte Kuroda een journalist. Dat zou natuurlijk weer leiden tot een spotprent van hem als een gorilla of een heel dikke meerval – hij had nooit begrepen waarom die meervalgrap het zo goed had gedaan in de spotprenten. Politici hadden snorren en meervallen hadden snorren, maar dat gold voor zo veel dingen: ratten, katten, wasberen. Bevers. Mori zei altijd dat het was omdat niemand ervan beschuldigd wilde worden dat hij overheidsministers afschilderde als iets aardigs of donzigs. Kuroda had willen vragen wat voor soort ratten Mori dan in godsnaam had ontmoet, maar Mori had een verwrongen idee van de wereld. Als Mori ooit een rat tegenkwam, zou die hem niet met de pest besmetten; de rat zou vriendjes met hem worden, hem een betoverd cadeau geven en regelen dat hij binnen twee weken met een maanprinses kon trouwen. Mori kreeg altijd de prinsessen, terwijl alle anderen de pest kregen.

Kojimachi glinsterde. Op het eerste gezicht was er weinig verschil te zien met honderd jaar geleden. Je zag het alleen vanuit bepaalde hoeken: als je niet naar Hibiya keek, naar de verschrikking vol kruisgangen die de Rokumeikan was, of het ministerie van Buitenlandse Zaken, of de nieuwe bakstenen stadswoningen waar iedereen zo tuk op leek te zijn. De stad die Kuroda kende begon te vervagen. Daardoor voelde hij zich oud, en stom, en weggeduwd. Hij was eenenveertig. Dat was te jong om je uitgezet te voelen uit je eigen land.

Hij wilde niet naar huis, dus kocht hij nog een fles sake bij de winkel op de hoek en dronk die leeg in de trein naar Yoruji. Het was maar een uur reizen vanuit Shimbashi, en een deel van het spoor liep langs de zwarte, zuchtende zee.

Yoruji lag boven aan een steil, ongelijkmatig pad vanaf het kleine stationnetje van Yokohama. In het donker vond hij het er van bene-

denaf prachtig uitzien, warm en verlicht door lampen die gouden vernislaagjes verspreidden onder de oude tempeldaken. Het voelde als thuis.

Hij liet zichzelf binnen en ontdekte dat Mori op hem wachtte in de rookkamer, lezend in de *Daily*. Alle deuren en ramen stonden open om de zeebries binnen te laten, maar de hordeuren waren gesloten om de nieuwsgierige cicaden buiten te houden. Het was er heerlijk na de zweterige drukte van het centrum van Tokyo.

‘Is dat de uitgave van morgen?’ vroeg Kuroda ruw. Hij had zich nooit druk gemaakt om wat de kranten schreven, maar hij kon zich niet herinneren dat ze ooit eerder zo agressief waren geweest, zelfs niet tijdens de Korea-campagne.

‘Ja.’ Mori draaide de krant om en liet hem de kop zien.

Kuroda keek ernaar. Het was iets van OVERHEIDSCORRUPTIESCHANDAAL VEROORZAAKT ONGEKEND VOLKSPROTEST. Hij wilde het opzettelijk niet woordelijk onthouden.

‘Volksprotest,’ grauwde hij. Hij nam nog wat sake. ‘De meeste van die betogers hebben geen idee hoe een landovereenkomst eruitziet.’

Tegenover hen, in een helverlichte kamer aan de overkant van de kleine, dichtbegroeide tuin, zaten mevrouw Pepperharrow en Kuroda’s vrouw thee te drinken. Ze keken naar hen; ze hadden Kuroda zien binnenkomen. Mevrouw Pepperharrow boog zich over de tafel en mompelde iets, waarop gravin Kuroda serieus knikte.

Gravin Kuroda was vaker in Yoruji dan thuis. Op bezoek bij de barones, zei ze, maar eigenlijk wilde ze hem gewoon ontlopen. Hij had geprobeerd Mori zover te krijgen dat hij haar naar huis stuurde. Mori had geantwoord dat Kuroda dat gerust bij mevrouw Pepperharrow mocht aanklaarten. Maar aangezien mevrouw Pepperharrow er geen been in zag om politieke satire te laten opvoeren in haar extreem goed bezochte theater, had hij besloten dat hij dat beter niet kon doen. Dus bleef de gravin in Yoruji. Hij begon zich af te vragen of ze het permanent had gemaakt. De meeste van haar kleren lagen nu hier, en haar juwelen, en zelfs de boekhoudregisters.

Die registers waren een slecht teken. Ze werkte er bijna elke ochtend een paar uur aan, bestierde nauwgezet de huishouding in Tokyo, zelfs tijdens haar fysieke afwezigheid, en elke sen en elk stuk zeep werden verantwoord in haar ijle handschrift. De steward stuurde haar twee keer per dag een telegram. Ze bewaarde ze achter in de registers,

met een samengebonden stapeltje keurig rechts uitgelijnde bonnetjes. Hij had lange tijd gedacht dat het geforceerde plichtsgetrouwheid was, voor hij opmerkte hoe ze at. Ze schildte appels altijd met de wijzers van de klok mee, en altijd in één doorlopende, perfecte spiraal.

Hij zou het bijna niet eens erg hebben gevonden dat ze die stiekeme schuifel naar Yoruji had gemaakt – bijna – maar op de een of andere manier wist iedereen het. Sommige roddelrubrieken (ze noemden nooit namen, maar ze maakten zulke specifieke grappen dat overduidelijk was wie ze bedoelden) suggereerden zelfs dat er een onvoorstelbaar schandalige *ménage à trois* bestond met Mori en mevrouw Pepperharrow.

‘Nou, ze snappen wel dat je beter geen enorme stukken overheidsland voor een habbekrats aan je beslist-niet-maffia-vrienden in Osaka kunt verkopen,’ zei Mori openhartig. Ergens kraakte iets in het vreemde huis.

‘Wat maakt jou dat uit? Niemand heeft me onder de tafel een envelop toegestopt. Het is aan de ministerraad voorgelegd en we waren het erover eens.’

‘De raad weet dat ze kan wachten tot jij jezelf in je voet schiet,’ zei Mori geamuseerd. ‘Ze sturen vanavond een paar accountants. Die zullen er zo wel zijn.’

‘Me hier verstoppen werkt dus ook niet. En ik wed dat jij dit allemaal een giller vindt,’ snauwde Kuroda. Hij schonk nog een derde kopje sake voor zichzelf in, maar verloor zijn geduld en dronk rechtstreeks uit de fles. ‘Je had er iets van kunnen zeggen. Als er één ding is waar ik mijn leven onder zou verwedden, dan is het dat jij dit van een kilometer afstand zag aankomen.’

Mori legde de krant op zijn knie. ‘Waarom moet ik je wijzen op een kuil in de weg die je zelf ook prima kunt zien?’

Kuroda dronk de laatste sake uit de fles en smeed die naar hem toe. Mori boog zich zonder te kijken naar achteren. De fles brak in stukken tegen de muur naast hem. Mori tilde een scherf uit zijn kopje en gooidie die terug. Hij deed dat niet nadrukkelijk, alleen maar met pret in zijn ogen. Kuroda liet zich naast hem zakken. Mori gaf hem een kop thee en keek te serieus toe terwijl hij er een plens brandy in goot.

Kuroda mepte hem tegen zijn hoofd, of dat was althans zijn intentie, maar Mori greep zijn pols en boog hem naar achteren tot het bot knerpte, en hij trok grauwend zijn hand terug. Het deed pijn. Maar

het was ook geruststellend om tegen iets aan te meppen wat niet in beweging zou komen, zelfs niet als hij zich er lijfelijk tegenaan zou gooien.

Meteen wilde hij het nog een keer testen, voor de zekerheid. Maar voordat hij zijn vuist zelfs maar naar achteren had gehaald, greep Mori hem bij de keel en kneep hard. Zijn knokkels zaten vol parallelle witte littekentjes. Hij anticipeerde de komende stomp in zijn maag, want hij pakte met zijn vrije hand de theeketel en kantelde hem totdat er bijna kokendheet water op Kuroda's schoot belandde. Van dichtbij rook hij naar warmte en de zee. Hij moest op het strand zijn geweest.

'Val dood,' zei Kuroda hijgend, en hij kuste hem op de wang.

Takiko zag de mannen vechten. 'Het is net alsof je honden hebt, hè?' zei de gravin, en ze schonk nog wat thee voor hen in. Ze nam altijd de thee over. Takiko, vond ze, was er schokkend slecht in. 'Volgens mij is Kuroda een beetje verliefd op hem, denk je ook niet?'

'Dat geeft niet, ik ben niet bezorgd om Mori's eer.'

'Maar dat toneelstuk.' De gravin glinsterde in het lamplicht. Het was een van de dingen waarom Takiko haar mocht, dat ze erop stond om zich om te kleden voor het avondeten en de thee na het avondeten, zelfs wanneer niemand behalve Takiko en de uilen het zag. 'Begin je al met de nieuwe productie? Maar ken je Akiko nog, met die irritante onderwijsvent die kanji wil verbieden? Zij is net bij *The Times* begonnen.'

'Is dat niet in het Engels?'

'Je moet ergens beginnen.'

Takiko snoof, en de gravin fonkelde.

'Maar het zou goed zijn om haar een interview te geven, haar een beetje te helpen. Ik dacht dat we haar aan het hof konden uitnodigen.'

'Wé? Ik word niet uitgenodigd aan het hof, ik ben het schuim der aarde,' zei Takiko lachend.

De gravin keek bezorgd. 'Nee, maar ik dacht dat jij er niet graag kwam.'

Takiko glimlachte in haar thee. De gravin zag zichzelf niet als een snob, omdat haar vader advocaat was geweest en ze een goed huwelijk had gesloten, maar dat was ze wel. Ze had de aristocratische gewoonte om aan te nemen dat als je dingen naliet, dat was omdat ze je niet bekoorden. 'Ik zou het niet erg vinden als je een goed woordje voor me

deed. Niet dat ik... Je weet wel. Ik wil me niet aan je voeten werpen en roepen van alstublieft, vrouwe Kuroda, red mijn penibele sociale carrière, maar...'

'O, natuurlijk,' zei de gravin, die zich prachtig kon opzetten als een boze patrijs als ze verontwaardigd was. Takiko kon nooit helemaal achterhalen hoe ze dat deed, want ze was heel slank. 'De keizerin zou het prachtig vinden. Ze is oersaai, maar ze zou heel blij zijn.'

'Is ze dat echt?'

De gravin neigde haar hoofd en keek Takiko droogjes aan. 'Ze heeft,' zei ze, met een elegant, weids gebaar met haar thee dat aan een soort kunst of ballet deed denken, 'een poëziebundel geschreven.'

'Is het goed?'

'Nee,' zei de gravin. 'Het is niets dan stront, Pepperharrow, je moet het zien om het te geloven.' Plotseling rechtte ze haar rug en glimlachte ze stralend. 'O, maar we móeten de jongedames aan het hof ondersteunen, ook al is het leven gewoonweg afgrijselijk voor mij, en kijk, ik heb een gedicht geschreven, en ik heb mezelf dan misschien met een scheermes gesneden vanwege de verschrikkelijke benauwdheid van het leven, maar slechts een héél klein beetje, want... je weet wel, het zou afschuwelijk onverantwoordelijk zijn, en dit gedicht, nou, het gaat over het leven en ervaring. Iemand zou een eetstokje in haar oog moeten steken. Dat zou ik niet moeten zeggen, het is sneu. Ze heeft alles wat ze zich maar kan wensen, maar ze kan nergens met zichzelf heen, en dat maakt haar raar en stom. Ik bedoel maar te zeggen, ga niet helemaal verlegen en deemoedig worden. Je zou een stichtelijke kracht zijn in die kamer.'

Takiko grijnsde en voelde dat ze begon te blozen. 'Ik weet nu niet meer of ik er nog wel heen wil, bedankt.'

'Pech gehad. Je gaat, want dan hoeft ik niet,' zei de gravin ferm. 'Ik wil er al een poosje weg. Ze doet elke morgen zo, en ik voel me de laatste tijd 's morgens niet zo goed.'

Takiko schoof het bordje met gebakjes naar haar toe. Ze wist niet wat ze moest zeggen. Al haar zussen hadden kinderen gekregen, maar het enige wat ze ervan had geleerd was dat mensen met kinderen zich naar binnen keerden. Ze zag geen van hen nog. 'Gefeliciteerd' zou de juiste reactie zijn, maar ze kon het niet opbrengen. Ze voelde zich bij voorbaat al eenzaam. 'O, juist. Hoe gaat het met je?' vroeg ze uiteindelijk.

De gravin glimlachte vol sympathie. ‘Ik zei dat ik me niet goed voelde, niet dat ik zwanger was. Ik heb een absurde droge hoest die ik pas ’s middags kwijtraak. Het is echt onwaardig.’

Takiko lachte met buitensporige opluchting. Ze hield van het theater en de op hun eigen manier lastige acteurs, hield ervan om met beschermheren te praten, was gesteld op Mori, maar Mori was meer een mooi schepsel dat in hetzelfde huis woonde dan een echtgenoot. Hij kwam ’s zaterdags nog altijd naar de zolder van het Shintomi voor thee, maar zoals hij had beloofd toen ze pas getrouwd waren zat er verder niet veel aan vast. Zelfs als hij tegenover haar zat, was hij nog altijd van haar afgezonderd, als een sirene die van onder water toekeek. Ze was daar een poosje droevig om geweest; droeviger dan ze had verwacht. Het betekende dat ze nooit op de eerste plaats kwam bij iemand, nog wel het minst bij de mensen die zij voorrang zou willen geven. Althans, totdat ze echt in gesprek raakte met de gravin, die een keer naar de kleedkamer was gekomen om haar te feliciteren en te vragen of ze het toneelscript mocht lezen. Sinds die tijd, ook al was Takiko niet half zo slim of half zo grappig als zij, had de gravin er alle blijk van gegeven dat Takiko belangrijk voor haar was.

Voor de tweede keer die avond keek de gravin naar de vloer naast de tafel. Haar boekhoudregisters lagen daar.

‘Ga je het echt doen?’ vroeg Takiko. Mori had hun eerder gewaarschuwd dat er financiële mensen van het ministerie zouden komen.

‘Ja.’ Ze zweeg even. ‘Ik ben het beu om met een dronkaard te leven.’

‘Nou, proost. Op een lange, lange gevangenisstraf.’

De gravin knikte en glimlachte, maar ze herhaalde de toost niet. Later, toen ze terugkeek op dat moment, had Takiko het ondraaglijke gevoel dat de gravin maar al te goed wist dat ze dit nooit kon winnen.

De deurbel ging een halfuur later. Kuroda’s vrouw gaf Suzuki niet de tijd om open te doen, maar deed het zelf; ze had de gewoonte elk huis te behandelen alsof het haar eigen koninkrijk was.

De auditors van Binnenlandse Zaken legden hun bezoeken graag laat op de avond af. Kuroda kwam in de verleiding om te vragen of ze verwachtten een dampend registerboek over hem aan te treffen met als titel *Foute deals*, maar daarmee zou hij hun prestige verlenen. Zijn vrouw glimlachte onnozel naar hen in de gang. De auditors hielden hun antwoorden beperkt tot ja en nee.

‘Breng ze gewoon binnen,’ snauwde hij de gang in.

De auditors waren respectvol, maar niet zo respectvol als ze hadden kunnen zijn. Zoals ze daar onder het zwaard boven de deur stonden, het zwaard dat hij als souvenir had meegebracht voor Mori toen de Koreanen zich overgaven, straalden ze klerkachtige precisie en vage afkeer uit. Ze wilden wat gegevens bekijken. Hij vertelde ze dat die gegevens uiteraard niet hier lagen. Ze wilden dat hij terugkeerde naar Tokyo. Hij zei nee. Ze wilden praten. Hij zei morgenochtend. Maar zijn vrouw bleef neuriënd rondhangen en zei vaak ‘Ik vraag me af...’, steeds wegstervend in drie puntjes, en toen gaf ze hun een stapel mappen en bood aan om thee voor de auditors te zetten terwijl ze in het zijkantoor aan het werk gingen. Kuroda vroeg zich af waarom hij haar niet gewoon thuis op zolder had opgesloten in plaats van haar zich hier te laten installeren.

‘Je hebt ze zeker niet verleid om op te rotten, hè?’ vroeg hij toen ze naar buiten kwam. Wat hij eigenlijk wilde vragen, was waarom ze in godsnaam de behoefte voelde om zonder dwangbevel die boeken aan auditors van het ministerie te overhandigen.

‘O nee.’ Ze lachte achter haar hand. De gravin trok haar mouw altijd ver over haar knokkels, waardoor ze eruitzag als een schoolmeisje. Hij snapte niet waarom vrouwen dachten dat mannen dat aantrekkelijk vonden. Hij kon niets oninteressanter bedenken. ‘Ze lijken ontzettend serieus.’

Mori stond op. Hij wilde tussen hen in stappen zoals hij altijd deed, tilde zijn hand al op om haar mouw aan te raken. Maar toen stopte hij, balde zijn vuist en zonk terug tegen de muur. Hij zag er ziek uit. Hij moest hebben besloten dat hij hen het een keer moest laten uitvechten als hij niet de rest van zijn leven bezig wilde blijven hen in tegenovergestelde richtingen te duwen. De afwezigheid van het gebruikelijke veiligheidsnet gaf Kuroda een vreemd gevoel.

‘Dus heb je ze gewoon maar alles gegeven?’

‘Nou, het leek me beter om niet te proberen iets te verstoppen.’

Dat was idioot, zelfs voor haar. ‘Verdomme, meisje... Wil je soms dat ik gearresteerd word?’

Er trok iets over haar gezicht, en toen begreep hij het. Het was zo. Natuurlijk was het zo. Ze zou het geweldig vinden als hij in de gevangenis zat in plaats van door haar mooie huis te kloppen en zich te gedragen als een burgerman met zijn goedkope, ordinaire vrienden.

Natuurlijk had ze niet het lef om in zijn gezicht te zeggen dat hij uit haar huis moest verdwijnen. Hij zou zijn vertrokken als ze dat had gezegd. Het was haar huis. Maar in plaats daarvan was ze hierheen gerend en had zich verschuild achter Mori en mevrouw Pepperharrow, en nu had ze dit kleffe, slijmerige plan bedacht om hem in de rug te steken.

Ze rende net zoals ze liep, met haar knieën en tenen naar binnen gedraaid omdat haar kimono's allemaal modieus smal gesneden waren. Een normaal mens zou het gewaad gewoon hebben gescheurd om fatsoenlijk te kunnen rennen, vooral toen hij achter haar aan ging. Maar dat deed ze niet. Ze bleef zo doorlopen en rolde zich op toen ze struikelde. Hij raapte haar op, zette haar overeind en schudde haar door elkaar. Ze was niet achterlijk. Ze schreef poëzie, mooie poëzie. Maar ze deed altijd alsof ze geen hersens had en hij haatte dat, haatte het zoals je verborgen wapens haatte, en hij had nooit begrepen waarom ze zo nodig moest doen alsof terwijl er ook mensen bestonden zoals mevrouw Pepperharrow, die je al hun kanonnen lieten zien en je fatsoenlijk waarschuwden voordat ze je uit het water schoten.

Achter in zijn nek kriebelde het besef dat Mori niet was komen aanrennen om hem tegen te houden. Het enige wat er uit Mori's richting was gekomen was een bons die klonk alsof hij tegen de muur had gestompt.

'Ren niet bij me weg, kleine lafaard. Leg uit waarom het je een goed idee leek om ze alles te vertellen,' siste hij.

'O, maar weet je, ik dacht echt dat dat het beste zou zijn. We hebben immers niets te verbergen -'

'Nee, dat dacht je niet! Geef het gewoon toe! Zeg het gewoon, smerige worm, zeg het in mijn gezicht!'

'Ik weet echt niet wat -'

Hij wilde haar alleen maar een mep tegen haar hoofd geven. Toen hij er later over piekerde, steeds opnieuw, meestal midden in de nacht, was hij ervan overtuigd dat het zo was. Het was niet zijn bedoeling geweest. Hij had haar pijn willen doen, ja, haar willen laten schrikken, een beetje gezond verstand in haar willen meppen. Maar hij was beschonkener dan hij had gedacht en de voet van het glas in zijn hand was zwaar. Hij kraakte haar schedel. Toen ze op de vloer in elkaar was gezakt, staarde hij naar haar. Ze was nog bij kennis. Ze tastte naar een

kam die uit haar haar was gevallen. Hij lag vlak voor haar, maar ze kon hem niet zien.

Hij draaide zich om om Mori te gaan halen, maar Mori kwam al uit eigen beweging rustig naar hem toe. Als hij ook maar enige verbazing voelde, liet hij dat niet zien. Hij knielde neer en legde haar kam in haar hand, en toen tilde hij haar heel voorzichtig rechtop. Zijn knokkels bloedden. Hij had echt tegen de muur gestompt, zo hard dat er bleek pleisterstof in de wondjes zat.

‘We moeten opschieten om de post te halen,’ zei de gravin, en ze klonk volkomen normaal, ‘anders missen we de matinee.’

Kuroda staaarde naar haar. Hij was uitgetierd. In plaats daarvan werd hij gegrepen door de behoefte om bij haar weg te komen. Ze was nu geen persoon meer – ze was een ding, een grotesk, verkeerd ding dat alleen maar mensvormig was, op de stervormige deuk in haar schedel na.

Mori neigde zijn hoofd naar Kuroda en keek doordringend naar hem, en hij hield haar nog steeds bij de schouders, en Kuroda beseftte dat dit zijn straf was. Hij kon het niet wijten aan tijdelijke razernij of zichzelf wijsmaken dat hij dronken was geweest. Hij was nu broodnuchter. Mori tikte op haar hoofd. Het zou normaal gesproken niet eens pijn hebben gedaan; het was het soort mepje dat je iemand vriendschappelijk gaf om hem te laten opkijken. Maar er moest al iets verschrikkelijk zijn misgegaan in haar schedel. Ze zakte in elkaar.

Mori ving haar op. ‘Laat de lijkschouwer halen,’ was het enige wat hij zei.

Kuroda kon zich niet bewegen. ‘Jij hebt me dat laten doen,’ zei hij nog rustig, maar toen pompte de enormiteit van de situatie op de blaasbalg en laaide zijn woede weer op. ‘Jij hebt me dat laten doen, je kunt niet beweren dat je het niet zag – jij bent net zo schuldig als ik, dus ga nu verdomme niet verwaand lopen doen en –’

‘Ik heb je het inderdaad laten doen,’ onderbrak Mori hem. Hij had een hardheid in zijn stem gelegd die Kuroda nog nooit van iemand buiten de Admiraliteit had gehoord. ‘Laat nu de lijkschouwer halen.’ Hij tilde haar op de bank en legde haar handen kuis op haar riem, om de gouden kam gevouwen.

‘Maar... Wat zal hij aantreffen? Er zit een... Verdomme, Keita, ze heeft de deuk van een glas in haar –’

‘Hij zal een bloeding vinden,’ zei Mori. Hij keek opzij toen zijn ste-

ward Suzuki aankwam met schone kleding en een zak. ‘Ga je omkleden. Suzuki zal wat je nu draagt wegwerken.’

‘Je helpt me,’ zei Kuroda verdoofd. Hij hoorde dat de kracht uit zijn stem verdween.

‘Ja, ga nu de lijkschouwer halen. En vertel die twee in het kantoor dat je vrouw dood is. Zeg iets verstandigs. Iets wat niets te maken heeft met brandyglazen.’

Kuroda haalde diep adem om te vragen of Mori gewoon kon vertellen wat hij moest zeggen, maar Mori schonk hem de blik die sergeants aan bijzonder trage zeelui voorbehouden. ‘Denk fatsoenlijk na en kom hierdoorheen, of stort in en word terechtgesteld. Niemand heeft iets aan je als je niet kunt nadenken. Ik blijf hier zitten.’

De lijkschouwer, de auditors en Kuroda waren allemaal weg. Iedereen had ervan overtuigd geleken dat de gravin gewoon was gevallen. Mori had hun dat verteld, en daarmee was de kous af geweest. Het was allemaal gebeurd voordat ze die ellendige registerboeken zelfs maar hadden aangeraakt, die ongeopend op een tafel lagen met een afkoelelend kopje thee er nog bovenop. Takiko had niet eens geld van eigenaar zien wisselen; ze dacht niet dat het was gebeurd. Mensen geloofden Mori gewoon. Ook al was Suzuki pal langs het raam gelopen met een zak vol bloederige kleding van Kuroda en alle alcohol in huis om het in de oude zwavelput te dumpen. Ze had nooit gedacht dat ze naïef was, maar dit schokte haar. Ze zou regelrecht naar het politiebureau zijn gegaan als ze ook maar één seconde had gedacht dat iemand daar enige aandacht aan haar zou besteden in plaats van grappen te maken over Mori’s gestoorde buitenlandse vrouw.

In plaats daarvan ging ze naar Mori’s slaapkamer. Onderweg kolkten woede en angst door haar buik. God, al die onzin die hij haar op de mouw had gespeld voordat ze trouwden, over dat hij haar hulp nodig had. Ze was zo stom geweest om er nooit bij stil te staan dat die hulp ook gewoon kon betekenen dat je op het juiste ogenblik werd vermoord. De hertog had het haar verteld; hij had het haar verteld, en zij had nauwelijks geluisterd en hem afgedaan als een bijgelovige sul. Ergens had ze de neiging om weg te vluchten en nooit meer terug te komen. Het was idiotoot om een man te confronteren die had gedaan wat ze Mori net had zien doen. Maar het was beter om vechtend te sterven dan ondergedoken te leven.

Gravin Kuroda had ondergedoken geleefd.

Mori liep heen en weer bij de verandadeur, wachtend. ‘Ik weet dat dat –’

Ze stompte hem tegen zijn hoofd, een harde rechtse. Hij viel met een bons op zijn knieën op de vloer. Weten dat hij haar dat had laten doen maakte het alleen maar erger. Ze had nog nooit zulke woede gevoeld. Er zat waanzin in, een jankende, gierende behoefte om hem te belagen met alles wat er bij de hand was totdat zijn botten tot poeder vermalen waren. Het kostte kolossaal veel moeite om haar handen op haar rug te verstrengelen. Ze stikte er bijna in.

‘Je hebt dat laten gebeuren omdat je haar een idioot vond, hè?’ Haar stem was laag en gespannen, ze klonk niet als zichzelf. ‘Je begrijpt toch wel dat ze niet echt zo was? Je weet toch wel dat níemand echt zo is? Ze deed maar alsof ze stom was, omdat ze Sun Tzu had gelezen. “Zorg dat je zwak lijkt terwijl je sterk bent.” Ze orkestreerde haar huwelijk als een oorlog.’

‘Weet ik,’ zei hij zacht. Hij zat nog steeds op zijn knieën. Hij ging op zijn hurken zitten. ‘Ik weet het. Het spijt me heel erg.’

‘Waarom heb je dat laten gebeuren?’ Ze greep zijn haar vast om hem te dwingen haar aan te kijken. ‘Wat, vond je haar niet de moeite waard?’

‘Omdat ik Kuroda nodig heb zoals hij nu is, met dit boven zijn hoofd.’

‘Dat is...’ Ze moest haar handen openen, want er bestonden hier woorden voor, maar daar werd zo onvoorzichtig mee omgesprongen dat de kracht ervan getaand was door idioten en overdrijving. ‘Kwaadaardig. Je bent kwaadaardig.’

‘Ja.’ Hij schudde zijn hoofd een beetje. Ze wenste dat hij gewoon irritant zou doen, want dan zou het redelijk zijn geweest om hem in zijn gezicht te schoppen, maar hij zag er getergd uit, en droevig. Alsof het kwaad een grens was die hij lang geleden al was overgestoken en hij nu zo diep in het land erachter was doorgedrongen dat hij zich nauwelijks meer een andere plek kon herinneren. Hij stond geleidelijk op. ‘Ja.’

‘Waar heb je hem voor nodig? Wat is er zo verrekte belangrijk?’

Hij keek bijna alsof hij het wilde uitleggen, maar toen leek hij het allemaal terzijde te schuiven. ‘Maakt dat uit?’

Zonder daar bewust toe te besluiten, pakte ze de sakefles van tafel

met de bedoeling hem er zijn tanden mee uit zijn mond te slaan – een razende woede in haar hoofd wilde zijn tanden in een potje zien – maar voordat ze ermee kon uithalen, drukte hij beide handen tegen zijn mond en zakte in elkaar. Hij zakte langzaam verder naar de vloer, ademend alsof ze het al had gedaan, hoestend van een pijn die onmogelijk echt kon zijn, maar die er toch heel echt uitzag.

Takiko zette de fles neer. ‘Wat?’ vroeg ze verward.

Mori schudde zijn hoofd. Hij probeerde niet te praten.

‘Je voelt het al voordat het echt... gebeurt.’

Hij knikte.

Verscheurd tussen verontwaardiging en schuldgevoel en een diepe, akelige voldoening, ging ze ook op de vloer zitten. ‘Maar het gaat snel over?’

Hij ging heel, heel langzaam achterover zitten. Hij was bleek geworden. Hij keek om zich heen zonder zijn hoofd veel te bewegen, vond een velletje papier en schreef: *Psychosomatisch. Duurt even.*

‘Je verdiende het, verdomme,’ zei ze, nu slecht op haar gemak. Zijn hand trilde. Ze kon zien dat hij zijn tanden wilde aanraken om zichzelf ervan te overtuigen dat ze er nog waren, maar hij kon het niet.

Ja.

Ze bleef een poosje zwijgend zitten, nog te vol woede om te vragen of het goed met hem ging.

Mori zweeg ook. Hij leunde tegen de muur, zijn wimpers vol pijntranen die niet vielen en zijn handen verstrengeld, maar hij trilde nog steeds. Met enig ongeloof beseftte ze dat hij in shock raakte.

‘Ik heb je niet eens aangeraakt,’ snauwde ze, maar ze viel stil toen ze zichzelf hoorde. Zij deed nu wat Kuroda ook altijd deed. Hij was woedend, hij haalde uit, wist dat hij te ver was gegaan en trok zich terug, maar hij verontschuldigde zich niet omdat hij nooit echt spijt had. En dan, omdat hij geen spijt had, werd hij kwaad op degene die hij had gemept omdat die gekwetst was. Maar dit was anders, natuurlijk was dit anders, grauwde de stem van de woede.

‘Joy,’ zei ze zachtjes. ‘Kom, we... Kom overeind. Kom in de warmte zitten. Je voelt koud.’ Dat was zo. Zijn handen waren bloedeloos toen ze hem overeind trok. Ze zette hem bij het vuur neer. Ze knielde zelf ook neer en rakelde het op, al had zij het nu te warm. Hij gebaarde een bedankje en liet zijn hoofd op zijn knieën zakken. Ze bleef lange tijd naar hem zitten kijken, malend over het prikkelende besef dat wat hij

ook net had gedaan, hoe erg het ook was, hij zo ontzettend kwetsbaar was dat ze voorzichtiger zou moeten zijn. Alle woede ebde weg in de verschrikkelijke, sombere frustratie dat zij veruit de sterkste in deze kamer was.

Ze merkte dat ze op het punt stond zich te verontschuldigen, begreep nog net op tijd wat hij deed en stompte hem bijna weer. Hij was dan misschien kwetsbaar, maar Takiko mocht hangen als ze hem die kwetsbaarheid in een pantser zou laten veranderen terwijl hij net gravin Kuroda's kwetsbaarheid had gebruikt om haar stuk te slaan. Ze wist nog niet hoe ze het ging doen, maar ze zou Mori beteugelen, zelfs al kostte het haar haar leven.

YOKOHAMA, 19 DECEMBER 1888

Het was eb geworden toen Thaniel met een lamp het donkere strand op stapte. De rots met de vuurtoren stond nu droog, of in elk geval de dichtstbijzijnde helft. Het bootje dat er eerder voor had gelegen was weg. En het witte overhemd bovenin ook. Het was al na middernacht, en voor het eerst sinds zijn vroegste jeugd zag hij geen straatlantaarns. Alleen de lichten van Yoruji, en in de vuurtoren één puntje kaarslicht. Hij draafde over het knisperende zand en liep de trap op.

De treden waren gelijkmatig en niet verweerd. De deur stond op een kier, met een goed gepoetste schoen ertussen. Thaniel klopte op het ziltige hout. Niemand reageerde. Hij duwde de deur open. Binnen was een wenteltrap naar de duisternis boven in de toren. Langzaam beklom hij de trap, want zijn lamp wierp harde, draaiende schaduwen over de treden, en al snel ontdekte hij waarom de vuurtorenwachter de deur op een kier had laten staan in plaats van de sleutels mee te nemen. Ze hingen aan een haak boven aan de trap: grote, kerkachtige dingen, zo zwaar als een metronoom. Ze kletterden toen hij ze terughing. Het waren er vier. Dat was veel, dacht hij, voor één deur.

De lampruimte was donker op één kaars na, bijna helemaal opgebrand op een bureau bij het raam. Hij tilde zijn eigen kleine lamp op, die net genoeg licht gaf om alle machinerie binnen te zien. Veel meer machinerie dan er in een normale vuurtoren zou staan.

Delen ervan waren ingebouwd in houten en glazen kasten, er waren blootliggende snoeren en raderwerken, een deel liep door het plafond omhoog via bronzen mechanismen. De rest van de ruimte werd in beslag genomen door een tafel vol papieren, veel ervan foto's. Ze vertoonden allemaal hetzelfde: twee gespiegelde zigzaglijnen, bleek tegen een donkere achtergrond.

De machine, wat het ook was, was actief. In een kist, nu open maar met een gescharnierde zijkant voorzien van een sluithaak, hing een

kwetsbaar paar metalen vorken die hem aan wensbotjes deden denken. Ze bewogen: ze gingen naar elkaar toe en weer uiteen, langzaam, al bleef het doodstil in de kamer. Het had niets te maken met wind. Buiten de grote ramen was de zee zo glad als een meer en mistflarden hingen onverstoord op verschillende hoogte boven het zwarte water.

Vroeger wantrouwde hij machinerie, maar hij had Mori gezien als die Zes onderwees. Als je iets niet kende was het principe altijd hetzelfde: begin bij wat je wel kent en vertrouw erop dat de rest niet onbegrijpelijk is.

Het enige wat hij met zekerheid herkende was een klok. Hij was aangebracht aan de zijkant van de machine, met een zwaar contragewicht en een nauwkeurig gebalanceerde pendule. De klok had geen lijst en de achterkant was open. Er kwam een snoer uit. Thaniel klom op een stoel om hem beter te kunnen bekijken. Er zaten wat kabeltjes en lieren in, en een klein klokmechanisme.

‘Juist,’ zei hij hardop, want de kleur van dat geluid liet aarzelende gedachten massiever lijken. ‘Dus dit hier bestuurt... een verticale beweging, dus het trekt iets omhoog. En... deze lens hier is...’ Hij moest weer naar beneden klimmen. ‘Een camera,’ zei hij verwonderd.

Er lagen foto’s op tafel. Hij pakte er een en hield hem naast de camerabeuizing. Als er fotopapier onder had gelegen, zouden de punten van de twee bewegende vorken dezelfde patronen vormen als de bleke lijnen op de foto. De machine registreerde het traject van die bewegende punten op een foto.

Hij keek naar het plafond, waar de steel van de vorken verdween, en opende het glazen deurtje naar de koepel. Boven op het dak, uitgelijnd met de machinerie binnen, stond een lange bliksemafleider.

Het onweerde nu niet. Er was geen bliksem. Binnen bewogen de vorken rustig. Hij zuchtte. Hij snapte niets van elektriciteit. Niemand had hem kunnen uitleggen wat er nu eigenlijk bewoog wanneer ze het over elektrische stroom hadden. Zelfs Mori wist het niet. Hij zou dood zijn, had hij gezegd, voordat iemand het verklaarde, wat betekende dat hij het zich niet kon herinneren. Zes zei dat het misschien ether was, maar er was ook niemand die wist wat ether was. Al was dat niet helemaal waar. Zijn ex-vrouw Grace wist waarschijnlijk wel wat ether was.

Beneden sloeg de deur dicht. Het had geen zin om zich te verstoppen. Hij liep naar de deur. De vuurtorenwachter was al halverwege de trap.

‘Avond,’ riep Thaniel naar beneden. ‘Excuses dat ik ben binnengekomen. Ik ben verdwaald.’

De voetstappen stopten even en versnelden toen, en er verscheen een man op de overloop die het tegenovergestelde was van wat Thaniel had verwacht. Hij droeg een netjes gestreken overhemd en een bril met een dun montuur, en zijn haar was netjes in een zijscheiding gekamd, in een westerse stijl. De man leek niets op een vuurtorenwachter. Hij leek eerder iemand uit de middenlagen van de ambtenarij. Hij zag er ook verhit uit. Hij stopte zijn overhemd in zijn broek op een nogal radeloze manier, alsof hij hoopte dat Thaniel niet zou vragen waar hij midden in de nacht was geweest. ‘Wat? Ik spreek geen Engels. Wat doe je hier?’

‘Ik was op het strand, maar toen kwam de mist opzetten en nu ben ik verdwaald. Weet jij toevallig waar we zijn?’

De man knipperde twee keer met zijn ogen, en toen zette hij zijn bril af en poetste hem op met zijn overhemd. ‘In... verhouding tot waar? Excuses, ik ben echt niet goed in Engels...’

‘Ik spreek Japans,’ merkte Thaniel op, maar met geduld. Hij had de theorie dat als een oosterse persoon een westerling begrijpelijk hoorde spreken, dat voor hem ongeveer net zoets was als wanneer een Engelsman een sprekend paard tegenkwam dat de weg naar de sigarenboer vroeg. Wat je het beste kon doen was een stukje goede grammatica produceren, zodat je gesprekspartner in elk geval wist dat je een geschoold paard was.

‘O. Eh... ja, dat is zo, hè?’

‘Ik zocht eigenlijk baron Mori’s huis?’ zei Thaniel, die zo onpaardachtig mogelijk probeerde over te komen. ‘Ik wilde je niet lastigvallen, maar ik zag die kaars, dus hoopte ik...’

‘O... o. Het huis. Eh... dat is die kant op. Langs die grote ginkgobomen daarbovenaan.’

‘Bedankt. Maar wat is dit voor een ding?’

‘O, hemeltje,’ zei de man lachend. ‘Nogal ingewikkeld, vrees ik. Het meet elektriciteit in de atmosfeer. Dit is een weerstation, snap je. Ze noemen het een...’ Hij zei een woord dat Thaniel nooit eerder had gehoord, iets wat te maken had met elektriciteit. ‘Best tof eigenlijk. Tot voor kort waren er maar een stuk of zes op de hele wereld.’

‘O ja? Het ziet er mooi uit. Waar is het voor?’

‘O, je kunt er stormen mee voorspellen en zo. En we sturen wille-

keurige getallen naar wiskundedepartementen op universiteiten en zo.'

'Willekeurige getallen,' zei Thaniel, die probeerde niet al te geïnteresseerd te kijken. 'Waarom?'

'Die gebruiken ze voor van alles, geloof ik. Codes en... nou, het is mij wat te hoog gegrepen. Maar elektriciteit in de atmosfeer is de best mogelijke bron voor willekeurige getallen,' voegde hij er met plaatsvervangende trots aan toe. Hij tikte tegen de zijkant van de machine, en toen zag hij iets op de vreemde fotografische opnames waardoor zijn glimlach vervaagde. 'Maar goed, zoals ik al zei, het huis is bij de ginkgobomen.'

De vuurtorenwachter werkte Thaniel snel de trap af. Toen de deur dichtging, kletterden de sleutels terwijl hij alle vier de sloten vergrendelde.

Willekeur was willekeur, zelfs voor Mori. Als Zes hem kon laten schrikken met een paar dobbelstenen en een rotje, kon iemand die de dobbelstenen verving door bliksem alles doen wat hij wilde.

Thaniel vroeg zich af wat het rotje zou zijn.

Thaniel navigeerde net terug over de ongelijkmatige treden toen iemand zachtjes naar hem floot van de andere kant van het grind. Hij keek om. Een donkere omtrek onthulde zichzelf als Kuroda. Hij werd gevolgd door twee van zijn mannen, op respectvolle afstand, maar niet al te ver achter hem.

Kuroda glimlachte. 'Zijn we aan het rondsnuffelen?'

'Alleen maar belangstelling,' zei Thaniel. 'Ze hebben daarboven echt schitterend spul geïnstalleerd. Willekeurige datageneratie, dat is me wat.'

'Wat, dacht je dat we in lemen hutten woonden?' zei Kuroda fonkelend.

'Nee, meneer, maar het is behoorlijk indrukwekkend dat iemand een systeem heeft bedacht waardoor zijn lijfwachten roteren in willekeurige intervallen die een helderziende niet kan voorspellen. Die machine daarboven genereert de getallen, de vuurtoren gaat aan wanneer ze... binnen een bepaald bereik vallen... iedereen die het licht ziet rinkelt met een belletje, en uw mannen lossen elkaar af. Dat klopt toch?'

'Slimme jongen,' zei Kuroda. Het klonk niet eens zo heel neerbui-gend. Hij had gezien dat Thaniel moeizaam tegen de schaliehelling

opklom, en met een ridderlijkheid die Thaniel verraste stak hij een hand uit om hem over het laatste stuk naar het vlakke zand te helpen. Thaniel voelde dat hij boos werd en moest zichzelf kalmeren. Hij was eigenlijk wel blij met een beetje hulp, hoe deerniswekkend het ook was. Zijn hele borst deed pijn, en niet alleen van de blauwe plekken die de politiemannen hem hadden bezorgd.

‘Ze noemen die machine een... Ach, je zou het niet kennen in het Japans. Een elektrograaf,’ zei Kuroda in perfect Engels met een Amerikaans accent. ‘Heb je daarvan gehoord?’

‘Nee, meneer.’

‘Nee. Normaal gebruiken we ze om het weer te voorspellen, maar het is goed, hè, hoe je andere toepassingen voor dingen kunt vinden.’

Thaniel knikte in het donker. Achter hen piepten kiezels terwijl Kuroda’s mannen volgden. Het was een verschrikkelijk geluid. Hij kon niet bepalen of dat een objectieve gedachte was of dat het kwam doordat ze nu een fractie te dichtbij bleven. Hij kon ze ruiken; een van hen rookte.

‘Weet je,’ ging Kuroda door, ‘toen ik aantrad denk ik niet dat ik me realiseerde wat een ongelooflijke puinzooi het zou worden. Ik kan niet eens meer pissen zonder dat deze twee met me meegaan. Je had de beveiliging moeten zien schuimbekken toen ik zei dat ik op bezoek ging bij Mori. Helderziende? zeiden ze. Ja, zei ik. We zullen hierover moeten nadenken, zeiden ze. Vandaar de installatie van machines en bellen en wat al niet meer. Excuses voor Tanaka, trouwens, hij is een beetje direct. Maar je begrijpt wel waarom hij een oogje op alles wil houden. Mori heeft jarenlang in Londen gewoond en heeft daar wie weet wat uitgespookt. En in Rusland.’

‘Hij is niet overgelopen. Hij maakte alleen maar horloges.’

‘Jij zou het weten, zeker, als het anders was?’ zei Kuroda. ‘Goede spionnen vertellen hun familie niets, weet je, laat staan hun geisha.’

‘Wat?’ vroeg Thaniel nogal mat.

‘Kom op, knul, je bent muzikant. Begrijp me niet verkeerd, je speelt heel mooi en je ziet er niet slecht uit, maar dit is allemaal wat te hoog gegrepen voor je.’

‘Waar hebt u het verdomme –’

‘Christenen; geef me kracht,’ zei Kuroda terwijl de loop van een pistool in Thaniels rug werd gedrukt en een zachte stem achter hem zei dat hij moest kalmeren. De veiligheidspal klikte wit. Hij deed langzaam zijn handen omhoog.

‘Niet boos worden, knul, je bent nu in een normaal land, niemand gaat je lynchen. Laat je handen maar zakken. Laat hem los, laat hem los.’

Het pistool verdween. Thaniel liet zijn armen zakken. ‘Ik weet niet wat u verdomme denkt dat er aan de hand is, meneer Kuroda, maar –’

‘Ze gooien je echt met je snufferd in het zand; dat is leuk om naar te kijken,’ zei Kuroda mild.

Thaniel klemde zijn kiezen op elkaar en blies zijn adem uit in een poging zijn hartslag terug te brengen naar een normale snelheid.

‘Ze hadden eigenlijk wel het een en ander te zeggen over een buitenlandse diplomaat die bij overheidseigendom inbrak.’ Kuroda knikte naar de vuurtoren, die nu een mager, scheef silhouet tegen het maanlicht vormde. ‘Ik zal het deze keer laten gaan, maar doe me een lol, knul. Laat het voortaan uit je hoofd. Hou het bij je muziek. Ik weet dat het allemaal interessant is, maar deze gasten worden lichtgeraakt als ze denken dat je een obstakel bent voor de ministeriële beveiliging, en dan willen ze waarschijnlijk een obstakel voor jou worden.’ Hij keek spijtig. ‘Mori zal wel kwaad op me worden als zijn geisha aan een blok beton in zee eindigt, maar hij kan altijd een andere geisha krijgen. Begrepen?’

Er viel niets anders te doen dan knikken en proberen de schaamte en machteloosheid te onderdrukken terwijl de zinloze woede onder zijn ribben omhoogkolkte. Een duister deel van hem dat hij nooit had gekend wilde een van de lijfwachten buiten westen slaan, omdat doodgeschoten worden beter zou zijn dan hier stilletjes te blijven staan.

Kuroda glimlachte. ‘Brave jongen. Maar goed, vertel eens over de muziek die je schrijft. Mevrouw Pepperharrow zegt altijd dat ik niet genoeg cultuur snuif.’

Thaniel vroeg zich af of echte geisha’s zichzelf wit schilderden zodat lastiger te zien was hoe kwaad ze aldoor waren.

Terug in het huis moest Thaniel een poosje op de veranda blijven zitten om te kalmeren. Stilzittend kreeg hij het ijskoud, en hij moest al snel verkassen naar de warme leistenen rondom de dichtstbijzijnde vijver. De damp lenigde in elk geval het krasserige gevoel in zijn longen. Hij was niet alleen. Katsu liet origamibootjes op de vijver varen, glanzend in het licht van de heldere halvemaaan. De maan stond hier op zijn kant, waardoor hij glimlachte. Als de bootjes een stukje van de kant waren gedreven dook Katsu in het water, sloeg zijn tentakels eromheen als een minikraken en maakte de mechanische-octopusversie van zeemonstergeluiden.

Na een poosje kreeg Thaniel het onbehaaglijke gevoel dat hij niet alleen was. Hij keek twee keer om zich heen met het idee dat er iemand was langsgelopen, maar de omgeving was verlaten. De enige beweging kwam van de kringelende stoom.

De vuurtoren ging aan, en weer klonken er belletjes in het huis. Mori's deur stond open. Thaniel keek net op tijd zijn kant op om hem met een ruk overeind te zien schieten.

'Ze zijn willekeurig, hè?' vroeg Thaniel zachtjes, want Zes lag in de hoek te slapen. Hij zweeg even omdat zijn stem rokerig was geworden. Zijn longen deden nog steeds pijn, ondanks de stoom. 'Dit is gevaarlijk. Als iemand met een bel kan rinkelen en je kan verrassen, kunnen ze ook een pistool afvuren en je... verrassen.' Hij kneep zijn ogen even dicht toen hij doorzag wat hier aan de hand was. Ministeriële beveiliging; wat een gelul. Hij kon niet geloven dat hij er niet eerder over had nagedacht. Kuroda was hierheen gekomen met een persoonlijke garde van... minstens twintig man. Veel meer dan zelfs koningin Victoria had. Allemaal met pistolen. Ze waren geen lijfwachten. Kuroda was niet zomaar op bezoek bij een vriend. Kuroda had de Russische vloot vlak achter zijn veranda drijven, en nu had hij een helderziende.

‘Mori,’ fluisterde hij, ‘kun je dit huis wel uit?’

Mori stond snel op en liet zich op zijn knieën naast Thaniel op de warme leistenen zakken. ‘Loop ze niet voor de voeten,’ zei hij zacht. ‘Ik doe dit niet per ongeluk. Het is allemaal prima. Geen spaak in het wiel steken, goed?’

‘Waarom vertel je me niet gewoon wat er aan de hand is?’ vroeg Thaniel boos. Zijn stem brak en hij keek gefrustreerd weg, want hij klonk als een kind.

‘Het is saai,’ zei Mori glimlachend. Hij schudde zijn hoofd. Hij begon er almaar vermoeider uit te zien na wat een reeks van onderbroken nachten moest zijn. Het was de minst overtuigende glimlach die Thaniel ooit had gezien. Toen hij dat wilde zeggen, legde Mori zijn hand over zijn knokkels, kneep er hard in en gebaarde met zijn ogen naar de hoek van de veranda, alsof daar iemand stond. Dat was niet zo. Thaniel staarde hulpeloos naar hem en probeerde te doorgronden wat er in godsnaam aan de hand was. Mori keek doordringend naar hem, en elke vezel van hem zond de waarschuwing uit dat hij zijn mond moest houden.

Thaniel had plotseling het gevoel dat ze niet zachtjes en alleen praatte op de schemerige veranda, maar in de schijnwerpers op een podium, omringd door mensen die onzichtbaar waren buiten het helle licht, maar toch zeer beslist aanwezig.

‘Ik wil alleen maar dat iemand een beetje eerder een elektronenmicroscop uitvindt, dat is alles,’ zei Mori. ‘En op een heel obscure en rare manier zal dit helpen.’

‘Een microscoop.’

‘Ja. Een geweldig ding, wel een paar slapeloze nachten waard.’

‘Waar is hij voor?’ vroeg Thaniel, die zijn boosheid verloor.

Mori haalde zijn schouders een beetje op. Het kaarslicht wierp harde schaduwen tussen de pezen in zijn hals. ‘Een heleboel toepassingen. Handig voor van alles. Je weet hoe ik ben, ik ga me vervelen als ik moet wachten tot dingen worden uitgevonden.’ Hij boog zijn hals een beetje en zijn ogen boorden in die van Thaniel. *Zeg gewoon ja, zeg gewoon ja, laat het los.*

Dat kon Thaniel niet. ‘Kei, ik denk echt dat mevrouw Pepperharrow van plan is om binnenkort een rijke weduwe te zijn, en ik weet dat je het waarschijnlijk allemaal al hebt uitgedokterd, maar als ze klooiën met willekeurige datageneratie, dan kun je niet weten wat –’

‘Dat is niet zo,’ onderbrak Mori hem. ‘Ze doet wat ze moet doen.’ Het was een verschrikkelijke, basaltharde overtuiging. Als Thaniel had geopperd dat zijn eigen armen tegen hem samenspannen, zou hij net zo hebben gereageerd.

Maar Mori klonk echt niet goed. Al sinds ze hier waren niet meer. En dat schijnwerpergevoel was ook nooit weggegaan. Ook al was er geen licht, en niemand in de buurt, Thaniel hoorde bijna het geroezemoes van publiek.

Hij boog zich naar Mori toe en tilde zijn hand naar zijn haar in een poging hen een beetje af te scherm. ‘Kijkt er iemand toe?’ fluisterde hij.

Hij kwam er nooit achter of Mori hem had gehoord of niet. De belletjes hadden hem laten schrikken en hij had getergd gekeken toen hij Thaniel in de kamer had gezien, maar nu kwamen zijn handen omhoog in de snelste afweerbeweging die Thaniel ooit in of buiten de ring had gezien. Voordat hij het goed en wel in de gaten had, had Mori hem weggeduwd, hard, met één vlakke hand tegen zijn borstbeen. Het was niet bedoeld om hem pijn te doen, maar hij was sterk als een springveer en Thaniel viel bijna achterover.

Er volgde een lang moment van stilte. Het enige wat Thaniel hoorde waren zijn eigen hartslag en de vreemde hapering in zijn longen. Hij was nooit eerder geschrokken van een klap, niet één keer, of bang geweest, en zeker niet voor iets wat niet eens pijn had gedaan. Maar hij had het nog nooit opgenomen tegen iemand die hem moeiteloos kon doden. Mori had dat bijna gedaan. Dit was geen weloverwogen uitval geweest; het was paniek geweest. Als hij Thaniels keel had geraakt, zou hij zijn nek hebben gebroken.

‘Het spijt me,’ zei Mori zacht. Hij hield zijn handen omhoog, volkomen stil.

Thaniel schudde zijn hoofd één keer. Hij wilde verdwijnen. Hij had niet goed geluisterd, voorheen. Hij had niet de moeite genomen om zich voor te stellen hoe het voor Mori moest zijn om zich te herinneren dat iemand wegwijnde en verzwakte, vervaagde tot niets dan ziekte en dan uiteindelijk, als een genade, de lijkwades en de finaliteit van een begraafplaats; het huis eindelijk zonder dat er iemand hoestte of stervende was, wakker worden zonder je druk te hoeven maken om de verzorging van een menselijk wrak, die zure, chemische geur van antiseptische medicijnen laten verwaaien, een gezin stichten met een

geniale, lachende echtgenote – alleen om met een ruk teruggehaald te worden naar het heden en te ontdekken dat het allemaal nog voor je lag en dat die persoon, dat ding, zo dicht bij je was.

‘Nee, ik ga wel. Ik ga wel. Het spijt me.’

Mori bleef nog even stil. ‘Ben je in orde?’

‘Prima. Jezus, het is niet jouw schuld. Morgenochtend vertrek ik. En dan...’ Hij moest diep graven naar iets wat bijna natuurlijk maar niet verplichtend klonk. ‘Dan zie ik je wel weer een keer.’

‘Thaniel... Ik heb me nog nooit zo diep geschaamd.’

‘Jaja, rustig maar. Het is niet het einde van de wereld, hè?’ Het kwam bruusker naar buiten dan zijn bedoeling was, maar dat was stukken beter dan huilen.

Mori sloeg zijn ogen neer. ‘Goed. Nou, welterusten.’

‘Mm.’ Thaniel wachtte nog een paar minuten toen Mori weg was, drukte zijn nagels in zijn handpalmen, en toen hilde hij tot hij weer kon nadenken.

Terwijl hij de volgende morgen zijn spullen pakte, was hij verbaasd toen Zes aankondigde dat ze meeding naar het gezantschap. Toen hij vroeg of ze dat zeker wist knikte ze en zei ze dat de generator hier erg onbetrouwbaar was.

‘We zullen Mori niet veel zien,’ zei hij. Het was een schok om het hardop te horen en hij moest graaien naar een leugen. ‘Het is te ver om heen en weer te reizen, en de trein is te duur.’

‘Mori is optioneel,’ zei ze.

Hij trok haar naar zich toe. Ze vond dat niet fijn en schoot de deur uit, maar een paar minuten later kwam ze weer binnen. Ze droeg een enorme, donzige uil mee die het niet erg leek te vinden om meegedragen te worden.

‘Zes,’ zei Thaniel, ergens tussen lachen en doodsangst in. ‘Ze bijten, zet hem neer.’

‘Hij bijt niet. Hij heet Uilbert. Hij gaat ook mee.’ Ze stak het beest met een opgelaten blik naar hem uit, en hij beseftte dat ze probeerde goed te maken dat ze niet zo kameraadschappelijk was geweest als ze dacht te moeten zijn. Uilbert kraste; een diep, glad paars.

Thaniel slikte moeizaam. ‘Goed, lieverd. Laten we dan maar een kooi gaan zoeken.’

Uilbert was zo tam dat Thaniel vermoedde dat hij in de uilenwereld

waarschijnlijk een beetje als een heilig boontje werd beschouwd. Thaniel pakte hem behoedzaam en stak zijn arm uit om te kijken of hij wilde wegvliegen, maar de uil schuifelde alleen maar dichterbij en duwde zijn kop onder Thaniels kin.

‘Uilbert houdt van je,’ zei Zes ingetogen, niet naar hem kijkend.

Hij knielde neer om haar blik te vangen. ‘Je weet toch wel dat het prima is als je dingen een beetje anders doet? Je hoeft mensen niet aan te raken als je dat niet wilt. Jouw manier is niet verkeerd.’

Ze knikte één keer, nog steeds naar de vloer. ‘Nee, maar de jouwe wel, jij bent extreem vreemd en vermoeiend. Je kost me echt veel energie.’

DEEL 3

ABASHIRI, HOKKAIDO, 10 JANUARI 1889

Takiko schoof de deur een stukje open en stapte met een ruk achteruit toen er een heleboel sneeuw naar binnen waaide. Haar oom – niet echt haar oom, maar eerder een achterneef of zo, ze hadden nooit helemaal uitgevogeld hoe het zat – leunde achterover aan de tafel in de kamer ernaast toen ze de spade pakte. Toen ze achteromkeek, maakte hij met één kleine vuist een schuldbewust probeer-het-maar-gebaar. Ze trok een gezicht naar hem om hem aan het lachen te maken. Ze had geprobeerd uit te leggen dat je je op je vierentachtigste niet schuldig hoeft te voelen als je wat minder hielp, maar hij was niet overtuigd.

De opeengepakte sneeuw bevatte een perfecte afdruk van de deur. Takiko zette de rand van de spade erin. Zoals ze had gehoopt stortte het merendeel ervan in, was het bijna allemaal lucht en poeder, maar ongeveer op middelhoogte knerpte het met een compromisloze compactheid. Ze groef langzaam, omdat ze niet moe wilde worden voordat het werk goed en wel was begonnen. Toen ze het einde van het padje naar de hoofdweg bereikte, die eerder door een groep gevangenen sneeuwvrij was gemaakt, maakte ze een sneeuwpop langs de rand van het pad, waar haar oom hem zou zien, en ze gaf hem takkenarmen en een gezicht van kiezelstenen. Na enig nadenken gaf ze hem ook een hoofdtooi van takken, aangezien nergens stond dat je geen sneeuwpop met een hanenkam mocht maken.

Haar oom haastte zich naar buiten met een kleine bentobox. Er zat een vierkant stuk *shepherd's pie* in om op te warmen. Hij had van een ander familielid gehoord dat Takiko buitenlands was, en gisteren had hij vier uur zitten bladeren in een oud Engels kookboek dat hij in Tokyo had besteld en met alchemische precisie een perfecte *shepherd's pie* gemaakt, omdat hij vond dat ze zich thuis moest voelen en hij zich nuttig wilde maken. Ze kneep in zijn handen en deed haar best om niet te huilen.

Toen ze de week ervoor was aangekomen, was het nog helder genoeg geweest om de berg Shari te zien. Die stond kilometers ver weg, aan de overkant van de moerassen, en de toppen waren scheef en wit tegen een blauwe hemel. Maar deze week had het doorlopend gesneeuwd, en op de vismarkt was het gerucht dat de lente misschien vroeg zou komen nu echt weggestorven. Zelfs binnenshuis had haar oom jutezakjes om de vier peren gebonden die aan zijn perenboom begonnen te groeien. Het ding zag er nog altijd niet best uit.

Takiko had nog nooit zulke kou meegemaakt. Ze had niet eens geweten dat zulke kou bestond in Japan, maar dat was misschien omdat ze Hokkaido nooit echt als Japan had beschouwd. Het eiland had een grote mantavorm en aan de noordkant – Abashiri lag bij de linkervoelspriet van de mantarog – was je dichterbij Vladivostok dan bij Tokyo. Het was, zei iedereen met enige trots, het zuidelijkste puntje op de wereld waar de zee bevroor.

Maar de kou kwam haar goed uit. Als je je binnen opsloot kon je langzaam gek worden, en dus had haar oom niet verbaasd geleden toen ze opperde dat ze in de gevangenis kon gaan werken. Ze woonde ernaast, haar oom kende de cipiers, en ze zochten al weken een schoonmaakster. Toen haar oom dat op zijn eigen verlegen manier aan de directeur voorlegde, had die halleluja geroepen, want het vorige meisje was in een greppel gevallen en doodgevroren, en kon ze morgen beginnen.

Takiko stond op de weg, hield de spade vast en keek naar de heuvel en de hoge toren van de gevangenis. De kou was ongelooflijk, verschreud; toen ze de spade wilde neerleggen, bleef hij aan haar handschoen plakken. Ze pelde zichzelf los.

Ze was nog nooit in een gevangenis geweest. Haar oom zei dat deze goed werd bestuurd, hoewel met minder personeel dan ze eigenlijk nodig hadden. Nu en dan ontsnapte er iemand, maar niet van binnenuit; gevangenen gingen ervandoor als ze buiten waren om nieuwe wegen aan te leggen door het bos, waar ze moeilijker te zien waren. De directeur had dat probleem opgelost door ze allemaal helrode ketelpakken te geven.

De hoofdweg zat vol sporen, perfecte halve cirkels die in kronkelpatronen door de sneeuw sneden. Buiten de gevangenispoorten droegen de gevangenen ketenen en een zware ijzeren bal om hun enkel. Een van de cipiers was afgelopen woensdag komen eten en had zo'n bal

voor haar meegebracht om eens uit te proberen. Ze kon zich bewegen, en het deed geen pijn dankzij de dikke leren riem die het gewicht van de bal verdeelde, maar je kon er onmogelijk mee rennen.

Takiko had nog niet ver gelopen toen ze de gevangenisploeg inhaalde. De gedetineerden vormden een helrode vlek te midden van al het wit, met hun cipiers aan weerskanten te paard.

Een van hen zag haar aankomen. 'Opzij voor de dame!' riep hij.

'Dat hoeft niet, het is gemakkelijker als ik om jullie heen ga,' riep ze terug. Hij knikte opgelucht, en ze klom tegen de harde sneeuwrand omhoog.

'Ogen naar voren,' zei de cipier gespannen.

De gevangenen waren allemaal stil. Het was te koud om aan andere dingen te denken dan niet ter plekke bevroren.

Nu Takiko de ijzeren bal had geprobeerd, zou ze zelfs niet bang voor hen zijn geweest als ze hadden gelachen en gejoeld. Ze zou die mannen hinkelend kunnen voorblijven. Het waren ook geen zware misdadigers. De zware jongens werden om één uur 's nachts naar buiten gemarcheerd. De hele vorige week was ze 's nachts wakker geworden van het spookachtige werklied dat de gevangenen zongen terwijl ze in het pikkedonker naar het bos sjokten.

De gevangenis stond boven op de heuvel. Aan de noordkant keek ze uit over het dorp en de zee, aan de zuid- en westkant was het bos, en ten oosten de moerassen en de tand van de berg Shari. Aan die kant was het dode riet doorgebogen onder het gewicht van de sneeuw en het hele stuk land had een stervende kleur, ongeveer net zoals het vreemde bruine zand op het strand. Met de temperatuurdaling krompen de bomen nog verder ineen, en nu ze er dichtbij stond kon ze hun vreemde gelach horen, een keelgeluid waar je vanuit een of ander prehistorisch instinct bij weg wilde komen.

De sneeuw was in bergen tegen de muren van de gevangenis gewaaid en had zich opgehoopt op de bovenkant van de poorten en de uitkijktorens. Het was een enorm, onregelmatig gevormd gebouw. Door de lange, ijzige winters en de warme zomers hier vermolmde hout snel, en dus waren sommige delen van het gebouw altijd nieuwer terwijl andere verrotten. Het rook er naar vers gezaagd hout en schimmel, mos en de scherpe zoutgeur van de zee.

Bij het zijpoortje naast de grote poort keek Takiko achterom. De

zee was bevroren. Hij bewoog nog, een licht deinen waarbij stukjes ijs in richels en brokken langs elkaar knerpten.

Ze klopte op de deur. 'Hé, meneer Horikawa! Ik ben het.'

De deur ging krakend open. Horikawa, de poortwachter, stapte achteruit met zijn handen om zijn sigaret om ze warm te houden. Hij haalde het ding niet uit zijn mond. 'Kom gauw binnen, meisje, voordat de gevangenen er zijn.'

Ze dook naar binnen en hij sloeg de deur achter haar dicht. De ingang was een korte tunnel onder de uitkijktoren door. Een smal trapje links van haar leidde naar boven. Ze bleef staan. 'Ga ik gewoon naar de hoofd...'

'Ik neem aan van wel,' zei hij, en hij trok zijn wenkbrauwen op om te vragen waarom ze dat niet wist. 'Wat je ook doet, doe het voordat de ploeg binnenkomt.'

Ze stak het hoofdplein over in de verwachting dat iemand zou roepen dat ze de verkeerde kant op liep. Er klonk gekrabbel aan de deur van wat ze had aangezien voor een schuurtje. Ze schrok ervan.

'Mag ik er al uit?' fluisterde een stem, bijna verloren in de wind. Er kwam geen gloed van licht of vuur onder de deur door en er waren geen ramen. Het was alleen maar hout.

'Pardon,' zei ze. 'Ik ben geen cipier.' Ze staarde naar de deur. 'Pardon,' herhaalde ze, en ze stak zo snel mogelijk het plein over en voelde zich de hele weg smerig. Ze had de neiging om zich om te draaien en weer te vertrekken. Maar ze had beloofd dat niet te doen.

Een paar avonden voor kerst, toen ze terugkeerden van een ritje met Kuroda, wiens paard hem had afgeworpen, waardoor hij nu een flink stuk achter hen terug strompelde aan de arm van Tanaka, namen Takiko en Mori het steile heuvelpad langs de zuidkant van de Yorujibegraafplaats. De paarden draafden een stukje verderop naast elkaar, zelfingenomen spelend. Ze was ervan overtuigd dat Mori Kuroda's paard had overgehaald om te bokken, al had ze niet gezien hoe.

De vuurtoren flitste; van hieraf zag ze alleen de gloed boven de heuvelkam. Mori vertraagde en keek naar de begraafplaats. Hij had een onmenselijke manier van bewegen, snel en dan weer langzaam.

Als zilveren cicaden begonnen de belletjes in de bomen en op de begraafplaats te zingen. Ook al wist ze precies wat het was, en dat de snoeren allemaal samenkwamen in de vuurtoren met de machine die wille-

keurige intervallen genereerde, het bleef spookachtig. Bij de poort en het huis bewogen donkere gedaanten: Kuroda's mannen die rouleerden.

Mori drukte een vuist tegen zijn borst, en in het licht van haar lamp zag ze de hartslag in zijn pols veel te snel gaan. Ze had wel eerder mensen gezien die een zenuwaanval kregen, vooral acteurs, maar het leek anders bij iemand die normaal gesproken zo kalm was.

Ze pakte zijn arm, schoof zijn mouw omhoog en tikte hard op zijn pols.

Zijn hand trilde en hij knikte. 'Dank je,' zei hij zachtjes.

Gevangen tussen ergernis en schuldgevoel kwam haar stem naar buiten in een scherpe mengeling van allebei. 'Waarom laat je dit toe? Kuroda houdt je hier opgesloten. Wat win jij erbij?'

Hij schudde zijn hoofd een beetje. 'Ik weet niet meer waarom. Ik kan me momenteel niets van voorbij volgende week heel goed herinneren. Het zijn alleen maar flarden. Er bestaat een grote kans dat ik binnenkort dood ben. Dat maakt dingen mistig, want mijn toekomst is onwaarschijnlijk.' Hij zuchtte. 'Daarom is Thaniel vertrokken. Ik bleef maar denken dat ik een geest zag als ik een kamer binnenliep en hij daar was. Ik was ervan overtuigd dat hij al...' Hij schudde zijn hoofd één keer. 'Ik weet niet wat er met me aan de hand is. Ik ben al eens eerder bijna doodgegaan en dat was niet... dat verwarde me niet. Maar als ik wakker word, weet ik vaak niet waar ik ben. Het voelt alsof ik gedrogeerd ben. Ik... nou, misschien gaan ze me iets geven en reageert mijn nutteloze brein daar bij voorbaat al op.'

Heel geleidelijk kromp de lange zenuw langs haar rug ineen en trok alle botten bij elkaar. Het was tot dat moment nooit bij haar opgekomen dat hij echt risico liep. 'Als Kuroda je zou kunnen vermoorden, waarom loopt hij dan nog rond?'

'Omdat het nodig is dat dit allemaal gebeurt.'

'Waarom?'

'Ik zei al, ik heb geen idee meer. Ik weet alleen dat ik mezelf opzettelijk in deze situatie heb gemanoeuvreed, dus moet het nodig zijn.'

'En je hebt niets voor jezelf opgeschreven?' Ze kon niet al haar ongeloof uit haar stem weren. 'Geen instructies? Helemaal niets? Je loopt door een brand en hebt geen idee waarom?'

'In Rusland heb ik deze laten zetten.' Hij rolde zijn mouw op. Vlak onder zijn elleboog stond een klein, net regeltje tekst: *Laat Kuroda ervoor vechten, maar laat hem winnen.*

‘Wat heb je daar verdomme aan?’ vroeg ze kwaad. Zonder het te willen streek ze met haar vingertop over de tatoeage. Mori haatte tatoeages. Je wekte er de indruk mee, zei hij altijd, dat je lid was van de Yakuza, en dat wilden alleen tieners en mensen die nog bij hun moeder woonden.

Tot haar verschrikking ontspande hij zich toen ze hem aanraakte; alsof het allemaal alleen maar om Kuroda draaide, niet ook om haar. Er verwrong iets diep in haar maag. Het was gemakkelijk om Mori te beschouwen als een natuurkracht, iets verschrikkelijks. Het was gemakkelijk te vergeten dat hij ook gewoon een mens was, met lichte botten en de schichtigheid van een hert, zelfs bij mensen die hij goed kende.

‘Nou, het is wel nuttig,’ zei hij. ‘Het is beter voor me om geen details te weten.’

Dat begreep ze niet.

Hij glimlachte. ‘Ik ben de gemakkelijkst te verhoren persoon die er bestaat. Je hoeft me niet eens pijn te doen, het alleen maar van plan te zijn. Ik lig al als een idioot te kronkelen op de vloer van de fantoompijn terwijl je mijn vinger nog niet eens hebt gebroken.’ Hij zei er niet bij: Zoals je weet. Ze kromp toch ineen van schuldgevoel, en een rottig soort woede omdat hij erover was begonnen. Ze drukte het weg. Ze had die woede nu te veel bij Kuroda gezien om zichzelf wijs te maken dat er ook maar iets rechtschapen aan was.

‘Luister, Pepper... we hebben het er eens over gehad dat ik je op een dag misschien zou vragen iets voor me te doen.’

Ze fronste. ‘Toen ik vroeg wat je als huwelijkscadeau wilde.’

‘Ja. Dat is nu.’ Zijn ogen waren serieus en rustig, en zoals altijd wanneer hij stilviel, zag hij eruit als iets wat ouder was dan mensen. ‘Ik weet dat je niet meer zeker van me bent. Ik weet dat wat ik bij gravin Kuroda heb gedaan vreselijk was. Ik vraag niet om een belofte, alleen... dat je erover nadent.’

‘Waarom zou ik het zelfs maar overwegen? Ik voelde me niet meer verplicht aan je zodra zij de vloer raakte.’

‘Ik geef je alles wat je wilt.’

‘Wat? Ik wil geen geld -’

‘Ik zei ook geen geld, ik zei alles.’ Hij schudde zijn hoofd. ‘Wat dan ook. Als je me voor altijd wilt opsluiten, werk ik eraan mee. Of als je Kuroda dood wilt hebben, of strijden voor vrouwenrechten, of uni-

versiteiten openen met de naam van gravin Kuroda, een gezin; wat dan ook.' Hij raakte haar niet aan, maar zijn vingertoppen hingen een paar centimeter boven haar arm. 'Geen trucs.'

Ze staaarde een hele poos naar hem. Ze zou nee moeten zeggen, ze voelde het, maar ze bevond zich precies op de grens waar voorzichtigheid omsloeg in lafheid. 'Kuroda legt verantwoording af voor wat hij heeft gedaan bij justitie, en jij manipuleert nooit meer iets belangrijkers dan een tam konijn.'

'Afgesproken,' zei hij zachtjes. Hij zag er breekbaar uit, op dezelfde wanhopige, verschrikkelijke, beheerste manier als op de avond dat de gravin stierf.

Ze slikte. Hij had de gravin vermoord, hij was naar alle maatstaven een moordenaar, en God mocht weten hoe vaak hij dat had gedaan terwijl zij er niet bij was, maar ze had het vreselijke gevoel dat ze zojuist een prachtig wild dier, een dier dat haar altijd had vertrouwd, in een kooi had opgesloten. Toen ze sprak, klonk haar stem te hard. 'Wat wil je dan dat ik doe?'

'Er is een gevangenenkamp in het noorden, op Hokkaido.' Hij zweeg alsof het hem moeite kostte om de woorden uit te spreken. 'Abashiri. Er woont daar een oom van je; ik heb hem daar jaren geleden heen gestuurd. Zorg dat je die gevangenis binnenkomt. Ik weet niet meer waarom je daar moet zijn, maar wel dat je er iets moet zoeken...' Hij staaarde strak voor zich uit. 'Iets vreemds,' ging hij uiteindelijk door. 'Iets wat er niet thuishoort. Ik besef dat dat contraproductief vaag klinkt.'

Ze aarzelde. Ze had over de gevangenis in het noorden gehoord. Iedereen had ervan gehoord, maar alleen in algemene termen, omdat er nooit iemand terugkwam en ze er geen journalisten binnenlieten. 'Mori, je bent zes maanden in Rusland geweest. En nu ligt de Russische vloot hier. Wat als jij dat hebt gedaan? Stel nou dat je bent vergeten dat je dacht dat Japan uiteindelijk beter af zou zijn als onderdeel van het Russische Rijk, en jij op een oorlog hebt aangestuurd.'

Hij knikte een beetje. 'Ja. Ik heb ze gestuurd, ja. Ik heb een vriend bij de Ochrana verteld dat hij ze moest sturen voordat Kuroda's nieuwe pantserschepen arriveerden. Ik weet alleen niet meer waarom.' Hij zweeg even. 'Ik heb hem iets verteld over oorlogen en Amerikanen, maar ik denk dat ik loog.'

Die eerlijkheid bracht haar van haar stuk. Ze had uitvluchten of ont-

kenning verwacht, geen eerlijke bekentenis. ‘Als ze op Nagasaki schieten,’ zei ze langzaam, ‘dan vermoorden ze tienduizenden mensen.’

‘Weet ik. Ik weet niet waarom ik dat risico wilde nemen. Kun jij bedenken waarom ik dat zou doen? Ik heb het je niet... verteld, op de een of andere manier?’

‘Nee.’

Hij knikte weer. Hij hield zichzelf nu heel rustig en stil, maar de randjes van de paniek van voorheen waren er nog. Hij keek langs haar heen.

‘Hokkaido,’ zei ze na een hele poos. Er was op Hokkaido niets behalve eindeloze bossen, beren, en die werkkampen. Het was precies het soort plek waar je een bemoeizuchtig iemand heen kon sturen om haar uit de buurt te houden. ‘Ik zal erover nadenken.’

Hij omhelsde haar, hard, niet alsof hij bang was dat hij haar pijn kon doen. Het was een botsing van bot tegen bot. Toen hij haar voorhoofd kuste, was een beschaamd deel van haar blij dat hij ongelukkig was.

Een ander deel, een deel dat haar toefluisterde in de papieren stem van de hertog, vroeg zich af of dat stel honderd jaar geleden in het bos ook had gedacht dat ze een slimme overeenkomst sloten met de Winterkoning.

Ze was te onrustig om naar bed te gaan. In plaats daarvan ging ze bij een van de hete vijvers met uitzicht over de baai zitten, met haar voeten in het water, en probeerde ze rustig te worden. Als Mori wist dat ze Kuroda hielp en daar boos om was, hoefde hij haar niet voor een verloren zaak naar Hokkaido te sturen. Hij kon gewoon regelen dat ze hier voor iets vaags werd opgepakt, of dat ze een been brak bij een val van de trap.

En hij zou niet zo’n belofte hebben gedaan als hij niet van plan was zich eraan te houden. Vast niet.

Ze vroeg zich af hoe het eruitzag als een vloot pantserschepen een stadje beschoot. De nasleep van zoiets had ze wel gezien. Toen ze klein was gingen ze op vakantie naar Kagoshima, dat de Amerikanen niet lang daarvoor aan flarden hadden geschoten. Haar vader had haar in een van de kraters in de kasteelmuren gezet om een foto te maken.

Ze vroeg het aan Kuroda toen hij naar buiten kwam.

‘Het is eigenlijk heel mooi,’ zei hij. Toen hij ging zitten hield hij aarzelend afstand. Sinds die avond met de gravin was hij opgelaten in haar bijzijn. Ze wist niet of hij bang was voor de manier waarop hij met vrouwen omging, of voor wat ze op het toneel zou brengen. ‘Zoals Gods eigen vuurwerkvoorstelling. Ik zal er een keer met je heen varen, dan kun je het zien. Maak je je zorgen om de Russen?’

‘Nee, geen zorgen, ik dacht er gewoon over na.’ Ze zuchtte. ‘De Abashiri-gevangenis. Mori wil dat ik daarheen ga. Zegt dat je iets?’

Kuroda fronste. ‘Abashiri, nee. Nou, het is een werkkamp. Een van de acht of negen in die contreien. Heeft hij er verder nog iets over gezegd?’

‘Ik ben bang dat hij me erheen stuurt omdat hij weet dat ik met jou praat.’ Ze was er bijna zeker van dat Kuroda loog. Zijn ogen hadden gefonkeld toen ze over Abashiri begon. Het was zo’n goedaardig klinkend woord; het betekende Netketen, dus moest het ooit zijn begonnen als een vissersdorp, maar nu al had het meer gewicht dan het zou moeten hebben. ‘Om me uit de buurt te houden. Als je weet wat daar is en iets kunt bedenken waarom hij zou willen dat ik erheen ga, zal ik gaan. Als hij gewoon van me af wil komen... De winters zijn daar streng. Het kan een doodvonnis zijn.’

Kuroda glimlachte. ‘Hoe kan ik weten dat je niet met hem samenpant, dat je niet een van je Kali-manoeuvres gaat doen om me echt te naaien? Je praat alleen maar met mij omdat ik de minste van twee kwaden ben, maar hij is een charmante rotzak. Misschien heeft hij je wel omgepraat.’

Ze schudde haar hoofd. ‘Je bent ook de minste van twee kwaden. Je bent een valse idioot met een drankprobleem, maar hij... niet. Hij is volkomen gezond van geest en heel intelligent. En hij heeft je zien drinken, en drinken, en toen heeft hij toegekeken terwijl je je vrouw vermoordde. Jij was degene die haar sloeg, maar jij was alleen maar de kogel, niet de man met het pistool. En nu kijkt hij naar de Russische vloot die almaar dichterbij komt. Als de keus gaat tussen trouw zijn aan mijn charmante echtgenoot of mijn land dienen, zal ik dienen.’

‘Nou, je bent nu een samoerai,’ zei hij nors. ‘Natuurlijk wil je dienen. Basisridderlijkheid.’

Ze zuchtte. Het was waarschijnlijk een best aardige, zij het bekakte vertaling van wat zij had gezegd, maar ze kreeg er jeuk van. ‘Ridderlijkheid... Kuroda, je kent dat toch wel, dat moeders een hap groente

op een lepel laten vliegen zodat hun kind denkt dat het een betoverde vlinder is of zoiets? Ridderlijkheid is gewoon wat je moeder fatsoen noemde, zodat je je een brave jongen zou voelen als je aardig tegen mensen deed. Zeg het niet tegen volwassenen.'

Hij snoof. 'Zoals ik al zei. Samoerai.'

Ze zwegen allebei een poosje.

'In Abashiri,' zei Kuroda uiteindelijk. 'Als je ziet dat hij iets in gang heeft gezet... iets schimmigs, steek er dan een stokje voor.'

Ze knikte. God mocht weten wat er echt gaande was op Hokkaido. Het enige wat ze kon doen was naar het noorden gaan om het zelf te zien, en op de een of andere manier zowel Mori als Kuroda aanlijnen voordat een van hen iets al te akeligs kon doen.

Hoewel ze stevige laarzen, twee paar sokken en een dikke broek onder haar ruwe werkjurk droeg, waren Takiko's voeten verdoofd tegen de tijd dat ze de hoofdingang van de gevangenis bereikte. Een van de deuren stond open. Binnen was een ruime toegangshal met in het midden, afgesloten om de warmte binnen te houden, een kantoortje. Het was van hout, met een klein papieren luik.

'Hallo?' zei ze met een gevoel alsof ze bij een poppenhuis binnenkeek.

De wachter die ineengedoken aan de *kotatsu* zat keek op van zijn krant. Ondanks de warmte binnen had hij een sjaal over zijn oren getrokken. Ze was niet verbaasd. Hij zag er op een specifieke, chronische manier ziek uit: te pezig, te rode ogen.

'Wie ben jij?' vroeg hij verontwaardigd. Hij klonk verkouden.

'Ik ben meneer Tsuru's nichtje, de nieuwe schoonmaakster.'

'O!' De wachter keek geschrokken, en toen lachte hij. 'Ik verwachtte een oudere dame.' Hij stond op en het papieren luikje bleek een deurtje te zijn. Het schoof opzij, en de onderkant opende naar buiten als een poort. Hij leek blij toen hij ontdekte dat hij een kop groter was dan zij. De geur van rook was met hem mee naar buiten gedreven. Ze smachtte. 'Juist, kom maar mee, juffrouw Tsuru. U kunt meteen beginnen.'

TOKYO, 10 FEBRUARI 1889

Het was een koude, schemerige ochtend onder samenpakkende stormwolken, en de drijvende markt op het Keizerlijke Kanaal verspreidde met zijn rode lampen zo'n warme gloed dat zelfs mensen die eigenlijk haast hadden om naar hun werk te komen van de bruggen af stapten. De pieren waren in elkaar geknutseld van appelkragen en delen van oude karren, en de warmte bleef onder de gekleurde af-daken van de boten hangen.

Thaniel liet Zes voor zich uit lopen over de eerste boot. De eigenaar verkocht kipspiezen van een grote open vleesrooster die hij had behangen met papieren lampen; de bovenkanten ervan waren bespat met vet. Alle boten op de markt hadden rode lampen, maar allemaal van verschillende afmetingen en in verschillende roodtinten, met zwarte karakters op de zijkant om aan te geven wat ze verkochten. Zes schoot over de steiger en verdween uit het zicht. Thaniel had besloten niet meer bang te zijn dat iemand haar zou ontvoeren of dat ze in de rivier zou vallen. Ze gingen elke ochtend naar de drijvende markt, en er was nog nooit iets gebeurd. Ze had weleens mensen gebeten, maar waarschijnlijk omdat hij haar aanmoedigde door haar elke keer met een suikermuis te belonen.

De volgende boot verkocht verse kreeft en die daarna thee en sterkere dingen. Vijf mannen zaten op krukken van verschillende hoogte aan de provisorische bar. Niets had hier rechte lijnen, en ergens klonk muziek, maar het was nog te vroeg om druk te zijn. De sneeuw die neerwarrelde verdween in de hitte van de grote vleesroosters en branders.

Thaniel liep met zijn handen in zijn zakken over de planken, door wolken van heerlijke warmte afgewisseld met vlagen rivierkou. Er zat ijs om de boegen van de boten, en een laagje vormde zich net over de grotere spleten. Het was geen ochtend om in het water te vallen.

Hij vond de kastanjeboot een stuk verder stroomafwaarts dan nor-

maal. Zes was daar niet, maar de kastanjeman had juist een zak nieuwe noten op zijn grill gelegd, die een gekaramelliseerde, amberkleurige bende was door de honing die hij overal overheen goot. De hete geur van verbrande suiker hing tussen de boten.

‘Heb je mijn...’

De man wees naar de boot ernaast. Thaniel boog zich om de hoek. Het was een lampenwinkel, allerlei soorten, maar voornamelijk papieren lampen met tekeningetjes en een paar met fittingen voor een gasaansluiting. Hoog op een plank, als bommen ingepakt in katoen en papier en vastgesnoerd met een touwtje, lagen de peertjes. De lampenverkoopster zat achterin met een krant. Er stond een krijtbord op de toonbank met reclame: vijftig procent korting op iets wat ‘zeer geparfumeerd water’ heette, met een uitroepeteken, waar Thaniel een poosje over peinsde voordat hij zich afvroeg of ze kerosine bedoelden.

‘Morgen,’ zei hij.

‘Morgen.’ De lampendame was minstens tachtig, en zo dik ingepakt dat ze rond was. ‘Wilt u wat kerosine? Halve prijs. Ik kan het aan de straatstenen niet meer kwijt als dit zo doorgaat.’

‘Als wat... Nee, dank u. Hebt u een klein meisje gezien?’

‘Ik ben hier,’ zei Zes plichtsgetrouw. Ze bekeek een paar piepkleine kaarsjes. Er was een katholieke missie in de buurt en het waren souvenirversies van vergulde altaarkaarsen.

‘Het is echt spotgoedkoop voor kerosine,’ probeerde de lampendame.

‘Dat weet ik, maar het hoeft niet, dank u.’ Thaniel keek naar Zes, die nooit ergens om vroeg. ‘Hebt u ook lamppeertjes?’

‘Lamppeertjes! Nee, nee, nee, akelige domme dingen, u hebt geen lamppeertjes nodig,’ zei de lampendame snel.

‘Zij verzamelt ze,’ legde hij uit.

‘Ik heb geen peertjes.’

‘Op die doos op de plank achter u staat “peertjes”,’ zei hij even later.

‘Niet waar. Kerosine is veel nuttiger.’

‘Kastanjes,’ riep de kastanjeman.

‘Tot ziens,’ zei de lampendame, en ze knikte goedkeurend toen Zes boog.

Thaniel liep onverlicht weg, maar zo gingen de meeste gesprekken tegenwoordig. Er bestond een Engelse en een Japanse manier van denken, en hoewel hij de taal vloeiend genoeg sprak om over de kloof heen te stappen, viel hij er ook nog behoorlijk vaak in.

Hij gaf Zes een zakje kastanjes en hielp haar bij het herschikken van haar sjaal toen ze het onder haar jas had gestopt voor de warmte, en toen volgde hij haar terug over de markt naar het scherpe daglicht erbuiten. De hemel was staalgrijs en korrelig van de sneeuw. De klok boven het Nederlandse gezantschap sloeg acht uur. Zes wachtte op hem bij de zijpoort naar het Britse gezantschap.

Toen hij omkeek naar het pad dat ze hadden afgelegd hingen de bruggen over het kanaal – dat eigenlijk de gracht om het paleis was – vol donkerpaarse banieren. Morgen zouden er parades worden gehouden; de keizer kondigde de nieuwe grondwet aan. Het zou groots gevierd worden. Iedereen kreeg een dag vrij van zijn werk. Thaniel wenste dat de mensen in Engeland zo veel om politiek gaven.

‘Mag ik over de sneeuw heen?’ vroeg Zes, kijkend naar het smetloze witte laken van het gazon.

‘Doe maar, anders doet iemand anders het.’

Ze rende niet, ze maakte geen vormen; ze liep gewoon in een rechte lijn en keek naar de sporen die ze achterliet.

Thaniel nam het pad, omdat het korter was en zijn longen nu al pijn deden. In de plantenstroken, nu kaal, stonden nog wat dorre ranken. De tuinman had kaartjes aan parasolstelen gehangen; de perfect bevroren kaartjes en touwtjes markeerden de perken waar in de lente bloemen zouden bloeien.

‘Morgen, meneer Fukuoka,’ riep Zes naar de tenten die op het gazon stonden. Ertussen, in het midden doorhangend omdat een vouw van het canvas verzawaard was door sneeuw, hing een protestspandoek met in kanji de tekst: RESPECTEER DE KEIZER, VERDRIJF DE BARBAAR.

‘Morgen, liefje,’ zei Fukuoka vermoeid. Hij schepte sneeuw in een ketel en zag er afgeleefd uit. Hij en zijn gestoorde vriend Yuna kampeerden hier al sinds de junior diplomaten hen vorige maand bij de voordeur hadden weggejaagd, en inmiddels waren er een paar vrienden van hen bij gekomen. Strikt genomen was het een deel van Thaniels taak om ervoor te zorgen dat het terrein van het gezantschap niet bevolkt werd door nationalistische betogers, maar het voelde bullebakkerig om de militie te roepen voor een vijftal sombere mannen met een spandoek.

‘Hoe gaat het?’ vroeg Thaniel.

‘Er komen nog wat meer jongens voor de afkondiging van morgen. We hopen ook een paar journalisten hierheen te krijgen.’

‘Die komen wel. Maar pas op dat je het niet te koud krijgt; kom binnen voor de *tea* als je wilt. Ze hebben deze week een beetje overenthousiast gebakken, dus er is meer dan genoeg over. Als je het niet erg vindt dat alles keizerlijk paars is.’

‘Ik heb al wat,’ zei Fukuoka met een schuldbewust gedempte stem. ‘Maar zeg dat niet tegen hem.’

‘Barbaren, ga naar huis!’ riep de tent.

Thaniel boog lichtjes naar Fukuoka, die terug boog. Hij liep het glooiende pad over, dankbaar dat hij niet in een tent woonde. Terwijl hij de treden naar het gezantschap beklom, trok er ineens een heftige statische schok door zijn mouw. Hij vloekte, maar toen hij om zich heen keek zag hij niets waardoor het kon zijn gekomen. De treden waren van steen. Bliksem flitste heen en weer tussen de paleisgebouwen, maar er was geen donder te horen. Hij wreef over zijn arm en vroeg zich af of het gewoon de lucht zelf was. Die smaakte naar ijzer. Onweer; hij hoopte dat het snel zou losbarsten.

‘Ik overweeg een iglo te bouwen,’ zei Zes snel, voordat hij kon zeggen dat ze mee naar binnen moest gaan.

Hij wilde nee zeggen, en dat ze moest wegblijven van Fukuoka’s vrienden, maar het waren juist dat soort instincten – mensen die besloten dat inheemsen niet te vertrouwen waren met kinderen – waar de boosheid ooit uit was voortgekomen.

‘Kom hier.’ Hij knielde neer toen ze dat deed. ‘Laat eens een linkse hoek zien; een rechtse hoek; uppercut, nog een uppercut... Goed zo. Nog een keer, en nu je voeten op de juiste manier bewegen. Sneller. Brave meid. Goed, ga maar.’

In de ruime hal moest de butler ook een paar schokken hebben gekregen, want hij bond theedoeken om de klinken van alle deuren. Op weg naar binnen kreeg Thaniel nog een schok van de leeuwenklopper op de voordeur, sterker deze keer, en hij hoorde zichzelf een wrokkig geluid maken. De butler knikte meelevend.

‘Dit weer... Hebben jullie hier vaak onweersbuien?’ vroeg Thaniel. Te laat hoorde hij dat hij het liet klinken als een persoonlijke fout van de butler.

‘Nee, meneer, het is allemaal heel apart.’

Het was nog vroeg en beneden was het stil, al kraakte het plafond doordat mensen boven heen en weer liepen. Hij begon langzaam zijn jas uit

te trekken omdat zijn schouders pijn deden, maar toen bedacht hij zich. Zelfs binnen was het ontzettend koud. Hij zag de wolkjes van zijn adem.

Vaulker denderde zijn kantoor uit, zwaaiend met een vel papier. 'Dit is jouw afdeling!'

'Morgen,' zei Thaniel.

'Het is dat verrekte keukenpersoneel. Ze hebben net dit verrekte briefje voor me achtergelaten. Kennelijk gaan ze weg. Chantage voor weer zo'n verrekte salarisverhoging, als de graaijerige kleine Arabieren die ze zijn.'

Thaniel pakte het briefje aan. 'Dit komt niet van hen allemaal, alleen van mevrouw Nakano's meisjes. Ze zeggen dat hun moeder haar vriendin mevrouw Enno en haar dochters erbij haalt, die...' Hij draaide het papier om, dat naar mevrouw Nakano's sinusverwoestende sigarettenrook stonk. 'Onnozel zijn.'

'Zeg maar dat als ik nog één piep over geesten hoor, ik ze allemaal ontsla. Het is geen Nieuwjaar meer. Ik kan nu vast wel minder neurotische mensen vinden.'

'Vaulker...' Thaniel pakte een theedoek uit de mand van de butler en propte hem in de brievenbus, die net had gevonkt. Hij hield zijn hoofd schuin om er eens goed naar te kijken, er haast van overtuigd dat iemand er een sterretje in had gegooid, maar nee. Hij moest zijn zus schrijven over het weer. Ze zou het geweldig vinden: een plek met slechter weer dan Edinburgh. 'Er is een nationalistische betoging op het gazon. Als we zonder reden al ons personeel ontslaan, gaan ze meteen naar buiten om mee te doen, en waarschijnlijk nemen ze al hun vrienden mee, en ook iedereen die hierheen probeert te komen om te solliciteren.' Thaniel had het in het begin wel leuk gevonden om met Vaulker te ruziën, maar de glans was er nu wel af. Ze hadden vrienden moeten zijn, en dat waren ze niet. Ze waren van dezelfde leeftijd, ze waren op dezelfde plek en ze kenden dezelfde mensen op het ministerie van Buitenlandse Zaken. Maar Thaniel kon nooit de overtuiging van zich afzetten dat Vaulker lui was, en Vaulker maakte er geen geheim van dat hij bang was dat Thaniel op een dag zijn beschaafde vernislaagje zou verliezen en iemand zou stompen. Als ze er meteen aan het begin over hadden gepraat zou het waarschijnlijk wel goed zijn gekomen en hadden ze elkaar een hoop kunnen vergeven, maar dat hadden ze niet gedaan, en nu waren die kleine ergernissen gefuseerd tot een blok cement.

‘Verdomd als ik me bang laat maken door betogers,’ zei Vaulker, maar het klonk broos, als gebarsten glas.

Thaniel zei maar niet dat het in de officiële rapporten zou moeten worden opgenomen, en dat Fanshaw in Whitehall niet blij zou zijn te horen dat ze een klein, sneu protest hadden laten escaleren tot een grootschalige betoging op de dag voordat de nieuwe grondwet werd afgekondigd en er overal hoogwaardigheidsbekleders van de regering en journalisten rondliepen. Het zou een van die onzichtbare smetjes op Vaulkers naam zijn wanneer de volgende vacature in Berlijn vrijkwam. ‘Ik zeg niet dat we bang moeten zijn. Ik zeg dat we een hele poos zonder warm eten zullen zitten.’

Vaulker leek zich wat te ontspannen. Er was een heel kort moment, niet voor het eerst, dat Thaniel het gevoel had dat Vaulker en hij allebei beitels vasthielden, maar geen van beiden wisten waar ze moesten beginnen met bikken en geen van beiden stof op het tapijt wilden morsen. In plaats daarvan gingen ze het vertaalkantoor in om de ochtendkranten te halen.

Pringle was een tipi van brandhout in de haard aan het bouwen, met zijn mouwen al onder het roet. Hij bloosde toen Vaulker vroeg wat hij in vredesnaam aan het doen was. ‘Het personeel wil geen vuur aanleggen, meneer. Ze zeggen dat het de geesten aantrekt.’

Vaulker maakte een geluid als een afkeurend paard en keek Thaniel aan. ‘Wat zei je ook alweer?’

‘Het wil niet aan,’ zei Pringle ongelukkig. Hij had zich ingepakt met een sjaal.

‘Ik doe het wel,’ mompelde Thaniel. Pringles tipi bestond alleen uit zware houtblokken, zonder aanmaakhout of zaagsel.

Het was een opluchting om bij de haard te gaan zitten en iets praktisch te doen. Vaulker leunde tegen de schoorsteen, en de achterkant van zijn paisleyvest knetterde toen het de bakstenen raakte. Hij schonk Thaniel een korte, afkeurende blik; Thaniel had het gevoel dat Vaulker het een teken van slechte opvoeding vond om je nuttig te maken.

Pringle plofte op de dichtstbijzijnde stoel en zakte naar voren, wrijvend in zijn handen. ‘Ik heb het nog nooit van mijn leven zo koud gehad.’

Thaniel boog zich over het rooster en blies zachtjes op het vlammetje dat hij aan een nestje van zaagsel had weten te ontlokken. Het pakte en kroop over het aanmaakhout. Pringle schoof dankbaar dichter-

bij. Thaniel liet hem de zak met zaagsel en de aanmaakhoutjes zien voor later.

‘Ooo, een vuurtje,’ zei een van de andere junioren die langsliep, en hij haastte zich naar binnen.

Nog maar een paar seconden later verschenen mevrouw Nakano’s dochters in de deuropening. Thaniel dacht eerst dat ze ook op zoek waren naar warmte, maar toen ze binnenkwamen, deden ze dat rennend. Een van hen griste de theedoeken van de klinken van de kastdeur. De andere duwde Thaniel hard opzij, en samen staken ze hun armen in de haard en smoorden het vuurtje.

‘Hé!’ Pringles geagiteerde piepstem klonk heel jong.

‘Wat krijgen we nou?’ snauwde Vaulker op hetzelfde moment, en toen schreeuwde iedereen door elkaar heen in een verblindend salvo van rood en verontwaardigd blauw en kon Thaniel van niemand nog iets verstaan. Vaulker greep de arm van het oudere meisje vast en begon haar door elkaar te schudden.

‘Tom! Jezus christus.’ Thaniel pakte Vaulkers polsen om hem tegen te houden, en de blik die hij daarvoor terugkreeg was heter dan woe-de. ‘Laat haar los,’ zei hij zachtjes. Hij ging tussen hen in staan en dwong Vaulker om achteruit te stappen. ‘Wat is er aan de hand?’ vroeg hij aan het meisje.

‘We proberen het iedereen al de hele ochtend te vertellen!’ zei ze, bijna net zo boos als Vaulker. ‘Vuur haalt de geesten hierheen! Waarom denk je dat we uit de keuken weggaan?’

‘Hoe haalt vuur de geesten dan hierheen?’

‘Hoe moet ik dat weten? Maar de geesten houden van vuur. Steek geen vuren aan. Zeg het tegen iedereen. Het zal erger zijn dan ooit met dit weer.’

‘Wat zegt ze?’ vroeg Vaulker.

‘Weet ik niet.’ Thaniel schudde zijn hoofd en schakelde weer om naar het Japans toen de geschrokken butler binnenkwam. ‘Meneer Ueno, ik denk dat juffrouw Nakano een kop thee nodig heeft en...’ Hij zweeg, want Ueno schudde zijn hoofd.

‘Ze heeft gelijk, meneer. Het komt door de vuren. Met dit onweer denk ik echt dat we ze niet meer moeten aansteken.’ Hij slikte en oogde getergd. ‘Ik ben zelf vanochtend ook vreselijk geschrokken. Ik denk dat als we willen dat het gezantschap soepel loopt, het beter is... Nou, als de heren erop blijven staan om vuren aan te steken, vrees ik

dat we u moeten verlaten. Zelfs de staljongens zijn het ermee eens.’

Intussen waren er nog een paar andere bedienden verschenen. Ze moesten de hele ochtend op deze discussie hebben gewacht. Iedereen knikte. Niet één van hen leek onzeker.

‘Ze zeggen dat ze weggaan als we vuren aansteken,’ zei Thaniel uiteindelijk tegen Vaulker. ‘Ze zeggen dat vuur de geesten hierheen haalt.’

‘O, in –’

‘Het is maar tijdelijk,’ onderbrak Thaniel hem. ‘We zullen het tijdelijk moeten accepteren. We kunnen wel nieuwe mensen aannemen, maar niet allemaal tegelijk.’ Hij voelde dat de bedienden naar hem keken. Geen van hen sprak Engels, maar ze waren vloeiend in het oppikken van stemtoon en uitstraling.

Vaulker bekeek hem onderzoekend, en de beitel werd neergelegd. Thaniel dacht niet dat hij snel weer zou worden opgepakt. ‘Goed dan,’ zei hij. ‘Geen vuren. Maar laat iemand dokter Willis maar vast waarschuwen, want ik zie griep en longaandoeningen in overvloed aan de horizon zweven.’ Hij vertrok. Zijn kantoordeur klikte één keer toen hij dichtging, en nog een keer toen hij hem op slot draaide.

Pringle en de andere junioren keken ongerust. Ueno de butler was al stilletjes verdwenen en de meeste andere personeelsleden waren ook op weg naar buiten, maar de Nakano-meisjes stonden allebei nog voor Thaniel.

‘Wat jullie ook bedoelen, zeg het gewoon,’ zei hij.

‘Vuur haalt de geesten hierheen,’ zei het oudere meisje overtuigd. ‘Het spijt me, meneer Steepleton, maar het is zo, en persoonlijk kan ik het niet verdragen om er nog meer te zien. Weet u wie de laatste was? Een klein jongetje dat in de oven was gevallen. Ik denk dat u dat ook geen twee keer zou willen zien.’

Hij zuchtte. ‘Kom naar me toe als je iets bedenkt wat ik zou kunnen doen.’

‘U kunt de vuren uit houden.’

Haar zusje glimlachte. ‘We weten dat u uw best doet,’ zei ze terwijl het oudere meisje zich afwendde. Ze had een zachtere stem, leek minder op hun moeder. ‘Maar het zou beter zijn als u naar ons luisterde.’

Toen ze weg waren, voelde Thaniel weer hoe koud het was. Hij stopte zijn handen in zijn mouwen om ze op te warmen aan de binnenkant van zijn ellebogen.

‘Waarom altijd ik?’ piepte Pringle.

‘Weer een schok,’ legde een van de junioren uit toen Thaniel omkeek. Drie van hen zaten opeengepakt bij de koude haard, op een elendig rijtje als wintereendjes.

‘Zijden overhemd?’ vroeg Thaniel.

‘Ja.’ Pringle monterde op. ‘Nieuw, eigenlijk. Een koopje, bij een charmant winkeltje in de rosse buurt. U moet erheen. Als u mijn naam noemt krijgt u misschien korting, want het winkelmeisje lijkt me nogal leuk te vinden.’

Thaniel moest zich inhouden om hem niet af te kappen. Hij mocht Pringle best, maar het was soms lastig om hem los te zien van zijn buitenkant. Hij had verschillend gekleurde zakdoeken voor elke dag van de week, tussen twee blaadjes vloeipapier tot origamitulpen gestreken. Thaniels ziel verkrampde elke keer als hij eraan dacht dat iemand zo veel zorg besteedde aan iets wat bedoeld was om in te niezen. ‘Ik bedoel dat je geleidt. Je kunt beter iets van katoen aantrekken.’

Pringle glimlachte en knikte te veel. ‘Aha! Ja, meneer.’

Thaniel knikte één keer, lichtjes, om het goede voorbeeld te geven.

Pringle deed hem na. Thaniel was trots op hem. Hoe erg Eton en Oxford hem ook in de war hadden gestuurd, Pringle deed echt zijn best.

‘Meneer?’ vroeg Pringle. ‘Staat er iets in de kranten over het weer?’

‘Is dat zo?’ zei Thaniel tegen hen allemaal, want het was de bedoeling dat zij ook Japans leerden.

‘Het is te moeilijk om te lezen,’ mompelde een van de anderen.

‘Alles over wetenschap is verduiveld moeilijk,’ merkte Pringle op.

Thaniel gaf toe. Het was te koud om de schoolmeester uit te hangen. ‘Iedereen zegt dat het door de berg komt.’ Hij gebaarde naar het raam, waar Fuji bij helderder weer zichtbaar zou zijn geweest. ‘Iets over ijzer in de rotsen.’ Hij pakte een van de gestreken kranten en bladerde naar het weerbericht. ‘Ja. Het meteokantoor zegt –’

‘Ons meteokantoor?’ vroeg Pringle.

‘Nee, van Tokyo.’

‘Hebben ze er hier ook een?’

‘Nee, ze hebben een sjamaan die het weer voorspelt met een speciale dans.’

Pringle keek onzeker, maar toen lachte hij experimenteel.

Thaniel glimlachte om te laten merken dat hij goed zat.

‘Het meteokantoor denkt dat je onder specifieke omstandigheden dit soort dingen af en toe krijgt binnen een zekere afstand van Fuji.’ Hij bekeek de dichte tekst. ‘Verhoogd elektromagnetisme als de vulkaan actief is. Ze zijn er niet heel zeker van.’

‘Niet te geloven dat u de kanji kent voor elektromagnetisme,’ zei Pringle.

Thaniel liet hem het artikel zien. Pringle giechelde toen hij zag dat het teken voor magneet gewoon het teken voor steen was met wat kronkellijntjes erbij. Achter hen walmde de as in de haard droevig. De theedoek was een zwart web geworden.

De butler boog zich naar binnen. ‘Meneer, er is een heer die u wil spreken. Hij zegt dat hij zijn vrouw kwijt is.’ Hij sprak rustig en straalde verontschuldiging uit omdat hij alweer stoorde.

‘Een heer? Eh... hij moet meneer Vulker hebben, niet mij.’

‘Hij vroeg specifiek naar u.’

Thaniel stond verwonderd op, want hij kende niemand in Tokyo die hem hier zou opzoeken. Zijn hart verstrakte toen hij zich afvroeg of het Mori was. Maar hij bleef staan toen hij de nieuwe echtgenoot van zijn ex-vrouw in de gang zag staan, kijkend naar de schilderijen.

‘Matsumoto.’ Hij had niet gedacht dat hij Mori zodanig verwachtte dat hij teleurgesteld zou zijn, maar het was zo. Het voelde als een onverwachte stomp terwijl je zelf nog bezig was je bokshandschoenen aan te trekken. ‘Wat is er gebeurd?’

‘O, hallo,’ zei Matsumoto. Hij was knap en ondoordringbaar vrolijk, nog precies hetzelfde als de laatste keer dat Thaniel hem had gezien, vier jaar geleden. Hij droeg altijd mooie pakken uit Parijs, perfect chic, en had altijd schoenveters in een andere kleur dan zijn schoenen. Vandaag waren ze een aangename kleur ijsvogelblauw. Ze klonken als een meisje dat een hoge noot zong.

Toen de vraag kwam, was het een vreemde. ‘Heb jij Grace toevallig gezien?’

‘Wat? Nee, we... spreken elkaar eigenlijk niet. Hoezo?’

Matsumoto hing zijn hoed aan de knop van de trap en deed zijn sjaal af. Hij rook zelfs van een paar meter afstand naar vanille. ‘Het lijkt erop dat ik haar kwijt ben. Of haar ergens heb gelaten, ik weet het eigenlijk niet. Laat maar. Is ze hier niet geweest?’

‘Nee,’ zei Thaniel onthutst. ‘Pardon, maar hoe kun je haar kwijt-raken?’

‘O, je weet hoe ze is. Het ene moment is ze nog op de universiteit, en dan is ze ineens naar de Verenigde Staten om met Tesla over zijn magische toren te praten. Ik raak het spoor weleens bijster.’ Hij zweeg even. ‘Ze vindt het bemoeizuchtig als ik te vaak vraag wat ze doet.’

‘Ik heb haar niet gezien,’ zei Thaniel nog eens. Hij fronste toen hij zich herinnerde dat haar vader naar haar had gevraagd op het ministerie van Buitenlandse Zaken.

‘Laat maar zitten,’ zei Matsumoto, nog steeds vrolijk. ‘Hoe gaat het met je? Je ziet er verschrikkelijk uit.’ Nu Thaniel erop lette, zag hij barstjes in die vrolijkheid. Iets als hysterie gluurde erdoor. Nee, niet iets als. Het wás hysterie. Matsumoto was doodsbang.

‘Wil je even binnenkomen voor een kop thee?’ vroeg Thaniel. ‘Meer meer over vertellen?’

‘Nee, nee, ik ga maar weer,’ zei Matsumoto snel. ‘Dank je. Ik wilde je niet lastigvallen. Ik garandeer je dat ze naar Colorado is en ik weer eens ben vergeten het in de agenda te zetten.’

Thaniel stapte naar de deur om de weg te versperren zonder heel dicht bij hem te komen, zich erg bewust van zijn grootte. ‘Ik kan een vermistendossier openen, daarvoor zijn we hier –’

‘God, nee, ze zou door het lint gaan,’ zei Matsumoto lachend, maar hij zag eruit alsof hij doormidden zou breken.

‘Nee, je komt binnen,’ drong Thaniel voorzichtig aan. ‘Matsumoto... wat is er aan de hand?’

‘Nee, ik...’ Matsumoto greep zijn handschoenen.

Thaniel pakte zijn armen vast. Hij deed dat liever niet. Net als Mori was Matsumoto delicaat gebouwd, maar anders dan Mori was hij niet geboren in een tijdperk van misselijkmakend geweld. ‘Alsjeblieft. Dit is mijn werk. Je bent met een reden hierheen gekomen.’

‘Als iemand ernaar vraagt,’ zei Matsumoto zachtjes, ‘mag je niet zeggen dat ik het je heb verteld. Dit was gewoon een sociaal bezoekje. We mogen elkaar, toch?’

‘Natuurlijk.’ Het was waar. Hij was blij geweest toen Grace en Matsumoto hun huwelijk aankondigden in de krant. Ze waren samen naar Oxford gegaan; ze pasten veel beter bij elkaar dan Thaniel en Grace. ‘Wie zou ernaar vragen?’

Matsumoto schudde zijn hoofd. ‘Weet ik niet. Een overheidsambtenaar, zei hij, maar zo zag hij er niet uit. Ik dacht eerst dat hij van de maffia was. Ze kleden zich allemaal als gestoorde acteurs. Maar hij

had een dwangbevel dat ik met niemand over Grace mocht praten. Hij wilde niet zeggen waar ze was.' Hij slikte. Hij praatte veel te snel. 'Ik negeerde dat natuurlijk, want het is absurd. Ze kunnen toch niet zomaar iemands vrouw ontvoeren? Ik vroeg het een paar mensen in het kabinet, je weet wel, mijn vaders vrienden. De volgende dag kwam diezelfde vent terug met een honkbalknuppel.'

'Jezus christus. Kom binnen en ga zitten. Ik heb brandy.'

'Nee, nee, dit was een slecht idee. Luister, je kunt geen vermisten-dossier openen. Haar naam is gevlagd of zoiets. Ik vroeg me alleen af of je... iets had gehoord.'

'Nee.' Thaniel kon niet helemaal geloven dat dit waar was. Er waren zo weinig Britse mensen in Japan dat het belachelijk was dat er een kwijt kon zijn en dat niemand dat had gemerkt. 'Maar Matsumoto, ik kan dat dossier wel openen. Ik ben diplomatiek personeel, dus als er iemand achter mij aan komt met een honkbalknuppel, wordt het een groot internationaal incident.'

'Ja.' Matsumoto klonk helemaal niet zeker. 'Ik snap het.'

'Blijf alsjeblieft.'

'Nee, ik denk dat iemand me schaduwt.' Hij aarzelde, maar toen klemde hij zijn kiezen op elkaar. 'Kun je het Keita Mori vragen? Het is toch echt waar, dat hij... dingen weet?'

Thaniel schudde zijn hoofd en voelde zich nutteloos. 'Pardon, maar ik heb hem sinds kerst niet meer gezien. Hij...'. Komt niet meer terug. Absurd genoeg gingen door het bijna uitspreken van die steeds sterkere overtuiging, die als een kankergezwell achter in zijn geest groeide, zijn ogen al branden. Beschaamd hoestte hij om het te verbergen. 'Ik weet niet waar hij is.'

'Nee. Nee, natuurlijk,' zei Matsumoto, en hij vertrok.

Thaniel bleef nog een poosje in de deuropening staan, zich afvragend wat er nu net was gebeurd. Hij bekeek de rapporten van het mortuarium van de afgelopen weken, maar er werden nergens ongeïdentificeerde blanke vrouwen genoemd.

Hij telegrafeerde naar de Universiteit van Tokyo, gewoon voor de zekerheid.

Terwijl hij wachtte trok hij een paar kranten naar zich toe met de bedoeling een snelle vertaling van de hoofdartikelen te maken, zodat Vulker geen excuus zou hebben om niet te weten wat er speelde. Er werd veel geschreven over de grondwetparades van morgen, er waren

behoorlijk wat artikeltjes over het weer, en aanbevelingen voor het inpakken van paardenhoeven, en korte, vrolijke theorieën over de elektromagnetische eigenschappen van de Fuji-vulkaan. De Russische vloot dreef nu in het volle zicht van Nagasaki.

Hij kon zich niet concentreren. De ontmoeting met Matsumoto had hem onthutst.

Hij had bij zijn vertrek uit Yoruji geweten dat de kwetsbare bel van het leven dat Mori en hij in Londen hadden gehad doorgeprikt was. Het was niemands schuld, maar het was net als Zes' lamppeertjes. Gloeispiralen waren kwetsbare dingen, en als de elektriciteit ook maar een paar volt piekte, knaptten ze en maakte het circuit kortsluiting. Je kon daar het gloeidraadje niet de schuld van geven, of de elektriciteit. Het waren gewoon twee dingen waarvan elk verstandig mens erkende dat ze elkaar konden verwoesten wanneer de omstandigheden minder dan perfect waren. Thaniel hield zichzelf graag voor dat hij een verstandig mens was. God mocht weten dat een verstandig iemand gewoon zou doorgaan met zijn leven zonder over kapotte lamppeertjes te mokken.

Hij had het op zich behoorlijk goed gedaan. Hij was druk geweest. Zelfs eten bestellen in een café was nu een grote intellectuele oefening als je geen kraakbeen vermomd als echt eten voorgezet wilde krijgen, of een ober wilde vermijden die het grappig vond om rauwe walvis aan te bevelen. Uitvogelen hoe diplomatieke bankrekeningen werkten was een heidens karwei; leren hoe het gezantschap werkte was nog moeilijker. Hij had een nieuw ritme gevonden, en omdat Mori er nooit deel van had uitgemaakt, voelde het niet als een verlies.

Maar verder had hij het niet zo goed gedaan. Het was de vreemdste reactie die hij ooit ergens op had gehad, maar hij droomde niet meer. Het duurde veel langer om in slaap te vallen dan ooit tevoren. Hij was de richting van de slaap kwijt; hij kon gaan liggen, maar hij kon zich er niet meer naartoe draaien. Zijn innerlijke kompas was stuk. Hij schaamde zich zo erg dat hij er met geen mogelijkheid over kon praten.

Als hij stilzat en zichzelf toestond na te denken, voelde hij alle geknapte draadjes en barstjes.

De telegraaf ratelde. De kop, die na een kort gekletter als eerste doorkwam, kwam van de universiteit in Tokyo.

Dr. Grace Matsumoto op onderzoeksverlof.

Hij snoof en antwoordde meteen: *Wanneer terug?*

Het bleef lang stil. Toen, eindelijk: *Onzeker. Misschien volgend jaar. Ik weet dat ze niet met verlof is. Waar is ze? Haar familie in Engeland heeft haar als vermist opgegeven.*

De reactie was maar één woord.

Geheim.

Er bestond geen diplomatieke truc om daaromheen te komen. *Onacceptabel om geen enkele informatie te hebben over een Brits staatsburger, probeerde hij.*

Kan bevestigen Dr. M in leven en goede gezondheid.

Lever bewijs of ik open een moordonderzoek.

Het werd stil op de lijn.

Bizar. Hij trok een pen en blocnote naar zich toe om snel een briefje te schrijven aan Matsumoto, om hem te vertellen wat er was gebeurd. Hij was halverwege toen er iets langs zijn mouw streek en hem liet schrikken. De zijden gordijnen golfd en naar hem toe als iets levends en hoopvol.

ABASHIRI, HOKKAIDO, 10 JANUARI 1889
(ÉÉN MAAND GELEDEN)

De gevangenis was simpel.

Boven, in een schaars gemeubileerd kantoor, zaten de directeur en zijn assistent. Eronder was een kamer voor de cipiers. Het hadden er dertig moeten zijn, er waren er maar tien. Daarnaast was er nog Horikawa de poortwachter, een kok wiens naam niemand kende, en nu Takiko om schoon te maken. In de cellen zaten negenhonderdzeventien gevangenen.

Je verdwaalde er gemakkelijk. De vier gevangenisvleugels, als de spaken van een wiel verbonden met de toegangshal, zagen er allemaal hetzelfde uit. Vanuit dat middelpunt waren ze lang en donker, en Takiko kon de lengte alleen zien door de vlekjes van brandende lampen aan het eind. Heel hoge ramen bedekt met sneeuw lieten wat licht van boven de dakbalken binnen, maar alleen genoeg om schaduwen te werpen. De cipier zei dat ze niet met de gevangenen moest praten en ze ook beslist niet haar naam moest vertellen. Eén gevangene – en terwijl hij dat zei wees hij naar het ellendige houten schuurtje op het voorplein – was laatst ontsnapt en had een cipier vermoord.

Toen ze eenmaal een veger en een emmer had gevonden schuifelde Takiko naar beneden om de keukens te bekijken. Er was geen spoor van iemand anders. Ze vulde de emmer bij de kranen dicht bij de deur, gooide er wat soda in en zeulde hem terug naar boven en vervolgens een van de lange vleugels door om aan het eind te beginnen. Ze kon amper de cellen in kijken. De meeste deuren bestonden alleen uit tralies, maar het enige licht, voor zover dat er was, kwam vanuit de gang. De gevangenen zagen haar blijkbaar wel, want een paar silhouetten kwamen naar de tralies toe toen ze langsliep.

Aan het eind zei een vriendelijke stem: ‘Blijf regelmatig langs je neus wrijven.’

‘Mijn neus?’ vroeg ze.

‘Anders bevriest hij. Het zou zonde zijn als hij eraf viel.’

‘Dat zou inderdaad zonde zijn,’ beaamde ze. ‘Dank u.’ Ze wendde zich af en stak een sigaret op zodat ze een excuus had om niet te praten.

‘Wie ben jij dan?’

‘Ik mag niet met je praten, het spijt me.’

‘Ik ben geen moordenaar, maak je geen zorgen. Ik zit hier omdat ik een nogal onverstandig boek heb geschreven.’

Ze bleef een stukje bij de cel vandaan. De tralies stonden zo ver uit elkaar dat een slanke persoon zijn armen erdoorheen kon steken. ‘Hoelang zit je hier al?’

‘Negen jaar. En het was niet eens zo’n interessant boek. Ik ben niet eens de bak in gedraaid voor iets spectaculairs. Weet je wie de Marquis de Sade was?’

‘Nu moet je ophouden.’

‘Dat bedoel ik niet,’ protesteerde hij. ‘Ik bedoel dat hij wel de bak in draaide voor een spectaculair –’

‘Maak dat meisje niet bang,’ kapte een ruwere stem hem af.

‘Ik vertelde haar alleen maar over bevrozing –’

‘Ze ziet er niet dom uit, dus ik denk dat ze er waarschijnlijk zelf wel achter komt. Juffrouw, u hebt zeker niet toevallig zo’n sigaret over? Ik zou verdomme een moord doen voor een sigaret. We kunnen ze hier nooit krijgen in de winter.’

‘Zeg nou niet dat je een moord zou doen!’ piepte de Marquis de Sade-man.

Takiko glimlachte. Ze kon zich een moment voorstellen waarop het nuttig zou kunnen zijn om twee min of meer vriendelijke gevangenen te kennen. ‘Ik denk echt niet dat je me zou vermoorden. Jullie allebei niet.’ Ze legde twee sigaretten op het traliedeel van de deur, op arm-lengte, zodat de mannen haar niet konden grijpen, maar dat probeerden ze ook niet. De sigaretten verdwenen naar binnen.

‘Dank u, juffrouw,’ zei de tweede stem welgemeend.

‘Hé! Is dat een meisje?’ riep iemand van verderop.

Takiko begon te veggen terwijl de golf van geroep wegebde. Ze besloot al snel dat de randen van de gang stoffig zouden moeten blijven. Iemand stak een deel van zichzelf dat hij voor zich had moeten houden door de tralies, dus sloeg ze ernaar met de bezem en ging aan de andere kant verder, en ze glimlachte toen er brullend gelach uit de cellen klonk. De cipier kwam aanrennen vanuit het kantoor. Ze neigde haar hoofd, omdat het haar heel typisch leek om te komen als de

gevangenen lachten in plaats van schreeuwden. Ze legde het aan hem uit, maar hij negeerde haar, maakte een cel open en verdween naar binnen.

Na ongeveer een minuut liep ze langzaam naar de cel toe. 'Pardon,' zei ze om het lawaai binnen te overstemmen. 'Pardon,' herhaalde ze wat luider toen hij haar niet hoorde. Het was stil geworden in de rest van de vleugel. Een slanke en een grote schaduw waren naar de tralies van de cel achter haar gekomen, die van de De Sade-bewonderaar. Allebei omklemden ze de tralies stevig. Takiko zag alleen dat hun knokkels strak stonden.

'Wat?' Iets van de woede was in de stem van de cipier gekropen en hij klonk snauwerig.

'Zal ik een kop thee voor je zetten? Het is bijna tien uur,' zei Takiko.

Hij kwam naar buiten en rolde zijn mouwen omlaag. 'O. Dat is aardig.'

'Hebben jullie eigen kopjes, of moet ik op rooftocht in de keuken?' Ze glimlachte. Het was onvoorstelbaar hoeveel bescherming het kon bieden om klein te zijn en er een beetje dom uit te zien.

'O, nee, nee, we hebben onze eigen. Ik zal het je laten zien.'

Bij het betreden van het kantoor van de cipers, via een kort, krekend trapje naar de verzonken vloer, voelde ze zich als iets heel kleins wat een warm boomhol binnenging. Toen het water op hun kleine fornuisje half kookte, goot ze wat in een schaalje en gaf het aan hem.

'Hm?' vroeg hij.

'Je hebt bloed op je gezicht,' zei ze, wijzend naar haar eigen jukbeen om te laten zien waar.

'O, op die manier. Bedankt.'

Aan tafel wikkelde de warmte van het stoofje zich om haar benen. Haar voeten begonnen te tintelen terwijl het gevoel erin terugkwam. Toen ze eenmaal thee had gemaakt, hield ze haar handen om haar kopje om ze te warmen en legde daarna een hand plat tegen haar neus. Het voelde zalig.

'Je maakt heel mooi thee,' zei de cipier. En toen, dubbelzinnig: 'Je bent er behoorlijk bedreven in voor een meisje dat schoonmaakt, hè?'

Ze glimlachte en deed alsof ze niet begreep wat hij werkelijk vroeg. 'Meisjes die schoonmaken en die dat op een dag graag niet meer zouden doen moeten nuttige vaardigheden aanleren, vind je ook niet? Een mens heeft ambities nodig. Een mens zou misschien zelfs ooit in

een fatsoenlijk restaurant kunnen werken, als iemand er hier ooit een zou openen.'

Hij lachte, want ze had het met haar prinsessenstem gezegd. 'Dat is me wat! Kun je mij dat leren?'

'Natuurlijk, schat, je moet doen alsof je half Chinees en half Engels bent, het is werkelijk fabuleus eenvoudig.'

'Hou op, anders proest ik mijn thee nog uit.'

'Pardon,' zei ze met normale stem.

'Mag ik vragen hoe oud je bent?'

Zij was de enige vrouw die ze hier had gezien. Ze had een deprime-rend visioen waarin ze verkracht werd achter de isoleercelschuur.

'Tweeënveertig,' loog ze.

'Wat! Je lijkt veel jonger.'

'Dank je. Hoe oud ben jij?'

'Eenentwintig,' zei hij verlegen.

Ze gaf hem een klopje op zijn hoofd terwijl ze opstond. Hij had zacht haar, te dun. 'Lieg maar tegen een ander, wil je? Het is niet be-leefd om dames het gevoel te geven dat ze oud zijn. Gossie. Nou, ik kan maar beter weer aan het werk gaan, hè?'

Ze ontdekte al snel dat het schoonmaken van het kantoor van de di-recteur het beste deel van haar dag was. Het was er heerlijk warm, met een vuurtje in een echt westerse open haard, en overal brandden lam-pen, zelfs bij het schemerige daglicht. Er zat glas in de ramen en er lagen vachten op de vloer. Er stond een groot bureau vol goede pen-nen en papieren, maar aan de andere kant van de kamer stond een kleiner bureau. Daar zat een jongeman met een bril, een typemachine en een telegraafmachine, waarvan de kabel binnenkwam door een gaatje in de muur achter hem. Hij typte doorlopend, maar alleen ge-tallen, die hij oplas van grafieken getekend op tientallen en nog eens tientallen merkwaardige foto's. Ze waren allemaal hetzelfde, min of meer: twee lichte, fluctuerende vormen op een donkere achtergrond. Meer was het niet, maar toch waren ze onaangenaam op een manier die over alle zenuwen achter in haar hoofd kraste, als een scheermes dat je knie schampte.

Dus ze hadden een elektrograaf. Mori was hier misschien ergens. Ze voelde een steek van onbehagen. Als hij had gedacht dat ze zich schuldig zou voelen en hem zou bevrijden wanneer ze deze plek met

eigen ogen zag, had hij een misrekening gemaakt. Een gevangenis was waar hij thuishoorde.

De directeur knipte met zijn vingers naar haar. 'Minder staren, meer werken. Kom op, meisje.'

'Excuus, meneer. Zal ik uw bureau ook doen, of bent u te druk?'

'Nee, doe maar.' Hij schoof zijn stoel naar achteren en keek toe terwijl ze werkte. Even later gaf hij toe: 'Het is een soort experiment.'

'O. Het ziet er ingewikkeld uit.'

'Dat is het ook,' zei hij hartgrondig. 'Elektrisch. Ik zou het niet eens durven zeggen.'

'Ik zou het toch niet begrijpen,' zei ze, en ze besefte droogjes dat ze haar beste gravin-imitatie deed. Ze voelde een steek van verdriet. Iedereen zei altijd dat je nieuwe vriendinnen zocht om de gaten te vullen die de oude achterlieten, maar dat was haar nooit gelukt.

Achter de directeur, op de brede vensterbank, landde een sneeuwuil die naar binnen tuurde door het berijpte glas. De directeur zag hem en joeg hem weg.

Toen Takiko klaar was in het kantoor zeulde ze alles weer de steile trap af naar de ijzige kou en klopte op het raam van het ciperskantoor. 'Moet ik verder nog iets doen?' vroeg ze aan de jonge cipier.

'Nee! Nee, je bent klaar voor vandaag. De bosploeg komt zo terug,' zei hij serieus. Hij keek op zijn horloge. 'Eigenlijk hadden ze al terug moeten zijn. Het is beter als jij dan al veilig thuis bent.'

'Ik begrijp het. Dank je.' Ze bleef staan toen zijn hand op een onwillekeurig uitzierende manier over het bureau stuitte, zo heftig dat hij hem met de andere hand moest vastpakken. 'Gaat het wel?'

'O, het is niets,' zei hij. 'Gewoon een spasme.'

Ze trommelde met haar vingers op haar bovenbeen en zei maar niet dat dat alleen maar een ander woord was voor spiersamentrekking, geen oorzaak of aanleiding. 'Nou, tot morgen dan, meneer...'

'Tanizaki. Tot ziens.'

Het sneeuwde weer, dicht en wervelend. Er was een paar centimeter bij gekomen op het voorplein, genoeg om de sporen van die dag te hebben bedekt. De kou voelde haast massief aan – het was een schok om naar buiten te stappen. Ze wreef over haar neus en sprong twee keer op en neer om haar bloed te laten stromen. Haar benen waren stijf. Buiten de schemerige oever bewoog de zee niet meer. Ze keek naar het hangslot op de isoleercelschuur. De ketting zou met een goe-

de mep van een spade waarschijnlijk breken. Maar er brandde licht achter het raam van het poorthuis, en binnen stond Horikawa naar haar te kijken.

Net voordat ze onder het poorthuis door liep, opende hij het raam. 'Ik ken jouw spelletjes, meisje. Je denkt dat je geld kunt verdienen aan de jongens, hè? Het is onfatsoenlijk.'

'Ik doe alleen maar schoonmaakwerk.'

'M'n reet,' zei hij. Hij sloot het raam niet, maar keek op haar neer en kauwde op de zijkant van zijn tong. Na een poosje krabde hij in zijn nek, met zijn hele hand tot een klauw gekromd.

Ze sloeg haar ogen neer zodat hij zou denken dat ze geïntimideerd was, en schrok toen er iets naast haar in de sneeuw kletterde. Toen ze het opraapte bleek het een bel te zijn zoals je koeien en ossen omhing.

'Rinkel daarmee als je in het donker terugloopt,' zei Horikawa. 'Er zitten hier beren. Daar wil je niet door verrast worden, hè?'

Ze zei maar niet dat beren nu hun winterslaap hielden en liep door. Heuvelafwaarts en helemaal tot aan de donker wordende horizon was niets anders dan het krakende bos en poedersneeuw die in vlagen van het bladerdak waaide. Er was geen spoor van de late bosploeg.

Ze vroeg zich af of ze iets aan Horikawa zou moeten doen.

TOKYO, 11 FEBRUARI 1889

Er was iemand in Thaniels slaapkamer. Gedurende een heel kort moment zag hij het: iets grijs wat voorovergebogen voor de haard stond.

En toen was er niets. De kamer zag er normaal uit, de deur was dicht, en hij zou de grendel hebben gehoord, want die klikte met een felle geeltint. Zijn hart zwoegde.

Dit was nu al de derde of vierde keer dat hij dezelfde nachtmerrie had gehad. Hij moest naar de haard lopen en ernaar staren totdat echt tot hem doordrong dat hij alleen was. De schoorstenen liepen allemaal door het huis omlaag, en deze begon in Vaulkers kantoor. Zich niets aantrekkend van het personeel had Vaulker toch zijn vuur aangestoken, en dus dampte het rooster. Thaniel voelde de warmte als hij zijn hand erboven hield. Hij bleef een paar minuten staan om de geleende warmte tot zich te laten doordringen, ook al sloeg er roet neer op zijn handpalm.

Hoe dan ook, er zat niemand halverwege de schoonsteenpijp verscholen. Zijn onrust moest door het stormachtige weer komen. De statische elektriciteit in de lucht was een gekabbel op de achtergrond, amper merkbaar, maar het had een geluid, God mocht weten hoe, en gaf alles de kleur van tin. Het smaakte ook metalig.

De nachtmerriefiguur voelde niet als een hersenspinsel. Hij zag zo vaak dingen die er niet waren. Als iemand een lage E-mol speelde werd de hele wereld paars. Er was hier iemand geweest.

‘Luister...’ Hij zuchtte en voelde zich belachelijk. ‘Je maakt me doodsbang, dat is het punt. Als ik iets kan doen om je te helpen, vertel het me dan. Zo niet... Ik moet slapen.’

Stilte. Natuurlijk bleef het stil. Maar hij voelde zich beter omdat hij het had gezegd.

Weg bij de tweedehands warmte van Vaulkers vuur was het ijskoud. Er was verse sneeuw gevallen. Beneden op het gazon waren er

die nacht twee tenten bij gekomen. Fukuoka en zijn vrienden hadden een ruimte vrijgemaakt en een vuur aangestoken dat een oranje punt vormde te midden van al het wit. Thaniel verstilde. Ook al had hij de kan meer dan scheef genoeg gehouden, er stroomde geen water uit. Het oppervlak was bevroren. Glimlachend brak hij het ijs met het handvat van zijn scheermes. Het was pas echt winter als je dat minstens één keer had gedaan. Toen hij klein was had zijn zus de haard in de slaapkamer altijd aangestoken op de eerste dag dat er ijs in de kan zat.

Er werd beleefd op het raam geklopt. Het was Uilbert, die tot Thaniels aanhoudende verbazing had besloten te blijven. Hij had een nest gemaakt boven het raam van de dokterspraktijk, maar als hij het koud had, kwam hij hierheen. Thaniel deed het raam open en de uil schuifelde naar binnen. Thaniel aaide hem voorzichtig, hopen dat het goed met hem ging. Uilbert kraste zijn donkerpaarse gekras. Zijn veren zaten vol sneeuwvlokjes. Thaniel legde een trui om hem heen. Uilbert schuifelde wat heen en weer en ging slapen.

‘Welterusten dan maar.’ Thaniel glimlachte. Het had iets heel geweldigs als een wild dier bij je langskwam om je trui te lenen.

Hij pakte zijn beste overhemd van de hanger en genoot van het gevoel van katoen dat van goede kwaliteit en goed gestreken was. Hij was van plan echte manchetknopen in te doen, maar toen hij er een aanraakte kwam er zo’n heftige statische schok vanaf dat hij daadwerkelijk een blauwe flits zag. Hij koos voor linten om zijn manchetten te sluiten en liet zijn hand even aarzelend boven zijn horloge hangen voordat hij er met een vingertop overheen streek. Hij kreeg er geen schok van, maar het ding was wel warm.

Weerlicht flitste boven de dikke wolken. Zijn verstandskiezen prikten.

Toen hij de kleine woonkamer in ging lag Zes opgerold voor de koude haard. Hij bukte zich en stopte de deken om haar heen in. Ze giechelde niet, maar wurmde wat heen en weer.

‘Met wie was je aan het praten?’ vroeg ze.

‘Uilbert. Hij is in mijn kamer.’

‘Mm, hij helpt me een oogje op je te houden. Zal ik je eens iets geweldigs laten zien?’ zei ze.

Toen hij ja zei haastte ze zich naar haar kamertje aan de overkant van de gang, dat ze deelde met de tweeling van de stalmeester, en kwam terug met een lamppeertje dat ze bij het glas vasthield. Ze gaf

het aan hem, en toen hij de fitting aanraakte ging de lamp aan. Het was de lamp die Mori voor haar had gemaakt in Rusland. De octopus binnenin rimpelde in verschillende helderheden, zodat het leek alsof hij kronkelde in een luchtbel.

‘Hoe... hoe kan dat?’

‘Ze werken gewoon,’ zei ze blij. ‘Er zit elektriciteit in de lucht. Het is niet genoeg om iets vanzelf licht te laten geven, maar met een beetje geleiding werken ze. Kijk.’ Ze wees. De leren bovenkant van haar bureau was bewerkt met verguldsel. Alle peertjes die erop lagen waren aan. ‘Dat is nu een soort grote geleider. Ik krijg een schok als ik hem aanraak.’ Ze glimlachte ineens. Een paar van haar nieuwe tanden waren te groot voor haar. ‘Dat doet echt pijn.’

‘Nou, dat is... apart.’ In zijn peertje dreef de octopus sereen verder. Thaniel moest ervan wegstijgen, want heel even was hij terug in Filigree Street, met Mori als warm gewicht tegen zijn borst en *Het verhaal van Genji* geopend zodat Thaniel zijn Japans kon oefenen. ‘Luister, laten we ze verzamelen en in die schaal leggen voordat er iets in brand vliegt. Ze zien er allemaal samen toch beter uit, en ik geloof dat je een heleboel formulieren moet invullen als je kinderen elektrocutteert op terrein van het gezantschap.’

‘Goed,’ zei ze, en samen verzamelden ze alle peertjes, kleine, grote en middelgrote, en legden ze in de keramieken fruitschaal waar nooit fruit in lag. Zelfs daar bleven de spiralen een beetje gloeien. ‘Dat komt waarschijnlijk door het onweer.’

Thaniel keek naar buiten en was verbaasd te zien hoe zwart de wolken waren. Er flikkerde weer bliksem in de verte. De sneeuw kwam in draaiende spiralen naar beneden en kou sloeg van de ruit af.

Zes tikte op zijn arm. Hij was niet voldoende onder de indruk geweest van de peertjes. ‘In de *Daily* zei een man dat hij was geëlektrocuteerd door een weerhaantje,’ vertelde ze. ‘Ik heb het artikel uitgeknipt zodat je het me later kunt voorlezen.’ Ze leek ongerust dat dat brutaal was, ook al had hij nog nooit nee gezegd.

‘Natuurlijk. Zo, dat ziet er allemaal wel veilig uit, toch?’ zei hij, niet voor het eerst wensend dat hij een stuk rubber had. Het was een van die dingen waarvan hij zich steeds had voorgenomen er eens naar op zoek te gaan, maar waar hij nooit aan toekwam. Het idee dat iemand zijn dochter fatsoenlijk moest isoleren was nog niet door veel winkels opgepikt. ‘Denk je dat het zo goed gaat?’

Zes legde haar hand op de lampen. ‘Ze zijn niet warm.’

‘Mooi.’ Hij tilde haar op. ‘Kom, we gaan ontbijten.’

Het idee van een koud ontbijt was deprimerend. Geen vuurtjes, geen koffie.

Ze knikte weer. Hij opende de deur naar de achterste trap. ‘Waarom gaan we via deze weg?’ vroeg ze met iets van paniek in haar stem.

‘Omdat ik vergeetachtig ben.’ Hij liet de deur dichtzwaaien en liep naar de hoofdtrap. Zelf ging hij altijd via de achterkant, omdat het sneller was en je niet twee keer door het hele gebouw hoefde te lopen, maar de butler had hen via de hoofdtrap naar hun kamers gebracht toen ze hier voor het eerst kwamen, en dat was de enige route die Zes nam.

In het voorbijgaan klopte hij op Vaulkers deur. ‘Grondwetceremonie vandaag, weet je nog,’ zei hij. Vaulker smeeet een schoen tegen de deur. ‘En je moet de formulieren ondertekenen voor het onderzoek naar de verdwijning van die Britse vrouw over wie ik je vertelde.’

De andere schoen volgde.

Zes wist wiens deur dat was. ‘Meneer Vaulker wilde me niet betalen voor het repareren van zijn fonograaf,’ vertelde ze, ‘maar toen ik mijn droevige gezicht trok zei hij goed en mocht ik alle kersentaartjes hebben als ik maar niet ging huilen.’

Thaniel snoof. ‘Goed gespeeld.’ Hij zei het in het Japans, voor het geval Vaulker hem kon horen.

‘En hij lijkt niet erg veel van Tesla te weten,’ ging Zes door. ‘Al ben ik er niet helemaal zeker van of ik dat kan beschouwen als een afspiegeling van zijn karakter.’

Thaniel legde zijn wang tegen haar haar. Ze had een bizarre manier van praten, die omschakeling tussen heel simpel en zo volwassen, maar hij wist precies wat het was. Het was de manier waarop Mori tegen haar praatte, en ze deed alleen maar zijn stem na in haar hoofd. Ze had hem nog niet naar Mori gevraagd.

Ze liepen nu boven de keuken, waar geschreeuw te horen was. Zes trok haar neus op. ‘Weer geesten.’

‘Mm, de exorcist kon niet helpen. We hebben ons geld teruggekregen.’ Thaniel vroeg zich hoopvol af of iemand in de keuken misschien toch een vuur had aangestoken. Hij begon te merken dat hij kon leven zonder allerlei dingen – Mori, een piano, werkende longen – zolang de aanvoer van koffie maar fatsoenlijk in stand bleef.

‘De tweede wet van de thermodynamica duidt erop dat het waarschijnlijk geen geesten zijn.’ Ze keek naar haar knopen en leek wel een zuigeling. ‘Heb je ze dat uitgelegd?’

Hij zuchtte. ‘Nee. Ik weet niet of dat wel goed zou zijn. Dit is niet ons land. De mensen zien dingen hier anders.’

‘Niet waar. Thermodynamica is niet geografisch bepaald.’

‘Blauw en groen zijn hier dezelfde kleur. Wanneer iemand hier blauw zegt, kunnen ze iets bedoelen wat ik groen zou noemen. Stel dat “geest” hier niet geest betekent.’

Ze fronste. ‘Wat zou “geest” anders kunnen betekenen?’

‘Weet ik niet. Dat is het punt.’

Hij zag haar besluiten aardig voor hem te zijn, ook al geloofde ze hem niet. ‘Dat is redelijk.’

Bij de deur naar de eetkamer zette hij haar op de drempel zodat ze voor hem uit kon lopen. Ze zat altijd bij de tweeling van de stalmeester, meisjes van haar eigen leeftijd die aardig en rustig waren. Ze deden haar goed.

De eetkamer was vol. Het geklets gaf de ruimte een feestelijke sfeer. Er lagen keizerlijk paarse lopers over de tafels en op het buffet stonden stapels gebakjes met het symbool van de keizerlijke familie. Hij liep er aarzelend naartoe. Er waren cafetières neergezet. Hij legde zijn hand tegen de zijkant van een ervan. Heet. Godzijdank. Hij pikte hem in en ging met een uitgelaten gevoel aan het lege uiteinde van een tafel zitten.

Bij de koffiekopjes stond altijd een zilveren schaalje met poedersuiker. Mevrouw Nakano had gehoord dat buitenlanders melk en suiker in hun koffie deden, maar suiker was hier nog niet echt in zwang en hij betwijfelde of veel mensen wisten dat er verschillende soorten bestonden. Niemand had het tegen haar gezegd. Dat zou ondankbaar zijn, en bovendien was het leuk om mee te spelen. Hij liet de lepel erin vallen om een paddenstoelwolk van poeder te maken, die zoet smaakte toen hij zich eroverheen boog.

Hij zag nergens bestek liggen, behalve eetstokjes. Zelfs de theelepels waren van porselein. Hij vroeg zich eerst af of het misschien een soort subtiele wraak was op Vaulker, die eetstokjes heidens vond, maar toen beseftte hij dat het vanwege de elektriciteit kon zijn. Als zijn manchetknopen te heet waren om te dragen, was het tafelzilver waarschijnlijk te heet om te gebruiken.

Met het warme kopje tussen zijn handen keek hij naar de stalknechten op het plein, die de goede koets behingen met feestelijke linten. Toen de koffie hem eenmaal voldoende had opgekikkerd haalde hij de papieren voor Grace Matsumoto tevoorschijn. Een formulier voor het lanceren van een volledig moordonderzoek besloeg veertig pagina's. Hij had het meeste al ingevuld, maar moest nog wat creatieve leugens verzinnen om Matsumoto's naam erbuiten te houden, en daarvoor had hij moeten telegraferen met Grace' vader, Lord Carrow, in Londen. Een antwoord zou door het tijdverschil nog minstens een paar uur op zich laten wachten. Thaniel had alleen ondertekend met 'Brits gezantschap, Tokyo'. Zijn eigen naam zou niet helpen.

Hij schrok zich rot toen er een paar handen op zijn schouders belandde.

'Rustig! Ik wil je liever niet storen met aardse beschouwingen, maar is dat een moordonderzoek? En is het iets spannends en interessants?'

'Standaardprocedure wanneer er een burger vermist wordt,' zei hij toen iemand met een anjer in zijn knoopsgat aan tafel ging zitten en de rest van de melk inpikte. Dankbaar voor de onderbreking besloot Thaniel dat het waarschijnlijk een eer was wanneer je melk werd gepikt door de minister van Onderwijs.

Arinori was onnodig vaak in het gezantschap, dat hij gebruikte als een soort herensociëteit. Hij was tot vijf jaar geleden ambassadeur geweest in Londen en moest er niet aan denken, zei hij, om zijn Engels te laten versloffen. Thaniel vermoedde dat hij het vooral deed om conservatieven te ergeren. Kuroda haatte de verengelsing van hoofddek-sels, laat staan van de regering. 'Weet je,' zei Arinori, 'je zou knap kunnen zijn als je je haar niet knipte als een zeeman.'

'Wat doe je hier?' vroeg Thaniel, die zijn haar knipte als een zeeman omdat hij het dan minder vaak hoefde te knippen.

'Ik ben blijven slapen. Ik was een speech aan het schrijven.' Arinori doopte zijn vingertop eerst in zijn koffie en daarna in de poedersuiker en zoog er peinzend op.

'O, een speech. Nog steeds bezig met het afschaffen van kanji?'

'Ik zou denken dat jij voor dat idee zou zijn.'

'Wat, omdat ik een stomme *gaijin* ben?'

'Nou, ja,' zei Arinori. 'Je hebt kleinere hersens. Kijk in de spiegel. Je bent niet gemaakt om te schrijven, je bent gemaakt om mammoeten een kopstoot te geven.'

Thaniel pikte de melk terug. ‘Maar het zou buitenlanders of wie dan ook toch niet helpen bij het leren van Japans om het in Romaanse letters te schrijven? *Niwa niwa niwa niwa ga iru.*’ In de tuin zijn twee kippen. Hoe moet je zonder schrifttekens weten of je het over een tuin of over een kip hebt? Of het verschil zien tussen *jishin* als in vertrouwen en *jishin* als in aardbeving, of je neus of een bloem... of die andere veertien miljoen identieke woorden waar jullie nooit fonetisch onderscheid in hebben gemaakt omdat jullie hele taal van het Chinees is gepikt maar jullie geen moeite hebben besteed aan de klanken?’

‘Dat was best een goeie tirade. Heb je op de mammoeten geoefend?’

‘De speech gaat niet over kanji, hè?’

‘Nee, hij gaat over de soevereiniteit van de keizer.’ Arinori glimlachte. ‘Maar goed. Hoe gaat het met je?’

‘Niet slecht,’ zei Thaniel. ‘Maar wat vind je van dit weer?’

Nu hij het had gezegd, vroeg hij zich af wat er in de keuken gebeurde. Ze waren zo onvermurwbaar geweest over die vuren dat hij zich niet kon voorstellen dat de ovens brandden, maar hier zaten ze met hete koffie en broodjes.

Arinori schoof zijn kopje opzij en liet zijn gezicht op tafel zakken. ‘Ik ben doodgegaan van verveling. Je zult je excuses moeten maken aan mijn vrouw.’

‘Ik zal bloemen sturen.’ Thaniel begon te lachen.

Arinori sloot vriendschap met de lagere echelons zoals andere mensen hamsters of zangvogels hielden; hij ging er af en toe bij kijken om te zien of ze iets interessants deden, en zo niet, dan kietelde hij ze.

‘Ik ben vastbesloten om jou en je mysteries grondig uit te zoeken.’

‘Ik ben niet mysterieus,’ zei Thaniel verbaasd.

‘Waar heb je dan Japans geleerd? Dat schitterende, keizerlijke, hoofse Japans dat je alleen hebt kunnen leren van een handjevol mensen die zo praten én die in Londen zijn geweest, en die ik allemaal ken?’

Thaniel glimlachte. ‘Ik denk dat ik diegene maar beter tegen jou kan beschermen, denk je ook niet?’

‘Je Chinese naam zou No Fun zijn.’

Er klonk getik tegen het raam. De sneeuw viel nu snel, en sinds Thaniel was gaan zitten was er een nieuw laagje over het plein neerge-daald. In het zuiden rommelde de donder boven Fuji, een diep gegrom dat evenzeer door de vloer omhoog als uit de hemel omlaagkwam. Iedereen keek naar de grote ramen aan de tuinkant.

Arinori maakte een onwillig geluid. 'Ik kan me beter gaan omkleeden. Een heleboel onverdiende medailles opspelden voor de hoeheet-het.' Hij zag er nerveus uit, en Thaniel beseftte dat hij had geprobeerd zichzelf af te leiden. Het kabinet was al jaren met de nieuwe grondwet bezig, maar de afgelopen maanden waren er schreeuwende ruzies over uitgebroken in het paleis, als de helft van wat de kranten beweerden althans waar was.

'Je redt je best,' zei Thaniel. 'Maar... pas op met die medailles. Alles van metaal wordt een beetje heet.'

'O, vandaar die saaie, armoedige manchetlinten op een van onze constitutioneel meest significante dagen.' Arinori tuitte zijn lippen en ging met zijn tong over zijn tanden. 'Ik moet zeggen, die elektriciteit gaat over de grens van leuk naar irritant.'

Thaniel was het daarmee eens en ging kijken wat er in de keuken gebeurde. Met een vrolijk gezicht wees mevrouw Nakano naar de stapel bestek die lag te gloeien in het geopende fornuis. De ketel stond ertussen te dampen. Thaniel ging de deur uit om een paar kogelhulzen te kopen en besteedde tien montere minuten met Pringle om ze in zakdoeken te wikkelen. Ze waren zwaar, maar ze vormden uitstekende handwarmers.

Toen de koetsen arriveerden trokken ze zwarte strepen door de sneeuw. Arinori kwam nerveus naar beneden om toezicht te houden op de staljongens die de laatste voorbereidingen troffen aan de paarden, met een dikke jas over zijn staatsiekleding. Thaniel overreedde hem om binnen te wachten, in het lege kantoor. De junior diplomaten hadden die dag vrij en alle anderen draalden nog in de ontbijtzaal.

Terwijl ze wachtten stelde hij in gedachten zijn wekelijkse telegram naar Fanshaw samen. Ja, ze zien nog steeds geesten, nee, ze willen me nog steeds niet vertellen of er iets anders aan de hand is; intussen gebruiken we nu heet bestek om te koken en ik verbeeld me dat er mensen in mijn open haard zitten.

Hij keek verbaasd om toen mevrouw Vulker zijn mouw aanraakte en hem even apart nam. 'Ik vrees dat Tom ziek is,' mompelde ze. 'Het is de kou. Zou jij in zijn plaats willen gaan?'

'Hij is niet ziek, hè, hij wil er gewoon niet heen,' zei Thaniel een beetje geïrriteerd, en een beetje geamuseerd omdat Vulker de behoefte voelde om zijn zware geschut in te zetten.

'Hij is te trots om toe te geven dat hij zwakke zenuwen heeft.' Ze neigde haar hoofd, niet onder de indruk. 'Hij heeft in Afrika gediend, weet je. Hij heeft de hele nacht liggen piekeren. Dat debacle met die vuren hielp ook niet.'

Thaniel trok zijn wenkbrauwen op. 'Al was hij een arm verloren, hij moet erheen. Het zal opvallen als hij er niet is. En ik heb gemerkt dat jullie vanochtend wel een vuur hadden aangestoken.'

'Nou, hij gaat niet, ik heb het verboden, en als jij niet gaat, gaat er niemand.'

Pringle verscheen in de deuropening van het vertaalkantoor. 'Eh, meneer, weet u misschien hoe je zo'n ding -'

'Pringle, het is een strikje, geen atoomtheorie,' zei Thaniel, want

Pringle wist precies hoe je een strik moest knopen, maar stelde altijd overbodige vragen als hij ongerust was. Thaniel ging er liever niet serieus op in. Dat leek hem neerbuigend.

‘Pardon, meneer.’ Pringle leek gesust. Hij ging naar de parades kijken met de dame die hem het zijden overhemd had verkocht.

‘Ik vermoed dat die jongen je naam op zijn borst heeft getatoeëerd,’ zei mevrouw Vaulker liefjes.

‘Als Vaulker niet gaat,’ zei Thaniel, die vergeefs probeerde dat beeld uit zijn gedachten te schrobben, ‘dan zal de tweede pagina van alle kranten morgen melden dat de Britten de ceremonie hebben gemist. Hij hoeft alleen maar in een koets naar de parade te rijden, er een uur te blijven staan en dan terug te komen. Ik ga wel met hem mee als dat helpt, maar –’

‘Als het zo gemakkelijk is, dan red je je prima alleen,’ onderbrak ze hem.

‘Whitehall zal het merken. Hij wil toch naar Berlijn?’

‘De koets is er,’ meldde Arinori. Hij had beleefd afstand gehouden, maar hij moest alles hebben gehoord, ook al deed hij alsof hij zich op zijn sigaret concentreerde. De rook dreef naar Thaniel toe in de tocht die onder de deur door kwam, houtig en warm. ‘Waar is... Aha,’ zong hij, want zijn vrouw Akiko was net om de hoek gekomen. Ze had een camera bij zich; ze was journalist voor *The Times*. ‘Heb je die actrice in de kolenschuur gevonden?’ vroeg Arinori monter.

‘Je spot met me,’ zei zijn vrouw, ‘maar ik garandeer je dat Kuroda hen allebei heeft vermoord.’

‘Waar hebben ze het over?’ vroeg mevrouw Vaulker een beetje scherp. ‘Praten ze over Tom?’

‘Nee, ze praten over een...’ Thaniel maakte zijn zin niet af. ‘Arinori. Wat was dat over Kuroda?’

‘O, we denken dat hij een actrice en een glamoureuze edele heeft laten verdwijnen, maar er is een persembargo, en uiteraard is Akiko er nu alleen nog maar meer op gebrand,’ antwoordde Arinori droogjes. ‘Ik geloof niet dat we thuis sinds Nieuwjaarsdag ook maar één gesprek hebben gevoerd dat niet op de een of andere manier over Takiko Pepperharrow ging.’

‘Of het je bevalt of niet, lieverd, verdwijnende beroemde actrices en hun echtgenoten zijn nieuwswaardiger dan ministers die tegen elkaar blaten,’ zei zijn vrouw. Ze droeg een bontjas over een prachtige kimo-

no, maar met westerse laarzen, die ze tegen elkaar tikte om de sneeuw eraf te schudden.

‘Pardon,’ zei Thaniel, ‘maar ik... Zei je nou dat Kuroda hen misschien allebei heeft vermoord?’

‘Ja. Het is allemaal heel geheim en niemand geeft iets toe, maar –’

‘Ik ken ze.’ Hij viel haar in de rede zonder dat hij het zo bedoeld had. ‘Of eigenlijk... Ik ken haar man. Ik ben met hem hierheen gekomen.’

Arinori wees naar hem. ‘Schurk. Hij heeft je Japans geleerd. Ik wist wel dat het een interessant iemand was.’

Zijn vrouw keek hem met een aandachtige blik aan. ‘Hoe bedoel je, je bent met hem hierheen gekomen?’

‘Wat is er in vredesnaam aan de hand?’ vroeg mevrouw Vaulker boos.

Thaniel zou Vaulker eigenlijk aan zijn kraag de trap af moeten slepen, maar hij had geen idee wanneer hij Arinori weer zou zien. ‘Excuses, ik moet weg,’ zei hij tegen mevrouw Vaulker, die argwanend keek bij haar plotselinge, onverwachte overwinning. ‘Ik ben over een paar uur terug.’

Buiten de ambassadewijk werden de gebouwen almaar traditioneler, een en al hout en papier. Door open deuren ontsnapten kookdampen en licht in de diepe ochtendschemering en waren glimpen van de mensen binnen te zien. De straat liep in een lange bocht langs de paleisgracht. Af en toe glansde het water in een spleet tussen de huizen. Er voeren ondanks de feestdag barken met papieren lampen op de rivier. Door de stormwolken was het niet helemaal licht geworden. Het leek wel avond. Overal hingen paarse banieren.

‘Hoe kunnen ze verdwenen zijn?’ vroeg Thaniel aan Arinori’s vrouw. ‘Dat zouden mensen toch merken? Ze is toch... best beroemd?’

‘Nou, de acteurs in haar theater zeggen dat ze op vakantie is, maar niemand weet waarheen,’ zei ze. ‘Je zei dat je Keita Mori kent...’

‘Maar waarom geloof jij dan niet dat ze op vakantie zijn?’ drong Thaniel aan.

‘Hoeveel weet je van wat Mori hier vroeger deed?’ vroeg ze.

‘Eh... hij zat bij de civiele dienst. Inlichtingenofficier.’

Zij en Arinori lachten allebei.

‘Nee, hij gaf leiding aan alle inlichtingenofficiers in Japan. En toen ging hij in Engeland wonen. Iedereen dacht dat hij was overgelopen.’

En dan komt hij ineens terug, net als het erop lijkt dat de Russen gaan binnenvallen. Noem me maar cynisch, maar geen enkele pragmatische premier – en Kuroda is de meest pragmatische man die ik ooit heb ontmoet – zou zo iemand vrij laten rondlopen om te kletsen met wie hij maar wil. Ofwel hij is dood, ofwel Kuroda heeft hem ergens,' zei Arinori.

'Mag ik je interviewen, later?' vroeg zijn vrouw aan Thaniel.

'Wat? Nee,' zei Thaniel met een steek van angst die hij snel moest verhullen. 'Ik ken hem niet zo goed, ik huurde alleen een kamer bij hem. Heeft Kuroda iets gezegd?'

'Nee. En hij heeft op geen enkele manier een onderzoek gestart. Hij moet weten wat er gaande is, anders zou hij allang een klopjacht zijn begonnen.'

'Maar wat mij overtuigt is vooral het feit dat Takiko Pepperharrow ook is verdwenen,' zei Arinori. 'Zij is de eigenares van de Shintomi-za. Dat is zeg maar onze versie van het Royal Opera House,' voegde hij eraan toe toen Thaniel hem niet-begrijpend aankeek. 'Als ze dacht dat er iets met Mori was gebeurd, zou het binnen een week op een podium zijn vertoond. Zij geeft niets om dwangbevelen.'

Thaniel aarzelde. In de kleine stilte hoorden ze de stem van de menner die probeerde zijn paarden te kalmeren, waarvan de hoefslagen almaar schichtiger werden. De koets hobbelde en zwenkte naar links. 'Nou... goed, maar zelfs spionnen en actrices gaan op vakantie. Je hebt nog steeds niet gezegd waarom je dat niet gelooft.'

Arinori keek even naar zijn vrouw.

Ze knikte. 'Vanwege hun huis. Je kunt er niet heen. Je kunt er niet eens bij in de buurt komen, door een politiekordon. Toen ik erheen wilde werd ik weggestuurd door een man die zei dat hij bij het gasbedrijf werkte. Een of ander probleem, iets gevaarlijks, ze zijn het aan het herstellen. Maar ik ben bij het gasbedrijf langs geweest. Yoruji is niet eens op hun net aangesloten.'

'Dat heeft niet in de kranten gestaan,' zei Thaniel ongelovig.

Ze haalde een denkbeeldige stopnaald door haar lippen. 'Gerechtigd bevel. We mogen het niet publiceren. Een man stormde ons kantoor binnen om dat te vertellen.'

Thaniel kon haar alleen maar aanstaren alsof ze hem vertelde dat zijn linkerarm was gestolen.

'Heb je iets vreemds gemerkt toen je bij Mori was?' vroeg ze.

‘Hij en Kuroda hadden ruzie. Ik weet niet waarom. Hij deed alsof het niets voorstelde, maar...’ Thaniel schudde zijn hoofd. ‘Hij leek bang, maar wilde niet vertellen wat er aan de hand was. Toen begon mijn contract bij het gezantschap, en sindsdien heb ik hem niet meer gezien.’

‘Weet je, ik zou echt graag willen horen wat er gaande is,’ zei Akiko. ‘Ik hoef je naam niet per se te noemen; je kunt een anonieme bron zijn.’

‘Dat kan niet, ik ben diplomatiek personeel. Iedereen die erbij was zou het meteen weten. Ook Kuroda.’

‘We kunnen betalen.’

‘Het kan niet,’ herhaalde hij.

‘Maar je lijkt erg ongerust voor iemand die beweert die man amper te kennen. Als er iets ergs aan de hand is en we publiceren het, dan helpt dat misschien. Het dwangbevel houdt geen stand als Kuroda er iets illegaals mee probeert te verbergen.’

Thaniel balde zijn handen tot vuisten. Ze had gelijk, misschien zou het helpen, maar Kuroda zou meteen weten wie de bron was. Eén telegram naar Whitehall en Thaniel zat voor altijd in een gesticht, en Zes zou God mocht weten waarnaartoe worden gestuurd. ‘Ik ken hem niet echt,’ hield hij vol. ‘Ik ben alleen verbaasd.’

Ze boog zich naar hem toe en gaf hem haar kaartje en een bemoedigende blik, maar drong niet verder aan.

‘Wat ik interessant vind is dat Keita en Takiko niet de enigen zijn,’ mompelde Arinori. ‘Overal verdwijnen mensen. De helft van alle pamflettisten in Tokyo wordt plotseling vermist. En ook een heleboel wetenschappers. Overal gelden dwangbevelen.’

‘Er kwam laatst iemand naar me toe die zijn vrouw zocht,’ beaamde Thaniel, wanhopig blij dat ze het even niet over Mori hoefden te hebben. ‘Ze is natuurkundige.’

‘Een vrouwelijke natuurkundige?’ vroeg Arinori twijfelend. ‘Doet ze alsof?’

Akiko mepte hem.

‘Een rijke blanke vrouw,’ verhelderde Thaniel.

‘O! Je bedoelt Grace Matsumoto, toch? Ik wist niet dat ze vermist werd. Wat is er gebeurd?’

‘Dat weet haar man niet. Iemand bedreigde hem met een honkbalknuppel toen hij erachter probeerde te komen.’

‘Heeft iemand barón Matsumoto bedreigd met een honkbalknuppel?’

Thaniel knikte. ‘Hij was behoorlijk ontdaan.’

‘Nog even en Kuroda is een totale tiran,’ gromde Arinori.

Thaniel moest uit het raam kijken. Zijn spiegelbeeld was ouder dan hij. Een politiekordon en een gerechtelijk bevel. Ze konden niet dood zijn. Dat zou Mori niet hebben laten gebeuren. Niet zonder iets te zeggen.

Maar als hij zoiets wel zou laten gebeuren, zou hij het heel beslist doen zonder iets te zeggen. Thaniel zou hem namelijk lijfelij op een schip regelrecht terug naar Engeland hebben getild als hij ook maar enig vermoeden had gehad.

Hij besepte pas dat hij met zijn hand tegen zijn mond gedrukt zat toen Arinori zich naar voren boog en over zijn arm streek. ‘Gaaf het wel?’ vroeg hij zachtjes.

Thaniel zei iets onsamenhangends over de elektriciteit waarvan zijn kiezen pijn deden.

Ze gingen een bocht om, en daardoor werden door het raam de paarden zichtbaar. Een ervan leek schichtig. Hij fronste toen hij een vonk zag. Blauw licht liep van de puntjes van hun oren over de randen van de leidsels. Hij keek er een poosje naar, niet zeker of hij een weerspiegeling of iets echts zag.

Een van de paarden steigerde, en de koets zwenkte woest. Daardoor schoot de deur open en werd Thaniel naar buiten gesmeten. Hij landde op straat, maar het deed gelukkig niet zo veel pijn, want ze hadden het bestrate stuk nog niet bereikt, al knalde zijn hoofd wel tegen een telegraafpaal. Voorbij de witte sterretjes voor zijn ogen zag hij de koets scharen. Alles leek lange tijd stil te blijven hangen. Later kon hij zich herinneren dat de zilveren knoppen op het paardentuig knipperden in het blauwe vuur dat over de oren en staarten van de paarden liep, en een vreemd stormlicht achter de wolken dat net niet helemaal bliksem was. Hij hees zich overeind en rende naar de paarden toe. De menner brulde tegen hem dat hij achteruit moest gaan, maar hoewel hij dat zag, als een oranje flits, hoorde hij het niet. Hij hoorde niets. Hij stak zijn armen omhoog om de oogkleppen van het paard beet te pakken en trok aan de leidsels om het op de grond te krijgen. Hij opende snel de gespen van het tuig om het eerste paard te bevrijden, en daarna het tweede. Ze denderden weg, hun hoeven nog steeds vonkend en met blauw vuur in hun staarten. Thaniel bleef staan en begon

de blauwe plekken rond zijn middel en het prikken van zijn handen te voelen. Toen hij omlaagkeek zaten er striemen op zijn handpalmen van de leidsels. Een zilveren geluid jankte nog steeds door zijn hoofd.

De koets lag op zijn kant. Het deurtje aan de bovenkant ging open en Akiko klom eruit, en toen draaide ze zich om om Arinori te helpen. Ze leken allebei in orde, al waren ze dan geschrokken. Arinori trok zijn vrouw naar zich toe en drukte zijn gezicht in haar haar en zijn gehandschoende vingertoppen tegen haar nek.

Thaniel keek weg.

‘Van hieraf gaan we dus lopen,’ zei Arinori vrolijk, al had zijn stem een broos randje. ‘Steepleton, idioot; wat voor gek rent er nu naar een paniekerig paard toe?’

Thaniel schudde zijn hoofd, omdat het pure gewoonte was geweest. Jarenlang had Mori alles wat ook maar enigszins gevaarlijk kon zijn bij hem weg genavigeerd. Thaniel was naar dat paard gelopen alsof het hem niet kon doden omdat hij ervan overtuigd was dat dat niet kon gebeuren, zelfs niet met die hoeven op vijftien centimeter van zijn gezicht. Maar het had heel fout kunnen aflopen. Mori beschermdde hem niet meer.

Hij wilde het liefst rechtstreeks naar Yoruji gaan, maar zijn hoofd tolde nog. Iets in zijn schouder had onheilspellend geknakt, de treinen reden vandaag niet en zijn longen zouden de lange wandeling naar Yokohama niet aankunnen. En dan was Zes er nog; hij kon niet zomaar verdwijnen. Ze zou gek worden.

‘Ga je mee?’ riep Arinori van verderop.

Hij haastte zich om hen in te halen. Alleen al van die inspanning brandde zijn hele borst.

TOKYO, 11 FEBRUARI 1889

De weg naar de paraderoute was recht, dus zagen ze de paarse vlaggetjes al van zeker tweehonderd meter afstand. Iemand anders had de truc met de lampen ook ontdekt, en langs het laatste deel van het paradepad hingen slierten lichtjes, met elkaar verbonden via ijzeren pennen in de grond. Ze zagen er sterchtig uit in de storm, die almaar donkerder werd. Thaniel kon er niet lang naar kijken. Sinds het ongeluk met de koets voelde iets in zijn nek verwrongen. Een koortsachtige pijn kwam terug in zijn gewrichten.

Hij besloot de anderen naar de parade te brengen en dan naar huis te gaan, anders zou hij omvallen. En daarna kon hij vanuit het gezantschap een telegram sturen naar... iemand. Matsumoto, op z'n minst, om te vertellen dat Mori ook werd vermist. Fanshaw? Nee. Fanshaw zou er niet mee zitten, want Mori was niet Brits. Hij groef in zijn geheugen naar iemand wiens taak het was om er wel mee te zitten. Hij kende Mori's familie niet, wist alleen dat hij een neef had die ergens hertog was. Choshu. Thaniel had geen idee hoe je contact opnam met een hertog.

'Kijk,' zei Arinori.

In de verte, bij wat de voet van Fuji moest zijn, was een donkerrode gloed te zien. Het glinsterde. 'Dat... Barst de vulkaan uit?'

'Misschien een beetje.' Arinori gaf hem een por. 'Een zeldzaamheid, hij barst niet vaak uit. Wat een geluk.'

'Juist,' zei Thaniel, er niet van overtuigd dat een uitbarstende vulkaan ooit geluk kon brengen.

Meer mannen in fraaie pakken kwamen van weerskanten hun pad op, te chic om ergens anders naar onderweg te zijn dan naar de parade. Hij stopte zijn neus in zijn sjaal en keek naar de elektrische lichten boven hen, oscillerend tussen hun normale sterkte en helderdere flitsen. Bliksems schoten bijna doorlopend boven hen heen en weer, maar het sneeuwde niet meer. Hij had gehoopt dat de storm zou losbarsten, maar niets wees daarop.

Een andere man in een wachtersuniform sloot zich bij hen aan vanuit een smalle zijstraat en liep ongeveer een meter voor hen uit. Hij was onbehaaglijk dichtbij, en Thaniel ving zijn geur op: vochtig, alsof zijn kleren niet de kans hadden gehad om fatsoenlijk te drogen na het wassen. In plaats van meer snelheid te maken om verder voor hen uit te komen, bleef de man precies op die plek lopen.

Omdat Thaniel naar de man keek, om te achterhalen of hij opzettelijk onbeschoft deed of alleen maar verstrooid was, zag hij hem de kolf van zijn pistool aanraken voordat iemand anders het opmerkte.

Hij trok het wapen snel. Hij riep iets wat Thaniel niet verstond – misschien ‘Verrader’, maar misschien ook niet – en richtte het op Arinori. Thaniel maakte een onhandige duik om voor hem te komen en Arinori en hij tuimelden samen tegen de grond.

Het pistoolschot maakte alles verblindend wit, en aanvankelijk kon Thaniel helemaal niets zien. Toen hij het wit weg had geknipperd was de man al op de vlucht geslagen, maar een paar wachters gingen achter hem aan.

‘Je bent in orde, je bent in orde. Sta op.’

Het bleef even stil. ‘Nee, ik geloof niet dat ik in orde ben,’ zei Arinori zachtjes.

Zijn zwarte pak had verborgen hoeveel bloed er was. Er zat maar een klein scheurtje in zijn jas, maar zijn gezicht was bleek en ze knielden in een donkere plas. Arinori staarde ernaar.

Thaniel pakte zijn kin vast. ‘Nee, kijk naar mij. Rustig.’

‘Ik ga dood!’

‘Dat denk ik ook. Dan kun je het maar beter goed doen.’ Het was het ergste wat hij ooit had gezegd.

Arinori zuchtte en glimlachte, met moeite. ‘Ja. Goed idee.’

Zijn vrouw belandde glijdend op haar knieën naast hem. De keien maakten ladders in haar kousen. Arinori glimlachte naar haar en overleed met de weerspiegeling van de elektrische lichtjes in zijn ogen.

De wereld draaide en verdween.

Thaniel opende zijn ogen in een onbekende kamer. De kamer was eenvoudig en licht, maar er lag een zijden kleed op de houten vloer en er hing geen ziekenhuislucht. Toen hij ging zitten voelde hij zich moe en bibberig en suf. Hij draaide zijn schouder naar achteren en merkte toen pas dat zijn linkerarm op zijn borst was gebonden. Hij deed pijn.

Iemand had hem een ander overhemd aangetrokken. Hij raakte het bovenste knoopje aan. Dit voelde een verontrustend stuk persoonlijker dan wat er dan ook met zijn arm was gebeurd.

‘Hallo?’ probeerde hij. Hij fronste om de echo van zijn stem, die scherpe randjes had in de kale kamer. Hij had het gonzende gevoel dat hij zich op een drukke plek bevond. Als hij met een blinddoek om wakker was geworden zou hij hebben gezegd dat de kamer vol mensen was. Dat was niet zo. Hij was alleen. Maar hij was ervan overtuigd dat er iemand langs hem had gestreken, zo overtuigd dat hij ervan schrok. Hij draaide zich zo ver mogelijk om.

Niemand.

Op dat moment kwam er een ongelooflijk lange man binnen. Hij moest zijn hoofd intrekken om onder de deurpost door te stappen. Het was de arts van het gezantschap, Willis, wat betekende dat dit een van de voorste kamers op de benedenverdieping was, waarvan de ramen net boven de grond uit kwamen. Thaniel was nog nooit in de kliniek geweest.

‘Mooi. Je bent wakker. Ik vrees dat je koorts hebt, maar dat viel te verwachten.’ Willis leek geïrriteerd omdat Thaniel zo stom was geweest om ernstig gewond te raken op een feestdag. ‘Je lichaam heeft een schok gehad, dat is alles, en je begon al niet op volle kracht. Het is niets om je druk om te maken; er is niets belangrijks geraakt.’

‘Wat is er gebeurd?’

‘Je bent neergeschoten. De kogel ging door je bovenarm, schampte je sleutelbeen. Het zal verrekke veel zeer doen, maar met een beetje geluk kun je die arm nog gebruiken.’

Thaniel bleef stil zitten terwijl dat tot hem doordrong. Hij kon zich geen kogel herinneren.

Willis ging onhandig op de stoel bij het bed zitten. Hij paste niet helemaal. De rieten rugleuning piepte. ‘Wat heb je? Als er een diagnose is gesteld. Je hebt moeite met ademen. Het is heel merkbaar als je slaapt.’

Heel merkbaar. De huid tussen Thaniels schouderbladen probeerde weg te kruipen. Het had iets uniek afgrijselijks om iets over jezelf te horen wat je nog niet wist. ‘Iets met mijn longen. Ik ben er nooit helemaal achter gekomen. Als ik er dood aan ga, dan is dat zo, ik hoef het niet bij naam te kennen.’

Willis trok zijn wenkbrouwen op en deed geen moeite om te verber-

gen dat hij zo'n insteek maar stom vond. 'Nou, laten we eens kijken.'

Thaniel wendde zijn hoofd af toen Willis zijn overhemd opzijduwde met een koude stethoscoop. Hij werd er verlegen van. Willis keek geërgerd en bleef onnodig lang luisteren.

Toen hij weer rechtop ging zitten, neigde hij zijn hoofd. 'Nou, je gaat er nog niet meteen dood aan. Als je er goed mee omgaat,' voegde hij er van onder zijn wenkbrauwen aan toe.

Thaniel knikte.

'Wat zijn de symptomen?' vroeg Willis.

'Ik voel me prima. Een beetje traag af en toe.'

'En?'

Thaniel aarzelde. Hij wilde dit gesprek niet langer laten duren dan nodig was – hij mocht Willis met zijn neerbuigende scherpte niet – maar het zou nog stommer zijn om het niet te zeggen. 'Ik zie dingen. Je weet wel. Dromen, geesten. Net als het personeel.'

'Is dat zo,' reageerde Willis met een walgende blik.

'Ik geloof er niet in. Kun je me iets geven?'

'Behalve laudanum, niet echt. Ik stel voor dat je wat minder met de inboorlingen optrekt. Het is bewonderenswaardig, natuurlijk, maar het kan een bepaalde futloosheid in het denken veroorzaken. De Japanners zijn in essentie heidens, besef je wel; ze leven een beetje zoals de Europeanen zo'n drieduizend jaar geleden deden.'

'Japans is geen toverij, Willis, en het zorgt er beslist niet voor dat ik dingen zie.'

Willis opende zijn handen alsof hij wilde zeggen: Zie je, en dat is jouw probleem.

Thaniel schudde zijn hoofd één keer, te moe om te vermelden dat er niet zo heel ver weg, in het paleis, een flink aantal Japanse mannen zat die precies zo dachten over het Engels. Dat de meeste internationale verdragsproblemen als sneeuw voor de zon zouden verdwijnen als iedereen zich gewoon lang genoeg over zijn snobisme heen zette om samen een kopje thee te drinken en te erkennen dat ze allemaal precies hetzelfde waren, alleen dan met iets verschillende hoeden.

'Weet je waar mijn dochter is?' vroeg hij in plaats daarvan.

'Nee, geen idee,' zei Willis alsof Thaniel had gevraagd naar alle mannen van Saturnus. 'Probeer niet op te staan. Rust een beetje uit, lees de krant. Je moet jezelf niet vermoeien met visite. Als je opstaat, bind ik je aan dat bed vast,' voegde hij eraan toe.

Thaniel was ervan overtuigd dat Willis' advies minder met rust te maken had dan met een afkeer van kinderen in zijn kliniek.

'Dit is voor je gekomen,' ging Willis door, en hij gaf hem een envelop.

Thaniel wachtte, maar toen moest hij vragen: 'Kun je hem voor me openmaken?'

Willis deed dat en gaf hem het velletje papier dat erin zat. Het was een foto van Grace Matsumoto. Ze stond voor een witte muur, met een krant van twee dagen oud en een bordje met de tekst: BEN NIET DOOD MAAK NIET ZO'N OPHEF.

'Nou, dat is dan dat,' zei Thaniel verwonderd. Dat bordje was echt iets voor haar, maar de toon paste niet bij de blik waarmee ze in de camera keek. Ze was nog precies zoals hij zich haar herinnerde, knokig en jongensachtig, maar ze oogde uitgeput, met wallen onder haar ogen. Hij zuchtte. Hoe ze er ook uitzag, hij kon nu geen onderzoek openen. Er streek weer iets langs hem heen. Het raakte hem net niet helemaal aan, maar hij voelde de vooraanraking met de fijne haartjes op zijn arm. 'Voel je dat?'

'Ja,' zei Willis onverwacht. Hij ademde luidruchtig uit door zijn neus. 'Het is hier nogal eng. Het komt door het weer, dat is alles.'

Een fractie van een seconde, vanuit zijn ooghoek, zag hij Mori. Hij droeg kleren die Thaniel nooit eerder had gezien – een prachtig jasje – en hield iets vast wat hij nooit had gehad in Filigree Street: een sigaret en een luciferboekje. Het was alleen maar een omtrek in de stoffige lucht geweest, meteen weer verdwenen. Thaniel bleef verstijfd zitten, speurend naar hem.

'Trek je er niets van aan,' gromde Willis.

Toen Willis weg was voelde hij zich te moe om de krant te lezen. De muur tegenover hem was in een lichte roomkleur geverfd: de kleur van het krassende geluid dat goedkope fonografen weergaven wanneer violen te hoge noten voortbrachten om goed in de was te worden opgenomen. Hij trok zijn knieën op, zodat zijn blauwe deken zijn blikveld vulde. Met zijn vrije hand in zijn nek, waar de zenuwen pijn deden en zijn haar zachter voelde omdat het was opgeschoren, bleef hij stil zitten. De beurse plekken van de botsing met de koets begonnen te bonzen.

Hij voelde Arinori's bloed nog steeds; het plakte aan zijn goede hand en op allebei zijn knieën, al was er geen spoor meer van te zien.

Toen hij terugdacht aan wat hij tegen Arinori had gezegd, kon hij wel schreeuwen. *Dan kun je het maar beter goed doen.* Het vlamde en brandde door al het andere heen, elk woord een brok houtskool.

Jezus, en Mori.

Alle kans dat het prima met hem ging. Hij had nu immers niet de verplichting om voor Thaniel te zorgen. Misschien was zijn verdwijning gewoon onderdeel van de ruzie met Kuroda.

Willis' stem klonk scherp uit de naastgelegen kamer. 'Juffrouw Steepleton... je mag niet naar binnen, je moet hem met rust laten –'

'Hij zei dat hij me zou voorlezen,' verklaarde Zes onversaagd.

'In hemelsnaam, meisje –'

Thaniel rechtte zijn rug. 'Willis, laat haar erin.'

'Je moet niet toegeven aan dit soort dingen,' zei Willis boos.

Zes verscheen in de deuropening en keek naar hem alsof ze hem op een dag in zee zou smijten.

'Het is geen toegeeflijkheid –'

'Nee, ik verbied het. Juffrouw Steepleton, ga weg, alsjeblieft. Dit is geen plek voor kleine meisjes.'

'Willis –'

'Kom nu.' Willis pakte haar arm en probeerde haar naar buiten te dirigeren, terug naar de trap.

Zes gilde. Maar niet zoals kinderen doorgaans gillen. Dit was een oergeluid dat omhoogkwam uit een of ander innerlijk inferno, en het klonk niet menselijk. Thaniel worstelde zich overeind, maar kon niet gaan staan. Hij had het liggend niet gevoeld, maar Willis had hem iets gegeven, opium of laudanum, en de kamer deinde. Willis schreeuwde het uit toen Zes met beide vuisten in zijn buik stompte en een stuk uit zijn hand beet. Hij liet haar los en ze schoot een hoek in, onder een tafeltje met een potvaren.

'Wat krijgen we in godsnaam –'

'Raak haar aan en ik breek je neus,' wist Thaniel uit te brengen. 'Ga bij haar weg. Nu.'

Willis ging onthutst achteruit.

'Ze is anders dan anderen, klootzak, elke idioot ziet dat. Laat haar verdomme met rust.'

Ook al was Willis een kop groter, hij keek bang. Niet voor het eerst was Thaniel er vermoeid blij om dat hij er zo veel ruiger uitzag dan hij was.

‘Wat is hier in vredesnaam aan de hand?’ vroeg Vaulker, die de trap af kwam.

‘Ik had geen idee dat het zo erg was,’ mompelde Willis. ‘Ze hoort in een gesticht, meneer Steepleton –’

‘Over mijn lijk,’ zei Thaniel vlak.

‘Steepleton!’ snauwde Vaulker.

‘Kijk naar haar,’ snauwde Thaniel terug.

Vaulker keek en aarzelde. ‘Gaat het goed met haar?’

‘Nee.’

Vaulker keek naar Willis en toen weer naar Thaniel. ‘Ik begrijp het. Nou, Steepleton, misschien zou je geen vulgaire taal willen schreeuwen tegen de goede dokter. Dokter Willis, ik ben ervan overtuigd dat u zoals gewoonlijk de beste bedoelingen had, maar ik vermoed dat geen enkel klein meisje heel rustig zou blijven als een man van uw postuur haar aanraakt. Kunnen we een wapenstilstand afkondigen?’

‘Ja, natuurlijk,’ mompelde Willis, sissend terwijl hij jodium op zijn beetwond goot.

‘Hooft ze in een gesticht?’ vroeg Vaulker aan Thaniel.

‘Nee! Ze is verdomme niet krankzinnig, dat weet jij ook.’

‘Hou je in, alsjeblieft! Nogmaals!’

‘Nee, meneer, ze is volkomen rationeel, maar ze is in het verleden heel slecht behandeld. Ze is geboren in een armenhuis.’

Hij zweeg even. ‘Goed. Juffrouw Steepleton?’ voegde hij eraan toe, op de neerbuigende toon van mensen die geen kinderen meer hebben ontmoet sinds ze zelf kinderen waren. ‘Wat zeg je dan tegen dokter Willis?’

‘Val me niet nog een keer aan, alstublieft,’ zei ze op haar emotionele manier.

‘Ik viel haar niet aan,’ protesteerde Willis. ‘Ik zei alleen maar –’

‘Misschien moeten we hier maar een streep onder trekken.’ Vaulker leek ontdaan. Hij bekeek Thaniel onderzoekend. ‘Rust fatsoenlijk uit alsjeblieft, Steepleton, want je ziet er vreselijk uit. En als ik je ooit nog een keer zo vulgair tegen iemand tekeer hoor gaan, ben je ontslagen. Begrijpen we elkaar?’

‘Ja.’

Vaulker wachtte tot hij ‘meneer’ zei, en Thaniel wachtte tot Vaulker wegkeek.

Vaulker liep de trap weer op. Willis ging zijn kantoor in zonder verder nog iets te zeggen en sloot de deur.

Langzaam, omdat de kamer nog steeds deinde, liep Thaniel om het bed heen, met één hand op het matras, en liet zich op zijn knieën zakken op het zijden kleed, een stukje bij Zes vandaan. ‘Dat was heel goed, lieverd. Je hebt het precies goed gedaan, snap je? Heb je ergens pijn?’

‘Nee.’

‘Kom je eronder vandaan?’ probeerde hij rustig.

‘Nee.’ Ze legde een stuk papier – een uitgeknipt krantenartikel – op de vloer, leek de moed te verzamelen die een ander nodig had om met blote handen een spin te pakken, en schoof het snel over de planken naar hem toe. Ze kwam niet ver genoeg, schoof het door met de neus van haar laars en trok snel haar been terug in de schaduw van het tafeltje. Thaniel pakte het langzaam. Toen hij opzij leunde jankten alle spieren in zijn verbonden arm en aan die kant van zijn borst.

Het artikel ging over een groot aantal elektrocuties, allemaal in smidswerkplaatsen. Hij las het hardop voor en zag dat Zes zich wat ontspande, maar ze bleef waar ze was.

‘Ik heb ontdekt wat dat blauwe licht is,’ zei ze tegen haar knieën. ‘Ze noemen het “elmusvuur”. Meestal zie je het alleen op zee, vlak voor een storm, op de masten van schepen. Het heeft te maken met statische elektriciteit en vocht in de lucht.’

‘Waarom hebben we het hier?’

Ze leek hem niet te horen. ‘We hebben nu ijzer in de open haarden in plaats van vuur. De mijne ligt vol met oude bedknoppen. Ik heb er een ei op gebakken.’ Ze staaarde voor zich uit. ‘Ik heb ze hoefijzers in jouw haard laten leggen, omdat je wat geluk nodig hebt.’

‘Dat is aardig,’ zei hij hulpeloos. Uit bed en wat gekalmeerd begon hij de kou te voelen. Hij zag dat Willis iets gloeiends in de haard had gelegd – misschien een paar dikke kettingschakels – maar het was lang niet zo warm als een vuur. ‘Laat je het me zien?’

Zes zweeg, en toen knikte ze en kroop naar buiten. Ze ging rechtop staan, klopte haar jurk af en wachtte tot Thaniel ook opstond. Het kostte moeite. Hij slikte. De lucht smaakte zanderig droog.

‘Kun je mijn hand vasthouden? Anders val ik om.’

Ze dacht erover na. ‘Nee.’

‘Laten we dan... gewoon langzaam gaan.’

‘Jij moet nergens naartoe gaan,’ zei Willis vanuit zijn kantoor. ‘Wees niet verbaasd als je instort.’

Thaniel schudde zijn hoofd en kon niets bedenken om te zeggen waar Vaulker geen aanstoot aan zou nemen.

‘Hij is een zak,’ zei Zes somber. ‘Let er maar niet op.’

Thaniel lachte, en dat deed pijn. Ze hield hem bij toen hij de trap op schuifelde, met één hand tegen de lambrisering. Toen hij bijna viel wachtte ze, maar ze raakte hem niet aan. In de porseleinen schaal in zijn kamer gloeiden Zes’ lampen nog steeds. Feller dan voorheen.

‘Waar ga jij heen?’ vroeg hij, want ze had de octopuslamp gepakt en liep terug naar de deur.

‘Deze aan meneer Fukuoka laten zien.’

‘Eh... wacht even, lieverd. Waarom?’

‘Hij is mijn vriend. Hij heeft me de helft van zijn jambroodje gegeven.’

Thaniel beet op zijn tong. Fukuoka was een vriendelijke man, daar was hij bijna zeker van. ‘Goed,’ zei hij uiteindelijk. ‘Maar blijf niet te lang bij hem, hij heeft het druk.’

‘Hoelang is te lang?’

‘Meer dan een halfuur.’

‘Een halfuur,’ herhaalde ze, en ze pakte haar horloge om het belletje in te stellen.

De deur klikte dicht. Hij luisterde naar het bruine gebons toen ze de trap af ging en wilde achter haar aan gaan, maar opstaan kostte te veel moeite. Hij wachtte een poosje bij het raam, zwaar leunend op de vensterbank. Fukuoka zat aan de rand van het protestkamp. Hij bukte zich om naar Zes te luisteren toen ze naar buiten rende, en toen tilde hij haar op zodat ze kon zien wat er gebeurde. Iedereen zat op elkaar gepakt. Ze verbrandden een grote, slappe lakenpop in een westers pak, compleet met halsdoek en zakhorloge. Fukuoka zette Zes op zijn schouders.

Mori zou zeggen dat het nog niet zo slecht met de wereld gesteld was als mensen dat soort dingen nog steeds deden zonder er dubbele gedachten bij te hebben. Ze maakte het prima.

Uilbert kwam aanzetten en klopte met zijn snavel op de raamgrendel. Thaniel liet hem eruit en keek hem na toen hij naar het protestkamp suilde en op de paal van een half afgebouwde tent landde.

Thaniel liet zich op het kleed voor de haard zakken om een vuurtje te maken tussen de warme hoefijzers op het rooster, want het was zo koud dat zijn ogen bevroren en hij had het akelige gevoel dat hij nooit meer wakker zou worden als hij de temperatuur nog verder liet

dalen. Zodra het vlammetje goed brandde liet hij zich opzij zakken. Hij bleef met zijn wang op het schapenvel liggen, nog steeds verkild, en ademde de geur van lanoline in. Hij voelde zich zo ziek dat het een steekje paniek bij hem opriep. Als hij doodging en Zes weer binnenkwam en aannam dat hij sliep, wat ze beslist zou denken, zou zijn lijk pas gevonden worden als de steward halverwege de volgende ochtend binnenkwam.

Na een hele poos werkte hij zich een stukje overeind en trok het zijtafeltje met de fonograaf dichterbij. Het toestel werd ver uit de buurt van het vuur gehouden om de cilinders te beschermen. Hij zette de muziek hard, zodat er vanzelf iemand zou binnenkomen als het tot laat op de avond doorging. Meer dan de naald op de cilinder zetten kon hij niet opbrengen. Hij griste een deken van de stoel en zakte er triomfantelijk mee terug op het kleed.

Het vuur vrat brullend wat dennennaalden op.

Hij duikelde meteen een nachtmerrie in waarin hij verdwaald was op onbekende wegen terwijl iets hem achtervolgde. Hij werd steeds even wakker, maar elke keer als hij weer in slaap viel was het ding dichterbij.

ABASHIRI, HOKKAIDO, 17 JANUARI 1889
(ÉÉN MAAND GELEDEN)

Takiko was vroeg naar de bosrand gegaan voor brandhout, want het raakte op in de gevangenis. Blijkbaar was het een van de dingen die het vorige meisje had gedaan zonder dat iemand dat had geweten. Hout sprokkelen voor het vuur was een nieuwtje. Ze was gewend aan kolen, en terwijl ze veelbelovende takken en twijgen oprapte uit de droge poedersneeuw keek ze er best naar uit om ze aan te steken. Hout verbranden was heerlijk, vooral wanneer het min vijftien was in de zon.

Er lag een verdacht hoge berg sneeuw bij een van de bomen een stukje het bos in. Hopend dat het een stapel hout was die het vorige meisje had verzameld, veegde Takiko wat van de sneeuw weg. Er lag een paardenhoofd onder. Ze bleef een poosje stil staan. De kou had het oog van het paard uitgedroogd en grijsblauw gemaakt. Ze veegde er nog meer sneeuw af. De rest van het paard lag er ook, met zadel en al. Toen ze haar rug rechtte zag ze nog meer bergen sneeuw in het bos. Ze koos er willekeurig een uit. Eronder lag een lijk in een rood ketelpak. Het was merkwaardig onverontrustend. Ze had nooit eerder een lijk gezien, maar zo gebleekt in de kou zag het er helemaal niet meer uit als een mens, alleen maar een onhandige imitatie van een mens; alsof een eenzaam schepsel had geprobeerd een man te maken van vorst en stukken berkenbast.

Toen ze zich het kantoor van de directeur in haastte, deinsde ze terug voor de warmte binnen. Zo heet was het niet, maar na de knagende kou buiten was het net alsof je in een bontjas een sauna binnenstapte. Ze moest zich even aan de deurpost vasthouden en voelde zich misselijk.

‘Juffrouw Tsuru,’ zei de directeur verbaasd. ‘We zijn in vergadering.’

Hij had alle overgebleven cipers bijeengeroepen. Het waren er maar acht. Ze legde uit wat ze had gevonden. Niemand keek verbaasd, alleen maar somber.

‘Nou,’ zei de directeur, ‘dat zijn dus weer twee cipiers minder. Beschouw de roosterwijzigingen maar als permanent, heren.’

‘Kunnen we nieuw personeel uit Tokyo verwachten, meneer?’ vroeg Tanizaki, die er grauw uitzag. Hij had zijn spastische hand tegen zijn borst gebonden, maar het ding trilde desondanks nog steeds.

Takiko kon het rooster niet zien, maar ze kon zich voorstellen dat het nog meer nachtdiensten betekende, die hun salaris niet helemaal compenseerde.

‘Op z’n vroegst in maart, vrees ik. De zee is nu onoverbrugbaar. Ingerukt.’

Pas toen ze al ongeveer een week in de gevangenis werkte, keek Takiko eens goed naar de grote centrale toren. Er zaten geen ramen in. Het enige opvallende eraan was een bliksemafleider op het dak. Ze vroeg zich af of het een van die vreemde overheidsbouwprojecten was, die alleen maar werden uitgevoerd om rusteloze mensen iets te doen te geven. Wat de functie ervan ook was, ze was er nooit geweest, al moest het ding zich pal boven het kantoor van de directeur bevinden. In feite moest zijn kantoor in de voet van die toren zijn. Ze fronsde toen ze daaraan dacht, want er leidde geen trap omhoog vanuit het kantoor. Daarboven kon alleen maar een hoge, lege zolderruimte zijn. Daar moest de elektrograaf staan.

Het was even gestopt met sneeuwen en de cipiers hadden daar gebruik van gemaakt. De gevangenis was bijna verlaten, op de extra beveiligde gedetineerden na. Alle anderen waren in het bos om de nieuwe weg aan te leggen, en de celdeuren stonden open. Takiko veegde de cellen aan, nam dekens mee voor de was en legde er nieuwe neer. Het voelde niet alsof ze iemands privéruimte betrad. Er was in de meeste cellen bijna niets anders te vinden. Dit was niet het soort omgeving, had Tanizaki gezegd, waar nou zo veel beschikbaar was om naar binnen te smokkelen. Ze stookte de branders in de gangen op en moest er steeds naar terugkeren om haar handen te warmen. Het was eerder al koud geweest, maar nu had de kou iets ellendig permanents.

De randen van haar handen voelden ruw toen ze haar handpalm tegen haar neus drukte. De kloven in haar huid begonnen op brandwonden te lijken. Terwijl ze ernaar zat te kijken, besepte ze dat de kou omhoogkwam door de vloer en in haar knieën trok.

Telkens als ze naar de stad ging om eten te kopen zag ze vissersvrouwen van haar eigen leeftijd die er oud uitzagen. Zelfs de Ainoevrouwen, die geboren waren voor de kou, waren volwassen op hun veertiende en oud op hun dertigste. Het lag niet aan de kwaliteit van hun eten of lichaamsbeweging, het kwam gewoon door het weer. Het was te koud om je fatsoenlijk te wassen, te koud om fatsoenlijk te slapen, te koud om iets te eten wat vers en niet warm was, te koud voor meer dan tien minuten zon op weg van a naar b. In deze winter werd je elke dag drie dagen ouder.

De directeur had gezegd dat de zee bevroren was en niet kon worden bevaren. Wat er ook gebeurde, ze zat hier tot de lente vast.

‘Theetijd,’ riep Tanizaki.

‘Ja, ik kom eraan,’ zei ze.

Toen ze de ciperskamer in kwam was de trilling in zijn hand heel heftig. Hij kon er geen kopje mee pakken en moest dat met zijn linkerhand doen. Zijn rechter hield hij vastgepind onder zijn knie, maar het volgende spasme was zo hevig dat zijn been tegen de onderkant van de tafel knalde. De theepot beefde.

‘Je hebt kniebeschermers nodig,’ zei ze.

‘Klopt. Zoals die dingen die *gaijin* dragen om cricket te spelen. Je kunt zeker niet even naar de keuken rennen om nog wat water te halen, hè? Het raakt op en ik denk dat ik het... zou morsen,’ zei hij somber.

‘Had je vandaag wel naar je werk moeten komen?’

‘Het duurt nooit lang.’

Ze knikte en ging naar beneden, naar het dampende vocht in de keuken. Toen de kok haar zag, wees hij naar haar met zijn pollepel. Er was iets mis met hem, of misschien niet helemaal mis, maar in elk geval ongewoon. Zijn ogen waren te klein en zijn tong te groot. Ze kon niet altijd verstaan wat hij zei, maar nu wel. Niet stelen. Ze zei ja. Hij zei nee. Ze pakte het water toch.

Hij gromde, zette een dienblad in een etenslift en trok aan een hengel. Het ding ging traag omhoog. Ze keek naar het plafond en liet haar geest meebuigen met de hoeken van de trappen. Het kantoor van de directeur lag pal boven hen. Het was wel heel erg lui om niet naar beneden te komen en je eigen dienblad op te halen, maar zij zou ook wel een etenslift willen hebben.

Ze bleef zo lang als ze de theepauze met goed fatsoen kon rekken

met Tanizaki in de warme ciperskamer, en toen nam ze haar schoonmaakspullen mee naar boven.

‘Juffrouw Tsuru,’ zei de directeur toen ze binnenkwam. ‘Het zou fantastisch zijn als u uw beroemde thee voor ons zou willen maken. We zijn behoorlijk jaloers op meneer Tanizaki beneden.’

‘Ja, natuurlijk,’ zei ze.

‘Misschien helpt het tegen mijn hoofdpijn.’

‘Hoofdpijn, meneer?’

‘O, niet meelevend, dan stort ik in. Ellendige toestand. Ik zie sterachtige lichtjes als ik hoofdpijn heb, en u fonkelt nu.’

‘Niemand hier schijnt zich erg goed te voelen, meneer.’

‘Nou, het is niet de meest heilzame plek op de wereld.’ Hij wreef over zijn slaap terwijl ze het ijzeren theepotje van het vuur tilde. ‘Slapen thee, alstublieft. Nakamura?’

De typende man zei ja alstublieft. Toen ze hem zijn kopje gaf keek hij verontschuldigd en wendde zich hoestend af. Hij deed wat ze zei toen ze opperde dat het inademen van de theedamp kon helpen.

‘De haard loopt vol met as,’ zei Takiko. ‘Dat doet hem geen goed. Ik wilde vragen, meneer, of ik de sleutel mocht hebben, zodat ik ’s morgens vroeg kan komen om de haard schoon te maken. Het zou verschrikkelijk storend zijn als ik het deed terwijl u aan het werk bent.’

De directeur zweeg een lang moment, en ze had de akelige overtuiging dat hij precies wist waarom ze hier zo vroeg wilde komen. ‘Ja,’ zei hij uiteindelijk. Hij pakte een sleutel uit zijn bureaula. ‘Ik vertrouw je hiermee. Raak niets anders aan dan de haard.’

‘Ja, meneer. Natuurlijk. Ik zou nooit naar documenten of zo kijken... Ik kan nauwelijks lezen,’ zei ze.

‘Nee, natuurlijk. Je bent een braaf meisje. Het vorige meisje was nogal nieuwsgierig. Ik weet dat jij niet zo zult zijn; jij bent van een heel andere klasse.’

Ze knikte één keer, al bijna voordat ze zich herinnerde dat het vorige meisje was doodgevroren in een greppel. ‘Ik hoop het, meneer. Het zou gewetenloos zijn.’

Ze vroeg zich af wat het vorige meisje had gezien.

Hij bond in. ‘Ik wilde je niet bang maken, het komt gewoon door de hoofdpijn. Als je de vensterbank hebt gedaan ben je wel klaar, denk ik.’

‘Zal ik het dienblad ook meenemen?’

Hij keek op. ‘Dienblad?’

Het was intuïtie, geen besluit, wat haar ervan weerhield te zeggen dat ze de kok twintig minuten geleden een maaltijd in de etenslift had zien zetten. Ze had het sterke gevoel dat dat heel dom zou zijn. Maar ze keek wel om zich heen. Er zat nergens een luik in de muren.

‘Ik zou mijn eigen hoofd nog vergeten als het niet vastzat,’ zei ze. ‘Ik was ervan overtuigd dat u zat te eten toen ik binnenkwam.’

Hij wapperde met zijn hand naar het raam. ‘Het komt door deze plek; je raakt de draad kwijt. Misschien was dat gisteren?’

‘Dat moet het zijn. Pardon, meneer.’

Dus iemand bracht maaltijden naar boven. Ze poetste een oude vlek van Nakamura’s bureau zodat ze niet alleen maar voor zich uit zou staren, luisterend naar het mechanische geklik in de muur. Nakamura glimlachte even en schoof een paar patroonfoto’s buiten bereik van haar vegeer. Toen hij stopte met werken, stopte het klikken in de muur ook.

Ze concentreerde zich op de vlek. Dat geklik klonk als klokmechanieken. Ze bedienden iets: een slot, een deur, wat dan ook. Het was een terloopse gedachte geweest toen het voor het eerst bij haar opkwam, maar ze begon er akelig zeker van te raken dat Mori ofwel daarboven zat, ofwel daar binnenkort zou zijn.

‘O, mijn hoofd,’ mompelde de directeur. Hij liet zich over zijn bureau heen zakken en legde zijn hoofd op zijn armen. Tegenover hem hoestte de klerk in zijn mouw, maar hij ging door met typen; zijn neus was roze ondanks de golvende warmte van het vuur. Ze hoorde zijn ademhaling gieren. Toen ze de trap weer af liep, krulde de kou haar tegemoet. Tanizaki zat nog altijd ellendig in elkaar gedoken aan tafel, met zijn trillende hand plat op het hout. Hij was in gesprek met een andere cipier, net aangekomen, met sneeuw nog op de schouders en mouwen van zijn overjas en een vochtige glans op zijn rijlaarzen.

‘... sterven als ratten,’ zei de andere cipier. ‘Vanochtend twee. En er komt vanmiddag weer een sneeuwstorm, dat zie je aan de berg. Ik haal ze voor vandaag naar binnen.’

Takiko klopte aan. ‘Middag, samen. Zal ik iets voor het middageten maken?’ Ze had nog maar een halfuur geleden water voor Tanizaki

gehaald, maar de kou was zo stroperig dat ze doorlopend honger had. Iedereen leek meer brandstof nodig te hebben, alleen al om wakker te blijven.

‘Je verwent ons,’ zei Tanizaki blij.

‘Natuurlijk. Kijk in de spiegel, je valt uit elkaar. En jij ziet eruit alsof je aan de vloer vast bent gevoren,’ voegde ze eraan toe tegen de andere cipier. Hij was zo lang en mager dat een van zijn ouders Chinees moest zijn. Het was heel opvallend naast Tanizaki, die klein en gedrongen was. Toen hij zich opvouwde aan de *kotatsu* zag hij er belachelijk uit, omdat hij er te lang voor was en zijn gewrichten een voor een moest buigen, als een giraf.

Ze keken allebei blij toen ze terugkwam met vis en *onigiri*. Takiko ging bij hen zitten en tilde zonder erbij na te denken de graat van haar zalm van de rest van de vis.

Tanizaki merkte lachend op dat haar tafelmanieren te goed waren. Zelf rukte hij met een eetstokje in elke hand zijn vis uit elkaar. Zijn slechte hand trilde niet meer zo erg.

‘Meneer Tanizaki,’ zei ze toen ze wat over geisha’s hadden geprapt. Hij had het te suggestief laten klinken, en dus had zij gezegd dat ze onmogelijk een geisha kon zijn, want de vorige keer dat ze een shamisen had bespeeld was de kat weggelopen en aangereden door een kar. Ze verzon voor de goede orde een overbodig stukje over ingewanden. Als ze Tanizaki kon trainen om haar alleen maar te associëren met walgelijke dingen, zou hij niet meer zo dicht bij haar komen. ‘Wat is die grote toren boven het kantoor van de directeur?’

‘Ze noemen die het Orakel. Hij is pas vorig jaar gebouwd. Of het jaar ervoor?’ Hij keek even naar de lange man, die zijn schouders ophaalde. ‘Ben ik vergeten.’

‘Waar is hij voor?’

‘Hij was bedoeld als wachttorens. Er kwamen wat nieuwe gevangenisregels: iedereen moest een wachttoren van een bepaalde hoogte hebben. Maar hij is voor zover ik weet nooit gebruikt. Gewoon bureaucratische onzin, denk ik. Ze hebben er nu elektrische apparatuur neergezet, iets wat met het weer te maken heeft.’

‘Aha,’ zei ze, en ze deed alsof ze haar belangstelling verloor. Ze dronk thee.

‘We zijn eigenlijk een weerstation,’ zei de lange man plotseling in de stilte. ‘Alle metingen gaan naar Tokyo. Er is geen betere plek om zuid-

waarts trekkende stormen te meten. Je weet wat “Shiretoko” betekent, in het Ainoe?’

Ze schudde haar hoofd. Shiretoko was de naam van deze hele regio, hun mantavormige uitsteeksel boven aan Hokkaido.

‘Het einde van de wereld.’

‘Dat is passend,’ zei ze.

‘Dat heb je verzonnen, Oemoto,’ zei Tanizaki lachend. ‘Of heb je op je vrije dagen rondgehangen met de Ainoe?’

‘Nee, dat hebben ze ons op school verteld. Ik had een Russische natuurkundelerares. Het is net Russisch, het Ainoe –’

‘O, de beroemde natuurkundelerares!’ Tanizaki sloeg hem grijnzend op de schouder. ‘Hij werd verliefd op een Russische natuurkundelerares, het was heel sneu,’ legde hij aan Takiko uit, en hij giechelde toen Oemoto hem een mep terug gaf. ‘Kappen, het is geen smaad als het waar is...’

Tanizaki zakte in elkaar. Oemoto staaarde aanvankelijk alleen maar naar hem. ‘Hé... kappen met die geintjes... Tanizaki...’

Toen ze om de tafel heen liep, lag hij te stuiptrekken. Ze liet zich zakken en hield hem zo stil mogelijk. Oemoto knielde naast haar om te helpen.

‘Is hier een dokter?’ vroeg ze.

‘In het poorthuis. Dokter Fujiwara.’

Tegen de tijd dat ze was teruggekeerd met de dokter was het insult voorbij en kwam Tanizaki langzaam overeind, bleek en aangeslagen. De dokter luisterde naar zijn hart en keek in zijn ogen en zei dat hij prima in orde was, al leek hij niet overtuigd. De ernst was merkbaar, omdat die niet bij hem paste. Zijn naam, Fujiwara, betekende blauwregen, en hij had een bijpassende paarse halsdoek om. Hij moest normaal gesproken een vrij flamboyante man zijn.

Niet alleen het personeel was ziek. Terwijl Takiko naar buiten ging door de leverancierspoort, die ze nu op weg naar huis gebruikte om de isoleercelschuur niet te hoeven zien, zag ze dat er onder aan de heuvel lichamen in rode ketelpakken in de lange afvalgreppel lagen, vele tientallen, niet helemaal bedekt met sneeuw. De berkenbossen kreunden en kraakten, wit op wit, en ergens daar klonk getrommel. Toen ze keek, keek een Ainoe-vrouw terug. Ze hield een dikke bundel robbenvachten vast en zag er bovenaards uit, want ze had een massieve zwarte tatoeage over haar mond, als een knevel. Haar kleren wa-

ren vrolijk gekleurd; het moest een van hun ceremoniële dagen zijn. Hun festivals waren strikt genomen illegaal, maar voor zover Takiko kon bepalen negeerden de Ainoe-vastelanders die verboden als voorbijaande ergernis en deden ze gewoon wat ze altijd deden. De vrouw wendde zich af en verdween in het berkenbos.

De trommels hadden heel veel vogels in het bos opgeschrikt. Een uil suisde over Takiko's hoofd en landde op de balken van de Orakeltoren. Zes andere zaten er al.

TOKYO, 13 FEBRUARI 1889

Thaniel schrok wakker. Iemand stond over hem heen gebogen. Hun neuzen raakten elkaar bijna. Hij voelde de lichte warmte die van menselijke huid afstraalde. Hij rook een asgeur. De smaak ervan bleef achter in zijn keel zitten.

Hij kon zijn ogen niet openen en zich niet bewegen. Hij bleef heel stil liggen en moest zichzelf voorhouden dat het een nachtmerrie was terwijl hij de moed bijeenschraapte om te gaan zitten.

De persoon, het ding, greep zijn schouders vast en kneep erin. Hij draaide opzij, botste tegen de haard en bleef op handen en knieën zitten terwijl al zijn pezen hem toezongen dat hij moest vluchten.

Er was niemand.

Het vuur rookte heel erg en de kamer had zich gevuld met roet. Thaniel goot een kan water over het rooster, zette het raam wijd open en hapte naar lucht. De as voelde als cement toen hij slikte. Toen hij wat gekalmeerd was hoorde hij zijn longen gieren bij de diepere ademteugen. Hij liep naar de deur met de bedoeling om in het vertaalkantoor te gaan slapen. Er stond daar een bank, en de lucht zou er beter zijn. Zijn schouder deed ontzettend veel pijn. Op de vloer liggen had hem geen goed gedaan.

Pas toen hij de grendel opzijschoof zag hij zijn mouwen. De kracht verdween uit zijn handen. Op zijn schouders, heel duidelijk afgetekend in zwarte roetvlekken, stonden twee handafdrukken.

Thaniel keek overal – onder het bed, in de kast, erachter, buiten in de gang – maar er was niemand. Het gezantschap was stil. Zelfs de bedienden liepen nu niet rond. Hij bleef in de deuropening staan en wachtte tot hij kalmeerde.

Hij stapte stilletjes naar de overkant van de gang en opende Zes' deur. Ze sliep, en de tweeling ook. Hij sloot de deur weer. Hij wilde niet terug naar zijn eigen kamer, maar hij kon dit overhemd ook niet aanhouden, dus liet hij zijn deur openstaan terwijl hij zich omkleedde. Het

ging pijnlijk traag, omdat hij maar één arm kon bewegen en de hele tijd om zich heen bleef kijken, met zwoegend hart, en hij ging meteen weer naar buiten. Absurd genoeg voelde het oversteken van de drempel naar het anders gekleurde hout van de gang alsof hij veilig terrein had bereikt. Nog steeds geen spoor van iemand anders. Ondanks het schone overhemd bleef hij over de plekken op zijn bovenarmen wrijven waar de zwarte handafdrukken hadden gezeten. Hij bleef in de schemerige gang staan, in niets dan besneeuwd maanlicht, en probeerde te besluiten wat hij moest doen. Slapen kon hij wel vergeten.

Dan kon hij net zo goed wat werk doen. Het was zittend, saai werk, en dat zou waarschijnlijk helpen.

Er kwam geruststellend licht uit het vertaalkantoor. Mevrouw Nakano had Kelly-lantaarns verboden, vanwege de vlammen, maar ze had wel lamppeertjes gebracht. Ze waren met stukjes koperdraad aan de metalen buizen gebonden en werkten perfect. Hij ging achter zijn bureau zitten en voelde zich een stuk geruster, badend in het elektrische licht. Het was schokkend hoe snel hij gewend was geraakt aan de walvisolie-lampen met hun gedimde licht en vettige geur, als van een oven die moest worden schoongemaakt. Dit heldere licht maakte alles duidelijk en normaal. De stapels kranten, de twee telegrafien, Pringles kleine geishapop, de schone, papierachtige geur van elk kantoor waar niet werd gerookt. Hij bleef een poosje stil zitten en liet het tot zich doordringen.

Hij vertaalde wat stukken van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Telegraafberichten die overdag waren binnengekomen. De eerste golf bestond uit feestuitnodigingen; de tweede, 's middags gestuurd, uit sombere felicitaties omdat de ceremonies waren doorgedaan ondanks de verstoring.

Zijn maag sprong in de knoop toen de telefoon ging. Het gerinkel was oorverdovend wit in het stille kantoor. Hij griste de hoorn van de haak. Thaniel haatte telefoons en gebruikte ze uit principe nooit. Vulker had ze laten plaatsen omdat hij zei dat ze beschaafd waren, maar Thaniel kon niets minder beschaafds bedenken dan net zo lang afschuwelijk tegen mensen rinkelen totdat ze opnamen. Ieder ander op het telefoonnet van Tokyo moest er net zo over denken, want niemand belde ooit, behalve mensen die onbeschoft wilden zijn.

'Hallo?' meldde hij zich.

'Kantoor van de premier,' zei een uitgeputte klerkachtige stem in het Japans. 'Is meneer Steepleton er?'

‘Dat ben ik. U weet dat het twee uur ’s nachts is?’

‘Ik verbind u door met de premier,’ verzuchtte de klerk.

Thaniel drukte zijn hand tegen zijn voorhoofd. Er klonk een klik, en toen vroeg Kuroda’s schaliestem: ‘Heb ik je wakker gemaakt?’

‘Nee, meneer.’

‘Jammer. Ik bel alleen maar om te zeggen dat je een verrekke nutteloze zeug bent. Mori moet je daar hebben neergezet omdat je Arinori had moeten redden.’

‘Ja, het is beslist allemaal mijn schuld. Wat hebt u met Mori en Takiko Pepperharrow gedaan?’

‘Ik heb helemaal niks gedaan. Ik dacht dat jij jaloers was geworden en ze allebei had vermoord.’

‘Ik ben er vrij zeker van dat u degene bent met zo’n soort achtergrond. Waar zijn ze? Zijn ze in orde?’

‘Sla nog een keer zo’n toon tegen me aan en ik zeg tegen Buitenlandse Zaken dat je zielige hartje gebroken is en dat ik nu een hoogstaande samoerai en zijn vrouw mis. Nee? Dacht ik al. Lafaard.’ Kuroda smeedde de hoorn op de haak.

De kogelwond brandde alsof iemand hem had uitgespoeld met azijn.

Kuroda loog over Mori. Arinori en zijn vrouw hadden gelijk gehad: als Kuroda echt niet wist waar hij was, zou hij half Tokyo op zijn kop zetten. Thaniel bleef naar de telefoon staren en overpeinsde hoe je iemand kon vinden van wie de premier niet wilde dat hij gevonden werd.

Hij zou de volgende morgen naar Yoruji gaan. Diplomatieke onschendbaarheid was handig als je onder een politiekordon door moest. Hij wilde niet nadenken over wat hij daar al dan niet zou aantreffen. Niemand had iets aan hem als hij zichzelf liet afglijden naar een hysterische puinhoop. En Mori al helemaal niet. Die het waarschijnlijk prima maakte, en die opsporingspogingen van een enorme *gaijin* met wie hij vroeger samenleefde waarschijnlijk zou ervaren als hinderlijk en onprettig.

Mevrouw Nakano moest de telefoon hebben gehoord, want ze kwam binnen met koffie en het zilveren schaaltje poedersuiker. In plaats van het deksel had ze een lamppeertje op de ketel gezet. Het verspreidde een vriendelijke gloed.

‘Heb je er een gezien?’ vroeg ze.

Hij keek op. ‘Heb ik u wakker gemaakt?’

‘Nee, nee, jongen, ik was de deurscharnieren water aan het geven.’ Ze legde niet uit wat ze daarmee bedoelde. ‘Je had een vuurtje aan. Heb je er een gezien?’

‘Ik... Nee, ik had alleen een nachtmerrie.’ Dat moest het zijn geweest. Als hij weer naar boven ging zouden er geen roetafdrukken op dat overhemd zitten. Hij was ziek, gewond, en iemand was gisteren voor zijn ogen vermoord. Het was gewoon een nachtmerrie geweest.

Ze schonk hem de blik van een schoolmeesteres en vertrok. De vloerplanken kraakten vreselijk, want op enig moment gedurende de dag moesten de nagels te heet zijn geworden. Iemand had ze er allemaal uit gehaald en in een glazen vaas op de vloer gezet, en daar hing nu trillend hete lucht boven. Terwijl mevrouw Nakano door de eetkamer liep pakte ze een gieter uit de hoek en gaf de deurscharnieren water. Er steeg stoom van op.

Je kon best goed glazuur met koffiesmaak maken in het schoteltje, dus goot Thaniel er wat koffie in en sprenkelde er met zijn linkerhand zo rustig mogelijk suiker overheen. Een deel van de suiker miste het schoteltje en dwarrelde op het bureau, precies waar de tocht er vat op kon krijgen. Het waaide van de rand en ging de lucht in. Hij keek ernaar terwijl het draaide. Maar het normale gedraai werd verstoord voordat het kon vervagen. Het vormde de perfecte omtrek van een hand in de lucht. Hij kon zelfs het merk van de maker lezen op de knoop in de mouw. Het overhemd kwam van Shirokiya, het grote warenhuis tegenover de bank in Ginza.

Thaniel deinsde achteruit, maar de hand bleef gewoon hangen. De suiker daalde geleidelijk neer en het beeld vervaagde.

Hij pakte het zilveren schaaltje, blies over het oppervlak van de suiker en hield zijn adem in zodat hij het niet zou verstoren. De suiker zweefde de lucht in en onthulde nog meer knopen, een vest, een horlogeketting, handen in broekzakken en daarna de nette golf van Arinori's haar. Hij keek uit het raam. Terwijl Thaniel toekeek, zuchtte de suikergeest geluidloos en draaide zich om. Thaniel staarde ernaar en gooidde er nog wat poedersuiker naartoe. De geest leek hem niet te zien, maar bleef staan en las spookpapieren.

Thaniel greep de telefoon en stak de kabel in de aansluiting voor Vaulkers kamer. Terwijl de telefoon overging – hij hoorde hem boven – keek hij naar de plek waar Arinori weer vervaagde. Hij had het nog

nooit koud gekregen van angst, had altijd gedacht dat het maar een zegswijze was, maar nu voelde hij het bloed wegkruipen uit zijn vingers, die wit waren rondom de hoorn, en zijn nagels hadden een onnatuurlijke, doodse grijstint gekregen.

‘Hallo?’ Vulker klonk verwonderd, maar niet alsof hij had liggen slapen.

‘Kun je even naar het kantoor beneden komen?’

‘Steepleton? Weet je hoe laat het is?’

‘Kwart over twee,’ zei hij, nog altijd kijkend naar de poedersuiker. De geest was er nog net. Hij voelde zijn hartslag knijpen in zijn schedel, maar het instinct om ervandoor te gaan ebde weg omdat de geest niets onverwachts deed. ‘Er is hier iets wat je zou moeten zien.’ Hij moest slikken, want hij proefde de poedersuiker, zoet en droog. ‘Nu meteen.’

Vulker kwam volledig gekleed naar beneden. ‘Wat is er?’

‘Wacht even, ik moet... hem weer zoeken,’ zei Thaniel hakkelend, want hij had net een flikkering in de suiker gezien. Hij gooide de rest uit het schaalpje de lucht in. Het krulde meteen om een omtrek heen.

Arinori bekeek nog steeds papieren. Het waren overheidsmemo’s. De poedersuiker hechtte zich meer aan het papier dan aan de zwarte inkt, dus de letters hadden vreemde omtrekken. ‘Zie je dat?’

Vulker stapte naar voren om het beter te kunnen zien. ‘Dat is... Wat is dat in godsnaam?’ Hij keek Thaniel aan. ‘Kan hij ons zien?’

Thaniel schudde zijn hoofd.

Vulker balde zijn vuisten, maar ging dichterbij. ‘Hallo?’

De geest zei niets en gaf geen teken dat hij wist dat zij er waren. Thaniel en Vulker keken elkaar even aan, allebei wachtend tot de geest zich zou omdraaien en tegen hen zou krijsen.

Thaniel blies zachtjes en keek naar de draaiende suikerdeeltjes. De patronen die ze vormden waren heel normaal, totdat ze de geest bereikten, want daar zwenkten de stofjes om zijn omtrekken heen alsof ze waren gemagnetiseerd. Thaniel haalde zonder te kijken zijn vinger-toppen door de omtrek en voelde een heel zacht geknetter. Hij zou het niet hebben opgemerkt als hij zich niet zo had geconcentreerd. Ze schrokken allebei toen de geest zich bewoog. Maar hij kwam niet naar hen toe, of in elk geval niet alsof hij wist dat ze er waren, maar stapte naar het bureau.

‘Ik moet mijn camera halen,’ zei Vulker zwakjes. Hij kwam niet in beweging.

Thaniel haalde zijn hand nog een keer door de geest. De suiker week uiteen en keerde meteen weer terug. Het was hypnotisch. ‘Geen wonder dat ze dingen zagen in de keuken. Overal bloem.’

‘Maar dit kan niet al maanden aan de gang zijn. We zouden het hebben gemerkt,’ mompelde Vaulker.

‘O ja? Hoe vaak gooi jij poeder in de lucht?’ Thaniel had zich nog nooit zo dom gevoeld. In Mori’s huis had de kleine tuiniersjongen Hotaru geesten gezien in de deeltjes ongebluste kalk. De zoutbranders zagen ze in de rook. ‘Jezus, en de vuren. Het is de rook. De bedienden steken de haarden aan; natuurlijk zijn zij degenen die zien wat er in de rook zit.’

Vaulker beet op zijn onderlip. ‘Wat moeten we verdomme doen? Naar de missiekerk gaan?’

‘Ik denk niet... dat het zo’n soort geest is.’ Thaniel streek er nog eens doorheen, en deze keer kreeg hij een statische schok. Hij balde zijn vuist.

‘Wat was dat?’ vroeg Vaulker gespannen.

‘Elektriciteit.’ Mori had gezegd dat het in Yoruji spookte bij slecht weer. Jezus. ‘Hoelang is het al zo stormachtig? Sinds november?’

‘Ja. Half november zo’n beetje.’

‘Dezelfde tijd dat het personeel begon te klagen.’

Vaulker trok zijn wenkbrauwen op. Ze keken allebei uit het raam, waar het vuur op Fuji nog steeds duidelijk te zien was.

‘Er zit ijzer in de grond overal om Fuji heen, toch?’ zei Vaulker. ‘Was jij degene die zei dat het daarom zulk elektrisch weer was? Iets over elektromagnetische nog-iets wanneer de vulkaan actief is?’

‘Dat zegt het meteokantoor. Maar ik weet niet of dit allemaal kan komen door ijzer in de grond, ongeacht hoe stormachtig het is. Dan zou het toch al eens eerder ergens zijn gebeurd?’

‘Misschien is dat wel zo. Misschien spookt het daarom op sommige plekken wel en op andere niet.’

Thaniel drukte met zijn vingertoppen in zijn schouders. Zwarte handafdrukken. Een van die geesten had hem aangeraakt, hem wakker laten schrikken met zo’n statische schok. Zijn huid tintelde helemaal, als één orgaan.

‘Pap,’ zei Zes van bij de deur.

Hij stapte naar voren, de geest in, om het laatste restje suiker te verdrijven. Hij zou het haar bij daglicht wel hebben laten zien, maar

hoe mechanisch ingesteld ze normaal gesproken ook was, het leek hem om halfdrie 's nachts niet verstandig. 'Nachtmerries, lieverd?'

'Nee. Er is brand buiten.'

'Dat is op Fuji, kilometers ver weg.'

'Nee.' Ze wees naar het kanaal. Het was moeilijk te bepalen hoe ver weg de brand was, maar ze had gelijk.

Vaulkers spiegelbeeld kwam achter hen staan. 'Een van de pakhuisen langs het kanaal?'

'Dat moet wel.' Thaniel tilde Zes op, niet zozeer omdat zij geruststelling nodig had, maar voor zichzelf. Net als altijd leunde ze niet tegen hem aan, maar bleef ze stram rechtop zitten.

'Kijk hoe licht de stad is,' zei Vaulker ademloos.

Hij had gelijk. De hele stad werd verlicht, zo helder dat er oranje reflecties te zien waren tegen de onderkant van de wolken. Het was een vreemde aanblik. 's Nachts was Tokyo meestal een plek van scheve houten hekken, half verloren boven de lampen, en dan plotseling nieuwe stenen delen. Er waren grote, donkere vlakken van de parken, puntjes kaarslicht bewogen over de rivier waar de nachtelijke bootsmannen vracht verplaatsten voor de volgende morgen. Maar nu straalde alles. Thaniel zag de vormen van de straten langs de kanalen. Half Tokyo moest de afgelopen paar dagen lamppeertjes hebben gekocht. Het leek wel de binnenkant van een fosforescerende bijenkorf.

Er ontplofte iets in het brandende gebouw. Hun ramen rammelden van de knal en ze stapten achteruit. Terwijl ze dat deden kwam een opgewonden, zenuwachtig groepje junior diplomaten de trap af rennen.

'Er is ook brand aan de andere kant,' zei iemand. 'Au, Jezus!'

'Wat?' vroeg Thaniel.

'Die... verrekte deurklink. Hij is witheet. Zelfs door de theedoek heen.'

'Is daar... niet ergens een katoenfabriek?' vroeg Thaniel langzaam.

'De theedoek rookt,' meldde de junior diplomaat.

'De katoenfabriek staat naast het gebouw dat in brand staat,' zei Zes tegen hem, met de ingetogen stem die ze gebruikte wanneer ze bang was dat ze eigenlijk niet hoorde te praten.

'Jezus... Weg bij de ramen. Iedereen. Nu.'

Ze renden naar de achterste kamers net voordat een veel zwaardere ontploffing de ramen naar binnen blies. Thaniel tilde Zes op en keek

net op tijd achterom om de zijden gordijnen in brand te zien vliegen. Ze ontvlamden alsof ze in olie waren gedrenkt, deinend in de hete lucht en de rondvliegende vonken. Zwartgeblakerde flarden lieten los en belandden op de papieren op de bureaus. Hij zag een vel papier in brand vliegen, nog rechtop in een Corona-typemachine.

Een kwartier later zaten ze in slordige groepjes in de eetzaal van het Nederlandse gezantschap, waar de vrouwen van de Nederlandse diplomaten warme dranken, dekens en snoepjes voor de kinderen uitdeelden. Zes leek het een interessante variatie op een gewone nacht te vinden. Thaniel begreep niet waarom ze dit blijkbaar wel aanvaardbaar vond, maar de verkeerde kant op door de gang lopen niet. Ze had samen met de andere kinderen een fort gebouwd onder een tafel. Hij zag nog steeds nabeelden van de explosie, en terwijl ze langs de randen van zijn blikveld ploften en draaiden, klonken ze als xylofoons.

De Nederlanders hadden een stuk eerder naar hun personeel geluisterd dan de Britten. Er lag fonkelnieuw linoleum op de vloer, lamppeertjes hingen in lussen aan de dakbalken en er was rubber om alle deurklinken en scharnieren genaaid. Emmers zand stonden aan weerskanten van alle deuren en ramen.

‘Steepleton,’ zei Vaulker, en toen aarzelde hij. Thaniel zat bij de Nederlandse dokter, die hem zijn overhemd had laten uittrekken. De arts peuterde met een pincet stukjes glas uit zijn schouders. ‘Jezus, je bent bont en blauw. Heb je... gevochten met de man die Arinori heeft vermoord?’

‘Nee, de koets viel om, vlak ervoor. De paarden waren geschrokken.’

Hij had het niet eerder gemerkt – hij had niet naar zichzelf gekeken – maar hij had blauwe plekken over zijn hele flank. Door het prikken en branden van de kogelwond had hij geen andere pijn gevoeld, zelfs niet van de glasscherven.

Vaulker keek alsof hij iets wilde zeggen, maar een volgende explosie klonk dichtbij en ze schrokken er allebei van. ‘Wat was dat, verdomme?’

Na de ontploffing klonk secondenlang het gedender van een instortend dak.

‘De brandweer sloopt huizen om brandgangen te maken. Alle huizen zijn van hout. Er is geen andere manier om een brand te beheersen voor hij een van de kanalen bereikt. Gaat het wel?’ voegde Thaniel eraan toe, want hij begon te denken dat ze allebei aangeslagen waren.

Hij schrok normaal gesproken niet snel, maar bij het lawaai van zo-even was er een schok langs zijn rug omhoog- en omlaaggegaan. Hij deinsde ook weg voor kleinere geluiden, zo schichtig als een haas. ‘Ben je al wel gaan zitten?’

‘Wat we zagen...’ begon Vaulker. Hij liet zich naast Thaniel zakken; alle plooien in zijn huid en kleding waren afgetekend in roetvlekken. ‘Als dat door het weer komt... We moeten weten of het nog erger zal worden. En vooral als het te maken heeft met Fuji. Als dit een teken is dat de vulkaan op het punt van uitbarsten staat, moeten we evacueren.’ Hij sprak heel zacht en keek om zich heen. Toen Thaniel zijn blik volgde, zag hij dat een aantal van de Nederlandse diplomaten net zo praatte, zacht, met de koppen bij elkaar. Niemand wilde hardop ‘vulkaan’ zeggen. De kamer was vol kinderen. ‘De Nederlandse gezant heeft iemand gestuurd om de baas van het meteokantoor wakker te maken, maar ik denk niet dat ze het mogen zeggen als er iets staat te gebeuren. Het zou chaos in de havens veroorzaken.’

Thaniel knikte. ‘Wil je weg, voor de zekerheid?’

‘Francis Fanshaw laat mijn kop afhakken als ik iedereen evacueer en er niets gebeurt. Ik kan niet veel welwillendheid van hem verwachten momenteel, vermoed ik.’ Hij draaide zijn ogen naar Thaniel toe.

‘Ik heb hem niets verteld,’ zei Thaniel. ‘Als niemand heeft gemerkt dat je niet bij de ceremonie was, prima. Wat doen we dan, als we niet weggaan?’

Vaulker keek onthutst. ‘Heb je hem niet verteld dat ik niet ben gegaan?’

‘Nee. Waarom zou ik?’

‘Je mag me niet.’

‘Nee, dat klopt,’ beaamde Thaniel glimlachend.

‘Nou...’ Vaulker lachte. ‘Dank je. Nee dus. We moeten iemand naar Fuji sturen om te kijken wat er aan de hand is.’

‘Buitenlanders hebben papieren nodig om Tokyo te verlaten. Die geven ze ons nooit als ze vermoeden dat we rondsuffelen.’

‘Ik denk dat eventuele politieagenten op de weg daarheen wel andere dingen aan hun hoofd hebben.’ Vaulker aarzelde. ‘Luister, ik kan zien dat je er slecht aan toe bent, maar ik heb het nare gevoel dat jij de enige bent die vloeiend genoeg Japans spreekt om te gaan. We zullen het ook aan de Chinezen en de Nederlanders vragen, maar... bereid je voor.’

Thaniel knikte langzaam. Hij wilde nee zeggen, want hij moest naar

Yoruji, nu nog meer dan gisteren. Er was iets met Mori gebeurd. Dat was de enige verklaring die overbleef. Hij kon accepteren dat Mori een koets zou laten omvallen en een minister zou laten vermoorden, maar het was stom om te denken dat hij Zes gevaar zou laten lopen. De ramen waren ontploft. Ze had wel dood kunnen zijn. Als Mori dat had kunnen voorkomen, had hij het beslist gedaan.

Maar als de vulkaan ging uitbarsten, moest hij als eerste Zes hier weghalen. Niet te vergeten de kinderen van alle anderen en de junioren, die zelf nog jongens waren.

‘Ik kan morgen de trein nemen.’

Vaulker zuchtte alsof hij had gedacht dat Thaniel zou weigeren. ‘Luister,’ zei hij plotseling. ‘Ik weet dat je door mij in die ellendige koets zat. Ik weet heus wel dat ik degene had moeten zijn die hier met een kogelwond zat.’

Thaniel moest liegen. ‘Daar had ik nog niet aan gedacht.’

‘Nou, dat is heel...’ Vaulker schudde zijn hoofd, waardoor zijn lichte haar glinsterde. Hij moest zijn hoofd onder de kraan hebben gestoken, want zijn haar was schoon terwijl de rest van hem dat niet was. Het effect was vreemd, alsof hij was samengesteld uit twee foto’s van dezelfde man bij afwijkend licht. ‘Ik kan beter even een kniebuiging gaan maken naar de Nederlandse gezant. Doe je best om niet op de Nederlandse tolken te schelden, wil je.’

Het was bijna geruststellend om hem te zien terugkeren naar zijn normale zelf.

‘Wat is dat lawaai?’ ging Vaulker door.

Nu hij het zei zag Thaniel de staccato witte klop geluiden die boven het zachte geroezemoes in de gang uitstegen. Ze klonken als telegrafien. In een kantoor langs de gang werden vijf telegrafien inderdaad krankzinnig: ze spuugden lange spiralen transcriptiepapier over de vloer. Een paar Nederlandse klerken probeerden ze tegen te houden, maar stekkers uittrekken had niet geholpen.

‘Pardon,’ zei Zes nauwgezet.

Thaniel stapte voor haar opzij. Ze negeerde het geschrokken geroep toen ze haar hand langs de rammelende toetsen van een van de machines stak en de zekering eruit trok. Het ding viel stil. De klerken keken allemaal verbaasd.

‘Ze zijn elektrisch,’ legde ze uit. ‘Stip streep is aan uit.’ Ze bekeek de mannen. ‘Ik spreek geen Nederlands,’ zei ze in de stilte.

‘Waar heb je haar vandaan, zei je?’ vroeg Vaulker. ‘En... denk je dat er nog meer zijn?’

Zes keek tussen hen heen en weer. ‘Is hij vreselijk of juist goed?’ vroeg ze aan Thaniel.

‘Hij is goed,’ beloofde Thaniel. Hij wilde haar optillen, maar dat zou ze afschuwelijk vinden. Ze verbaasde hem toen ze hem zonder te kijken verstrooid een klopje gaf. Hij keek uit over de stad in plaats van naar haar terwijl de Nederlandse klerken de telegraphen begonnen te ontmantelen. Bij het kanaal had de rook enorme wolken gevormd. De lucht was vol vonken, als grote zwermen vuurvliegjes. Terwijl ze toekijken ging verder weg iets met een enorme klap de lucht in en schoot vuurwerk alle kanten op. Mensen lachten en riepen ooo en aaa, en Zes wiegde blij. Het was prachtig. Maar vonken belandden ook aan deze kant van het kanaal. De bomen aan de overkant begonnen te branden. Het gebouw daarachter was het paleis.

Tegen het ochtendgloren keerde het mannetje van de Nederlandse gezant terug, besmeurd met as, om te melden dat het meteokantoor een verklaring zou plaatsen in de ochtendkranten. Daarin zou staan dat hoewel het weer alarmerend was, het beslist niets te maken had met enige vulkanische activiteit onder Fuji en dat de stad op de verhoogde elektriciteit na behoorlijk veilig was. Ze voorspelden een eind aan het probleem zodra de storm overwaaide.

Thaniel wist niet wat ‘klinkklare lulkoek’ in het Nederlands was, maar hij vermoedde dat dat rondging onder het personeel. Het was beslist wat er was rondgegaan onder de Engelsen en onder de bezoevende Amerikanen die waren komen kijken of iedereen in orde was. De Chinese diplomaten leken ook niet overtuigd. Ze hadden eten meegebracht voor iedereen.

De Amerikaanse gezant kwam langs om te zeggen dat hij het nog een paar dagen wilde aankijken. De Nederlandse gezant kwam ook, en daarna de Chinese. Het was moeilijk, omdat sommige mensen geen Engels spraken en niet iedereen Japans sprak, maar na wat vertalen leunde de Chinese ambassadeur, de oudste en meest hooggeplaatste aanwezige, achterover in zijn stoel.

‘Natuurlijk moeten we iemand naar Fuji sturen, maar meneer Steepleton is niet genoeg. Er moeten nog andere tolken zijn.’ Hij keek verwachtingsvol rond. De Nederlanders en de Amerikanen keken el-

kaar schuld bewust aan en gaven toe dat ze alleen onderbetaalde oproepkrachten hadden, die iedereen die hen op zo korte termijn naar Fuji wilde sturen zouden uitlachen.

‘En jullie dan?’ vroeg Vaulker een beetje beschuldigend. ‘Chinees lijkt veel meer op Japans dan Engels; spreken jullie het niet allemaal?’

‘Het lijkt ongeveer net zo veel op elkaar,’ zei de Chinese ambassadeur langzaam en vlak, ‘als Engels en Noors. Natuurlijk hebben we een tolk, maar hij is lid van de koninklijke familie en ik vrees dat ik dat risico niet kan rechtvaardigen.’ Hij wees met zijn ogen naar een heel jonge man die een stukje verderop over een kop thee gebogen zat. De jongen was een perfecte Chinese versie van Pringle. De ambassadeur zuchtte. ‘Meneer Steepleton, ik vind het echt vreselijk om te vragen, maar komt het goed met u als u gaat?’

‘Prima,’ zei Thaniel. Hij voelde zich niet al te zeker, en hij zag nog steeds de xylofoonflitsen, maar hij zou liever sterven dan dat hij een versie van Pringle het gevaar in zou sturen. Hij sloeg zijn armen over elkaar en probeerde het lawaai van al zijn vaderlijke alarmbellen die tegelijk afgingen buiten te sluiten.

De Chinese ambassadeur leek niet erg overtuigd. ‘Nou, dat is dan geregeld. We wachten tot meneer Steepleton terug is van Fuji, en als het slecht nieuws is, zal mijn overheid jullie allemaal onderbrengen in Peking.’

‘Steepleton,’ mompelde Vaulker toen ze afscheid namen. Hij legde zijn hand op Thaniels rug om hem zijn hoofd te laten buigen. ‘Luister. Wat je daar ook vindt, het lijkt me verstandig om officieel te rapporteren dat het gevaarlijk is.’

‘Waarom?’

‘Omdat BuZa ons gisteravond een boodschap heeft gestuurd. Premier Kuroda heeft de officiële bestelling van een vloot pantserschepen pas een paar weken geleden gedaan, maar het contract bestond al jaren. Die verrekte dingen waren al gebouwd, onder voorwaarde dat de Amerikanen ze zouden kopen als Tokyo de financiering niet rond kreeg. Ze zijn nu onderweg vanuit Liverpool.’

Thaniel leunde naar achteren. ‘Dus... wat hier ook gaande is met Fuji, we hebben de Russische vloot nog steeds vlak buiten Nagasaki liggen, en nu komt er een Britse vloot aan om nieuwe slagschepen in Tokyo af te leveren.’

‘Mm. Ze zullen de Russen letterlijk aan de kant moeten duwen om hier te komen. Ik denk dat er hoe dan ook een vuurgevecht ontstaat.’

Wat je ook ontdekt... zoek een manier om er een reden van te maken dat we uit Tokyo weg kunnen voordat iedereen wil vluchten voor een uitbrekende oorlog en er geen verrekte schepen meer zijn om op te vluchten.'

DEEL 4

AOKIGAHARA, 13 FEBRUARI 1889

Als je in een zo recht mogelijke lijn naar Fuji reisde, kwam je eerst langs het Aokigahara-woud. Het zag er echt blauwachtig uit in de dichte mist en schaduw van de berg, die de hele hemel besloeg als een titaanse muur van sneeuw. De ijzersmaak was sterker geworden naarmate Thaniel dichterbij de berg kwam. Zijn kiezen prikten ervan, ook al had Willis hem morfine gegeven voor de tocht.

Hij had een postkoets voor zichzelf. Alle anderen, zei de koetsier, wilden de andere kant op.

Aan de overkant van de weg liepen mensen in een lange karavaan noordwaarts, met bundels en kinderen op hun schouders of op ossen. Iedereen was vuil van de rook. Veel mensen hadden zichtbare brandwonden, en ze starden allemaal naar zijn koets. Iemand riep, wilde weten of Thaniel van de regering was. Iemand anders zag dat hij blank was, smeed een meloen tegen de zijkant van de koets en brulde iets over klote-Amerikanen. Andere mensen kregen het door en begonnen ook te schreeuwen, en nog meer spullen bonkten tegen de deur en het raam. Thaniel deed het gordijntje dicht. Dit moest aan de vulkaan liggen; maar niemand kon de Amerikanen de schuld geven van de vulkaan. Toen hij de koetsier vroeg of hij kon uitstappen om het iemand te vragen, liet de man hem weten dat hij geen geld teruggaf aan de families van mensen die werden gelyncht in zijn koets, dank je feestelijk.

Al snel was de weg verlaten. Iedereen die wilde vluchten had dat gedaan, en het werd stil. Thaniel deed het gordijntje weer open. De bomen langs de weg waren grijs. Hij dacht eerst dat het sneeuwde, maar het was as. Het land, voorheen weelderig, was bleek en doods. Nergens was kleur te zien, behalve van spullen die langs de weg waren achtergelaten.

Sommige van die achtergelaten dingen waren groot, zoals ossentuig of karrenwielen. Maar het waren voornamelijk sieraden en geld. Men-

sen hadden hun munten en horloges gewoon van zich afgegooid, en in de bermen, assig en kleurloos, glinsterde een bonte verzameling goud en zilver. Iemand had een aantal ringen achtergelaten op een oude boomstronk. Ze waren zo heet geworden dat de stronk walmde.

De koetsier moest een flink stuk voor het bos stoppen. De wegen waren al maanden afgesloten; iets met het leger, zei hij. Thaniel ging de laatste anderhalve kilometer te voet – heel langzaam, en niet al te stabiel – en toen hij bij de barrière aankwam, zag hij waarom de koetsier er niet dichterbij had willen gaan.

Aan de overkant van de weg, en aan weerskanten in beide richtingen verdwijnend in de bossen, stond een hoog hek. Tussen palen van ongeveer drie meter hoog was koperdraad gespannen, knetterend van de elektriciteit. Thaniel gooide er een tak tegenaan. De tak vloog in brand.

Een claxon ging af. In de stilte van het bos – en het was stilte, zonder geruis van dieren of tsjilpende vogels in de dennen – was het een schokkend geluid. Het gejang was oorverdovend en de hele wereld ontplofte in wit, dat grijs werd, en weer pijnlijk wit en toen weer grijs terwijl de claxon aanzwol en afzwakte. Thaniel ging snel van de weg af en rende naar het donkerste deel van het bos. Er moest een ijzeraar vlak onder de grond liggen, want de rijp was in een veeg gesmolten en de bomen verspreidden de zware geur van hars en warme naalden.

‘Rotkinderen,’ klaagde een mannenstem. ‘Hé! Kleine ettertjes, ik weet dat jullie je daar verstoppen!’ brulde hij naar de bomen.

Thaniel hield zijn adem in terwijl de soldaten bleven staan om te luisteren. Op de warme plek was de witte deken op de weg veranderd in sneeuwboten en dode aarde. Hij voelde dat hij wegzonk in de modder en ging op de wortels van een boom staan. De boom was niet geschikt om mensen te verbergen; hij was niet hoog of breed of recht, maar smal en scheef, en Thaniel moest neerhurken.

Toen de mannen wegliepen kwam hij overeind en wist hij even niet goed wat hij moest doen, maar toen stopte hij zijn tas in een droge holte en volgde hen. Verderop was een kleine uitkijktoren. Hij zag er niet nieuw uit; het was de ruïne van iets anders, delen van een oude tempel of zoiets, waar iemand alleen een nieuw dak op had gemaakt. Hij bleef voor de deur staan, probeerde te kalmeren en klopte aan.

‘Jullie zijn verrekte brutaal, stelletje kleine... O,’ zei de soldaat. Hij piepte bijna van verbazing en fronste zijn voorhoofd. ‘Wie ben jij?’

‘Ik ben van het ministerie,’ zei Thaniel. Hij kon Mori exact nadoen als hij zich concentreerde. Het deed ook pijn, want hij moest er Mori’s gouden stem voor uit zijn geheugen oproepen, maar het klonk hoffelijk en was de stem van iemand die precies was wie hij beweerde te zijn. ‘Jullie hadden van mijn komst op de hoogte moeten zijn, maar de telegrafisten in Tokyo doen het niet en je weet wat er gebeurde toen we het met die verrekte postduiven probeerden.’

De soldaat aarzelde onzeker. Hij was net jong genoeg om ja te willen zeggen, alsof hij dingen wist, ook al had hij geen idee van duiven. ‘Juist, natuurlijk. Maar je ziet er niet uit alsof je van het –’

‘Dat zegt iedereen; stomvervelend. Je hebt zeker geen thee, hè, voordat ik de berg op moet sjokken?’

‘Eh... helaas, mag ik je papieren zien?’

‘Ik vrees van niet.’ Thaniel kantelde zijn schouders naar achteren en trok een spijtig, beschaamd gezicht. ‘Probeer jij maar eens stroomopwaarts te zwemmen in een mooie jas terwijl iedereen en zijn hond de andere kant op vlucht met alles wat hij kan dragen. Mensen raken gepikeerd.’

‘Pardon?’

‘Ik ben beroofd,’ legde Thaniel uit. ‘Papieren, geld, alles.’ Hij stak zijn armen uit om te laten zien dat hij niets bij zich had. Toen hij zich uitrekte trok de schotwond akelig en deden de beurse plekken op zijn ribben pijn. Hij voelde zich licht in het hoofd en beloofde zichzelf meer morfine als hij eenmaal het hek door was. ‘Je gaat me toch niet helemaal naar Tokyo terugsturen, hè? De minister zal razend zijn.’

‘Nou...’

‘Hoe heet je? Soldaat...’

‘O. O, natuurlijk, nee, kom maar binnen,’ zei de jongeman, die keek alsof hij op het punt stond een zenuwzinking te krijgen. ‘We hebben thee. Kom binnen.’

De soldaten kwamen uit de buurt en waren speciaal gerekruteerd, en ze leken opgelucht om met iemand te kunnen kletsen die niet met dingen gooide. Na de thee stuurden ze Thaniel de weg over en waarschuwden ze hem dat het misschien anders was dan hij bij vorige bezoeken had gezien.

Toen hij uit het zicht was nam hij nog wat morfine en leunde tegen een boom tot het begon te werken. Hij was bang geweest dat het spul

hem suf en loom zou maken, maar eigenlijk nam het alleen een hoop pijn weg en gaf het hem een mild soort optimisme.

Hij liep langzaam naar het dorp aan de voet van het pad tegen de berg op. Zijn horloge begon warm te worden in zijn zak. Hij had het al in een zakdoek gewikkeld, maar als het nog verder opwarmde zou hij het moeten achterlaten, en daar wilde hij niet over nadenken. Mori had het gemaakt. Overal zweefde as. Het kleurde de sneeuw doods, cementgrijs.

Ondanks de morfinevrolijkheid begon hij hetzelfde onbehagen te voelen als in Yoruji. De vreemde overtuiging dat hij werd gadeslagen, niet door slechts één persoon, maar een heleboel, zelfs al kon hij zien dat hij alleen was.

Hij bleef staan toen hij bij een kudde geiten op de grindweg aankwam. Ze knabbelden aan het gras dat op de modderige plekken groeide. Er leek niemand bij te zijn. Hij liep om ze heen in plaats van ertussendoor, zich ervan bewust dat een van de oudere geiten naar hem loerde, met haar hoorns naar voren gekanteld.

Toen hij zijn haar uit zijn gezicht streek knetterde het van de statische elektriciteit. Het begon al donker te worden, vroeger dan in Tokyo. De hemel was heel helder en het was koud.

Verderop zag hij weer lichtjes. Hij dacht dat het de lampen in het dorp waren, maar toen hij plotseling in het dorp stond leken de lichten niet dichterbij. De gebouwen waren donker. De as was hier heel dicht en verzamelde zich in de plooien van zijn jasmouwen.

In feite waren de lichtjes maar ongeveer vijftien meter verderop, en het waren geen lampen, maar smeulende vonken in een rieten dak. Het riet moest vochtig zijn, want het rookte als de hel, maar het brandde toch. Sommige delen waren mat, andere donkerrood en vonkend. De as zweefde en draaide. Er was niemand om de brand te blussen. Andere daken brandden ook, en zelfs hele huizen. Het ging langzaam; sommige ervan moesten al dagen branden. De rook vormde een dichte mist. Thaniel trok zijn sjaal verder omhoog en bond hem stevig vast. Hier en daar tekende de rook de geesten af van mensen die heel gewone dingen deden: vee hoeden, praten, stoepjes vegen. Maar er waren geen echte mensen meer.

Er lag iets op de weg, iets groots en zwartgeblakerds. Hij vertraagde zijn pas toen hij in de buurt kwam, met een dichtgeslagen keel van de bijna-overtuiging dat het een mens was.

Maar het was te groot. Het was een koe; een dode koe, van de kop tot de voorpoten bijna geheel verbrand maar verder intact, behalve waar de raven eraan hadden gezeten. Er glinsterde iets tussen de verschrompelde botten. Het dampte. Hij raakte het niet aan, maar knielde neer en boog zich naar voren. Het was een bel. Gewoon een normale koebel. Hij leunde weer naar achteren en wachtte tot het weeïge gevoel wegebde. Zelfs een hete kop thee kon dwars door je handen heen branden als je hem lang genoeg vasthield. De koe moest gek zijn geworden terwijl die bel almaar heter werd. Hij raakte zijn horloge nog eens aan. Het voelde nu al warmer, zelfs door de zakdoek heen.

Pas toen hij weer rechtop stond, besepte hij dat hij erop had gerekend hier de nacht te kunnen doorbrengen. Zonder te weten wat hij nu moest doen, behalve dat hij die rook uit moest, sjokte hij door. Een gebouw dat een nette kleine herberg was geweest was nu een uitgerand omhulsel. Verderop wees een houten wegwijzer, smeulend langs de randen, de heuvel op met de tekst: NAAR DE BERG.

Bij de ingang van het pad stond een schrijn. De bomen waren hier veel groter, reusachtige dennen die oprezen in de rook en mist. Kleine vuurtjes gloeiden hoog tussen de takken en af en toe was er een plotseling, statisch geknetter van brandende dennennaalden te horen, maar de stammen waren nog vochtig van de natte winter en hadden nog niet vlam gevat. Tussen twee bomen, boven aan een kort trapje, stond een houten kabinet met een standbeeld van de plaatselijke geest erin; en daarachter, voorbij een gebogen tempelpoort, de schrijn zelf, amper groter dan het kabinet. Een miniraampje stond open, waardoor het eerder een souvenirkiosk leek dan iets heel religieus, en door de spleten tussen de planken was een gloed te zien.

Toen Thaniel dichterbij ging, zag hij dat het ding vol lag met lamppeertjes. Ze hadden verschillende groottes en vormen en geen ervan leek ergens mee verbonden. Ze hingen aan touwtjes, in groepen als vissersboten. Hij wenste dat Zes dit kon zien. De lucht bij de hut was warm door de hitte van alle gloeispalen. Ze verlichtten planken vol gebedskaarten, linten, amuletten en rijstkoeken. Thaniel keek op toen er waternevel over hem neerdaalde. Op het dak van de hut stond een motor die een sproei-installatie boven een grote emmer water liet draaien. Die hield de boel te vochtig om te branden.

Binnen zat een monnik de krant te lezen.

‘Verlicht de weg,’ zei de monnik vrolijk. Hij was heel klein en stokoud. ‘Verjaag de geesten. O, hemeltje, je bent een buitenlander, eh...’

‘Het is al goed, ik versta u,’ zei Thaniel verward. Als iemand had gezegd dat hij droomde, zou hij diegene op de schouder hebben geslagen en gezegd: Ja, natuurlijk.

‘O!’ De monnik keek uitgelaten. Hij had een dunne paal met een lamp aan het eind, een peertje met een papieren kapje eroverheen, die hij nu naar voren stak om Thaniel beter te verlichten. ‘Hoe heb je in vredesnaam Japans geleerd?’

‘Eh, met heel veel moeite. Waarom bent u hier nog?’

‘Iemand moet op de schrijn passen.’

‘Juist, juist.’ Thaniel keek nog even naar de lampen voordat hij zich herinnerde wat hij kwam doen. ‘Luister, ik vraag me af of u me kunt helpen. Eh... met twee dingen, eigenlijk.’

‘O, ja, ja. Ding één?’

Thaniel glimlachte. ‘Hoelang is er al zo veel elektriciteit? Zo veel dat...’ Hij gebaarde achterom naar het dorp. De gemotoriseerde sprinkler maakte zijn mouw vochtig.

‘O, al maanden, af en aan,’ antwoordde de monnik opgewekt. ‘Die lui op de berg, natuurlijk. Als je zelfmoord wilt plegen, is daar wel ergens touw te vinden,’ voegde hij eraan toe, gebarend naar het bos. ‘De boswachters laten het hangen. Wil je een peertje?’

‘Bedankt.’ Thaniel pakte het peertje twee keer over van de ene hand in de andere. Het bleef al die tijd branden. ‘Hoe bedoelt u, die lui op de berg?’

‘De wetenschappers. Wat ze ook doen, het is de laatste tijd heel geprononceerd. De geesten lijken er verschrikkelijk opgewonden over; er zijn er een stuk meer dan anders.’

‘Dus het komt niet door de vulkaan?’

De monnik lachte. ‘Hoe kan de vulkaan nou geesten maken? Nee, nee, ze hebben machines, grote dingen. Ze doen het expres. Ik vind het wel leuk.’ Als hij kwaad was omdat het dorp in brand stond, was daar niets van te merken. Hij wees naar beneden, naar de geest van een kat die opgerold lag te slapen, en toen, vooruitlopend op de vraag die waarschijnlijk zou komen, tilde hij de echte kat op om te laten zien dat daar niets mee aan de hand was. De kat had rubberlaarsjes aan.

‘Zijn ze niet altijd dood, de geesten?’ vroeg Thaniel ontdaan.

‘Nee, nee. Soms wel, soms niet,’ zei de monnik.

‘Maar dan...’ Maar hij kon niet bedenken wat dat betekende. Hij kon niet bedenken wat voor machine er gratis elektriciteit zou genereren in een omtrek van tweehonderd kilometer. Heel ineens stond het idee om naar boven te gaan hem niet meer zo aan.

Overal rondom viel nog steeds de as, en dat maakte nadenken lastig; het zag eruit als witte ruis. Nogal vaak werd het te zwaar voor de dennen en gooiden ze er ineens een lading af. Het lag in zachte bergen tussen de stammen. Waar het opstooft waren gekmakende halve vormen te zien die er niet uitzagen als mensen, maar ook niet als dieren. Het maakte Thaniel schichtiger dan ooit. Hij had nooit moeite gehad met mensenmenigten, maar dit waren menigten die hij niet kon zien of benoemen, en een vreselijke, gespannen angst bouwde zich onder zijn ribben op. ‘Wat zijn ze dan?’ vroeg hij.

‘Pssjt,’ zei de monnik ongeïnteresseerd.

Zijn nonchalance vrolijkte Thaniel wat op. ‘Is het ver de berg op? Naar de wetenschappers toe, bedoel ik?’

Nu keek de monnik ongerust. ‘Je moet niet in het donker gaan lopen, het is erg ’s nachts. Je kunt beter bij mij blijven.’

Het zou veel beleefder zijn geweest om een beetje te steggelen, in elk geval twee keer te doen alsof hij zich prima zou redden, maar plotse-ling was hij zo moe en zo dankbaar dat hij alles zou hebben gegeven voor de kans om te gaan liggen. Hij zei dat, al was hij bang dat de monnik hem onbeschoft zou vinden, en bood aan te betalen.

‘Onzin,’ zei de oude man. ‘Ik ben blij met het gezelschap. Je speelt toch wel go? O, ik leer het je wel, het is makkelijk,’ voegde hij er met een ondeugende fonkeling in zijn ogen aan toe. ‘Maak je geen zorgen, ik heb overall rubber aangebracht. Zo veilig als maar kan. Ik ben Dai-chi, trouwens. Je weet wel, als in Grote Hulp?’ Hij tekende de kanji in de lucht. ‘Al ben ik nu eigenlijk eerder Middelgrote Hulp, vanwege mijn leeftijd.’

Thaniel lachte en stelde zich voor. De monnik dacht erover na, zei dat hij in nog geen miljoen jaar Nathaniel zou kunnen uitspreken en of hij het heel erg zou vinden als hij hem Natsu noemde. Thaniel vond het niet erg. *Natsu* betekende zomer, en hij vond het een leuk idee dat de man hem zomerachtig vond.

Thaniel verloor vier potjes go, sliep onverwacht goed op een matras op de vloer, bedankte de monnik nog een keer en vertrok om half-

zeven 's morgens. De monnik gaf hem een peertje mee en wilde hem er niet voor laten betalen. Toen Thaniel het ding in zijn jaszak stopte bleef het aan, zelfs geïsoleerd door de stof. Het leek alsof hij een ster in zijn zak had zitten.

De mist was dicht en de hoge dennen stonden dicht bij elkaar, dus de gloed van het peertje kwam niet ver. Soms gloeide het sterker en soms zwakker, en dan ging het plotseling helemaal uit. Het verschil was ongelooflijk. De lucht voelde licht en helder. De pijn in zijn kiezen verdween. Hij rook de heerlijke, harsachtige frisheid van de dennen en het zachte zilt van vochtige stenen op het pad. Hij ging tussen een paar boomwortels zitten om ervan te genieten en op adem te komen. Het vreselijke, onheilspellende gevoel ging weg.

Toen de elektriciteit terugkwam was het scherp, een nare steek waardoor elke cel in zijn lichaam ineenkromp. Hij nam nog een morfinetablet.

Iets kouds streek in een zachte, amper voelbare boog over de bovenkant van zijn rug. Toen hij omkeek bleek het iemands teennagel.

Hij liet bijna de lamp vallen terwijl hij bij de boom wegdraaide. Het lijk hing aan een van de lagere takken. Er waren er nog meer, een stuk of twintig, een eind bij elkaar vandaan. Sommige waren duidelijk te zien, andere alleen schaduwen. Het duurde even, terwijl hij stond te wachten tot zijn ribben weer ontspanden, voor hij zag dat het allemaal mistvormen waren. Ze waren geen van alle massief. Toen hij het licht ernaartoe bewoog hadden ze geen kleur. De mist was alleen maar geplooid met de afdruk van mensen, als fossielen in gips. De dichtstbijzijnde zwaaide heen en weer, maar het touw maakte geen geluid. Heel langzaam raakte Thaniel de enkel van het lijk aan; zijn hand ging er dwars doorheen. Er was alleen de vochtigheid van de mist – net voldoende weerstand om te kunnen voelen.

Hij bleef lange tijd naar de geesten staan kijken, maar geen ervan deed iets onverwachts. Een heel eind verderop koerden kraaien – ze krasten hier niet – maar dat was alles. Zijn adem waaide in spiralen bij hem weg. Hij wilde niet verdergaan. Maar teruggaan zou betekenen dat hij weer langs de hangende geesten moest. Hij voelde zich gespannen en onrustig op een manier die hij niet meer had beleefd sinds hij als klein kind nachtmerries had gehad. Misschien kwam het door de hoogte – hoogte maakte je paniekerig, zei Mori –, maar Thaniel dacht van niet.

Uiteindelijk liep hij door. Eenmaal op het hogere pad gloeide het peertje feller. Gestraag, over een afstand van zeven- of achthonderd meter, werd de gloed sterker, en de scherpte van de geesten ook. Ze hingen niet allemaal. Hij zag een man in de mist die een lang touw tussen de bomen spande. Het ene eind van het touw was nog om een boom langs het pad gebonden, de rest was gevallen en weggerot van het vocht.

Een blauwe lichtflits trok door de hemel. Thaniel vroeg zich nog steeds af wat het was toen hij iets heets in zijn zak voelde. Het was zijn horloge. Hij haalde het aan de ketting naar buiten, met zijn mouw over zijn hand. Het was te heet om vast te houden. Hij legde het op de grond en knielde erbij. De ketting liet het vochtige mos dampen.

Het zou het verstandigste zijn om het horloge achter te laten. Maar het was een kleine schatkist met oud geluk en hij kon het niet.

Voorzichtig stopte hij het horloge in zijn portefeuille en wachtte even af of hij een brandlucht rook, maar het leek goed te gaan. Het was heet, maar niet heter dan een warmwaterkruik. Hij schoof het in zijn borstzak om de warmte op zijn longen te hebben. Beschaamd besloot hij dat hij liever zou verbranden dan zijn horloge achter te laten.

ABASHIRI, HOKKAIDO, 19 JANUARI 1889

Horikawa de poortwachter stond uit het raam van het poorthuis te schieten met een stokoud geweer, mikkend op het bos. Takiko kwam net op tijd aan om een Ainoe-man achter een boom te zien springen.

‘Stomme wilden,’ zei Horikawa. ‘Stomme berenceremonie. Wat hebben de beren hun ooit aangedaan?’

Takiko duwde met haar schouder de poort open en besloot dat het leven een stuk aangenermer zou zijn als ze van nu af aan deed alsof hij niet bestond.

De uilen zaten nog steeds op het dak van de Orakeltoren. Ze bleef er een poosje naar staan kijken. Gisteren was ze helemaal om de toren heen gelopen, maar er zaten geen deuren in. Er moest daarboven een cel zijn, maar hoe ze Mori ook naar boven hadden gebracht, zij kon het niet ontdekken. Ze had het zwaarmoedige gevoel dat ze hem hadden ingemetseld. Vandaag was ze een halfuur eerder gekomen om te kijken of ze een ingang kon vinden vanuit het kantoor van de directeur.

Gewoon om te kijken of het goed ging met Mori. En zo ja, dan bleef hij daar.

Er zat niemand aan het bureau in het ciperskantoor. Tanizaki was die nacht overleden. Een insult. De gevangenen in de vierde vleugel zongen erover.

‘Nou?’ snauwde Oemoto. Hij was de lange man die met Tanizaki had zitten dollen, en nu was hij netelig van ongerustheid. Er waren nu zo veel gevangenen op zo weinig cipers, en hij zag er opgejaagd uit. ‘Ga je nog theezetten, of was dat alleen maar zodat je met Tanizaki kon flirten?’

‘Ik doe het om tien uur,’ zei ze. ‘Hou jezelf nog maar een paar uur bezig.’

‘Verdomme, je doet het nu! Doe wat je gezegd wordt!’

‘Om tien uur.’ Ze keek naar de zweep in zijn hand toen die schokte.

Ze wendde zich van hem af, wetend dat hij haar ging slaan. Dat deed hij inderdaad, en het deed ontzettend veel pijn. Een harde mep tegen haar achterhoofd. De striemende steek voelde ze pas even later. Ze duwde haar hand omhoog door haar haar. Haar vingertoppen werden kleverig. Ze keek langzaam om. Oemoto’s gezichtsuitdrukking lag precies halverwege geschokt en onbeschaamd.

‘Dat doe je niet nog een keer,’ zei ze rustig. Ze moest zich erg concentreren om kalm te blijven. Ze had geweten dat het zou komen, maar niet beseft hoe woedend ze zou worden, of hoe sterk de neiging zou zijn om hem op zijn gezicht te stompen. Ze moest alles oproepen wat Ayame in haar had gedruild voor op het toneel. Hij had een keer in haar gezicht geschreeuwd om ervoor te zorgen dat ze zo kalm kon blijven als een echte prinses. Zelfs wetend dat hij maar deed alsof was het toch moeilijk geweest om hem niet te slaan. Je moest jezelf achter een glazen ruit plaatsen. ‘Zet je eigen thee maar.’

Terwijl haar achterhoofd het nog uitschreeuwde van pijn liep ze met haar emmer en schoonmaakspullen naar het kantoor van de directeur. Ze had het scherpe gevoel dat ze een kleine persoon was te midden van een heleboel grote, boze personen met korte lontjes. Dat veranderde natuurlijk niets. Wat ze moest doen bleef hetzelfde. Kijken wat Mori nodig had, besluiten of ze hem al dan niet zou helpen, een schip zoeken en dan als de wiedeweerga naar huis. Het was simpel. Maar het leek onhaalbaarder dan voorheen.

De sleutel van het kantoor draaide stroef. Ze verwachtte dat de kamer verlaten zou zijn, dus slaakte ze een verbaasde kreet toen ze een man aan Nakamura’s bureau zag zitten. Hij zat te typen. Hij hief zijn hand, knikte en ging verder met de foto’s en de getallen.

‘Ik kom alleen even de haard schoonmaken,’ zei ze.

De man raakte zijn oor aan en maakte een hakgebaar met zijn ene hand. Doof. Ze wees naar de haard en maakte schrobgebaren. Hij knikte.

Haar knieën knakten toen ze neerknielde en het rooster naar buiten trok om omhoog te kijken in de schoorsteen, in de hoop er treden te zien. Niets. Hij was ook veel te smal om door naar boven te klimmen.

Maar ze zag wel nog net een volgend rooster, een stuk hoger.

Ze keek om naar de man aan Nakamura’s bureau. Hij was aan het werk en keek niet naar haar.

‘Hallo?’ riep ze door de schoorsteen omhoog.

Er kwam geen antwoord. Maar toen ze op haar hurken was gaan zitten, klonk er geritsel en viel er een papieren kraanvogel uit de schoorsteen. Hij plofte in de as op het rooster. Ze plukte hem eruit. Er was iets op een van de vleugels geschreven met een bibberig handschrift: *Help*.

De deur achter haar ging open en de directeur kwam binnen. ‘Morgen, juffrouw Tsuru.’ Hij zwaaide naar de jongeman, die hier de hele nacht moest zijn gebleven, en gebaarde dat hij kon gaan. De jongeman keek dankbaar en pakte snel zijn jas.

Ze verfrommelde de kraanvogel en liet hem door de gaten van het rooster in de donkere aslade eronder vallen. ‘Morgen, meneer.’

‘Oemoto is verschrikkelijk opgewonden. Hij ratelde er maar over door dat je vragen hebt gesteld. Over de toren.’ De directeur wees naar boven en trok zijn wenkbrauwen op. ‘Ik heb gezegd dat me dat onwaarschijnlijk leek, aangezien jij en ik zo duidelijk hadden afgesproken dat je je met je eigen zaken zou bemoeien.’

Ze stond behoedzaam op en klopte de as van haar knieën. ‘Hij liegt. Hij heeft me net tegen mijn achterhoofd geslagen met die zweep van hem. Hij was vast bang dat ik dat aan u zou vertellen.’ Ze liet haar hoofd zakken zodat hij het bloed kon zien dat in haar kraag was gesijpeld.

‘Waarom sloeg hij je?’

‘Ik wilde niet snel genoeg thee maken.’

‘Is dat echt zo? Want meneer Horikawa schijnt te denken dat je deze baan hebt aangenomen om... andere soorten werk te krijgen.’ Ze had mensen weleens met veel minder kracht ‘hoer’ horen zeggen. ‘En ik ken meneer Oemoto als een bijzonder eerlijk man.’

‘Het is echt zo, meneer, en meneer Horikawa heeft het mis. Het enige wat ik hier doe is schoonmaken. En kijk naar me, ik ben oud genoeg om kleinkinderen te hebben.’

Hij keek even naar haar. ‘Ik respecteer meneer Oemoto’s oordeel, begrijp je. Zijn vader was in zijn tijd zeer gezien in het leger.’

‘Ja, meneer.’ Ze vroeg maar niet wat voor spectaculair stoms Oemoto dan had gedaan om in dit afvoerputje van het Arctische gebied gestationeerd te worden.

‘Nog één woord van hem en ik zal je moeten ontslaan.’

‘Ja, meneer.’

Hij zweeg opgelaten. Strengheid lag niet in zijn aard. ‘Als hij je heeft geslagen alleen maar vanwege thee, dan is dat vreselijk.’

‘Alle cipiers staan erg onder druk, denk ik.’

‘Nou, ik... Ik zal zijn bewering dat je rondsuffelt vergeten als jij hem vergeeft.’

‘Wat aardig van u, meneer.’

‘Ga dan maar.’

Takiko boog haar hoofd en sleepte haar schoonmaakspullen weer naar beneden, al jankte haar geweten haar toe dat ze die torenkamer in moest zien te komen. Dat beverige handschrift had een raar gevoel in haar buik opgeroepen. Mori’s handschrift zag er niet zo uit – maar niemands handschrift zag er zo uit. Zo schreef je als je alleen kon liggen, als je ziek was. Zo schreven stervende mensen.

Mori had gezegd dat hij misschien dood zou gaan. Hij verdiende het om in een kooi te zitten, maar niet om erin te sterven.

Er moest een deur naar boven zijn, maar die zou ze nooit vinden terwijl Oemoto een reden zocht om haar te laten ontslaan.

Beneden, in de vleugel met de kleine criminelen, de eerste die ze ooit had schoongemaakt, telde ze de cellen tot ze voor de deur stond van de twee mannen die haar hadden aangesproken over de kou en de Marquis de Sade. Ze tikte zachtjes op de tralies.

‘Hallo, juffrouw,’ zei de grotere man behoedzaam.

‘Weet je nog dat je een moord zou doen voor sigaretten?’ Ze stak haar hand in haar mouwzakje en hield een nieuw pakje omhoog dat ze van huis had meegebracht. Het kostte moeite, want ze had ze heel graag zelf willen houden, maar dat overleefde ze wel.

Hij keek er verlangend naar. ‘Wat is het plan, mevrouw?’

‘Nou, als jij me nou vastgrijpt, dan schreeuwen we allebei een beetje. En als jij dan meneer Oemoto voor me het ziekenhuis in kunt slaan als hij ons uit elkaar komt halen, dan zijn deze voor jou. Hij heeft mijn hoofd net opengehaald met die nicherige zweep waar hij mee rondloopt.’

De man was naar de tralies gekomen om de sigaretten te bekijken. Hij moest voor de maffia hebben gewerkt, want hij miste twee vingertoppen – hun straf wanneer je een klus niet goed uitvoerde – en had een tatoeage op zijn arm. Hij keek verwonderd. ‘Vertrouw je me dat dan toe?’

‘Natuurlijk,’ zei ze. Dat was niet zo, maar af en toe was vertrouwen

een kracht op zichzelf. 'Ik denk dat we allemaal weten aan welke kant van de tralies de psychopaten zitten.'

Ze zag hem ontdooien, een heel klein beetje. Ze legde de sigaretten bij de brander, waar niemand anders ze kon pikken, stapte naar de tralies toe en hielp hem een manier te vinden om haar bij de haren te grijpen zonder dat het al te veel pijn deed aan haar verse wond.

Om tien uur bracht ze Oemoto wat thee in de ziekenzaal, waar de dokter zijn opgezwollen gezicht bette.

'Ik ben zo dankbaar dat je me hebt gered,' zei ze, en ze keek serieus naar hen allebei. 'Ik heb thee voor je gezet. Het is maar goed dat je er zo van houdt, want zo te zien zul je voorlopig niet veel anders dán thee naar binnen kunnen krijgen.'

AOKIGAHARA, 14 FEBRUARI 1889

Na een lange klim kwam het pad uit aan de rand van een reservoir. Het water was vlak, en aan de overkant stond een dunne metalen toren, zoemend en knetterend met blauwe lussen van statische energie. Thaniel moest even gaan zitten om ernaar te kijken, want zijn borst deed pijn. Hij moest er niet aan denken om helemaal terug te lopen. De tocht hierheen had uren geduurd.

Hij haatte reservoirs. Hij was opgegroeid in bossen die soms onderliepen, met plassen en vijvers die nooit duidelijke randen hadden: water dat vrij was om te doen wat het wilde. Een dam was onnatuurlijk. Maar de snelste weg naar de toren was via die dam, dus liep hij eroverheen, gespannen kijkend naar de watermassa aan de ene kant en de steile afgrond naar de rivier aan de andere kant. Ergens hoorde hij turbines. Beneden brulde het water. Het ging een smallere rivier in, wit bruisend via rotsen en watervallen tot het een stuk lager in een zilveren bocht wegliep. Aan de andere kant was het doodstil. Er waren geen vogels. Verderop klonk een luide knal, en de lucht knetterde.

Aan het eind van de dam was een poort met een poorthuis. Omdat de toren het enige hoge hier was, op de berg na, leek hij door een optische illusie veel kleiner dan hij was. Het ding was kolossaal.

‘Stop!’ riep iemand. Thaniel schrok. ‘Niet over de witte streep!’

Hij keek omlaag. Iemand had een dikke witte streep in de doorgang geverfd. Boven in het poorthuis stond een soldaat die een geweer op hem richtte.

Thaniel stak zijn handen omhoog. ‘Ik ben van het ministerie,’ riep hij terug. ‘Ik wil de directeur spreken.’

‘We verwachten niemand.’

‘Natuurlijk niet, alle telegrafien zijn stuk.’

Het bleef even stil. Vanuit het poorthuis moest zelfs in de mist overduidelijk zijn dat hij een buitenlander was, maar Mori’s keizerlijke

Japans deed zijn werk en de soldaat stapte achteruit om met iemand te overleggen.

‘Hij komt eraan,’ zei de soldaat toen hij weer verscheen. ‘Blijf staan.’

‘Mag ik mijn handen laten zakken?’

‘Hou ze in het zicht.’

Thaniel sloeg zijn armen over elkaar en ijsbeerde wat om warm te blijven. Nu hij wachtte in plaats van liep, deed de schotwond een stuk meer pijn. Het duurde gelukkig maar even voordat de soldaat naar beneden kwam en de poort openmaakte.

‘Hij zegt dat je mag binnenkomen.’ De soldaat keek nieuwsgierig naar hem, maar zei verder niets.

De deur onder in de toren ging open en een man in een net pak stak zijn hoofd naar buiten. ‘Excuses dat u in de kou moest wachten. Er hebben de laatste tijd een paar mensen geprobeerd binnen te komen... Eh... u bent toch zeker niet van het ministerie?’

‘Dat zegt iedereen altijd,’ grapte Thaniel. Toen hij over de drempel stapte rook de lucht nog steeds naar metaal en vocht, maar nu zat er een stalen snarenzoem in. Het was schemerig binnen doordat rijp de kleine raampjes troebel maakte. Het had er fantastische patronen op gevormd, als dennenbomen.

‘O. Half om half?’

‘Ja, maar staatsburger en alles.’ Hij parachuteerde langs de schrille waarheid, namelijk dat er maanstenen bestonden die Japanser waren dan hij, maar goed klinken was veel belangrijker dan er goed uitzien.

‘Ik snap het. Wat merkwaardig. Weet u, ik dacht dat u een geest was.’

‘Ik heb er op weg hierheen meer dan genoeg gezien.’

‘Ja, ja, ze zijn heel duidelijk in de mist, nietwaar? Wat kan ik voor u doen?’

‘Vertel me hoe het hier gaat, als het niet te veel moeite is.’

‘Ze hadden me beloofd dat ik helemaal de vrije hand had,’ zei de man fronsend.

‘Nou... Tokyo staat in brand.’

De directeur keek gepikeerd, maar toen knikte hij. ‘Ja, natuurlijk. Uiteraard heb ik geen zeeën van tijd, dus vindt u het erg om op de hoogte gebracht te worden door een van onze wetenschappers? Jullie kunnen het vast goed met elkaar vinden. Ook een buitenlandse.’

‘Dank u,’ zei Thaniel, die zich afvroeg hoelang hij dit kon volhouden. Het was belachelijk. Maar ze konden op geen enkele manier na-

gaan wie hij was, dus als hij rustig bleef zou het wel goed komen. En hij hoefde alleen maar lang genoeg rustig te blijven om uit te zoeken wat ze hier deden. Met een beetje geluk was hij met een minuut of twintig klaar.

De directeur ging hem voor, een houten trap af naar een ondergrondse gang die uitkwam bij een brede, zware deur bekleed met rubber. Er lekte een geluid achter vandaan, diep en gonzend en paars. De deur zwaaide open op hydraulische veren, te zwaar om met de hand te bewegen, en zodra hij open stond, was het parse geluid overal.

Thaniel wist alleen hoe een generator eruitzag omdat Mori er thuis een had gehad. Maar die van hen was klein geweest, eenvoudig te demonteren. Deze was dertig meter hoog. Er kwam zo veel warmte vanaf dat hij zijn jas moest uitdoen. Een lans van statische energie schoot eruit en raakte zijn mouw. Hij schrok ervan en verwachtte een opdonder, maar voelde alleen een zuchtje over de rug van zijn hand. Droogjes herinnerde Zes' stem achter in zijn hoofd hem eraan dat je alleen een schok kreeg als je een geladen vóórwerp aanraakte, niet van statische energie alleen.

De elektriciteit schoot weer naar hem toe toen hij erbij wegliep, het volgde hem, en ook al wist hij wat het was, hij kon het gevoel niet van zich afzetten dat het een soort wild dier was dat hem probeerde te doorgronden.

Ook al waren ze binnen, het sneeuwde hier.

Pas toen hij over zijn mouw wreef besepte hij dat de stofjes geen sneeuw waren, maar krijt. De lucht smaakte er droog van. Er lag ook een dikke laag op de vloer. Ze hadden er perfecte poedervoetafdrukken in gemaakt, en met elke stap stoven er wolkjes op. Het viel in gordijnen uit grote ventilatoren die log draaiden in het dak.

Terwijl hij daar stond voelde hij de massa van de stalen toren boven hem. Statische energie streek weer langs hem heen, heel zachtjes, al was het geluid dat het maakte hels. Hij wilde plotseling naar buiten. Ergens diep onder de vloer klonk die aardbeving-parse gons. Het maakte hem nerveus, zelfs nadat hij had beredeneerd dat het gewoon kwam van het water dat door de dam stroomde, of misschien nog andere machines dieper onder de generator.

Hij zag de geest niet meteen. Hij was helder en perfect, maar ondanks al het krijtstof slechts zo tastbaar als een manestraal.

'Wat is dat, verdomme?' vroeg hij zachtjes.

‘Buitengewoon, hè?’ zei de directeur. ‘We hebben geen idee. Maar hij loopt in en uit, dus zijn territorium moet vrij klein zijn geweest.’

De geest was een monster, vier keer zo groot als een mens. Hij had een wrede, dikke snavel en een vogelachtig aanzien, maar hoewel hij prachtige lange staartveren had die om de generator heen zwiepten had hij geen vleugels, maar vreemde kleine voorpoten met klauwen. Hij ijsbeerde rustig heen en weer, kijkend naar veel minder massieve vormen die met wat fantasie bomen konden zijn. Terwijl zij toekeken, ging de geest op zijn achterpoten staan en strekte zich uit om ergens naar te happen. Op volle lengte, met zijn nek gestrekt, moest het beest meer dan vijftien meter lang zijn.

‘Hier zijn draken, hè?’ zei de directeur monter. ‘Maar goed, ik zal u overdragen aan barones Matsumoto.’

Thaniel draaide zich om en hield uit alle macht zijn gezicht in de plooi.

Hij herkende haar al voor ze zich omdraaide. Ze wist haar gezicht volkomen neutraal te houden toen de directeur naar hem wees. Ze kwam op de randjes van haar schoenen naar hem toe, alsof ze op een strak koord liep, om te voorkomen dat het krijtstof overal rondom zou opvliegen.

Thaniels mond voelde alsof hij een hap zand had doorgeslikt. Hij was vergeten hoe bang hij voor haar was. Het was niet het soort angst dat gepaard ging met geesten, of voor een sprong. Het was een onaangenaam achtergrondsteekje, net als de smaak van de elektriciteit. Zij was behalve Mori de enige op de wereld die wist waarom ze gescheiden waren.

Hij probeerde vriendelijk te blijven kijken en de onaangename waarheid niet uit te stralen, namelijk dat hij uitgerekend haar hier niet wilde ontmoeten. Niet alleen kon ze hem meteen de deur uit laten smijten voor illegaal rondsnoffen, ze kon hem verwoesten met een beschuldiging waardoor hij in een gesticht zou belanden.

Ze gaf hem glimlachend een hand alsof ze elkaar nog nooit hadden ontmoet. ‘Blijf doen alsof je me niet kent. Er kijkt altijd iemand toe. Begrepen?’ Ze fluisterde het heel zachtjes.

‘Begrepen,’ zei hij, en hij moest heroverwegen wat hij van haar en de wereld vond.

‘Ik vrees dat de directeur me uw naam niet heeft verteld?’ zei ze overdreven beleefd, op normaal volume.

‘Compton. Ik ben van het ministerie.’

‘Aangenaam kennis te maken, meneer Compton. Ik ben Grace Carrow. Wat wilt u weten? Maar vraag niet wat dat hagedisbeest in vredesnaam is. Dat weten we niet. Alleen dat het heel, heel oud is. Miljoenen jaren. Iemand hier heeft belangstelling voor prehistorische flora en kennelijk bestaat die varensoort daar al sinds het jura niet meer.’

Ze was niets veranderd. Ze was klein en tener en had nog steeds kort haar, al viel het nu tot op haar kaaklijn, en ze had de gloed van een zeer verzorgde persoon. Omdat haar jurk grijs was, had ze er van een afstandje uit kunnen zien als een kind-meisje, maar van dichtbij bleek hij heel mooi gemaakt. De plooiën waren wit van het krijtstof.

‘Wat is hier verdomme gaande?’ fluisterde hij.

‘Een voortgangsrapport,’ zei ze hardop. ‘Ja, natuurlijk. Kom maar mee naar het kantoor.’

Ze leidde hem mee door een zijdeur die eruitzag alsof hij in een bankkluis thuishoorde, sloot de deur achter hen en gebaarde met haar kin naar een smalle trap omhoog naar een andere deur. Toen die achter hen dichtklikte zakten haar schouders omlaag. ‘Godzijdank,’ zei ze ademloos. ‘Ik wacht al maanden op je komst.’

‘Wat?’

‘Je moet me geloven. Ik ontdekte pas dat dit om Mori draaide toen we hier eenmaal waren, en toen was het te laat. We zitten hier vast. Ze hebben onze papieren, ze doen de poorten op slot, er is geen uitweg. De wachters hebben de ornitholoog doodgeschoten toen hij probeerde te ontsnappen. Ik bedoel maar, een ornitholoog, in godsnaam! Hij bestudeerde uilen!’

‘Het spijt me, het spijt me,’ zei Thaniel snel. ‘Is Mori hier?’

‘Nee. God, nee, dat risico zouden ze niet nemen. Ik weet niet waar hij is, maar ze hebben hem ergens. Ik zal het je laten zien. Hoe heb je deze plek gevonden? Heeft Akira je gestuurd?’

Akira... Matsumoto, natuurlijk. ‘Hij heeft je als vermist opgegeven. Het is een gekkenhuis in Tokyo, er is overal elektriciteit, alles staat in brand. Iedereen dacht dat het iets te maken had met de vulkaan, dus ben ik hierheen gekomen om te kijken of hij op uitbarsten staat, en toen zag ik alle geesten en ontmoette ik een monnik die vertelde dat hier wetenschappers waren... Wat zei je over Mori?’

‘Dit is hier allemaal vanwege hem. Het...’ Ze keek op, want iemand had een andere deur boven aan de trap geopend en er naderden voetstap-

pen. ‘Kom maar mee naar boven, dan zal ik het u laten zien,’ zei ze vals monter. Een andere man passeerde hen en knikte. ‘Dokter Shirakawa.’

‘Mevrouw Matsumoto,’ mompelde hij.

Ze deed een broze poging om nuchter te blijven. ‘Ik denk dat de universiteit mij heeft gestuurd, en niet het hoofd van het departement, omdat ze wisten dat het iets schimmigs was,’ legde ze uit.

‘Imbecielen.’

Ze lachte. ‘Zeg dat wel.’ Ze draafde de trap op.

Na de bizarre testruimte was het kleine trappenhuis heel normaal. Er lag grijze vloerbedekking en de randen van de treden waren bekleed met nieuwe repen linoleum.

Bovenaan was een kantoor met een raam dat uitkeek over de met krijt bedekte testvloer. Er waren een paar mensen, maar niemand besteedde aandacht aan hen. Ze keken naar de testvloer, maakten aantekeningen en bedienden logge dingen bekleed met rubber en gemontereerd op statieven. Camera’s. In de kamer stonden ook nog andere apparaten, maar Thaniel herkende de meeste ervan totaal niet. Iets wat een telescoop kon zijn wees door het raam, maar het ding was grotendeels van karton gemaakt en er liepen kabels naartoe. Er was iets ingewikkelds gaande met papierklemmetjes en verschillende onderdelen van een klok. Op een bureau in de hoek stond een vreemde versie van een microscoop met een brandende lamp eronder. Mogelijk was het ding al een tijdje actief, want er kwam een geur van heet metaal van die kant.

‘Verdomme,’ mompelde Grace, en ze gooide een theedoek over de lamp. ‘Iedereen gebruikt hem steeds en laat hem dan aan.’

‘Wat is het?’

‘Ik probeer te ontdekken of het mogelijk is om etherdeeltjes te zien – dat zou nuttig zijn –, maar gewone microscopen hebben niet genoeg vergroting. Ik concentreer nu elektronenstromen in plaats van zichtbaar licht... Ach, het is saai, het kan je niet schelen,’ voltooide ze. Ze streek met haar hand door haar haar en tuurde naar de vloer alsof haar gedachten verschillende kanten op waren gerold. ‘Pardon. Ik begin in te storten; niemand hier gelooft in slaap. Ik wilde je laten zien...’

Ze liep naar een archiefkast en haalde er een dikke map uit. De grote generator gonsde laag en knagend op de achtergrond.

‘In januari,’ begon ze heel zacht, ‘hebben we elke dag informatieverzoeken naar een onderzoeksfaciliteit gestuurd waarvan we de locatie

niet kennen, via het ministerie van Binnenlandse Zaken. Elke dag kregen we antwoorden op de verzoeken van twee dagen eerder. Dit zijn de gegevens.’

Thaniel keek naar de pagina die ze had geopend. Het was een zebra-patroon van telegramtranscripties die op zwart papier waren geplakt. Ze schoof vreemde onderdelen van mechanismen en kartonnen sjablonen opzij om ruimte te maken, zodat ze een paar pagina’s naast elkaar kon leggen.

V: Plaats het Subject in totale duisternis. Leg drie gekleurde vellen papier voor hem neer. Laat niemand hem vertellen welke kleuren het zijn. Vraag hem de kleuren te benoemen. Kan hij dat?

A: Nee.

V: Hoe reageert het Subject op de DREIGING van lichamelijke straf wanneer het a) voorgenomen en b) niet voorgenomen is.

A: a) Subject reageerde alsof ik twee van zijn vingers had verwijderd, al had ik de beitel nog niet opgepakt. Subject verzekerde me in niet mis te verstane termen dat hij ervoor zou zorgen dat ik snel zelfmoord pleegde. b) Subject hoorde niet eens dat hij werd toegesproken.

V: Plaats het Subject in een vacuüm, met ademhalingsapparatuur, in totale duisternis. Kan hij voorspellen hoe vaak je van plan bent op zijn hand te tikken?

A: Ja. Deze doen we niet nog een keer. Hij smokkelde een lucifer de kamer in en stak de zuurstoftank in brand. Ik heb geen wenkbrauwen meer.

Het waren pagina’s vol, aan twee kanten beplakt. Thaniel bladerde er met ingehouden adem doorheen. De laatste pagina was van eind januari en de tekst stopte halverwege.

‘Ze zijn gestopt,’ zei Grace zacht. ‘Sindsdien hebben we niets meer gekregen. Ik heb wel gevraagd waarom, maar Binnenlandse Zaken zei alleen dat we het moesten doen met wat we hadden.’

Hij hief langzaam zijn blik, want zijn ogen voelden zwaar. ‘Waar is het allemaal voor?’

‘Deze plek is gebouwd,’ fluisterde ze, ‘om te ontdekken wat Mori doet en het te reproduceren. Ik hoor zijn naam eigenlijk niet eens te weten. In alle officiële communicatie is hij alleen Subject A.’ Ze wierp

een blik op het grote raam, maar de mannen daar letten nog steeds niet op hen. ‘Maar hij moet het zijn. Wanneer heb je hem voor het laatst gezien?’

Thaniel schudde zijn hoofd een beetje en bladerde terug naar het begin van de map. De eerste datum was 2 januari. Hij balde zijn vuist toen zijn blik bleef hangen bij het woord ‘beitel’. ‘Met kerst. Grace... vanwaar die geesten?’

‘Mori herinnert zich de toekomst. Hij kan je vertellen hoe die eruitziet, hoe die klinkt.’ Ze kuchte. Het klonk ernstig. Ze moest al weken krijgt inademen. ‘Dus wisten we dat er visuele informatie te krijgen moet zijn. We wisten dat elke perceptie van toekomstige gebeurtenissen sneller dan het licht moet gaan en... God, dat kan je niet schelen,’ zei ze hoofdschuddend. ‘We ontdekten al heel snel dat als je de atmosfeer onder stroom zet en een fijn medium introduceert – krijt, suiker, bloem, rook – er imprints in zullen verschijnen. Je weet wat de luminescente ether is. Een immens fijne, subtiele substantie die door alles heen dringt en waar licht doorheen beweegt.’

‘Zoals geluid door de lucht beweegt.’

‘Nou...’ Ze keek gepijnigd, maar toen leek ze het los te laten. ‘Ja, prima. Het blijkt dat licht er indrukken op achterlaat. De geesten zijn lichtfossielen. Sporen van zichtbaar licht in de ether. Wat zeg maar het fundament is van het universum. Het is statisch, maar net als op echte stenen fundamenteën kunnen er sporen op achterblijven.’

‘Maar hoe kan dat iets te maken hebben met...’

‘Als geesten uit het verleden bestaan,’ zei ze zacht, ‘en als een helderziende zich alle mogelijke toekomstën kan herinneren, dan moeten er ook toekomstige geesten bestaan. We zoeken een manier om die te zien.’

‘Jezus,’ fluisterde Thaniel.

Ze knikte, heel lichtjes en gespannen. ‘Ik hou nog steeds vol dat we niet genoeg data hebben om ze te produceren,’ zei ze zacht. ‘Maar... die hebben we wel.’

Hij keek haar aan. ‘Wat?’

‘Iemand anders hier zal gaan beseffen...’ Ze schudde haar hoofd. ‘Ik heb iedereen zo veel mogelijk op het verkeerde spoor geprobeerd te zetten, maar dat kan ik niet eeuwig volhouden. Jij moet uitzoeken waar Mori is en hem daar weghalen. Ik denk niet dat iemand anders dit nu nog kan tegenhouden. Stel je voor dat graaf Kuroda het vermogen zou hebben om accuraat de toekomst te voorspellen. Het zou het

laatste wapen zijn dat mensen ooit bouwden. En als ze dat vermogen eenmaal hebben, vermoorden ze Mori. Ik had nooit gedacht dat ik daar bang voor zou zijn, maar hij is in elk geval nog verstandig.’

‘Maar de telegrammen zijn eind januari gestopt.’

Ze knikte lichtjes. ‘Misschien hebben ze hem verplaatst, misschien heeft iemand na dat zuurstoftankincident besloten dat het onveilig was, of misschien weigert hij nog langer mee te werken.’

‘Of hij is dood,’ zei Thaniel. Hij had het gevoel dat zijn logische vermogens doorwerkten zonder de rest van hem. De rest zat in een afgesloten gecapitonneerd kamertje te schreeuwen.

Beitels. Vacuüms. En hij had Mori in de valstrik laten lopen.

‘Ik hoop ten zeerste dat het niet zo is.’

Hij slikte. ‘Waarom ben je er zo zeker van dat ze op het punt staan toekomstige geesten te vinden?’

Ze boog zich over de tafel alsof ze een van de documenten nader bekeek en gebaarde dat hij hetzelfde moest doen. Hij deed dat, en ze staken de koppen bij elkaar. Toen ze sprak, was het amper hoorbaar, zelfs van zo dichtbij. ‘Omdat je ze al kunt zien.’

De directeur kwam binnenwaaien. ‘Ach, dokter Matsumoto! U past goed op onze gast, hoop ik?’

‘Zeker,’ zei ze monter. ‘Ik wilde hem net de ijsgrotten laten zien. Dat is een mooi spektakel.’

‘Uitstekend, uitstekend.’ Hij liep meteen door naar de wetenschappers bij het raam, die hij overduidelijk belangrijker vond.

Onder aan de trap was weer een deur. Hij leidde naar een diepe kelderruimte vol enorme machines. Naast een gigantische stoommachine, waarvan de buik rood opgloeide en die een heerlijke warmte verspreidde, waren nog meer trappen. Ze leidden naar een ondergrondse schacht, met rondom ruwe bakstenen als de binnenkant van een put. Hij was diep en werd met te grote tussenafstanden verlicht door kale elektrische lampen. De warmte drong nog niet tot een kwart van de diepte door, en al snel was het ijskoud. Thaniel liep achter Grace aan. Na een tijdje werd het slepen van de zoom van haar rokken over de stalen treden hypnotisch.

‘Ijsgrotten?’ vroeg hij toen hij zeker wist dat er verder niemand was die hen kon horen.

‘Geesten zijn het gemakkelijkst te zien op een plek waar heel weinig

levend verkeer is,' legde ze uit. Haar stem echode blauw omhoog en omlaag. 'En we hebben hierbeneden alleen maar uilen. Uilen zijn... Nou, ik zal het je laten zien.'

Beneden was een lange, smalle gang, net breed genoeg voor één persoon. Hij deed Thaniel sterk aan een mijn denken. De wanden waren van ruwe rotsen, doorschoten met ijzer. Het ijzer was warm. Hij hoorde de generators niet meer, of het gedonder van de dam. Ze waren nu ergens onder de waterval, misschien zelfs onder de rivier.

Ze daalden nog meer treden af, ongelijkmatig en ruw uitgehakt, en toen kwamen ze plotseling uit op een nagelnieuw houten kraanplatform dat nog heerlijk naar vers cederhout rook.

Ze waren in een lage, brede grot met ijs tegen de wanden. Het ijs had enorme stalactieten gevormd, blauw glinsterend in de gloed van de lamppeertjes die iemand in een sliert aan de rails van de kraan had gehangen. Er stonden ook dikke, manshoge ijspilaren op de grond. In het midden was een diepe vijver. Het water was zo helder dat het er niet uitzag als water. Er lagen rotsen onderin, maar er waren geen algen. Alleen heel kleine visjes. Terwijl Thaniel ernaar keek, suisde er een uil naar beneden en plukte er een uit het water. De vogel landde op een ijspilaar en keek met knipperende ogen naar hem.

'Voordat ze generators en dat soort dingen gingen bouwen,' zei Grace zacht, 'hadden ze een hele ploeg die onderzoek deed naar oude verhalen over alles wat leek op... wat Mori dan ook is. Er zijn er best veel. Sprookjes, vooral. Over een winterkoning die mensen naar hun dood lokt in het bos, of doodsgoden die bepaalde mensen uitkiezen, of duivelachtige figuren waarmee je een pact kunt sluiten voor bovennatuurlijk veel geluk. De verhalen zijn opmerkelijk gelijksoortig. Ze lijken allemaal een persoon te beschrijven, niet een soort god. Het zijn allemaal misleiders; je krijgt nooit van ze wat je verwacht. En ze worden altijd vergezeld door uilen.'

Terwijl ze vertelde, opende ze een kistje. Thaniel wilde vragen of ze kon opschieten. Zijn schouder deed pijn; een verse, heldere pijn die aanvoelde alsof zijn hechtingen waren losgekomen, en de gedachte aan al die trappen terug naar boven maakte de pijn erger.

'Je hoort het hier heel vaak, bijgeloof over uilen. Sommige mensen denken dat ze geluk brengen, sommige mensen zeggen dat het zien van een uil betekent dat je binnenkort doodgaat. Maar ze wijzen be-slist op een of andere verandering.'

Thaniel knikte. Grace' kistje zat vol krijtstof, met een blaasbalgje eraan bevestigd. Ze kneep erin, en stof waaide over de vijver.

'Wat de onderzoekers in die verhalen over misleiders vonden, was dat uilen altijd voorafgingen aan de verschijning van zo iemand. Het kan natuurlijk een verhaalelement zijn, maar dat denk ik niet. Ik denk ook niet dat onze ornitholoog dat dacht.' Ze zuchtte. 'Ik vermoed dat hij iets had gevonden. Dat hij daarom probeerde te vluchten.'

Er hingen nu wolken krijtstof boven het water. Het vormde dansende pluimen. Thaniel wilde aanbieden haar te helpen met de blaasbalg, want ze zag er mager en doodmoe uit, maar hij moest vechten tegen een vlaag van duizeligheid. De stof van zijn overhemd bleef haken achter alle glassneetjes in zijn schouders.

Ze wees. 'Kijk naar het krijt.'

Het vormde patronen. Een netwerk van lijnen tekende zich af in het witte stof, behoorlijk breed, als uilgrote tunnels. Een poosje bewoog er niets anders dan het stof. Toen werd een van de vreemde lucht tunnels scherper en een uil suisde precies door het midden ervan omlaag, pikte een vis uit het water en vloog door een andere tunnel weer omhoog.

'Wat was dat?' vroeg Thaniel.

'Dat,' zei Grace, 'is hoe een toekomstige geest eruitziet. Die tunnel in de lucht, die streep. Dat is waar de uil zal vliegen. Zie je?'

Thaniel dacht erover na, en toen besloot hij dat hij over vijf seconden zijn hand uit zou steken en haar schouder zou aanraken. Een heel dun, zwak lijntje verscheen in het krijtstof tussen hen in.

Grace knikte. 'Ja. Wij kunnen het ook, maar niet half zo duidelijk als de uilen. Ik denk dat het komt doordat wij meestal slechts half besluiten nemen. Maar stel dat je de toekomst kon zien – al was het maar de zeer nabije toekomst –, dan zou je veel exacter weten wat je deed. Je zou de variabelen kennen. Je zou niet alleen maar besluiten de weg over te steken, je zou precies weten wanneer en waar je dat zou doen, want je zou weten waar alle karren zouden zijn. Veel specifieker, veel duidelijker. Een veel beslistere toekomst. Hoe onvermijdelijker de toekomst, hoe duidelijker de toekomstige geest, denk ik. Kijk.'

Ze gooide een gouden pondstuk op. Het viel omlaag door een heel duidelijke munttunnel in het wervelende krijt, maar in de laatste fractie van een seconde spleet de tunnel zich in twee vagere lijnen. Kop of munt. Het pondstuk landde op kop. De geestensporen verdwenen allemaal.

‘Zwaartekracht. Een zekere factor. Altijd,’ zei ze. ‘Gevolgd door precies gelijke kansen, die zwakker zijn omdat er maar vijftig procent kans bestaat dat ze echt zullen gebeuren.’ Ze zuchtte. ‘Dit is toch precies hoe Mori werkt? Hij ziet mogelijke toekomst. Dit is wat hij ziet.’

‘Ja.’ Thaniel aarzelde. Hij had zichzelf zo grondig geconditioneerd om nooit over Mori te praten dat het nu moeite kostte. ‘Soms kun je... Zes was een poosje geleden boos op hem. Ze liet een dobbelsteen rollen, en als die op zes landde gooide ze een rotje. Maar zelfs als hij niet op zes landde, hoorde Mori toch dat rotje. Het... potentiële rotje.’ Die herinnering lospeuteren en aan Grace geven bezorgde hem een hol gevoel.

‘Omdat de niet uitgekomen toekomst pas na een poosje vervaagt.’ Ze keek treurig naar hem. Ze waren niet alleen maar gescheiden omdat Thaniel verliefd was geworden op een horlogemaker. Een even belangrijke reden was omdat Grace altijd had gevonden – voor zover hij kon bepalen – dat Mori geïntrigeerd had moeten zijn door háár, niet door een of andere niemendal uit de civiele dienst.

Thaniel keek weer naar de uilen. Ze waren biologerend. Sommige waren grijs, maar andere koolzwart. Ze zouden buiten in het bos al ongewoon hebben geleken, maar hier, bij het ijs en die diepe, stille vijver, zagen ze er regelrecht bovenaards uit. ‘Maar hoe weten ze dan zo goed waar ze heen gaan?’

Ze knikte een beetje. ‘Zonder de lampen is er helemaal geen licht in deze grot. Dus hoe weten ze dan...’

‘... waar de vissen zijn,’ voltooide Thaniel. Een uil suisde omlaag door een andere krijttunnel. Hij ving zijn vis zo netjes dat het wateroppervlak amper werd verstoord.

‘Precies. Stel dat het niet komt doordat de uilen hun prooi buitengewoon goed kunnen horen... Stel dat ze kunnen aanvoelen waar de vis van plan is naartoe te gaan. Zoals Mori zou doen.’

‘Jezus.’

Ze keek aarzelend op. ‘Er is natuurlijk nog niets bewezen, maar stel nou dat al die verleiderfiguren in de verhalen mensen waren net zoals Mori, en stel dat de uilen hen volgen omdat ze de heel heldere, heel gedefinieerde bedoelingslijnen van een helderziende aanzien voor die van een andere uil.’

‘God, je hebt gelijk. Er zijn altijd uilen in Filigree Street. Ik dacht

altijd dat het kwam doordat we in de buurt zaten van Hyde Park. Mori heeft er nooit iets over gezegd.'

Ze hield haar hoofd schuin, filosofisch en vermoeid. 'Het is maar een hypothese. Uilen, in godsnaam.' Nu keek ze hem voor het eerst echt aan. 'Wat is er met hem gebeurd? Hoe hebben ze hem te pakken gekregen? Ik denk er al maanden over na. Het is uitgesloten dat hij niet zou weten wat Kuroda met hem van plan was. Hij moet er haast wel bereidwillig aan hebben meegewerkt.'

Thaniel knikte. 'Hij heeft meegewerkt. Hij wist dat er iets mis was toen we in Japan aankwamen. Ik vroeg ernaar, hij zei dat het prima was en stuurde me weg.' Thaniel moest hoesten en proefde naast krijt deze keer ook ijzer. Hopelijk was het geen bloed. Hij moest van deze berg af en terug naar Tokyo voordat hij omviel. De morfine leek niet veel te doen. 'En ik ben weggegaan, idioot die ik ben.'

Grace beet op haar lip. 'Hij heeft je niets verteld.'

'Nee. Maar er is iets fout gegaan. Hij zou Zes niets laten overkomen, zelfs terwijl hij weg was. Ik heb mannen die te aandachtig naar haar keken vertrapt zien worden door paarden. Geen grapje.' Hij vertelde haar over het ongeluk met de koets en Willis, en de ramen die ontploften in het gezantschap.

Grace had meegeknikt terwijl hij vertelde. 'Je denkt dat hij dood is.'

Hij kon het niet zeggen. 'Dit voelt allemaal niet als hij.' Hij wendde zich af en hoestte weer.

Hij moest er slecht uitzien, want hij zag echte schrik op haar gezicht. 'Jezus, je bent ziek... Kom op, genoeg hiervan. Geen krijt meer.' Ze pakte zijn elleboog. 'We hebben personeelshuisjes. Laten we zorgen dat je wat te eten en een slaappleaats krijgt.'

YORUJI, 15 FEBRUARI 1889

Die ochtend had Kuroda een bezoek gebracht aan een kolenpakhuis. Het was verlaten omdat de arbeiders waren gevlucht, maar er spookten zwarte geesten door het koolstof. Het ministerie had het uitstapje georganiseerd om aan het almaar schichtiger publiek te bewijzen dat de geesten een onschuldige fenomeen waren. Persfotografen waren aanwezig om foto's te maken, en iedereen had gelachen en vrolijk gedaan. Het was de meest spookachtige plek die Tanaka had kunnen vinden, met ongeveer tien geesten. Zelfs de journalisten die er zo van hadden genoten om hem aan te vallen toen hij nog bij de marine zat hadden gezegd, en niet eens met tegenzin, dat dit een goede actie was voor de mensen. Kuroda had een goede dag gehad.

Toen de fotografen weg waren, had Tanaka hem stilletjes apart genomen en gezegd dat ze een probleem hadden.

'De jongens houden een oogje op Yoruji,' zei Tanaka voor zijn doen erg vaag. Hij keek grimmig. 'Ze hebben geesten gezien in de sneeuw. Een heleboel.'

Kuroda fronste, want hij had nog nooit meegemaakt dat Tanaka zich ergens druk om maakte. 'Nou, dat valt te verwachten, hè? Yoruji ligt dicht bij de berg dan Tokyo -'

'Nee, maar écht een heleboel. De mannen werden zenuwachtig, dus ben ik er vanmorgen een kijkje gaan nemen. Gewoon om ze gerust te stellen, zeg maar. Heb een beetje meel in het rond gestrooid.' Hij zweeg even. 'Er zijn daar verdomme honderden geesten. Ik denk... Om de een of andere reden registreert dat huis zo'n beetje alles wat daar gebeurt. Het is niet zomaar willekeur. Ik heb een kwartier rondgekeken en zag... Nou. Het is verdomme net een grote geestefonograaf. Ik denk dat er mogelijk dingen zijn geregistreerd waarvan we niet willen dat mensen ze zien.'

'Hoe duidelijk?'

Voor het eerst sinds Kuroda hem kende, keek Tanaka onbehaaglijk.

‘Ik kan het niet beschrijven. Ik denk dat u het zelf moet zien, meneer.’
En dus had Kuroda zijn afspraken voor die middag afgezegd.

Tanaka had overal in Yoruji ventilatoren en zakjes krijtstof tegen de plafonds bevestigd. Ze verspreidden een zachte sneeuw van krijt, die de omtrekken van eventuele geesten zou onthullen en in een vreemde, zachte deken op de nachtegaalvloeren landde. De sporen van hun laarzen waren er prachtig in zichtbaar. Iemand gaf Kuroda op weg naar binnen een katoenen operatiemasker.

Zoals Tanaka al had gezegd, waren de geesten overal. In elke gang, op elke hoek, bij elke vijver en balkon; ze overlaptten elkaar in geluidloze menigten. Dezelfde mensen verschenen steeds opnieuw: Suzuki en mevrouw Pepperharrow, Mori. Kuroda zag zelfs een glimp van zichzelf, de andere kant op lopend. Elke geest was een perfecte opname van een moment van maanden geleden, jaren geleden, allemaal over elkaar heen geschreven. De recentere, of wat hij op basis van de kapsels en kleding van mensen dacht dat de recentste moesten zijn, waren het duidelijkst. Dat was logisch. Nieuwe opnames over oude heen.

Kuroda’s maag verkrampte. Hij liep voorzichtig over het krijt door twee van de kleine tuinen naar de oude rookkamer. De rookkamer die Mori had afgesloten nadat de gravin was overleden. Hij zat nog steeds op slot. Kuroda trapte de deur in. Tanaka volgde. Zwijgend gooide hij een nieuw zakje krijtstof de lucht in.

De gravin was daar. Rennend, alsof ze hem door de gangen van de jaren achtervolgde.

Kuroda sloeg de deur dicht. ‘Hij wist het,’ zei hij zacht. ‘Hij wist het, verdomme. Tanaka, hij hield die kamer op slot zodat er geen andere beelden overheen konden komen.’

Tanaka legde heel voorzichtig een hand op zijn arm. ‘Met alle respect, meneer, maar dat is nu niet onze grootste zorg.’

‘Wat?’

‘Het meest recente wat in de eetkamer gebeurde,’ zei Tanaka zachtjes. ‘Het is er nog. Zo duidelijk als maar kan.’

‘Maar vertroebeld door al het andere wat er ooit in die eetkamer is gebeurd, toch zeker?’ vroeg Kuroda scherper dan de bedoeling was. Een akelige tatoeëernaald van paniek begon in zijn longen te steken.

Het was belachelijk, hoe eenvoudig hij zichzelf ervan had kunnen

overtuigen dat hij de angst was ontgroeid. Natuurlijk was dat niet zo. Hij was alleen maar zo groot geworden dat er niet meer veel op de wereld te vrezen viel, maar hier was een van die dingen. Hij voelde zich alsof Mori hem door de tijd had teruggesleurd naar die eerste schandelijke ochtend dat hij ten strijde was getrokken bij de marine, bleek en zwetend en ervan overtuigd dat hij aan flarden geschoten zou worden. Die vreselijke, wat hem betrof kinderachtige angst was nu nog net zo levendig als toen.

Tanaka schudde zijn hoofd. 'Het heeft al het andere overschreeuwd. Het is net... Het was zo gewelddadig of belangrijk dat het veel helderder...'

Kuroda drong zich langs hem heen en beende naar de eetkamer. Het krijgt daalde neer en vertoonde alles wat er met Mori was gebeurd. Kuroda had er bevel toe gegeven, maar het zien ervan bezorgde hem een nare steek. Tanaka had gelijk. Die geesten waren duidelijk zichtbaar, terwijl de latere geesten waren vervaagd tot een soort witte ruis op de achtergrond.

'Wat heeft hij verdomme met dit huis gedaan?' vroeg Kuroda uiteindelijk. 'Hoe heeft hij dit gedaan? Hoe heeft hij het zo alles kunnen laten registreren? Het is nergens anders zo, zelfs niet in Aokigahara.'

Tanaka knikte mee. 'Dat weet ik niet. Maar het punt is, ik denk niet dat hij het met opzet heeft gedaan. Het registreert hem zelfs wanneer hij niet geregistreerd zou willen worden.' Hij zweeg even. 'Kom hier even naar kijken. Het is... merkwaardig.'

'Tanaka, ik weet niet hoeveel merkwaardige dingen ik vandaag nog aankan.'

'Alstublieft,' zei Tanaka onverwacht nederig.

Kuroda klemde zijn kiezen op elkaar. Hij had gedacht dat Mori ontvoeren het moeilijkste en enerverendste onderdeel van het plan zou zijn, maar dat had hij mis. Hij had het gevoel dat een veer diep in zijn binnenste zich almaar strakker oprolde. Hij bleef maar verwachten dat er iets in zijn gezicht zou ontploffen. Hij had al dagen niet meer geslapen. Het kwam door de uilen... Die stomme uilen waren er altijd. Ze zaten op alle vensterbanken, verscheurden muisjes of eekhoorns en keken naar hem alsof ze iets interessants verwachtten.

Tanaka ging hem voor door de doolhof van gangen, tussen de menigten geesten door, naar een kamer die uitkeek over de hete vijvers. Daar, in de deuropening, waren weer twee geesten, en wederom had-

den ze zich op de een of andere manier sterker gemanifesteerd dan al het andere. De een was Mori, en de ander was zijn muzikant. Ze waren in gesprek, dicht bij elkaar op hun knieën.

‘Ik hoef echt niet te zien hoe hij seks heeft,’ snauwde Kuroda.

‘Nee,’ zei Tanaka. ‘Dat gebeurt ook niet. Kijk.’

Kuroda kon zien wat Mori zei. Je leerde snel liplezen op het dek van een schip.

... saai. Ik wil alleen maar dat iemand een beetje eerder...

Ze discussieerden wat, iets over microscopen, en twee keer keek Steepleton om zich heen alsof hij iemand voelde kijken, maar dat lag gewoon aan Yoruji, of dat dacht Kuroda althans, tot hij hem zag vragen: *Kijkt er iemand toe?*

En toen keek Mori recht naar hen. Het was onmiskenbaar.

‘Weet hij dat we toekijken?’ vroeg Kuroda langzaam. ‘Kan hij ons zien?’

‘Dat weet ik niet,’ zei Tanaka heel zacht. ‘Maar ze denken dat toekomstige geesten bestaan, toch, boven op de berg?’

Kuroda knikte.

‘Misschien maken we nu wel geesten in het verleden. De elektriciteit is behoorlijk hoog opgeschroefd en dit huis... lijkt een verrekt stuk beter in het opnemen van een afdruk dan elke andere plek.’

De stilte knetterde. Het krijt dwarrelde neer, en Mori’s geest stond op en liep weg. Steepleton bleef nog een poosje stil zitten en toen rolde hij zich heel klein op, alsof Mori hem in zijn buik had gestompt.

Kuroda kende dat gevoel. Hij had zijn beveiliging thuis opgeschaald, op het ministerie, overal, en nu had hij vier lijfwachten bij zich, maar als een imbeciel was het niet eens bij hem opgekomen dat hij hier misschien wel regelrecht een valstrik in zou lopen.

‘Als...’ zei Kuroda zachtjes, vechtend om zijn stem gelijkmatig te houden. ‘Als hij ons al die tijd al kon zien, als onze geesten zichtbaar voor hem waren in het verleden, dan zijn we niet veilig. Hij kan iets op touw hebben gezet. We moeten hier weg. Hij is een horlogemaker, in godsnaam. Straks ligt er een bom in de kelder!’

Tanaka sloot zijn ogen even. ‘Ja. Juist... Iedereen naar buiten.’ Hij verhief zijn stem om hoorbaar te zijn in de rest van het huis. ‘Iedereen nu naar buiten!’

Twee van Kuroda’s lijfwachten grepen zijn schouders en dirigeerden hem snel naar de voordeur. Tanaka rende mee.

Er was geen bom. Niets ontplofte. Niemand raakte gewond. Ze stonden allemaal buiten in de sneeuw en het huis bleef precies zoals het was, met door de kou krakende dakbalken.

‘Brand het plat,’ zei Kuroda uiteindelijk.

‘We weten niet of vuur de geesten zal vernietigen –’

‘Het zal in elk geval moeilijker worden om ernaar te zoeken.’ Zijn hart ging tekeer. ‘Als ook maar één zo’n verrekte journalist een foto maakt...’

‘We hebben niemand binnengelaten. Voor de zekerheid.’ Tanaka leek vermoeid blij dat hij dat in elk geval goed had gedaan. ‘Een probleem met de gasleidingen, hebben we gezegd.’

‘Perfect, dan zal niemand verbaasd zijn als het afbrandt.’

Tanaka aarzelde. ‘Maar mensen zullen vragen gaan stellen als Mori niet komt om te kijken wat er met zijn huis is gebeurd. De hertog zal weten dat hem iets is overkomen.’

‘Ja, ik weet het. Waar is het lijk?’

‘Op de begraafplaats in het bos. Niemand zou in een graf kijken.’

‘Mooi. Laat het vuur uitbranden, en breng het dan naar de hertog. We vonden het lijk hier toen we van de brand hoorden. Laat hem zijn eigen theorie maar verzinnen. En hou het terrein dan afgesloten. Een gaslek, een formeel onderzoek, verzin maar wat.’

Tanaka knikte. ‘Eén ding.’

‘Wat?’

‘Mori’s *gaijin*. Hij is diplomaat. Hij zou hierheen kunnen komen en de politie en het kordon kunnen negeren. We kunnen hem niets maken. Hij zal hiervan horen. Hij zal komen. Hij weet ook dat wij erachter kunnen zitten.’

‘Sla hem dan met een baksteen op zijn kop en gooi hem in de zwavelput. Verdomme, Tanaka, toon wat initiatief,’ zei Kuroda, wetend dat dat oneerlijk was. Tanaka zat vol initiatieven.

Tanaka schudde zijn hoofd. ‘Meneer, we kunnen het niet riskeren om een diplomaat te vermoorden. De Britten zouden hier meteen naartoe komen met camera’s om te zoeken naar eventuele geesten die kunnen aantonen wat er met hem is gebeurd, en wij zouden er niets tegen kunnen doen.’

‘Nee, je hebt gelijk.’ Kuroda zuchtte. ‘Best. Hou het kordon hier. Als hij komt, ga je regelrecht naar de hertog. Vertel hem dat we denken dat Steepleton het heeft gedaan. Jaloezie. Hij kwam terug naar Yoruji

om het lijk te verplaatsen toen hij hoorde dat het huis was afgebrand, voor het geval mensen er te veel aandacht aan gingen besteden. Hij is dan misschien diplomaat, maar hij ziet eruit alsof hij je zou beroven en je schoenen zou pikken. De hertog zal niet naar hem luisteren, zelfs al heeft hij alles door.'

Tanaka blies opgelucht zijn adem uit. 'Ja, meneer.'

Yoruji brandde fel en stralend zodra Tanaka's mannen brand stichtten. Kuroda keek toe vanaf de bosrand. Na een poosje merkte hij dat hij nog steeds met zijn hoed tegen een boom klopte. Hij was ermee begonnen om het krijtstof van de rand te kloppen, maar was niet meer opgehouden. Zijn innerlijke veer was strakker opgewonden dan ooit tevoren. Er ging iets gebeuren, en Mori liet hem alleen maar wachten, en wachten, en wachten.

AOKIGAHARA, 14 FEBRUARI 1889

De huisjes stonden langs de boomgrens aan de overkant van de dam. Een soldaat opende er een en gaf Thaniel de sleutels en een houten kistje met rijst en groenten.

De daken van de huisjes, geïsoleerd met dikke lagen rubber, liepen bijna helemaal tot op de grond door. Thaniel had binnen een lege ruimte verwacht, maar er stond een futon en er lagen dekens in de kast, er waren een piano, een fonograaf en planken vol boeken, allemaal over vogels spotten. Het enige wat aangaf dat er al een poosje niemand meer woonde, was een stoffige geur en het behang dat losliet bij de deur. Hij streek verstrooid het papier glad, maar stopte daarmee toen de wand eronder elastisch aanvoelde. Ook die was geïsoleerd met een dikke lap rubber.

Hij ging kijken wat er in de fonograaf zat. Hij wond hem op en wachtte. Muziek van Händel bloeide het kamertje in. Pas toen hij zag hoe helder de kleuren waren, merkte hij hoe donker het buiten werd. Hij haalde de lamp van de monnik uit zijn jaszak en legde hem op de lage *kotatsu*-tafel. De gloeispiraal gonsde zachtjes en vormde een halo in het glas. Het was huiselijk.

Hij ging tegen de muur zitten. De lucht was nog steeds bergachtig ijl en elektrisch-koperachtig, en het was nog steeds moeilijk om heel diep in te ademen, maar verder was het een mooie zonsondergang. Nadat hij iets had gegeten, voelde hij zich beter. Hij stond op en haalde wat hout van de stapel bij de deur om de ouderwetse stoof onder de tafel aan te steken. Toen die brandde legde hij het rooster er weer overheen en een deken over de tafel en kroop hij onder de rand ervan om de warmte op te vangen, genietend van het feit dat hij niet hoefde te lopen en het warm had.

Een klein geluidje ontrolde zich ergens links van hem. Het was zo zacht dat het bijna denkbeeldig leek, maar hij rechte zijn rug en hoorde het nog een keer: een iets afwijkende roodtint. Het leek het geluid van een mannenstem.

Hij stond weer op en ging op onderzoek uit. Van een bepaalde afstand had stromend water – vooral in afvoeren – de kleur van een menselijke stem. Hij opende de deur. Er klonk een zacht gekwetter ergens buiten, een geluid als van een riviertje of pratende kinderen, maar door de bomen kon hij het water van hieraf net zien, of eigenlijk een ooievaar die erin waadde.

Toen hij de deur dichttrok hoorde hij het weer, als een opbloeien van goud links van hem. Er zat een dieper, donkerder rood onder. Pianosnaren, maar alleen de gons die ze voortbrachten als je eroverheen blies, niets sterkers. Hij dwaalde naar de piano en legde zijn oor erop. Nu was het een fractie sterker. Het was geen melodie, maar het klonk ook niet helemaal willekeurig. Het waren flarden van iets, te zacht om op te vangen en de lege plekken in te vullen. Hij luisterde nog een tijdje voor hij het deksel opende. De scharnieren piepten.

Hij begreep aanvankelijk niet wat hij zag, maar toen het tot hem doordrong schrok hij en klapte het pianodeksel dicht, waardoor de snaren beefden; de grond verspreidde een regenboogmist toen de resonantie omhoogtrilde door de vloerplanken. Uit de piano kwam een verstoord, druk gekrabbel. Hij wachtte tot het stopte voordat hij het deksel weer opende.

De snaren zaten vol motten, een hele kolonie. Ze scharrelden over de klankbodem en hun vleugels en pootjes waren net zwaar genoeg om dat geluid aan de snaren te ontlokken. Thaniel staarde ernaar en vroeg zich af wat hij er in vredesnaam mee aan moest.

Hij nam de lamp van de monnik mee naar buiten en zette hem op een tak die vlak voor het raam hing, en toen ging hij weer naar binnen en duwde het raam open, dat ongelijkmatig kromgetrokken was. In het donker waren de motten alleen maar een verschuivende glinstering op de snaren. Omdat hij ze niet wilde deren, trapte hij zachtjes het demppedaal in en tokkelde op wat toetsen om ze in beweging te zetten. De motten vlogen op van de snaren, bleven er gedesoriënteerd nog even boven zweven, en toen begonnen ze naar het licht buiten te vliegen.

Een mot landde op zijn knokkels, drentelde wat rond – het beestje was heel zacht – en vloog weer weg. Hij was geen entomoloog, maar het leek hem een te groot toeval dat hij wintermotten tegenkwam slechts twee maanden nadat Mori hem had gevraagd om er een pak-

ketje van op te sturen naar dit bos. Maar zelfs al waren het dezelfde motten, hij had geen idee wat dat moest betekenen.

De kruipende, glibberige gedachte die hij had gehad na de explosie in Tokyo, en met Grace, drong zich weer op. Er was iets misgegaan. Dit voelde allemaal helemaal niet zoals Mori's plannen aanvoelden als ze goed verliepen. Er waren te veel gaten en afgebroken stukken.

Op weg naar buiten vermeden de laatste motten een specifieke plek in de lucht, alsof ze de omtrek van iets onzichtbaars voelden. Heel even tekenden ze de contouren van een persoon af. Toen waren ze buiten en wervelden ze om de lampen heen. Hij keek naar de plek waar de geest was geweest en kon zich niet aan het knagende gevoel onttrekken dat de geest terugkeek.

Hij kon niet slapen. Telkens als hij bijna sliep kwam er weer een flits van de elektriciteitstoren of een gekletter buiten dat een vleermuis of iets anders kon zijn, en dan was hij met een ruk weer wakker. Al die tijd bleef het gevoel dat er iemand in de hoek stond.

Hij trok de deken verder omhoog over zijn schouder en rolde zich op. Het voelde als zo'n geïmproviseerde nacht dat er iets mis was gegaan en iedereen op de vloer moest kamperen. Dat was een keer gebeurd in Filigree Street, toen ze hun slaapkamers hadden afgestaan aan dokter Haverly en zijn jongste zonen omdat mevrouw Haverly een zware bevalling had. Af en toe hadden ze over het gekletter van de hagel buiten heen de vroedvrouwen indringend horen overleggen, via de schoorstenen, en dus had Mori de fonograaf laten spelen bij de haard, zodat de muziek door de schoorsteen naar de jongens boven dreef. Het was kerst, dus hij had kerstliedjes opgezet, want uiteindelijk zou alles goed komen met mevrouw Haverly en de kleine.

Tussen hen in stonden een kaars en een backgammonspel waarvan de gelakte stenen knipoogden. Hij wist niet meer wie er had gewonnen, maar na het spel had Mori hem naar achteren getrokken om samen onder de dekens te kruipen. Thaniel pakte zijn hand, trok hem omlaag en kneep in zijn knokkels om hem daar te houden. Mori bewoog zich niet, behalve om met zijn duim over Thaniels onderste rib te strelen alsof die gemaakt was van een schaarser iets dan bot. Ergens buiten klonk het heldere gerinkel van brekend glas. Het kwam niet eens bij hem op dat hun eigen ramen misschien in gevaar waren. Hij was in slaap gevallen bij de kerstliedjes en de hagel en het beuken van windvlagen tegen de zijkant van het huis.

Er zat nog wat achtergebleven kalmte in die herinnering, genoeg om vast te houden en er in elk geval een zilveren randje van mee te pakken. Hij hield zich eraan vast tot hij kon slapen. Af en toe scheen er licht door de kamer als de toren knetterde en flitste.

De volgende morgen was alles buiten onzichtbaar in een gloeiende witte mist. Flarden ervan waren binnengekomen doordat hij de deur op een kiertje had laten staan voor de frisse lucht. Hij bleef ernaar liggen kijken, slechts half wakker, en afwezig denkend dat het gewicht van zijn handen op zijn borst onaangenaam voelde. Een nieuwe arena van zwakte. Hij bewoog zich niet, wilde niet meteen opstaan in de kou, maar hij voelde aan dat de achtergrondpaniek onder zijn ribben alleen maar erger zou worden als hij bleef waar hij was. Hij had zich sinds die geest in het gezantschap zijn schouders had vastgepakt 's nachts niet meer geheel kunnen ontspannen.

Thaniel verschoof ter voorbereiding om op te staan, maar verstijfde toen hij besepte dat niet zijn eigen handen op zijn borst lagen.

Hij kon het niet goed zien zonder zijn hoofd te draaien, maar er stond iets naast hem, gevormd door mottenlijfjes en bewegende vleugels. Hij schoot met een ruk achteruit en rende naar de deur. Zodra hij in beweging kwam loste de vorm op, maar hij zag het nog net: een knielende man. De motten vlogen alle kanten op.

Hij bleef verstijfd op de drempel staan, afwachting of de geest zou terugkomen.

De motten begonnen weer bij elkaar te komen bij de muur. Hij boog zich naar voren. Geleidelijk verzamelden er zich genoeg om die mensvorm weer te maken. De man was iets aan het doen: schrijven of schilderen. Toen bukte hij zich en leek iets onzichtbaars langs de muur uit te rollen, en daarna maakte hij gebaren alsof hij het vastspijkerde. Rubber. Het was de arbeider die het huisje had geïsoleerd.

De geest keek recht naar hem en wees dringend naar de muur, en toen loste hij weer op. De motten scharrelden naar het raam.

Heel langzaam stapte Thaniel weer naar binnen. Hij moest even om zich heen kijken voor hij een hamer vond, maar daarmee gleden de nagels in de rubberen bekleding er gemakkelijk uit. Het rubber viel eraf. Eronder bestond de wand uit kaal hout. Met witte verf stond er in grote, duidelijke Japanse karakters: GA NIET TERUG NAAR YORUJI.

Hij staarde er een hele poos naar. Een trilling in zijn borst gonsde

van blijdschap bij het levensteken van Mori, maar het was heel klein. Mori had veel moeite gedaan om ervoor te zorgen dat hij dit zag. Er moest iets verschrikkelijks zijn gebeurd in Yoruji.

Thaniel staarde naar de vierkante letters. Yoruji was afgezet, had Arinori's vrouw gezegd. Niemand had de afgelopen maanden nog iets van Mori gehoord, behalve Grace en de wetenschappers, die niet wisten waar hij werd vastgehouden. Op de een of andere manier had iedereen aangenomen dat Mori ergens ver weg was, maar Kuroda had alles perfect opgezet in Yoruji zelf.

Kuroda had Mori al die tijd daar kunnen vasthouden. Of in elk geval tot eind januari, toen Grace geen telegrammen meer had gekregen.

Hij hoefde niet dood te zijn. Er kon van alles zijn gebeurd; hij kon ziek zijn geweest van alles wat ze hadden gedaan, of zelfs van iets wat ze nog niet hadden gedaan. Mori voelde de pijn al voordat hij tegen dingen aan liep.

En hij was te verrekte koppig om om hulp te vragen. Hij deed wat hij altijd deed: mensen uit de weg werken. Thaniel had er genoeg van om weggewerkt te worden.

Hij spijkerde het rubber weer vast, pakte zijn spullen en sloot het huisje af, en toen stak hij zijn hoofd om de deur van het kantoor om afscheid te nemen van de directeur. Hij wenste dat hij ook afscheid kon nemen van Grace, maar het zou opvallen als een klerk van het ministerie zo veel aandacht aan haar besteedde. Sterker zou hij zich niet meer gaan voelen, dus liep hij de berg weer af. Zijn gedachten tolden zo dat hij de hangende geesten onderweg amper opmerkte.

Hij kon zijn ogen niet echt geloven toen hij de gloed van de kleine lampenschrijn zag. De monnik was er nog, monter als altijd. Thaniel bedankte hem nogmaals voor alles en gaf hem geld om een paard te huren en de berg op te gaan, om de blanke dame te vertellen dat ze daar weg kon zodra het moest, zelfs zonder geld en zonder papieren als ze op de achterafwegen bleef. De monnik beloofde dat te doen.

Hij liep terug door het brandende dorp, terug door het hek, langs de kromme boom om zijn tas te halen, en de weg op om te kijken of er reiskoetsen naar Tokyo gingen.

Zijn geheugen bleef elk gesprek afspelen dat ze in Yoruji hadden gevoerd, hoe nerveus Mori was geweest, hoe behoedzaam. Als hij een

toekomst had gezien van gevangenschap, misschien wel van zijn eigen dood in dat godverlaten huis, stilletjes dichterbij sluipend, was hij kranig overeind gebleven.

Thaniel stompte tegen een boom toen beelden van pikzwarte kamers en beitels te ver omhoogborrelden. Hij had nooit uit Yoruji weg moeten gaan. Hij moest terug.

YOKOHAMA, 16 FEBRUARI 1889

De vermoeidheid haalde Thaniel in op het laatste deel van de lange tocht in de postkoets. Op de terugweg was het een stuk drukker dan op de heenweg, dus zat hij tegen het raam gepropt naast een vrouw met een zuigeling en twee kippen. Ondanks de benauwdheid en het ongemak viel hij in slaap en werd hij gedesoriënteerd wakker, kijkend naar het kampatroon dat zijn haar in de condens op de ruit had gemaakt. De dame gaf hem een por en zei dat ze in Yokohama waren.

Er was een touw gespannen voor de poorten van Yoruji. Er hing een bord aan met de tekst: MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN. GEEN TOEGANG. LEVENSGEVAAR. Een politieman kwam aandraven om hem weg te sturen. Thaniel sloeg hem buiten westen, schoof hem onder een heg en dook onder het kordon door.

Het pad naar het huis was een lint van maagdelijke sneeuw. Onder de bomen liepen fazanten met staartveren als een spoor van blauw vuur. Het was spookachtig stil, want de krijsende meeuwen boven zee waren allang weggevlogen of ergens tegenaan gebotst. Op het steile stuk was de sneeuw hard en glad. Er was geen spoor van iemand te zien en er waren geen pogingen gedaan om de paden sneeuwvrij te houden. Er stond alleen een spade tegen een boom, met vijftien centimeter sneeuw op het handvat. De wind liet de belletjes op de begraafplaats klingelen. Verder niets. Het ministerie moest de bedienden hebben weggestuurd.

Boven aan de heuvel bleef hij abrupt staan. Hij had daar uitzicht moeten hebben over heel Yoruji, over alle daken en balkons. Maar het huis stond er niet meer. In plaats daarvan lag er een kapotte, zwartgeblakerde puinhoop met sneeuw op verwoeste, kromgetrokken balken en de verkoolde resten van omgevallen wanden. Het was weg.

ABASHIRI, 20 JANUARI 1889

De assistent van de directeur, meneer Nakamura, was almaar zeker geworden sinds Takiko hem voor het eerst had ontmoet. Ze trof hem op de dag nadat Horikawa was gedood door een kwade Ainoeman die uiteindelijk had besloten terug te schieten. Nakamura stond voor de deur van de directeur, hoestend in zijn mouw. Hij keek haar verontschuldigend aan. Hij had een sjaal onder de kraag van zijn kimonojas gestopt en een vod om zijn hoofd gewikkeld, nog havelozer dan de week ervoor.

‘Hij zegt dat ik buiten moet hoesten,’ legde hij uit, en hij gebaarde met zijn elleboog naar de deur. ‘Hij zegt dat zijn hoofdpijn en mijn walgelijke geluiden samen te veel voor hem zijn.’

‘Kun je niet naar huis?’ vroeg Takiko. Haar stem begon gespannen te klinken. Ze had nog steeds niet ontdekt hoe ze in de toren kon komen. Het handschrift op de papieren kraanvogel was haar meer bijgebleven dan de bevroren lijken in het bos. Mori kon daarboven wel sterven aan iets wat ze hem nog niet eens hadden aangedaan; iemand die met hem praatte zou er totaal geen weet van hebben, of althans, iemand die hem niet kende. Als ze maar boven kon komen om na te gaan of hij nog heel was – temporeel, fysiek, wat dan ook – dan zou de pijnlijke strakte in haar borst afnemen. Ze was hier niet aan begonnen – echt niet – om hem pijn te doen.

In haar hoofd wilde een droog stemmetje dat akelig veel op Ayames stem leek weten waar ze dan had gedacht mee bezig te zijn.

‘Nee,’ zei Nakamura ellendig. ‘De elektrische metingen moeten doorlopend worden ingevoerd.’

‘Waarom?’

‘Weet ik niet. Ik krijg maar twintig sen per dag betaald.’ Weer hoestend keek hij veelbetekenend naar de deur. Hij rook naar vocht en ongewassen kleding toen hij zich naar haar toe boog. ‘Het is voor een slot,’ fluisterde hij. ‘Een speciaal, nieuw soort slot. Ongelooflijk veilig.’

De combinatie verandert willekeurig. Iets wat te maken heeft met de getallen van de metingen.'

'Ga jij maar naar huis,' zei ze. 'Ik doe het wel. Het zijn toch alleen maar getallen? Zelfs ik kan getallen typen.'

'Zou je dat willen doen? Echt?'

'Toe maar. Ga naar huis. Eerst doen, later excuses maken.'

'Zegen je, juffrouw,' zei hij hartgrondig, en hij liep hoestend de trap af.

Takiko dacht dat de directeur misschien overtuigd moest worden, maar de man lag over zijn bureau heen met migraine en gebaarde alleen maar boos dat ze haar gang moest gaan. 'Tik de waarden van de grafiek over op die typemachine. Nieuwe grafieken belanden in dat postvakje naast je. Kun je getallen lezen? Begin maar. Ik zou het je dolgraag uitgebreider uitleggen, maar de kamer splijt letterlijk in tweeën,' zei hij zonder zijn hoofd van zijn armen te tillen.

Ze trok haar wenkbrauwen op en bekeek het volle bureau. Het was de ene foto na de andere, en allemaal toonden ze hetzelfde: een grijze achtergrond met twee vreemde, golvende witte lijnen in spiegelbeeld. Elke foto was afgedrukt op papier met de assen van een grafiek er al op ingetekend, en dus vormden de golvende witte lijnen coördinatiepunten met pieken en dalen. Nu ze haar oren spitste, hoorde ze gekrabbel ergens boven. Dat zou de tikkende elektrograaf wel zijn.

'Welke regel moet ik –'

'Een van de twee, mij maakt het niet uit.'

Terwijl ze nog naar de ene foto keek, gleed er een volgende in de brievenbus die in de muur was aangebracht. Hij had een glazen vak dat je met een hendel omlaag kon trekken. Ze pakte de foto eruit en hield hem in haar linkerhand terwijl ze met haar rechterhand de coördinaten van de bovenste regel overtyppte. Terwijl ze dat deed, begon iets diep in de muur te klikken. Als zij stopte, stopte het getik ook. Toen ze een sneller ritme vond, zoemde het. Het klonk als een klok.

De directeur gebaarde vaag naar haar. 'Stop nooit langer dan tien minuten. Begrepen?'

'Waarom, meneer?'

'Zeg gewoon dat je het begrijpt.'

'Ik begrijp het, meneer.'

'Braaf meisje. Excuseer me terwijl ik sterf,' zei hij, en hij rolde zich tot een bal op onder zijn bureau.

En dus typte ze, en elk halfuur, net voordat ze klaar was met een grafiek, gleed er een nieuwe in het glazen postvakje. Ze waren nooit helemaal hetzelfde. De witte lijnen waren soms kartelig, soms bijna recht. Halverwege de middag arriveerde er een waarop de lijnen alle kanten op gingen, wild zwenkend van de bovenkant van de grafiek naar de negatieve getallen onderaan. Ze had hem nog niet gepakt of er rolde donder door de hemel. Sneeuw wervelde omlaag, zo dicht dat het uitzicht op het dorp en de zee erachter verdween. Ze keek er een poosje naar om uit te rusten. De zweepstriem op haar achterhoofd verspreidde nu een dikke pijn helemaal rondom haar schedel, zelfs tot in haar wenkbrauwen.

‘Ik zei dat je niet moest stoppen,’ zei het bureau. ‘Het is een slot, meisje. Als je stopt, dan zit het verdomme niet meer op slot.’

Nakamura, zo bleek, had een enorm heftige versie van de griep, en dus bleef Takiko als assistente van de directeur werken. De tijd sleepte zich voort en versmolt in onregelmatige brokken. Ze typte de coördinaten van de grafieken over en luisterde naar de delen van wat voor mechanisme er dan ook mee verbonden was, die draaiden en klikten in de muur naast haar. Na een poosje verzon ze rekenspelletjes met de getallen. Drie dagen later kon ze zonder moeite getallen met 27 vermenigvuldigen.

Er deed zich geen enkele kans voor om te praten met wie er dan ook in de torenkamer zat. Elke avond kwam de zwijgende man van de nachtdienst het van haar overnemen, en elke morgen gaf hij de dienst net zo zwijgend weer aan haar over. De directeur zei dat hij een dove man had aangenomen omdat dove mensen niet praten.

Maar op haar vierde ochtend lag er toen ze binnenkwam een kraanvogel in de haard. De jongeman had hem natuurlijk niet horen vallen, en het vuur was helemaal opgebrand. Zich er verschrikt van bewust dat de papieren vleugels rookten, zwaaide ze vrolijk goedemorgen naar de jongeman, die glimlachte en boog en mimeerde hoe koud het was. Daar was ze het mee eens. In de haard verschoof de kraanvogel op de as.

Eindelijk ging de jongeman weg.

Ze griste de kraanvogel uit de haard. In handschrift dat er nog erger uitzag dan de vorige keer stond er: *Ben je er nog?*

Dat deed haar denken aan de fluisterende stem in de isoleercel-schuur, en ze kon wel gillen. Ze wilde net iets door de schoorsteen

roepen, toen de directeur met een vlaag koude lucht binnen kwam zetten, sneeuw van zijn laarzen stampte en rijp van zijn jas klopte. Het enige wat ze kon doen was het vuur aansteken om te laten merken dat er iemand was. Ze liet zich hopeloos weer op haar eigen stoel zakken.

De gevangenis had een kleine schrijn. Het was een sneu ding met een lelijk aardewerken beeldje van een of andere vissersgod, en Takiko was niet religieus. Maar om zes uur die ochtend, voordat ze de kantoordeur opende en ontdekte dat de directeur tegenwoordig achter zijn bureau sliep, rinkelde ze met het belletje in de schrijn en legde een sigaret in het offerkistje, omdat ze geen geld meer overhad behalve het beetje dat ze nodig zou hebben om naar huis te komen. Ze zei het gebed niet hardop, voor het geval er iemand meeluisterde. Ze zei het in haar hoofd, zo duidelijk als maar kon: *Laat Mori nog leven.*

Als hij in die toren opgesloten zat, verklaarde dat waarom hij niet had geweten waarnaar ze moest zoeken toen hij haar vertelde dat ze hierheen moest gaan. Hij had zich een tijd in de toekomst herinnerd toen hij te geïsoleerd en ziek was om hoe dan ook veel te weten, behalve misschien dat het om Abashiri ging.

Woedend op zichzelf rinkelde ze nog eens met de altaarbel, hard. De vissersgod zou wel beledigd zijn, maar dat kon niet erger zijn dan haar eigen stommititeit. Ze wist niet meer wat ze had gedacht dat er zou gebeuren als Kuroda Mori eenmaal in handen had. Een of andere beschaafde opsluiting bij de wetenschappers in Aokigahara, academische vragen, misschien een paar dreigementen om hem iets nuttigs te laten zeggen over de Russen, maar eigenlijk gewoon een vreemder soort Da Vinci in een geheime werkplaats.

Idioot. Kuroda ging altijd te ver. Zij wist dat; iedereen wist het.

Links van haar tafel in het kantoor van de directeur stond een telegraafstoel. Ze had het al eerder opgemerkt, maar het had zich nog nooit bewogen en ze schrok ervan toen het nu ineens tot leven kwam. De directeur draaide zich om en wachtte ernaast om het lint te pakken. Het toestel kletterde terwijl de code werd omgezet in schrift. Ze kon de toetsen aan de binnenkant zien zitten. De lange stalen tanden waarop ze scharnierden bewogen als pianosnaren.

Het gezicht van de directeur betrok. 'Er is een lawine geweest,' zei hij zacht. 'Ze evacueren de Kabato-gevangenis.' Hij keek haar aan. 'Ze brengen ze hierheen.'

Ze fronste. ‘Hoeveel gevangenen zijn er in Kabato, meneer?’
‘Bijna duizend.’

Ze keek naar het bureau en vroeg zich af hoe ze Mori moest bevrijden als het aantal gevangenen en cipiers hier verdubbelde. Ze zou zich amper kunnen verplaatsen zonder tegen iemand op te botsen.

Ze leunde een stukje achterover toen ze haar eigen gedachten hoorde. Ze was zich er niet eens van bewust dat ze had besloten Mori te bevrijden. Maar op enig moment in de afgelopen paar ijskoude dagen was het een vast voornemen geworden. Als ze de Orakeltoren kon binnenkomen, zou ze hem daar niet kunnen achterlaten.

De directeur zuchtte. ‘Met een beetje geluk sterven de meesten op weg hierheen.’ Hij maakte een zacht geluid en raakte zijn slaap aan.

Takiko keek op. ‘Meneer, als dat er allemaal aan komt... Kunt u dan niet beter een poosje naar huis gaan om te rusten? U zult geen rust meer krijgen als ze hier eenmaal zijn.’

Ze kon het aanvankelijk niet geloven toen hij zei dat ze gelijk had en zijn jas pakte. Op weg naar de deur zei hij nog dat ze moest blijven tot de man van de nachtdienst het weer overnam. ‘En vertel geen mens over dat toestel, anders stop ik je in de isoleercelschuur,’ zei hij, en hij vertrok.

Ze keek naar de plek waar hij had gestaan. Ze dacht niet dat hij een grapje maakte. Het leek een hele poos te duren voordat zijn voetstapen vervaagden.

Uiteindelijk stopte Takiko met typen en stapte ze naar de muur, waar ze op de lambrisering begon te kloppen. Toen ze eindelijk iets vond was het een holte pal naast de haard, ongeveer dertig centimeter boven haar hoofd. Het was piepklein: een paneeltje zo groot als een bord dat naar buiten scharnierde. Het paneel onthulde het wiel van een kluisdeur. Ze moest hard werken om het te draaien, en toen dat lukte begreep ze waarom de rest van de muur zo massief had geklonken – hij wás massief. Een hele sectie van de muur, met bakstenen en al, zwaaide net ver genoeg naar binnen om je erlangs te wurmen. Erachter was een trapje.

Omdat het pal naast de schoorsteen zat, waren de treden warm. Ze griste een lamp mee en trok de deur in de lambrisering achter zich dicht, maar niet helemaal, want er zat geen klink aan de binnenkant. De lamp flakkerde in het pikkedonker. Terwijl ze de trap beklom, rook ze de warme geur van droog hout. Onder het dak scharrelde iets.

Boven aan de trap zat een glanzende deur. Hij was voorzien van een manshoog mechanisch paneel en acht verschillende sloten, ingebouwd in mechanismen die nu langzaam stopten met bewegen. Takiko wachtte tot ze stopten en maakte ze om de beurt open. Ze waren zwaar.

Toen de deur openging was er geen daglicht in de kamer erachter. Er stond een olielamp die het gouden licht van een eeuwige avond verspreidde, en een paar stukjes verkrumelde kolen brandden karig in een haard naast haar. Wat ze van de vloer kon zien was kaal. Een ladder leidde verder omhoog naar een kleine vliering tussen de dakbalken van de toren, waar ze een hoekje van een keurig opgemaakt bed kon zien.

‘Mori?’ zei ze zachtjes.

‘Wie?’

De man had met zijn rug naar de haard gezeten, vol in het zicht, maar heel stil. Hij las een boek, of had dat gedaan; nu keek hij vol verbaasde belangstelling naar haar. Hij was oud, met een nette baard en warmere kleren dan de andere gevangenen, al waren ze ook rood.

Takiko beseftte dat haar mond was opengevallen en klemde haar kiezen een halve seconde op elkaar om zeker te weten dat het niet nog eens zou gebeuren. ‘Pardon... Wie bent u?’

‘Een obscure prins; ik verwacht niet dat je ooit van me hebt gehoord.’ Hij keek hoopvol. ‘En wie ben jij?’

‘De schoonmaakster. Pardon, ik dacht... dat u misschien iemand anders was.’ Ze slikte. Plotseling voelde haar keel droog. ‘Maar wat doet u hier? Waarom houden ze u hier zo vast?’

‘Ik denk dat ze een prins niet bij de andere gevangenen wilden zetten,’ zei hij ongelukkig. ‘Maar ik zou het gezelschap wel leuk hebben gevonden.’

‘Wat hebt u gedaan?’

‘Ik was het een paar keer te vaak oneens met de keizer. Schreef een pamflet.’

‘Maar waarom dan dat gedoe met die deur?’ vroeg ze boos. Ze stak haar handen uit om aan te geven dat ze niet boos op h m was, alleen op de omstandigheden.

‘Dat weet ik eigenlijk niet. Het was al zo toen ik hier aankwam. Best slim, h ? Maar kom je even bij me zitten, nu je er toch bent? Ik zie nooit iemand behalve de directeur, en hij is... ontzettend saai.’

‘Dat kan niet. Als iemand me betrapt, stoppen ze me in de isoleerschuur.’

‘Ik begrijp het,’ zei hij verschrikkelijk meegaand. Nu haar ogen aan het licht hier gewend waren, zag hij er veel te intens uit en had zijn vriendelijkheid een hysterisch randje. ‘Maar misschien vijf minuten? Of zelfs vier?’

‘Ik kan echt beter –’

Hij pakte de zoom van haar kleding vast. ‘Alsjeblieft...’

Hij was een oude man die te lang alleen had gezeten, maar toch werd ze bang. Ze trok zich los, sloot de mechanische deur, deed alle overbodige sloten erop en bleef met haar hoofd tegen het warme brons staan luisteren terwijl hij huilde aan de andere kant. Met knagende verkillung beseftte ze dat ze geen idee had wat ze nu moest doen. Dit was een kooi voor Mori. Maar Mori was er niet. Hoe meer ze zichzelf probeerde voor te houden dat het maar goed was dat hij niet opgesloten zat in die vreselijke, perfecte, efficiënte cel, hoe luider ze hem hoorde zeggen dat hij niet wist wat er zou gebeuren omdat er een grote kans bestond dat hij dood zou zijn.

Toen ze onder aan de trap stond, kwam er nog een telegraafbericht binnen. Er was een uitbraak van tyfus geweest in de Hakodate-gevangenis en ze evacueerden de overgebleven gevangenen naar Abashiri.

Heel langzaam rechtte ze haar rug en vouwde de boodschap zo klein mogelijk op. Kuroda had haar hierheen laten gaan, maar al te goed wetend dat Mori hier niet was. Mori was misschien in de war geweest, maar Kuroda niet. De enige reden waarom hij haar helemaal hierheen had laten gaan was om haar uit de buurt te houden. Misschien zou ze met een beetje geluk zelfs hier sterven, in de gevangenis of gewoon van de verschrikkelijke kou.

Ze had het moeten weten, natuurlijk.

Met de bedoeling nog datzelfde moment te vertrekken, een schip te zoeken en naar huis te gaan, draaide ze zich om naar het raam. Ze bleef abrupt staan. Dat kon natuurlijk niet. De kust was een verlaten witte vlakke en daarachter was de zee bevroren; een niet te overbruggen massa pakijns en sneeuw. De schepen in de baai lagen allemaal zo stevig vast als wanneer ze in teer waren weggezakt.

YORUJI, 16 FEBRUARI 1889

Er botste iets tegen Thaniels enkel. Heel even dacht hij dat het een gruwelijk mismaakte kat was, maar toen beseftte hij dat het glansde en bleek het de bizarre vorm van Katsu te zijn. De kleine octopus ging een stukje achteruit, probeerde nog een keer door Thaniel heen te schuifelen, leek het toen op te geven en krulde in een vreemde hoek weg. Thaniel liet zich op zijn knieën zakken en trok zijn mouw over zijn hand. Dan nog voelde Katsu heet aan. Toen hij de octopus oppakte, wapperde die suf met zijn tentakels alsof hij nog dacht dat hij op de grond zat.

Thaniel kon hem niet fatsoenlijk vasthouden. Meestal krulde Katsu zich om je arm en kroop dan naar je schouder – en dan was het een heidens karwei om hem er weer af te wrikken als hij dat niet wilde – maar als hij zich niet vasthield, was hij zwaar. Hij kronkelde uit Thaniels handen en rolde weg over de sporen die hij eerder had gemaakt, sneed ze opnieuw uit in het fijne laagje sneeuw dat eroverheen was gewaaid. Maar het was slechts een dun laagje. Eronder was de grond vrij. Hij moest steeds hetzelfde rondje hebben gemaakt sinds het was begonnen met sneeuwen. Wat voor leven er ook in de mechanieken in zijn binnenste zat, Katsu registreerde niet dat Thaniel er was.

Omdat hij het een vreselijk idee vond om de octopus achter te laten, ging Thaniel achter hem aan door de ruïne. In elk geval lagen er geen lijken. Van een afstand zagen heel wat dingen eruit als verwoeste skeletten, maar het waren alleen verbrande meubels, ingestorte deurposten, vloerplanken die waren kromgetrokken in de vorm van ribben. Katsu rolde dwars door alles heen. Thaniel moest hier en daar over dingen heen klimmen, en onderweg speurde hij naar een overgebleven tafelkleed of zak om Katsu in te stoppen. Er lag niets. Het vuur had grondig huisgehouden.

Katsu ging een stenen trap af die Thaniel nooit eerder had gezien. Het was pikkedonker beneden. Thaniel bleef bovenaan staan. Overall

waren verbrande vloerplanken, en hij zag kartelige randen rondom de trap. Hier had ooit een luik gezeten, besepte hij. Hij keek om zich heen en probeerde te achterhalen waar in het huis hij zich bevond. Het duurde een hele poos voordat hij begreep dat hij voor dezelfde vijver stond waar hij een keer in had gezeten. Dit was de kamer waar Mori had geslapen.

Ergens in de duisternis kletterde Katsu nog meer treden af. Thaniel aarzelde, want het begon donker te worden buiten, maar Katsu was lawaaiig op de stenen. Als het moest, kon hij min of meer navigeren aan de hand van de geluidskleuren en de weerkaatsing ervan tegen oppervlakken.

Het was een heel eind naar beneden. De trap ging onder de vijvers door, en na een paar meter werd het warm. Beneden aangekomen struikelde hij bijna over een lamp die iemand op de laatste trede had laten staan. Het was een olielamp, en ernaast lag een doosje lucifers. Het kruit siste toen hij een lucifer afstreek langs de muur.

Hij wist niet waarop hij had gehoopt. Het licht kroop over bogen uitgehakt in het steen en tekens die er oud uitzagen, heel oud: de slordige, rare karakters die voor schrift doorgingen voordat een verstandig iemand ze standaardiseerde. Generatie na generatie novicen moest erop hebben geoefend, om wat voor reden dan ook, toen het huis nog een klooster was. Het was moeilijk te bepalen waar deze ruimte ooit voor had gediend. De muren waren ruw uitgehakt en onregelmatig, nu behangen met planken. Zijn licht drong daar niet door. De vlammen van de lamp flakkerden van rood naar blauw voordat ze een evenwicht vonden.

In het plafond begon een vreemd, zacht geklik. Het gaf alles een matgele tint.

Op de planken stonden tientallen glazen bollen, maar het waren geen lampen. In plaats van gloeispiralen zaten er zwarte windmolentjes in. Sommige daarvan draaiden, en er begonnen er nog meer te draaien terwijl hij ernaar keek. Hij boog zich dichter naar een ervan toe. Het draaien stopte toen zijn schaduw eroverheen viel en begon weer toen hij het licht erop liet schijnen. De zeiltjes wonden een piepklein, kwetsbaar mechanisme onder in de bol op. Vanuit de voet liep een haardun draadje: garen, geen koperdraad.

De muren glinsterden omdat gelijksoortige draadjes, allemaal in verschillende kleuren, omhoogliepen van de windmolens. Bovenaan,

in het plafond aangebracht, waren kleine flesjes te zien. De draden trokken aan veren die de flesjes lieten draaien, en nu begonnen ze zachte sneeuw omlaag te blazen. Hij stak zijn hand uit om het op te vangen. Krijt.

‘Hallo.’

Hij draaide zich met een ruk om, want dat was Mori’s stem. En Mori was er ook, achter een bureau in een nis achter de trap. Hij zag er uitgeput uit. ‘Ik kon geen briefje hier op het bureau achterlaten, want dat had je misschien niet gevonden. Excuses dat het zo obscuur is.’

‘Ik begrijp het niet,’ begon Thaniel, en toen begreep hij het wel, want hij was dichterbij het bureau gelopen.

Mori was maar half zo massief als normaal. Hij klonk niet goed, te ver weg. Hij was een fonogram. Hij was duidelijker dan een fonograafopname doorgaans was. De fonograaf zelf, die naast hem op het bureau stond, was aangepast. De cilinder was niet van was gemaakt, maar van iets met een vreemde glans.

Buiten nam de elektriciteit af. Het blauwe vuur in de bomen kwam niet langer de trap af en Mori verdween in het vallende krijtstof. De fonograaf draaide nog.

‘Ik... laat dit hier achter voor het geval ik niet de moed heb verzameld om je zelf om hulp te vragen. Ik wil het proberen, maar ik weet hoe slecht ik erin ben.’

Thaniel stapte dichterbij het bureau toe, met een dichtgeknepen keel.

Het elmusvuur kwam terug. De geest ook. Hij ruimde de over de tafel verspreide machinerie op, geestendingen die er niet meer waren. Van dichtbij kon Thaniel zien hoe de gedaante invloed uitoefende op het krijt. Een stofje dreef normaal door de lucht, maar schoot dan opzij om deel uit te maken van zijn omtrek. Mori was haarscherp te zien. Hij droeg een versleten trui, en door een open deel in het breiwerk tekende het krijt zelfs het stiksel af van de leren schouderlap op het vest dat hij eronder droeg. Hij had die lap er zelf op genaaid, omdat hij er altijd spelden voor zijn klokmechanieken doorheen stak en daarmee het tweed had verwoest.

‘De geesten,’ zei de fonograaf, en Mori, ‘geven momenten weer waar verschillende mogelijkheden van afhangen, dus zou ik er nu een moeten maken. Hoe groter de boom van mogelijkheden, hoe beter de afdruk van de geest zal zijn.’ Hij slikte en keek op zijn horloge. ‘Daar-

om zijn veel van de geesten die je ziet gevangen in het moment dat ze sterven. De dood genereert enorme mogelijkhedenbomen, want de dood van één persoon heeft invloed op tientallen andere mensen en duizenden andere beslissingen. En daarom spookt het zo erg in Yoruji sinds ik hier woon. Omdat ik alles weet wat er kan gebeuren, staat alles wat ik doe altijd... ten dienste van wat ik wil dat er gebeurt. Ik doe een heleboel kleine dingen die later van invloed zullen zijn op veel grotere dingen. Wat dat echt betekent: ik doe er alles aan om grote mogelijkhedenbomen te creëren. Bossen.' Hij lachte, min of meer. 'Je kunt het altijd merken wanneer iemand zoals ik ergens heeft gewoond, want dat zal in de wijde omtrek het huis zijn waar het het ergst spookt. Om de geesten te zien heb je een heleboel elektriciteit in de lucht nodig, dus laten ze zich altijd zien bij stormachtig weer. En er is nu een heleboel elektriciteit omdat het kunstmatig is. Er staan generators bij een station in Aokigahara. De wetenschappers daar hebben de taak om uit te zoeken wat ik doe en het te reproduceren. Ze voeren de elektriciteit 's nachts het sterkst op, waarschijnlijk zodat Tokyo er minder last van heeft. Er is niets mystieks aan de hand, als je daar bang voor was. Ik ratel,' zei hij, en hij zweeg een paar seconden. 'Maar goed. Ik hoop dat de geesten boven nu nog steeds zichtbaar zijn. Ze spelen zichzelf telkens opnieuw af als de elektriciteit sterk genoeg is.'

'Boven,' mompelde Thaniel.

Mori knikte alsof hij hem had gehoord. 'Kuroda's mannen gaan me arresteren en afvoeren. Het is belangrijk dat ze dat doen, dus ik zal ze niet tegenhouden. Ik weet niet waar ze me naartoe zullen brengen, want dat beslissen ze willekeurig, maar dat maakt niet uit. Ik denk tenminste van niet. Ik denk dat ik het allemaal goed heb afgestemd. Ik heb alleen maar iemand nodig die naar Abashiri gaat en... iets.' Hij stond voorovergebogen over het bureau om in de fonograaf te spreken. Hij zag er ziek uit. 'Pardon. Ik heb geen idee meer wat ik doe. Van na volgende week kan ik me niets herinneren. Niet echt. Flarden van... de meest waarschijnlijke toekomst zoals het er nu voor staat.'

Thaniel staaarde naar hem. Er zat een elektromagneet achter zijn hart die hem naar de geest toe trok. Het gevoel was zo sterk dat het pijn deed, en hij moest zijn handen om de rand van het bureau leggen en zijn nagels in de leren legger drukken, waardoor hij halvemaantjes in de filigreinen rand maakte. Mori zweeg een poosje, te stil, en vond het ritme van zijn ademhaling weer. Thaniel wilde zijn hand naar hem

uitsteken, hoe zinloos en afgezaagd het ook zou zijn. Hij bleef stil staan wachten. Onder de elektromagnetische pijn zat iets beters. Een soort trage, aarzelende blijdschap. Mori was hem niet vergeten.

Katsu botste tegen de achterkant van zijn voet.

De fonograaf knetterde.

‘Als je naar boven kunt gaan om te kijken wat er met me gebeurt, dan zou dat nuttig kunnen zijn,’ ging Mori door. ‘In de eetkamer. Zoals ik al zei, het zou ’s nachts het duidelijkst moeten zijn. Het spijt me. Ik wou dat ik specifiekere kon zijn, dat ik je kon vertellen wat je moet doen. Maar ik weet alleen dat dit moet gebeuren en dat ik wat hulp nodig zal hebben. Het heeft iets te maken met een plek die Abashiri heet.’

Thaniel had al gedacht dat hij opgelucht was toen hij veilig van de berg was gekomen, maar dat was nog niets vergeleken met de heerlijke, zwevende opluchting van ontdekken dat er iets positiefs was wat hij kon doen.

‘Dank je, Pepper,’ zei Mori ineens.

Thaniel keek op. Mori schakelde de fonograaf uit. Er klonk een klap toen de opname stopte, en dat was spookachtig, want daardoor leek het alsof de geest hem had verplaatst, al was dat natuurlijk niet zo; het liep alleen maar gelijk.

De geest verdween niet meteen. Hij vervaagde toen hij bij het krijt weg was, maar een deel ervan bleef hangen. Het duurde ongeveer een halve minuut voordat de laatste lijn van zijn schouder oploste.

Thaniel wendde zich af en liep te snel naar buiten, en toen liet hij zich op de trap zakken, trok zijn mouwen over zijn handen en drukte ze tegen zijn ogen. Hij beefde van inspanning om in elk geval een beetje kalm te blijven, want bij elke schok van zijn schouders trok er pijn door zijn schotwond. Het lukte niet.

Thaniel wachtte in de betrekkelijke warmte op de trap tot het volledig nacht werd en de elektriciteit zou toenemen. Zoals Mori had gezegd, werd het even na negen uur een stuk sterker. De wind stak op en blauw vuur zuchtte door de ginkgobomen terwijl de elektriciteit piekte. Schepen verlieten de haven, twee enorme stomers, en de schoorstenen sleepten heldere aurorastrepen blauw achter zich aan.

Het sneeuwde niet meer. De ruïnes van het huis fonkelden onder het blauwe licht van de bomen en de lucht was ijzig en zuiver, met de fijne, zilte helderheid van het strand. Zonder te weten waar hij moest zoeken naar de geesten, of zelfs of ze wel zouden verschijnen op wat nu de grond was, verzamelde Thaniel stukken half verbrand hout en maakte vuurtjes overal rondom de fundamenteën van het huis. Het hout was vochtig, maar hij goot er lampolie overheen en al snel hing overal rook.

Toen de rook de plek bereikte die vroeger de eetkamer was, werden de geesten bijna zo massief als echte mensen. Ademend door zijn mouw navigeerde Thaniel door de verkoolde resten van de gang om ze beter te kunnen zien.

Mori zat bij wat het raam was geweest, met een horloge dat deels uit sintels bestond. Thaniel haalde er wat takken heen om dichterbij nog een vuurtje te maken. Ondanks alle vuurtjes was het bloed uit zijn handen weggelopen en kon hij het hout amper vasthouden. Hij had het nog nooit zo koud gehad.

Een werveling van vonken draaide door Mori's vorm. Het rolde eerst als een lint tegen zijn arm omhoog, toen omhoog achter zijn ogen en in zijn haar. De heldere vlekjes volgden de stromen, vervaagden als ze zijn haarpunten bereikten en veranderden in rode en vervolgens grijze as. Mori tilde een hand op. De randjes van zijn nagels gloeiden van de opstijgende vonken. Hij telde af: vijf, vier, drie, twee, één.

Geestmannen stormden naar binnen, geruisloos en kolkend als rook.

Mori bewoog zich niet. Hij liet de dichtstbijzijnde man zijn handen op zijn rug trekken en nam niet eens de moeite om zijn gezicht af te wenden toen een tweede man iets tegen zijn mond drukte: chloroform, ongetwijfeld. Toen Mori ineenzakte, leken ze alleen maar geschokt omdat hij zich niet had verzet. De man met het chloroform kwam lange tijd niet in beweging, maar toen leek hij zich te herinneren dat te veel chloroform dodelijk was en rukte hij de doek weg. Iemand anders, een kerel die eruitzag als een worstelaar, tilde Mori op. Het ging allemaal geruisloos, maar een van de anderen gebaarde naar de worstelaar en hield hem tegen alsof ze nog niet konden vertrekken. Vonken glinsterden op de Fabergé-knoop op zijn jasje.

De geest pakte een paar dobbelstenen en een vel notitiepapier. Thaniel wendde zich af, ademde diep wat schonere lucht in en ging dichterbij. De geest gooide de dobbelstenen en keek op het papier, maar de rook was niet helder genoeg om te zien wat erop geschreven stond.

Ze leken een besluit te hebben genomen. De grote man haastte zich naar buiten met Mori. Mori's pols botste tegen de fantoomdeurpost, en toen verdween hij in een helderder stuk lucht zonder rook.

Thaniel ging het gras op om te ademen. Maar hij liep te snel, en in het begin kon hij alleen maar hoesten, totdat hij duizelig en afwezig constateerde dat hij op handen en knieën was beland. De sneeuw had zijn knieën doorweekt en heel ineens voelde hij weer hoe ontzettend, ellendig koud het was. Er was niets meer helder of fijn aan de lucht. Het voelde alsof hij scheermessen inademde. Maar als hij zijn ogen sloot, bleef hij voor zich zien hoe Mori's pols tegen de deurpost knalde.

Toen hij weer kon staan speurde hij om zich heen naar Katsu, maar er was geen spoor van de octopus. Hij liep heuvelafwaarts terug naar het treinstation. Officieel kon hij niets doen, maar hij had vrij sterk het gevoel dat nu er bewijs was van een aanval en brandstichting, het hoofd van Mori's Huis er wel iets over te zeggen zou hebben.

Terwijl hij onder het touw voor de poort door dook zag hij een man aan de overkant van de straat die naar hem keek van onder een straatlantaarn. De man droeg een helrode jas met een knoop in de vorm van een Fabergé-ei erop. Hij zwaaide ontspannen naar Thaniel en stapte in de koets die naast hem klaarstond. De koets reed zo snel weg dat Thaniel hem niet kon volgen.

TOKYO, 17 FEBRUARI 1889

Het enorme roodbakstenen station Shimbashi was verlaten. Sneeuw werd in kolkende patronen over de weg geblazen en bleef hangen in de overhemden en jassen van de geesten daar. Er waren nauwelijks echte voetgangers. De elektriciteit was hier zwakker dan in Yokohama, maar toen de trein stopte drong er een brandgeur de wagon in en joeg een brandweerploeg iedereen snel van het perron. Hun trein was de laatste. Zodra iedereen eruit was sloten de brandweerlieden het station af. Ze hingen een dik, officieel uitzierend touw voor de brede deuren en een bordje met de tekst: TOT NADER ORDER GESLOTEN.

De klokkentoren van het station sloeg middernacht. Er stond nog één laatste huurrijtuig, waarvan de menner ineengedoken over een sigaret heen zat. Thaniel had geen idee waar de hertog van Choshu woonde, maar de menner wel, en hij leek behoedzaam geïmponeerd dat Thaniel bereid was zo'n belangrijke persoon op zo'n laat tijdstip te storen.

Het huis van de hertog van Choshu stond zo dicht bij het paleis dat je er naar binnen kon kijken bij de ramen boven de buitenmuur. Aan weerskanten van de poort hingen banieren van het Huis Mori, van onderaf beschenen met hel elektrisch licht. De symbolen van de nobele huizen zagen er vanuit een Engels perspectief vreemd uit – een perspectief dat liggende leeuwen, fleur-de-lis of iets anders herkenbaars verwachtte. Deze symbolen waren misschien ooit begonnen als een tekening van iets concreets, maar ze waren zo oud dat ze opnieuw waren getekend en versimpeld tot het kleinst mogelijke aantal streepjes. Het Mori-zegel bestond uit drie cirkels in een driehoek boven een rechte lijn, zwart op rood.

Die kleuren pasten hier goed. Thaniel had foto's van samoeraizegels gezien, en die waren niet angstaanjagend, maar het rood met zwart dat boven deze poorten wapperde was gemaakt voor op het slagveld.

Een steward deed open, niet verbaasd om nog zo'n late bezoeker op de stoep te zien. Hij keek sceptisch, maar uiteindelijk liet hij Thaniel binnen.

In het huis was het een mengeling van stijlen: zo traditioneel als ze het konden maken zonder afgezaagd te zijn, en zo westers als het kon zijn zonder er nep uit te zien, balancerend op de grens tussen twee werelden die elkaar haatten. Het evenwicht was verdund en banaal, en louter functioneel.

De meeste schuifdeuren waren gesloten, maar Thaniel ving een glimp op van een paar van de grotere ruimtes. Er was een bibliotheek, en een paar vrouwen zaten te praten bij een pot thee aan een laag tafeltje. De vloer kraakte en boven hem hingen banieren met andere zegels – van kleinere huizen die Huis Mori dienden, misschien, maar hij herkende ze niet.

Het huis was ingedeeld op een manier die Thaniel niet kon volgen. Tegen de tijd dat ze bij de werkkamer van de hertog aankwamen zou hij de uitgang niet meer hebben kunnen vinden, en hij herkende het uitzicht door het raam ook niet. De hertog zat achter een sober bureau vol papieren. Hij was een subtiel lelijke man, met een bril met een gouden montuur en de uitstraling van een bankier. Zijn kleren waren mooi maar eenvoudig. Het was halfeen 's nachts, maar hij zag er niet moe uit; hij oogde nog zo fris alsof het negen uur 's morgens was.

'U hebt nieuws inzake de verdwijning van een lid van mijn familie, hoor ik.' De hertog had een stem als perkament.

Thaniel knikte. 'Ja, meneer. Ik kom net van Yoruji. Ik heb er geesten gezien. Ze laten zien dat graaf Kuroda's mannen Keita Mori ontvoeren. Het hele huis is platgebrand.'

De hertog trok één wenkbrauw op, waardoor zijn bril een heel klein beetje scheef ging staan. Hij schoof hem terug en tuitte zijn lippen. 'En waarom denkt u dat ze hebben gepoogd hem te ontvoeren?'

'Ze wilden hem ergens heen brengen. Hij had een fonograafopname achtergelaten in de kelder, en daarop noemt hij een plek die Abashiri heet.'

'Ik geloof dat u de baron behoorlijk goed kent, meneer Steepleton?' Hij articuleerde duidelijk. Thaniel slikte, want hoewel hij de steward zijn naam had verteld, had hij niet gezegd wie hij was, laat staan wie hij voor Mori was. 'U kent zijn specifieke vermogens?'

'Ik... Ja, goed genoeg.'

‘Zou u dan zo vriendelijk willen zijn om uit te leggen waarom hij zich in vredesnaam zou laten afvoeren naar de Abashiri-gevangenis?’

‘Is het een gevangenis?’

‘Het is een werkkamp met meer dan duizend gedetineerden, in het verre noorden van Hokkaido, waar vanwege de constante dreiging van invasie door Rusland alle gevangenisvloegen wegen door het bos vrijhouden voor de verplaatsing van onze troepen wanneer die daar onvermijdelijk nodig zijn.’ Hij sprak langzaam, en zo duidelijk dat Thaniel de leestekens kon horen. ‘In de winter is het sterftcijfer geloof ik één op zes, dagelijks. Niet het soort plek waarvan ik me kan voorstellen dat Keita zichzelf ernaartoe zou laten brengen.’

Thaniel schudde zijn hoofd, waardoor een steek door zijn schouder trok. Hij had in het huurrijtuig hierheen nog wat morfine genomen en dat hield hem rechtop, maar verder niets. ‘Ik heb gezien dat ze hem afvoerden.’

De hertog bewoog zijn hoofd een stukje, waardoor de weerspiegeling van het raam op zijn bril zijn ogen verborg. ‘En hoe zou iemand hem in een cel kunnen houden?’

De hertog bracht hem van zijn stuk zoals dat Kuroda nooit was gelukt. Choshu klonk anders. Hij woog elk woord af op een of andere innerlijke rekenschaal, en de boeken die voor hem lagen waren registers. Hij klonk niet alsof hij politieke macht had. Hij klonk alsof hij geld had. Hij had niets te bewijzen, niets te verlangen of na te streven behalve onderhoud, met de onverschillige kalmte van een huiswaarder.

‘Een constante toevoer van willekeurige data,’ zei Thaniel. ‘Willekeurige dingen kan hij niet voorspellen. Dobbelstenen, of atmosferische elektriciteit. Je voert die getallen toe aan... Misschien hebben ze een combinatieslot dat ze steeds veranderen, of iets wat roteert.’ Hij hoorde hoe onwaarschijnlijk dat klonk, maar ploegde toch voort, ook al voelde hij de ploegmessen knarsen. ‘Het zou hard werken zijn, maar het is mogelijk als je genoeg getallen hebt. Ik heb het zien gebeuren. Kuroda had zoiets opgezet met de vuurtoren in Yokohama. Heeft Abashiri een elektrograaf? U weet wel, een machine die –’

‘Ik weet wat een elektrograaf is. Alle gevangenis op Hokkaido doen tevens dienst als weerstation,’ zei de hertog. Hij leek helemaal geen mening te hebben over wat Thaniel hem vertelde.

‘Ik kom net van een onderzoeksstation in Aokigahara. Zij genere-

ren al die elektriciteit, en tot eind januari stuurde iemand hun experimentele informatie over Mori. Ze hebben er transcripties van. Ze noemen hem Subject A –'

De ogen van de hertog fonkelden toen hij dat 'Subject A' hoorde en Thaniel voelde een klein sprankje hoop.

'Excuseer me even.' De hertog stond met kaarsrechte rug op en verliet de kamer.

Thaniel wachtte weer, starend naar het Perzische tapijt op de vloer. Er zat een kat op, een mooie grijze met enorme groene ogen. De stilte ging vaders diep. Ergens door de muren hoorde hij een ruzie ontstaan tussen twee mannen, maar hij kon niet verstaan wat ze zeiden. De stilte keerde terug. De klik van de deur klonk luid toen de hertog weer binnenkwam.

'Kom met mij mee,' zei hij. Hij stapte achteruit en leek er totaal niet mee te zitten dat Thaniel bijna dertig centimeter langer was dan hij.

Ze liepen door een andere kamer, veel groter en vol mooie oude kaarten van de stad, en vervolgens naar buiten, over een besneeuwd binnenplein naar een schrijn. Het gebouwtje stond onder een enorme den, waarvan de stam was omwonden met dik rood touw. Thaniel had dat wel bij andere schrijnen gezien, maar was er nooit achter gekomen wat het betekende. De pilaren binnen hingen vol gebedskaartjes. Het rook er naar vers gezaagd hout, wat altijd een warme geur leek, zelfs nu er sneeuw met hen mee naar binnen zweefde. Onder de bel stond iets wat hij een altaar zou noemen – maar dat waarschijnlijk niet was – en er lag iets ter grootte van een man op, bedekt met een lijkwade. Een brede man in een westers pak stond met zijn rug naar hen toe, en een priester achter een barrière las de gebedskaarten van die dag voor. Na elk gebed galmde de bel. Thaniel voelde iets onder zijn ribben verschuiven.

'Keita Mori is niet in Abashiri, meneer Steepleton,' zei de hertog. 'Hij is hier. Of wat er van hem over is.'

Alles draaide zonder te bewegen. Toen het stopte, voelde Thaniel zich alsof er stukken glas om hem heen waren neergevallen. De wereld was er nog en hij kon hem nog horen en zien, maar het was gedempt en het voelde alsof hij naar een toneelstuk keek. Hij was al naar het altaar gestapt voordat hij daar bewust toe had besloten. De brede man draaide zich om. Thaniel had alleen nog tijd om te herkennen dat het Kuroda was voordat hij plat op zijn rug in de sneeuw belandde.

Kuroda legde één hand om zijn keel om hem op de grond te houden.

Thaniel kon niet praten of ademen. Als vanzelf waren zijn handen omhooggekomen om Kuroda's pols te pakken, maar hij hield zichzelf nog op tijd tegen. Hij kon nog net samenhangend genoeg nadenken om in te zien dat hij de rest van zijn leven in een Japanse gevangenis zou slijten als hij Kuroda nu aanraakte. Het litteken op zijn schouder gloeide.

Kuroda liet hem los alsof het weerzinwekkend was om hem aan te raken. 'Excellentie,' zei hij tegen de hertog, 'u zult me dit alles vergeven, hoop ik. Ik zal hem hier meteen weghalen. Meneer Steepleton, u staat onder arrest. Voor moord.'

'Nee!' Thaniel sprong overeind en wendde zich tot de hertog. 'Het waren Kuroda's mannen. De geesten zijn daar nog! U kunt gaan kijken!'

Kuroda knikte naar iemand, en twee mannen verschenen aan weerskanten van Thaniel. Een van hen was de man in de rode jas met de Fabergé-knoop. 'U kunt inderdaad gaan kijken, excellentie, maar wat u zult zien is deze parasiet die in een vlaag van jaloezie uw familielid vermoordt en het huis in brand steekt. Hij ontdekte dat Mori getrouwd was, ziet u. Kijk maar naar zijn ogen, hij is onder invloed of zo. Hij werd bang toen hij beseftte dat de geesten zouden hebben geregistreerd wat hij had gedaan, hij heeft iets ingenomen en nu komt hij hier tieren.'

'Ga zelf kijken,' smeekte Thaniel de hertog. 'Dan zult u zien wat er is gebeurd.'

'Ik zou dankbaar zijn als u me geen bevelen wilt geven,' zei Choshu nog net zo koel en rustig als hij al de hele tijd was. 'En ik zal de premier niet beschamen door aan zijn woord te twijfelen alleen maar omdat een of andere buitenlandse holbewoner me dat vertelt.'

'Breng hem terug naar het Britse gezantschap,' droeg Kuroda zijn mannen op. 'Maak aan secretaris Vaulker duidelijk dat als deze man het Britse grondgebied verlaat, hij in stukken zal worden teruggebracht. Ik wil dat hij wordt uitgezet en voor de rechter in Londen verschijnt. Hertog Choshu, dank u voor de uitnodiging. Bijzonder vriendelijk van u.'

De hertog maakte een lichte buiging, en Kuroda een diepere. Twee mannen trokken Thaniel mee. Hij voelde het niet. Bij de deur draaide hij zich met een ruk om om het altaar nog een keer te bekijken, zoe-

kend naar een teken dat dat Mori niet was, maar de gedaante onder de lijkwade had wel de juiste grootte.

Thaniel herinnerde zich de terugtocht naar het gezantschap niet. Het eerste wat hij zich herinnerde was belachelijk: hij moest in de derde persoon uitleggen wat ze tegen hem hadden omdat Vaulker geen Japans sprak, Kuroda's mannen weigerden Engels te spreken en niemand anders goed genoeg kon vertalen.

Vaulker was niet verbaasd. Hij leidde hen naar een van de diplomaatiese gastenkamers boven. De mannen bleven op de gang staan. Vaulker volgde hem naar binnen en sloot de deur.

'Ik heb het niet gedaan,' zei Thaniel mechanisch.

'Nou, laat jouw versie dan maar horen.'

Hij schudde zijn hoofd. Als hij zich normaal had gevoeld, had hij een poging kunnen doen om uit te leggen hoe het met een echte helderziende werkte, en de rest van het verhaal. Maar hij voelde zich niet normaal. Het was halfdrie 's nachts.

Zes moest nu bijna hysterisch zijn. Hij kon zich niet voorstellen dat iemand de tijd had genomen om haar iets uit te leggen. Ze hadden vast alleen maar gezegd dat ze hem niet kon zien, dat ze niet zo lastig moest doen en moest gaan spelen.

Op de nogal afstandelijke manier die hij herkende van koortsaanvallen merkte hij dat hij geen enkele gedachte lang kon vasthouden voordat hij al doorsprong naar de volgende. Ze schoten overal en nergens naartoe, behalve naar de herinnering aan de lijkwade, de kapel en die fijne botten; het was net alsof je een zwerm kikkers probeerde te vangen die wegsprongen bij een kat.

'Pardon,' zei Vaulker nadat hij de stilte had laten voortduren, 'maar ik stuur je terug naar Engeland. Dit is veel te penibel. Je vertrekt op het volgende schip.' Hij blies bijna fluitend zijn adem uit. 'Als je mijn advies wilt, ik zou ze vertellen dat je nooit zo'n verantwoordelijke positie had moeten krijgen. Je was er niet voldoende voor getraind of opgeleid, dus natuurlijk ging het mis. Uiteraard heb je niemand vermoord. Je bent gewoon verzeild geraakt in iets wat je niet begrijpt. Niet jouw schuld.'

Thaniel glimlachte een beetje. 'Ik heb niet veel scholing gehad, maar ik weet nog wel dat ze ook in Londen vrij resoluut waren over het niet vermoorden van de peetvader van je kind.'

Vaulker staaarde hem aan. Toen hij sprak brak zijn stem. ‘Dat weet ik. Ik zeg alleen wat je die fossielen bij BuZa moet vertellen. Sommige mannen daar keuren mensen af die alleen maar geld hebben omdat hun grootvaders werden bevorderd in de rangen van Trafalgar. Mensen zoals... Maar jij denkt natuurlijk dat ik net zo ben als zij, alleen maar omdat ik de moeite heb genomen om fatsoenlijk te leren spreken. Steepleton, ik weet niet waarom je het gedaan hebt, en... God weet dat je het misschien niet hebt gedaan... maar ik kan niet anders. Ik ga je nu opsluiten. Kuroda’s mannen blijven buiten staan en... als je probeert te ontsnappen, denk ik dat ze je zullen doodschieten. In godsnaam, denk aan je dochter.’

Hij liep naar buiten. Thaniel keek naar de deur die dichtging en hoorde de groene klik van het slot, en hij voelde een hele, hele poos niets voordat alles zich over hem heen stortte. Hij drukte zijn handen tegen zijn mond om geen geluid te maken.

DEEL 5

ABASHIRI, HOKKAIDO, 19 FEBRUARI 1889

De Kabato-gevangenis lag dik driehonderd kilometer verderop. Het grootste deel van de tocht ging dwars door het bos, zonder paden, en kostte de gevangenen dertig dagen.

Het was een heel, heel lange maand. Takiko had geen idee meer wat ze moest doen. Het was een totaal nieuwe ervaring en de machteloosheid maakte haar zo boos dat ze onvoorzichtig werd. Ze griste vijf onthutste gevangenen weg voor een vuurpeloton – onder wie de Yakuza-man die Oemoto in elkaar had geslagen – met de mededeling dat ze hulp nodig had bij het schoonmaken als er zo veel extra mensen uit Kabato kwamen. Er waren al dagen vuurpelotons; de cipers maakten celruimte vrij. Takiko mocht de vijf gevangenen houden. De directeur ontworstelde zich net genoeg aan zijn apathie om te zeggen dat het onorthodox was. Zij zei dat het gratis arbeidskrachten waren. Daarmee was de kous af.

En al die tijd bleven de uilen op het dak van de Orakeltoren zitten.

De eerste groep gevangenen arriveerde vroeg in de ochtend op de dertigste dag. Takiko zag ze vanaf de gevangenispoorten. De gevangenen droegen helrood, net als de Abashiri-mannen, maar hun kleren waren nu verweerd en bedekt met rijp. Ze waren door het bos gekomen, niet langs de kust. Hooguit een tiende van hun route hadden ze over wegen kunnen afleggen, en ze oogden uitgeput. Slechts een paar wachters reden langs de rijen heen en weer. De groep zag eruit als een verslagen leger dat naar huis sjokte. De afstand was te groot om ze goed te kunnen zien, maar de stramme manier waarop de voorste mannen liepen maakte duidelijk dat ze aan elkaar geketend waren.

Vanuit de gevangenis klonken gewerschoten. Takiko keek achterom en hoopte dat ze op de koeien schoten. Ze hadden een eigen kudde omdat de mensen in het dorp krankzinnige prijzen voor kaas rekenden, maar in alle tijd dat zij hier nu was, waren de koeien niet

nuttiger gebleken dan graanetende machines. Doorgaans hield ze niet zo van rundvlees of melk, maar de afgelopen week had ze zodanig gesmacht naar een echte Engelse zondagslunch dat ze een uitgebreid menu voor zichzelf had opgesteld voor wanneer het eindelijk lente werd en er weer schepen naar Tokyo voeren. Ze begon op het punt te belanden dat ze blijmoedig een moord zou doen voor wat fatsoenlijke gebakken aardappelen, zoals ze op het oude gezantschap had gegeten toen haar vader daar tolk was.

Het waren niet de koeien. De cipers schoten mannen dood voor een groot open graf. Takiko keek er even naar en bedacht afwezig dat iedereen cholera zou krijgen als straks de grond ontdooide.

‘Verdomme!’ riep iemand binnen.

Het klonk als de directeur. Ze ging naar binnen voor het geval hij eindelijk was ingestort, maar hij stond boven aan de trap, in de deuropening van zijn kantoor, met een telegram in zijn handen. ‘Van Kushiro,’ zei hij. ‘De mijnen zijn overstroomd. Zij gaan ook sluiten. De overlevenden komen hierheen. Net als die van Kabato, en verdomme ook van Hakodate. Waar verwachten ze dat ik ze laat? In een doos? We zullen een nieuwe vleugel moeten bouwen... O, mijn hóófd,’ kermde hij, en hij bonkte ermee tegen de muur. Door het raam zag Takiko de poorten opengaan en de eerste mannen aankomen. De directeur zuchtte, rechtte zijn rug en leek zich iets te herinneren. Hij klopte op zijn zakken, liep naar de verborgen deur in de lambrisering, opende hem en ging de trap op. Fronsend dwaalde Takiko ernaartoe, maar ze botste bijna boven op hem toen hij alweer naar beneden kwam, met de oude prins aan zijn arm.

‘Je bent vrij, en nu oprotten,’ zei de directeur tegen hem.

‘Wát ben ik?’ vroeg de oude man ontdaan.

‘Vrij! Ga weg! Sluit vriendschap met een paar vissers of zo.’

De man keek hulpeloos naar Takiko, dus gaf ze hem een routebeschrijving naar het huis van haar oom in de hoop dat die twee net zo blij met elkaars gezelschap zouden zijn als ze vermoedde.

Ze had haar mond moeten houden, maar het was te veel. Een deel van haar was opgezwollen als een luchtballon, klaar om te gaan vliegen. Ze hadden de torencel voor iemand anders nodig. ‘Waar was het allemaal voor, dat slot en...’

‘O, elke gevangenis op Hokkaido moet er een hebben.’ Hij keek op haar neer. ‘Volgens de richtlijnen moeten we hem in werking

houden. Waarom stel je vragen? Ik heb het druk. Jij hebt het druk. Ga weg.'

De directeur van Kabato kwam als eerste door de poort. Hij zag er verschrikkelijk uit. Hij had zwartbevoren plekken op beide handen en in zijn gezicht, maar toch maakte hij een stramme buiging en bedankte hen voor het opnemen van zijn mannen. Twee derde, legde hij uit, was onderweg bezweken aan de kou, en dus was de situatie niet zo dramatisch als had gekund. Hij wilde zich wel bij hen voegen, maar hij had iets over een van de gevangenen te verklaren. Hij keek bitter achterom naar de poort, waar de mannen in het rood doorheen sjokten. Allemaal hadden ze zakken om hun laarzen gebonden en dezelfde uitgeputte houding.

'Het is allemaal nogal vreemd,' begon de Kabato-directeur.

'Het is al goed, u hoeft het niet uit te leggen,' zei de Abashiri-directeur. 'Ik ben maanden geleden al gebrieft.'

De Kabato-directeur kromp een paar centimeter. 'Nou, dat is al iets. In dat geval zou ik u dankbaar zijn als u me wilt doodschieten, meneer.' Met enige moeite overhandigde hij zijn revolver. 'Ik raak allebei mijn handen en mijn halve gezicht kwijt. Mijn vrouw zal niets dan last van me hebben.'

'Natuurlijk,' zei hun eigen directeur vriendelijk. Hij keek droevig, maar hij was te beleefd om zoiets neerbuigends te doen als vragen: Weet u het zeker? 'Laten we naar buiten gaan en een mooi uitzicht voor u opzoeken.'

Ze liepen samen weg en lieten Takiko achter, kijkend naar de mannen die binnenkwamen. Het waren er heel veel. Ze was niet meer gewend aan mensenmenigten. De Abashiri-werkploegen bestonden maar uit een man of twintig. Terwijl het voorplein zich vulde, begonnen de cipiers gevangenen naar binnen te dirigeren. Kabato-cipiers toonden de Abashiri-cipiers gehavende papieren op klemborden en wezen, vermoedde ze, verschillende klassen gedetineerden aan. De moordenaars bestemd voor de extra beveiligde vleugel waren als eerste binnengekomen.

En toen ontstond er een vreemde lacune in de karavaan. Mensen hadden zich gehaast of juist ingehouden om een specifieke plek te vermijden. In het midden daarvan liep een lange, brede wachter die eruitzag als een beer in wintervacht, die een veel slankere man aan een

ketting meeleidde. Takiko kreeg plotseling het gevoel dat ze gek zou worden als dat Mori niet was, als ze nog langer moest wachten, en dus, hoe belachelijk ook, wendde ze zich af en probeerde klusjes te bedenken om het moment uit te stellen dat ze erachter zou komen. Thee; ja. Ze dook de lege ciperskamer in om thee te zetten. Zes potten, zodat zij en de vijf gevangenenhelpers genoeg konden rondbrennen voor een flink aantal mensen.

‘Het zijn er zo weinig,’ zei een van hen zachtjes.

Toen ze weer naar buiten kwamen maakte de grote wachter de ketting los van de handen van de kleinere man. Ze wist al dat het Mori was voordat hij zich omdraaide, want ze kende niemand die zich zo bewoog als hij, snel en dan langzaam. Hij moest bij iemand iets in de melk te brokkelen hebben, want ondanks alle voorzorgsmaatregelen was hij gladgeschoren.

‘Hallo,’ zei ze tegen de wachter. Haar stem klonk onvoorstelbaar vast. De kommen op het dienblad trilden toen ze het naar voren stak, maar ze overtuigde zichzelf er bijna van dat dat gewoon van de kou kwam. ‘Je ziet eruit alsof je een beroerde tijd hebt gehad. Thee?’

Aangetrokken door het gekletter van porselein en de flarden stoom kwamen enkele van de bereden wachters ook dichterbij. De vijf theedragende gevangenen begonnen kommen uit te delen. De wachters staarden er aanvankelijk alleen maar naar, alsof thee een denkbeeldig iets uit een verhaal was.

‘O, heerlijk,’ zei de grote wachter. Zijn mouwen waren bedekt met rijp, maar hij pakte een kom en stopte hem tussen Mori’s geketende handen. Hij deed het met een soort verlegen eerbied en een flikkering in zijn ogen waardoor ze zich afvroeg of hij iets goed wilde maken; de ketting, misschien.

‘Wie is dat?’ vroeg ze. Er zat een brok in haar keel.

Mori had naar haar gekeken, maar zijn blik was dwars door haar heen gegaan, en toen scherp omlaag naar de onverwachte warmte in zijn handen. Hij fronste; hij was ervan geschrokken. Hij zag eruit alsof hij geleidelijk uit een droom ontwaakte en staarde om zich heen; dit was overduidelijk de eerste keer dat hij zich geheel bewust was van zijn omgeving.

‘Onze geluksamulet,’ zei de wachter, glimlachend boven zijn kom terwijl de anderen er ook een kwamen halen. ‘Hij heeft ons zonder een schrammetje helemaal door die bossen gekregen.’

‘Hoe?’

‘Hij kent de toekomst. Hé,’ zei hij vriendelijk tegen Mori. ‘Zeg eens hallo tegen de dame... Pardon, juffrouw, maar hij weet niet altijd wat het hier en nu is. Het is geen onbeschofftheid.’

‘Hallo,’ zei ze aarzelend, hopend dat Mori acteerde, en er absoluut en verkild van overtuigd dat het niet zo was.

De directeur kwam weer aanstampen. Hij was alleen. ‘Aha. U moet meneer Nishi zijn?’

‘Inderdaad, meneer.’ De wachter boog. ‘Is de directeur...’ Zijn blik schoot door de zijpoort waardoor de Kabato-directeur niet was teruggekeerd en toen, een heel korte seconde, terug naar Mori.

‘Ja.’ De directeur klonk moe. ‘En hoewel het allemaal heel fatsoenlijk en sociaal verantwoordelijk en rechtschapen is enzovoort, staat het me echt tegen om gedwongen te zijn mensen dood te schieten voor mijn favoriete uitzicht. Het is een afknapper. Maar goed. Juist.’ Hij bekeek Mori even nieuwsgierig en behoedzaam, en toen keek hij naar het leeglopende voorplein en de mannen die Takiko’s theekommen vasthielden. In een gebaar van echt fatsoen dat Takiko niet had verwacht, hadden de Abashiri-cipiers het zonder te klagen van de Kabato-cipiers overgenomen. ‘Zijn de gevangenen allemaal ondergebracht, heren?’

Er klonk een gemompeld refrein van ja-meneers.

‘Nou, naar de toren dan maar. Jullie verdienen het om je thee te drinken in de warmte. Juffrouw Tsuru zal uitstekend voor jullie zorgen.’

Takiko ging met hen mee naar boven en zette nog een paar potten thee. Er ging meer hout op het vuur, en al snel was het kantoor van de directeur vol met de dierlijke geur van vochtig bont en zweet. Dokter Fujiwara was gekomen om de mannen van Kabato na te kijken, van wie er een aantal bevroeringsverschijnselen had. Toen de directeur een kom thee had gepakt, masseerde hij grimassend zijn slaap met de hete rand ervan.

‘Gaat het wel, meneer?’ mompelde ze om het bonken van haar hartslag in de lange ader in haar hals te overstemmen. Het ging zo hard dat ze zeker wist dat iedereen het kon zien.

‘O, prima, de spetters hebben me niet geraakt,’ zei hij. ‘Al denk ik dat ik doodga aan een hersentumor. Er zweven allemaal fonkelende lichtjes om jullie heen.’

‘U hebt een bril nodig,’ zei Mori.

‘Pardon?’ De directeur fronste. En toen, alsof er een vogel tegen hem had gepraat, keek hij de aardige wachter aan voor een vertaling. ‘Wat zei hij?’

‘U hebt een bril nodig,’ herhaalde Mori. ‘Het is geen tumor. U hebt hoofdpijn omdat uw ogen zich te veel moeten inspannen.’

‘Wat?’ vroeg de directeur langzaam. ‘Maar ik kan zien.’

Mori was zijn belangstelling al verloren. Hij keek naar de vriendelijke wachter en gaf hem een papieren kraanvogeltje gemaakt van een velletje papier dat hij van het bureau had gepakt.

De wachter lachte zachtjes. ‘Tsuru, dat klopt. Alstublieft, juffrouw, ik geloof dat deze voor u is.’

Ze pakte de kraanvogel langzaam aan. Ze kon niet bepalen of een half wakker deel van Mori’s geest misschien het woord en de betekenis aan elkaar hadden gekoppeld, of dat dit zijn manier was om hallo te zeggen waar iedereen bij was. Ze stopte het ding achter haar riem.

De directeur staarde nog steeds naar hem. ‘Mijn beste kerel, meen je dat nou?’

‘O,’ zei de wachter plotseling, en hij haalde een bril tevoorschijn. ‘Hij had me deze een eeuwigheid geleden al gegeven, zei dat ik hem moest bewaren. Ik had destijds geen idee waar hij het over had, maar u weet wel. Je gaat hem vertrouwen. Deze moet voor u zijn.’

De directeur pakte langzaam de bril aan, zette hem op en las een notitie die hij op zijn hand had geschreven. Hij keek alsof hij zich geen raad wist met zichzelf. ‘Ik denk,’ zei hij uiteindelijk, ‘dat we wat sterkers verdienen dan thee.’ Hij keek nog steeds naar Mori in plaats van naar de anderen in de kamer. ‘En ik denk dat we het ons wel kunnen veroorloven om de ketenen van deze heer een paar minuten los te maken.’

Na ongeveer een halfuur was het voorplein beneden weer net zo stil en verlaten als die ochtend en begon sneeuw de sporen te bedekken. Terwijl ze met een glas wijn en een vuurtje naar het poorthuis en de lichtjes zat te kijken, voelde het als kerst.

Een belletje in het horloge van de aardige wachter klingelde. Iedereen keek om, behalve Mori, die zijn handen plat op de vloer had gelegd alsof die deinde.

‘Aha,’ zei de directeur. ‘Dat betekent een volgende dosis?’

‘Ja, meneer.’ De wachter keek onbehaaglijk, maar haalde een medicijnendoosje uit zijn ransel. Er zat een klein flesje in, en een spuit. Mori’s arm zat al onder de naaldsporen. Hij fronste toen de naald in zijn huid drong, maar toen werd zijn gezichtsuitdrukking afgrijselijk nietszeggend en verplaatste zijn aandacht zich naar een plek duizend kilometer onder de vloer.

Dokter Fujiwara tuitte zijn lippen en pakte Mori’s pols, opzijkkend terwijl hij telde. Ondanks zijn ernst zag hij er met zijn paarse halsdoek feestelijk uit. Voordat er genoeg tijd was verstreken om iets van een gemiddelde te hebben bepaald kwamen zijn wenkbrauwen al omhoog, maar hij leek er de zin niet van in te zien om iets tegen de directeur te zeggen, die hem nadrukkelijk negeerde.

Takiko kon het niet meer aanzien. ‘Wat is dat voor spul?’ vroeg ze.

‘O, het is heel slim. Chinees,’ zei Mori’s wachter met ingehouden vrolijkheid. ‘Hij herinnert zich er dingen beter door. Zo noemt hij het, herinneren, maar dan vooruit in plaats van achteruit. Alleen is er veel meer toekomst dan verleden, zo schijnt het, en... nou, de laatste tijd weet ik niet of hij wat er gebeurd is nog kan onderscheiden van wat had kunnen gebeuren, of wat zou kunnen gebeuren van wat er gebeurt. Hier en nu lijkt in dat alles een beetje ver weg. Denk ik.’ Zijn blik schoot terug naar Mori, die zich nog altijd niet had bewogen.

‘Hij gaat achteruit,’ merkte iemand op.

‘Het is dezelfde dosis,’ mompelde zijn wachter.

‘Ja, maar hij gaat achteruit.’

‘Mag ik dat even zien?’ vroeg dokter Fujiwara, die zijn hand uitstak naar het doosje. Toen Mori’s wachter het aan hem gaf, pakte hij een van de glazen flesjes eruit. Het etiket was dicht beschreven met Chinese tekens. Hij fronste. ‘Dit is voor patiënten met hysterische stoornissen.’

‘Ik ken geen details, helaas,’ zei de wachter.

‘Ja... het veroorzaakt een hoge bloeddruk,’ zei Fujiwara fronsend. ‘Wat prima is voor hysterici, omdat er een onbalans op te heffen is. Hiermee kunnen ze stilzitten en een kalmere cognitie terugkrijgen doordat de bloedtoevoer naar de hersenen wordt vertraagd. Maar geef dit aan een gezond iemand en uiteindelijk krijg je... nou. Herseninfarct, hartaanval, dementie.’ Hij keek op bij dat laatste. ‘Studenten nemen dit vaak als studiehulpmiddel. Het versterkt de concentratie enorm, je wordt nooit onrustig, raakt nooit verveeld. Geweldig spul,

totdat je omvalt. Hoofdpijn, plotselinge pijn in het ruggenmerg, duizeligheid... Komt iets daarvan je bekend voor?

‘Hij zou het toch niet zeggen als hij dat had gehad,’ zei Mori’s wachter, nu ook fronsend. ‘Onze dokter zei... nou. Het waren bevelen van hogerhand, weet u?’

‘Dat verrekte Tokyo. Als ze een piano zien, denken ze dat je die het beste kunt bespelen door er met een moker op te rammen.’ Fujiwara was op zijn knieën gezakt om in Mori’s ogen te kijken. ‘Kun je me vertellen of je last hebt gehad van hoofdpijn?’ vroeg hij zorgvuldig.

‘Natuurlijk heb ik last gehad van hoofdpijn,’ zei Mori, en hij klonk bovenal geamuseerd. ‘Wat had je dan verwacht?’

‘O, schitterend,’ zei Fujiwara. Hij keek de wachter duister aan.

Mori keek uit het raam naar het voorplein alsof hij verwachtte dat daar iets zou gebeuren. Takiko keek ook naar beneden. Het plein was verlaten.

‘Nou, ik heb bevelen gekregen uit Tokyo,’ zei de directeur monter, duidelijk bedoeld om een einde te maken aan de discussie. Hij haalde een telegram tevoorschijn en vouwde het open om aan hen te laten zien. ‘De Russische vloot ligt nog altijd heel dicht bij Nagasaki, maar gelukkig is onze nieuwe vloot er bijna. We moeten Mori vragen hoe we de slagorde precies moeten opstellen om de Russen te verdrijven. De premier wil dat elk schip in hun vloot tot zinken wordt gebracht.’

Er klonk gefladder buiten. De uilen vlogen weg, naar het dorp en de zee. Takiko keek naar Mori, maar hij keek nog steeds naar het plein.

De directeur vouwde een zeekaart open op de vloer. Het land stond er ook op aangetekend – Korea, China en Japan – maar de details draaiden om de zee: zandbanken, stromingen rond de Zee van Ochotsk, windrichtingen. De schaal ervan was groot en het ding nam het grootste deel van de ruimte voor de haard in beslag. Het papier knisperde en had vlijmscherpe vouwen; het was een fonkelnieuwe kaart. Hij was uit een envelop gekomen die nog op het bureau van de directeur lag, met de titel ‘Project Weerstation’. Omdat de kaart zo groot was, moesten ze met vier personen de hoeken vastpinnen onder kopjes en boeken.

‘Zo,’ zei de directeur. ‘En wat doet hij nu?’

Mori’s wachter trok hem zachtjes weg bij de haard en zette hem met zijn knieën op de vloer bij de rand van de kaart. De zoom van Takiko’s hemd lag over Siam heen. ‘U moet het hem vragen. Maar... wees voorzichtig met hoe u het vraagt. U moet heel nauwkeurig zijn, anders snapt hij het niet.’ De wachter aarzelde. ‘De kans bestaat dat hij het toch niet snapt. Zorg ervoor dat u maar één vraag tegelijkertijd in uw hoofd hebt. Anders kan hij reageren op iets wat u over tien minuten misschien pas gaat zeggen. U mag... geen haast hebben, meneer.’

‘Ik begrijp het, ik begrijp het,’ zei de directeur. De andere Kabato-wachters hadden zich ook om hen heen geschaard, nieuwsgierig naar wat er zou gebeuren. ‘Hoe weet hij het? Hij ziet de toekomst, ja? Niet de objectieve toekomst, maar zijn toekomst. Hoe kan hij nou weten wat er in Busan of buiten op zee gebeurt terwijl hij hier bij ons is?’

De wachter knikte. ‘Kranten. We brengen hem honderden en nog eens honderden kranten. Ze zijn altijd oud, maar zolang we ze bestellen, kan hij zich herinneren dat hij ze heeft gelezen.’

‘Juffrouw Tsuru,’ zei de directeur tegen Takiko. ‘In die envelop zit het nummer van de centrale bij de afdeling van Binnenlandse Zaken die hierover gaat. De contactpersoon is ene meneer Tanaka. Telegra-

feer hem een verzoek om exemplaren van alle dagbladen te sturen, onmiddellijk.’

Takiko knikte en zocht het papier op waarop stond hoe ze contact konden opnemen met Binnenlandse Zaken. Het was ingewikkeld. Er waren drie wachtwoorden. Iedereen keek toe toen ze bij de telegraaf gingen zitten. Het gekletter ervan klonk luid in de stille kamer. Het gonzende antwoord van de operator aan de andere kant van de lijn was veel sneller en professioneler dan haar aarzelende code. *Bestelling bevestigd.*

De directeur knikte te langdurig, nerveus. ‘Zullen we dan maar een poging wagen? Meneer Mori...’ Hij aarzelde terwijl hij de woorden aaneenreeg. ‘Toon me de coördinaten die de Japanse vloot moet bezetten waardoor u in de krant kunt lezen over het zinken van honderd procent van de Russische vloot.’

De wachter legde een potlood in Mori’s hand. Het potlood begon over de kaart te bewegen terwijl de directeur nog praatte, en toen viel er een diepe, aandachtige stilte. Mori deed niet wat Takiko had verwacht; hij zette niet zomaar een paar kruisen neer. In plaats daarvan pakte hij het potlood helemaal aan het uiteinde losjes vast, als een wichelroede, en bewoog het geleidelijk omhoog en omlaag over de kaart, van de Koreaanse kant naar het oosten toe. Zijn hand schokte halverwege de Zee van Japan alsof het potlood tegen iets onzichtbaars op het papier was gebotst. Hij verplaatste de punt nog drie of vier keer, en toen markeerde hij een plek. Het was het eerste van vijftwintig kruisjes langs de westkant van Japan. Sommige lagen in een groepje voor de kust van Nagasaki en sommige waren heel dicht bij Abashiri, amper anderhalve kilometer voor de kust. Het leek er bijzonder veel op dat de Russen een grote afleidingsmanoeuvre op touw hadden gezet voor het vasteland van Japan om iedereen naar Nagasaki te laten kijken, maar dat ze eigenlijk een grootscheepse invasie van Hokkaido in het noorden voorbereidden.

‘Goeie hemel,’ zei de directeur zachtjes.

Mori was aan het schrijven. Hij zette de namen van slagschepen bij de kruisjes. *Takao-maru*, *Katsuya-maru*, *Heian-maru*. Takiko kende de meeste van die namen, van Kuroda. Mori legde kleinere slagschepen en fregatten voor de kust van het vasteland. De zware slagschepen, zo groot als een stad en met een bemanning van duizenden, stationeerde hij bij Hokkaido, vlak bij Abashiri.

‘Maar goed dat zo veel gevangenissen problemen hebben gehad,’ zei Mori’s wachter. Hij klonk een beetje ontzagvol. ‘Als het de Russen lukt om hier aan land te komen, hebben we praktisch onze hele werkende bevolking precies op de juiste plek zitten. Denkt u... Heeft hij dat opzettelijk gedaan, om zeker te weten dat we de kust zouden kunnen verdedigen?’

De directeur bestudeerde de kaart nog. Hij knipte plotseling met zijn vingers naar Takiko. ‘Terug naar de telegraaf. Stuur ze die namen en coördinaten. Laat iemand de coördinaten voor haar opschrijven,’ voegde hij eraan toe.

Er klonk een zacht gekletter toen Mori het potlood liet vallen. Hij zat al op zijn knieën, maar hij boog zich weer naar voren met zijn hand plat op de vloerplanken en leek duizelig. Zijn wachter keek onbehaaglijk toe.

‘Wat is er met hem?’ vroeg de directeur.

‘Hij... Dit gebeurde ook voor de lawine in Kabato. Hij werd helemaal duizelig als hij aan de noordkant van zijn cel probeerde te lopen.’

‘Waarom?’

De wachter aarzelde. ‘Nou, de lawine... die scheurde de noordkant van zijn cel eraf.’

Iedereen keek op. Maar niets wees erop dat er een lawine zou komen, en even later lachten ze allemaal. Takiko verstuurde de coördinaten en leunde onbehaaglijk achterover in haar stoel, want Mori’s wachter had niet meegelachen, en hij had niet gezegd hoe ver van tevoren Mori de afwezigheid van de vloer had gevoeld.

‘Hé,’ zei iemand, en hij knikte naar het raam. ‘Kijk.’

Ze keek, half in de verwachting dat er een vloedgolf aankwam of dat de vulkaan Iou uitbarstte, maar dat had de man niet bedoeld. De zon was tevoorschijn gekomen, stralend in een stuk helblauwe lucht. Het sneeuwde niet meer. Ze moest het zich verbeelden, want het was onmogelijk dat ze het door het glas heen kon horen, maar het was toch heel duidelijk: het minuscule ploffen van smeltend ijs.

‘Nog een rondje,’ besloot de directeur. ‘Op de lente, heren. Dat is de eerste blauwe lucht die we sinds oktober hebben gezien.’

Mori was de enige die niet meedeed. Hij zat nog steeds naar voren gebogen, zijn ademhaling zichtbaar. Zijn wachter probeerde hem over te halen een kopje sake aan te pakken, maar hij leek het niet te horen. Hij had nog altijd geen geluid gemaakt. Ze wenste dat hij dat

zou doen; dan hadden de anderen misschien beter begrepen dat hij stervende was, stukje bij beetje, voor hun ogen.

Naast haar bonkte er iets tegen het raam. Ze schrokken allemaal, behalve Mori.

Maar het was niets vreselijks. Iemand had een sneeuwbal gegooid. Op het plein beneden was één gevangene, onbewaakt, helrood afstekend in de sneeuw. Hij glimlachte naar haar en gooide nog een sneeuwbal. Deze raakte de ruit boven haar hoofd.

‘Eh, hoort hij wel...’

‘Waarom gooien ongeleide gevangenen sneeuwballen naar mijn verkekte kantoor...’ De directeur was al op weg naar beneden.

Stekeltjes prikkelden in Takiko’s nek. Al die tijd dat zij hadden zitten praten, was het beneden merkwaardig stil geweest. Het klonk niet alsof vijfhonderd man bezig was zich te installeren, of elkaar verdrong om ruimte in de cellen, of ervaringen uitwisselde met nog eens vijfhonderd man. Er was ook niet heen en weer geroepen tussen de cipiers. Ze keek weer naar het plein. De man stond er nog. En ook drie paarden uit Kabato. Ze liepen los rond. Ze waren niet eens afgezadeld.

‘Zeg,’ zei ze. ‘Met hoeveel cipiers zijn jullie gekomen?’

‘Aan het eind waren we nog maar met een man of vijftien. Maar de gevangenen hadden het te koud om er veel mee te doen.’

De dokter probeerde met Mori te praten, die hem nog steeds niet hoorde.

Er klonk een schot beneden, en een schreeuw van de directeur. Iedereen sprong op en rende naar de trap, speurend naar wapens, en naar handschoenen tegen de bittere kou. Iets viel stuk en een afgrijzelijke, mechanische claxon jankte oorverdovend over het voorplein. Takiko pakte Mori’s hand met de bedoeling achter de anderen aan te gaan en te ontsnappen via de poort aan de voorkant, maar overal op het plein renden nu mannen in rode ketelpakken rond. Ze trok in plaats daarvan de verborgen deur naar de toren open.

Mori wilde niet in beweging komen, of kon dat niet. Takiko moest een arm om zijn middel slaan en hem tegen de eerste tree omhoogduwen. Hij moest zijn uitgehongerd al die tijd in de gevangenis, want hij woog niets.

Zodra ze erdoor waren trok ze de deur dicht. De duisternis was volkomen, op één dun streepje na dat door de spleet viel, amper zo breed dat een sprinkhaan erover kon lopen. Nog maar een paar seconden

later kwamen mannen de trap op rennen, lachend op die vreemde hyena-achtige manier van mensen die iets willen stukmaken toen ze de wijn van de directeur vonden. Takiko stapte achteruit bij de deur weg, zich er onbehaaglijk van bewust dat ze hem niet helemaal kon sluiten, anders zaten ze ingesloten.

Hoewel ze dolgraag wilde blijven kijken of niemand de deur opmerkte, stapte ze achteruit zodat het licht niet kon weerkaatsen in hun ogen of op hun kleren. Ze hoorde de mannen in het kantoor rondstruinen en dingen kapotmaken. Naast haar zwaaide Mori duizelig op zijn benen, alsof hij ook niet zeker was van deze vloer. Ze hield zijn schouder vast en voelde zijn botten. Haar mond was zo droog geworden dat het aanvoelde alsof ze een hele fles wodka had leeggedronken.

Als ze hem hier achterliet, zou hij over vijf minuten dood zijn. De mannen in het kantoor zouden alles vermoorden wat niet wegrende. Ze hoorde hun woestheid in hun stemmen; die mannen waren zodanig mishandeld dat ze vonden dat ze wat slachtoffers tegoed hadden. Zij kon wel weggkomen, daar was ze vrij zeker van. Ze was snel. Het zou verrekke veel pijn doen als ze het raam insloeg en naar buiten sprong, maar ze zou het overleven, en de mannen zouden afgeleid zijn door Mori.

En dan: ze zou vrij zijn. Vrij van de zure angst die ze al met zich meedroeg sinds ze gravin Kuroda tegen de vloer had zien gaan in Yoruji.

Zij zou meesteres zijn van Yoruji, en vrij om te hertrouwen; verstandiger deze keer. Niemand zou verbaasd zijn dat ze een lastige echtgenoot had weten af te schudden. Kali de Verwoester.

Mori keek naar haar, bijna vormeloos in het donker op de glans van zijn ogen na. Hij zei niets, maar hij leek bang. Niet bang dat ze zou besluiten hem achter te laten, maar alsof ze dat al had gedaan. Er zat geen hoop in hem, en toen hij bij haar wegkeek vulden zijn ogen zich met een verdriet dat ze nog nooit bij iemand had gezien. Ze kon bijna voor zich zien hoe alle sterren van zijn toch al vage mogelijke toekomst uitdoofden. Ze zag dat hij het accepteerde. Hij deed geen pogingen om in discussie te gaan.

Het was stil geworden in het kantoor. Ze pakte zijn hand en schuifde naar buiten. De mannen waren weg. Takiko trok hem snel mee de trap af. Deze keer liep Mori in elk geval mee.

Beneden plunderden zeker dertig mannen de kluisjes van de cipers

op zoek naar jassen en sjaals, en nu al braken er kleine schermutselingen uit om de spullen. Takiko stapte snel terug achter de hoek van de trap, met haar arm voor Mori's borst om hem tegen te houden.

'Nee,' fluisterde ze toen hij eronderdoor dook.

Het werd meteen stil toen de mannen hem zagen. Iedereen ging uit de weg. Hij keek naar haar om en ze haastte zich om hem in te halen, hopend dat niemand hem zou aanvallen voor zijn jas.

Een van de vijf gevangenen die ze voor het vuurpeloton had weggegrist kwam naar haar toe, en even dacht ze dat hij haar zou slaan, maar hij liep alleen maar mee. 'Op weg naar buiten?'

'Zeer zeker. Wil je mee? Ik moet deze man naar Tokyo brengen.'

'Wie is hij?'

'Mijn echtgenoot. De idioot heeft zich tot aan zijn oogbollen laten volstoppen met verdovende middelen. Ik ga een schip stelen als je ervoor in bent.'

Met een steek van opluchting zag ze dat de andere vier bij hem waren. Ze vormden een beschermende halve cirkel om Mori en haar heen, en niemand probeerde hen tegen te houden.

Het was een chaos op het voorplein, maar geen van de gevangenen wist van het bestaan van de leverancierspoort achter de keukens. Het weggetje naar het dorp was verlaten, ook al klonk er aan de andere kant van de heuvel geschreeuw en gegil. Takiko had geen jas en het was bitterkoud, maar het dorp was niet ver, en deinend op de geleidelijk smeltende zee, aan de steiger, lag een kleine maar stevige ijsbreker die *Narwal* heette. Zij waren er als eersten.

Mori bleef op de steiger staan. De anderen renden vooruit.

Ze schudde aan zijn arm. 'Ze laten ons nog achter. Lopen.'

Het kostte hem overduidelijk moeite om te praten. 'Deze... steiger gaat straks afbranden. Ik kan hem niet goed zien. Ik kan niet...'

'Doe je ogen dicht. Hou mijn arm vast.'

Tegen de tijd dat ze bij het schip waren had een van de mannen de motor al gestart. De Yakuza-man hielp Mori over de reling en tilde vervolgens Takiko op. Ze bedankte hem en plakte een glimlach op haar gezicht, zodat niemand zou zien dat ze bijna zeker wist dat de mannen zelf een koers zouden bepalen en Mori en haar overboord zouden smijten als ze te veel klaagden.

Toen ze achteromkeek, stond de gevangenis in brand.

Naar Mori kijken voelde alsof ze leefde in de nasleep van het déjà vu van iemand anders. Telkens als de boot deinde terwijl hij zich door het ijs werkte boog Mori zich een tel voordat het nodig was naar de hoek waar zijn zitplaats de wand raakte. Het was gekmakend, want zelf was ze elke keer net te laat, en dus werd Takiko heen en weer gesmeten, steeds wetend dat het zou gaan gebeuren. Mori keek naar haar alsof hij niet helemaal snapte wat het probleem was. Hij at niet toen iemand vis binnenbracht, net vers gevangen. De anderen waren uitgehongerd, en zij ook.

‘Geen trek?’ vroeg ze. Ze kon het niet geloven. De botjes in zijn handen waren veel te zichtbaar.

‘Wat?’

‘Je hebt nog niet gegeten.’

Mori schoof de kom naar zich toe en nam er langzaam wat muizenhapjes van, alsof hij net had gegeten en alleen zijn goede manieren hem ertoe bewogen er zelfs maar naar te kijken. Al snel liet hij het weer staan, en hij negeerde haar toen ze hem probeerde over te halen wat meer te eten. Hij keek naar de andere hoek, naar een stapel kranten.

‘Wil je...’

‘Nee. Iemand heeft daar Franse pornografie laten liggen, het is vreselijk.’

Het schip werkte zich krakend en kreunend door het ijs. Af en toe kon ze niet bepalen welke geluiden van het ijs kwamen en welke van de boeg. Een van de mannen wist hoe je een boot bestuurt en ze waren allemaal vrij jolig, maar niemand zei hoe roestig de romp was, en dat de *Narwal* waarschijnlijk aan de steiger had gelegen voor reparaties.

Takiko porde Mori en gaf hem wat soep – het was misosoep, gekookt van een oud blokje dat iemand in een kast had gevonden, amper meer dan water met een smaakje, maar het was beter dan niets –

in de hoop dat een kommetje hete vloeistof in zijn handen een beter anker voor hem zou zijn dan koude sashimi, die hij kon negeren. Mori raakte de rand van de kom aan, maar toen keek hij uit het raam, waar een zeearend op het ijs zat. Ze zag dat hij de soep vergat.

Iemand kwam binnen en bladerde door de stapel kranten. 'Ooo, fraai,' zei hij toen hij er iets met een zwart kaft tussen vond.

Mori drukte zijn hand tegen zijn ogen en leek dat toen te vergeten. 'Ik mis radio,' zei hij. 'Wat doen mensen op lange reizen?'

'Wat is radio?' vroeg Takiko. Ze zuchtte. 'Laat maar, het kan me niet schelen. Luister, ik weet dat je geen honger hebt, maar je hebt niet gegeten. Denk erover na. Alsjeblieft.' Ze pakte de kom en stopte die in zijn handen.

Hij zette hem meteen weer neer. 'Ik kan geen boeken lezen. Ik weet altijd hoe ze aflopen.'

'Als je dat niet opeet,' zei ze experimenteel, 'stomp ik je op je oog.'

Hij drukte een hand tegen zijn oog en pakte de kom.

Ze leunde achterover toen hij een respectabele hoeveelheid soep had opgegeten en voelde zich een bullebak. 'Wat gebeurt er als we in Tokyo aankomen?' vroeg ze.

Hij streek met zijn vingertoppen over het raam, precies ter hoogte van zijn slaap. Daar zou hij zijn hoofd hebben gestoten als ze hem hard genoeg had geslagen. 'Pardon?'

'Is er... iets misgegaan?' vroeg ze. Ze had het niet willen uitspreken, maar het was zelfbehoud; als ze het niet vroeg, zou ze erin verdrinken. 'Het gaat... niet goed met je.'

'Het gezantschap wordt misschien lastig,' zei hij zacht. 'Er zijn problemen...'

Ze had het gevoel dat ze haar eigen hart probeerde in te slikken. Het was een marteling om hem zo te zien, zo'n schim van zichzelf. 'Hé. Ken je mij?'

Niets. Ze pakte een deken van de plank achter hem en vouwde hem uit, want Mori moest het koud hebben, ook al was het deel van hem dat normaal gesproken zou rillen verdwenen samen met zijn hongergevoel. Hij was net voldoende bij om de deken vast te houden toen ze die om zijn schouders legde, maar na een poosje verslaptten zijn vingers en zakte het ding omlaag.

'Hé, juffrouw,' zei de Yakuza-man vanuit de deuropening van de kleine hut. 'Dit moet je zien.'

Terwijl ze opstond klonk er een luid bulderend geluid, een heel eind weg. Het hele schip beefde ervan. Ze moest zich vasthouden aan de deurpost terwijl ze de hut weer in dook, maar bleef abrupt staan toen ze naar buiten keek.

In een lange rij op het ijzige water lag een vloot pantserschepen. Elk ervan leek op een zwart, drijvend kasteel. Hoewel ze er nog minstens drie mijl bij vandaan moesten zijn, zag ze de waterraden op de schepen en de rook die in kathedraalhogezuilen uit de schoorstenen oprees. Ze waren precies waar Mori had gezegd dat ze zouden zijn: vlak voor de kust om alle mogelijke scheepsroutes naar Abashiri en er voorbij te blokkeren. Takiko greep een verrekijker om het zeker te weten. Ja; de namen van de schepen waren allemaal in Russische tekens geschreven. Elke paar seconden schoten er enorme bogen van rook uit hun kanonnen. Ze hielden oefeningen.

‘Ik vraag me af waar onze jongens zijn,’ mompelde de Yakuza-man.

‘Ik denk dat ze eraan komen,’ zei ze. ‘Ze verzamelden inlichtingen in Abashiri. Ik heb de marine hier een halfuur geleden over getelegrafeerd. We moeten eromheen. Ik denk dat het hier vanavond een slagveld wordt. Wacht even, ik geloof dat ze naar ons seinen. Wat betekent dat? Kent iemand hier morse?’

Een van de Russische schepen flitste met een mistlamp naar hen.

De man die visser was geweest tuurde ernaar en glimlachte. ‘Ze zeggen dat ze het vuren gaan staken. We mogen ertussendoor.’

En dus deden ze dat. Zeilen tussen twee slagschepen was net alsof je over een riviertje onder in een kloof voer. De stalen boegen torenden aan weerskanten boven hun treiler uit, zo groot dat het klotsen van het water en het gekraak van het ijs ertussen echode. De geschutsgaten doemden op, kropen langs. Een paar ervan dampden nog. Takiko keek de hut in, waar Mori nog precies zo zat als ze hem had achtergelaten, en hoopte maar dat hij niet had gelogen over hoe ze konden winnen.

‘Weten we heel zeker dat we in Tokyo willen zijn als dit allemaal van start gaat?’ vroeg de visser, en Takiko klemde haar kiezen op elkaar. ‘Ik bedoel, kom op. We maken geen schijn van kans tegen Rusland –’

‘We gaan naar Tokyo,’ zei de Yakuza-man vlak. ‘De dame zegt het, en dus doen we het.’

Ze moest geschokt hebben gekeken, want na een poosje gaf hij haar

een por met zijn elleboog. ‘Juffrouw. Je bent letterlijk voor ons voor een vuurpeloton gestapt. We brengen je naar Tokyo. Niet alle mensen zijn stront, weet je.’

Het was twee dagen varen naar Tokyo, zelfs op de motor. Ze voeren de baai in bij licht dat leek op de schemering, maar eigenlijk kwam het door de storm. De stad straalde, en het duurde een hele poos voordat Takiko begreep wat ze zag. Het was een elektrische gloed die de onderkant van de sneeuwwolken oranje kleurde. De anderen keken er ook naar. Het zag eruit als het einde der tijden.

Terwijl ze de grote haven in draaiden volgde een ander soort licht, een blauwe fosforescentie, de hoeken van de boeg en de brughut. Het werd almaar helderder en straalde omhoog tegen de mast. Ze begon een vreemde, metalige hoofdpijn te voelen.

Mori had zich de hele reis niet verroerd van zijn plek bij het raam in de kleine gemeenschappelijke ruimte. Hij had moeite om rechtop te blijven; hij stond niet meer voldoende in contact met het heden om mee te bewegen met het deinen van de zee. In plaats daarvan drukte hij zijn rug tegen de wand. Hij kon praten als hij even lucide was, af en aan, maar ze had hem niet fatsoenlijk kunnen laten eten of slapen. Zijn geest was aan het werk, maar de klokken van zijn organen en botten waren gestopt.

‘Ik breng je naar het Britse gezantschap. Ik ben staatsburger en Kuroda kan je daar niet te pakken krijgen.’ Ze keek op, want de mast-top trok een fraaie streep van blauw vuur zeker veertig meter achter hen aan. Dat gebeurde ook in de beroemde scène van *Prinses Yaegaki*, toen de prinses bezeten werd door de geest van een vos en opvloog om een gevecht te stoppen te midden van vallende vonkjes. Op het toneel bootsten ze dat na met piepkleine papieren lampjes, gevoed door manden met kerosine. Ze had niet geweten dat het echt bestond.

Mori aarzelde ongerust. ‘Takiko,’ zei hij, en ze fronste, want hij had haar nog nooit zo genoemd. Ze was altijd Pepper. Hij zei verder niets, leek verloren.

‘Het komt wel goed,’ probeerde ze. ‘We zijn straks veilig.’

Hij keek naar zijn handen. Iets in hem vervaagde. ‘Weet je het zeker, van Eton?’

Ze raakte zijn arm aan. ‘Kun je proberen het nog een poosje vol te houden? Een paar minuten maar. Joy... Kijk me aan. Kun je dat?’

Hij hoorde iets anders, uit een andere tijd. ‘Hij is nog zo klein. Hij is pas zeven. Het lijkt gewoon zo vreselijk...’

Ze kon zich niet bewegen of spreken, want ze kon bijna de toekomst zien waar hij het over had. Een zoon. Toen ze het besepte was ze verlamd; ze mepte op de rug van haar hand om zichzelf eruit los te rukken. Het deed zo’n pijn dat het werkte. Ze opende de deur en leidde Mori erdoor met een hand tegen zijn onderrug.

Ze had nooit over kinderen nagedacht. Dat had geen zin gehad. Als haar zussen vroegen of ze kinderen wilde, had ze dat nooit kunnen zeggen, omdat haar huwelijk nooit zo’n soort huwelijk was geweest, en dus lag er een dam voor dat idee. Het was nooit de moeite waard geweest om erdoorheen te breken. Als ze zich had gerealiseerd dat ze inderdaad kinderen wilde, zou dat vreselijk zijn geweest. Ze zou zo’n vrouw van middelbare leeftijd zijn geworden die poppen verzamelde en zou zijn geëindigd met een kamer vol glazen ogen in porseleinen gezichten, planken vol, tegen muren in kinderkamerkleuren. Ze kon niets weerzinwekkenders bedenken.

‘We zijn er bijna,’ riep de Yakuza-man. ‘Wanneer we afgemeerd zijn kunnen we beter allemaal een andere kant op gaan. Succes, juffrouw.’

TOKYO, 22 FEBRUARI 1889

Vanwege de storm en de elektriciteit waren alle schepen naar Engeland de hele daaropvolgende week volgeboekt, en dus zat Thaniel al vijf dagen opgesloten in de kamer voor bezoekende diplomaten, met alleen de vleugel als gezelschap. Ze lieten Zes een uur per dag bij hem. Hij wist dat hij daar boos om zou moeten zijn, maar eigenlijk was hij dankbaar, want het zou moeilijk zijn geweest om langer dan een uur gemaakt vrolijk te doen. Buiten was het protestkamp een stuk groter geworden. Iemand met een goede worp smeed midden in de nacht een wijnfles door zijn raam, maar hij wist nu niet meer welke nacht. Hij had een krant over het gat geplakt, pagina na overlappende pagina, zodat de artikelen over hem allemaal over elkaar heen lagen in een betekenisloos waas. Het was nog steeds koud, want de stewards wilden niet binnenkomen om brandhout te brengen. Maar elke keer als Zes kwam smokkelde ze lamppeertjes mee, en de gecombineerde gloed daarvan was voldoende om zijn hoek van de kamer warm te houden. Ze gloeiden helderder dan voorheen en er waren meer branden in de stad. De kranten stonden vol met opgeloste misdaden. Het grote debat op de middenpagina's ging erom of geesten toelaatbaar waren als getuigen in de rechtbank; en of een getuige genoeg was, en of je de plaats delict moest fotograferen. Maar zijn eigen naam kwam te vaak ter sprake en hij moest stoppen met lezen. Hij bekeek alleen nog de weersvoorspellingen.

Hij kon niet slapen. 's Nachts moest hij de krant van het raam halen, want zodra het donker werd, werd hij bekropen door een ellendige claustrofobie die hij nooit eerder had ervaren, en dat verstrakte tot hij niet meer kon ademen. Het was ijskoud met het gat in de ruit, maar kou was beter dan stikken. Hij kon niets anders doen dan blijven liggen, uitgeput maar wakker, kijkend naar zijn adem die witte wolkjes vormde en luisterend naar de betogers buiten die verhalen vertelden. Opgesloten. Hij had nooit eerder moeite gehad met kleine ruimtes, maar dit was anders.

Flarden van de krantenkoppen bleven zijn blik vangen. MOORDE-
NAAR – GERECHTSHOF – HERTOG VAN CHOSHU ZAL SPREKEN OP DE
BEGRAFENIS.

Hij had het Zes moeten vertellen voordat ze er zelf over las. Ze had hem niet geloofd. Uilbert, hield ze vol, was hier omdat hij op Mori wachtte. Dat deden uilen. Thaniel had geprobeerd haar te vertellen dat uilen soms ook gewoon uilen waren. Daarna was ze stil geworden. Hij had geen idee hoe ze het opvatte.

In de eerste nacht had hij geprobeerd de oude herinnering terug te halen van kerstliedjes bij de haard en slapen met Mori op de vloer in de woonkamer, maar die was tot as vergaan in zijn handen. Hij had diezelfde herinnering te vaak opgepakt. Alle kalmte was eraf gesleten. Hij kon niet meer terughalen hoe het had gevoeld, of zelfs welke liedjes ze hadden gespeeld. Het deel van hem dat dat had gevoeld werkte niet meer.

Hij kon alleen maar luisteren. De betogers klonken normaal. Soms pakten ze water uit de buitenkraan onder het raam en kon hij ze horen praten. Het waren allemaal timmerlieden en leerkrachten. De leerkrachten waren alleen voor deze week gekomen, vanwege de feestdagen rondom de grondwetceremonies. Fukuoka's vriend Yuna, die met de waanzinnige glans in zijn ogen, was boekhoudklerk. Thaniel had het gevoel dat hij hen kende. Het was koortsachtig en belachelijk en hij haatte het, want hij voelde zijn gezonde verstand tussen zijn vingers door glijpen. Hij had niet geweten dat daar alleen maar een paar dagen eenzame opsluiting in een kamer voor nodig waren.

Op de vierde dag was Zes onrustig en broos.

'De diplomaten zeggen dat niemand naar buiten mag. Niemand wil zeggen waarom.' Ze sprak nu heel natuurlijk Japans. Engels was voor op school. 'Ze zeggen dat we onze mond moeten houden. Mariko zegt dat die mannen buiten me willen vermoorden. Niet haar, alleen mij.'

'Ze willen jou niet persoonlijk vermoorden.' Thaniel tilde haar naast zich op de pianokruk, al wilde hij haar eigenlijk op schoot zetten. Maar hij had het gevoel dat ze meer behoefte had aan waardigheid dan aan een knuffel. Ze had een zak meel bij zich en haar mouwen waren er al wit van. Net als alle anderen had ze het de afgelopen paar dagen in het rond gestrooid. Iedereen wilde weten in wiens geest ze gingen zitten. Hij klopte het van haar af. 'Het gaat om ons allemaal. We zijn Brits. Die mannen buiten zijn boos omdat mensen zoals wij hier vroeger vreselijke dingen hebben gedaan.'

‘Wat voor dingen dan?’

‘Bommen, slagschepen. Mensen behandelen alsof ze minder zijn dan wij. Je kunt het ze niet kwalijk nemen dat ze ons hier niet willen hebben.’

‘Maar wij hebben niks gedaan –’

‘Nee, nee, nee, nee,’ onderbrak hij haar omdat hij dat sentiment in de kiem wilde smoren voordat het kon groeien. ‘Dat maakt niet uit. Je kent toch dat verhaal over de trollen onder de brug, die mensen opeten? Je kunt het niemand kwalijk nemen die erheen rent om ze weg te jagen in plaats van te wachten tot hij wordt opgegeten. Zelfs als deze trollen helemaal geen mensen eten en alleen maar thee uitdelen aan iedereen die langskomt, ze zien er nog steeds uit als gevaarlijke trollen.’

Ze glimlachte.

Hij gaf haar een zacht kneepje. ‘Wij zijn als de aardige theetrollen. Dit is de prijs die we betalen omdat we eruitzien als iets boosaardigs, ook al zijn we dat niet. Je moet gewoon een beetje geduld hebben. Ik denk niet dat boos worden helpt. Wat vind jij?’

‘Ja,’ beaamde ze. En toen, ernstig: ‘Brul. Arg. Theetrol.’

Hij grijnsde. ‘Maar we gaan toch binnenkort naar huis, dus het maakt niet uit.’

‘Naar Londen.’

‘Ja.’

Ze fronste. ‘Maar daar moeten we de hele tijd Engels spreken.’ Ze staaarde voor zich uit, precies zoals Mori deed wanneer hij zich een toekomst kon herinneren die hij niet wilde zien. ‘Sommige dingen zijn lastig in het Engels. Er is geen woord voor. Je kunt ze wel denken, maar niet fatsoenlijk uitleggen, en de gedachte lost gewoon op omdat je hem niet kunt benoemen. Stel dat we vergeten hoe je fatsoenlijk moet nadenken.’

‘Dat gebeurt niet. We blijven gewoon heel vaak Japans spreken. We blijven Osei zien.’ Hij beet op het puntje van zijn tong. ‘Maar goed, zelfs al kun je niet alles zeggen in het Engels, dat weerhoudt je er niet van om het te denken.’

‘Maar het maakt het wel moeilijker,’ mompelde ze.

‘Help me hier even mee,’ zei hij zachtjes, omdat hij haar wilde afleiden. Hij liet haar de muziek op de standaard zien.

‘Wat is dat?’

‘Ik had je toch verteld over de motten in de piano, in Aokigahara? Dit is wat ze zongen, min of meer. Maar ik weet niet hoe het verdergaat. Jij moet de linkerhand doen, want de mijne doet pijn.’

Zo muzikaal was ze niet, maar ze speelde met diepe concentratie, fronsend. De klanken vouwden boskleuren rondom alles in de kale, ijzige kamer en lieten hem er in elk geval warm uitzien.

‘Dat vind ik mooi,’ zei ze uiteindelijk verwonderd. ‘Het is anders dan normale muziek.’

‘Bedankt.’

‘Pap,’ zei ze langzaam. Hij kon merken dat ze hier een poosje over had nagedacht en bereidde zich voor op iets moeilijks. ‘Hoe komt het dat we zo veel geesten hebben?’

‘Hoe bedoel je?’

‘Nou, in het Nederlandse gezantschap hadden ze er drie. Maar wij hebben ze overal.’ Ze wees naar de vloer. ‘Het voelt druk in dokter Willis’ praktijk. Als je meel strooit, zijn daar een heleboel geesten. Het lijkt wel een feestje.’

‘Ik weet het niet, lieverd. Misschien hebben wij het beste uitzicht.’

‘Je maakt er een grapje van,’ verzuchtte ze.

Iemand klopte op de deur. ‘De tijd is om.’

Hij raakte haar rug aan. ‘Zes. Wat je over praten zei. Daar is muziek voor. Iedereen kan muziek begrijpen.’

Ze keek op. ‘Nee. Daar zijn getallen voor. Daarom praten wetenschappers uit verschillende landen in getallen. Niet met piano’s.’

Hij hield zijn lachen zorgvuldig in. Ze zou denken dat hij háár uitlachte, niet het idee dat een mensje van negen jaar zoiets zou zeggen. ‘Muziek is voor de dingen waar getallen minder goed in zijn.’

‘Je kunt over alles praten met getallen,’ zei ze verward.

‘Nou, laat dan maar zitten.’ Hij gaf haar een zetje naar Vaulker toe, die aan haar gewend moest raken, want hij leek nu hartelijker met haar om te gaan.

‘We proberen het te versnellen,’ zei Vaulker zachtjes. Zijn blik ging over Thaniel heen. Hij zag er moe en verformfaaid uit, en alsof hij nog nooit iemand zo beu was geweest. ‘Sluit dat raam af, in godsnaam.’

Thaniel knikte. De deur ging dicht en werd op slot gedraaid. Hij boog zich naar voren, waardoor zijn haar voor zijn rechteroog omhoogzakke. Hij wist precies waarom Vaulker geen geduld met hem had. Muziek maken en met kleine meisjes spelen, dat waren dingen die

goede en nuttige mensen deden, geen idioten die internationale schandalen veroorzaakten.

Hij liet zijn hoofd tegen de muur zakken. Er zaten buizen achter en ze gaven geluid heel goed door; hij hoorde alles wat er in het vertaalkantoor gebeurde heel duidelijk, al had het een koperen tint. Hij besteedde er pas aandacht aan toen er stemverheffing doorheen kwam.

‘Hoe bedoel je, ze kunnen de militie niet sturen?’ Vaulker klonk geagiteerd.

‘Ze zeggen dat ze de mankracht niet hebben met al die branden overal, meneer.’

‘Dit gaat om Steepleton. Ze willen niemand sturen om ons te beschermen zolang hij hier nog is.’

‘Nou, meneer, als we hem niet op een vlot willen wegduwen, kunnen we daar verder niet veel aan doen.’ De tweede helft van het gesprek kwam van Pringle, die onverwacht loyaal was gebleken.

‘Die mannen staan op het punt het gebouw te bestormen. Ze werken er al dagen naartoe. Luister... stuur de glazenmakers naar huis. We moeten planken voor de ramen spijkeren. En... telegrafeer de marine. Dit is belachelijk. We hadden dagen geleden al geëvacueerd moeten worden. Ze zullen hier toch snel zijn met Kuroda’s nieuwe vloot.’

Thaniel riep bijna naar beneden dat de Britse marine nu juist niet de Baai van Tokyo in moest varen. De Russen zouden de Britse oorlogsschepen die de nieuwe Japanse schepen begeleidden niet beschouwen als een bijzonder soort bezorgdienst. Als de Britse escorte – en er zou een escorte zijn, om de tijdelijke Engelse bemanningen op Kuroda’s schepen terug te brengen – aanlegde om Britse burgers te evacueren, zou zelfs een oneindig aantal witte vlaggen de Russen er niet van weerhouden te schieten.

Er kwam een golf van gejoel en geschreeuw omhoog van de oprit, zoals nu elke keer gebeurde wanneer er iemand naar het gezantschap kwam. Thaniel dacht eerst dat het alleen maar de post was, maar de klank van het geschreeuw was anders en hij beseftte dat het een huurrijtuig moest zijn. Hij liep naar het raam en keek door het stukje dat niet was gebroken of afgeplakt met kranten. Hij was nog net op tijd om Takiko Pepperharrow te zien uitstappen. Ze liep naar de andere kant en negeerde de betogers zo volkomen dat ze niet eens schrok toen er een appel tegen de koetsdeur ontplofte.

‘O, heren, doe toch rustig,’ zei ze. Het werkte.

Thaniel vroeg zich af of de betogers eigenlijk gewoon niemand kwaad wilden doen, of dat Takiko hen had misleid om het publiek te zijn bij een onvrijwillige pantomime. Het was een nogal toneelachtige uitspraak geweest, maar perfect.

Ze was heel klein en fragiel, maar daar lag juist kracht in. Niemand wilde iets naar haar toe gooien. Ze glimlachte naar hen allemaal. 'Zouden jullie zo lief willen zijn om ons door te laten?'

Het was een soort magie. De mannen schuifelden voor haar achteruit.

Ze opende de andere koetsdeur en hielp iemand anders eruit. Er viel een merkwaardige stilte.

'Is dat niet de man uit de kranten?' vroeg iemand.

'Mogen we erlangs? Dank je.'

Thaniel staarde totdat hij zeker van zijn zaak was, en toen keek hij naar zijn deur. Pringle deed hem open, en hij oogde verhit. Er stond een kluwen mensen onder aan de trap. Takiko vroeg om een dokter en Vaulker, die klonk alsof hij niet wist wat hij zei, voerde aan dat deze persoon niet kon zijn wie ze dachten. Twee jongere tolken probeerden hem ervan te overtuigen dat het wel zo was.

'Keita?' Thaniel rende de trap af.

Mori zag er verpletterd en mager uit, maar hij veegde Vaulker uit de weg en redde het naar de voet van de trap voordat hij instortte. Thaniel ving hem op en moest meezakken naar de vloer, want Mori was zwaarder dan hij eruitzag. Het was alsof je een lichtje zag uitgaan; de laatste gloed van de spiraal bleef nog een poosje voor zijn ogen zweven voordat hij verdween.

Willis was altijd al groot, maar hij leek een reus toen hij Mori's pols vasthield. Hij fronste terwijl hij zijn hartslag controleerde aan de hand van een horloge. Ze waren in de luchtige ziekenkamer, waar een echt vuurtje in de haard brandde. Takiko schonk voor iedereen een gul glas van Willis' blijkbaar medicinale maar heel dure brandy in. Ze had een monster meegebracht van het middel dat Mori was toegediend. Willis had het bijna meteen herkend. Normaal moest het je helpen nadenken. In grote doses werden er bloedstolsels mee behandeld. Het kon herseninfarcten veroorzaken, maar het maakte je niet catatonisch.

'Nou,' zei de arts terwijl hij achteruit stapte. 'Als ik niet zou weten dat ik naar het effect van een medicijn keek, zou ik zeggen dat hij slaapwandelde. Je kunt hem verplaatsen, hij kan je zien, je kunt misschien zelfs met hem praten en iets van een reactie krijgen, maar hij is niet echt bij bewustzijn.'

'Kun je iets doen?' vroeg Thaniel zachtjes. Zijn stem klonk vreemd nu hij al een week amper had gepraat.

'Nee.' Willis zweeg even. 'Het is een standaardmiddel, maar ik kan niet helemaal bepalen wat het met hem heeft gedaan. Ik zou hem liever niet nog iets anders geven, maar hij loopt geen acuut gevaar. Zijn hartslag is traag; hij zou daar de hele week kunnen blijven zitten zonder te eten en zou er niet eens zo onder lijden. Het is bijna een soort stase. Ik vermoed dat het niets meer is dan een allergische reactie.'

Thaniel slikte, wilde nu niet protesteren. 'Maar... Als hij wakker is, waarom praat hij dan niet? Hij slaapwandelt niet.'

'Ik zou het echt niet kunnen zeggen.' Willis leek geërgerd over het hele probleem, alsof hij vermoedde dat Mori alleen maar dwars deed. Hij zuchtte. 'Nou. Ik ben uitgehongerd. U ook, neem ik aan, mevrouw?'

'Dat klopt,' zei Takiko in haar fraaie Engels dat totaal anders klonk dan haar Japans.

‘Ik ga wel even struinen,’ zei Willis. Hij had meteen een klik met haar gehad en liep met een monter gezicht de trap op. Thaniel keek hem na, en toen keek hij onderzoekend naar Takiko en vroeg zich af of zij gewoon dacht dat de wereld vol was met beleefde en hulpvaardige mensen, net zoals de koningin dacht dat alles buiten het paleis naar verse verf rook.

Hij liep naar het raam en ging bij Mori op de vensterbank zitten. Het was er kouder, maar Mori was er automatisch heen gegaan toen Willis hem bij het vuur probeerde te zetten. Hij keek uit over het gazon, dat ondanks de laagte van de ramen helemaal te zien was omdat het schuin afliep. De betogers waren teruggedaan naar hun tenten. Het leek nu wel een tentendorp, vrolijk behangen met lampenslierten en met hier en daar kampvuurtjes. Er werden nieuwe spandoeken opgehangen. Nog meer weg-met-de-barbaren, maar ook andere kreten, feller en minder officieel. Het lawaai nam sinds gisteren toe.

Mori keek daar niet naar. Hij keek naar een punt in de lucht recht boven een jong kersenboompje. Het was geen glazige blik; hij keek naar de tuin met bewegende ogen, maar steeds een stuk boven de planten en mensen. Thaniel boog zich naar hem toe en probeerde zijn blik te volgen voor het geval er iets in de lucht te zien was, maar dat was niet zo. Alleen de sneeuw.

‘Was je in de Abashiri-gevangenis?’ vroeg Thaniel uiteindelijk aan Takiko.

Ze knikte. ‘En hij was in de Kabato-gevangenis.’ Ze maakte een geluid dat het midden hield tussen snuiven en neuriën. ‘Hij wist zichzelf naar mij toe te krijgen, en dus heb ik hem hierheen gekregen.’ Ze klonk niet alsof ze vond dat ze dat heel goed had aangepakt. Van dichtbij zag ze er slecht uit. Haar knokkels waren gebarsten van de kou, en de gezonde gloed die in Yoruji om haar heen had gehangen was helemaal weggesleten. Hij dacht lijntjes in haar voorhoofd te zien die er eerder niet waren geweest.

‘Gaat het wel?’

Ze trok haar wenkbrauwen naar hem op alsof hij haar een domme trut had genoemd. ‘Wat?’

Thaniel glimlachte. Zo beantwoordde Mori dat soort vragen ook altijd. ‘Hoe zeg je dat in het samoerai? Het komt wel goed, paardenkop?’

Ze lachte. ‘Je zou een woordenboek moeten schrijven. Het gaat wel. Pardon.’

Hij haalde zijn schouders op om aan te geven dat hij het niet erg vond. Tussen hen in was Mori zo stil als de bomen.

‘Ik denk dat hij niet kan vinden waar nu is,’ zei Takiko.

‘Pardon?’

‘Hij zat er steeds naast... in het begin slechts een paar minuten, maar op een gegeven moment was hij uren of dagen te ver weg. Tegen de tijd dat we in de haven aankwamen, kon ik geen gesprek meer met hem voeren. Ik denk dat hij er nu een heel stuk verder naast zit.’ Ze slikte. Hij hoorde het. Ze klonk ziek. ‘Jaren, denk ik. Hij had het over onze zoon, die naar school ging.’

Een kind. Thaniel kon een poosje niet praten. Toen wilde hij nooit meer praten. Hij wilde een sneeuwberg opzoeken en daarin sterven; gewoon uit de weg gaan, verdwijnen uit het leven dat Mori hoorde te hebben.

Hij vroeg zich nu al weken af wat de zin van dit alles was, waarom Mori naar Japan was gekomen, wetend wat er met hem zou gebeuren. Maar een kind was een heel goede reden. Misschien zelfs een kind met Mori’s talent. Misschien zou dat kind de wereld veranderen, of misschien was dat het niet. Misschien ging het er gewoon om dat hij iemand had die het begreep – iemand die van Mori zelf was, niet een bijeengeraapte familie die hij had vergaard op een plek zo ver van huis dat elk gesprek moest worden geseind over oceanen van verschil in denkwijze.

‘Hij heeft een vrouw gedood,’ zei Takiko ineens. ‘Ik heb het gezien. Kuroda was dronken en kwaad en vermoordde zijn vrouw. Ze was mijn beste vriendin. Mori stond erbij en keek ernaar. Toen ik hem ernaar vroeg, zei hij dat hij Kuroda nodig had en dat zij op het punt had gestaan om Kuroda naar de gevangenis te sturen. Dat was alles. Hij had plannen, dus ging zij dood. Ik denk dat hij hier bij ons is omdat we hem moeten helpen, maar... dat wil ik niet. Vind je echt dat hij vrij moet zijn om zijn gang te gaan? Want dat lijkt me wat we hiermee zeggen. Ofwel hij blijft zoals hij nu is, ofwel... we laten iets gevaarlijks en onmenselijks terug in de wereld.’

Thaniel drukte beide handen tegen zijn gezicht. ‘Hij is niet onmenselijk. Het dient ergens voor.’

Takiko werd scherper dan gewoonlijk en verloor nog wat flardjes geduld. ‘Ja, uiteraard dient het ergens voor. Stel dat het op de heel lange termijn beter is als duizenden mensen nu sterven en Japan zich

schikt naar een Russisch bewind. Stel dat blijkt dat gestoorde nationalisten zoals die eikels daarbuiten uiteindelijk de doorslaggevende stem hebben, en dat een machtig Japans Rijk nú leidt tot gruweldaden op de langere termijn.'

Thaniel lachte bijna. 'Als hij dat wilde tegenhouden, zou hij er geen oorlog voor gebruiken. Een of andere minister ergens zou struikelen over een schroef, of zich bedenken over wat hij 's avonds wilde eten, en de wereld zou doordraaien.'

'Je klinkt als iemand die hoefslagen hoort en naar redenen zoekt waarom het zebra's zouden zijn in plaats van paarden.'

Thaniel schudde zijn hoofd. 'En jij klinkt als iemand die getik hoort in de werkplaats van een horlogemaker en denkt dat het een horloge moet zijn in plaats van een mechanische octopus.' Hij zuchtte. 'Hij is een zebra-persoon, wil ik maar zeggen. Ik weet gewoon... Hij is goed. Echt. Waar je vriendin ook voor is gestorven, het zal iets goeds zijn.' Hij keek haar aan. 'En jij moet dat ook denken, anders had je hem niet uit Abashiri gered.'

Ze drukte haar handen tegen elkaar. 'Ik was hem dat ene verschuldigd. Maar meer niet. Als hij me gewoon had verteld waar het voor was... maar dat deed hij niet. Hij wilde alleen maar zeggen dat hij Kuroda nodig had.'

'Nee, hij wilde het mij ook niet vertellen, maar niet uit dwarsheid. Ik denk dat hij zich schaamde.'

'Wat heeft schaamte ermee te maken?'

'Schaamte legt je lam, toch?'

'O ja?'

'O ja?' herhaalde Thaniel, niet helemaal in staat te geloven dat ze het vroeg, maar zij had dan ook niets om zich voor te schamen. 'Als ik 's nachts wakker lig, probeer ik te bedenken wat ik mijn zus zou vertellen als ze het ooit ontdekte van...' Hij kon zich er alleen toe zetten naar Mori te knikken. 'En ik weet het nog steeds niet. Niets, waarschijnlijk.'

Takiko bleef een hele poos stil. 'Ik heb hem pijn gedaan. Hij liet het toe. Het was best erg. Ik sloeg hem, en hij weerde me niet eens af.'

'Waarom klink je verbaasd? Hij zou je toch niet terugslaan? Jezus, hij sloeg mij ook niet terug.'

'Maar mensen slaan me zo vaak.'

Thaniel wist niet wat hij daarop moest zeggen. Hij moest zijn hoofd

buigen en naar de vloer staren. Hij dacht niet dat er iets te zeggen viel. De wereld was behoorlijk hard voor haar geweest, en een paar woorden van een *gaijin*-muzikant zouden haar er niet van overtuigen dat Mori anders was.

Ze zuchtte. 'Waar kijkt hij verdomme eigenlijk naar?' Ze had gelijk: Mori keek naar de hoek alsof daar iets gebeurde, maar er stond alleen een boekenkast.

'Iets wat daar over tien jaar gebeurt, waarschijnlijk,' zei Thaniel zwaarmoedig.

Ze knikte. 'Dit is niet de ideale plek voor hem. Jaren geleden kwamen we hier heel vaak. Hij kan waarschijnlijk niet bepalen welke gelegenheid het is.'

'Waarvoor kwamen jullie hier dan?' vroeg Thaniel, al gaf hij er niet echt om.

'Nou, hij zat bij Binnenlandse Zaken. Het hoorde bij zijn baan dat hij naar de Britse en Amerikaanse feestjes moest. We gingen allemaal, met z'n vieren. Ik bedoel gravin Kuroda en...' Ze schudde haar hoofd en gebaarde één keer met haar hand, alsof ze een geest verjoeg die te dicht voor haar langs was gekomen. Haar blik schoot door de kamer. 'Deze kamer gebruikten ze als garderobe. Als je de ambassadeur zat was, dook je hier naar binnen, rookte een sigaret, klaagde over *gaijin* en dan... de barricades weer op.'

Thaniel lachte bijna. Ze hadden zich allemaal afgevraagd waarom het zo ontzettend spookte in het gezantschap, maar Mori had het gezegd in die opname in Yoruji: overal waar een helderziende vaak kwam, waren een heleboel geesten.

'Hij heeft... een lichtkogel nodig. Iets waardoor hij kan zien wanneer nú is,' zei hij in plaats daarvan. 'Iets opvallends.'

Takiko keek hem aan en haalde haar schouders een beetje op, om aan te geven dat ze hem niet zou helpen erover na te denken. Haar blik gleed weg, vol verdriet, maar hij kon zien dat dat verdriet haar niet op andere gedachten zou brengen.

Niet lang daarna kwam Zes naar beneden, voorzichtig de steile trap afdalend. Thaniel ging naar haar toe en tilde haar op voordat ze te dichtbij kon komen.

Ze verstijfde. 'Zet me neer, ik heb het druk. Goedenavond,' voegde ze er tegen Takiko aan toe, en ze leek het niet ongewoon te vinden

dat zij hier was. ‘Druk,’ herhaalde ze tegen Thaniel, die haar neerzette.

Ze had weer een zakje meel bij zich, en zodra ze op haar eigen benen stond gooide ze er handenvol van in de lucht en keek aandachtig naar de geesten die zich vormden.

‘Waarom zei je dat Mori dood was terwijl dat niet zo is?’ vroeg ze.

‘Ik dacht dat het zo was.’

‘Hm.’ Zes haastte zich achter het jaspand van een half gevormde geest aan.

‘Wat?’ vroeg Takiko, die was opgestaan. Ze staaarde naar de geest.

‘We hebben nu geesten,’ legde Zes uit. ‘Waar heb jij gezeten?’

‘Ik was weg.’ Takiko keek geschokt.

Halfhartig vertelde Thaniel haar over de machines in Aokigahara, de wetenschappers, de elektriciteit, en wat Mori over geesten en helderzienden had gezegd.

‘Zes, lieverd... kun je daarmee ophouden?’ moest hij eraan toevoegen. Hij proefde het meel. ‘Ik kan nu al amper ademen.’

‘Nee. Jij zei dat hij dood was en dat was hij niet.’

Hij boog zich naar voren en drukte beide handen tegen zijn gezicht.

‘Zes,’ zei Takiko. ‘Wat is daar?’

‘Een boekenkast,’ zei Zes vlak.

Takiko trok één wenkbrauw op. ‘Je bent niet klein of raar genoeg om ongestraft irritant te doen. Kijk daar, waar Mori naar kijkt.’

Zes keek, en toen stapte ze fronsend naar voren om daar meel in de lucht te gooien. Ze kon maar een klein beetje tegelijk gooien en het was een brede ruimte. Ze zou er een poosje mee zoet zijn. Thaniel knikte treurig naar Takiko.

Willis kwam terug met een dienblad vol sandwiches en *onigiri*, en thee. ‘Dit is misschien het laatste eten dat we voorlopig krijgen, dus tast toe,’ zei hij een beetje nors. Toen Takiko naar hem toe ging om te kijken wat er te eten was, leek ze zo klein als een kwartel. ‘Het keukenpersoneel is weggelopen. Ze zagen de tolken het kantoor dichttimmeren.’

‘O, echte kip,’ zei Takiko eerbiedig. Willis lachte. Ze pakte twee sandwiches en gaf er een aan Zes. Zes keek verbaasd op en nam er een hap van terwijl Takiko hem nog vasthield. Thaniel voelde een verschrikkelijk steekje van haat voor hen allebei. Hij wilde hen eraan herinneren dat hij er ook nog was, dat Zes nog steeds van hem was, voorlopig. Hij onderdrukte die gedachte, walgend van zichzelf.

‘Vaulker hangt trouwens boven aan de trap rond. Probeert waarschijnlijk moed te verzamelen voor een verontschuldiging,’ zei Willis.

‘Niet nodig.’

‘Wat grootmoedig.’

‘Het is maar vertaalwerk,’ zei Thaniel, die zich afvroeg of het mogelijk zou zijn om Mori over te halen iets te eten. Hij zag er nog niet al te mager uit, maar hij was wel broos geworden. ‘Eton naar Lincoln vertalen is moeilijker dan Londen naar Tokyo vertalen; het was stom om geen problemen te verwachten. Jij geloofde me toch ook niet?’

‘Nee. Ik vroeg me altijd af waarom je niet gewoon je accent veranderde. Zou je een hoop moeite besparen.’

Thaniel had niet de energie om op te merken dat je sommige dingen moest vasthouden als je jezelf wilde blijven.

‘Ik denk dat hij er vroeg of laat zelf wel uit komt,’ zei Willis in de stilte.

Thaniel knikte. Mori kon maar beter opschieten, voor hij verhongerde.

De telegrafen waren weer dol geworden. Sommige vonkten en beefden. Toen Thaniel het vertaalkantoor in kwam trokken de junioren met hun mouwen over hun handen de kabels eruit, maar ze kregen toch schokken. Een van de tolken had net aangeboden om naar het noorden te gaan, waar de elektriciteit zwakker was, toen ze Thaniel opmerkten en allemaal stilvielen.

‘Steepleton,’ zei Vaulker te monter. ‘Je kunt vertrekken. We moeten alleen even een werkende telegraaf vinden en een marineschip regelen.’

‘We kunnen het de marine niet vragen,’ zei hij. ‘Dan zouden we een oorlog ontketenen. Pringle, ga naar de haven en charter een schip. Plekken aan boord van een lijnschip vinden is een probleem, maar we hebben geen lijnschip nodig om naar Peking te komen, alleen maar een klipper. Wat ze ook vragen, geef het ze. Afdingen heeft geen zin als iedereen hetzelfde zal proberen.’

‘Wacht even,’ zei Vaulker.

‘Ga maar, Pringle, via de stallen.’ Pringle ging.

‘Nee... Nee, zei ik. De marine –’

‘Dit zal sneller en geruislozer zijn dan de marine,’ zei Thaniel toen Vaulker zijn elleboog pakte. Hij wachtte en keek naar zijn arm. Na

twee galmende seconden liet Vaulker zijn arm los en hield zijn geopende hand er verzoenend boven. Hij leek bang.

‘Maar niet veiliger,’ zei Vaulker. ‘Er zijn hier vrouwen.’

‘Het is wel veiliger. Niemand zal het vuur openen op een gecharterde klipper. En we moeten weg voordat iedereen buiten beseft dat de militie niet komt, ongeacht wat de betogers doen. Heeft iedereen zijn spullen gepakt?’

‘Nog niet.’

‘Laat ze dan maar gauw alles gaan verzamelen wat ze kunnen dragen. En zeg tegen de vrouwen dat ze platte schoenen aantrekken.’

‘Platte...’ Vaulker knikte en liep naar de trap, langzamer dan gewoonlijk, alsof ze tussen twee aardbevingen in zaten en hij wachtte tot de vloer ging deinen.

Er ging een flits af in het kamp, maar er ontplofte niets. Het was zilver, magnesium van een camera. Toen nog een en nog een; er stond een zwerm journalisten vlak buiten de poort. Thaniel beet op zijn tong. Over een paar uur zou de hele regering weten dat Mori hier was. Daarna zou niets hen ervan weerhouden om Vaulker de keus te bieden tussen Mori uitleveren en een binnenvallende lynchmenigte.

Vaulker draaide zich om en vertelde een van de junioren dat hij ervoor moest zorgen dat de vrouwen klaar waren. Alle anderen gingen verder met hun eerdere bezigheden: vechten met de gestoorde telegrafen of planken voor de ramen spijkeren. Thaniel wilde wel helpen, maar hij kon zijn armen amper optillen. De blauwe plekken en de schotwond waren stijf geworden. Overal rondom schoten de hamerslagen onaangename groene sterren de lucht in.

De andere deur knalde open. Pringle kwam binnen, buiten adem en bang. ‘Ik kon er niet doorheen komen,’ meldde hij. Zijn ogen traanden. De anderen hadden hun werk onderbroken om naar hem te luisteren, en na het eerdere gehamer was het nu heel stil. Het geroep vanuit het kamp leek een stuk dichterbij. ‘Ze zagen me. Een paar mannen kwamen achter me aan. Ze hadden... Ze hadden messen. Het spijt me, meneer,’ voltooide hij ellendig.

Thaniel zette hem in een stoel en gaf hem wat van de pruimenwijn die ze meestal bewaarden voor diplomatieke gasten. Het was zo sterk als rum. Pringle wreef met zijn mouw in zijn ogen. De wijn danste in het glas toen hij het aanpakte.

De stilte in de kamer hield een hele poos aan.

‘Als we vastzitten en de telegrafen niet eens kunnen gebruiken,’ zei iemand uiteindelijk, ‘wat doen we dan nu?’

‘Blijf die planken vasttimmeren, om te beginnen,’ antwoordde Thaniel. ‘En dan... kunnen we net zo goed de goede wijn openmaken. Een beter moment komt er niet.’

Dat leverde wat halfhartig gejuich op. Pringle ontkurkte een tweede fles en ging ermee rond, en mensen begonnen galgenhumorgrappen te maken. Omdat de wijn sterk was, duurde het niet lang voordat het gelach niet meer geforceerd was. De echtgenotes kwamen ook naar beneden, en de kinderen. Zes kwam kijken wat al het lawaai was. Thaniel liet haar een beetje wijn proeven. Pringle vroeg opgelaten of Thaniel niet wat op de piano wilde spelen, dus speelde hij iets wat hij in een café zou hebben gespeeld, het soort liedje waarbij mensen konden meezingen en klappen, ook als ze de tekst niet helemaal kenden. Mevrouw Vaulker bleek ooit professioneel zangeres te zijn geweest. Ze gaven elkaar over de piano heen een hand.

‘We hadden eerder samen een glas wijn moeten drinken,’ zei ze droogjes. ‘Maar ik had het druk met de trommellessen van de meisjes, en ik geloofde Tom toen hij zei dat je een zak was.’

Thaniel begon te lachen. Vaulker keek enorm geneerd, maar toen lachte hij mee en hief wanhopig zijn bijna lege glas naar haar.

Thaniel ging naar beneden om Willis en Takiko op de hoogte te stellen en ze wat wijn te brengen. Mori had zich geen centimeter bewogen, en nog terwijl Thaniel zijn uitleg gaf leek Willis ongeruster dan voorheen.

‘Belegerd, wat koddig,’ zei Willis, maar het klonk verstrooid. ‘Luister... ik ben bang dat ik het mis had over zijn stabiele toestand. Zijn hartslag vertraagt. En zijn ademhaling ook.’

‘Waarom?’

‘Mogelijk is het niets ingewikkelders dan een soort catatonische toestand veroorzaakt door trauma of shock,’ zei Willis onbehaaglijk, overduidelijk niet tevreden met zijn diagnose. ‘Eerlijk gezegd weet ik het niet. Ik heb verdomme nog nooit zo iets gezien.’ Hij tilde zijn handen op en liet ze met een luide klap op zijn knieën vallen. Hij was meer dan twee keer zo groot als Mori en Thaniel wenste, hoe vriendelijk hij ook was, dat hij achterover zou leunen.

Takiko ving Thaniels blik en vroeg hem met haar ogen: *Moeten we*

het hem vertellen? Thaniel schudde zijn hoofd. Willis was er de man niet naar om in helderziendheid te geloven, zelfs niet wanneer het voor zijn ogen stervende was.

Thaniel ging aan Mori's andere zij zitten en sloeg zijn armen over elkaar om hem niet aan te raken. Paniek begon te fladderen onder zijn borstbeen. Er waren te veel dingen die hij niet kon oplossen of veranderen, en ze kwamen allemaal op hen af, en zij konden nergens heen.

'Ik moet ergens een boek hebben dat hier iets mee te maken heeft,' gromde Willis, en hij liep terug naar zijn werkkamer.

Als Mori al wist dat ze praatten, negeerde hij hen. Een stuk grind tinkelde tegen de ruit en spinnenwebben kropen over het oppervlak. Mori bewoog zich niet. Een paar jongens buiten juichten.

'We moeten hem naar een andere kamer brengen,' zei Willis achter hen. 'Straks breekt die ruit nog.'

'Nee, dat gebeurt niet,' zeiden Thaniel en Takiko tegelijkertijd. Een gezicht vol glas zou memorabel zijn, zelfs van twintig jaar afstand.

Fukuoka riep iets tegen de jongens en ze gingen stenen gooien naar iets anders. Hij keek naar hen – hij moest hen duidelijk kunnen zien met de lichten binnen aan – en maakte opgelaten een snelle buiging, alsof hij bang was dat iemand het zou zien. Thaniel knikte terug.

Boven zette iemand de fonograaf harder. Een grappenmaker had Ouverture 1812 opgezet, en de kanonslagen van de muziek overstemden de flesbommetjes die nu tegen de muren braken. Thaniel bekeek het raam. Als het was ontploft, zou Mori dat hebben gevoeld, zelfs al was hij zo verloren dat zijn longen en hart niet wisten hoe vaak ze moesten ademen en kloppen.

Willis trok zich weer terug in zijn werkkamer.

Thaniel staarde naar de vloer en probeerde te bedenken wat hij zich nog goed herinnerde van tien jaar geleden, de dingen die opvielen, die vuurtorens en herkenningspunten vormden. Tien jaar geleden was hij twintig, net naar Londen verhuisd voor een baan bij de telegrafieafdeling van Binnenlandse Zaken. Hij kon zich duidelijk herinneren dat hij een flatje in Pimlico had betrokken, met uitzicht op de Theems. Maar alles daarna was alleen maar een grijs waas van een ingewikkelde rotatie van dag- en nachtdiensten. Niets wat schreeuwde over een specifiek moment. Verhuizen, trouwen en sterven: dat waren de dagen die je van jaren afstand nog exact kon aanwijzen. Niets wat hij hier echt kon recreëren voor Mori.

‘Dit ben jij niet,’ merkte Zes op bij de boekenkast. Ze praatte tegen Takiko. Ze had een duo geesten tevoorschijn weten te toveren, prattend en sigaretten rokend. Een van hen was Mori. De ander was een kleine vrouw, maar het was inderdaad niet Takiko.

‘Nee, dat is gravin Kuroda,’ zei Takiko zachtjes. Ze keek naar de flarden sigarettenrook. ‘Ik ben vergeten wanneer dat was. Een van die feestjes waar niemand heen wilde.’

‘Het is heel duidelijk,’ merkte Zes op. ‘Ze beslissen over iets belangrijks.’

Thaniel keek aandachtig naar ze. Hij kon altijd al liplezen; je moest wel, bij orkesten. Toen hij begreep waar ze over spraken, pakte hij Takiko’s hand en trok haar mee om het haar te laten zien.

‘... zegt dat ik maximaal nog een jaar heb. Daarna zal het allemaal nogal afstotelijk worden.’ De gravin zweeg en stak een nieuwe sigaret op, die ze aan Mori gaf. De meelkorrels pakte zich witter samen waar haar jurk glansde. Ze leek licht te geven. ‘Takiko zegt dat jij dingen weet.’ Ze glimlachte. ‘En je bent niet verbaasd, hè?’

‘Nee. Het spijt me. Het is... Midori, het is een klotenziekte.’

‘Ik heb altijd het gestel gehad van een vochtig spinnenweb, dus ik ben niet geschokt.’ Ze bekeek hem zwijgend. De sigarettenrook kringelde perfect zichtbaar in het meel. ‘Luister. De verhalen over mensen zoals jij. Zijn ze waar?’

Mori’s blik kwam omhoog. ‘Welke?’

‘Jullie kunnen dingen veranderen. Met de juiste hefboom kunnen jullie... iets fatsoenlijks doen. Kuroda denkt dat je een doodsgod bent. Of zoiets.’

Hij zweeg nog even en leunde achterover bij de rook weg, alsof hij er duizelig van werd. ‘Ja.’

Ze rechtte blij haar rug en zag eruit als een heel vrolijke, heel mooie fazant. ‘Nou. Laat me je dan een cadeautje geven. Ik wil niet sterven terwijl ik mijn longen eruit hoest op je prachtige nachtegaalvloer. Ik wilde een fijne wandeling over de kliffen maken en eraf springen als ik me slecht begon te voelen, maar dat is nogal stom. Ik geef mijn dood liever aan jou. Wat kun je ermee?’

Mori keek een hele poos naar haar. Als hij heel stil zat, was gemakkelijk te zien dat hij niet helemaal een normaal mens was. Er zat nog iets anders in hem. ‘Mag ik dat pakje sigaretten?’

Ze gaf het aan hem. Hij scheurde het pakje open zodat hij met een potlood op de binnenkant kon schrijven. Wat hij schreef was onmogelijk te zien – de meelgeesten onthulden het lood op het karton niet – maar zijn handbewegingen wezen op regels en getallen; misschien een soort grafiek. Hij gaf het aan haar terug zonder iets te zeggen, zoals serieuze kooplieden met grootboeken omgingen.

Haar gezichtsuitdrukking veranderde terwijl ze het las. Toen ze opkeek, leek het alsof het grootboek haar net had verteld dat ze na een leven van armoede miljoenen ponden had geërfd. ‘Hoe gaan we dit doen?’

‘Kuroda. Als we hem zover kunnen krijgen dat hij je op die dag, op die tijd vermoordt, krijgen we binnen tien jaar dat eindresultaat.’

‘Dat zijn honderdduizenden mensen.’

‘Ja.’

Ze begon te lachen, en toen greep ze hem plotseling om zijn nek en trok hem naar zich toe voor een knuffel. ‘Dit is geen truc, hè? Geen semantische Winterkoning-onzin?’

‘Ik doe niet aan semantische onzin, ik heb er niet het juiste soort brein voor.’ Mori hield zijn handen op zijn schoot.

De gravin hield zijn schouders nog even vast. Er lag nog steeds een spoortje van een glimlach om haar ogen. ‘Nou, zullen we teruggaan naar boven en ladderzat worden? Kunnen we het Takiko vertellen?’

Hij keek gespannen langs haar heen. ‘Ik... Nee. Ze zal... Ik denk dat ze me zou vermoorden voordat we het konden regelen.’

Ze fronste. ‘Je klinkt niet alsof je een grapje maakt.’

‘Is ook niet zo.’

‘Mori, dit is... nogal een persoonlijke vraag, maar ze is vrij ruig en mensen hebben nooit gearzeld om ruig met haar om te gaan. Ik kan me voorstellen dat ze dingen op iemand anders zou afreageren. Daarin lijkt ze op Kuroda.’ Ze zweeg en hield haar hoofd schuin om zijn blik te vangen. ‘Ze heeft je toch geen pijn gedaan?’

‘Nee.’ Hij lachte niet.

‘Maar ze zou het kunnen.’ Ze fronste. ‘Je moet het nu al voelen.’

‘Ik ben niet degene om wie je je druk moet maken. Kom. Ik wil ook dronken worden. Ik ben grappig als ik dronken ben. Dan ga ik mensen die ik niet ken de toekomst voorspellen. De vorige keer heb ik bijna een handelsoorlog met Holland veroorzaakt.’

De gravin lachte. Toen een paar grote blanke mannen langsdenderden op weg naar de trap, ging zij voor hem staan.

Takiko had de hele tijd dat ze toekeken één hand voor haar mond gehouden. Toen ze hem liet zakken was ze zo bleek geworden dat Thaniel dacht dat ze zou flauwvallen. Hij stak zijn hand uit voor het geval ze steun nodig had, maar ze mepte hem weg en sloeg haar armen strak over elkaar, alsof ze haar eigen ribbenkast wilde pletten.

‘Hij heeft me niets verteld. Hij heeft niets...’ Ze keek naar Thaniel met verdrinkende ogen. ‘Wat gaan we doen?’

Er was geen tijd om iets te zeggen, want van buiten filterden geroep en geblafte bevelen naar hen toe. Iemand werkte zich tussen de betogers door.

Kuroda's mannen waren gekomen in het gezelschap van tien soldaten met geweren, en de betogers lieten hen zonder veel protesten door. Thaniel was verbaasd te zien dat hun leider de man met de rode jas was, al had hij die rode jas nu niet aan. Hij zag er anders uit in een sober jacquet.

Zodra de deur dicht was, gaf hij Thaniel een hand. 'Poeh. Jullie hebben nu wel een menigte buiten zitten, hè? Ik vrees dat ik slecht nieuws heb. De premier stuurt jullie allemaal het land uit. Hij verbreekt de diplomatieke banden met Groot-Brittannië.'

'Maar Mori leeft nog.'

'We kunnen het niet hebben dat er buitenlanders in Tokyo rondlopen en huizen platbranden,' zei Tanaka ontspannen.

Thaniel overwoog hem te stompen.

'Ik heb hier de leiding,' liet Vaulker van zich horen.

'Wie is dit?' vroeg Tanaka.

'Wat zegt hij?' vroeg Vaulker kwaad.

Thaniel haalde diep adem om te kunnen overschakelen tussen Engels en Japans. Het was net alsof je probeerde in te vallen in een muziekstuk. Toen hij het uitlegde leek Tanaka mee te luisteren, en Thaniel had sterk het gevoel dat zijn Engels prima was. Het zou anders ook lastig zijn om dit soort werk te doen.

'We kunnen nergens heen,' zei Vaulker fronsend. 'Meneer Tanaka, u bent langs die menigte buiten gelopen, ze zijn op ons bloed uit. We proberen het gezantschap al de hele week te evacueren.'

'Niet ons probleem,' antwoordde Tanaka droogjes, 'en ik denk niet dat we u gunsten verschuldigd zijn.'

'Dan hebt u zojuist ons doodvonnis getekend,' zei Vaulker ongelovig.

Thaniel begon last te krijgen van de spanning. Hij wist precies wat Tanaka zou zeggen. Het was bijna een opluchting toen dat uiteindelijk gebeurde.

‘Maar gelukkig,’ zei Tanaka vrolijk, ‘hebben jullie een gevangene die zich aan het toezicht van de staat heeft onttrokken. Als jullie baron Mori uitleveren, kunnen we vast wel een oplossing vinden om jullie hier allemaal veilig weg te krijgen.’

‘Tom,’ zei Thaniel zachtjes, al zag hij in dat hij op drijfzand liep. ‘Ze vermoorden hem.’

‘Dit is zakelijk,’ zei Vaulker hard. ‘Wat zou je tegen mij zeggen als ik een oude vriend in de kelder en een menigte voor de deur had? Die mannen buiten gaan ons allemaal vermoorden. En hem, als ze binnenkomen.’

Thaniel knikte. Hij hoorde hem wel, maar van een afstand. Hij begreep niet hoe het allemaal zo fout had kunnen gaan, ondanks al Mori’s voorkennis.

Er knalde iets tegen een van de nieuwe planken voor de ramen. Het was klein en het geluid was wit, gevolgd door een zachte zucht die misschien vuur kon zijn.

Tanaka trok zijn wenkbrauwen op. ‘Nou?’

Vaulker knikte naar Pringle en daarna naar de trap. Pringle keek naar Thaniel en toen beschaamd weer omlaag, maar hij deed wat hem gezegd werd.

Een felle statische schicht schoot door de kamer. Een van de soldaten liet zijn geweer vallen en de meeste anderen legden ze snel neer. Thaniel moest zijn horloge uit zijn zak halen. Hij had wel gemerkt dat het ding warmer werd, maar nu was het bloedheet. Iemand in Aokigahara had de elektriciteit weer opgeschroefd.

‘Wat... is dat in jezusnaam?’ vroeg iemand bij het laatste nog niet dichtgetimmerde raam.

Ze keken allemaal. Het was nu buiten zo koud dat er ijskristallen in de lucht tussen de sneeuwvlokken hingen. Ze werden verbonden door een netwerk van blauw licht. Het was weer elmusvuur, maar nu zaten er geen scherpe randjes aan. Het sneed door de lucht in haardunne lijntjes. Het lawaai in het kamp was verstomd toen iedereen daar het ook zag. De tenten zagen eruit alsof ze in een nevelwolk stonden. Het glinsterde ook in het kantoor, in het stof.

Thaniel pakte een van de drie zakjes poedersuiker die nog op de bureaus lagen en strooide het in het rond. De blauwe lijnen liepen erdoorheen. Ze vormden patronen, kruisingen en vreemd trillende

lussen. Toen hij overwoog het licht uit te doen om ze beter te kunnen zien, verscheen er een heldere boog van hem naar de lamp. Hij keek achterom. Andere lijnen liepen van mensen naar de deuren.

‘Dat is waar we heen zouden kunnen gaan,’ legde Zes uit, zo zacht dat niemand anders het kon horen. Een licht tussen hen flitste vlak voordat hij haar optilde. ‘Wat je van plan bent... Het wordt allemaal verlicht.’

Het was overal. Lichte bogen liepen tussen het kamp en de ramen, mogelijk van bakstenen die de mannen daar overwogen te gooien. Van Vaulker, en van enkele van de banger kijkende junioren, liepen sterke lijnen naar de achterdeur, ook al moesten ze weten dat ze niet veel kans maakten om weg te komen. Tussen de sterkere lijnen lagen honingraten en netwerken van andere, dunnere paden. Hij verstoorde ze niet toen hij zijn hand door het poedersuiker zwaaide. Zes stak haar hand uit en liet de lucht eromheen gloeien met de intentie om haar vingers te openen en te sluiten. Het veld flitste sterker op vlak voordat ze dat deed.

Thaniel bleef stil staan, want ronddraaien veroorzaakte een pre-draaiflits overal om hem heen. Hij probeerde zich te herinneren hoe Grace de geestlijnen had genoemd. Lotslijnen, lotssporen. Zoiets. Hoe dan ook, iemand in Aokigahara moest eindelijk hebben beseft wat ze waren en de stroom hebben opgekrikt.

Andere mensen deden experimenten om te kijken wat betere lichten zou maken, en de mannen buiten ook, en alle strijd lust was een halve minuut vergeten.

Van de trap naar Willis’ praktijk beneden ging een smalle, heldere lichtlijn omhoog en vervolgens in een lus naar de voordeur. Thaniel had nog net tijd om te denken dat het misschien ondanks alles Mori was, maar toen kwam Takiko naar boven. Er was geen spoor van Pringle.

‘Wat doe je?’ vroeg Thaniel. ‘Je kunt niet naar buiten, ze vermoorden je. Als er één ding is dat ze meer haten dan de Britten, dan zijn het Japanners die vriendjes zijn met de Britten –’

‘Dat is het punt,’ onderbrak ze hem vriendelijk. ‘Je herinnert het je wanneer iemand sterft. Het is een lichtkogel. We hebben hem nu nodig.’

‘Dat kan niet. In godsnaam... laat mij het doen.’

‘Uitgesloten. Luister, je had gelijk. Hij is iets buitengewoons, maar

ik heb als een olifant rondgedenderd net zoals Kuroda in plaats van hem te beschermen als...' Ze tilde haar hand naar Thaniel op en keek wanhopig droevig. 'Een fatsoenlijk iemand. Ik heb hem behandeld als een monster dat alleen maar vrouwen pijn doet. Het was niet eens bij me opgekomen dat ze hem er zelf om had gevraagd. Ik heb hem verpletterd. En nu ben ik hem een kans verschuldigd.'

'Maar ik ben toch al stervende... Takiko!' riep hij haar na, want ze was al langs hem heen gedoken en de deur uit gestapt. Ze nam niet de moeite om de deur te sluiten en begon te rennen zodra ze buiten was, wetend dat hij in zijn toestand geen kans maakte om haar op het grote grasveld in te halen.

Terwijl zijn hartslag door de binnenkant van zijn schedel echode, volgde hij haar toch. De kou liet zijn longen dichtslaan. Iemand riep dat hij weer naar binnen moest komen. Omdat ze rende, trok Takiko een spoor van elmsvuur achter zich aan. Het was bijna net zo helder als de streep van haar intenties, die zich als een witheet snoer naar het kamp uitstreckte.

Geluid droeg ver over het gazon, dat een soort amfitheater vormde. Hij hoorde haar vragen wie de leiding had. Vanuit een grote groep mensen, die zichzelf zingend stonden op te fokken onder spandoeken en fakkels, kwam een man naar voren. Het was dezelfde man die Thaniel een zet had gegeven op weg naar het gezantschap in december: Fukuoka's vriend Yuna. Ze hadden nu ook journalisten het kamp in gelaten. Iemand maakte een foto, en Thaniel begreep wel waarom. Het zou een mooie foto worden: een vrouw met warrig losgekomen haar van het rennen, opstandig tegenover een man die een kop groter was dan zij, allebei omgeven door halo's van hun intentie om elkaar te slaan. Desondanks moest hij vertragen. Hij had het gevoel dat een ijzeren kooi zich om zijn borst had gesloten. Hij hoorde zichzelf hoesten, maar het klonk heel ver weg.

'Ga weg hier, voordat je iets overkomt,' zei Yuna tegen Takiko.

'Nee. Jij gaat je mannen weghalen bij dit gebouw, en als je me iets aandoet, hebben die dertig journalisten daar het op film.'

Hij lachte haar uit. 'Film smelt, stomme meid. Ze hebben niks.'

Dat was niet waar. Thaniel zag het van hieraf. Ze hadden oude camera's meegebracht, met glasplaten erin, geen rolfilm.

'Ga je gang dan maar.'

‘Denk je dat ik geen vrouw zou slaan?’

Ze stompte hem met echte kracht. Ze brak zijn neus; Thaniel hoorde het gekraak. ‘Niet echt, nee.’

Toen Yuna haar sloeg, had hij het net zo goed met een hamer kunnen doen als met de sakefles die hij werkelijk gebruikte. Het was wild, en vol met alle woede die zich al sinds voor de uitvaardiging van de grondwet opbouwde. Haar hoofd klapte naar achteren. Ze zakte op de sneeuw. Hij goot de sake over haar heen en spuugde zijn sigaret uit. De vlammen schoten omhoog met een onopmerkelijk geluid, als van iemand die een kleedje uitschudde.

Thaniel kon niet rennen. Het was alsof hij vastzat in zo’n vreselijke droom met monsters, waarin de lucht in stroop veranderde en je er onmogelijk doorheen kon komen. Het moest slechts een seconde of vijftien duren, maar elke seconde voelde als een uur, en in die tijd brulde het vuur.

Hij brandde zijn vingers toen hij haar omdraaide. Het zou op de een of andere manier beter zijn geweest als het in stilte was gebeurd, of als andere mensen waren blijven staan om te kijken, maar de meeste aanwezigen hadden niet eens gemerkt wat er was gebeurd. Door het vuur kon hij niet bepalen of de journalisten het hadden meegekregen. Overal boven de sneeuw waren spookachtige blauwe flikkeringen te zien van toekomstlijnen, maar niets, zelfs geen gloed, van Takiko.

Iemand trapte hem tegen zijn hoofd. Hij zakte in elkaar, bijna dankbaar. De sneeuw was zacht.

‘Wie is dat?’ vroeg iemand anders op merkwaardig gespannen toon. Mensen draaiden zich om van Thaniel naar het huis. Hij zag alleen hun laarzen. Er moest iemand van die kant komen. ‘Yuna... Verdomme, hij is een –’

Bloed gutste in de sneeuw, zo heet dat het dampte. Yuna stond vlak voor hem, maar Thaniel kon niet zien wat er was gebeurd. Hij kon niet voorbij de laarzen van de man kijken. Een van de andere betogers rende naar hem toe en zakte toen pal naast Thaniel met een doorgesneden keel in elkaar; de wond was niet diep of afgrijselijk, maar precies diep genoeg.

Iemand bukte zich vlak bij hem. Mori. Hij voelde aan Takiko’s hals, maar ze ademde niet. Thaniel dacht dat ze dat voor de brand al niet meer had gedaan. Die man had haar nek gebroken. Ze was zichzelf niet meer, alleen maar een verwoest ding in de sneeuw. Het was zo

snel gegaan: alsof je een glas liet vallen. Zelfs bij Arinori was het niet zo geweest. Thaniel had het gevoel dat hij alles bekeek vanaf een meter opzij van zijn eigen hoofd. Opmerkelijke kleine mechanismen in hem registreerden wat er gebeurde, maar verder was er niets en hij kon niet nadenken of zich bewegen.

Mori pakte Thaniels schouder. 'Sta op. Ik kan je niet dragen.'

'Ik denk niet –'

'Sta op,' onderbrak Mori hem. Hij pakte Thaniels hand en tilde hem half overeind. Er keken betogers toe, aarzelend. Mori smeed zijn zwaard in de sneeuw om zijn handen vrij te hebben. Niemand wilde uitproberen hoe snel hij het weer kon oprapen. 'Ga naar binnen,' zei hij tegen Thaniel. 'Ik ben over een paar minuten terug.'

'Jij gaat nergens naartoe,' zei iemand met een stuk minder overtuiging dan hem waarschijnlijk lief was.

Mori schudde zijn hoofd. Hij leek niet boos, alleen gedreven. 'Je kunt me vermoorden als je wilt, maar dan komen er mannen achter je aan.'

Aan de linkerkant gingen nog steeds cameraflitsers af, veel dichterbij dan voorheen, omdat de fotografen het risico hadden genomen om het gazon over te steken voor een betere foto. Aan de rechterkant hadden de meeste betogers nog niet eens gemerkt wat er gaande was; zij gooiden nog steeds uitgelaten met flessen naar de ramen van het gezantschap, want voorafgaand aan elke worp lieten de elektriciteit en de sneeuw de baan van elk van die flessen al zien. Tientallen bogen flitsten elke paar seconden op, fonkelend en mooi. Ze zagen eruit als de gewelven van een onzichtbare kathedraal. Thaniel zag ze maar net. Er was iets vreemds en wazigs met zijn zicht gebeurd. Hij zag geluiden veel helderder dan normale dingen. Een hersenschudding, dat moest het zijn.

De menigte liet Mori door. Hij keek niet om toen hij achter de journalisten verdween. Thaniel strompelde naar het gezantschap toe. Alles draaide. Iemand riep hem met een vuurwerkuitbarsting van rood en geel iets toe, maar hij verstond het niet. Toen hij bij de deur aankwam, was die dicht. Hij klopte er één keer met zijn vuist op, en toen zakte hij in elkaar op het bordes.

Thaniel kwam stukje bij beetje bij. Hij bleef nog lange tijd doof. Hij zag vuurlichtjes en de glans van het verguldsel op de boeken op Willis' bureau, maar het was allemaal stil. Er was stiksel aangebracht op de kussensloop, iets eenvoudigs met rechte lijnen. Of nee, geen kussensloop; het was een van de gestreepte kussens van de mooie banken in de eetkamer. Hij was in de kliniek. Hij ging langzaam zitten. Alles was nog steeds geluidloos.

Het was ijskoud. Door een ingegoooid raam waaide een sneeuwstorm naar binnen. De sneeuw was droog en poederig en het haardvuur rookte in de tocht.

Willis kwam aanrennen. Op dat moment gooide iemand een fles tegen het dichtgetimmerde raam. De mannen buiten liepen te spelen en te dollen zoals je met de zee speelt; een soort heerlijke spanning, duwend en trekkend om te kijken hoe dichtbij je kon gaan voordat je erin moest duiken.

'Steepleton, mooi. Kom naar boven. Kun je schieten?'

'Waar is hij?' vroeg Thaniel.

'Weet ik niet,' zei Willis geërgerd. 'Opschieten. Kun je het?'

'Wat?'

'Schieten!'

'Ja... ja.'

'Godzijdank, tot nu toe hebben we alleen mevrouw Vaulker en mevrouw Henley. Kijk me aan.'

Thaniel deed dat.

Willis keek kritisch in zijn ogen. 'Een lichte hersenschudding, je zult wel duizelig zijn. Maar laat dat nou maar zitten, ga naar boven. Ze hebben alleen jachtgeweren. Waar heb je leren schieten?'

'Thuis. Pap was... jachtopziener en ik ging...' Thaniel schudde zijn hoofd. Praten kostte moeite. Hij had hoofdpijn, maar niet zo erg als verwacht. Er zat verband om zijn hand. Hij verwonderde zich daar-

over tot hij zich herinnerde dat hij hem had gebrand aan Takiko.

Haar haar had in brand gestaan. Dat was niet het ergste, maar het was wat hem het meest bijbleef. Het was snel en helder opgebrand omdat het de sake had geabsorbeerd, mooi in de sneeuw, en verschrikkelijk.

Willis dirigeerde hem snel de trap op naar een soort georganiseerde chaos in de lange eetkamer. Er was geen spoor van Tanaka en zijn mannen – ze moesten zijn gevlucht of achter Mori aan zijn gegaan – maar mevrouw Vaulker leek de leiding te hebben genomen over een groep bij de hoge ramen. Ze waren tot op hoofdhoogte dichtgetimmerd, maar zij en een paar anderen stonden op de tafels die tegen de muren waren geschoven, klaar om over de planken heen te schieten. Zes was bij hen. Ze legde kogels klaar in een perfect rechte rij op het tafelblad. Aan het eind van de rij stopte ze even en maakte er in plaats daarvan een glimlachend gezichtje van. Mevrouw Vaulker snoof en gaf een klopje op haar hoofd. Zes keek geërgerd.

‘Waar is Takiko?’ vroeg hij. ‘Heeft iemand... haar lichaam gevonden?’

‘Buiten, waar je haar hebt achtergelaten,’ gromde Willis. Toen, met veel meer kracht: ‘Wat haalde je je verdomme in je hoofd, dat je haar zo naar buiten liet rennen?’

Thaniel staaarde die kant op, door de laatste ruit die Pringle nu afdechtte. Hij had degene moeten zijn die in de sneeuw was achtergelaten. Een heel korte seconde vroeg hij zich af of hij daar toch voor diende, als offer om een familie te redden. Takiko zou een goede moeder zijn geweest voor Zes, en voor haar zoon. Dat was nu allemaal verloren.

Zo wreed was Mori niet. Dit had allemaal niet zo moeten gaan.

Heel ineens besepte Thaniel het.

Het moment dat hij had besloten om met Arinori mee te gaan naar de grondwetparade, dat was het belangrijkste geweest. Hij had niet moeten gaan.

Vaulker had met Arinori moeten meegaan. Hij zou sneller zijn geweest. Dan zou Arinori nog hebben geleefd.

En als Arinori niet was vermoord, zou Thaniel nooit hebben beseft dat er iets mis was aan Mori's kant; hij zou niet hebben beseft dat Mori vermist werd. Hij zou geen reden hebben gehad om Mori's boodschap in Aokigahara te negeren; hij zou nooit zijn teruggegaan

naar Yoruji, de ene plek waar hij niet had moeten zijn, waar Tanaka hem had gezien en een lijk had geregeld dat Kuroda aan de hertog kon laten zien. Nu had hij met een moordaanklacht opgesloten gezeten in het gezantschap, in die ellendige, ijsskoude gastenkamer, in plaats van te onderhandelen met de betogers zoals hij had moeten doen.

Het was niet de bedoeling geweest dat hier een noodtoestand ontstond. Niemand had dood op het gras moeten liggen. Het had veilig moeten zijn.

In één walgelijk moment besepte hij dat hij zich niet alleen maar zo paniekerig en schuldig voelde omdat er een moedig mens was overleden. Het was omdat Mori boos zou zijn. Hij had zich ook zo gevoeld als hij slaags was geraakt op school en aan zijn kraag naar het kantoor van de directeur was gesleept. Rauwe schaamte, en niets ervan puur of goed. Het was angst voor straf.

Iemand gooide een baksteen. Een van de ramen plofte spectaculair uit elkaar. Mevrouw Vaulker boog zich over Zes heen. Hij had nooit gedacht dat hij haar aardig zou vinden. Buiten klonk gejuich, en iemand trapte tegen de voordeur, met een enorme kracht waardoor het massieve eiken kreunde. Een sakefles met een aangestoken lont zeilde door het kapotte raam naar binnen. Hij brak op de vloer en verspreidde vuur over de planken. Een van de junior diplomaten rukte een lang gordijn naar beneden om het te doven, en rook stroomde omhoog. Het vormde geesten, maar geen van alle duidelijk genoeg om goed te zien. Iemand drukte een wapen in zijn handen en Willis tilde hem zo'n beetje op de tafel naast mevrouw Vaulker, die knikte.

Er klonk een bons buiten waar ze allebei van schrokken, en daarna een diepe stilte. De betogers stopten met joelen. Er werd niet meer gelachen. Er klonk alleen geknetter van oude dennennaalden die nog brandden. Dat was bij het laatste raam, waar tot vorige week de kerstboom had staan wachten tot de tuinknecht hem zou weghalen. In het licht van de fakkels zag Thaniel dat enkele betogers ergens voor wegrenden, en toen pas zag hij waarvoor ze op de vlucht gingen.

Het was een rij ridders. Ze waren net in het zicht blijven staan, ongeveer twintig meter van de hoek van het gebouw. Silhouetten in het lamplicht rondom de tenten bleven stilstaan.

‘Dat zijn soldaten,’ zei mevrouw Vaulker verwonderd.

‘Dat is geen legeruniform,’ zei iemand anders.

Thaniel leunde tegen de planken. De mannen hadden een rode ba-

nier bij zich. Ze droegen donkere pantsers, maar met een insigne op de mouw. Een driehoek van stippen en een horizontale streep, zwart op een rode achtergrond.

Sommige betogers snaptten wat er stond te gebeuren en gingen ervandoor. Om iedereen weg te krijgen, besloten de soldaten de tenten in brand te steken. Ze liepen langzaam, als maaiers tijdens een maanverlichte oogst. Een paar van de jongere mannen gingen het gevecht aan en kregen een klap in het gezicht met een zwaardgevest.

De junioren juichten en joelden. Zelfs mevrouw Vaulker ontspande zich. Vier soldaten maakten zich los van de rest, om een vijfde man heen. Ze kwamen naar de deur van de eetkamer, en Thaniel liet zich zakken om Vaulker en Pringle te helpen die vrij te maken. Mori stapte naar binnen, draaide zich om en maakte een buiging naar een man die de kapitein moest zijn. De man bekeek Thaniel, Vaulker en Pringle alsof hij Mori nog liever op het veld zou achterlaten met alleen een paar heel stomme giraffen om hem te helpen, maar hij boog terug en vertrok.

Thaniel hield zijn handen op zijn rug. Mori bekeek hem onderzoekend, onpeilbaar. Hij was misschien alleen maar zo moe dat hij zich in zichzelf had teruggetrokken, maar Thaniel dacht van niet. Hij kon Mori's blik maar een halve seconde vasthouden voor hij zijn ogen moest neerslaan.

'Baron Mori,' zei Vaulker, die klonk alsof hij op het punt stond iets gênants en niet geheel verontschuldigends te zeggen.

'Excellentie,' zei Mori. Zoals altijd na een langere afwezigheid was zijn stem onverwacht: lager en sterker, en meer verguld. Hij bekeek Vaulker met een te intense aandacht, en Vaulker leek ontdaan. Mori had niet de moeite genomen om te verbergen wat hij dacht. Het hing behoorlijk duidelijk tussen hen in, zelfs onverlicht door elektriciteit of poedersuiker. 'U hebt het hier uit de hand laten lopen.'

'Dit zijn... uw mannen?' Vaulker aarzelde.

'Het zijn vazallen van mijn huis. Ik heb ze geleend van de hertog van Choshu. Dank u dat u me hebt binnengelaten.'

'Natuurlijk.' Vaulker smeekte Thaniel om hulp met zijn ogen. 'U mag gerust blijven.'

Zes was bijna meteen aan komen lopen, maar ze had haar mond gehouden. Nu trok ze aan Mori's mouw, en ze glimlachte toen hij haar optilde.

‘Hoe gaat het met jou?’ vroeg hij vriendelijk.

Vaulker keek alsof hij dood wilde.

Zes sloeg beide armen om Mori heen en sprak vooral tegen zijn schouder. ‘Mevrouw Vaulker woelt steeds door mijn haar. Pap zegt dat we goede theetrollen zijn, maar ik voel me gerechtvaardigd om in het geval van mevrouw Vaulker een mensenetende trol te zijn.’

Hij hield haar een stukje naar achteren. ‘Weet je dan toevallig waar de thee staat?’

Ze knikte en maakte een klein geluidje om weer neergezet te worden. ‘Ik zal het je laten zien.’

‘Ik... vrees dat het personeel gevlucht is,’ zei Vaulker hulpeloos toen Zes vooropging naar de keuken.

Mori keek één keer naar Thaniel, maar negeerde hem verder. En toen ontspande iedereen zich. De junior diplomaten hadden toegekeken. Het was net een klaslokaal waar bijna een rel was uitgebroken, nog net voorkomen door de terugkeer van de schoolmeester. Vaulker leek plotseling niet gezagvoller dan de pietluttige klassenmentor op de eerste rij.

Buiten in de tuin werd ook alles rustig. De mannen van de hertog liepen nog een keer door het kamp, zoekend tussen bergen canvas om zeker te weten dat er zich niemand meer verstopte. Wervelende as van de verbrande spandoeken belandde op de sneeuw. Het begon spikkels te vormen op de ruiten.

Vaulker pakte Thaniels arm. ‘Steepleton... als jij... meneer Mori niet kunt vertellen hoe slecht we ons hier allemaal hebben gedragen, zou ik je dankbaar zijn.’

Thaniel keek naar zijn arm tot Vaulker losliet. ‘Het is baron Mori, geen meneer. Dus als hij me vraagt wat er is gebeurd, moet ik liegen?’

‘Nou, als je dat zou willen doen?’

‘Nee,’ zei Thaniel zo neutraal mogelijk. ‘Ik ga iets te eten opzoeken; wil je ook?’

‘Nee. Nee, dank je.’ Vaulker liep naar de ramen om naar de soldaten te kijken.

Mori had de theespullen en wat overgebleven rijst gevonden. Hij stalde alles uit op de tafel het dichtst bij het vuur. Er waren nog andere mensen die zich in de kamer installeerden. Thaniel schoof een stoel naar achteren. Het lichte schrapen ervan op de houten vloer liet Mori

schrikken. Hij had naar het vuur staan kijken alsof hij nog nooit zoiets had gezien. Zes was weer verdwenen.

‘Gaat het?’ vroeg Thaniel. Hij ging langzaam zitten, klaar om snel weer op te staan als Mori zou zeggen dat hij weg moest gaan.

Mori’s handen trilden lichtjes om zijn kom, mogelijk van de kou of van shock, of geen van beide. ‘Ja. Hoe wist je wat je moest doen?’

‘Ik wist het niet. Het was mevrouw Pepperharrow.’ Thaniel had het gevoel dat de stok vlak boven zijn hand zweefde. ‘Zij zei dat we je een lichtkogel moesten bieden.’

Mori knikte langzaam. Thaniel zag hem inademen en moeite doen om woorden te vergaren. Hij dacht dat Mori iets zou zeggen over Takiko, dat hij zou vragen hoe Thaniel dat allemaal had kunnen laten gebeuren, maar hij kwam met iets heel anders.

‘Ik kan me niets herinneren. Vóóruit, bedoel ik. Ik kan me niets vóóruit herinneren.’

Thaniel zweeg terwijl hij daarover nadacht. ‘Sinds wanneer is dat?’

‘Sinds ik wakker werd. Het was een overdosis. Ze drogeerden me.’

‘Is het... Gaat het wel? Heb je iets nodig?’ vroeg Thaniel zwakjes.

‘Nee, prima. Alleen...’ Hij hield zijn hoofd schuin alsof hij iets door zijn schedel hoorde rollen. ‘Leeg.’

Er viel een lange stilte vol van het geknapper van het vuur en het geroep buiten. De junior tolken en diplomaten keken naar de Moriridders die de laatste betogers verdreven bij het ene nog niet dichtgetimmerde raam. Ze leken nu opgewonden. Af en toe juichten ze. Ze zagen er allemaal heel jong uit.

Uiteindelijk kon Thaniel niet meer blijven zwijgen. ‘Het spijt me.’ Hij slikte, want zijn stem was gebarsten. Bijna niemand had gemerkt wat er met Takiko was gebeurd; dat bleef hem meer bij dan het feit dat ze was gestorven. Er had amper iemand naar gekeken. ‘Ik had haar moeten tegenhouden, maar ik kon haar niet...’ Hij moest stoppen omdat hij zo laf klonk. ‘Ik heb haar niet uit wrok naar buiten laten gaan. Ik weet dat het wel zo moet lijken, maar... je moet weten... het is niet zo.’

‘Het is niet jouw schuld,’ zei Mori. Het licht van het vuur maakte zijn haar aan die kant rood. Zijn botten waren scherper dan voorheen en hij zag er minder menselijk uit dan ooit tevoren. Hij klonk alsof hij van heel ver weg sprak.

‘Jawel. Alles is verkeerd. Jij was hier voor haar. Je zou een kind met haar krijgen, godbetert. En nu is ze...’

Mori zat zijn hoofd al te schudden. ‘Nee, nee. Daarvoor was ik hier niet. Dat is gewoon de toekomst die zou zijn uitgekomen als jij...’ Hij keek abrupt weg en toen weer terug. ‘Als jij was gestorven. Weet je hoe verdriet eruitziet bij helderzienden?’

‘Nee.’

‘Herstel. Je komt over iemands dood heen voordat hij maar half weg is. Het is onmenselijk.’ Hij zweeg. Wat er nu ook kwam, hij moest het naar boven sleuren. ‘Maar met jou praten, en me mijn kinderen met haar herinneren... Ik werd er gek van. Ik heb me niet per ongeluk een overdosis laten toedienen. Ik deed het omdat ik anders mijn eigen ogen zou hebben uitgerukt om die herinnering terwijl jij hier nog was.’

Mori keek hem aan alsof hij nog meer wilde zeggen, maar toen keek hij in zijn thee. Hij had zijn hand om zijn eigen keel liggen en kneep te hard. Thaniel raakte zijn knokkels aan om hem ermee te laten ophouden.

‘Weet je wat ik in Japan deed?’ vroeg Mori heel zachtjes. ‘Want zover ik kan bepalen, heb ik tot nu toe alleen maar een heleboel... vernietiging bereikt.’ Hij moest zoeken naar het Engels.

‘Ik denk niet dat wat je aan het doen was al afgerond is,’ antwoordde Thaniel. Hij schakelde om naar het Japans. Veel van Mori’s Engels moest uit de toekomst zijn gekomen en zijn verdwenen zodra hij zijn toekomstgeheugen verloor. ‘Het gaat allemaal ergens heen. De elektriciteit en... nou, je zei een poosje geleden iets vaags over microscopen. Ik weet niet wat je echt wilde.’

Mori rilde, en eerst dacht Thaniel dat hij huilde, maar hij lachte. ‘Ik begrijp het.’ Het stierf te snel weg. Hij keek omlaag en drukte zijn hand tegen zijn ogen. Nu pas viel het Thaniel op dat wanneer de mensen bij de ramen niet naar de soldaten buiten keken, ze naar Mori keken. Het was een mengeling van nieuwsgierigheid en opgelatenheid. Alsof ze vanuit de coulissen naar een operette hadden staan kijken, om vervolgens te ontdekken dat de elfenkoning die na afloop van het stuk bij hen kwam zitten, geen acteur was maar een echte elfenkoning.

‘Ik weet dat je al die tijd het gevoel moet hebben gehad dat ik je wegduwde,’ zei hij zachtjes. ‘Maar ik vertelde je niets omdat je me zou hebben tegengehouden. Honderd procent zeker. En... ik weet niet meer wat ik deed, maar nog wel dat ik zeker wist dat ik het moest doen.’

‘Ik kan je verdomme helemaal nergens in tegenhouden,’ zei Thaniel. Zijn keel deed pijn.

‘Natuurlijk wel. Ik haper al als er zelfs maar een kans bestaat dat je boos op me zult worden, laat staan wanneer je het echt bent.’

Thaniel wist daar niets op te zeggen.

Af en toe knapperde het vuur. Buiten was het nu stiller. Er stonden nog steeds tenten in brand, maar alle betogers waren gevlucht. De mannen van de hertog waren silhouetten te midden van de vlammen.

‘Jullie zijn nu klaar met praten,’ zei Zes, die naast hen was verschenen. ‘Het is jouw beurt om voor te lezen. Dit gaat over statische inductie, een artikel van Tesla. Daarom werken de lamppeertjes.’ Ze gaf Mori een tijdschrift. Toen vroeg ze: ‘Waarom zijn jullie zo overstuurd? Er is niets om overstuurd om te zijn.’

‘Zes,’ zei Thaniel, ‘als iemand overstuurd is, wat doe je dan?’

‘... dan beschouw ik dat als een objectief probleem met een oplossing.’ Ze bekeek Mori. ‘Is een kersengebakje de oplossing?’ bood ze een stuk nederiger aan.

Dat maakte Mori aan het lachen. ‘Nee, hou jij het maar. Pardon, maar hoe kom je daaraan midden tijdens een belegering?’

‘Meneer Fukuoka verstopt zich in de voorraadkast,’ legde ze uit, en ze gaf hem toch de helft van haar gebakje.

‘Dan moet ik misschien even bij hem gaan kijken,’ zei Thaniel. Hij had niet bijster veel zin om op te staan, maar hij zou er spijt van krijgen als hij niets had gedaan en iemand anders Fukuoka als eerste vond. Terwijl hij wegliep, vertelde Mori aan Zes dat hij zich de toekomst niet meer kon herinneren en dat hij sommige moeilijke woorden misschien niet meer kende.

‘Je bent ook dunner,’ beaamde ze, alsof dat iets gelijksoortigs was.

Thaniel werd vroeg wakker en ontworstelde zich uit een droom waarin hij nog opgesloten zat in de kamer boven. De stekels ervan bleven hem nog lang bij en hij wist aanvankelijk niet waar hij was. Hij mepte Mori al voordat hij zich herinnerde dat die er was. Maar hij was er; hij had het kussen van het bed gegooid zodat hij plat kon liggen. Hij sliep alsof iemand hem had laten vallen, heel stil, maar hij bleek te ademen toen Thaniel hem aanraakte. De claustrofobie verliet hem, eigenlijk voor het eerst die week, en de druk op zijn longen verdween zo plotse-

ling dat hij zich onevenwichtig voelde. Hij liet zich weer zakken en legde zijn hoofd tegen Mori's schouder.

Van buiten sijpelde het geluid van het verkeer op de rivier naar binnen; de barken voeren naar de zee voor de vloed. Thaniel bleef nog ongeveer een uur stil liggen, luisterend naar de stemmen van de riviermannen en de rokerige hapering in zijn longen. De zon scheen warm op de achterkant van zijn hemd. Voor één keer was hij niet wakker geworden met het gevoel dat hij rondom tweedehands botten was opgebouwd. Hij stond op, stak het vuur aan en legde er extra hout op.

Op weg terug naar bed bleef hij staan, want een geest vormde zichzelf op het kleed: liggend, slapend. Hij boog zich langzaam naar voren en bewoog zijn handen erdoorheen om hem te verdrijven. De geest schrok wakker. Hij sprong achteruit toen de herinnering terugkeerde.

Die nacht dat de roethandafdrukken op zijn schouders waren verschenen. Hij had zijn eigen toekomstige geest gezien.

Hij schuifelde terug naar het bed. Mori werd heel ineens wakker. Hij fronste en veegde over Thaniels schouder, waar de opkomende zon de lelijke plek van de kogelwond onthulde. De plek zag er nog steeds rauw en akelig uit. 'Wat is daar gebeurd?'

'Gewoon een ongelukje. Ik liep iemand in de weg. Hij mikte niet op mij.'

Mori vroeg niet om details. Uiteindelijk vroeg hij: 'Doet het pijn?'

'Nee.' Thaniel verschoof ongemakkelijk. Hij had wel geweten dat die plek er heel akelig uitzag, maar hij had het voor elkaar gekregen om er niet al te veel aandacht aan te besteden. Hij had nog niet in een spiegel gekeken. 'Het is al een stuk beter. Jij?' vroeg hij. Mori hield nog steeds zijn schouder vast. 'Hoe is het met je geheugen? Komt er al iets... terug?'

Mori zweeg nog even. 'Nee. Het is een nieuwtje.' Hij schudde zijn hoofd. 'Ik ben er jaren mee bezig geweest. Ik herinner me dat ik de locaties bijstuurde waar die gevangenissen zouden worden gebouwd, wie er zou werken, welke timmerman er zou worden ingehuurd. Het is bizar om me niet te herinneren waar het voor diende.'

'Het zal iets goeds zijn. Echt.'

'Ik ben blij dat je dat denkt, want een heleboel mensen zijn gestorven terwijl ik ze naar de juiste plekken manoeuvreerde.' Mori had zijn andere hand weer om zijn eigen keel gelegd, net zoals de vorige dag.

Deze keer verplaatste Thaniel die hand en legde zijn eigen hand er neer, veel zachter. Mori's hartslag ging zo snel als die van een mus, maar Thaniel voelde dat hij zich begon te ontspannen. Hij vroeg zich af of Mori zichzelf misschien de afgelopen maand zo bang had gemaakt dat hij zich alleen veilig kon voelen als hij wist dat er iemand was die hem desnoods kon wurgen.

Mori schudde zijn hoofd een heel klein beetje. 'Ik herinner me het nummer van een belastingreçu dat ik in 1876 kreeg,' zei hij bijna lachend.

'Er moet daarbinnen een hoop ruimte zijn vrijgemaakt,' mompelde Thaniel.

Mori knikte. Hij glimlachte nog steeds, maar op de manier waarop Thaniel zou hebben geglimlacht als hij bij het ontwaken had ontdekt dat iemand zijn arm had geamputeerd. Het had geen zin om er ophof over te maken of iemand uit te foeteren, maar vanbinnen schreeuwde alles. 'Is dat de uil van Zes?' vroeg hij, kijkend naar het raam.

Uilbert zat daar, en hij keek zelfingenomen. Thaniel haalde diep adem en beseftte dat hij Zes een excuus schuldig was. 'Ja. Hij wachtte op jou.'

Ferme voetstappen op de gang kwamen hun kant op. Thaniel keek naar het geluid dat mat-mosgroene uitbarstingen vormde en hoopte dat diegene zou doorlopen. Mori keek ook achterom, heel roerloos. Thaniel zei niet dat hij er wel aan gewend zou raken om niets te weten, want misschien was het niet zo.

Iemand klopte op de suitedeur naar de woonkamer. Het katoen van de quilt op hun bed kraakte toen Mori zijn vuisten eromheen balde. Thaniel raakte heel lichtjes zijn borst aan. 'Ik ga wel. Blijf hier.'

'Nee, nee. Het gaat wel. Normaal als ik geen idee heb wat er gaat gebeuren, is dat omdat ik waarschijnlijk op het punt sta te sterven. Het is gewoon... Het zal even wennen zijn. Ik kan het maar beter gewoon doen.'

Thaniel had vroeger gedacht dat Mori dapper was omdat hij altijd wist wat er ging gebeuren, maar dat bleek een serieus onjuiste inschatting van zijn karakter. Mori liep regelrecht de slaapkamer uit. Hij aarzelde nog met zijn hand op de deurklink, maar slechts heel even. Thaniel wachtte een stukje naar achteren, leunend tegen de bank, zodat Mori in elk geval iets bekends had om naar terug te keren.

Het was de wachtkapitein die wat kleding kwam brengen, en Katsu,

die hij zonnebadend op de paal bij de poort had aangetroffen. Katsu sprong uit zijn handen en draaide zich meteen om Mori's schouder. Thaniel rechtte zijn rug, bang dat hij ervan zou schrikken, maar Mori glimlachte en liet een tentakel door zijn hand glijden.

De wachtkapitein keek berouwvol blij. 'Dit is voor u gekomen van het paleis,' zei hij, en hij stak een envelop uit met het zegel van Binnenlandse Zaken. 'Ze willen dat u komt voor een tribunaal later vanochtend. En die idioot van een Vaulker ook.'

Mori knikte. De wachtkapitein boog niet al te stijfjes en vertrok. Mori keek hem na door de gang tot hij de hoek om ging en de trap af liep.

Toen hij zijn blik liet zakken keek hij naar de envelop. 'Ik weet niet wat er in zit.' Hij klonk ontdaan. Hij draaide zijn hoofd opzij. 'Wat een stomme uitspraak.'

'Nee, helemaal niet. Iedereen haat onheilspellende enveloppen.' Thaniel opende de envelop voor hem. 'Kuroda roept een onderzoeks-tribunaal bijeen. "Om vast te stellen hoe een gevaarlijke gevangene is ontsnapt." Hij is een eikel.' Hij had altijd een afkeer gehad van de bulbakkerige bewoordingen waarmee Engelse overheidsdocumenten doorspekt waren, maar het Japans had hele extra taalniveaus van stilletjes hatelijke, angstaanjagende intimidatie. Hij maakte een prop van de brief en smeed hem in het vuur.

'Ik weet niet wat ik moet doen,' zei Mori zacht.

'Zij weten niet dat je je geheugen kwijt bent. Ze zullen je niet met rust laten. Als we proberen naar de haven te komen, zal Tanaka ons opwachten. Je moet naar dat tribunaal. Praat met Kuroda, daar ben je goed in.'

'Ja.' Mori keek naar Katsu, die naar het vuur rolde. 'Kun je mee?'

'Ik moet wel, ik ben de enige fatsoenlijke tolk,' merkte Thaniel op.

'Ja,' zei Mori weer. 'En dan...'

Thaniel kneepte in zijn schouder. 'Luister, de hertog van Choshu is je een gunst schuldig. Hij had veel eerder naar je op zoek moeten gaan. Ik denk dat hij...' Hij wilde 'overstuur is' zeggen, maar kon zich de hertog niet overstuur voorstellen. 'Zich heel erg schaamt.'

'En zo niet?'

'Kuroda had hem ervan overtuigd dat ik jou had vermoord. Hij had een lijk en alles. Het zou de moeite waard kunnen zijn om uit te zoeken wie dat was; je zou hem waarschijnlijk kunnen pakken voor moord.'

Kei, Choshu zou zijn mannen hier niet heen hebben gestuurd als hij niet kwaad was. Kuroda heeft hem genaaid.' Hij zweeg even. 'Ik kan niet geloven dat dit allemaal zo had moeten lopen. Dat het je bedoeling was dat mevrouw Pepperharrow zou doodgaan, of Arinori, maar die dingen zijn mijn schuld. Jij had al het andere perfect geregeld. Ik denk dat je er wel op kunt vertrouwen dat het goed komt met het tribunaal.'

'Hoe bedoel je, jouw schuld?' vroeg Mori fronsend. 'Is Arinori dood? De minister van Onderwijs? Hoe?'

'Hij is doodgeschoten. Eigenlijk zou Vaulker met hem meegaan naar de grondwetparade, maar ik ging mee. Arinori's vrouw dacht dat jij en mevrouw Pepperharrow in de problemen zaten, en ik ging met ze mee omdat ik er meer over wilde weten. En toen de schutter toesloeg, was ik te langzaam.' Thaniel gebaarde naar het litteken van de schotwond. 'En daarna ging ik naar jou op zoek, in Yoruji -'

Mori pakte zijn handen. 'Wacht, wacht. Had je de boodschap op de muur gezien, in Aokigahara?'

'Ja, en ik... heb hem gewoon genegeerd. Excuus. Ik was bang dat je dood was, ik dacht dat ik kon achterhalen... Ik weet het niet,' zei Thaniel met een getergde spraakwaterval. 'Maar ik ging naar Yoruji, ze zagen me, en Kuroda liet me arresteren. Ik zat als een idioot opgesloten in een kamer terwijl ik had moeten onderhandelen met de betogers buiten. Ik weet zeker dat ik dat had gekund.' Hij trok zijn handen terug omdat ze beefden. 'Je had hier veilig moeten zijn toen je terugkwam. Er had geen betoging meer moeten zijn, laat staan een lynchmenigte. Mevrouw Pepperharrow had nooit hoeven... Ze zou nog leven. We zouden de tijd hebben gehad om iets anders te bedenken om je terug te halen naar het nu. Het spijt me heel erg.'

Mori keek naar hem alsof hij hem nooit eerder had gezien. 'Je was ongerust.'

'Het was niet mijn bedoeling dat het allemaal zo in de weg zou komen te staan, ik -'

'Om mij,' zei Mori langzaam.

Thaniel verslikte zich. 'Wil je zeggen dat je er geen rekening mee had gehouden dat ik je zou gaan zoeken? Dat kan niet eens een vage kans zijn geweest.'

'Alles was vaag toen ik dit bedacht. Ik moest gokken.'

'Dus... wat? Dacht je dat ik je gewoon tolereerde omwille van een gratis kamer?'

Mori lachte niet. 'Is dat niet wat verarmde jonge artiesten meestal doen bij oude miljonairs die verliefd op ze worden?'

Thaniel wilde in stukken vallen. Delen van hem zonken weg in een ongekende opluchting, maar de rest was zo geschokt dat de opluchting er bijna door werd overstemd. Elk gesprek dat ze ooit hadden gevoerd, schoot naar boven in zijn hoofd. Plotseling leek Mori's eindeloze rust veel meer op elegantie en eerbied dan op onverschilligheid.

'Waarom zou je me in huis willen hebben als je dacht dat ik zo was?' wist hij uiteindelijk uit te brengen.

Mori verplaatste zijn schouder een fractie. 'Het was goed genoeg.'

'Goed genoeg...' Hij wilde nog meer zeggen, maar andere dingen drongen omhoog met een druk die hem waanzinnig zou doen lijken als hij zou proberen ze in grammatica en woorden te vatten. 'Ik toleréer je niet. Ik kan niet ademen als jij er niet bent, ik kan niet denken, ik kan niet goed muziek schrijven, ik zit mijn hele verrekte leven alleen maar op de post te wachten. Ik heb het nooit gezegd omdat ik dacht dat je het niet wilde horen. We praten niet over... dat soort dingen.'

Hij keek op en zweeg toen Mori zijn ellebogen aanraakte. Het was een vederlichte kus, maar die verspreidde een gloed door zijn borstbeen en een laag hitte waardoor de koude kamer te warm leek. Hij boog zich een stukje voorover en voelde Mori's schouders naar zijn handen toe kantelen, en toen stapte hij naar voren en trok hem dichterbij. Hij wist niet dat hij huilde tot Mori over zijn wimpers streek.

Het tribunaal werd gehouden in een grote, lichte zaal in het paleis, vol kleurige zonnestrallen van de gebrandschilderde ruiten. Er waren tafels en stoelen opgesteld in een strakke boog, sommige al bezet door rustige mannen in perfecte pakken. Willis had geprobeerd Thaniel te verbieden erheen te gaan, op de niet onredelijke gronden dat hij in zijn toestand niet fit genoeg was om over ingewikkelder dingen dan de lunch na te denken, maar er was niemand anders om te tolken.

De hertog van Choshu arriveerde met een gevolg van soldaten, onder wie de kapitein die naar het gezantschap was gekomen. Hij stelde zich met onberispelijke beleefdheid aan Vaulker voor voordat hij doorliep om met Mori te praten. Thaniel kon niet horen wat Choshu zei, maar hij keek ongerust. Mori gaf hem een kop thee. Thaniel keek even naar Vaulker en voelde zich nog meer een buitenlander dan gewoonlijk, en hij zag dat Vaulker precies zo naar hem keek. Ze trokken naar elkaar toe.

‘Kun je dit aan?’ vroeg Vaulker onbehaaglijk. ‘Ik kan geen woord van Kuroda’s Japans verstaan.’

‘Het komt wel goed. Zo praten mensen zoals hij gewoon. Ze zijn net als die oude soldaten bij de Liberal Club die met kranten ritselen en tegen je kuchen totdat je ze begrijpt.’

Vaulker snoof verrast. ‘Nou, zolang jij er maar vertrouwen in hebt. En baron Mori? Hij lijkt...’

‘Hij maakt het prima,’ zei Thaniel, hoewel hij terwijl hij dat zei besefte dat hij het niet zou durven zweren. Vaulker had gelijk: Mori bewoog zich altijd langzaam, maar nu was het heel opvallend. Hij was bij de hertog gaan zitten, bij nog drie of vier andere mannen die er bekend uitzagen en die misschien gisteren bij het gezantschap hadden gevochten. Ze zaten allemaal naar Kuroda’s groepje toe gekeerd. Waar de twee groepen elkaar overlaptten, in het midden van het hoof-

ijzer van tafels, klonken zachte gesprekken boven kranten. Op alle voorpagina's stond dezelfde foto. Het was Takiko, opkijkend naar Yuna terwijl hij met zijn fles uithaalde. Hun bedoelingen waren duidelijk te zien in de lotslijnen; hij had haar niet verrast. Zij had op het punt gestaan terug te slaan, en op dat moment zag ze er sereen en nobel uit. Een van de kranten had een schets gemaakt op basis van dezelfde foto, waarin zij de Japanse vlag droeg en de betogers allemaal apen waren. Iedereen sprak erover. Thaniel herkende een flink aantal mensen van het diner in Mori's huis van maanden eerder. Yamauchi, Shimazu, Nabeshima. De grote, vergulde, zuidelijke huizen, net als Huis Mori.

'Het voelt niet echt als een rechtszaal, hè?' vroeg Vaulker.

Thaniel schudde zijn hoofd. Het leek eerder een koffieochtendje dan een rechtszaal, hoewel dat kon komen doordat Kuroda nog niet was gearriveerd. Twee van Choshu's mannen stonden achter Mori. Ze waren er misschien om te voorkomen dat hij ervandoor ging, maar het leek er veel meer op alsof ze daar stonden om hem te beschermen. Choshu had zich naar hem toe gebogen om met hem te praten, met één hand op zijn arm. Mori luisterde met een intensiteit die hij normaal nooit nodig had.

Er klonken voetstappen in de lange gang.

'Goed, laten we dit dan maar doen,' zei Kuroda op weg naar zijn stoel in het midden. 'Dit is grotendeels een formaliteit, heren. Keita Mori heeft zich wederrechtelijk aan staatshechtenis onttrokken en -'

'We zijn hier,' onderbrak de hertog hem met zijn droge stem nog voordat Kuroda kon gaan zitten, 'omdat er een leenman van mijn huis was ontvoerd en ik ben voorgelogen.'

Kuroda keek langzaam op.

'Mijn zorg,' ging de hertog onverstoorbaar door, 'is dat als graaf Kuroda's onachtzame houding ten opzichte van mensenlevens hem het idee heeft gegeven dat een man die tijdelijk aan het roer van de regering staat een ridder kan ontvoeren en een oeroud nobel huis kan misleiden, alleen om zijn eigen sporen te verbergen, er geen enkele grens is die hij onder de juiste omstandigheden niet zou overschrijden, zelfs niet met betrekking tot de keizerlijke familie.'

Hij had het woord 'graaf' uitgesproken alsof het iets nutteloos was wat je gratis bij je boodschappen kreeg.

'Choshu,' zei Kuroda, 'een leenman van jou is net zomin je eigen-

dom als een vos die toevallig je huis binnenloopt. Voor de bescherming van de staat is het –’

‘Rot op met je bescherming van de staat. Hij is geen spion.’

‘Ik heb ook niet gezegd dat hij een spion was. Hij verstreekte ons inlichtingen. Hij is een bewezen helderziende en is dienstbaarheid aan zijn land verschuldigd. Hij weigerde die te leveren.’

Thaniel slikte. Als Choshu het daarmee eens was, zou Mori in de overheidskerkers verdwijnen. Mori klemde zijn handen om de tafelrand.

‘Sprookjes,’ zei Choshu vlak. Hij had nog niet één keer zijn stem verheven. ‘Helderziendheid bestaat niet, en ik denk dat we het daar allemaal redelijkerwijs over eens kunnen zijn.’

Thaniel keek om zich heen. Minstens vier of vijf mensen in de kamer moesten weten wat Mori kon en dat Kuroda gelijk had. Maar op Choshu’s papieren toon klonk het idioot. Blikken gleden naar Kuroda toe.

‘De premier legt ons een fantasie voor om de aandacht af te leiden van het feit dat hij een onschuldig man heeft gebruikt om een project te vermommen dat zeer onpopulair zou blijken als de kranten ontdekten dat het door de overheid was opgezet.’

‘Ga zitten,’ snauwde Kuroda.

Choshu ging niet zitten. Hij schakelde over naar het Engels. ‘Dokter Carrow, als u zou willen binnenkomen om ons in te lichten over de experimenten die gaande waren in Aokigahara. Waaruit de informatie voortkomt die meneer Kuroda zo graag wil toeschrijven aan mijn magische leenman.’

Thaniel had Grace niet zien binnenkomen. Ze stond vlak bij de deur met haar man. Toen ze naar het midden van de halve cirkel liep werd er gemompeld, want ze was een vrouw in een keizerlijke raadskamer, maar Choshu snauwde die mensen toe dat ze hun kop moesten houden. Grace sprak duidelijk en bondig. Iemand bracht haar een kleine generator. In de stilte klonk het ding luid en ratelend, waarop weer protesterend werd gemompeld, en opnieuw legde Choshu hun het zwijgen op. Grace gooide krijtstof de lucht in en gaf uitleg over de lotslijnen om haar heen: een lijn die zich vormde toen ze van plan was naar Kuroda te lopen, een lijn die boven haar uitsteeg toen ze haar armen wilde opsteken. Het had een goocheltruc kunnen lijken, maar ze was veel, veel te serieus. Ze was haar gebruikelijke sobere zelf in het grijs. Toen Kuroda boos werd en eiste dat ze werd gearresteerd voor verraad

merkte ze alleen maar op dat ze een Brits staatsburger was en hij haar nog niet kon laten berechten voor het stelen van een appel, laat staan voor verraad. Het was een kil grapje, maar de edelen lachten erom.

‘En was het nodig dat die proeven de halve hoofdstad vernietigden?’ vroeg Choshu aan haar. Er klonk aandachtig gemurmel in de zaal, zelfs aan Kuroda’s kant.

‘Nee, meneer.’ Grace was ontspannen, zelfs sprekend voor zo veel mensen. Ze gaf colleges; ze was het gewend, en ze was er goed in. ‘Het had ook veel gerichter kunnen gebeuren, waardoor de effecten beperkt zouden blijven tot Aokigahara, maar onze opdracht was snelheid boven veiligheid. In een ideale wereld zouden de generators ondergronds hebben gestaan, geïsoleerd door de rotsen van Fuji. Maar ze werden haastig gebouwd.’

Ze zei ‘haastig’ alsof ze crimineel bedoelde.

Choshu zei tegen haar dat ze kon gaan. Kuroda snauwde dat hij de getuigenis van een buitenlandse vrouw amper de moeite waard vond, maar hij moest inbinden toen de hertog er op zijn droge manier op wees dat Kuroda blijkbaar wel had gedacht dat een buitenlandse vrouw aan een nationaal defensieproject kon werken. De zaal werd een tumult waarin in de kleuren van alle stemmen botsten en zich vermengden tot een niet te onderscheiden bruine wolk. Thaniel keek naar zijn steno. Het was een slecht idee om een woordelijke transcriptie van een ruzie te maken. Het zag er lomp uit als het werd overgenomen in officiële berichten. Je hoorde zoiets voorzichtig samen te vatten. Hij overwoog het te vertalen als de val van het Japanse modernisme, maar dat was te dramatisch, en schreef uiteindelijk op: ‘de heren blijven het oneens’.

Hij keek opzij toen Grace zijn arm aanraakte en glimlachte. ‘Je bent ontsnapt.’

‘O ja, de dag nadat jij wegging.’ Ze zweeg even. ‘Ik zag Mori in de kranten staan. Ik ben bij de hertog langsgegaan om te kijken of ik hier kon getuigen. Akira is ook razend; zoals hij werd behandeld toen hij mij probeerde te zoeken. Het komt allemaal bij elkaar.’

‘Hoe ben je weggekomen?’

Ze grijnsde. ‘Weet je wat? Een monnik kwam aanhotsen met zijn lampenkar, de wachters lieten hem binnen omdat hij een heilige man was, en toen zette hij mij op zijn kar en hotste gewoon weer naar buiten. De man is een genie. Wat is er met je gezicht gebeurd?’

‘De betogers bij het gezantschap.’

‘O ja. Ik zag de voorpagina van de *Mail*.’ Ze fronste. ‘Die vrouw. Jezus. Je kunt zelfs haar bedoelingen op die foto zien. Heb je die gezien? Ze was van plan hem op zijn bek te slaan. Wat een Walkure.’

Thaniel knikte en probeerde niet eens te praten, want het voelde alsof ze haar vingers in zijn schotwond had gestoken.

Ze keek achterom toen haar man naar haar gebaarde. ‘Akira denkt dat er een gevecht zal uitbreken. Ik kan hem beter naar huis brengen.’

Thaniel keek haar na. Daarom zag hij niet precies wat er vervolgens gebeurde. Hij was er later van overtuigd dat Kuroda op zijn gebruikelijke militaire manier alleen maar de zaal tot de orde had willen roepen. Hij kon zich niet voorstellen dat hij echt iemand iets zou aandoen in het paleis. Maar de mannen van de hertog waren al gespannen, en toen ze het pistool in Kuroda’s handen zagen dachten ze vast niet als eerste dat er een droog waarschuwingsschot in het plafond zou volgen. Het schot ging uiteindelijk rakelings over Vaulkers schouder doordat iemand Kuroda’s arm omlaagtrok. Er volgde een moment van totale stilte.

‘Luister, zo is het genoeg,’ zei Mori alsof hij een doodgewoon kibbelpartijtje om koffie afkapte. En toen, zacht, maar heel duidelijk hoorbaar vroeg hij aan Kuroda: ‘Wat zou je vrouw zeggen?’

Kuroda staarde hem aan. Hij had niet geschokter kunnen kijken als Mori een mes in zijn keel had gestoken. Er ging een belangstellend gemompel door de zaal, en een soort gons.

‘Ja,’ zei de hertog droog en onverzettelijk als altijd, ‘dit tribunaal weet dat graaf Kuroda en mijn leenman altijd hecht zijn geweest. Men kan niet anders dan vermoeden dat al deze modder die naar de naam Mori wordt gesmeten niets meer is dan een lompe poging om hem te laten zwijgen over de moord op een adellijke vrouw.’

‘Dat is speculatie,’ snauwde Kuroda.

‘Over vermoorde mensen gesproken,’ ging de hertog door, ‘het tribunaal is zich er ook van bewust dat graaf Kuroda me een lichaam bracht waarvan hij valselijk beweerde dat het mijn leenman was. We hebben het geïdentificeerd als de steward van Yoruji, een toegewijd en eerzaam man genaamd Suzuki, die gelukkig voor ons terug te zien was tussen de geesten op het terrein, en die stierf bij de verdediging van zijn meester. Meneer Suzuki was een lid van mijn huis. Ik zal uiteraard een aanklacht indienen voor de moord op hem. Ik zal ook de processen

financieren uit naam van de families van de vierhonderdzesenzeventig mensen die alleen al in Tokyo en omgeving tot dusver zijn overleden als direct gevolg van graaf Kuroda's elektrische experiment.'

Tumult.

Te midden van dat alles neigde Kuroda zijn hoofd heel lichtjes naar Mori. Verliezen was het eerste gracieuze wat Thaniel hem ooit had zien doen.

Choshu's wachtkapitein kwam aanlopen met Mori en zei dat ze moesten gaan, en misschien snel het land moesten verlaten als dat gelegen kwam.

Op de korte tocht terug naar het gezantschap probeerden ze Vaulker te kalmeren, maar het kostte moeite. Hij was verschrikkelijk bleek en hij rilde. Er zat bloed op zijn wang; de kogel had hem geschampt.

'Thaniel,' zei Mori toen ze de oprit bij het gezantschap op reden. Hij zei het niet met een bepaalde drang, maar hij had Vaulkers polsen moeten beetpakken omdat die om zich heen zat te maaïen in de kleine ruimte, en Vaulker was veel groter dan hij. Vaulker was er niet opuit om iemand pijn te doen, maar hij drong aan dat ze weg moesten en was bang dat iemand hen was gevolgd. 'Kun je die lange dokter opzoeken als we...'

'Doe ik. Heb je hulp nodig?'

Mori schudde zijn hoofd. 'Nee, hij is niet sterk. Hoe heet hij?'

'Tom.'

Mori zei het, niet hard genoeg, dacht Thaniel eerst, maar Vaulker keek hem aan. 'Je bent in orde,' zei Mori. 'Er komt verder niemand. Het was maar een ongeluk. Daar zijn de poorten van het gezantschap al, zie je? Je bent veilig.'

'De mannen van je clan zijn nog steeds...'

'De mannen van mijn huis zijn nog steeds hier,' zei Mori vriendelijk. Hij glimlachte. 'Clan. Wie is ooit hier aangekomen en zei toen: het is net Schotland?'

Vaulker lachte bijna. Het leek wel hypnose. Zijn handen trilden niet meer. 'Huis als in... het Huis van Tudor?'

'Precies. Wij zeggen Huis Mori, Huis Shimazu. Het is allemaal hetzelfde.'

Vaulker keek omlaag, want hij was gaan trillen. 'Huis. Dat is beter, hè? Waarom is dat ooit verkeerd vertaald?'

Mori kneep in zijn handen. Er viel vanuit hun zichthoek buiten niet veel te zien behalve de lucht, maar toen passeerden ze een rode banier. ‘Ik denk,’ zei hij heel mild, ‘dat het om dezelfde reden is waarom Tahitiaanse trimaran-slagschepen “kano’s” worden genoemd, terwijl de versies van de Vikingen, half zo groot en half zo behendig, “longships” worden genoemd.’

Vaulker glimlachte en keek beschaamd, en hij maakte geen aanstalten om Mori te vertellen dat dat niet waar was.

De koets remde af. Thaniel stapte uit voordat hij helemaal stilstond.

De mannen van de hertog hadden sinds die ochtend opgeruimd en om de dames af te leiden, vertelde iemand later, hadden ze een paar van de kooplieden van de drijvende markt uitgenodigd om hun waren uit te stallen op het gazon. Stiekem vermoedde Thaniel dat de dames het prima maakten en dat vooral Pringle zelf afleiding nodig had gehad, maar niemand wilde hem voor schut zetten.

‘Elektrische lantaarn, meneer?’ vroeg iemand vrolijk, en hij klikte het licht aan en uit om te laten zien hoe het ding werkte. Mori schrok ervan. Overal waren mensen, roepend en onverwachte geluiden makend. Iemand had een hele zwerm vliegende elektrische dingen gemaakt die zichzelf ongeveer een meter de lucht in konden tillen en dan weer landden, omhoog en omlaag, steeds opnieuw. Ze maakten een gonzend geluid als een sprinkhaan. Iemand anders had een hele kraam met elektrische horloges onder een bordje met de tekst: NOOIT MEER JE HORLOGE OPWINDEN!!

‘Nou, dat is het eerste voorteken van de Apocalyps,’ mompelde Mori.

Er waren ook gewone kramen, en iemand verkocht kranten. Thaniel bleef staan toen hij de kop op de voorpagina zag. De Russische vloot, of een deel ervan, was vlak buiten Yokohama gezien. Hij keek naar het zuiden. Dat was maar dertig kilometer verderop. Mori had het ook gezien en verstilde.

‘Het komt wel goed,’ zei Thaniel. ‘Je hebt echt niet op een oorlog aangestuurd.’

Hij kon zien dat Mori er geen woord van geloofde.

Toen Thaniel Willis had opgehaald om Vaulker te onderzoeken ging hij naar het vertaalkantoor om aan de junioren uit te leggen wat er was gebeurd. Hij ontdekte dat ze allemaal druk bezig waren met de

telegrafen; de elektriciteit was voldoende afgenomen en alles werkte weer, en nu kletterden er talloze berichten het kantoor binnen. Iedereen wilde bevestiging over waar de Russen precies waren, en waar de Britse marine was, en wat iedereen verdomme nu moest doen. Het voelde bizar om een kamer binnen te lopen waar, heel terecht, niemand erom gaf wat er net bij het tribunaal was gebeurd.

‘Ik weet niet hoe ik contact kan leggen met de Admiraliteit, meneer,’ zei Pringle toen hij binnenkwam. Een paar dagen geleden zou hij in paniek zijn geweest, maar nu leek hij redelijk rustig.

‘Ik doe het wel,’ beloofde Thaniel, en hij begon te zoeken in de enorme telegraafregisters.

Ergens heel dichtbij, in een van de andere gezantschappen, begon een bel te rinkelen, luid en urgent. Andere sloten zich erbij aan, en toen klonk er een vreemd jankende sirene met een elektrisch geluid, net zoals de claxon op het hek in Aokigahara.

Pringle stond op en wees uit het raam. Iedereen keek. In de verte was nog net de fonkeling van de Baai van Tokyo te zien. Boven het water hingen zuilen van rook.

Thaniel vond de codes voor de Admiraliteit en rukte een telegraaf naar zich toe.

Brits gezantschap in Tokyo hier. Meldingen over Russische vloot die schoten afvuurt. Kan iemand dat bevestigen?

Het bleef een hele poos stil. Buiten loeiden de sirenes door.

Vaulker kwam aanrennen uit de kliniek en iedereen legde tegelijkertijd uit dat ze probeerden contact te leggen met de marine.

‘Stil, stil,’ zei Thaniel indringend, want er kwam geen papier uit de telegraaf, alleen het *dit* en *da* van de code.

Toen: *Tokyo, dit is de HMS Valiance, begeleiders van de nieuwe Japanse vloot vanuit Liverpool. Russen vuurden zodra ze ons zagen. Proberen te voorkomen dat we de haven van Tokyo bereiken. Geef ons twintig minuten.*

Ze wachtten allemaal om de telegraaf heen. Een paar diplomaten van het Nederlandse gezantschap kwamen erbij staan, en toen van het Chinese, en het Amerikaanse, totdat het kleine kamertje vol was en er in vier talen gemompel klonk. Pringle zette het raam open. Iemand had een verrekijker, en er klonk een kreet uit die richting toen er een reeks rookpluimen opsteeg. Op het terrein waren de mensen van de elektrische markt stil, ook toekijkend. Dat was wat Thaniel later bij-

bleef, dat niemand wegrende of probeerde zich te verstoppen. Zo'n groot deel van Tokyo had al zo lang te maken met een elektrische chaos dat niet veel mensen geloofden dat er nog ergens een veilige plek was.

'Wat is beter wanneer je te maken hebt met een invasie? Hier blijven en vertrouwen op het feit dat dit Engels grondgebied is, of wegwezen?' vroeg Vaulker zachtjes. Hij vroeg het aan Mori, die zwijgend had staan wachten bij Thaniels stoel. 'Kunnen hun kanonnen zo ver het land in schieten?'

Mori knikte één keer. 'Met gemak.'

'Hoe weet je dat?'

'Ik was in Kanton toen de Britten begonnen te schieten.'

'O.'

De telegraaf ratelde. Thaniel vertaalde de code hardop terwijl hij doorkwam.

Veilig in de haven. Russen trekken zich terug. Geen slachtoffers.

Opgelucht gelach ging door de kamer. Na een paar minuten stopten de sirenes. Thaniel draaide zich om en keek Mori aan. 'Zie je? Ik zei het toch.'

Mori stompte hem zachtjes op zijn arm. Thaniel pakte zijn vuist en trok hem dichterbij, heel even maar.

Het was bijna warm, en als op stilzwijgende afspraak ging iedereen naar buiten om thee en wijn te bestellen bij de kraampjes op het gazon. De schoolmeesteres moest haar pogingen om iets nuttigs te doen hebben opgegeven, want de kinderen waren ook buiten. Toen Thaniel wijn bestelde zag hij Zes staan. Ze bekeek hen allebei op zoek naar tekenen van pijn en liep door toen ze eenmaal had geconcludeerd dat het goed met hen ging. Mori wachtte bij een provisorische tafel gemaakt van oude scheepskratten, en hij glimlachte toen Thaniel hem een beker aangaf. Zijn gezichtsuitdrukkingen waren nu anders, meer ontspannen, alsof hij zich er niet meer voor hoefde te concentreren. Thaniel was bang geweest dat Mori een andere persoon zou zijn zonder dat doorslaggevende iets wat hem bijzonder had gemaakt. Maar hij was nog precies dezelfde, alleen had hij gewoon toestemming gekregen om een heel zware rugzak af te leggen.

De stilte hield aan, maar hij wist nog steeds niet wat hij moest zeggen. Zes liet Katsu aan de andere kinderen zien. Elektrische speeltjes

zoemden op de kramen. Uilbert, die er onthutst uitzag, joeg achter een elektrische muis aan. Thaniel speurde het gras af naar de brandplek waar Takiko was gevallen, maar die was nu verborgen onder de krantenkraam. Een paar van de krantenkoppen schepten op over een enorme zege van de marine voor de noordkust van Hokkaido. De Russen hadden daadwerkelijk troepen aan land gebracht bij een plek die Abashiri heette, maar ze waren afgeweerd door duizenden woedende werkkampgevangenen, die zelfs een paar Russische boten hadden gestolen, en vervolgens verjaagd door enkele van de oudste schepen in de Japanse vloot, die daar net op tijd naartoe waren gestuurd. Abashiri; natuurlijk.

‘Is het nog steeds februari?’ vroeg Mori uiteindelijk.

Thaniel keek op. ‘Bijna maart.’

‘Einde van het mistseizoen.’

Er liep een tinteling over zijn nek. ‘Ja.’

Mori tikte met zijn kom tegen de zijne en leunde een stukje achterover in een zonnestraal die al het rood in zijn haar naar boven haalde. Het was het diepe zwartrood van kerkmuziek die door de vloer omhoogkwam.

LONDEN, APRIL 1891

Thaniel stapte de achterdeur uit om te ademen terwijl hij van zijn thee nipte. Een man met hete thee in een porseleinen kommetje, buiten in warm weer, had iets dwaas, maar de lucht in het theater begon rokerig te worden, zelfs achter de coulissen. Hij leunde tegen een poster voor de voorstelling.

De lucht rook naar stuifmeel en steen. Hij legde zijn hoofd achterover tegen het warme papier. De hemel begon net mauve te verkleuren van de komende zonsondergang. Over een paar maanden zou hij terug moeten naar Cornwall om de mist te vermijden, maar voorlopig was Londen warm en werd het warmer, en de lente en zomer leken eeuwig te kunnen duren. Hij had hier een hele poos kunnen blijven staan, maar de kerkklokken begonnen het hele uur te zingen.

Na de stilte buiten was de drukte in de benauwde kleedkamers veel kleurrijker dan een paar minuten eerder. Omdat alle ramen openstonden was het zoel en droegen de meisjes alleen zijden stola's om hun jurken. Hij had eigenlijk een jacquet moeten dragen, maar droeg alleen nog zijn overhemd en vest en genoot ervan, want niemand kon hem iets anders bevelen. Het was zijn voorstelling, en hij kon die dirigeren zoals hij wilde.

Arthur Sullivan kwam binnenzeilen. Hij bewoog zich snel voor zo'n ronde man. Hij wekte soms de indruk dat hij deels uit spieren en botten bestond, maar voor net zo'n groot deel uit helium. Thaniel stond zijn mouwen nog op te rollen.

'Het komt wel goed,' zei Sullivan. 'Het is altijd veel gemakkelijker om je eigen schrijfsels te dirigeren dan die van iemand anders. Jij weet hoe het hoort te klinken. Je weet toch dat het goed is?'

'Het is best,' zei Thaniel.

'Ik denk dat je zult merken dat het wel wat beter wordt ontvangen dan "best".'

'Nou, even afkloppen,' zei hij, en hij begon zich opgelaten te voelen.

Ze waren in een kleedkamer van het Savoy-theater. Op de gang waren mensen bezig instrumenten te stemmen, en zangers warmden hun stem op. Een flard van Mozarts Requiem echode vanuit een andere kamer. Arthur bekeek met een potlood in zijn hand de partituur. Hij zou pianospelen.

Iemand klopte op de deur. Mori kwam aarzelend binnen. ‘O, mooi,’ zei hij. ‘Ik was al bang dat ik weer bij de baritons zou binnenstappen.’

Thaniel lachte. Mori had totaal geen richtingsgevoel, hoewel hij dat wel spannend leek te vinden. Hij ging vaak naar kerken om de doolhoven op de vloeren te volgen. Hij gaf Thaniel een glas wijn, zag Arthur en bood hem zijn eigen glas aan.

Arthur glimlachte en schudde zijn hoofd. ‘Nee, nee, nee, je hoeft niet zo beleefd te doen, het is...’ Hij liet zijn stem wegsterven en legde de muziek opzij. ‘Goeie hemel. Mijn beste kerel. Hij is het toch?’ vroeg hij aan Thaniel.

Mori keek niet-begrijpend tussen hen heen en weer. De elektrische lampen achter de coulissen haalden zijn kleuren op, en zelfs in avondkleding was hij helderder dan alle anderen. Hij had ook zijn jacquet uitgetrokken, en die geheel witte kleding paste bij hem. Zijn leeftijd ook. Hij was die haast koortsachtige gloed van jeugdige gezondheid voorbij; zijn tijd in de gevangenis had die weggesleten en hij was wat vervaagd, maar er lag nu echte kracht in zijn schouders. Dat oude gevoel, dat hij alleen maar een speling van het licht in het stof was, was verdwenen.

‘Ik had niet echt –’ begon Thaniel.

Arthur sloeg geen acht op hem en drukte Mori’s vrije hand. ‘Ik ben Arthur, ik speel vanavond piano –’

‘Ja,’ zei Mori. ‘Daar verheug ik me op.’

‘O, maar jij zit meestal links op de eerste rij!’ liet Arthur zich ontvallen alsof het het meest belangwekkende was dat hij dat hele jaar had ontdekt.

Mori keek naar zijn hand, nog gevangen tussen allebei Arthurs handen, maar hij was te beleefd om hem terug te vragen.

‘God, het is griezelig,’ zei Arthur, die hem bestudeerde alsof hij in een glazen vitrine lag. ‘Mijn beste kerel, ik dacht al dat je stem me bekend voorkwam; je hebt echt een bijzonder opmerkelijke stem, weet je.’

‘Dat is heel aardig,’ zei Mori, die begon te klinken alsof hij genoot

van de bizarheid van een gesprek waarvan het doel zo lang onduidelijk bleef. De lachlijntjes rond zijn ogen waren verdiept. Ze waren er nu altijd als hij in helder licht stond.

‘Heb je het hele stuk gehoord?’ ging Arthur door.

‘Nee, alleen stukjes.’

Arthur lachte. ‘Pardon, dit is belachelijk, maar ik heb het gevoel dat ik je behoorlijk goed ken. Je hebt je Engels van Nathaniel geleerd, natuurlijk? Vandaar die eh... noordelijke inflectie?’

‘Dat klopt.’ Het was al minder dan vroeger. Er lag nu een vaag accent onder dat overal vandaan kon komen. Het gaf een scherpte aan een paar woorden, meestal het soort woorden dat je vaker las dan uitsprak.

‘Arthur, hij heeft geen idee waar je het over hebt,’ mengde Thaniel zich erin.

‘O, maar –’

Gelukkig ging er een telefoon in de kamer ernaast. Arthur haastte zich naar buiten. Mori vouwde zich op in een stoel. Hij bewoog zich nu soepeler. Thaniel gaf hem een programma. ‘Ik... heb jou misschien in de muziek geschreven,’ legde hij uit.

Mori zei niets en opende het boekje bij de eerste pagina. Het theater had er wat geld aan gespendeerd. De titel was gedrukt in goud: ‘De Joy Symphony’. Tijdens zijn zwijgen kostte het moeite om niet te zeggen dat pogingen om met een orkest van honderd en twee man één persoon te beschrijven die niet God of de koningin was, net zoets was als een medaillon beschilderen met een blokkwast.

‘Hij herkende me,’ zei Mori uiteindelijk. ‘Hiervan. Meneer Sullivan.’

‘Ja.’ Thaniels binnenste kolkte. ‘Maar... ik heb geen foto van jou in een galerie gehangen. Er zijn maar ongeveer vijf mensen in Londen die je naam zouden kunnen vertalen, dus –’

‘Nee, ik bedoel hoe jij geluid ziet. Het is objectief. Iemand anders zou het op dezelfde manier kunnen zien.’

‘Niet dezelfde kleuren, maar dezelfde... strekking. Ik denk het.’

‘Dat is buitengewoon.’

‘O ja?’

Mori gaf hem een zachte trap. ‘Natuurlijk.’

‘Bedankt. Maar het is geen vaardigheid, het is gewoon hoe ik zie.’

Mori had door de openstaande deur naar de volgende kleedkamer en die daarachter zitten kijken, waar de sopranen elkaar in jurken he-

sen. De tafels daar stonden vol bloemen en met die dubbele omlijsting hadden ze iets uit een schilderij kunnen zijn. Zijn blik keerde terug en hij glimlachte. Hij kantelde de gouden letters zodat ze glinsterden. Hij hield de pagina's naar zich toe gedraaid alsof er iets kwetsbaars tussen geklemd zat. 'Wat is dat?' vroeg hij.

Thaniel keek. 'Paaseitjes. Wil je er een paar?'

'Is het chocolade?'

'Je kunt ze bij Fry's kopen.' Hij tikte er een doormidden op de tafelrand. 'Van de alten gekregen.'

Mori glimlachte en deelde een helft met hem. De chocolade smaakte goed bij de wijn. Thaniel keek naar hem en vroeg zich af wat Mori zou doen als het ergste gebeurde en zijn longen hem fataal werden. Ze waren niet in orde; hij kon voelen dat het ook nooit meer goed zou komen. Het huis in Cornwall was van een vriend van Mori van wie Thaniel tot de kerstdagen vrij zeker had geweten dat hij denkbeeldig was. In zijn ervaring verdwenen alleen denkbeeldige mensen tien jaar lang naar Peru, maar het bleek dat Merrick Tremayne dat ook deed. Hij was plotseling opgedoken, volkomen echt, met tatoeages, een accent uit Bristol en een open uitnodiging om naar Zuid-Amerika te komen. Thaniel vond het een mooi idee.

Iemand riep tien minuten om. Mori keek die kant op. 'Ik ga Zes maar eens opzoeken. Doe je best, ja?' zei hij in het Japans. Het klonk privé, en zacht.

'Doe ik,' zei Thaniel. Hij wilde zijn hand pakken, maar een van de sopranen keek nieuwsgierig naar hen. 'Rechts,' voegde hij eraan toe toen Mori aarzelde bij de deur.

'Weet ik.' Mori opende de deur een stukje, net voordat Zes erdoor kwam. Thaniel bleef stil zitten, met een gevoel alsof hij in de verte klokken hoorde luiden. Mori had op haar gewacht.

'Ik kwam je halen voor het geval je weer verdwaald was,' meldde ze. Achter haar stond een vrouw in een blauwfluwelen jurk, zo anders dan haar normale stijl dat Thaniel niet meteen beseftte dat het Grace was. 'O. Dit is dokter Carrow. Ik had het met haar over jou,' zei Zes tegen Thaniel. 'Of eigenlijk hadden we het over elektriciteit. Ze vertelde me over een nieuw soort microscoop en iets kleverigs.' Ze keek naar Grace voor hulp.

'Medicijnen,' zei Grace.

'Kleverig,' beaamde Zes.

Grace snoof, en toen knikte ze een beetje naar Mori, die een minime buiging terug maakte. Er was geen wederzijdse haat, maar de behoedzaamheid van twee territoriale leeuwen. Niemand vertelde Zes dat Grace ooit mevrouw Steepleton was geweest. 'Zes zei toevallig dat de artsen denken dat je tuberculose hebt,' zei Grace.

'Ik...' Thaniel schudde zijn hoofd, een beetje verbaasd. 'Ja, hoezo?'

'Nou,' zei ze, 'in het Aokigahara-station hebben we een hoop nieuwe dingen uitgevonden met al die elektriciteit overal. Gewoon in elkaar geknutseld. Een van die uitvindingen gaat nu in productie. Een elektronenmicroscop. Met een veel grotere versterking dan die van gewone microscopen. Ik wilde er etherdeeltjes mee observeren. Daarvoor werkte hij niet, maar ik raakte onlangs in gesprek met een vriend op de biologieafdeling, en hij is dolblij, want met die nieuwe microscoop heeft hij eindelijk de bacterie geïsoleerd die tuberculose veroorzaakt.' Ze opende haar handen een stukje in een ta-daa-gebaar. 'Hij is er vrij zeker van dat hij een remedie heeft. Hij zoekt mensen voor klinische proeven. Het ziet er heel veelbelovend uit. Als je het zou willen proberen...' Ze kwam naar hem toe en gaf hem een kaartje. 'Hij zit bij het University College.'

'Echt waar?' vroeg Thaniel met het gevoel dat ze hem op de kop had gezet.

Grace glimlachte. 'Echt waar. Ga naar hem toe.' Ze keek even naar Zes, en toen lachte ze opgelaten, want Thaniel staarde naar haar. 'Maar goed, ik laat jullie met rust.' Ze knikte weer naar Mori en beende weg.

'En wij ook,' zei Zes tegen Mori. 'Het gaat zo beginnen.'

Ze hield de deur voor Mori open. Ongehaast. In het afgelopen jaar was ze flink gegroeid, en ze was nu groot genoeg om op te merken dat Mori tenger was, zeker voor Engeland. Op straat liep ze tussen hem en de rijbaan in. Thaniel was daar trotser op dan op welke symfonie dan ook. Hij had het nooit gemerkt voordat hij Takiko ontmoette, maar het viel hem nu doorlopend op dat Engelse meisjes niet erg hoffelijk waren.

De krantenfoto van Takiko stond op zijn bureau. Het was onmogelijk om ernaar te kijken zonder zich te schamen, maar hij hield hem zodat hij zijn schuld aan haar nooit zou vergeten.

'Hé,' zei hij tegen Mori.

Mori boog zich weer naar binnen.

‘Microscopen,’ zei Thaniel.

Mori glimlachte. ‘Ja.’

‘Als er een remedie is... dan heb je honderdduizenden mensen meer gered dan je er hebt geschaad om het in gang te zetten.’

Zoals altijd bij lovende woorden keek Mori alsof hij niet goed wist wat hij ermee aan moest. Hij knikte alleen. ‘Nou. Tot straks.’

Toen was hij weg. Thaniel bekeek het visitekaartje. Uiteindelijk stopte hij het in zijn borstzak, en toen moest hij zijn handen voor zijn gezicht slaan en lachen. Het was niets, alleen maar een klinische proef, maar alleen al de kans om beter te worden gaf hem zo’n licht gevoel dat hij had kunnen zweven als een luchtballon. Hij wilde alles laten vallen, Mori meeslepen en thuis dronken worden, en tegen hem tekeergaan omdat hij zo roekeloos was, en voor hem sterven of voor hem leven, alles. De afgelopen maanden had hij het gevoel gehad dat zijn toekomst zich op de een of andere manier had opgerold, de weg vóór hem korter was geworden. Hij voelde dat zijn lichaam zichzelf uitschakelde, elke dag een beetje meer. En nu liep één draadje ervan verder naar de horizon.

Arthur boog zich naar binnen. ‘Het is tijd,’ meldde hij. ‘Ben je nu nerveus?’

‘Nee.’ Thaniel had het gevoel dat hij kon vliegen.

De lampen maakten het publiek vanaf het podium bijna onzichtbaar. Hij zag alleen de balkons. Het verguldsel glinsterde. Er ging geroezemoes op in het publiek toen een paar violisten lamppeertjes uit hun vioolkoffers haalden om zeker te weten dat de elektriciteit werkte en de gloeispielen brandden.

Hij hoopte dat Zes het had gezien. Zij had geholpen het op te zetten.

Het laatste wat hij zag voordat de lichten in het auditorium dimden was Mori, die zijn glas naar hem hief. Thaniel draaide zich weer om naar de lessenaar.

Arthur knipoogde naar hem van achter de piano. Het koor zag er vrolijk uit. Thaniel haalde diep adem, voelde de bekende hapering in zijn longen, tikte met de baton tegen de muziekstandaard en liet de strijkers beginnen.

HISTORISCHE NOOT

Dit verhaal is grotendeels fictie. Mori, Thaniel en Takiko zijn geen echte historische figuren en Filigree Street en Yoruji zijn verzonnen. Maar veel andere dingen zijn gebaseerd op de echte geschiedenis.

De elektriciteitstoren bij Aokigahara zijn geïnspireerd door een bestaande plek. In 1901 bouwde Nikola Tesla Wardenclyffe Tower in New York. De toren was ontworpen om draadloze stroom uit te stralen, op basis van experimenten die hij had uitgevoerd in Colorado Springs – waar je echt een lamppeertje in je hand kon laten opgluieren.

Ethertheorie werd alom beschouwd als een wetenschappelijk feit, totdat het in 1905 werd ontkracht door Einstein. Dat had behoorlijk significant moeten zijn, maar hij wees er niet op dat hij de theorie had ontkracht, omdat zijn leraar er zo van overtuigd was dat ether wel bestond.

Kiyotaka Kuroda was berucht om zijn oorlogszuchtigheid, om een grote illegale landdeal en omdat hij mogelijk zijn vrouw had vermoord. Vanwege dat laatste werd hij gehekeld door de landelijke pers. De neushoorncartoon die Takiko Pepperharrow noemt bestaat echt.

De minister van Onderwijs, Arinori Mori, werd echt vermoord op de dag dat de nieuwe grondwet werd afgekondigd. Waarschijnlijk was het motief religieus, want Arinori was een christen en zijn moordenaar was een wachter vanuit het hart van het Japanse shintoïsme, de grote schrijn van Ise. Terzijde: Arinori is zijn voornaam. Eigenlijk zou ik hem meneer Mori moeten noemen, maar ik wilde verwarring vermijden, want hij is geen familie van Keita Mori. In het Japans wordt het samoerai Mori (uitgesproken als Mórie) ruwweg vertaald als Vederhoeve; terwijl Arinori's naam (uitgesproken als Morrie) Bossen betekent.

De Abashiri-gevangenis was een van de verschillende grote werk-kampen die in 1880 en 1890 in gebruik waren. Duizenden mannen, sommige alleen schuldig aan politieke vergrijpen, stierven door de

strengere winters terwijl ze wegen aanlegden op Hokkaido. Vandaag de dag is de negentiende-eeuwse gevangenis een museum, toegankelijk voor het publiek. Het hangt er vol plaquettes met anekdotes van gevangenen. Een ervan gaat erom dat je niet moet vergeten over je neus te wrijven.

OVER DE TAAL

Japans is gemakkelijk slecht te vertalen. Zelfs tegenwoordig nog slaan veel Engelse woordenboeken vaak een te verheven toon aan. Bij anime en Japans drama krijg je daardoor ondertitels als 'Is dat niet nostalgisch!' als iemand de nogal veelvoorkomende frase '*Natsukashi ne!*' gebruikt. Dat is dwaas. Het betekent gewoon: 'Dat mis ik echt.'

Er bestaat een mythe dat het Japans geen scheldwoorden heeft, waardoor Engelssprekers een vreemd, geromantiseerd idee over de taal krijgen. Het Japans heeft wel scheldwoorden, maar het is ook ontzettend gemakkelijk om zonder te schelden onbeschoft te zijn. De verschillende formaliteitsniveaus in de taal zijn zo duidelijk dat ze eigen namen hebben. Het hoogste niveau van formele taal heet *keigo* en is berucht moeilijk te spreken, omdat alle werkwoorden veranderen. Onderwijzers zeggen graag dat wij het niet hebben, maar dat hebben we wel: het is het equivalent van 'Ik vraag me af of je zou willen gaan zitten?' zeggen in plaats van: 'Parkeer je achterwerk daar maar, maat.' Voor mij is het grote verschil dat hoewel iedereen weet wat in het Engels beleefde taal is en wat niet, we dat meestal niet vastleggen en het geen naam geven. We dragen kinderen op om iets 'netjes te vragen', of volwassenen 'om professioneel te klinken', maar maken niet echt duidelijk wat we bedoelen.

In Tokyo bestaat zo'n intens bewustzijn van die verschillende spraakregisters dat soms, wanneer een Japanse uitspraak letterlijk gewoon te vertalen is als 'nee', het meer iets betekent als 'rot op'. Ronduit nee zeggen in plaats van een fatsoenlijke zin te gebruiken, is namelijk onbeschoft.

Dit gold allemaal nog sterker in de Meiji-periode, waarin de gebeurtenissen van dit boek zich afspelen.

Vooraf in de uitspraken van Takiko Pepperharrow heb ik geprobeerd te laten zien hoe normaal Tokyo-Japans uit de arbeidersklasse echt klinkt. Ik moet dat 'geprobeerd' benadrukken; ik heb maar an-

derhalf jaar in Tokyo gewoond en ik ben geen tolk. Ik luister alleen
maar af in cafés.

DANKWOORD

Ik had dit boek nooit kunnen schrijven zonder de Daiwa Anglo Japanese Foundation. Elk jaar sturen ze een handvol mensen met een beurs naar Tokyo. Je leert een jaar lang Japans, woont bij een Japans gezin en werkt bij een Japans bedrijf. In 2013, tot mijn aanhoudende verbijstering, stuurden ze mij. Na dat jaar om de taal te leren woonde ik een maand op Hokkaido, in een stadje dat Shari heette – pal naast Abashiri. Speciale dank aan Mitsuru en Katsuya Shishikura, die me al die tijd op hun zolder tolereerden en die zelfs een keer tachtig kilometer reden om me te trakteren op fish-and-chips.

Dank ook aan Dr. Christine Corton, die een schitterend boek schreef over de Londense mist waaruit ik al mijn ideeën heb gepikt, aan iedereen bij Gladstone's Library, waar ze exemplaren hebben van alle victoriaanse kranten die je je maar kunt wensen, samen met schitterende pamfletten over het vroege gebruik van elektriciteit, en ook aan mijn broer Jacob, die veel slimmer is dan ik en al mijn plotcrises oplost.

